Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság

Hungarológiai Értesítő

1987. IX. évfolyam 1–2. szám

Hungarológiai Értesítő
1987. IX. évfolyam 1—2. szám

Hungarológiai Értesítő

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1987. IX. évfolyam 1—2. szám

Felelős szerkesztő: Jankovics József

Hungarológiai Értesítő
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1987. IX. évfolyam 1–2. szám

Szerkesztőbizottság

Ilia Mihály
Kósa László
Szépe György

Felelős szerkesztő: Jankovics József
A szerkesztésben részt vesznek:
Csapody Miklós, Molnár Ildikó, Nyerges Judit

Szerkesztőség: Budapest, Országház u. 30. I. em. 41. 1014
Telefon: 559-930, 795-011, 126-os mellék
Postacím: Budapest, Pf. 34. 1250

Az ismertetésre szánt kiadványokat szerkesztőségünk címén Jankovics József nevére kérjük megküldeni.

Tartalom

Bibliográfiák

A bibliográfiákban felhasznált források jegyzéke 7
A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, 1985 17
A magyar nyelvtudomány bibliográfiája, 1985 149
A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1985 195

Könyvismertetések

Magyar néprajz, 1985 255

A hungarológia hírei

A Társaság szervezeti élete
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségi ülése 311
Tudományos ülések, konferenciák
Versszerzés és poézis. A XVI–XVII. századi magyar költészet 314
A Balatontól a Dunáig. Tudományos ülésszak Közép-Dunántúl irodalmi múltjáról és jelenéről 316
A magyar nyelvészek V. nemzetközi kongresszusa 317
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségének és tagjainak névsora és címe 321
Névmutató 377

A bibliográfiákban felhasznált források jegyzéke

AAPSz	Acta Academiae Pedagogicae Szegediensis. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei (Szeged)
AEthn	Acta Ethnographica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
AFT	Angol Filológiai Tanulmányok (Debrecen)
AGHR	The Agricultural History Review (Canterbury)
Agrármuzf	Agrármuzeológiai füzetek (Budapest)
AgrártörtSz	Agrártörténeti Szemle (Budapest)
A Hét	A Hét (Bucureşti – Bukarest)
AHist	Acta Historica (Budapest)
AHistLittUSzeg	Acta Historiae Litterarum Hungaricarum (Szeged)
Alba Regia	Alba Regia (Székesfehérvár)
Alf	Alföld (Debrecen)
Alftan	Alföldi tanulmányok (Debrecen)
ALH	Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
ALing	Analecta Linguistica (Budapest–Amsterdam)
ALitt	Acta Litteraria Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
ÁNyT	Általános Nyelvészeti Tanulmányok (Budapest)
AOH	Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
AranyTársÉvk	Az Arany János Társaság Évkönyve (Nagykőrös)
Arkánum	Arkánum (Silver Spring, Md.)
Art News	Art News (New York)
Arta	Arta (Bucureşti – Bukarest)
ArtesPop	Artes Populares (Budapest)
AU-Bud-H	Annales Universitatis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Historica (Budapest)
AU-Bud-L	Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Linguistica (Budapest)
AUSz-SEL	Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae. Sectio Linguistica (Szeged)
Auto-Motor	Auto-Motor (Budapest)
Bányász.kohászL	Bányászati és Kohászati Lapok (Budapest)
BarHelytörtír	Baranyai helytörténetírás (Pécs)
BarKtáros	Baranyai Könyvtáros (Pécs)
BarMűv	Baranyai Művelődés (Pécs)
BBÁMÉ	Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve (Szekszárd)
BE	Balkansko ezikoznanie (Lingvistique balkanique) (Sofija – Szófia)
Bécsi Napló	Bécsi Napló (Wien – Bécs)

BeiträgezurEthn	Beiträge zur Ethnomedizin, Ethnobotanik und Ethnozoologie (Zürich)
BékésiÉ	Békési Élet (Békéscsaba)
BLÉ	Borsodi Levéltári Évkönyv (Miskolc)
BMMK	A Békés Megyei Múzeumok Közleményei (Békéscsaba)
BMűv	Borsodi Művelődés (Miskolc)
BNF	Beiträge zur Namenforschung. Neue Folge (Heidelberg)
Bolletino d'Informazione	Bolletino d'Informazione (Roma – Róma)
Borgazd	Borgazdaság (Budapest)
BorsSz	Borsodi Szemle (Miskolc)
BölgE	Bölgarski ezik (Sofija – Szófia)
BölgEtn	Bölgarskaja Etnografija (Sofija – Szófia)
BpRundschau	Budapester Rundschau (Budapest)
Budapest	Budapest (Budapest)
BurgHbl	Burgenländische Heimatblätter (Eisenstadt – Kismarton)
BücherUng	Bücher aus Ungarn (Budapest)
BVU	Beiträge zur Volkskunde der Ungarn-deutschen (Budapest)
Carpatobalcanica	Carpatobalcanica (Bratislava – Pozsony)
CLing	Cercetări de Lingvistica (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Confessio	Confessio (Budapest)
Csallóköz	Csallóköz (Dunajské Streda – Dunaszerdahely)
Cumania	Cumania, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei (Kecskemét)
Curare	Curare (Heidelberg)
CsMHHír	Csongrád Megyei Honismereti Híradó (Szeged)
CSMMH	Csallóközi Múzeum. Múzeumi Híradó (Dunajské Streda – Dunaszerdahely)
DélMo	Délmagyarország (Szeged)
Demos	Demos (Berlin)
Diakonia	Diakonia (Budapest)
Die Presse	Die Presse (Wien – Bécs)
DissEthn	Dissertationes Ethnographicae (Budapest)
DMÉ	A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve (Debrecen)
DSZ	Debreceni Szemle (Debrecen)
Dunakanyar	Dunakanyar (Budapest)
Dunatáj	Dunatáj (Szekszárd)
É	Évkönyv. Horvátországi Magyarok Szövetsége (Osijek – Eszék)
ÉA	Édes Anyanyelvünk (Budapest)
Echinox	Echinox (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
EEQ	East European Quarterly (Boulder, Co.)
ÉFOu	Études Finno-Ougriennes (Paris – Párizs)
EgyÉ	Egyetemi Élet (Debrecen)
ÉI	Élet és Irodalom (Budapest)
EJSIM	Ethografija Juznih Slavena u Madarskoj (Budapest)

Életünk	Életünk (Szombathely)
EMÉ	Az Egri Múzeum Évkönyve (Eger)
Ének-Zene-Tan	Az Ének-Zene Tanítása (Budapest)
ÉpSz	Építésügyi Szemle (Budapest)
Észak-Magyaro	Észak-Magyarország (Miskolc)
ÉT	Élet és Tudomány (Budapest)
Ethn	Ethnographia (Budapest)
Ethnology	Ethnology. An International Journal of Cultural and Social Anthropology (Pittsburgh, Pa.)
Ethnom	Ethnomedizin. Zeitschrift für interdisziplinare Forschung (Hamburg)
Ethnomus	Ethnomusicology (Ann Arbor, Mich.)
EvÉ	Evangélikus Élet (Budapest)
Évszak	Évszak (A Magyar Írók Szövetségének tájékoztatója) (Budapest)
FA	Folklór Archívum (Budapest)
FilKözl	Filológiai Közlöny (Budapest)
Filmkult	Filmkultúra (Budapest)
FilmV	Filmvilág (Budapest)
FMJ	Folk Music Journal (London)
FMűszél	Fejér Megyei Műszaki Élet (Székesfehérvár)
Fo	Forrás (Kecskemét)
FoktSz	Felsőoktatási Szemle (Budapest)
Fol-P-L	Folia practico-linguistica (Műszaki Egyetem, Budapest)
FolHist	Folia Historica (Budapest)
FoliaArch	Folia Archeologica (Budapest)
FöldrÉ	Földrajzi Értesítő (Budapest)
FöldrK	Földrajzi Közlemények (Budapest)
FSzM	Film, Színház, Muzsika (Budapest)
FUF	Finnisch-ugrische Forschungen (Helsinki)
FUM	Finnisch-ugrische Mitteilungen (Hamburg)
FUS	Fenno-Ungrica Suecana (Uppsala)
FVL	Forschungen zur Volks- und Landeskunde (București – Bukarest)
Gazdálkodás	Gazdálkodás (Budapest)
GSdellaLI	Giornale Storico della Letteratura Italiana (Turin)
Halászat	Halászat (Budapest)
Ház és ember SzNMK	Ház és ember. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közleményei (Szentendre)
HBlVK	Hessische Blätter für Volks- und Kulturforschung (Giessen)
Hel	Helikon (Budapest)
Hét	Hét (Bratislava – Pozsony)
7 Nap	7 Nap (Subotica – Szabadka)
HevSz	Hevesi Szemle (Eger)
Híd	Híd (Novi Sad – Újvidék)

História	História (Budapest)
HOMÉ	A Herman Ottó Múzeum Évkönyve (Miskolc)
Honism	Honismeret (Budapest)
Honismmell	A Honismeret melléklete (Budapest)
Horizont	Horizont (Székesfehérvár)
HS	Hungarian Studies (Budapest)
HungÉrt	Hungarológiai Értesítő (Budapest)
HungKözl	Hungarológiai Közlemények (Novi Sad – Újvidék)
HungPEN	The Hungarian P. E. N. (Budapest)
IF	Indogermanischen Forschungen (West-Berlin – Nyugat-Berlin)
Ifjúkomm	Ifjúkommunista (Budapest)
IFR	Internationale Folklore Review (London)
IgSzó	Igaz Szó (Tîrgu Mureş – Marosvásárhely)
IgSzóÉvkönyve	Bölcsőringató. Az Igaz Szó Évkönyve (Tîrgu Mureş – Marosvásárhely)
Inosztrannaja Literatura	Inosztrannaja Literatura (Moszkva)
Inyt	Idegen nyelvek tanítása (Budapest)
IrodÚjs	Irodalmi Újság (Paris – Párizs)
Iskusstvo	Iskusstvo (Moszkva – Leningrád)
ISz	Irodalmi Szemle (Bratislava – Pozsony)
It	Irodalomtörténet (Budapest)
ItK	Irodalomtörténeti Közlemények (Budapest)
Itt-Ott	Itt-Ott (Ada, Ohio)
JAF	Journal of American Folklore (Washington)
Jászk	Jászkunság (Szolnok)
JČ	Jazykovedný Časopis (Bratislava – Pozsony)
Je	Jelenkor (Pécs)
Jel-Kép	Jel-Kép (Budapest)
JFR	Journal of Folklore Research (Bloomington, Ind.)
JFVlied	Jahrbuch für Volksliedforschung (Berlin)
JL	Journal of Linguistic (London)
JÖV	Jahrbuch des Österreichischen Volksliedwerkes (Wien – Bécs)
JPMÉ	A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)
JPrag	Journal of Pragmatics (Amsterdam)
Karikázó	Karikázó (Bogota, N. J.)
Katarzis	Katarzis. A Károlyi Mihály Alapítvány Évkönyve (Budapest)
KatSz	Katolikus Szemle (Roma – Róma)
KatSzó	Katolikus Szó (Budapest)
Kelet-Magyaro	Kelet-Magyarország (Nyíregyháza)
KépesÚjs	Képes Újság (Budapest)
KerMagv	Keresztény Magvető (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Kilátó	Kilátó. A Magyar Szó melléklete (Novi Sad – Újvidék)

KisÉ	Kis Építő (Bratislava – Pozsony)
KjK	Keele ja Kirjandus (Tallinn)
KMNF	Komárom megyei néprajzi füzetek (Tatabánya)
Kor	Korunk (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Kort	Kortárs (Budapest)
Könyv és Nev	Könyv és Nevelés (Budapest)
Könyvvilág	Könyvvilág (Budapest)
KözművF	Közművelődés Fejér megyében (Székesfehérvár)
Köznevelés	Köznevelés (Budapest)
Kr	Kritika (Budapest)
KS	Kultura Slova (Bratislava – Pozsony)
Ktáros	Könyvtáros (Budapest)
KultKöz	Kultúra és Közösség (Budapest)
Kwartalnik Neofilologicz-ny	Kwartalnik Neofilologiczny (Warszawa – Varsó)
Lakóhelyünk Ózd	Lakóhelyünk Ózd (Ózd)
Látóh	Látóhatár (Budapest)
Légkör	Légkör (Budapest)
Lelkipásztor	Lelkipásztor (Budapest)
L'ethnographie	L'ethnographie (Paris – Párizs)
Létünk	Létünk (Subotica – Szabadka)
LevéltSz	Levéltári Szemle (Budapest)
Lg	Language (Baltimore)
LIn	Linguistic Inquiry (Cambridge, Mass.)
Linguistics	Linguistics (The Hague – Hága)
Lit	Literatura (Budapest)
LK	Levéltári Közlemények (Budapest)
LL	Language Learning (Ann Arbor)
LR	Limba română (Bucuresti – Bukarest)
Magyarország	Magyarország (Budapest)
Mai Magazin	Mai Magazin (Budapest)
Matyóföld	Matyóföld (Mezőkövesd)
MCsvtört	Mozaikok Csongrád város történetéből (Szeged)
MÉpítőműv	Magyar Építőművészet (Budapest)
MFF	Magyar Fonetikai Füzetek (Budapest)
MFilSz	Magyar Filozófiai Szemle (Budapest)
MFMÉ	A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve (Szeged)
MHírek	Magyar Hírek (Budapest)
MHírl	Magyar Hírlap (Budapest)
MHOMK	A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei (Miskolc)
MIfj	Magyar Ifjúság (Budapest)
MIOKÉvk	Magyar Izraeliták Országos Képviselete, Évkönyv (Budapest)
MK	Múzeumi Kurír (Debrecen)
MképesÚjs	Magyar Képes Újság (Osijek – Eszék)

MKSz	Magyar Könyvszemle (Budapest)
MMMK	A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei (Budapest)
MMűhely	Magyar Műhely (Paris – Párizs)
MN	Magyar Nemzet (Budapest)
MNy	Magyar Nyelv (Budapest)
MNyj	Magyar Nyelvjárások (Debrecen)
Mo	Magyarország (Budapest)
ModNyokt	Modern Nyelvoktatás (Budapest)
MPEd	Magyar Pedagógia (Budapest)
MPSz	Magyar Pszichológiai Szemle (Budapest)
MS	Magyar Sajtó (Budapest)
MSFOu	Mémoires de la Societe Finno-Ougrienne (Helsinki)
MSzó	Magyar Szó (Novi Sad – Újvidék)
MTA I. OK	Magyar Tudományos Akadémia I. (Nyelv- és Irodalomtudományok) Osztályának Közleményei (Budapest)
Mtan	Magyartanítás (Budapest)
MTud	Magyar Tudomány (Budapest)
Munka	Munka (Budapest)
Museum	Museum (Paris – Párizs)
Múzeum	Múzeum (Bratislava – Pozsony)
MúzK	Múzeumi Közlemények (Budapest)
MúzkutCsongrádm	Múzeumi kutatás Csongrád megyében (Szeged)
MúzL	Múzeumi Levelek (Szolnok)
Múzműv	Múzeumi Műtárgyvédelem (Budapest)
Muzs	Muzsika (Budapest)
Múzsák	Múzsák (Budapest)
Műev	Műemlékvédelem (Budapest)
Műhely	Műhely (Győr)
Műv	Művészet (Budapest)
Művelődés	Művelődés (Bucureşti – Bukarest)
MűvH	Műveltség és hagyomány (Debrecen)
MV	Mozgó Világ (Budapest)
Mvízgazdálk	Magyar vízgazdálkodás (Budapest)
MZene	Magyar Zene (Budapest)
Nagyv	Nagyvilág (Budapest)
Napj	Napjaink (Miskolc)
NÉ	Névtani Értesítő (Budapest)
Nemzetőr	Nemzetőr (München)
Neohel	Neohelicon (Budapest)
Népműv	Népművelés (Budapest)
Népr. és Nyelvtud	Néprajz és nyelvtudomány (Szeged)
NéprK	Néprajzi Közlemények (Budapest)
Népszabadság	Népszabadság (Budapest)
Népszava	Népszava (Budapest)
New Yorki Figyelő	New Yorki Figyelő (New York)

NH	Néprajzi Hírek (Budapest)
NHQu	The New Hungarian Quarterly (Budapest)
NMMÉ	Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve (Salgótarján)
Nógrád	Nógrád (Salgótarján)
Nógrműv	Nógrádi művelődés (Salgótarján)
NőkL	Nők Lapja (Budapest)
NphM	Neuphilologische Mitteilungen (Helsinki)
NyéK	Nyelvünk és Kultúránk (Budapest)
NyIrK	Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
NyK	Nyelvtudományi Közlemények (Budapest)
NyPÍ	Nyelvpedagógiai Írások (Budapest)
Nyr	Magyar Nyelvőr (Budapest)
NyugMság	Nyugati Magyarság (Montréal)
OlvNép	Olvasó Nép (Budapest)
OrszV	Ország-Világ (Budapest)
OrvH	Orvosi Hetilap (Budapest)
Osječki Zbornik	Osječki Zbornik (Osijek – Eszék)
OtK	Orvostörténeti Közlemények (Budapest)
ÖR	Österreichische Richterzeitung (Wien – Bécs)
ÖZfV	Österreichische Zeitschrift für Volkskunde (Wien – Bécs)
Pal	Palócföld (Balassagyarmat)
Pártélet	Pártélet (Budapest)
PárttörtKözl	Párttörténeti Közlemények (Budapest)
Pedműh	Pedagógiai műhely (Budapest)
PedSz	Pedagógiai Szemle (Budapest)
Rajztanítás	Rajztanítás (Budapest)
RefEgyh	Református Egyház (Budapest)
RefLap	Reformátusok Lapja (Budapest)
RefSz	Református Szemle (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
RRLing	Revue Roumaine de Linguistique (Bucureşti – Bukarest)
Ruch Literacki	Ruch Literacki (Kraków – Krakkó)
SchAfV	Schweizerisches Archiv für Volkskunde (Zürich–Basel)
SEER	The Slavonic and East European Review (London)
Sinn und Form	Sinn und Form (Berlin)
Slavic Review	Slavic Review (New York)
Slavica	Slavica (Debrecen)
SlovNár	Slovenský Národopis (Bratislava – Pozsony)
SMK	Somogyi Múzeumok Közleményei (Kaposvár)
SMM	Somogy Megye Múltjából (Kaposvár)
SOF	Südost-Forschungen (Oldenburg/München)
Som	Somogy (Kaposvár)
SomHonHír	Somogyi Honismereti Híradó (Kaposvár)
Somogyi KönyvtMűhely	Somogyi Könyvtári Műhely (Szeged)
Sonntag	Sonntag (Weimar – Berlin)

SoprSz	Soproni Szemle (Sopron)
SovFu	Sovjetskoe finnougrovedenie (Soviet Fenno-Ugric Studies) (Tallinn)
SR	Slovenská Reč (Bratislava – Pozsony)
SRev	Slavistična Revija (Ljubljana)
SSlav	Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae (Budapest)
StatSz	Statisztikai Szemle (Budapest)
StUBB	Studia Universitatis Babeş-Bolyai Series Philologica (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Studium	Studium. Acta Iuvenum Universitatis Debreceniensis de Ludovico Kossuth Nominatae (Debrecen)
StudMus	Studia Musicologica (Budapest)
SUSA	Suomalais-ugrilaisen seuran alkakauskirja (Journal de la Societe Finno-ougrienne) (Helsinki)
SüdOE-Mit	Südosteuropa Mitteilungen (München)
SüdOF	Südost-Forschungen (München – Leipzig)
SzabolcsSzatmáriSz	Szabolcs-Szatmári Szemle (Nyíregyháza)
Szabolcs-Szatmármhely-történ	Szabolcs-Szatmár megyei helytörténetírás (Nyíregyháza)
Szakmunkásnevelés	Szakmunkásnevelés (Budapest)
Száz	Századok (Budapest)
SzegE	Szegedi Egyetem (Szeged)
SzegediKM	Szegedi Könyvtári Műhely (Szeged)
SzF	Szabad Föld (Budapest)
SZHH	Szécsényi Honismereti Híradó (Szécsény)
SZI	Szovjet Irodalom (Budapest)
Szính	Színház (Budapest)
SzínhSz	Színháztudományi Szemle (Budapest)
Szín-Kép	Szín-Kép. A Népművelés melléklete (Budapest)
Szivárvány	Szivárvány (Chicago, Ill.)
SzMMÉ	Szolnok megyei Múzeumi Évkönyv (Szolnok)
SZMN	Szolnok Megyei Néplap (Szolnok)
SzocNev	Szocialista Nevelés (Bratislava – Pozsony)
Szociológia	Szociológia (Budapest)
SzSzFöld	Százoldalas Szabad Föld (Budapest)
SzTKözl	A Szombathelyi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei (Szombathely)
Tábortűz	Tábortűz (Bratislava – Pozsony)
Táncmüv	Táncművészet (Budapest)
TáncművDok	Táncművészeti dokumentumok (Budapest)
TánctudT	Tánctudományi Tanulmányok (Budapest)
Tanújs	Tanügyi újság (Bucureşti – Bukarest)
TársSz	Társadalmi Szemle (Budapest)
TechnikatörtSz	Technikatörténeti Szemle (Budapest)

Tejipar	Tejipar (Budapest)
Téka	Téka (Szentendre)
Településfejlesztés	Településfejlesztés (Budapest)
Teol	Teológia (Budapest)
TermTárs	Természet és társadalom (Bratislava – Pozsony)
TheolSz	Theológiai Szemle (Budapest)
TM	Turista Magazin (Budapest)
TörtMúzK	Történeti Múzeumi Közlemények (Budapest)
TörtstatT	Történeti Statisztikai Tanulmányok (Budapest)
TörtSz	Történeti Szemle (Budapest)
Törttan	Történelemtanítás (Budapest)
Ttáj	Tiszatáj (Szeged)
UAJb	Ural-Altaische Jahrbücher (Bloomington, Ind.)
UAJbNF	Ural-Altaische Jahrbücher Neue Folge (Wiesbaden)
ÚÍ	Új Írás (Budapest)
ÚjAur	Új Auróra (Békéscsaba)
ÚjÉ	Új Élet (Budapest)
ÚjEmb	Új Ember (Budapest)
ÚjFo	Új Forrás (Tatabánya)
ÚjLátóh	Új Látóhatár (München)
ÚjSymp	Új Sympozion (Novi Sad – Újvidék)
ÚjT	Új Tükör (Budapest)
Univerzum	Univerzum (Budapest)
Utunk	Utunk (Cluj-Napoca – Kolozsvár)
Üzenet	Üzenet (Subotica – Szabadka)
Vágóállat hústermelés	Vágóállat és hústermelés (Budapest)
Városép	Városépítés (Budapest)
VasiSz	Vasi Szemle (Szombathely)
VasmKtárÉrt	Vas megyei könyvtárak értesítője (Szombathely)
VHK	Vasi Honismereti Közlemények (Szombathely)
Viata Romîneasca	Viata Romîneasca (Bucureşti – Bukarest)
Vig	Vigilia (Budapest)
Vil	Világosság (Budapest)
Visszhang	Visszhang (Veszprém)
Vlastivedný Časopis	Vlastivedný Časopis (Bratislava – Pozsony)
VmHT	Veszprém megyei Honismereti Tanulmányok (Veszprém)
VMMK	Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei (Veszprém)
Volksk	Volkskunst. Zeitschrift für volkstümliche Sachkultur (München)
Vság	Valóság (Budapest)
Weimarer Beiträge	Weimarer Beiträge (Weimar – Berlin)
World Literature Today	World Literature Today (Oklahoma)
Zalaigyűjt	Zalai gyűjtemény (Zalaegerszeg)
ZalaiH	Zalai Hírlap (Zalaegerszeg)
ZblattfB	Zentralblatt für Bibliothekwesen (Berlin)

ZbSlovNármuzEtn	Zbornik Slovenského Narodného Muzea Etnografia (Martin – Túrócszentmárton)
ZenetudD	Zenetudományi Dolgozatok (Budapest)
ZfBuB	Zeitschrift für Bibliothekwesen und Bibliographie (Frankfurt am Main)
ZfV	Zeitschrift für Volkskunde (Stuttgart)
ZPh	Zeitschrift für Phonetik, Kommunikationsforschung und Wissenschaft (Berlin)
ZSlaw	Zeitschrift für Slawistik (Berlin)

A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, 1985

Összeállította: Dobó Katalin

TARTALOM

Irodalomtudomány – általános rész (összefoglaló munkák, bibliográfiák, hungarológia) 21
Összehasonlító irodalomtörténet, irodalmi kapcsolatok 23
Irodalomelmélet, nyelv, stílus, fordítás 26
Régi magyar irodalom 29
Felvilágosodás, reformkor 33
A XIX. század II. fele 35
XX. század 35
Egyes szerzők 41
Magyar irodalom külföldön 117
Csehszlovákia – általános rész 118
– egyes szerzők 119
Jugoszlávia – általános rész 124
– egyes szerzők 125
Románia – általános rész 128
– egyes szerzők 128
Szovjetunió – általános rész 133
– egyes szerzők 133
Egyéb országok – általános rész 134
– egyes szerzők 134
1985-ben ismertetett irodalomtörténeti művek 138

IRODALOMTUDOMÁNY

Általános rész
(összefoglaló munkák, bibliográfiák, hungarológia)

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok. Szépirodalmi, Bp., 1985. 593 l.
Művészetkritika és ideológia. Történeti reflexiók egy aktuális vitához. 165–169. Mit üzen a műalkotás? Miklós Pál: Olvasás és értelem. 465–471. – A marxista irodalomszemlélet hitelessége. Király István: Irodalom és társadalom. 472–479. – A realizmus igényével. Pándi Pál könyvének margójára. 480–490. – A magyar irodalomtörténetírás története (1945–1975). 493–570.

B. I.: Hungarikák Torontótól Párizsig. Második könyvtáros-találkozó. = MHírek 1985. 15–16. sz. 34–35.

BAKÓ Dorottya: A magyar könyv-, nyomda- és sajtótörténeti szakirodalom 1984-ben. (Bibliográfia.) = MKsz 1985. 3–4. sz. 317–322.

BALOGH József–ILLYÉS Gyula–KERESZTURY Dezső: Hírünk a világban. Előszó, jegyzetek: Szigethy Gábor. Magvető, Bp., 1985. 84 l. (Gondolkodó magyarok)

BORSA Gedeon: A bibliográfiai egység fogalma a régi nyomtatványoknál. = MKsz 1985. 3–4. sz. 262–275.

BORSA Gedeon: A retrospektív magyar nemzeti bibliográfia 18. századi szakasza. = MKsz 1985. 1. sz. 18–31.

Debreceni Szemle 1912–1915. Repertórium. (Összeállította: Berényiné Varga Ibolya.) Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára, Debrecen, 1985. 153 l. (Tiszántúli időszaki kiadványok repertóriumai 11.)

ELEK László: Művelődés és irodalom Békés megyében. 1. kötet. A XVI. századtól a XIX. század derekáig. Békéscsaba, 1985. 257 l. (A Békés megyei múzeumok közleményei 9.)

Életünk. Repertórium 1963–1982. Összeállította: Nagy Éva. Az anyaggyűjtésben közreműködött: Köbölkuti Katalin, Székelyné Török Tünde. Tanulmány: Láng Gusztáv. Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely, 1985. 260 l. (Életünk könyvek)

ERŐS Zoltán: Magyar irodalmi helynevek A-tól Z-ig. Móra, Bp., 1985. 254 l.

FARAGÓ József: A verses magyar népköltészet. In: A magyar vers. 295–302.

HANÁK Péter: L'evoluzione borghese della nobilità: realtà ed utopia. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 317–324.

*Időszaki kiadványok magyar szépirodalmi publikációinak válogatott repertóriuma. 1983. (Összeállította: Muhiné Fekete Mária, Veresné Gulyás Ágota.) Eötvös Loránd

Tudományegyetem, Bp., 1983. 158 l.

Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. Szerkesztette Kósa László és Szegedy-Maszák Mihály. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bp., 1985. 323 l.

Kistükör. Magyar irodalomtörténeti arcképek. Szerkesztette, bevezetők, életrajzok: Pomogáts Béla. Készült az Anyanyelvi Konferencia Védnöksége gondozásában. Bp., 1985. 158 l. [20. századi íróink irodalomtörténeti arcképvázlatai]

MADÁR Lajos: Magyar irodalmi antológiák és gyűjtemények. 6. kötet. Az igazság története – Keresztessy József emlékkönyve. Petőfi Irodalmi Múzeum, Bp., 1985. 290 l. (PIM bibliográfiai füzetei 15–18.)

Magyar életrajzi lexikon. 2. kiadás, 3. kiegészítő kötet. A–Z. Főszerkesztő: Kenyeres Ágnes. Összeállította: Élesztős László, Fráter Zoltán, Markó László. Akadémiai, Bp., 1985. 956 l.

A magyar irodalom története. Szerkesztette: Klaniczay Tibor. Bibliográfia: Tódor Ildikó. 2. javított kiadás. Kossuth, Bp., 1985. 485 l.

Magyar könyvek könyve. (Ajánló bibliográfia.) Szerkesztette: Bereczky László. Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ, Bp., 1985. 477 l.

*Magyar protestáns egyházi és iskolai figyelmező, 1870–1878. Összeállította, bevezető: Lenkey István. Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára, Debrecen, 1984. 144 l. (Tiszántúli időszaki kiadványok repertóriumai 10.)

A magyar sajtó története 2/1–2/2. 1848–1867., 1868–1892. Szerkesztette: Kosáry Domokos, Németh G. Béla. Akadémiai, Bp., 1985. 676, 551 l.

Magyar szépirodalmi művek, irodalmi tanulmánykötetek kritikáinak jegyzéke. 1984. IV. negyedév, 1985. I–III. negyedév. Összeállította: Kovács J. Béla. = Látóh 1985. 3. sz. 219–227.; 6. sz. 213–229.; 9. sz. 226–240.; 12. sz. 210–223.

A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete szakbibliográfiája, 1984. Összeállította: B. Hajtó Zsófia. = ItK 1985. 3. sz. 387–388.

A magyar vers. Az I. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai. Budapest, 1981. augusztus 10–14. Szerkesztette: Béládi Miklós, Jankovics József, Nyerges Judit. Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, Bp., 1985. 501 l.

MARAFKÓ László: Irodalmi séták. Statisztikai Kiadó, Bp., 1985. 170 l.

MÁTRAHÁZI Zsuzsa: A nemzeti kézirattár históriája. = MHírek 1985. 1–2. sz. 24–25.

MISKA János: Hungarika gyűjtemények Kanadában. = NyugMság 1985. 11–12. sz. 12.

NEMESKÜRTY István: Tűnődések történelemről, irodalomról. Esszék. Magvető, Bp., 1985. 443 l.

NÉMETH G. Béla: Századutóról, századelőről. Irodalom- és művelődéstörténeti tanulmányok. Magvető, Bp., 1985. 612 l. (Elvek és utak)

A magyar irodalom karakteréhez. A vers és próza aránya. 500–516. – A művelődéstörténet időszerűségének, mibenlétének, oktatásának néhány kérdéséről. 517–560.

Az V. Magyar Anyanyelvi Konferencia. = NyéK 61. sz. 1985.

Bognár József: Megnyitó beszéd. 11–14.; Lőrincze Lajos: Beszámoló. 14–27.; Pomogáts Béla: Irodalmunk a nemzet szolgálatában. 27–31.; Beszámoló a szekciók munkájáról. 32–39.; Lőrincze Lajos: Megjegyzések, gondolatok, tanulságok. 39–47.; Köpeczi Béla: Tájékoztató művelődéspolitikai kérdésekről. 47–52.; Randé Jenő: Zárszó. 53–55.

PRAZNOVSZKY Mihály: Nógrád megye sajtótörténete, 1846–1919. Nógrád Megyei Múzeumok Igazgatósága, Salgótarján, 1985. 71 l. (Múzeumi értekező 2.)

RÁBA György: Nagy nyugatosok Európa- és magyarságtudata. = Je 1985. 6. sz. 589–596.; Látóh 1985. 8. sz. 120–135.

RAJNAI Margit: A Sorbonne könyvtárának magyar anyaga. = MHírek 1985. 23. sz. 12.

*A „Somogyvármegye" repertóriuma. 1945–1948. Összeállította, szerkesztette: Sipos Csaba. Közreműködött: Esze Tamásné, Juhos Nándorné. Togliatti Megyei Könyvtár, Kaposvár, 1984. 534 l. (Somogyi bibliográfiák 11.)

CS. SZABÓ László: Őrzők. Esszék. Magvető, Bp., 1985. 669 l.

SZÖRÉNYI László: Szöveggondozás – magyar módra. = Alf 1985. 10. sz. 63–72.

TÖTTÖS Gábor: Irodalmi séták Szekszárdon. Városi Tanács, Szekszárd, 1985. 164 l.

Összehasonlító irodalomtörténet, irodalmi kapcsolatok

ANGELINI, Maria Teresa: Concordanze di stile e di contenuto nelle tragedie di Katona e in quelle italienne dell' epocha. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 109–127.

BASA MOLNÁR Enikő: A magyar irodalom lehetőségei az Egyesült Államokban. In: A magyar vers. 381–387.

BAJOMI LÁZÁR Endre: Fennkölt árnyak. Szabadságharcos hírünk a francia regényben. = It 1985. 1. sz. 127–141.

BAJOMI LÁZÁR Endre: „Hatalmas mágnes". Victor Hugo és a magyarok. = Kr 1985. 5. sz. 17–18.

CSAPLÁROS István: A lengyel irodalom Magyarországon. Fejezetek a lengyel irodalom magyarországi fogadtatásának történetéből. Akadémiai, Bp., 1985. 178 l. (Modern filológiai füzetek 37.)

CSAPLÁROS István: Lengyelek a régi magyar színpadon. Régi magyar színpadunk lengyel repertoárja. = SzínhSz 18. sz. 1985. 93–150.

DOBOSSY László: Előítéletek ellen. Tanulmányok, esszék. Magvető, Bp., 1985. 502 l. (Nemzet és emlékezet)

DOMOKOS Sámuel: Irodalmunk külföldi barátai. Constantin Olariu. (Interjú.) = ÚjT 1985. 7. sz. 17.

DOMOKOS Sámuel: Magyar–román irodalmi kapcsolatok. Gondolat, Bp., 1985. 353 l.

(eszéki–jakabfi): A magyar irodalomról – Hollandiában. = ÉI 1985. 15. sz. 4.

[ESZÉKI Erzsébet] (eszéki): Német kritikus magyar színházakról. = ÉI 1985. 21. sz. 6. [Christoph Trilse]

ESZÉKI Erzsébet: A Neue Zürcher Zeitung cikkei a magyar irodalomról. = Nagyv 1985. 2. sz. 289–290. [NZZ 1984. okt. 15., 16., 20–21.]

ESZÉKI Erzsébet: Vendégünk Wolf Peter Schnetz. = ÉI 1985. 26. sz. 8.

FEHÉRVÁRI Győző: A magyar irodalom Finnországban. = OlvNép 24. sz. 1985. 33–40.

FEOKTYISZTOV, A. P.: Mordvin irodalom magyarul – magyar irodalom mordvinul. In: A magyar vers. 394–398.

FERENCZI László: A belgáktól Babitsig, avagy az irodalomtörténet támadása. = Kr 1985. 11. sz. 11–12.

FLIFLET, Albert Lange: A finn és a magyar Kalevala. In: A magyar vers. 399–401.

FÖLDEÁK Iván: Irodalmunk külföldi barátai. Gennagyij Lejbutyin. = ÚjT 1985. 24. sz. 17.

FÖLDEÁK Iván: Irodalmunk külföldi barátai. Jelena Umnyakova. = ÚjT 1985. 41. sz. 17.

FÖLDEÁK Iván: Irodalmunk külföldi barátai. Karol Tomiš. = ÚjT 1985. 3. sz. 17.

FÖLDEÁK Iván: Irodalmunk külföldi barátai. Vjacseszlav Szereda. = ÚjT 1985. 16. sz. 17.

FÖLDEÁK Iván: Magyar irodalom – szovjet irodalom. Beszélgetés Vlagyimir Ognyevvel. = ÚjAur 1985. 1. sz. 100–107.

FRIED István: A cseh–magyar, szlovák–magyar színházi kapcsolatok. (Történeti áttekintés, módszertani bevezetés.) = FK 1985. 1–4. sz. 19–34.

FRIED István: A román–magyar irodalmi kapcsolatok jellegéhez. = Ttáj 1985. 3. sz. 75–82. [Köllő Károly: Két irodalom mezsgyéjén c. kötete kapcsán]

GERGELY Ágnes: Irodalmunk külföldi barátai. William Jay Smith. = ÚjT 1985. 28. sz. 17.

GOMBÁR Endre: Irodalmunk külföldi barátai. Outi Karanko-Pap. = ÚjT 1985. 18. sz. 17.

HAUHIA, Ulla: A finn–magyar kulturális kapcsolatok. = ÚjFo 1985. 5. sz. 3–5.

HORVÁTH Tamás: XX. századi költőink görögül. = ÚjT 1985. 28. sz. 28.

Intellectuels français, intellectuels hongrois XIIIe–XXe siècles. Volume publié sous la direction de Jacques Le Goff et Béla Köpeczi. Akadémiai–Éditions du CNRS, Bp.–Paris, 1985. 324 l.

JAKÓCS Dániel: L. N. Tolsztoj és a magyar kultúra. = Ttáj 1985. 4. sz. 81–87.

JÁSZAY Magda: La stampa del rinnovamento ungherese verso una nuova visione dell'Italia. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 209–231.

JERMAKOV, Foma: Magyar témák a modern udmurt költészetben. = SzI 1985. 8. sz. 128–131.

JUHÁSZ Mária: A realizmus változatai.

A 19. századi orosz irodalom magyarországi jelenlétének kérdései. Történeti áttekintés. 165–207. – Blok és Ady forradalomképe vallomásaik és tanulmányaik tükrében. 208–236.

KÁDÁR, Marlene: Tragikus motívum a „Kádár Kata" balladában. In: A magyar vers. 327–338. [Összehasonlítás angol balladákkal.]

KENEDI Lia: Irodalmunk külföldi barátai. Edvin Hiedel. = ÚjT 1985. 9. sz. 17.

KIRÁLY Erzsébet: Pensiero filosofico e mondo sentimentale romantico in veste neoclassica. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 269–281.

KISS Dénes: Irodalmunk külföldi barátai. Jean-Luc Moreau. = ÚjT 1985. 11. sz. 17.

KISS Endre: A Zarathusztra és magyar változatai. = ItK 1985. 3. sz. 271–286. [Boér Jenő: Az ember. (1906.); Oláh Gábor: Rossz istenek alkonyata. (1909.); Fényes Samu: A bálvány. (1909.); Nagy Sándor: Az élet művészetéről. (1911.)]

KISS Gy. Csaba: A családtörténet értelme. Babits Mihály: Halálfiai – Maria Dąbrowska: Éjjelek és nappalok. = ItK 1985. 3. sz. 342–351.

KISS Gy. Csaba: Az elbeszélő helyzet néhány párhuzamos vonása. (Babits Mihály: Halálfiai – Maria Dąbrowska: Éjjelek és nappalok.) In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 160–179.

KISS Gy. Csaba: Idő- és térviszonyok Babits „Halálfiai" és Dąbrowska „Éjjelek és nappalok" c. regényében. = Lit 1985. 1–2. sz. 74–86.

KLANICZAY Tibor: Littérature nationale et littérature comparée dans les recherches en Hongrie. = Neohel 1985. 1. sz. 161–164.

KLANICZAY Tibor: Pallas magyar ivadékai.
A magyar népballada és Európa. 96–103. – Egy epizód Erasmus utókorából: a magyar Enchiridion (1627). 129–137. – Az összehasonlító irodalomtudomány hozzájárulása a reneszánszkutatáshoz. 215–230. – Összehasonlító irodalomtörténeti kézikönyv a manierizmus irodalmáról. 231–237. – Nemzetközi kollokvium az antitrinitarizmusról. 265–269.

KOROMPAY H. János: A Magyar Szépirodalmi Szemle és a német költészet. = ItK 1985. 1. sz. 28–36.

KOVÁCS István: Irodalmunk külföldi barátai. Kazimiera Iłłakowiczówna. = ÚjT 1985. 20. sz. 17.

KOVÁCS Sándor Iván: Tasso és a magyar romantika. Az olasz verses epikai hagyomány recepciója Csokonai és Kazinczy alapvetésétől Aranyig. = Som 1985. 2. sz. 34–38.

KOVÁCS Sándor Iván: La tradizione epica italiana nel Romanticismo ungherese (1795–1848). In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 377–385.

KÖPECZI Béla: A magyar kultúra külföldön. = ÉI 1985. 44. sz. 3.

KÖRMENDY Zsuzsanna: Újabb költészetünk – portugálul. = ÉI 1985. 46. sz. 11.

LACZKÓ András–PAPP Árpád: A magyar irodalom barátja: Gencso Hrisztozov. (Interjú.) = Som 1985. 5. sz. 62–65.

LUKÁCSY Sándor: Vues historiques dans les oeuvres d'André-Louis Mazzini et de Petőfi. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 201–208.

MEGELA, Ivan P.: Magyar költészet Ukrajnában. In: A magyar vers. 419–424.

MIHÁLYI Gábor: Magyar dráma lengyel honban – lengyel dráma magyar honban. = Kr 1985. 11. sz. 12–14.

D. MOLNÁR István: Jósika Miklós Eszther című regényéről és lengyel „rokonairól". = ItK 1985. 4–5. sz. 549–558.

D. MOLNÁR István: Lengyel mezőkön, tábortűz mellett. Gondolatok a magyar–lengyel kapcsolatokról. = Napj 1985. 11. sz. 27–28.

D. MOLNÁR István: Prózánk Lengyelországban 1945 után. = Nagyv 1985. 7. sz. 1073–1077.

PÁL József: Il neoclassicismo e il rinnovamento della letteratura ungherese. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 129–139.

PENKE Olga: Voltaire tragédiái Magyarországon a XVIII. században. = FilKözl 1985. 1–4. sz. 107–132.

PÓK Lajos: A „Walthari" című német folyóirat a magyar irodalomról. = Nagyv 1985. 7. sz. 1080–1082.

Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. A cura di Vittore Branca e Sante Graciotti. Atti del convegno-seminario di studi promosso e organizzato dalla fondazione Giorgio Cini e dall'Accademia Ungherese delle Scienze. Leo S. Olschki, Firenze, 1985. 421 l. (Civiltà Veneziana studi 40.)

PUSZTAY János: Finnugor hagyományok a magyar irodalomban. = Mtan 1985. 4. sz. 154–167.

RÓNAI Pál: A magyar szabadságharc brazil visszhangja. = ÚÍ 1985. 7. sz. 89–90. [A brazil irodalomban]

RUTTO, Giuseppe: L'immagine dell'Ungheria negli inediti e nei documenti di Nicomede Bianchi sugli anni 1848–1849. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungheresi dal 1789 al 1850. 403–421.

SÁRKÖZY Péter: Irodalmunk külföldi barátai. Gianpiero Cavaglià. = ÚjT 1985. 5. sz. 17.

SZABÓ Győző: Magyar versek olaszul. In: A magyar vers. 450–457.

SZATHMÁRI István: Aleksis Kivi és a magyar kultúra. = Nyr 1985. 4. sz. 419–424.

SZELI István: Herder „utókora" a szerb és a magyar irodalomban. = Híd 1985. 4. sz. 480–493.

SZÍJ Enikő: A Kalevala és a magyarok. = NyK 1985. 2. sz. 399–417.

SZIKLAY László: Populismo e storicismo romantico nell'Europa centro-orientale. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 283–294.

SZIKLAY László: Problèmes specifiques de la littérature comparée d' Europe centrale et orientale. = Neohel 12/1. sz. 1985. 241–252.

TOMPA József: Blumauer Aeneis-travesztiájának magyar fordításai. = ItK 1985. 2. sz. 202–209. [Szalkay Antal, Vay László]

TOMPA József: Egy álgörög utazási regény magyar tolmácsolása. (Adalék a francia felvilágosodás stílusának reformkori hatásához.) = Nyr 1985. 4. sz. 437–451. [„Ánténor utazása" 1–3. 1831–1833.]

TÓTH Éva: Irodalmunk külföldi barátai. Csaj Peng-fej. = ÚjT 1985. 1. sz. 17.

CS. VARGA István: „Ami nagy, csak távolról látható". Jeszenyin magyar recepciójáról. = SzI 1985. 11. sz. 64–73.

WLACHOVSKÝ, Karol: A 20. századi magyar költészet szlovák fordításairól. In: A magyar vers. 477–479.

WLACHOVSKÝ, Karol: Magyar irodalom Szlovákiában. Törlesztések és adósságok. = Nagyv 1985. 4. sz. 578–583.

Irodalomelmélet, nyelv, stílus, fordítás

ANDERSEN BJØRN, Zsuzsanna: Vers, versszerűség, próza. In: A magyar vers. 255–260.

BALÁZS János: A szöveg. Gondolat, Bp., 1985. 370 l.

BÉCSY Tamás: Az irodalomesztétikai tudásról. Akadémiai, Bp., 1985. 193. l. (Modern filológiai füzetek 38.)
BODNÁR György: Irodalom és film. = ÚjAur 1985. 2. sz. 46–54.
BOJTÁR Endre: Filológus és filológia Közép- és Kelet-Európában. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 47–56.
BÜKY László: A versbefejezés grammatikájához. In: A magyar vers. 67–70.
CSÁNYI László: Világnak virága. Egy rím útja és dicsősége. = Som 1985. 1. sz. 19–30.
DÁVIDHÁZI Péter: Kritika és kritikatörténet. Elméleti kiindulópont a kritikatörténetíráshoz. = It 1985. 4. sz. 775–810.
DEME László: A vers szövege és hangzása. In: A magyar vers. 71–76.
DOMONKOS László: Pangloss mester elemez? Beszélgetés az irodalomtudomány útjairól. Beszélgetés Bernáth Árpáddal és Csuri Károllyal. = ÉI 1985. 27. sz. 7.
ÉDER Zoltán: Discussioni linguistiche in Italia e in Ungheria fra l'Illuminismo e il Romanticismo. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 189–200.
ELEKFI László: Mi a jambus? In: A magyar vers. 77–81.
Érték, közönség, irodalomkritika című témakör vitája, Debreceni Irodalmi Napok, 1983. november 22–23. = Alf 1985. 2. sz. 33–66. [Előadók: Tamás Attila, Dérczy Péter, Szerdahelyi István, Sz. Szabó László, Gyertyán Ervin, Zelei Miklós, Simon Zoltán, Éles Csaba, Veres András, Fekete Gyula, Páskándi Géza, Kiss Ferenc, Székelyhidi Ágoston, Koczkás Sándor, Péntek Imre, Domokos Mátyás, Czine Mihály]
FUTAKY István: Magyar vers – német nyelv. In: A magyar vers. 402–406.
GEREVICH-KOPTEFF Éva: Magyar versek elemzésének problémái idegen ajkúak számára. In: A magyar vers. 407–411.
GÖMÖRI György: A magyar vers fordításának lehetőségei és útjai más nyelvekre. In: A magyar vers. 373–380.
GÖRÖMBEI András: Néhány szempont a hosszú-ének poétikájához. In: A magyar vers. 235–238.
HANKISS Elemér: Az irodalmi mű mint komplex modell. Tanulmány. Magvető, Bp., 1985. 692 l. (Elvek és utak)
KÁLMÁN Béla: A magyar népdal ősi öröksége. In: A magyar vers. 32–34.
KANYÓ Zoltán: Vers és kommunikáció. In: A magyar vers. 35–38.
KARÁTSON Endre–NEMÉNYI Ninon: Milyen mű a fordítás? Edgar Allan Poe A holló című költeményének magyar változatairól. = Hel 1985. 1. sz. 56–75.
KÁRPÁTI, Paul: A magyar jambikus vers németül. In: A magyar vers. 412–414.
KECSKÉS András: Irányzatok és álláspontok a magyar verselméletben. In: A magyar vers. 222–229.
KECSKÉS András: Versek tükre. Az iskolai versértelmezés lehetőségei. Megyei Pedagógiai Intézet, Veszprém, 1985. 258. l. (Megyei pedagógiai körkép kiskönyvtára 26.)
KELEMEN P. Márta: A műfordítás néhány kérdéséről. = Mtan 1985. 2. sz. 62–66.
KERÉK András: A gyermekvers metrikája. In: A magyar vers. 89–96.
KESZTHELYI Tibor: Metanyelvi kifejezések. Vizualitás és ötlet a költészetben. = Nagyv 1985. 6. sz. 918–924.

KLANICZAY Tibor: A manierizmus és a barokk értelmezésének változásai. In: K. T.: Pallas magyar ivadékai. 238–245.
LÁSZLÓ Zsigmond: Költészet és zeneiség. Prozódiai tanulmányok. Akadémiai, Bp., 1985. 294 l.
LATOR László: A modern líra lehetőségei. = Je 1985. 7–8. sz. 715–719.
MARTINKÓ András: Nyelvi kérdések a magyar versnek más nyelvekre való fordítása során. In: A magyar vers. 415–418.
MELCZER Tibor: Impegno poetico e „ricerca di rifugio" nella letteratura ungherese (1795–1848). In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 387–402.
MELCZER Tibor: A költészet mint azilum Batsányitól Radnótiig. (Vázlat.) In: A magyar vers. 194–202.
NAGY János: Az ars poetica jelentősége a költő megismerésében és értékelésében. = NyéK 1985. 6. sz. 72–82.
NAGY Tamás: Egy novellaelemző elmélet vázlata. = Echinox 1985. 7–8. sz. 14.
NÉMETH G. Béla: A prózai, illetve a verses megformálás arányviszonyáról a magyar irodalomban. In: A magyar vers. 157–165.
NYÉKI Lajos: A magyar szabad vers tipológiájának vázlata. In: A magyar vers. 239–245.
NYIRKOS István: A rím eredetéről. In: A magyar vers. 97–103.
ODORICS Ferenc: Miképpen értünk meg metaforikus szövegeket? = Lit 1985. 1–2. sz. 14–36.
PÁLFI Ágnes: A szabad vers metrikai és poétikai megközelítéséhez. I. Tinyanov verselmélete magyarul; II. A versforma szukcesszivitása József Attila: Külvárosi éj c. költeményében. = ItK 1985. 2. sz. 218–233.
PAPP Ferenc: Vers, konkordancia, asszociáció. In: A magyar vers. 104–108.
POMOGÁTS Béla: Az életképtől a balladáig. A „népi lírai" irányzat poétikájáról. = ÚjAur 1985. 1. sz. 61–83.
POSZLER György: Szellemi tartományok között. (Az esszé és testvérei.) = Katarzis 1. sz. 1985. 50–58.
RÓBERT Zsófia: A versépítő zárójelről. = Lit 1985. 1–2. sz. 65–73.
RÓNAY László: Az esszé tetszhalála és feltámadása. 1–2. = ÚÍ 1985. 9. sz. 96–110.; 10. sz. 111–120.
RUZICSKA, Paolo: La satira politica nell'epica ungherese dell'Ottocento. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 353–375.
SANTARCANGELI, Paolo: Még egyszer a műfordításról. In: A magyar vers. 430–434.
SÁRKÖZY Péter: La questione del „preromaticismo". In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 35–51.
SHERWOOD, Peter: Nyelvtipológia és a modern magyar költészet angolra fordítása. In: A magyar vers. 435–440.
SZABÓ Zoltán: Szövegkohézió és a globális stilisztikai elemzés. = Nyr 1985. 4. sz. 479–490.
SZERDAHELYI István: Bonyolult verstant vagy tudományost? = It 1985. 3. sz. 617–631.

SZERDAHELYI István: Esztétika, kritika, közízlés. Kossuth, Bp., 1985. 321 l. (Esztétikai kiskönyvtár)
SZERDAHELYI István: Irodalomelmélet. Kézikönyv az ismeretterjesztés számára. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, Bp., 1985. 59. l.
SZILÁGYI Ferenc: A magyar versmondat néhány újabb jelensége. In: A magyar vers. 109–121.
SZILI József: Az irodalom fogalmának válsága. = Nagyv 1985. 8. sz. 1233–1241.
SZILI József: Az irodalomelméletek dinamikája: következetesség és polidiszciplinaritás. = Hel 1985. 1. sz. 52–55.
SZŐKE György: Az áthajlás csecse becse. (Az enjambement funkciójáról.) In: A magyar vers. 122–126.
SZŐLLŐSY-SEBESTYÉN András: A beszéd és a vers dallama. In: A magyar vers. 127–132.
THOMKA Beáta: A rövidtörténet műfajformája és típusai. = Életünk 1985. 9. sz. 829–837.
TÓTH Éva: Magyar versek spanyolra fordításának kontrasztív problémái. In: A magyar vers. 467–472.
VARGYAS Lajos: A magyar versritmus nyelvi alapja. In: A magyar vers. 61–66.
VEENKER, Wolfgang: Különböző korszakok magyar poétikai szövegeinek fonológiai-statisztikai vizsgálata. In: A magyar vers. 133–153.
VERES András: Az irodalomelméleti kutatások helyzete és távlati lehetőségei. = Kr 1985. 9. sz. 6–8. Hozzászólás: Szerdahelyi István = Kr 1985. 9. sz. 9–10.
VERES András: Társadalmi értékek az irodalomban. – Egy értékszociológiai vizsgálatról. – = Lit 1–2. sz. 3–13.
VERESS Miklós: Tolmács nélkül. A fordító meg a kölyökkutya. = ÉI 1985. 1. sz. 4.
VERESS Miklós: Tolmáccsal? = ÉI 1985. 5. sz. 4.
WELTER, Alfons: A magyar vers csehre fordításának néhány fontosabb problémája. In: A magyar vers. 473–476.
ZSILKA Tibor: A műfordítás stilisztikai vonatkozásai. = ISz 1985. 1. sz. 56–60.

Régi magyar irodalom

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok.
A nemzeti ideológia és régi magyar irodalmunk. (Szűcs Jenő: A nemzet historikuma és a történelemszemlélet nemzeti látószöge.) 9–17. – Eleven-e régi irodalmunk? Nemeskürty István: A magyar népnek, ki ezt olvassa. 56–58.
BIBÓ István: Szempontok a XV. századi magyar történelemhez. = Kort 1985. 9. sz. 81–87. Hozzászólás: Fügedi Erik: Mit mondtam volna? B. I. tanulmányához. = Kort 1985 9. sz. 88–93.
BENKŐ Loránd: Néhány filológiai probléma az Ómagyar Mária-siralom körül. In: A magyar vers. 24–27.
BOROSS Klára: Váradi Péter könyvtárának újabb kötete az Egyetemi Könyvtár ősnyomtatványgyűjteményében. = MKsz 1985. 3–4. sz. 276–280.

BORSA Gedeon: Egy 1501. évi budai tudósítás kiadásai és azok nyomdászai. = MKsz 1985. 2. sz. 141–149.

CSANDA Sándor: Az első magyar bibliafordítás egybevetése hasonló cseh szövegekkel. = ISz 1985. 4. sz. 323–333.

Csodatörténetek. Száz példa 17–18. századi prédikációkból és példagyűjteményekből. Válogatta, előszó, jegyzetek: Sinkó Ferenc. Európa, Bp., 1985. 312 l.

DÁN Róbert: Egy korai szombatos vitairat. = ItK 1985. 3. sz. 306–309. [Árkosi János-kódex. 1578–1602.]

V. ECSEDY Judit: Névtelen szerző gúnyos receptje a „rest avagy csácsogó" asszonyok ellen. = MKsz 1985. 3–4. sz. 287–292. [RMK I. 349.; RMNY 185.]

ERDÉLYI Zsuzsanna: Az archaikus népi imádságok középkori összetevői. In: A magyar vers. 303–309.

FEKETE Csaba: Az Amsterdami Biblia és az egykorú bibliai tudományosság. In: Tótfalusi Kis Miklós. 47–55.

GERICS József: A Pseudo-Isidorus-gyűjtemény szövegei és a 11. század első felének magyarországi társadalmi ideológiája. Válasz Kristó Gyulának. = MKsz 1985. 2. sz. 159–170. Kristó Gyula: Gellért püspök, valamint Péter és Aba Sámuel királyok viszonyának kérdéséhez. Választ Gerics Józsefnek. = MKsz 1985. 2. sz. 170–180. [Előzmény: Kristó Gyula: Források kritikája és kritikus források az 1040-es évek magyar történetére vonatkozóan. = MKsz 1984. 4. sz.]

GÖMÖRI György: Hungarian students and visitors in 16–17th century England. = HS 1985. 1. sz. 31–50.

GÖMÖRI György: Magyar peregrinusok a XVII. századi Cambridge-ben. = ItK 1985. 2. sz. 194–202.

HÉRA Zoltán: Régi magyarság. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 13–18.

HERCZEG Gyula: A régi magyar próza stílusformái. Tankönyvkiadó, Bp., 1985. 293 l.

*HERMANN Zsuzsanna: Az Egyetemi Könyvtár Werbőczi-kéziratai és az „Analecta saeculi XVI Hungarica". Egyetemi Könyvtár, Bp., 1983. 81 l. (Bibliotheca Universitatis Budapestiensis Fontes et Studia 1.)

HERNER János–KESERŰ Bálint: Adalékok az Amsterdami Biblia sorsához. In: Tótfalusi Kis Miklós. 92–96.

HOLL Béla: A középkori magyarországi latin liturgikus versköltészet és a vulgáris egyházi ének. In: A magyar vers. 28–31.

HORVÁTH Iván: Adatok romániai könyvtárakból. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 168–170. [Régi magyar nyomtatványokról és kéziratokról]

HORVÁTH Iván: A régi magyar vers készülő kézikönyve. In: A magyar vers. 82–88.

HÚBERT Ildikó: Az Útitárs c. imakönyv első kiadása (1639). = MKsz 1985. 1. sz. 58–62. [RMK I. 1607.]

IMRE Mihály: Magyar humanista költők emlékezete XVIII. századi prédikációs irodalmunkban. = ItK 1985. 4–5. sz. 485–497.

JANKOVICS József: Bethlen Jánosné Váradi Borbála ellen írt pasquillus. = ItK 1985. 4–5. sz. 528–533.

JANKOVICS József: A XVI–XVII. századi ráolvasások Máriássy János lógyógyászati kéziratában. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 55–61.

KEVEHÁZI Katalin–MONOK István: XVI–XVII. századi könyvgyűjtők kötetei a

csíksomlyói ferences rendház könyvtárában. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 121–128.

KILIÁN István: Iskoladráma és társadalomkritika. = Vig 1985. 8. sz. 609–616. [XVIII. század]

KILIÁN István: Magyar nyelvű betlehemes kézirat Turócszentmártonban 1629 tájáról. Confessio 1985. 4. sz. 110–117.

KILIÁN István: Vendégbarátság, segítőkészség. Régi magyar drámák nyomában Szlovákiában. = Napj 1985. 10. sz. 38–39.

KLANICZAY Tibor: Pallas magyar ivadékai. Szépirodalmi, Bp., 1985. 353. l.
Az akadémiai mozgalom és Magyarország a reneszánsz korában. 9–31. – A humanista literatúra Magyarországon. 32–40. – A nagy személyiségek humanista kultusza a XV. században. 41–58. – Galeotto Marzio és Mátyás király. 59–66. – Egyetem és politika a magyar középkorban. 67–76. – Értelmiség egyetem nélküli országban. 77–85. – Nicasius Ellebodius leuveni és római tanulmányai. 86–95. – Udvar és társadalom szembenállása Közép-Európában. (Az erdélyi udvar a XVI. század végén.) 104–123. – A meditatív költészet: a manierizmus reprezentatív műfaja. 124–128. – Nacionalizmus a barokk korban. 138–150. – A magyar reneszánszkutatás. 246–260. – Schallaburg, 1982. 261–264. – A barokk kutatása Magyarországon. 270–278.

G. KLEMENT Ildikó: Külföldön tanuló magyarországi diákok olvasmányai a 18. század első felében. A wittenbergi Magyar Könyvtár 1755-ből származó katalógusának elemzése. = MKsz 1985. 3–4. sz. 210–224.

KOBZOS KISS Tamás: Az első magyar nyelvű betlehemes játék. = Confessio 1985. 4. sz. 94–109. [Szövegközléssel]

KŐSZEGHY Péter: A „virágnyelv" korai verseinkben. In: A magyar vers. 182–188.

KÜLLŐS Imola: Folklór - kéziratos énekköltészet - irodalom. In: A magyar vers. 346–352.

LUKÁCSY Sándor: Kincsásás XXVII. Barokk panelek. = Kort 1985. 12. sz. 87–93.

LUKÁCSY Sándor: Kincsásás XIX. Magyar Héró és Leander. = Kort 1985. 1. sz. 87–94. [XVIII. századi ismeretlen költő szövegváltozata]

MADAS Edit: Az Érdy-kódex. = Vig 1985. 8. sz. 635–637.

MARÓTI Egon: A legrégibb magyar nyelvű hexameterhez. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 167.

MÁTYÁS Pál–VOGEL Sándor: Társadalom és művelődés a XVII. századi Apácán. AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 73–109.

MAY István: A magyar heroikus regény története. Akadémiai, Bp., 1985. 180 l. (Irodalomtörténeti füzetek 112.)

Müncheni Kódex, 1466. A négy evangélium szövege és szótára. Décsy Gyula olvasata alapján a szöveget sajtó alá rendezte, a szótári részt készítette: Szabó T. Ádám. Előszó: Király László. Európa, Bp., 1985. 523. l.

A Néma Barát megszólal. Válogatás a Karthauzi Névtelen beszédeiből. Válogatta, sajtó alá rendezte, utószó, jegyzetek: Madas Edit. Magvető, Bp., 1985. 502 l. (Magyar hírmondó)

NYÍRI Antal: A törlít igének és társainak vallomása a Szabács viadala eredetéről. In: A magyar vers. 39–46.

Old Hungarian Literary Reader. 11th–18th centuries. Edited by Tibor Klaniczay. Corvina, Bp., 1985. 303 l.

ÖTVÖS Péter: „Vagdalkozik német mellett Ebergényi." Szövegek a magyar katonák táborozásaiból. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 129–137.

PAVERCSIK Ilona: Bártfa, Kassa és Lőcse nyomdászata a Rákóczi-szabadságharcig. = Könyvvilág 1985. 3. sz. 32.

PÉTER Katalin: A bibliaolvasás mindenkinek szóló programja Magyarországon a XVI. században. In: Tótfalusi Kis Miklós. 124–132.; ua. = TheolSz 1985. 6. sz. 335–338. Hozzászólás: Zsindely Endre = uo. 338–340.; Barcza József–Szigeti Jenő = uo. 341–342.; Fabiny Tibor = uo. 343–344.; Márkus Mihály = uo. 344–345.

PÉTER Katalin: A bibliaolvasás mindenkinek szóló programja Magyarországon a 16. század második felében. = Száz 1985. 4. sz. 1006–1028.

PÉTER Katalin: Comenius magyarországi elképzeléseiről. A Sermo secretus és a Gentis felicitas. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 63–72.

PUSZTAI Ferenc: Régi magyar vers - régi magyar nyelv. In: A magyar vers. 17–23.

RÁKÓCZY Rozália: Ismeretlen XVIII. századi hadelméleti hungarica. = MKsz 1985. 3–4. sz. 292–296. [Jeney Lajos Mihály műve]

ROKAY Péter: A középkori magyar történelem egy nem létező forrása. = MKSz 1985. 1. sz. 57–58. [Gombos Albin Ferenc: Catalogus fontium historiae Hungaricae 2096. tételéről]

*SCHEIBER Sándor: Protestáns prédikátorok exemplumainak mintái. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 70–80.

SZABÓ András: Gutgesell Dávid ismeretlen levele. MKsz 1985. 1. sz. 54–56. [1579.]

SZABÓ András: „Török" prédikátor Szepsiben. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 175–176. [Galatai István]

SZABÓ István: Reneszánsz költészetünk és zenénk forrásairól. = MZene 1985. 4. sz. 386–405.

SZEGFŰ László: Pogánykori hősénekeink utolsó évszázada. In: A magyar vers. 47–50.

SZELESTEI N. László: Fráter György a püspöki tisztségről. = MKsz 1985. 1. sz. 48–54.

Szent Dávid királynak és prófétának százötven zsoltári. . . (Az 1686-os amszterdami Szenci Molnár Albert-féle könyv hasonmás kiadása.) Tolnai Gábor: A költő és a tipográfus c. kísérőtanulmányával. Helikon, Bp., 1985. 339 + 44 l. [Minikönyv]

SZIGETI Csaba: Appendix Balassiana. Kronológia, tradíció, hagyománytudat a XVII. századi Balassi-követő nemesi költészetben. = ItK 1985. 6. sz. 675–687.

SZÖRÉNYI László: Latin költészet 1770 és 1820 között. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 264–292.

TARNAI Andor: G. J. Vossius retorikájának kolozsvári kiadásai. In: Tótfalusi Kis Miklós. 151–156.

TOLNAI Gábor: Erdély és Németalföld a XVII. század végén. In: Tótfalusi Kis Miklós. 207–213.

TÓTH István: A Magyarok Nagyasszonya régi irodalmunk tükrében. = ÚjEmb 1985. 40. sz. 4.

TÓTH István: Tótfalusi Kis Miklós és a coccejánus megalapozású humanista költészet. In: Tótfalusi Kis Miklós. 161–174.

TÜSKÉS Gábor–KNAPP Éva: Egy feltáratlan forráscsoport: barokk kori mirákulumos könyvek magyarországi búcsújáróhelyekről. = ItK 1985. 1. sz. 90–100.

TÜSKÉS Gábor–KNAPP Éva: Fejezet a XVIII. századi vallási ponyvairodalom történetéből. = ItK 1985. 4–5. sz. 415–436.

VÁCZY Péter: Honfoglaláskori hősi énekeink nyelve és előadásmódja. In: A magyar vers. 51–56.

VAJDA Aurél: Új magyar nyelvemlék. Verses imádság 1433-ból. = Diakonia 1985. 1. sz. 89–90.

VESZPRÉMY László: Anastasius esztergomi érsek műveltségéről. MKsz 1985. 2. sz. 137–141.

VÍZKELETY András: Johannes de Utino világkrónikájának szöveghagyományozása. = MKsz 1985. 3–4. sz. 195–209.

VÍZKELETY András: The Königsberg Fragment. Rediscovery of a Hungarian linguistic relic. = NHQu 99. 1985. 159–162.

VÍZKELETY András: Der Löwener Kodex. = HS 1985. 1. sz. 19–29.

Felvilágosodás, reformkor

BODOLAY Géza: Néhány verstani kérdés a felvilágosodás korának és a reformkornak az elméleteiből. In: A magyar vers. 230–234.

ENYEDI Sándor: Az erdélyi felvilágosodás történetéhez. = MTud 1985. 10. sz. 782–788. [Egy létre nem jött társaság az anyanyelv művelésére és terjesztésére. 1770–1771.]

ENYEDI Sándor: „A hazának való szolgálat nemes ösztönéből. . .” Egy ismeretlen dokumentum a kolozsvári magyar színjátszás történetéből. = SzínhSz 17. sz. 1985. 189–198. [Névtelen: A Kolozsvári Játékszín állapotjáról. 1794.]

ENYEDI Sándor: Színházi élet Kolozsváron, anno 1801. = ÚjT 1985. 19. sz. 20.

T. ERDÉLYI Ilona: Sulle orme di ideali nell'Ungheria della „Primavera dei Popoli”. In: Popoli, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 325–338.

Evander és Alcimna. Ismeretlen szövegű pásztorjáték kézirata. Közli: Várhelyi Ilona. = SzínhSz 18. sz. 1985. 291–328. [1795.]

FEHÉR Katalin: Neveléselméleti kérdések felvilágosodás és reformkori folyóirataink-ban. = MKsz 1985. 3–4. sz. 233–241.

FRIED István: Egy 1790-ben kiadott röpirat és magyar fordítója. = MKsz 1985. 2. sz. 150–154. [Joseph der II. in Elysium. Fordította: Nádaskai András.]

FRIED István: Egy korszerűtlen tudományos folyóirat a XVIII. század végén. Neues Ungarisches Magazin. = MKsz 1985. 3–4. sz. 303–309.

FRIEDRICH Ildikó: Természetrajz gyermekeknek – 1799-ben. = ÚjT 1985. 35. sz. 20–21.

GIDAY Kálmán: A szegedi színjátszás 1830–1840. = SzegediKM 1985. 2–3. sz. 49–58.

Hajnóczy József és Cornides Dániel levelezése. Közli: Soós István. = LK 1985. 1. sz. 97–124. [20 levél 1782–1787.]

KÓKAY György: Vita a magyarországi viszonyokról a 18. század végi hamburgi Politisches Journalban. = MKsz 1985. 3–4. sz. 225–232.

LUKÁCSY Sándor: Kincsásás XXIII. Kossuth elfelejtett szózata. = Kort 1985. 6. sz. 66–69. [Újságcikkek a Hetilap-ból és a Magyar Szózatok-ból, 1846–47.]

MIKÓ Krisztina: Magyar és angol néldalmotívumok reformkori verselésünkben. In: A magyar vers. 357–363.

Megbíráltak és bírálók. A cenzúrahivatal aktáiból, 1780–1867. Válogatta, sajtó alá rendezte, bevezető, jegyzetek: Mályuszné Császár Edit. Gondolat, Bp., 1985. 671 l. (Nemzeti Könyvtár)

MORTIER, Roland: Un Jésuite belge en Hongrie au siècle des „Lumières". = HS 1985. 2. sz. 213–223. [Itinéraire, au Voyages de Mr. l'abbé de Feller en diverses parties de l'Europe: en Hongrie, en Transylvanie, en . . . 1820.]

PÁL József: Az Árkádia-pör ikonológiai vonatkozásairól. = ItK 1985. 4–5. sz. 498–507.

PENKE Olga: Diderot és a magyar felvilágosodás. A Két India történetének hatása Magyarországon. = ItK 1985. 4–5. sz. 507–514.

Reformkori országgyűlések színházi vitái, 1825–1848. Sajtó alá rendezte, összeállította, bevezető, utószó, jegyzetek: Bényei Miklós. Magyar Színházi Intézet, Bp., 1985. 355 l. (Színháztörténeti könyvtár 15.)

SÁVOLY Mária: A legelső magyar színház. = ÉT 1985. 13. sz. 392–393. [Kolozsvár, 1821.]

STAUD Géza: Le théâtre dans le mouvement national hongrois. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 253–254.

SZAJBÉLY Mihály: Előszó és Ajánlás. Regény és közönsége a 18. század második felében. = It 1985. 3. sz. 543–564.

SZAJBÉLY Mihály: „Régiek" és „újak" a XVIII. század második felének magyar irodalmában. = ItK 1985. 3. sz. 330–342.

SZIGETHY Gábor: Sajtószabadságról nézetei egy rabnak. = It 1985. 2. sz. 335–352. [Cenzúratörténet]

SZÖRÉNYI László: A latin költészet helyzete Magyarországon a XIX. században. = ItK 1985. 1. sz. 1–17.

SZÖRÉNYI László: La situazione della poesia neolatina in Ungheria nell'Ottocento. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 79–107.

TILCSIK György: A reformkori Szombathely második olvasótársaságának alapszabályai. = VasmKtárÉrt 1985. 3. sz. 29–35. [1837.]

TÓTH Béla: Egy XIX. század eleji versgyűjtemény debreceni vonatkozásairól. = MK 49. 1985. 69–71. [Zsoldos János 1803 körül keletkezett kéziratos füzete]

TÓTH László: Vándorszínészek az országgyűlés városában. = ISz 1985. 6. sz. 554–556. [1843. Pozsony]

VÖRÖS Imre: Állat-jelképek a felvilágosodás magyar irodalmában. = ItK 1985. 2. sz. 147–158.

ZENTAI Mária: „Harminc nemes Budára tart..." Vázlat reformkori balladairodalmunkból. = A HistLittUSzeg 21. sz. 1985. 27–37.

XIX. század II. fele

CSANDA Sándor: A Matunák Mihály gyűjtötte kuruc dalok és történeti énekek. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 165–225.

A föld megőszült. Emlékiratok, naplók az abszolutizmus (Bach) korából. A kötet anyagát felkutatta, válogatta, szerkesztette, előszó, bevezetők, jegyzetek: Tóth Gyula. I–II. köt. Szépirodalmi, Bp., 1985. 757, 573 l. (Magyar századok)

KOVÁCS I. Gábor: Bucsánszky Alajos útja a kalendárium- és ponyva-tömegtermeléshez. = MKsz 1985. 1. sz. 1–17.

KOVÁCS I. Gábor: A látszólagos nyilvánosság kezdetei. A kalendáriumi hírközlés az önkényuralom és a kiegyezés korában. = Je 1985. 12. sz. 1087–1100.

KOVÁCS Kálmán: A XIX. századi próza néhány kérdéséről. II. = Som 1985. 4. sz. 7–14. [Arany László, Vértesi Arnold, Beöthy Zsolt, Csiky Gergely, Tolnai Lajos, Toldy István]

LUKÁCSY Sándor: Kincsásás XXV. Magyarok a Nevszki proszpekten. = Kort 1985. 8. sz. 74–78. [Trefort Ágoston és Podmaniczky Frigyes oroszországi útleírásai]

NÉMETH G. Béla: A kiegyezés kori polgárosodás és a liberális sajtó kétarcúsága. = MTud 1985. 1. sz. 15–25.

NÉMETH G. Béla: A magyar századvég irodalmának általános előzményei. = Vság 1985. 3. sz. 50–67.

NÉMETH G. Béla: Századutóról - századelőről.
A személyiség mint értékcél a századvég magyar lírájában. 79–100. – A kiegyezéskori pozitivista irodalomkritika művelődési és társadalmi előzményei. 561–613.

PÓK Lajos: A fordulat szociológiája és első folyóirata. Mozaikok a magyar századfordulóról. = HevSz 1985. 3. sz. 56–61. [Jelenkor, Magyar Kritika, Új Magyar Szemle]

RAJNAI Edit: A budapesti Magyar Színház első tíz éve (1897–1907). = SzínhSz 16. sz. 1985. 115–185.

SUGÁR István: „Félretétetik, ad acta!" Irodalmi botránypер 1885-ben, Egerben. = Napj 1985. 4. sz. 37–38.

SZÉKELY György: Vesztes harc a Nemzeti Színházért. Az 1863-as petíció. = SzínhSz 16. sz. 1985. 7–27.

SZERZŐ Katalin: A magyar zenei sajtó történetéből: a Zenészeti Lapok (1860–1876). = MKsz 1985. 1. sz. 67–72.

XX. század

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok.
Az Együtt (1927–28). 83–93. – Egy radikális lap a polgári baloldalról. A Látóhatár – 1927. 94–104. – Magyar líra 1971-ben. 287–307. – Van-e fősodor?

A „fiatal" irodalomról. 405–410. – Kettős tükörben. (Az Add tovább! és a Keleti Golf-áram című antológiákról.) 411–422. – Az új írónemzedék és a nemzeti önismeret. 423–430. – „Azok a konzervatív hetvenes évek." 434–438. – Korszakváltás és értékrend. Jegyzetek a „hetvenes évek" magyar irodalmáról. 439–465.

B. F.: Vigilia könyvek 1982–84. = Confessio 1985. 2. sz. 125–127.

BALASSA Péter: Észjárások és formák. Elemzések és kritikák újabb prózánkról. 1978–1984. Tankönyvkiadó, Bp., 1985. 321 l. (Műelemzések kiskönyvtára)

BÉCSY Tamás: A helyszín: szoba. Az elmúlt évadban bemutatott új magyar drámákról. = Szính 1985. 8. sz. 1–9.

BÉLÁDI Miklós: Az avantgarde mozgalom. = Kort 1985. 1. sz. 116–142.

BELLYEI László: Emlékek és adatok a Somogyi Írásról. = Som 1985. 3. sz. 18–21. [1960–1963.]

BENEDEK András: Színházi műhelytitkok. Tanulmányok. Magvető, Bp., 1985. 514 l.

BISZTRAY György: The historical perspective of contemporary literary scholarship. = NHQu 1985. 2. sz. 97–111.

BODNÁR György: A költői nyelv és a 20. századi magyar költészet. In: A magyar vers. 261–263.

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I. Kezdetek. A folytatás. Szimbolizmus I. Forum, Újvidék, 1985. 285 l.

BORI Imre: A versszerűség kritériumai a 20. századi magyar költészetben. In: A magyar vers. 249–254.

BOTKA Ferenc: Üzenetek Szibériából. Hadifogság és irodalom 1914–1921. Magvető, Bp., 1985. 348 l. [Tanulmány és dokumentumok]

*CZIGÁNY Lóránt: Lépéskényszer: az irodalom államosítása Magyarországon, 1946–51. In: Önarcképünk sorsunk tükrében 1945–1949. Sine ira et studio. 131–184.

CSOKONAI Attila: Négy évtized. A magyar gyermek- és ifjúsági irodalom vázlatos története 1945-től. = Pal 1985. 6. sz. 53–58.

DÓKA Péter: Szerelem és osztályharc a Csillag 1949. évfolyamának verseiben. = It 1985. 4. sz. 861–877.

FEHÉR Erzsébet: Adalékok a korai magyar avantgarde poétikájához. In: A magyar vers. 264–269.

E. FEHÉR Pál: Vengerszkaja literatura – vengerszkij antifasizm. Inosztrannaja Literatura 1985. 5. sz. 249–250.

FÖLDES Anna: Régi és új kortárs drámák. Egy színházi évad tanulságai. = Kort 1985. 9. sz. 160–168.

FRÁTER Zoltán: Irodalmunk dombvidéke. = Kr 1985. 12. sz. 25–26. [Zalai írókról]

GALSAI Pongrác: Este 7 után. Kérdező kritikák és mulatságos bírálatok. Magvető, Bp., 1985. 421 l.

GARAI Gábor: A megtartó költészet – prózában. Magvető, Bp., 1985. 221 l.

GERGELY Ferenc: Adalékok az 1943-as szárszói konferencia utóéletéhez. = Confessio 1985. 3. sz. 24–35. [Erdélyi József, Németh László, Márai Sándor, Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Tamási Áron válaszlevelei a sárospataki főiskolának, 1943–1944.]

GUBICZ Pálné: Irodalmi életünk tükre, 1945–1948. Bibliográfia. Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza, 1985. 131.

GUSZEV, Jurij: Perszpektivü i tupiki. Obzor vengerszkoj poézii poszlednih let. = Inosztrannaja Literatura 1985. 2. sz. 242–245.

*HATÁR Győző: De nobis fabula (avagy szemelvények egy Non-Person emlékezéseiből). In: Önarcképünk sorsunk tükrében 1945–1949. Sine ira et studio. 109–130.

HÉRA Zoltán: Válasz a szfinxnek. Szépirodalmi, Bp., 1985. 453 l.

„Az időt mi hoztuk magunkkal." Tanulmányok a szocialista irodalom történetéről. 6. köt. Szerk. Illés László. Akadémiai, Bp., 1985. 691 l.

Az ifjúság folyóirata a Valóság. Lukácsy Sándorral beszélget Csontos Sándor. = ÚÍ 1985. 4. sz. 3–10.; Látóh 1985. 7. sz. 165–179. [Valóság, 1945. szeptember–1948. július]

Az írók és a háború. Kerekasztal-beszélgetés az Írószövetségben. Lejegyezte: Földeák Iván. = SzI 1985. 5. sz. 141–149. [Magyar hozzászólók: Fekete Gyula, Nemes György, Balázs József, Molnár Géza, Kántor Péter]

JUHÁSZ Gyula: Az út vége. Magyarország nemzetközi helyzete és a magyar szellemi élet, 1938–1944. = ÚÍ 1985. 3. sz. 63–84.

JUHÁSZ Mária: A realizmus változatai. Szépirodalmi, Bp., 1985. 237 l.

KABDEBÓ Lóránt: Poesis Hungarica. = Je 1985. 2. sz. 174–180. [Interjú a sorozatról Fodor Andrással és Lipták Pállal.]

KENYERES Zoltán: Facts and symbols. New bearings in Hungarian prose form the late 1950s up to the early 1970s. = ALitt 1985. 3–4. sz. 395–405.

KERÉNYI Ferenc: Az eltűnő drámai személyiség nyomában. 1982 magyar drámáiról. = It 1985. 2. sz. 289–313.

KERTÉSZ Márta: Adalékok a Thália Társaság történetéhez. = Szính 17. sz. 1985. 5–53. [1904–1908.]

KIKLI Tivadar: Népünk és Nyelvünk. A folyóirat története. = Szegedi KM 1985. 2–3. sz. 59–66.

F. KOMÁROMI Gabriella: Mostoha fejezet századunk ifjúsági prózájából: a lányregény. = It 1985. 3. sz. 639–659.

KORZENSZKY Richárd: A transzcendencia gondolata a mai magyar prózában. = KatSz 1985. 2. sz. 99–114.

KŐHÁTI Zsolt: Sédtől a Tiszáig. Kapcsolódások négy évtized magyar drámaművészetében. I–II. = Szính 1985. 4. sz. 1–5.; 5. sz. 1–5.

KŐSZEGFALVI Ferenc: Egy szociáldemokrata politikus könyvtára századunk első felében. Ismeretlen József Attila-dedikációk Takács Ferenc gyűjteményében. = MKsz 1985. 1. sz. 72–77.

KÖVES Rózsa: A Szép Szó és Szirtes Andor. = Kr 1985. 10. sz. 13.

KUN András: A korai Nyugat tulajdonképpeni (lírai) költészetfelfogása. In: A magyar vers. 270–273.

KYOKÓ, Hani: A magyar irodalom múltja és jelene. = OlvNép 23. sz. 1985. 51–54.

LACKÓ Miklós: Bujdosó vagy szabadságszerető realista? Viták a nemzeti jellemről. = Kort 1985. 1. sz. 95–115. [A harmincas években]

LACKÓ Miklós: Szellemi élet és tudomány a harmincas években. = Műhely 1985. 1. sz. 3–11.

LITVÁN György: Kik is csinálták az ötvenes éveket? = ÉI 1985. 4. sz. 3–4. Hozzászólás: Bata Imre = ÉI 1985. 4. sz. 4. ;Abody Béla = ÉI 1985. 23. sz. 5.; Ungvári

Tamás = ÉI 1985. 24. sz. 5–6.; Szabolcsi Miklós = ÉI 1985. 26. sz. 5.; Pomogáts Béla = ÉI 1985. 26. sz. 10.; Benedek István = ÉI 1985. 27. sz. 4.; Ungvári Tamás = ÉI 1985. 27. sz. 4.; Péter László = ÉI 1985. 32. sz. 2.; Ungvári Tamás = ÉI 1985. 32. sz. 2.

LŐRINCZY Huba: Fénytörés. Válogatott bírálatok. Magvető, Bp., 1985. 398 l.

MAGYAR Bálint: A Magyar Színház története 1897–1951. Szépirodalmi, Bp., 1985. 483 l. (Műhely)

MARAFKÓ László: Vallomások a költészetről. = It 1985. 2. sz. 449–454. [Bárdosi Németh János, Falu Tamás, Hidas Antal, Nagy László, Rónay György válaszai egy irodalomszociológiai felmérésre, 1968.]

MARKOVITS Györgyi: A magyar írók harca a cenzúra ellen, 1919–1944. Akadémiai, Bp., 1985. 247 l. (Irodalomtörténeti füzetek 111.)

A memoárirodalom Magyarországon. Kerekasztal-beszélgetés a szerkesztőségben. = TársSz 1985. 8–9. sz. 114–123.

MEZEI András: Egészséges-e az élet? Beteg-e az irodalom? Interjú Dorogi Zsigmonddal. = ÉI 1985. 33. sz. 7. Hozzászólás: Szabó György = ÉI 1985. 35. sz. 3.; Asperján György = ÉI 1985. 36. sz. 5.; Hekerle László = ÉI 1985. 37. sz. 2.; Megay László = ÉI 1985. 38. sz. 5.; Bata Imre = ÉI 1985. 39. sz. 5.; Nagy Attila = ÉI 1985. 43. sz. 2.; Debreczeni Tibor = ÉI 1985. 45. sz. 4.; Kukorelly Endre = ÉI 1985. 47. sz. 5.

„Mű? Munkás." Válogatta, összeállította: Csordás Gábor. Magvető, Bp., 1985. 229 l. (JAK füzetek 13.) [A Pécsett, 1982. szept. 9–10-én rendezett „Munkások a műben, művek a munkások között" c. tanácskozás anyaga.]

NÁDOR Tamás: Irodalomtudományi Intézet. = ÚjT 1985. 3. sz. 18. [Interjú Sőtér Istvánnal és Klaniczay Tiborral]

NAGY Csaba: Kísérletek a betiltott Szép Szó újjászervezésére. = ItK 1985. 4–5. sz. 520–527. [Remenyik Zsigmond Dálnoki Miklós Bélához írt kérvényének közlésével, 1945.]

NÉMEDI Dénes: A népi szociográfia, 1930–1938. Gondolat, Bp., 1985. 293 l.

NEMESKÜRTY István: Tűnődések az irodalomról. In: Tűnődések történelemről, irodalomról. 207–236.

*Önarcképünk sorsunk tükrében 1945–1949. Sine ira et studio. A hollandiai Mikes Kelemen Kör tanulmányi napjainak előadásai, Bleyerheide, 1980. szeptember. Czigány Lóránt közreműködésével szerkesztette Tóth Miklós. Hollandiai Mikes Kelemen Kör, 1984. 184 l.

50 éves a Vigilia.

Vigilia-emlékszám. = Vig 1985. 2. sz.

Lukács László: Virrasztók. 83–84. – Paskai László: Az Istent keresők szolgálatában. 84–86. – Vargha Kálmán: Humánum, egyetemesség, forma. (A Vigilia indulása.) 91–99. – Ottlik Géza a Vigiliában. 99. – Vidor Miklós: Ami eltűnt, és ami megmaradt. (Az ötvenéves Vigilia ünnepére.) 100–104. – Lengyel Balázs: Ötvenes évek. 104–105. – Nemes Nagy Ágnes: Akácfák. 105–107. – Boldizsár Iván: Morus Tamás az 1935-ös húsvéti Vigiliában. 107–108. – Görgey Gábor: Virrasztás. 108–109. – Gerlei József: Első lépések. 110–112. – Dümmerth Dezső: Emlékek a Vigilia egy évtizedéből. 1950–1960. 113–115. – Tüskés Tibor: Apokrif napló. 115–117. – Hetényi Varga Károly: A Vigilia: nélkülözhetetlen

erőforrásom volt. 118–119. – Tűz Tamás: Ad multos annos! 124–126. – Békés Gellért levele. 127–128. – Szabó Ferenc: Kapcsolataim a Vigiliával. 128–130. – Gál Ferenc: A Vigilia ötven évéhez. 130–131. – Güthy Andor: A Vigilia köszöntése. 132–133. – Tóth Sándor: Rögtönzött gondolatok – őszinte szavakkal. 133–134. – Gyurkovics Tibor: Vigilate et custodite. 134–135. – Medvigy Mihály: Emlékeim a Vigiliáról. 136. – Csiszér Alajos: A Vigiliáról – múlt és jelen időben. 137. – Sinkó Ferenc: A csehszlovákiai „ifjú katolicizmus" és a Vigilia. 138–140. – Szeghalmi Elemér: Vigilia-találkozók az 50-es években. 140–142. – Virt László: Ötvenéves a Vigilia. 143–144. – Jelenits István: Esztétikai katolicizmus? (Széljegyzetek egy Babits-vershez.) 145–147. – Pomogáts Béla: Az írott szó hitele. 147–149. – Rónay László: Harminc év. Sík Sándor emlékének. 149–151. – Szöllősi Zoltán: Asztal, szék, kalap. 152. – Sík Sándor: A Vigilia ünnepén. 153–154. – Nemeskürty István: Sík Sándor és a film 1948-ban. 154–155. – Belon Gellért: Emlékezés Rónay Györgyre. 160–162. – Kalász Márton: Az én világom. Ágoston Julián és Rónay György emlékének. 163–165. – Possonyi László Sík Sándornak. 165. – Possonyi László: Szabálytalan emlékezések. 166. – Doromby Károly: Elmosódó arcélek. 173–176.

BÉKÉS Gellért: Köszöntjük a jubiláló Vigiliát. = KatSz 1985. 1. sz. 1–2.

KABDEBÓ Lóránt: A félszázados Vigilia. = ÉI 1985. 8. sz. 8.

KALÁSZ Márton: 1946. decembere: az újrainduló Vigilia. = Vig 1985. 4. sz. 316–318.

Virrasztók. A Vigilia ötven éve. Antológia. Válogatta, szerkesztette: Lukács László, Rónay László. Bp., 1985. 638 l. (Vigilia könyvek)

ZAY László: Ötvenéves a Vigilia. = OlvNép 24. sz. 1985. 94–99.

50 éves a Vigilia. = ÚjEmb 1985. 9. sz. 3.

M. PÁSZTOR József: „Magyar író – magyar könyv." = It 1985. 1. sz. 141–155.

POMOGÁTS Béla: Irodalmunk múltja a népi irodalomszemlélet mérlegén. = ÚjAur 1985. 3. sz. 75–86.

POMOGÁTS Béla: Magyar irodalom – ma. (Elhangzott az 1985-ös augusztusi Itt-Ott konferencián.) = Itt-Ott 1985. 3. sz. 12–20. [Ohio, Reménység tava, 1985.]

POMOGÁTS Béla: Olvasónapló. Magyar néző. = NyéK 61. sz. 1985. 103–107.

PÓSA Zoltán: Mese és valóság határán. Weöres Sándor, Kormos István, Török Sándor, Fekete István a gyermekirodalomban. = Pal 1985. 6. sz. 60–64.

SALAMON Konrád: A népi gondolat és a magyar sorskérdések. = Napj 1985. 5. sz. 19–20.

*SCHEIBER Sándor: Folklór és tárgytörténet.
A magyar zsidóság szellemi élete a századfordulótól. Kitekintéssel Bartók Bélára. 151–218. – A zsidó folklór a XX. század magyar íróinál. 391–431. [Hatvany Lajos, Fényes Samu, Pap Károly, Láng György, Kálmán Márta]

SOMLYÓ György: Holnaptól – Máig. A modern magyar költészet kezdetei és az „idő". (Vázlat.) In: A magyar vers. 203–207.

STEMMER Ödön: Egy antikvárius visszaemlékezései. Szerkesztette, szöveggondozás: Takács Márta. Bevezető: Benedek Marcell. Utószó: Szűcs Katalin. Szépirodalmi, Bp., 1985. 317 l. (Magyar századok)

*CS. SZABÓ László: Nagy várakozások, nagyobb csalódások. (A magyar irodalom

1945 és 1948 között.) In: Önarcképünk sorsunk tükrében 1945–1949. Sine ira et studio. 89–108.

SZABOLCSI Miklós: A versszerűség néhány kritériuma a jelen magyar költészetben. In: A magyar vers. 274–275.

SZATHMÁRI István: A két világháború közötti magyar költői stílus és az izmusok. In: A magyar vers. 276–280.

SZÉCHENYI Ágnes: Vas István és a „Gondolat". = MV 1985. 9. sz. 16–20.

SZEKÉR Endre: Játék a verssel. Mai magyar költészetünk és a játék. = Fo 1985. 10. sz. 76–82.

SZERDAHELYI István: Feljegyzések a neoavantgarde évadaiból. = Kr 1985. 10. sz. 14.

SZILÁGYI Péter: A 20. századi magyar költészet poétikájáról. In: A magyar vers. 281–285.

TAMÁS Attila: Klasszicizáló törekvések századunk magyar költészetében. = ItK 1985. 6. sz. 639–649.

TANDORI Dezső: A kritikáig – és tovább. Négy pályatársam. = MV 1985. 8. sz. 111–120. [Orbán Ottó, Deák László, Labancz Gyula, Kukorelly Endre]

Válasz

Fülöp Zsuzsa: Egy folyóirat történetéből: a Válasz (1934–38.) = Mtan 1985. 4. sz. 185–192.

Kérdések a Válaszról. Sőtér Istvánnal beszélget Széchenyi Ágnes. = Kort 1985. 11. sz. 119–129.

Kérdések a Válaszról. Vas Istvánnal beszélget Széchenyi Ágnes. = Kort 1985. 6. sz. 87–101.

Kérdések a Válaszról. Weöres Sándorral beszélget Széchenyi Ágnes. = Kort 1985. 4. sz. 108–113.

VARGA Sándor: A magyar könyvkiadás és könyvkereskedelem, 1945–1957. Gondolat, Bp., 1985. 425 l.

VERES András: Az autonómia esélyei. (A 60-as évek szépprózájának szemléletváltozása.) In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 301–318.

Vita a kritikáról. = Alf 1985. 2. sz. 33–66. [Tamás Attila, Dérczy Péter, Szerdahelyi István, Sz. Szabó László, Gyertyán Ervin, Zelei Miklós, Simon Zoltán, Éles Csaba, Veres András, Fekete Gyula, Páskándi Géza, Kiss Ferenc, Székelyhidi Ágoston, Koczkás Sándor, Péntek Imre, Domokos Mátyás, Czine Mihály felszólalása.]

Vita a politikai költészet mai helyzetéről. = Pal 1985. 1–6. sz.

Sík Csaba: Naplójegyzetek – Alföldy Jenő cikkéhez. [Pal 1984. 5. sz. 13–20.] 1. sz. 17–24. – Petrőczi Éva: Érte, érted, értünk. 1. sz. 25–26. – Tandori Dezső: Vers és köz. 1. sz. 27–30. – Kerékgyártó T. István: „. . .ami meghódításra vár, azt látványosan nem lehet megközelíteni". 2. sz. 40–42. – Petőcz András: Az irodalom/költészet művészete. 2. sz. 43–45. – Kassai Végh Miklós: Érdekeltségek konfliktusa. 2. sz. 46–49. – Németh János István: A hiány költészete. 3. sz. 16–23. – Endrődi Szabó Ernő: Hogyan akasszuk a királyokat!? 3. sz. 24–32. – Karikó Sándor: A klasszikus hagyatékért. 4. sz. 51–56. – Simor András: A politikai költészet esélyeiről. 4. sz. 57–58. – Szerdahelyi István: Költészet és közéletiség. 4. sz. 59–62. – Magyar József: Lehet-e a politikában költészet? 5. sz. 26–29. – Csepeli Szabó Béla:

A viharmadárnak szállnia kell! A költői szabadságról. 5. sz. 29–34. – Petőcz András: És mégis politika? 6. sz. 17–19.

ZÖLD Ferenc: A magyar könyvkiadás és könyvterjesztés története 1945–1985. = MKsz 1985. 3–4. sz. 242–261.

Egyes szerzők

ADY ENDRE

B. BERNÁT István: A költő és a püspök. Makkai Sándor Ady-könyvének fogadtatása 1927-ben. = Vil 1985. 1. sz. 28–33.

CSOÓRI Sándor: Természet és líra. [Esszé.] = Ttáj 1985. 10. sz. 8–18.

DÉNES Zsófia: Cigány Dezső első Ady-arcképéről. = ÉI 1985. 11. sz. 15.

DÉNES Zsófia: Éliás. Rövid közjáték Ady életében. = ÉI 1985. 51–52. sz. 8.

DOBOSSY László: Ady a szomszédainknál. In: D. L.: Előítéletek ellen. 424–437.

HÉRA Zoltán: Válasz a szfinxnek.
„Jaj, be szép. . .” 79–80. – Egy Ady-fotó. 80–82. – További Adyzások. 82–90.

JUHÁSZ Mária: Blok és Ady forradalomképe vallomásaik és tanulmányaik tükrében. In: J. M.: A realizmus változatai. 208–236.

KIRÁLY István: Lukács György „Ady-vonala”. = Vil 1985. 6. sz. 345–354.

KOVÁCS Albert: Ellentétek összecsengése. Ady és Jeszenyin. = SzI 1985. 11. sz. 52–63.

KOVALOVSZKY Miklós: Aki Franyó, az Zoltán is? = Kr 1985. 5. sz. 20–21. [Az Ady Endre levelei I–III. Bp., 1983. c. kötet pótlásainak és pontosításainak közlésével.]

LACZKÓ András: Ady és Bródy. Adalékok egy pályatársi kapcsolat történetéhez. = Dunatáj 1985. 2. sz. 21–25.

LÁSZLÓ Zsigmond: Az Ady-vers. In: L. Zs.: Költészet és zeneiség. 248–259.

PÉTER László: Idők kovászai. = ÉI 1985. 27. sz. 8.

RUSZOLY József: Még egyszer A. E. „szegedi pöréről”. = SzegediKM 1985. 4. sz. 149–152.

SZABOLCSI Miklós: Egy Ady-négysoros alá. = ÉI 1985. 19. sz. 1.

VARGA József: „Az egyenes csillag.” Egy Ady-vers titka. = ÚjT 1985. 50. sz. 21.

VEZÉR Erzsébet: Egy megkerült Ady-emlék. Zilahi Tibor levele Petri Mórnak. = It 1985. 2. sz. 419–426. [1928.]

ZEMAN László–SABOL, Ján: Adalék Ady lírája szlovák fordításainak kérdésköréhez. In: A magyar vers. 480–485.

ÁGH ISTVÁN

ÉLES Márta: „Jó ha van bennem, teáltalad van.” Beszélgetés Nagy Béláné Vas Erzsébettel, Nagy László és Á. I. édesanyjával. = MIfj 1985. 28. sz. 26–27.

SCHÉNER Mihály: Ágh Istvánról. = Vig 1985. 8. sz. 642–643.

ALVINCZI PÉTER

KOCSIS Attila: „Az igaznak emlékezete áldott!" = TheolSz 1985. 3. sz. 165–169.

ÁNYOS PÁL

CSÁNYI László: Á. P. és Európa. = Dunatáj 1985. 4. sz. 63–73.

APÁCZAI CSERE JÁNOS

MÁTYÁS Pál–VOGEL Sándor: társadalom és művelődés a XVII. századi Apácán. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 73–109.

APÁTI MIKLÓS

RUDNAI Gábor: „Ki lehet és ki nem lehet zseni?" Csontváry példája három mai versben. = Som 1985. 5. sz. 8–14. [A. M.: Csontváry]

ARANKA GYÖRGY

ENYEDI Sándor: Az Erdélyi Kéziratkiadó Társaság történetéhez. Benkő József és A. Gy. levelezéséből. = MKsz 1985. 3–4. sz. 297–303. [7 levél, 1792.]

ARANY JÁNOS

A. J. akadémiai kéziratairól. Összeáll.: Antal Jánosné, Sáfrán Györgyi. Előszó: Keresztury Dezső. Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Bp., 1985. 180 l.

ACZÉL Richard: Szubjektum és történelem A. J. lírai költészetében. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 1–39.

BARTA János: Még egyszer a lírikus Aranyról (1847–1861). = ItK 1985. 6. sz. 624–638.

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I.
Az „új" üzenetének meghallója. 26–33. – „Érezvén az újjászületés szükségét. . ." 34–41. – A mítosz televénye és virága. 42–52. – Az első „modern" verseskönyv: az Őszikék. 93–100.

*CSORDÁS Mihály: Leggyengébb és legnagyszerűbb: az első mű. Száz éve halt meg A. J. In: Cs. M.: Követni az időt. 91–96.

DÁVIDHÁZI Péter: A. J. kritikusi világnézete. = ItK 1985. 1. sz. 38–63.

T. ERDÉLYI Ilona: A. J. és Erdélyi János kapcsolata. = AranyTársÉvk 1984–1985. 5–13.

GARAI Gábor: A lírai hitel. Arany Jánosról. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 11–15.

HOPPÁL Mihály: Néphagyomány és irodalom. In: A magyar vers. 315–326. [A. J.: Toldi]

KERESZTURY Dezső: Arany „nemzeti" balladái. = Kort 1985. 3. sz. 96–109.

KERESZTURY Dezső: Egy vívódó európai magyar. = Vig 1985. 10. sz. 818–821.; Látóh 1986. 1. sz. 121–125.

KERESZTURY Dezső: János Arany and English literature. = NHQu 1985. 67–77.

KOVÁCS Sándor Iván: Tasso és a magyar romantika. Az olasz verses epikai hagyomány recepciója Csokonai és Kazinczy alapvetésétől Aranyig. = Som 1985. 2. sz. 34–38.

NÉMETH G. Béla: Századutóról – századelőről.
Kérdések a Buda halála körül. 7–39. – A Vadrózsa-pör és Arany. 40–51. – A fragment fölénye. 52–68. – A szigorú nemzeti költő. 69–78.

PÁSZTOR Emil: Az Isten – A. J. Toldijában. 1–2. = ÚjEmb 1985. 8. sz. 6.; 10. sz. 6.

RIMÓCZINÉ HAMAR Márta: A. J. Exegi monumentumainak horatiusi vonatkozásai. = It 1985. 4. sz. 967–972.

SÁFRÁN Györgyi: A. J. múzeumai. = BékésiÉ 1985. 4. sz. 518–521.

*SCHEIBER Sándor: Folklór és tárgytörténet.
Versindítékok és verses üzenetek A. J. szerkesztői irataiban. 81–85. – „Ne lőjetek, itt emberek vannak." 86–87. – Egy régi ponyva visszhangja A. J. versében. 88–89. – Bihari gyermekmondókák nyomai Arany Jánosnál. 90–92. – A Jóka ördögének egy motívuma. 93–95. – Arany versikéje – népdalkölcsönzés. 96–97. – A. J. egy verséhez. Görgey Arthur leányának. 98–99. – Arany írta-e az RRR-t? 100–104. – A. J. akadémiai papírszelete a réjjáról. 105–109.

SŐTÉR István: A. J. és a Bánk bán. = Fo 1985. 3. sz. 61–65.

Z. SZABÓ László: A. J. egyik négysorosáról. = OlvNép 23. sz. 1985. 93–94.

TÓTH Tibor: A vidám A. J. = AranyTársÉvk 1984–1985. 24–33.

ARANY LÁSZLÓ

IMRE László: A. L. és Lermontov. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 110–129.

BABITS MIHÁLY

B. M.: Aki a kékes égbe néz. Kötetekből kimaradt versek és töredékek. Válogatta, szöveggondozás, utószó, jegyzetek: Melczer Tibor, Magvető, Bp., 1985. 133 l.

Babits és Sárközi György. Levelek, tanulmányok. Szerkesztette, válogatta, szöveggondozás, jegyzetek: Téglás János. Ságvári Nyomdaipari Szakközépiskola, Bp., 1985. 214 l. (A nyomdaipari szakközépiskola kiadványai 12.) [Minikönyv]

BALLA Kálmán: „. . . a percnyi lét is forma már". (Vázlat Babits rejtett ars poeticájáról.) In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 40–46.

BÁN Imre: B. M. Dante-fordításainak díszkerete. = ÉI 1985. 10. sz. 12.

BÁN Imre: B. M. neve. = ÉI 1985. 50. sz. 8.

BÁRDOS F. László: „Szabad csak a gondolat lehet. . ." B. M. és az irodalmi társaságok viszonya 1920 és 1938 között. In: „. . .igévé vált." 79–90.

BECK Zoltán: Adalékok a harmincas évek irodalmához. = ÚjAur 1985. 1. sz. 123–128. [Darvas József 2 levele Babitshoz, 1938.]

BODROG Beáta: Babits Szaladva fájó talpakon című költeményének nyelvi-stilisztikai elemzése. In: „. . .igévé vált." 34–50.

BORONYÁK Rita: A gólyakalifa. Regény és fantasztikum. In: „. . .igévé vált." 123–134.

CUSHING, George F.: Babits and the English classical tradition. = ALitt 1985. 3–4. sz. 440–446.

DEMETER Mária: „. . .s a gyanú virraszt az alvó világ fölött." B. M. Verses napló c. költemény-ciklusának poétikai-etikai értelmezése. In: „. . .igévé vált." 61-78.

GARAI Gábor: Egy hányatott sorsú versszak. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 22–26. [B. M.: Ezerkilencszáznegyven]

GUNDA Béla: B. M. költészete és a néphagyomány. In: A magyar vers. 310–314.

„. . .igévé vált." Tanulmánygyűjtemény az ELTE XX. századi Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke által hirdetett B. M. életműve hallgatói pályázatra beadott dolgozatokból. Szerkesztette: Sipos Lajos. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bp., 1985. 147 l.

JELENITS István: Esztétikai katolicizmus? Széljegyzetek egy Babits-vershez. = Vig 1985. 2. sz. 145–147. [B. M.: Strófák egy templomhoz]

KABDEBÓ Lóránt: „Vonzások és választások." Babits és barátságai. = Életünk 1985. 5. sz. 394–400. [Szabó Lőrinc: Babits betegágyánál c. kéziratának közlésével]

KÁROLYI Amy: A messzeség közelsége. Beszélgetés Weöres Sándorral. = Kr 1985. 7. sz. 14.

KELÉNYI István: B. M. lélekszínpada. = SzínhSz 18. sz. 1985. 209–228.

KISS Gy. Csaba: A családtörténet értelme. B. M.: Halálfiai – Maria Dąbrowska: Éjjelek és nappalok. = ItK 1985. 3. sz. 342–451.

KISS Gy. Csaba: Az elbeszélő helyzet néhány párhuzamos vonása. (B. M.: Halálfiai – Maria Dąbrowska: Éjjelek és nappalok.) In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 160–179.

KISS Gy. Csaba: Idő- és térviszonyok Babits „Halálfiai" és Dąbrowska „Éjjelek és nappalok" c. regényében. = Lit 1985. 1–2. sz. 74–86.

KONCZ Virág: Útkeresés az érvényes költői lét értelmezéséhez és biztosításához. Kísérlet B. M.: Régen elzengtek Sappho napjai c. versének elemzéséhez. In: „. . .igévé vált." 51–60.

LATOR László: Kettős arckép. Nemes Nagy Ágnes Babits-tanulmánya. = Kort 1985. 5. sz. 148–153. [N. N. Á.: A hegyi költő]

MELCZER Tibor: A nemzeti kérdés Babits pályájának tükrében. = Ttáj 1985. 11. sz. 61–77.

MELCZER Tibor: Pöttyök egy Babits-köteten. = ÉI 1985. 22. sz. 2. [B. M.: Aki a kékes égbe néz]

MÉSZ Lászlóné: A klasszikus dráma újrateremtésének kísérlete. (B. M.: Laodameia.) In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 199–214.; Mtan 1985. 4. sz. 145–154.

NAGY Endre: Levél Nemes Nagy Ágneshez Babits-könyve ürügyén. = ÚjFo 1985. 3. sz. 68–73. [A hegyi költő]

NÉMETH G. Béla: Az Erosz teljességének vágya. Tisztázó vallomás Babits Tímár Virgil fia c. regényében. = Je 1985. 10. sz. 874–879.

NÉMETH G. Béla: A látszat-lét világa – s a kitörés kísérlete. Babits: Halálfiai. = ÚÍ 1985. 6. sz. 60–69.

NÉMETH G. Béla: Századutóról – századelőről.
Világkép és irodalomfölfogás Babits irodalomtörténetében. 237–264. – B. M.: Mint különös hírmondó. Szerep, vállalás, identifikáció. 265–281. – Babits, a szabadító. 282–291.

NÉMETH István: Sunt lacrimae rerum. Egy Babits-vers megközelítése. In: „. . .igévé vált." 17–33.

ODORICS Ferenc: A gólyakalifák történetei. In: „. . .igévé vált." 135–147.

PAPP János: B. M. rádiószereplései és -előadásai. = Dunatáj 1985. 2. sz. 66–67.

PÉTER László: Babitsnak Révész Gézához írott leveléről. = It 1985. 3. sz. 615–617. [Hozzászólás Gábor Éva cikkéhez: It 1984. 3. sz. 746–752.]

RUTTKAY Helga: B. M.: Psychoanalysis Christiana. In: „. . .igévé vált." 5–16.

SIPOS Lajos: Babits koszorúi. = It 1985. 3. sz. 594–613.

J. SOLTÉSZ Katalin: Babits rímei. = Nyr 1985. 3. sz. 300–305.

SZALAY László: Tömeg és nemzet fogalma Babits gondolatvilágában. In: „. . .igévé vált." 91–122.

TAMÁS Attila: „. . .ott már tudták és várták és bevitték. . ." Antifasiszta mű-e a Jónás könyve? = It 1985. 1. sz. 112–117.

TÉGLÁS János: „Könnyebb rajzolni, mint írni..." A kilencvennégy esztendős Einczinger Ferencné emlékei Babits esztergomi éveiről. = ÚjT 1985. 18. sz. 10–11.

BAJZA JÓZSEF

WÉBER Antal: Fordulat az epikában. Bajza regényelméletéről. = It 1985. 3. sz. 565–584.

BAKA ISTVÁN

VECSERNYÉS Imre: „Akkor vagyok a legszemélyesebb, amikor álarcot veszek föl." Beszélgetés Baka Istvánnal. = Ttáj 1985. 10. sz. 29–33.

BALASSI BÁLINT

BRATINKA József: „Zászlód alól kitöltem"? (Egy Balassi-hely értelmezéséhez.) = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 171–175. [B. B.: „Kiben Júliához hasonlítja Coeliát . . ."]

FENYVESI László: „Balassy Balintt volt eleötteök. . ." = Honism 1985. 4. sz. 40–44.

KŐSZEGHY Péter: A Balassi-szöveghagyomány néhány kérdéséről. Részlet az 1981. május 23-án, Debrecenben elhangzott előadásból. = ItK 1985. 1. sz. 76–89.

LATINOVITS Zoltán: Balassa Bálint. In: L. Z.: Emlékszem a röpülés boldogságára. 328–333.

MARICS József: Balassi nyomán Somoskő várában. = KatSzó 1985. 23. sz. 10.

*SCHEIBER Sándor: B. B. Bock-fordításának irodalmi műfaja. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 61–63. [Beteg lelkeknek való füves kertecske. Krakkó, 1572.]

SZABÓ István: Reneszánsz költészetünk és zenénk forrásairól. = MZene 1985. 4. sz. 386–405.

VÖRÖS Imre: Horváth Iván: Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben. = It 1985. 3. sz. 585–593.

BALÁZS BÉLA

B. B. utolsó éveiről. Közli: Szilágyi János. = Kr 1985. 8. sz. 33–36. [9 levél Balázs Bélától, 1946–49.]

FÜLÖP Zsuzsa: Egy kevéssé ismert életút. 100 éve született B. B. II. = Mtan 1985. 1. sz. 41–45. [I. rész: Mtan 1984. 6. sz. 284–288.]

MARTH Hildegard: „. . .Tudod: azért én mégis közületek való vagyok. . .” Emlékezés Balázs Bélára. = It 1985. 2. sz. 482–489. [Egy levél 1908-ból Juhász Gyulától Emőd Tamásnak; egy levél 1913–15 közöttről és egy 1916-ból Balázs Bélától Dutka Ákosnak.]

NAGY Janka Teodóra: Lukács György és B. B. „fegyverbarátsága”. = Dunatáj 1985. 2. sz. 17–20.

PÉTER László: Bauer Hilda három levele. = SzegediKM 1985. 4. sz. 153–155. [Péter Lászlónak, 1960–61.]

PÉTER László: Való és költés B. B. Álmodó ifjúságában. = It 1985. 2. sz. 455–463.

SZŰCS Tibor: Ballada és szintézis a Kékszakállú-misztériumban. = Nyr 1985. 1. sz. 24–35.

BÁLINT GYÖRGY

PETRÁNYI Ilona–NEMES G. Zsuzsanna: Jelentés egy irodalmi nyomozásról a Híd és B. Gy. kapcsolata ügyében. = Létünk 1985. 1. sz. 105–117.

BÁLINT SÁNDOR

*SCHEIBER Sándor: B. S. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 29–31.

BÁN IMRE

„Az érzékeny lelket csak önfegyelemmel lehet a cél irányába terelni.” Beszélgetés Bán Imrével. = Alf 1985. 12. sz. 42–49. [Beszélgető partnerek: Bitskey István, Görömbei András, Imre László, Taar Ferenc.]

TARNÓC Márton: A tudós köszöntése. = Alf 1985. 12. sz. 39–41.

A 80 éves B. I. köszöntése. – Fülöp Lajos = Köznevelés 1985. 41. sz. 10.

BARÁNSZKY JÓB LÁSZLÓ

SZÉLES Klára: B. J. L. teremtő értékelése. = ÚÍ 1985. 12. sz. 87–94.

BARÁTH LAJOS

BÖRÖNDI Lajos: Életünk elmosódó háttere. B. L. prózájáról. = ÚjFo 1985. 4. sz. 76–78.

BARI KÁROLY

NAGY István Attila: A némaság könyve után. Gondolatok B. K. költészetéről. = Kr 1985. 6. sz. 19–20.

BARTA SÁNDOR

BORBÉLY Sándor: Kettőskép Barta Sándorról. = ÚÍ 1985. 6. sz. 98–103.

BÉL MÁTYÁS

B. M.: Pest város leírása. [A Notitia Hungariae novae geographico historica első részének 3. kötete. Kétnyelvű kiadvány.] Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Bp., 1985. 161 l. (Fejezetek Budapest múltjából 1.)

*SZELESTEI NAGY László: B. M. kéziratos hagyatékának katalógusa. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának kiadása, Bp., 1984. 299 l.

TIBENSKÝ, Ján: Le legs spirituel de Mátyás Bél et ceux qui en héritèrent. = HS 1985. 2. sz. 205–212.

VILIMSZKY László: Descriptio Comitatus Comaromiensis. B. M. kéziratos műve Komárom vármegyéről. = ÚjFo 1985. 5. sz. 77–83.

WELLMANN Imre: Mátyás Bél, a Polygraph in Hungary in the 18th Century. = HS 1985. 2. sz. 191–204.

BENEDEK ELEK

BALOGH Edgár: Levelesláda, tudósportrék, barangolókönyv. Elkésve, három romániai könyvről. = Ttáj 1985. 12. sz. 57–66. [Szabó Zsolt: B. E. irodalmi levelezése. II. köt.]

ERŐS Zoltán: Elek apó nagykapuja nyitva áll. = MIfj 1985. 39. sz. 25.

LENGYEL Dénes: Kisbaconi beszámoló B. E. emlékének megünnepléséről. = Honism 1985. 5. sz. 47–48.

BENEDEK ISTVÁN

FARAGÓ Vilmos: B. I. köszöntése. = ÉI 1985. 3. sz. 7.

BENEDEK MARCELL

BENEDEK András: Szépen élni. Száz éve született B. M. = Kort 1985. 9. sz. 129–132.; Látóh 1985. 12. sz. 42–49.

BERKES Erzsébet: „. . .szövetkezvén a jók legjavával." B. M. centenáriumára. = ÉI 1985. 38. sz. 4. Hozzászólás: Péter László = ÉI 1985. 39. sz. 2.

HEGEDŰS Géza: Tanárok tanára. B. M. születésének századik évfordulójára. = Nagyv 1985. 9. sz. 1389–1391.

D. MAGYARI Imre: Benedek Marcellről – új kiadások ürügyén. = MIfj 1985. 40. sz. 7.

MAJOR Ottó: Exempla Trahunt . . . Jegyzetek B. M. centenáriumán. = ÚjT 1985. 38. sz. 11.

SZÉKELY Andorné: Az én kis magántörténelmem. A Lónyay utcai Benedek-lakás. = Vil 1985. 12. sz. 786–787.

SZEKÉR Endre: B. M., a naplóíró. Születésének századik évfordulójára. = Üzenet 1985. 12. sz. 736–739.

100 éve született B. M. – Csányi László = Kr 1985. 9. sz. 16.

BENICZKY PÉTER

CSANDA Sándor: B. P. magyar és szlovák verses példabeszédei. = ISz 1985. 3. sz. 237–248.; ItK 1985. 3. sz. 259–270.

CSANDA Sándor: B. P. magyar és szlovák verses példabeszédeinek változatai. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 141–163.

BENJÁMIN LÁSZLÓ

ALFÖLDY Jenő: „. . .fölkel, ami nemes". A humanizmus újraértelmezése B. L. költészetében. = Kort 1985. 12. sz. 130–137.

ALFÖLDY Jenő: A közösség énekese. B. L. hetvenedik születésnapján. = Ttáj 1985. 12. sz. 81–84.

BARANYI Ferenc: Egészségedre, Laci bátyám! = SzI 1985. 12. sz. 137–139.

BATA Imre: B. L. hetvenéves. = ÉI 1985. 49. sz. 15.

FEKETE Sándor: A hűség ára. = ÚjT 1985. 49. sz. 15–16.

KABDEBÓ Lóránt: Sorsfordító pillanatok. Benjámin Lászlóval beszélget K. L. = Kort 1985. 8. sz. 120–125.

ULRICH, Maja: B. L. – ahogy mi ismerjük. = SzI 1985. 12. sz. 139–142.

A 70 éves B. L. köszöntése. – Garai Gábor = Kr 1985. 12. sz. 2.

BERKESI ANDRÁS

AGÁRDI Péter: Egy világkép modellje. B. A.: Siratófal. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 347–354.

BERTHA BULCSÚ

DEREGÁN Gábor: Az állampolgár politizál. Beszélgetés Bertha Bulcsúval. = Munka 1985. 4. sz. 36–37.

SZAKONYI Károly: B. B. ötvenéves. = Je 1985. 5. sz. 445–448.; Látóh 1985. 6. sz. 79–84.

BERTÓK LÁSZLÓ

DOMOKOS Mátyás–FODOR András: „Vers sajog át a valóságon." Beszélgetés B. L. költői útjáról. = Kort 1985. 11. sz. 149–154.
LACZKÓ András: B. L. költői stációi. = Dunatáj 1985. 1. sz. 46–53.
LACZKÓ András–PAPP Árpád: „A folytatást, a folyamatosságot vallom." Beszélgetés Bertók Lászlóval. = Som 1985. 6. sz. 7–17.

BERZSENYI DÁNIEL

CAVAGLIÀ, Gianpiero: Passato nazionale e classicità nella poesia di Dániel Berzsenyi. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 141–171.
CSETRI Lajos: Berzsenyi irodalomszemlélete 1817-ig. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 9–25.
FENYŐ D. György: B. D.: Barátimhoz. = It 1985. 4. sz. 888–907.
ILLÉS Endre: A magány arénája. = ÉI 1985. 24. sz. 1., 4.
MERÉNYI László: Egy debreceni Berzsenyi-kiadványról. = Alf 1985. 12. sz. 93–94. [B. D. levelei Kazinczy Ferenchez. Szerk. Merényi Oszkár. 1942.]
MERÉNYI László: Az 1936-os Berzsenyi-centenárium Somogyban. = Som 1985. 5. sz. 46–50.

BESSENYEI GYÖRGY

B. Gy. két kiadatlan levele. Közli: Papp János. = It 1985. 4. sz. 932–939. [2 levél Magyary-Kossa Józsefhez, 1768.]
BÍRÓ Ferenc: A felvilágosodás magyar filozófusa. A fiatal B. Gy. gondolatvilága. = ÚÍ 1985. 7. sz. 92–101.

BETHLEN KATA

FÉJA Géza: Erdélyi emlékírók. Közli: Féja Endre. = ÚÍ 1985. 10. sz. 97–106. [B. K., Kemény János, Szalárdi János.]
NÉMETH S. Katalin: „Sok és nagy erőtlenségekkel küszködő ember. . ." B. K. a kortársak szemével. = TheolSz 1985. 4. sz. 233–237.
SZÁVAI János: B. K. modernsége. = ÚÍ 1985. 6. sz. 81–88.

BETHLEN MIKLÓS

SZÁVAI János: B. M. példája. = ÚÍ 1985. 7. sz. 81–88.

BIBÓ ISTVÁN

HUSZÁR Tibor: B. I. – a gondolkodó, a politikus, 1945–1948. = Vság 1985. 12. sz. 22–41.

BIRKÁS ENDRE

RÓNAY László: Az élet hiábavalósága. Arcképvázlat Birkás Endréről. = ÚjAur 1985. 1. sz. 93–98.

BISZTRAY ÁDÁM

RUDNAI Gábor: „Ki lehet és ki nem lehet zseni?" Csontváry példája három mai versben. = Som 1985. 5. sz. 8–14. [B. Á.: Csontváry]

BOD PÉTER

VARGA Gábor: B. P. ismeretlen levele Sinai Miklóshoz. = Honism 1985. 1. sz. 28–29. [1765.]

BODOR ÁDÁM

MEZŐ Ferenc: A tisztesség esélye. B. Á. pályaképe. = MV 1985. 9. sz. 63–70.
POMOGÁTS Béla: The grotesque world of Ádám Bodor. = HungPEN 26. sz. 1985. 76–78.

BÓKA LÁSZLÓ

NAGY Sándor: Emlékezés Bóka Lászlóra. = PedSz 1985. 12. sz. 1204–1209.
NEMESKÜRTY István: Egy magyar regényíró a hatvanas évek elejéről. B. L. elbeszélő prózája. In: N. I.: Tűnődések történelemről, irodalomról. 294–320.
WÉBER Antal: Arcképvázlat Bóka Lászlóról. = It 1985. 4. sz. 852–861.

BÓLYA PÉTER

LŐRINCZY Huba: Fénytörés.
Variációk egy témára. B. P.: A veréb századik lépése. – A felelős. 316–324. – Patthelyzetben. B. P.: A védőirat. 324–329. – Egy modern pikaró kallódásai. B. P. prózája. 330–346.

BORNEMISZA PÉTER

BENEDEK András: Bornemisza–Móricz: Magyar Elektra. In: B. A.: Színházi műhelytitkok. 221–235.
HÖRCSIK Richárd: B. P. = TheolSz 1985. 3. sz. 173–175.
P. KOVÁCS Imre: Egy író a XVI. századból. Emlékezés Bornemisza Péterre. = Köznevelés 1985. 7. sz. 17.
*SCHEIBER Sándor: Közös rémtörténet Bornemiszánál és Dudithnál. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 64–66.

BRÓDY SÁNDOR

LACZKÓ András: Ady és Bródy. Adalékok egy pályatársi kapcsolat történetéhez. = Dunatáj 1985. 2. sz. 21–25.

CHOLNOKY VIKTOR

BODNÁR György: A „mese" halála vagy lélekvándorlása. II. rész. A racionális epikai hitel megingása. (Ch. V. 1868–1912). = ÚÍ 1985. 5. sz. 100–103.

CZAKÓ GÁBOR

SIPOSHEGYI Péter: Különös értekezés. Cz. G.: Eufémia című könyvéről. = MV 1985. 1. sz. 126–128.

CZÓBEL MINKA

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I.
„Egy passzív század" gyermeke. 233–252. – Jelképek ligetében. 253–261. – A próza szimbolista villanata. 262–269. – Az „abszolút népdaltól" a „regényes költeményig". 270–276.

CSALOG ZSOLT

Cs. Zs.: Jegyzetek a Parasztregényhez. = Vság 1985. 6. sz. 63–76.
BALASSA Péter: Ki beszél? Cs. Zs. Parasztregény című művéről és a dokumentumirodalomról. In: B. P.: Észjárások és formák. 240–250.

CSAPLÁROS ISTVÁN

A 75 éves Cs. I. köszöntése. – T. Erdélyi Ilona = Hel 1985. 1. sz. 143–144.

CSEPREGHY FERENC

KINCSES Edit: Cs. F. dramaturgiája. = SzínhSz 18. sz. 1985. 153–185.

CSEREI MIHÁLY

FÉJA Géza: Erdélyi emlékírók 2. Cs. M. (1667–1752). = ÚÍ 1985. 3. sz. 101–106.

CSERES TIBOR

ALEXA Károly: Színvallásra szorított történelem. = Kort 1985. 10. sz. 150–158. [Cs. T.: Foksányi szoros]

BERTHA Bulcsú: „A népe sorsáról írjon...” Cseres Tiborral beszélget B. B. = Je 1985. 7–8. sz. 619–625.

BODNÁR György: A történelem kettős mérlegén. Cs. T. hetven éve. = Kort 1985. 4. sz. 139–145.

LŐCSEI Gabriella: A Foksányi-szoros nyilai. Új regényéről beszél Cs. T. = MHírek 1985. 3. sz. 21.

LŐRINCZY Huba: A sztochasztika kihívása és csapdái. Cs. T.: Parázna szobrok. In: L. H.: Fénytörés. 346–356.

A 70 éves Cs. T. köszöntése. – Bata Imre = ÉI 1985. 13. sz. 7.; Bertha Bulcsú = Je 1985. 4. sz. 345–347.; Funk Miklós = Ttáj 1985. 4. sz. 34–35.; Z. L. = Kr 1985. 3. sz. 22.

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

FERENCZY Miklós: A Lilla-per, 1844–1852. Szerző, Almásneszmély, 1985. 145 l.

KOVÁCS Sándor Iván: Tasso és a magyar romantika. Az olasz verses epikai hagyomány recepciója Csokonai és Kazinczy alapvetésétől Aranyig. = Som 1985. 2. sz. 34–38.

MIKÓ Pálné: A Csokonai-versek első fordításai. In: A magyar vers. 425–429.

CS. SZABÓ László: Marosvásárhelyi gondolatok. Egy Csokonai-versről. In: Cs. Sz. L.: Őrzők. 249–265.

TÓTH István: Igaz és örök Isten. Cs. V. M. vallásossága. = ÚjEmb 1985. 12. sz. 6.

Vitéz Mihály ébresztése. Szerkesztette: Laczkó András. Városi Tanács, Kaposvár, 1985. 65 l. (Kaposvári Kiskönyvtár 3.)

CSORBA GYŐZŐ

KALÁSZ Márton: Versek: hogy élni segítsenek. = ÚjT 1985. 14. sz. 19.

RÁBA György: Cs. Gy. egyszerűsége és gazdagsága. Görbül az idő című verseskötete megjelenése alkalmából. = Je 1985. 10. sz. 921–924.

TÜSKÉS Tibor: „Szeretnék másokat élni segíteni.” Beszélgetés Csorba Győzővel. = Kr 1985. 11. sz. 21–22.

CSURKA ISTVÁN

DOMOKOS Mátyás: Lónyai, Bakucz, Csüllögh és féltestvérük: a Nehézfiú. = Kort 1985. 6. sz. 152–158.

[FEKETE Sándor] Buzgó Elek: Egy új márciusi ifjú és az ő patrónája. = ÚjT 1985. 5. sz. 23.

DALOS MARGIT

MÉSZÖLY Miklós: D. M.: Gyógyhely. = Je 1985. 4. sz. 331–336. [Szövegközléssel]

DARVAS JÓZSEF

BECK Zoltán: Adalékok a harmincas évek irodalmához. = ÚjAur 1985. 1. sz. 123–128. [D. J. levele Sós Józsefhez, 1936.; 2 levele Babits Mihályhoz, 1938.]
TÓTH Gyula: Megítélés kérdése? D. J. arcképei. = Napj 1985. 9. sz. 28–31.; Látóh 1985. 12. sz. 125–138.

DECSY SÁMUEL

PINTÉR Márta Zsuzsanna: D. S. szerkesztői működéséhez (1807–1811). = MKsz 1985. 2. sz. 154–158. [Három levele Jordánszky Eleknek, 1807–1811.]
SZÁLLÁSI Árpád: Hírlaptörténetünk első orvos szerkesztője: D. S. = OrvH 1985. 18. sz. 1106–1108.

DÉNES ZSÓFIA

DOBOS Marianne: „Bocsásd meg Úristen ifjúságomnak vétkét. . .” Beszélgetés Dénes Zsófiával. = MIfj 1985. 2. sz. 26.
MOLNÁR Zoltán: Zsuka. = ÉI 1985. 2. sz. 7.
PINTÉR Lajos: Álom egy múzeumról. = Fo 1985. 6. sz. 94–95. [Megnyitó-beszéd a D. Zs.-kiállításon, Kecskemét, 1985. március 15.]
SZEGHALMI Elemér: D. Zs. centenáriumára = ÚjEmb 1985. 3. sz. 6.
A 100 éves D. Zs. köszöntése. - Major Ottó = ÚjT 1985. 2. sz. 11.

DÉRY TIBOR

BAKONYI István: Lukács és Déry. = Napj 1985. 3. sz. 9–10.
BENEDEK András: Három egyfelvonásos. (Nagy Lajos, Urbán Ernő, D. T.) In: B. A.: Színházi műhelytitkok. 308–319.
BOTKA Ferenc: D. T. és a Gondolat. = ÚÍ 1985. 9. sz. 81–85.
-eszéki-: D. T. – németül. = ÉI 1985. 1. sz. 11. [D. T.: Ítélet nincs]
LACZKÓ András: „Pendüljön egy hang.” Bernáth Aurél és D. T. barátsága. = Műhely 1985. 3. sz. 3–16.
OLTYÁN Béla: D. T. alkotáslélektana. = Életünk 1985. 10. sz. 949–955.
OLTYÁN Béla: D. T. poétikája. Egy regényelmélet körvonalai. = ÚÍ 1985. 3. sz. 73–84.
POMOGÁTS Béla: A vitától az egyetértésig. Lukács György és D. T. = ÚjFo 1985. 3. sz. 43–46.
Á. SEREY Éva: D. T. ironikus nevelődési regénye – A félfülű. = It 1985. 4. sz. 878–887.
TÓTH Dénes: D. T.: A kék kerékpáros. = Alf 1985. 1. sz. 87–89.

DIENES ANDRÁS

KŐSZEGI Ábel: Irodalmunk Scott kapitánya. = ÉI 1985. 13. sz. 5.

DOBOSSY LÁSZLÓ

FRIED István: D. L. köszöntése. = Nagyv 1985. 8. sz. 1243–1244.
KOVÁCS J. Béla: Bizonyító tett. D. L.: Előítéletek ellen. = Napj 1985. 11. sz. 26.

DOMOKOS PÁL PÉTER

HAJDU D. Dénes: A honismeret a nevelés szolgálatában. Beszélgetés Domokos Pál Péterrel. = Köznevelés 1985. 35. sz. 10–11.

DÖBRENTEI GÁBOR

M. KISS Pál: D. G. ismeretlen portréja. = Honism 1985. 6. sz. 18–21.

DSIDA JENŐ

D. J.: Út a Kálváriára. Válogatott versek és prózai írások. Szerkesztette: Csiszér Alajos, Pomogáts Béla, Rónay László. Jegyzetek, életrajzi adatok, bibliográfia: Csiszér Alajos. Vigilia, Bp., 1985. 461 l. (Vigilia-könyvek)
POMOGÁTS Béla: Költő nagycsütörtökön. D. J. verseinek margójára. = Vig 1985. 7. sz. 555–560.

DUDITH ANDRÁS

** SCHEIBER Sándor: Közös rémtörténet Bornemiszánál és Dudithnál. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 64–66.

DUGONICS ANDRÁS

MAY András: Az Etelka három kiadása. = SzegediKM 1985. 4. sz. 140–143. [1788.; 1791.; 1805.]

DUTKA ÁKOS

BORBÉLY Sándor: D. Á. nagy kalandja. = ÚjAur 1985. 3. sz. 112–116.
MARTH Hildegard: „. . .Tudod: azért én mégis közületek való vagyok. . .” Emlékezés Balázs Bélára. = It 1985. 2. sz. 482–489. [Egy levél 1908-ból Juhász Gyulától Emőd Tamásnak; egy levél 1913–15 közöttről és egy 1916-ból Balázs Bélától Dutka Ákosnak.]
Fülep Lajos és D. Á. leveleiből. (Közli: F. Csanak Dóra.) = Ttáj 1985. 2. sz. 75–84. [D. Á. levele 1906-ból; Fülep Lajos 2 levele 1904-ből, 1 1905-ből, 1 1906-ból, 1 1959-ből.]

EMŐD TAMÁS

MARTH Hildegard: „. . .Tudod: azért én mégis közületek való vagyok. . .” Emlékezés Balázs Bélára. = It 1985. 2. sz. 482–489. [Egy levél 1908-ból Juhász Gyulától Emőd Tamásnak; egy levél 1913–15 közöttről és egy 1916-ból Balázs Bélától Dutka Ákosnak.]

EÖTVÖS JÓZSEF

GERGELY András: Eötvös korszerűtlen koreszméi. = ÚjFo 1985. 1. sz. 33–38.
KULIN Ferenc: A publicista Eötvös radikalizálódása. = ÚjFo 1985. 1. sz. 43–47.
SCHLETT István: Reformer – reformkor. = ÚjFo 1985. 1. sz. 38–42.
VARGA Csaba: Szabadság és kiegyezés. = ÚjFo 1985. 1. sz. 48–51.
VERES András: Eötvös Karthausija: a kiábrándulás vagy a kibontakozás regénye? = ItK 1985. 1. sz. 18–27.

EÖTVÖS KÁROLY

NÉMETH G. Béla: Egy vidékies „aetas aurea” múzeumának őre: E. K. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 203–219.

ERDEI FERENC

E. F. 1944–1945 fordulójáról. Interjú 1970-ből. = Vság 1985. 4. sz. 6–11. [Készítette Sinka Lajos.]
KÖPECZI Béla: E. F., a politikai gondolkodó. = Ttáj 1985. 4. sz. 57–65.
SIMON János–VERŐK István: Életképek Erdei Ferencről. (Adalékok E. F. személyiségrajzához.) = Fo 1985. 12. sz. 62–67.
TÓTH Ferenc: E. F. hadbírósági pere. = Honism 1985. 6. sz. 32–35.

ERDÉLYI JÁNOS

E. J.: Úti levelek, naplók. Válogatta, szerkesztette, bevezető tanulmány: T. Erdélyi Ilona. Gondolat, Bp., 1985. 519 l.

ERDÉLYI JÓZSEF

POMOGÁTS Béla: Az életképtől a balladáig. A „népi lírai” irányzat poétikájáról. = ÚjAur 1985. 1. sz. 61–83.

ESTERHÁZY PÉTER

E. P.: „Szó, szó, szó – a többi néma csend.” = Vig 1985. 5. sz. 427–428.; Látóh 1985. 8. sz. 80–82.

BALASSA Péter: Észjárások és formák.
Fejezetek E. P. művészetének értelmezéséből. Botrány és ünnep. 260–270. – Méz és melancholia, avagy az idézet esztétikája és etikája. E. P. Függő című könyvéről. 270–289. – Az ősi rend. E. P. Fuharosok című regényének értelmezési kísérlete. 289–308. – Egy regény mint gobelin. Ottlik és Esterházy – egyetlen lapon. 308–320.
DOMOKOS Mátyás: Műbírálat – kiszabott parcellán. = Kort 1985. 9. sz. 137–140.
RADNÓTI Sándor: A furmányos szépíró. Esterházy Péterről. = Lit 1985. 1–2. sz. 168–179.
TAKÁCS Ferenc: Péter Esterházy. = HungPEN 26. sz. 1985. 39–41.

FÁBIÁN LÁSZLÓ

KARÁTSON Endre: Ismerkedés Próteusszal. F. L. prózája. = Szivárvány 16. sz. 1985. 51–60.

FALUDI FERENC

MARTINKÓ András: F. F.: Útban a modern magyar költői nyelv felé. = ItK 1985. 3. sz. 310–315.
SZAJBÉLY Mihály: Faludi prózája és a korabeli magyar regény. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 3–8.

FÁY ANDRÁS

LÉVAY Edit: F. A. kiadatlan prózája. A Darvas-gyűjtemény. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 181–185.

FÉJA GÉZA

F. G. levele Németh Lászlónéhoz 1944 szeptemberében. Közli: Zimonyi Zoltán. = Fo 1985. 9. sz. 72–73.
FÜZI László: F. G. szerepe. Jegyzetek a Magyar haláltánc című kötetről. = ÚjFo 1985. 3. sz. 73–80.

FEJTŐ FERENC

AGÁRDI Péter: Egy szocialista gondolkodó a harmincas évekből. F. F. és a magyar irodalmi tudat. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 137–164.

FEKETE GYULA

F. Gy.: Hogyan lettem író? = Kort 1985. 4. sz. 40–57.; Látóh 1985. 7. sz. 38–65.
KISS Gyula: „A közéletiség: alkati kérdés." Beszélgetés Fekete Gyulával. = Napj 1985. 2. sz. 16–18.

LACZKÓ András: Jelenkorunk hőse: a köznapi ember. F. Gy. pályája a hatvanas évek elején. = Napj 1985. 5. sz. 21–27.
LACZKÓ András: Történelem és moralitás. F. Gy. pályája a hatvanas évek második felében. = Dunatáj 1985. 4. sz. 17–34.
MÁTYÁS István: A középszer viszket legjobban. F. Gy. = OlvNép 1985. 2. sz. 79–81.
RÓNAY László: Az önismeret lépcsőfokain. F. Gy. regényvilága. = Som 1985. 4. sz. 24–31.

FEKETE JÁNOS

ENYEDI Sándor: Galánthai gróf F. J. és az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság. = It 1985. 4. sz. 939–955. [F. J. 4 levele, 1798.]

FODOR ANDRÁS

MÁTYÁS István: Halálig nyitva maradni... F. A. = OlvNép 1985. 2. sz. 82–86.
RUDNAI Gábor: „Ki lehet és ki nem lehet zseni?" Csontváry példája három mai versben. = Som 1985. 5. sz. 8–14. [F. A.: Vita]
TÜSKÉS Tibor: Az emberi kapcsolatok költője. F. A.: Reményfutam. = ÚjFo 1985. 5. sz. 37–40.

FÖLDEÁK JÁNOS

F. J.: Utam 1945 után az irodalmi életbe. = ÚÍ 1985. 5. sz. 63–71.
A 75 éves F. J. köszöntése. – Berkes Erzsébet = ÉI 1985. 7. sz. 7.

FÖLDES IMRE

LACZKÓ András: F. I. pályaképéhez. = It 1985. 2. sz. 489–504.

FÜLEP LAJOS

F. L.: A nyugtalanság. A szerző kéziratban maradt hagyatékából közli: Tímár Árpád. = Fo 1985. 1. sz. 47–56.
F. L. Baranyában. Összeállította: Huber Kálmánné, Mendöl Zsuzsa; előszó: Tüskés Tibor. Baranya megyei Könyvtár, Pécs, 1985. 50. l.
F. L. emlékkönyv. Cikkek, tanulmányok F. L. életéről és munkásságáról. Válogatta, szerkesztette, jegyzetek, bibliográfia: Tímár Árpád. Magvető, Bp., 1985. 390 l.
F. L. - emlékszám. = Ttáj 1985. 2. sz.
Vekerdi László: „Esött a hó, éngöm belepött". 61–71. – Csűrös Miklós: F. L. – Baksay Sándorról. 71–75. – F. Csanak Dóra: F. L. és Dutka Ákos leveleiből. 75–84. – Tüskés Tibor: „Kedves Tanító Úr." F. L. levelei Császár Jánosnak. 84–96.
ANDRÁSFALVY Bertalan: F. L. emlékezete. = Honism 1985. 1. sz. 3–5.
BODNÁR György: A magyar modernség dilemmája. F. L. irodalomeszménye. = Je 1985. 6. sz. 559–565.

BOLYKI János: Lukács György és F. L. kapcsolatáról. = TheolSz 1985. 5. sz. 309–311.
BORI Imre: Fények és árnyak. = 7Nap 1985. 8. sz. 32–33.
BORI Imre: F. L., a modern ízlés apostola. = 7Nap 1985. 6. sz. 31.
BORI Imre: F. L. évfordulóján. = 7Nap 1985. 5. sz. 32.
BORI Imre: Kezdeményezések – folytatások nélkül. = 7Nap 1985. 7. sz. 30–31.
F. CSANAK Dóra: F. L. és Lyka Károly kapcsolatának néhány dokumentuma. = MTud 1985. 5. sz. 396–398.
DÉSI Ábel: F. L. küldetése. = 7Nap 1985. 4. sz. 32.
DURANCI, Bela: Jegyzet Fülep Lajosról születésének századik évfordulója alkalmából. = Híd 1985. 3. sz. 386–394.
ÉLES Csaba: Északfokok. F. L. és Lukács György pályakezdésének érintkezési pontjai. = Alf 1985. 4. sz. 34–45.
ÉLES Csaba: A kultúra: tradíció. A képzőművészeti hagyomány és modernség ikerproblémája Fülep ifjúkori műveiben. = Napj 1985. 1. sz. 26–27.
FODOR András: Ezer este Fülep Lajossal. Részeletek egy naplódokumentumból. 1–3. = Je 1985. 1. sz. 53–58.; 2. sz. 158–166.; 3. sz. 262–270.
FODOR András: Ezer este Fülep Lajossal. Részletek egy naplódokumentumból. = Napj 1985. 1. sz. 18–22.
FODOR András: Ezer este Fülep Lajossal. Naplórészletek. = Som 1985. 6. sz. 31–36.
FODOR András: Ezer este Fülep Lajossal. Napló 1948–1970. = ÚjFo 1985. 2. sz. 48–60.
KARÁDI Éva: Lukács, Fülep és a magyar szellemtudományi iskola. = MFilSz 1985. 1–2. sz. 1–55.
KISS Endre: F. L., a filozófus. Születésének századik évfordulójára. = ÚÍ 1985. 9. sz. 72–75.
LACKÓ Miklós: „Az emberivé egyetemesült nemzeti remeg a sorsáért." F. L. helye a magyar szellemi életben. = Je 1985. 4. sz. 361–370.
MAROSI Ernő: F. L. és a nemzeti művészet. = Je 1985. 3. sz. 257–261.
NÉMETH Lajos: Fülep Lajosról. 1–2. = Je 1985. 1. sz. 43–48.; 2. sz. 155–157.
SÜMEGI György: F. L. tiszteletes úr Baján. = Fo 1985. 1. sz. 64–73.
SZABÓ Botond: F. L. (1885–1970.) = TheolSz 1985. 5. sz. 305–308.
SZABÓ Péter: Kortársunk F. L. = Som 1985. 3. sz. 95–97.
TÓBIÁS Áron: Széher úti séták. = OlvNép 1985. 3. sz. 147–153.
TÓBIÁS Áron: Találkozás Fülep Lajossal. = OlvNép 1985. 3. sz. 140–147.
TÜSKÉS Tibor: F. L. emlékezete. = Confessio 1985. 1. sz. 76–80.
TÜSKÉS Tibor: „Kedves Komaasszony." F. L. levelei Bognár Jánosnénak. = Napj 1985. 1. sz. 22–25.
TÜSKÉS Tibor: A Magyar művészet-ről – csaknem hetven év múltán. = Fo 1985. 1. sz. 74–82.
VARGA József: F. L. centenáriuma. = ÉI 1985. 3. sz. 13.
VARGA József: F. L. emlékezete. = ÚjT 1985. 3. sz. 11.
VEKERDI László: Emlékezés az utolsó Árpád-házi királyra. = Som 1985. 6. sz. 27–31.
VEKERDI László: „Mondd meg, mi nyugtalanít, megmondom, mi vagy." = Fo 1985. 1. sz. 57–64.

VIRT László: Századunk magyar művelődésének egy kiváló alakja. Száz éve született F. L. = KatSz 1985. 3. sz. 205–214.
ZÁDOR Anna: Emlékeim Fülep Lajosról. = Je 1985. 1. sz. 49–52.

FÜST MILÁN

ANGYALOSI Gergely: Narrativitás és valószerűség. F. M. A feleségem története című regényének egy értelmezési lehetőségéről. = ÚÍ 1985. 7. sz. 75–80.
BÁLINT Péter: Átok és áldás. F. M.: A feleségem története. = Alf 1985. 6. sz. 54–65.
A semmi hőse. = Jel-Kép 1985. 1. sz. 71–82. [Beszélgetőpartnerek: Faragó Vilmos, Gábor Miklós, Karinthy Ferenc, Kis Pintér Imre, Poszler György, Somlyó György, Szalai Károly, Varga László, Weöres Sándor, Zelk Zoltán]

GALAMBOSI LÁSZLÓ

KÁRPÁTI Kamil: G. L. költészete. = Je 1985. 4. sz. 403–406.

GALGÓCZI ERZSÉBET

ALFÖLDY Jenő: A regényíró embersége. = MV 1985. 3. sz. 124–128.
BORBÁNDI Gyula: A Vidravas és a történelem. = Bécsi Napló 1985. 5. sz. 7.
ERŐS Zoltán: Vidravas a kútban. Beszélgetés Galgóczi Erzsébettel az ötvenes évekről. = Nemzetőr 427. sz. 1985. 7.
MÁTYÁS István: G. E.: Meghagyták nekem. = OlvNép 1985. 4. sz. 125–127.
T. TEDESCHI Mária: Kit kapott be a vidravas? = MV 1985. 3. sz. 124–128.
VARGA Zoltán: Irodalom a valóságban, valóság az irodalomban. G. E. regényeiről. = Híd 1985. 12. sz. 1616–1628.

GÁLL ISTVÁN

KOCSIS L. Mihály: Jegyzetek egy szivarosdobozról. = MIfj 1985. 22. sz. 39.
SZABÓ György: Adamson úr. = ÉI 1985. 13. sz. 4.
ULRIH, Maja: G. I. esszékötetéről. = SzI 1985. 2. sz. 177–184. [G. I.: Hullámlovas]

GARAI GÁBOR

G. G.: A megtartó költészet – prózában.
A „közügyekben érdekelt" költészetről. Beszélgetés Domokos Mátyással. 163–178. – Századvég. Beszélgetés Domokos Mátyással. 179–194. – Beszélgetés az „Én lelkem mire csüggedsz el" című versről Kabdebó Lóránttal. 195–210. – Válaszok a Napjaink körkérdéseire. 211–219.
AGÁRDI Péter: G. G. költészetéről. Jegyzetek összegyűjtött versei, A szenvedély évszakai megjelenése alkalmából. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 308–323.
BAKONYI István: G. G. legújabb korszaka. = Alf 1985. 8. sz. 68–70.

SIPOSHEGYI Péter: A forradalom után. G. G.: A reformátor című drámájáról. = MV 1985. 2. sz. 122–125.

GARAI ISTVÁN

„Ne hagyd abba!" Veres Péter levelezése G. I. tanár költővel 1956–1968-ig. (Közli: G. I.) = It 1985. 2. sz. 437–449. [4 levél 1956-ból; 3 1963-ból; 2 1967-ből; 3 1968-ból.]

GÁRDONYI GÉZA

Az Egri csillagok mint olvasmányélmény. Befogadásvizsgálat általános iskolai tanulók körében. Szerkesztette: Katsányi Sándor. Tankönyvkiadó, Bp., 1985. 127 l.

KOROMPAI János: Gárdonyiról – a jó tanítóról. = HevSz 1985. 5. sz. 43–45.

KOROMPAI János: Gondolatai ma is időszerűek. Gárdonyi és a népművelés. = HevSz 1985. 1. sz. 36–39. [G. G. egy levele 1918-ból]

KOROMPAI János: A művészet célja a szép megmutatása. A képzőművészet Gárdonyi életében. = HevSz 1985. 4. sz. 45–47.

NÉMETH G. Béla: „Az én falum" írója – „Az én falum" világa. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 139–160.

GÁSPÁR IMRE

CSÁKY Károly: G. I. élete és munkássága. = ISz 1985. 3. sz. 248–258.

GELLÉRT OSZKÁR

GARAI Gábor: Megérte. Gellért Oszkárról. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 27–29.

GERELYES ENDRE

FARKAS László: Novellák a küzdelemről és a Tigrisről. G. E. elbeszélései. = ÚÍ 1985. 7. sz. 59–65.

MOLDVAY Győző: Szerette az igazságot. = HevSz 1985. 6. sz. 25.

PINTÉR Tamás: Fényes menetek Gerelyessel. = ÉI 1985. 32. sz. 14.

SIMONFFY András: Így hinni... Arcképvázlat Gerelyes Endréről 1–3. = Pal 1985. 3. sz. 55–64.; 4. sz. 20–28.; 5. sz. 53–64.

SZAKONYI Károly: Ringben. = ÚÍ 1985. 7. sz. 66–68.; Látóh 1985. 10. sz. 71–74.

SZELEI Béla: „Nagy próbákra, nagy művészi tettekre lett volna képes." G. E. emlékezete. = Napj 1985. 7. sz. 34–36.

G. E.-emlékszám. = Pal 1985. 4. sz.

Baranyi Ferenc: Valamiért, ami nincs sehol. 2. – Árkus József: Apámfia. 4–5. – Melocco Miklós: Gerelyes emlékére. 6–7. – Laczkó Pál: G. E. pályája kötetről kötetre – a kritikák tükrében. 8–19. – Simonffy András: Így hinni... Arckép-

vázlat Gerelyes Endréről 2. 20–28. – Thiery Árpád: A G. E.-novellapályázat értékelése. 29–31.

GÖRGEY GÁBOR

VINKÓ József: Aki találkozott a fél kutyával. Hangulatjelentés Görgey Gáborról. (Interjú.) = ÚjT 1985. 37. sz. 27.

GYÁRFÁS MIKLÓS

HEGEDÜS Géza: Gyárfás Miklósról, hetvenedik születésnapjára. = ÉI 1985. 49. sz. 7.
MAJOR Ottó: A szabad cselekvés. Jegyzetek Gyárfás Miklósról. = ÚjT 1985. 50. sz. 23.

GYERTYÁN ERVIN

ZÖLDI László: Egy mai kentaur. Gy. E. hatvanesztendős. = ÉI 1985. 47. sz. 7.

GYÓNI GÉZA

KISPÉTER András: Gy. G. kálváriája. = It 1985. 1. sz. 61–78.; Látóh 1985. 11. sz. 151–166.

GYÖNGYÖSI ISTVÁN

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok.
A magyar barokk epika két változata. (Zrínyi Miklós és Gy. I.) 18–33. – Adalék a Zrínyi- és Gyöngyösi-hagyomány párhuzamos történetéhez. (Kónyi János: Magyar hadi román. 1779.) 34–55.
KOVÁCS Sándor Iván: Gyöngyösi Kemény-eposzának Zrínyi-imitációi. = ItK 1985. 4–5. sz. 389–414.

GYÖRGY MÁTYÁS

KÁLMÁN C. György: Kosztolányi-bírálat a Mában. Gy. M. kritikája. = Üzenet 1985. 2–3. sz. 204–207.

GYURKÓ LÁSZLÓ

AGÁRDI Péter: Gyurkó Lászlóról. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 355–360.

HALÁSZ GÁBOR

CS. SZABÓ László: Az értelem keresője. In: Cs. Sz. L.: Őrzők. 644–649.
VAJDA Gábor: A harmincas évek szellemi háttere. = Híd 1985. 4. sz. 509–517.

HÁMOS GYÖRGY

FARAGÓ Vilmos: Emlékezés Hámos Györgyre. = ÉI 1985. 23. sz. 6.

HAMVAS BÉLA

H. B.: Az öt géniusz. A száz könyv. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Bern–Riehen, 1985. 201 l.
BALLA Bálint: Könyvkiadásunk és H. B. In: H. B.: Az öt géniusz. 5–19.
CZAKÓ Gábor: A Mester színre lép. = Visszhang 1985. 5. sz. 4–5.
H. B. megjelent írásainak bibliográfiája. In: H. B.: Az öt géniusz. 183–201.
HANÁK Tibor: Bevezetés H. B. gondolatvilágába. In: H. B.: Az öt géniusz. 21–30.
MATTHEUSZ János: H. B. In: H. B.: Az öt géniusz. 31–46.
SZIGETHY Gábor: Karnevál. H. B. sorskatalógusa. = Je 1985. 6. sz. 597–599.

HANKISS ÁGNES

MEZŐ Ferenc: Don Diego kálváriája Transzilvániában. = MV 1985. 8. sz. 124–128.
SCHREIBER György: Lehet-e tyúkszaros teremben gagliardát járni? = MV 1985. 8. sz. 124–128.

HATVANY LAJOS

H. L. levelei. (Válogatta, szöveggondozás: Hatvany Lajosné és Rozsics István. Előszó: Illés Endre.) Szépirodalmi, Bp., 1985. 513 l.

HELTAI GÁSPÁR

*Száz fabula melyeket Ezópusból és egyebünnen egybegyűjtött és öszveszörzett a fabuláknak értelmével egyetemben H. G. Kolozsvárott, 1566. Előszó: Komlovszki Tibor. Pátria nyomda, Bp., 1984. 698 l. [Minikönyv!]
DÖMÖTÖR Adrienne: Az idézés grammatikai módjai H. G. nyelvében. = Nyr 1985. 3. sz. 337–348.

HERCZEG FERENC

BODNÁR György: A „mese" halála vagy lélekvándorlása. II. rész. A távolságtartó modor lehetőségei (H. F. 1863–1954). = ÚÍ 1985. 5. sz. 93–99.
HAJDU Tibor: A középosztály illúziója. – Még egyszer H. F. emlékezéseiről. – = ÉI 1985. 40. sz. 4.
NÉMETH G. Béla: H. F. és Tisza István. = História 1985. 3. sz. 23–25.
NÉMETH G. Béla: A lektűr magyar mestere. H. F. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 181–202.
SZOMBATHY Viktor: H. F. visszaemlékezései. = ÚjT 1985. 42. sz. 45.

HERMÁNYI DIENES JÓZSEF

FÉJA Géza: Erdélyi emlékírók 2. H. D. J. = ÚÍ 1985. 3. sz. 107–112.

HERNÁDI GYULA

AGÁRDI Péter: H. Gy.: Vörös rekviem. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 361–365.
NOVÁK Gábor: Egyetlen iskola sem térhet ki a kor kihívása elől. Beszélgetés Hernádi Gyulával. = Köznevelés 1985. 4. sz. 3.

HEVESI ANDRÁS

KOLTAI Ágnes: Hevesi, az újságíró. = FSzM 1985. 23. sz. 28.

HEVESI SÁNDOR

H. S. és Bernard Shaw kiadatlan levelei. (Közli: MészölyTibor.) = Kr 1985. 6. sz. 22–23. [1-1 levél 1907-ből, 1928-ból, 1934-ből és 1936-ból.]

HORGAS BÉLA

Vendégségben Horgas Bélánál. (Interjú.) Riporter: Szabó Márta. = Som 1985. 5. sz. 15–19.

HUBAY MIKLÓS

BABIĆ, Sava: Búcsú a csodától és a fordító érvei. = Híd 1985. 3. sz. 377–385.
KOLTAY Tamás: Változatok egy témára. Budapesti színházi levél. = Híd 1985. 1. sz. 239–245. [H. M.: Freud – az álomfejtő álma]

ILLÉS BÉLA

I. B. önmagáról. (Közreadja: Benkő Károly.) = ÉI 1985. 12. sz. 7.
BOTKA Ferenc: I. B. születésének 90. évfordulóján. = MIfj 1985. 12. sz. 13.
VIDA Sándor: I. B. 1895–1974. = Pártélet 1985. 3. sz. 89–92.

ILLÉS ENDRE

BELOHORSZKY Pál: Isten lélegző lombjai. Illés Endréről. = ÚÍ 1985. 5. sz. 81–92.
GARAI Gábor: Krétarajzkísérlet Illés Endréről. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 30–33.
HÉRA Zoltán: Fegyelmezett kifakadások. Vázlatok Illés Endréről. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 192–203.
RÓNAY László: Az idő anatómiája. I. E. elbeszélései. = ÚÍ 1985. 8. sz. 91–95.

I. Gy.: A szentlélek karaványa. (Emlékezés.) 1–7. = Kort 1985. 2. sz. 8–17.; 3. sz. 3–14.; 4. sz. 3–14.; 9. sz. 70–80.; 10. sz. 3–15.; 11. sz. 3–18.; 12. sz. 3–21.

AGÁRDI Péter: I. Gy.: A korosztály behajózása. (Verselemzés.) In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 277–286.

BAY Endre: „Láttam Buda égését. . ." (Budapest ostroma I. Gy. költészetében.) = Dunatáj 1985. 2. sz. 27–34.

BECK Zoltán: Adalékok a harmincas évek irodalmához. = ÚjAur 1985. 1. sz. 123–128. [I. Gy. 3 levele Bakó Józsefhez, 1933–1937.]

BENEDEK András: A hűség jegyében. I. Gy. drámái. = ÚI 1985. 6. sz. 70–81.

BENEDEK András: Színházi műhelytitkok.
A hűség jegyében. I. Gy. drámái. 113–142. – Az ozorai példa. 143–158. – Eljött Magyarország. Fáklyaláng. 159–168. – Dózsa hazafisága. 169–181. – Letérdelt-e Teleki? 182–192. – Párbeszéd levelekben. Malom a Séden. 193–218. – Az átigazított Bánk bán. 236–261. – Fogadatlan prókátor. 503–512.

BODNÁR György: I. Gy.: Ebéd a kastélyban. = ÚjAur 1985. 3. sz. 97–99.

CAZELLES, Nicolas: Le monde singulier de „Puszták népe". = HS 1985. 1. sz. 67–76.

CZÍMER József: Az utolsó dráma. A Kiegyezés születéséről. = Életünk 1985. 3. sz. 198–210.

CSÁNYI László: Egész este Illyésről beszéltünk. = ÉI 1985. 13. sz. 3.

CSOÓRI Sándor: Emlékező sorok a prózaíró Illyésre. = Ttáj 1985. 4. sz. 36–40.

CSŰRÖS Miklós: I. Gy. alkotásai és vallomásai tükrében. Tüskés Tibor könyvéről. = Je 1985. 6. sz. 599–602.

DOBZYNSKI, Charles: I. Gy. költészete. = Nagyv 1985. 11. sz. 1727–1729.

DOMOKOS Mátyás: Levélváltás – becsületbeli ügyben. = Kort 1985. 12. sz. 84–86. [1 levél Nagy Lászlónak 1974-ből]

FÁBIÁN Zoltán: Az „ozorai példa". = ÚjAur 1985. 1. sz. 83–86.

GARAI Gábor: Megelevenítő költői erő. I. Gy. Nyitott ajtók című könyvéről. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 142–147.

GÖRÖMBEI András: A drámaíró I. Gy. = Alf 1985. 9. sz. 43–63.

HÉRA Zoltán: Illyés testamentuma. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 238–242.

In memoriam I. Gy. [Versek, prózák.] (Szerkesztette: Vadas Ferenc.) Szekszárd, 1985. 56 l. (Múzeumi füzetek)

IZSÁK József: I. Gy. öregkori reneszánsza. Szemlélet- és modalitásváltozatok. = ÚI 1985. 8. sz. 80–90.

JÁVORSZKY Béla: Illyés-Gedichtsband in finnischer Sprache. = BücherUng 1985. 1. sz. 5.

Juhász Géza és a népi írók mozgalma. Németh László, I. Gy., Szabó Pál és Kodolányi János levelei. (Közli: Lévay Botond.) = Alf 1985. 1. sz. 52–58. [Egy levél 1932-ből]

JUHÁSZ Mária: Az arányosság költészete. Jegyzetek I. Gy. Dőlt vitorla című verseskötetéről. In: J. M.: A realizmus változatai. 23–40.

KÁNTOR Lajos: I. Gy. – és a béke asztala. = Vság 1985. 12. sz. 42–55.

L. S.: I. Gy. szülőföldjén. = Som 1985. 1. sz. 85–86.

LÜCK, Georg: I. Gy. viszonya a magyar népköltészethez. In: A magyar vers. 353–356.

NÉMETH G. Béla: Századutóról – századelőről.
Erkölcsi autonómia – művészi autonómia. A Puszták népe műfaji kérdéseiről. 394–412. – A magatartás kiküzdésének drámai versei. Illyés drámai monológjai. 413–424.
Németh László levelei Illyés Gyulához. (Közli: Grezsa Ferenc.) = Ttáj 1985. 8. sz. 3–77.; Látóh 1985. 11. sz. 86–108. [108 levél, 1931–1972.]
PILINSZKY János: Jegyzetek Illyés Gyuláról. = Vig 1985. 2. sz. 173.
ROUSSELOT, Jean: I. Gy. a jövő szolgálatában. = ÚjT 1985. 24. sz. 21.
SUMONYI Zoltán: Nincs gyászkeret. = ÉI 1985. 17. sz. 2.
CS. SZABÓ László: Gyula. Három írás Illyés Gyuláról. In: Cs. Sz. L.: Őrzők. 650–662.
VADAS Ferenc: Egy preludium variánsai. – I. Gy.: Koldusok. – = Dunatáj 1985. 1. sz. 12–19.
VARGA Imre: Egy tiszántúli emlékképei Illyés Gyuláról. = Alf 1985. 1. sz. 58–63. [Két levél Illyéstől: 1967.; 1974.]
VEKERDI László: Fejedelmi jelenlét. = Kort 1985. 8. sz. 139–142.
VERESS Miklós: Az író, a sárkány és a szűz. = Kort 1985. 8. sz. 143–146.

JANUS PANNONIUS

J. P.: Csípős epigrammák. Fordította: Berczeli A. Károly. Előszó: Komlovszki Tibor. Pátria nyomda, Bp., 1985. 99 l. [Minikönyv!]
CSAPODI Csaba: J. P. elveszett „Annales patriae"-ja. = Itk 1985. 4–5. sz. 472–479.
CSAPODI Csaba: Újabb ismeretlen Janus-kéziratok. = ItK 1985. 2. sz. 188–189.
CSAPODI Csaba: Válasz Csonka Ferencnek. = It 1985. 1. sz. 123–126. [Csonka Ferenc, It 1984. 3. sz. 627–635.]
KAPITÁNFFY István: Az egyik új Janus-kódex datálásához. = ItK 1985. 3. sz. 302–305. [1470.]
SZELESTEI N. László: J. P. egy verse egy szekszárdi apáthoz. = Dunatáj 1985. 1. sz. 4.
TÜSKÉS Tibor: J. P. mai képmásai. = Dunatáj 1985. 1. sz. 5–11.

JÉKELY ZOLTÁN

GARAI Gábor: Tündéri realizmus. J. Z. Édes teher című kötetéről. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 34–37.
KÁNTOR Lajos: Egy Jékely-újságcikkről. = Kort 1985. 10. sz. 142–143. [Az írók politikája. Világosság, 1945. aug. 16.]
KÁNTOR Lajos: J. Z. kolozsvári testamentuma 1–3. = Je 1985. 9. sz. 816–820.; 10. sz. 889–894.; 11. sz. 997–1002.
LŐRINCZY Huba: Játékok szerelemmel, halállal. J. Z.: Édes teher. In: L. H.: Fénytörés. 262–274.

JÓKAI ANNA

ÉZSIÁS Erzsébet: „A dráma kiszolgáltatott műfaj." Beszélgetés Jókai Annával. = FSzM 1985. 9. sz. 8.

LŐRINCZY Huba: J. A.: A feladat. In: L. H.: Fénytörés 361–367.

MÁTYÁS István: J. A. „. . .a legbelsőt, a rejtett szobát is". = OlvNép 25. sz. 1985. 79–83.

JÓKAI MÓR

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I.
Új korszak – új kezdetek és kezdeményezések. 70–79. – Három évtized. 101–105. – Az „új teremtés demiurgosza". 106–113. – A magyar „Belle époque". 114–119. – Esztétikai következmények. 120–125.

MIKLÓSI Péter: Jókainál, szülővárosában. = Hét 1985. 20. sz. 10.

SZIKLAY Andor: Jókai – Amerikában. Egy kézirat rejtélye. = MHírek 1985. 3. sz. 31. [A futár c. novella]

JORDÁKY LAJOS

AGÁRDI Péter: Szemlélet és megközelítés. Jegyzetek Németh Andor és J. L. könyvének margójára. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 116–124. [J. L.: A szocialista irodalom útján]

JÓSIKA MIKLÓS

CAVAGLIÀ, Gianpiero: Il romanzo storico come Bildungsroman: l'Abafi di Miklós Jósika. In: Autocoscienza e autoinganno. Saggi sul romanzo di formazione. Ed. M. Bertini, G. Cavaglià et al. Liguori Ed., Napoli, 1985. 119–138.

D. MOLNÁR István: J. M. Eszther című regényéről és lengyel „rokonairól". = ItK 1985. 4–5. sz. 549–558.

JÓZSEF ATTILA

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok.
J. A. öröksége. J. A. válogatott levelezése. 177–181. – A fiatal József Attiláról. Szabolcsi Miklós: Érik a fény. 182–192. – A szocializmus mint költészet. A két világháború közötti marxista kritika J. A.-képéről. 193–257. – J. A. és az irodalmi hagyománytudat. 258–271.

ANGYALOSI Gergely: A költői szubjektum változatai J. A. lírájában. = Lit 1985. 1–2. sz. 112–116.

BELLA István: Gát utca három. = ÉI 1985. 15. sz. 3. Hozzászólás: Dávid József = ÉI 1985. 19. sz. 2.

BENEY Zsuzsa: J. A.: Falak. (Verselemzés.) = SzegediKM 1985. 1. sz. 1–5.

BÓKAY Antal: A lírai vers típusai a kései J. A. költészetében. In: A magyar vers. 171–176.
BRABANT Éva: A bűntetlen bűnös. J. A. és a pszichoanalízis. = ÚÍ 1985. 8. sz. 95–103.
CSERÉPFALVI Imre: Levél József Attilához. = ÚjT 1985. 15. sz. 17.
EGYED Péter: J. A. logikája. = Kor 1985. 4. sz. 304–307.
FÓNOD Zoltán: „A mindenséggel mérd magad!" J. A. 80. születésnapjára. = TermTárs 1985. 4. sz. 42–45.
GÁLFALVI Zsolt: Az értelem költészete. = AHét 1985. 16. sz. 6.
GYERTYÁN Ervin: „Tisztán meglátni csúcsainkat." Tanulmányok József Attiláról. Kossuth, Bp., 1985. 352 l.
HÉRA Zoltán: Válasz a szfinxnek.
A szépség koldusa. 90–93. – Egy belátás. 106–109.
HORGAS Béla: Korrektúra. = Ttáj 1985. 4. sz. 66–67.
N. HORVÁTH Béla: J. A. „balladái". = Je 1985. 4. sz. 307–311.
HORVÁTH Iván: Névvarázs. = ItK 1985. 4–5. sz. 559–570. [1968-as verselméleti tanulmány részletei.]
ILLYÉS Gyula: Emlék-bánya. = Ttáj 1985. 7. sz. 3–11.; Látóh 1985. 10. sz. 9–20.
KOVÁCS István: Testamentumaink. = MIfj 1985. 15. sz. 27.
LÁNYI Gusztáv: A társadalmi önazonosságról: mítosz vagy realitás? (Hölderlin – Kierkegaard – J. A.) = MFilSz 1985. 3–4. sz. 341–362.
LÁSZLÓ Zsigmond: J. A. rímvilága. In: L. Zs.: Költészet és zeneiség. 271–281.
LEVENDEL Júlia: Vastőrökül. = Ttáj 1985. 4. sz. 68–70.
D. MAGYARI Imre: J. A.: Tudod, hogy nincs bocsánat. = MIfj 1985. 15. sz. 26.
MELCZER Tibor: Szíves kalauz József Attilához. = ÚjT 1985. 17. sz. 31.
MÓSER Zoltán: „Aki dudás akar lenni. . ." J. A. népdalai. In: A magyar vers. 364–369.
NEMES NAGY Ágnes: Arckép-változások. = Je 1985. 4. sz. 291–293.
NÉMETH G. Béla: Századutóról – századelőről.
A kimondás törvénye. A kései J. A. világképéről és poétikájáról. 314–341. – A klasszikus óda megújításának mesterpéldája. J. A.: A Dunánál. 342–359. – Az imitációs versalkotás egy példája. J. A.: Az a szép, régi asszony. 360–381.
PÁLFI Ágnes: A szabad vers metrikai és poétikai megközelítéséhez. I. Tinyanov verselmélete magyarul. II. A versforma szukcesszivitása J. A.: Külvárosi éj c. költeményében. = ItK 1985. 2. sz. 218–233.
SIMOR András: J. A. költői képeiről. = ÚjAur 1985. 3. sz. 99–111.
SIMOR András: J. A. Latin-Amerikában. = Pal 1985. 2. sz. 22–26.
STANDEISKY Éva: A kommunisták J. A.-képe a felszabadulás után. 1945–1948. = It 1985. 4. sz. 825–851.
T. SZABÓ Judit: Hosszú távú tanulói feladatok és bibliográfia J. A. költészetének tanításához. = Mtan 1985. 6. sz. 241–265.
SZABÓ Zoltán: J. A.: Határ. Stilisztikai elemzés szövegnyelvészeti alapon. = It 1985. 4. sz. 916–931.
SZEKÉR Endre: J. A. jelzői. = Napj 1985. 4. sz. 25–26.

SZIGETI Lajos Sándor: „Félek a játszani nem tudó emberektől." A játék és a rend J. A.-i világa. = Fo 1985. 10. sz. 62–67.
SZIGETI Lajos Sándor: A némaság mint a költészet lehetséges esélye. = Napj 1985. 4. sz. 22–24.
SZIGETI Lajos Sándor: „A szó kihűl". J. A. csönd-verseiről. = Ttáj 1985. 4. sz. 70–80.
SZŐKE György: Az áthajlás csecse becse. (Az enjambement funkciójáról.) In: A magyar vers. 122–126. [Áthajlások József Attila kései verseiben]
TANDORI Dezső: 50 + 30. = ÚÍ 1985. 4. sz. 27–33.
TASI József: Hívogató. J. A. ismeretlen verséről. = OlvNép 23. sz. 1985. 94–96.
Tizenhat éves voltam akkor ... Gebe Márta József Attiláról – hatvanhárom év múltán. (Riporter: Vadász Ferenc.) = Kr 1985. 7. sz. 26–27.
TOMIŠ, Karol: J. A. versei szlovák fordításban. In: A magyar vers. 463–466.
TÓTH Emőke: A középiskolások József Attiláról. = Mtan 1985. 6. sz. 265–276.
TVERDOTA György: J. A. Irodalom és szocializmus című előadásának szövegváltozata. = ItK 1985. 4–5. sz. 546–548.
TVERDOTA György: J. A. nyelvszemlélete. 1. A névvarázstól a költői névhasználatig. = ItK 1985. 3. sz. 287–301.
TVERDOTA György: J. A. születésnapi verse. = Je 1985. 4. sz. 295–306.; Látóh 1985. 6. sz. 155–176.
TVERDOTA György: Megjegyzések Horváth Iván „Névvarázs" című tanulmányához. = ItK 1985. 4–5. sz. 570–572.
TVERDOTA György: Mi a tétje az időrendnek J. A. gondolkodástörténetében? = ÚÍ 1985. 4. sz. 17–27.
TVERDOTA György: Párbeszéd a korral. – J. A. gondolkodói alkata. = Lit 1985. 1–2. sz. 101–111.
VEZÉR Erzsébet: Egy évben születtem Attilával... Régi beszélgetés Cs. Szabó Lászlóval. = Kort 1985. 5. sz. 133–143. [1971.]

JUHÁSZ FERENC

CSOÓRI Sándor: Természet és líra. (Esszé.) = Ttáj 1985. 10. sz. 8–18.
MADOCSAI László: A szarvassá változott fiú kiáltozása a titkok kapujából c. költemény tanítása a gimnázium IV. osztályában. = Mtan 1985. 1. sz. 1–8.
TÖTTŐS Gábor: Négy tétel J. F. A boldogság című kötete ürügyén. = Dunatáj 1985. 2. sz. 35–39.

JUHÁSZ GÉZA

J. G. és a népi írók mozgalma. Németh László, Illyés Gyula, Szabó Pál és Kodolányi János levelei. (Közli: Lévay Botond.) = Alf 1985. 1. sz. 52–58.

JUHÁSZ GYULA

BENKŐ László: J. Gy. és az impresszionizmus. = Nyr 1985. 3. sz. 286–299.

DÉNES György: „Milyen volt szőkesége. . .” (J. Gy. és Sárvári Anna.) = Hét 1985. 38. sz. 10–11.
F. DIÓSSZILÁGYI Ibolya: Atalanta. = ÉI 1985. 46. sz. 2.
GARAI Gábor: Emlékszem „Aranyhajú szirének énekére”. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 16–21.
MARTH Hildegard: „...Tudod: azért én mégis közületek való vagyok. . .” Emlékezés Balázs Bélára. = It 1985. 2. sz. 482–489. [J. Gy. levele Emőd Tamásnak, 1908.]
G. TÓTH Ilona: J. Gy. és az első világháború. = SzegediKM 1985. 2–3. sz. 104–105. [J. Gy. egy levele 1915-ből.]

JULOW VIKTOR

ANTALL István: „Természetközelség és a köz szolgálata.” A. I. beszélgetése Julow Viktorral. = Alf 1985. 12. sz. 50–54.
TÓTH Endre: J. V. portréjához. = Alf 1985. 12. sz. 54–58.

JUSTH ZSIGMOND

KONRÁDYNÉ GÁLOS Magda: J. Zs. Albuma. = SzínhSz 16. sz. 1985. 63–114.
NÉMETH G. Béla: Szemközt egy legendával. J. Zs. epikája. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 220–236.

KACZÉR ILLÉS

*SCHEIBER Sándor: K. I. és a zsidó folklór. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 295–390.

KALÁSZ MÁRTON

CSORBA Győző: A hazavágyódás és töprengés költője. = Vig 1985. 5. sz. 404–407.

KÁLNOKY LÁSZLÓ

ALFÖLDY Jenő: Angyali költő – kardos angyal. = ÉI 1985. 32. sz. 4.
CSŰRÖS Miklós: „Képzeletben már hajótörött.” K. L.: Egy mítosz születése, Téli napló 1982–83. = Vig 1985. 9. sz. 704–713.
CSŰRÖS Miklós: Pesszimizmus és líra az 50-es években. Szemelvények egy készülő K. L.-monográfiából. = Napj 1985. 9. sz. 31–33.
DOMOKOS Mátyás: Kálnoky télen. A versesnapló margójára. = Je 1985. 10. sz. 899–903.
GARAI Gábor: Búcsú Kálnoky Lászlótól. = ÉI 1985. 33. sz. 5.
GARAI Gábor: A megtartó költészet – túl a Varázshegyen. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 38–42.
KOVÁCS Sándor Iván: K. L. feltámadásai. = Kr 1985. 9. sz. 28–29.
LATOR László: K. L. ravatalánál. = Je 1985. 10. sz. 897–898.

LENGYEL Balázs: A létezés sebesültje. K. L. halálára. = Kort 1985. 10. sz. 133–136.
TANDORI Dezső: A magyar verssé vált műfordítás. Jegyzetek a mesterekről. II. = Műhely 1985. 4. sz. 28–36. [K. L.: A lehetséges változatok]
TANDORI Dezső: Sziklák visszahonosítása. = Könyvvilág 1985. 4. sz. 8. [K. L.: Mázsákat görgetve]
UTASI Csilla: Homálynoky Szaniszló történetei. = Híd 1985. 9. sz. 1165–1168.
Nekr. – = Je 1985. 9. sz. 833.; Major Ottó = ÚjT 1985. 32. sz. 21.; Olasz Sándor = Ttáj 1985. 11. sz. 94–95.

KAMONDY LÁSZLÓ

LŐRINCZY Huba: K. L.: Megdézsmált örömök. In: L. H.: Fénytörés. 356–360.

KANYAR JÓZSEF

TÖTTŐS Gábor: Localpatriae memoria dulcis. K. J.: Múzsáknak szentelt kies tartomány. = Dunatáj 1985. 3. sz. 53–58.

KANYÓ ZOLTÁN

Nekr. Bernáth Árpád = ItK 1985. 2. sz. 257–258.

KARÁCSONY SÁNDOR

K. S.: A magyar észjárás. (Sajtó alá rendezte, utószó, jegyzetek: Lendvai L. Ferenc.) 2. javított, bővített kiadás. Magvető, Bp., 1985. 561 l. (Magyar hírmondó)
E. FEHÉR Pál: Milyen a „magyar lélek"? = ÉI 1985. 24. sz. 3. Hozzászólás: Kunszabó Ferenc = ÉI 1985. 28. sz. 4. Válasz: E. Fehér Pál = ÉI 1985. 28. sz. 5. Hozzászólás: Farkas János = ÉI 1985. 33. sz. 4.
LÁNYI Gusztáv: Egy társaslélektani „nemzetkarakterológiáról". K. S. magyarságkoncepciója. = Vil 1985. 12. sz. 760–767.
PÁSKÁNDI Géza: Kései könyv-ekhó régi siralomra. Néhány gondolat K. S. A magyar észjárás című újra megjelent könyvére való tekintettel. = Életünk 1985. 12. sz. 1124–1132.
VEKERDI László: K. S. és a magyar észjárás. = MV 1985. 12. sz. 62–69.

KARDOS G. GYÖRGY

DOMOKOS Mátyás: A regényíró.= ÉI 1985. 44. sz. 10.
KABDEBÓ Lóránt: Sorsfordító pillanatok. Kardos G. Györggyel beszélget Kabdebó Lóránt. = Kort 1985. 6. sz. 122–135.; Látóh 1985. 9. sz. 44–67.
SPIRÓ György: A harminchatok egyike. K. G. Gy. születésnapjára. = ÉI 1985. máj. 10. 15.; Látóh 1985. 8. sz. 74–77.

KARINTHY FERENC

K. F.: Recordare. I–II. rész. = Kort 1985. 2. sz. 64–80.; 3. sz. 21–41. [Napló]
BENEDEK András: Cini. In: B. A.: Színházi műhelytitkok. 354–372.
KABDEBÓ Lóránt: Sorsfordító pillanatok. Karinthy Ferenccel beszélget Kabdebó Lóránt. = Kort 1985. 10. sz. 125–132.
POMOGÁTS Béla: Nemzedéki krónikák. K. F. regényei és elbeszélései. = Dunatáj 1985. 3. sz. 15–26.
POMOGÁTS Béla: Valóság és fantasztikum. K. F. Epepe című regényéről. = ÚÍ 1985. 2. sz. 92–98.

KARINTHY FRIGYES

SZABÓ János: Karinthy németül. = Nagyv 1985. 6. sz. 938.
SZÁLE László: Karinthy Eckermannja. Beszélgetés egy irodalmi titkárral. = ÉI 1985. 24. sz. 7. [Dénes Miklós]

KÁROLYI MIHÁLYNÉ

BALÁZS Ádám: Elhunyt K. M. = MHírek 1985. 14. sz. 5.
MAJOR Ottó: Együtt a halhatatlanságban. K. M. halálára. = ÚjT 1985. 25. sz. 16.
MAJOR Ottó: Red Catherine és a nagyvilág. Károlyi Mihálynéra emlékezve. = Nagyv 1985. 9. sz. 1387–1389.
SOMLYÓ Zsuzsa: Az utolsó interjú. Látogatás Károlyi Mihálynénál. = ÚjT 1985. 26. sz. 11.
Nekr. E. Fehér Pál = ÉI 1985. 25. sz. 6.

KÁRPÁTI AURÉL

NOVÁK Mária: „A kritikának tanítani kell!" K. A. munkássága a felszabadulás után. = Szính 1985. 4. sz. 5–10.

KASSÁK LAJOS

K. L. levelei Beregi Tivadarhoz. (Közli: Beregi Tivadar.) = It 1985. 2. sz. 426–436. [8 levél 1930–31 és 1961–63 között.]
K. L.: Szénaboglya. Naplójegyzetek. 1955. március–1956. február. = Alf 1985. 5. sz. 3–21.; 6. sz. 3–21.; 7. sz. 3–17.; 8. sz. 5–19.; 9. sz. 3–20.; 10. sz. 15–31.; 11. sz. 5–18.; 12. sz. 6–20.
ACZÉL Géza: K. L. naplója. = Alf 1985. 5. sz. 22–27.
ACZÉL Géza: A Tett forradalmától a forradalmi tettig. – K. L. pályájának egy fejezetéről. = Lit 1985. 1–2. sz. 117–128.
AGÁRDI Péter: K. L. irodalomszemléletéről. Csavargók, alkotók. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 111–115.

DEMÉNY Pál: A címadó. Találkozások Kassák Lajossal. = OlvNép 24. sz. 1985. 72–78.

G. KOMORÓCZY Emőke: K. L. emigrációs évei (1920–1926). Harc az új művészetért. = Mtan 1985. 1. sz. 21–26.

MAJOR Ottó: Kassák mindenkié. = ÚjT 1985. 42. sz. 10–11.

KATONA JÓZSEF

ANGELINI, Maria Teresa: Concordanze di stile e di contenuto nelle tragedie di Katona e in quelle italiane dell'epoca. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 109–127.

BENEDEK András: Színházi műhelytitkok.
Az átigazított Bánk bán. 236–261. – Fogadatlan prókátor. 503–512.

NAGY Imre: A pusztulás tragikus látomása. (Világkép, műfaj és tragikum összefüggései K. J. Jeruzsálem pusztulása című drámájában.) = ItK 1985. 4–5. sz. 514–520.

OROSZ László: K. J. „titka". = OlvNép 23. sz. 1985. 90–92.

SŐTÉR István: Arany János és a Bánk bán. = Fo 1985. 3. sz. 61–65.

KAZINCZY FERENC

K. F.: Eperjesi szerelmek, pesti szabadkőművesség. Kazinczy kiadatlan Önéletírásaiból. (Közli Szilágyi Ferenc.) = Napj 1985. 10. sz. 34–37.

CSETRI Lajos: Kazinczy és a nyelvújítás. = Ttáj 1985. 7. sz. 46–58.

FRIED István: K. F. elfelejtett vígjátéka. = SzínhSz 18. sz. 1985. 37–55. [K. F.: Az atlaczpapucs. Szövegközlése uo. 329–353.]

KOVÁCS Sándor Iván: Tasso és a magyar romantika. Az olasz verses epikai hagyomány recepciója Csokonai és Kazinczy alapvetésétől Aranyig. = Som 1985. 2. sz. 34–38.

NÉMETH G. Béla: A nyelv újítója – a művelődés újítója. = Nyr 1985. 4. sz. 385–391.

SZILÁGYI Ferenc: A másik Kazinczy. Az író kiadatlan naplóiból. (Részletek.) = ÚjT 1985. 32. sz. 20–21.

KEMÉNY JÁNOS

FÉJA Géza: Erdélyi emlékírók. (Közli: Féja Endre.) = ÚÍ 1985. 10. sz. 97–105. [Bethlen Kata, K. J., Szalárdi János]

HARGITTAY Emil: Pázmány Péter hiteles jellemzése K. J. Önéletírásában. = Vig 1985. 10. sz. 778–783.

JANKOVICS József: K. J. versei és a halálával kapcsolatos alkalmi költemények. = ItK 1985. 1. sz. 101–115.

KEMÉNY ZSIGMOND

BARTA János: A pálya ívei. K. Zs. két regényéről. Akadémiai, Bp., 1985. 112 l. (Irodalomtörténeti füzetek 115.) [Zord idő, Férj és nő]

KÉPES GÉZA

NÁDOR Tamás: Tíz kérdés Képes Gézához. (Interjú.) = MIfj 1985. 8. sz. 30–31.

KERÉNYI GRÁCIA

DOBOS Marianne: A Vigilia beszélgetése Kerényi Gráciával. = Vig 1985. 7. sz. 577–581.

Nekr. Gömöri György = IrodÚjs 1985. 3. sz. 8.; Haas György = KatSz 1985. 3. sz. 282–283.; Hegyi Béla = ÉI 1985. 16. sz. 7. ; Pályi András = Nagyv 1985. 7. sz. 1085–1086.

KERESKÉNYI ÁDÁM

CZIBULA Katalin: Egy XVIII. századi jezsuita iskoladráma tanulságai. = SzínhSz 18. sz. 1985. 5–35. [K. Á.: Ágostonnak megtérése. Nagyszombat, 1758.]

KERESZTURY DEZSŐ

K. D.: A magyar önismeret útja. (Előszó, jegyzetek: Szigethy Gábor.) Magvető, Bp., 1985. 57 l. (Gondolkodó magyarok)

DOMOKOS Mátyás: A nemzeti önismeret és helyzettudat szabadegyeteme. = Kort 1985. 4. sz. 152–157.

A 80 éves K. D. köszöntése. – Pomogáts Béla = NyéK 58. sz. 1985. 11–12.

KERTÉSZ ÁKOS

(eszéki): K. Á. – németül. = ÉI 1985. 40. sz. 8.

KOLTAY Tamás: Változatok egy témára. Budapesti színházi levél. = Híd 1985. 1. sz. 239–245. [K. Á.: Családi ház manzárddal]

KÉRY JÁNOS

SZABÓ László: Zrínyi Miklóst búcsúztatta. K. J. (1638–1685.) pálos szerzetes, váci püspök. = KatSzó 1985. 5. sz. 2.

KIRÁLY ISTVÁN

VERES András: Vita K. I. „Intés az őrzőkhöz" című monográfiájáról. = ItK 1985. 6. sz. 722–726. [Összefoglaló az MTA Irodalomtudományi Intézetében, 1984. március 14-én megtartott vitáról.]

KISS DÉNES

MÁTYÁS István: Ha majd a vers már nem kell senkinek . . . (Kiss Dénesről elfogultan.) = Fo 1985. 4. sz. 68–72.

KISS FERENC

KULCSÁR SZABÓ Ernő: Ügy, érték, szerep. = Kort 1985. 9. sz. 141–145.

KISS JÓZSEF

* SCHEIBER Sándor: Folklór és tárgytörténet
Zsidó anekdota Kiss Józsefnél. 133–143. – Egy K. J.-anekdota – irodalmi kölcsönzés. 147–150.

KISS TAMÁS

BAKÓ Endre: K. T. munkásságának bibliográfiája. = Alf 1985. 9. sz. 95–96.
K. T. (Összeállította: Julow Judit.) Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1985. 48 l. (Tiszántúli személyi bibliográfiák 2.)

KOCZOGH ÁKOS

BATA Imre: K. Á. hetven esztendejére. = ÉI 1985. 48. sz. 10.
KISS Tamás: K. Á. hetvenéves. = Alf 1985. 12. sz. 84–86.

KODOLÁNYI GYULA

BALASSA Péter: Kodolányi költészete. = NyugMság 1985. 2. sz. 6.

KODOLÁNYI JÁNOS

Juhász Géza és a népi írók mozgalma. Németh László, Illyés Gyula, Szabó Pál és K. J. levelei. (Közli: Lévay Botond.) = Alf 1985. 1. sz. 52–58. [1 levél, 1941.]

KOLONTÁR SÁNDOR

JUHÁSZ Ferenc: Két költő versei elé. = Fo 1985. 3. sz. 28–32.

KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL

DOBOS Marianne: „Bocsásd meg Úristen ifjúságomnak vétkét. . .” Beszélgetés Kolozsvári Grandpierre Emillel. = MIfj 1985. 26. sz. 28.
FEJTŐ Ferenc: K. G. E. „Eretnek esszéi”. = IrodÚjs 1985. 3. sz. 7.

KOLTAY-KASTNER JENŐ

Nekr. Jászay Magda = Hel 1985. 2–4. sz. 391–392.; Neményi Kázmér = It 1985. 3. sz. 767–768.

KOMJÁTHY JENŐ

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I.
A szimbolizmus költő-filozófusa. 191–202. – Az „álmok álmodója" – a Messiás – a látnok. 203–219. – A költő megkomponált szimbolizmusa. 220–232.
NÉMETH G. Béla: A személyiség mint értékcél a századvég magyar lírájában. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 79–100.

KÓNYI JÁNOS

AGÁRDI Péter: Adalék a Zrínyi- és Gyöngyösi-hagyomány párhuzamos történetéhez. (K. J.: Magyar hadi román. 1779.) In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 23–55.

KORMOS ISTVÁN

NÉMETH István: Szigetköz és Nakonxipán. Egy nem létező költői tájszótár margójára. = Műhely 1985. 6. sz. 13–20.
Az örvénylő-szívű vándor. Versek Kormos Istvánról. (Válogatta, szerkesztette, utószó: Z. Szabó László.) Radnóti Emlékbizottság és Irodalmi Társaság, Győr, 1985. 330 l.
RÉZ Pál: Cicelle. = ÉI 1985. 27. sz. 9. Hozzászólás: Dobos Ilona = ÉI 1985. 29. sz. 2.; Péter László = ÉI 1985. 31. sz. 2.; Hídvégi Máté = ÉI 1985. 32. sz. 2.
TÜSKÉS Tibor: K. I. költői pályája. = KönyvNev 1985. 6. sz. 253–260.

KOSSUTH LAJOS

CSERES Tibor: Két Kossuth-irat mellé. = MHírek 1985. 25–26. sz. 32–33.
KABDEBO, Thomas: Reception of Kossuth in England and the Magazine Punch in 1851. = HS 1985. 2. sz. 225–234.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

K. D. levelei Sík Sándornak. = Vig 1985. 3. sz. 271. [1 levél 1913-ból, 2 1929-ből.]
K. D.: Napló. Igen becses kéziratok, 1933–1934. (Sajtó alá rendezte, jegyzetek: Kelevéz Ágnes, Kovács Ida.) Petőfi Irodalmi Múzeum, Bp., 1985. 146 l.
ALSZEGHY Zsolt: A lírikus Kosztolányi ars poeticái. = Vig 1985. 3. sz. 242–247.
BAKÓ Endre: Kosztolányi és Debrecen. = Alf 1985. 3. sz. 54–59.
BAKONYI István: Szegény kis beteg. Egy Kosztolányi-novella értelmezése. = Kr 1985. 4. sz. 16–17.

BÁRDOS László: Változatok a búcsúzásra. Kosztolányi kisszerkezeteiről a Számadás három verse alapján. = ÚÍ 1985. 12. sz. 67–71.
BARTA János: Áhítat és mámor. (A Kosztolányi-évfordulóra.) = Műhely 1985. 2. sz. 35–39.; Látóh 1985. 7. sz. 149–155.
BENEDEK Mihály: Gúzsbakötötten táncolni. = Múzsák 1985. 1. sz. 20–21.
BIKFALVY Péter: A százéves Kosztolányi. = KönyvNev 1985. 4–5. sz. 204–207.
BORI Imre: Az első kötet. = Híd 1985. 4. sz. 470–479.
BORI Imre: Fanatikusa az eltűnt időnek. = Híd 1985. 6. sz. 851–859.
BORI Imre: K. D. száz esztendeje 1–11. = 7Nap 1985. 13. sz. 32.; 14. sz. 32.; 15. sz. 33.; 16. sz. 32–33.; 19. sz. 32.; 20. sz. 33.; 22. sz. 33.; 23. sz. 33.; 24. sz. 32–33.; 25. sz. 32.; 26. sz. 32.
BORI Imre: A modern költő és ideálja. = Híd 1985. 7–8. sz. 972–984.
BRUNAUER H., Dalma: A Kosztolányi-versek fordításáról. In: A magyar vers. 388–393.
CSAPLÁROS István: K. D. és a lengyel irodalom = It 1985. 1. sz. 175–189.
DÉR Zoltán: Kosztolányi hívei az Ady-pörben. Újabb ismeretlen levelek. = Üzenet 1985. 6. sz. 429–434. [Füst Milán, Horváth Béla, Zolnai Béla, Marczonnai Tibor levelei 1929-ből]
DÉR Zoltán: Életteljes embereszmény. = 7Nap 1985. 13. sz. 30–31.
DÉR Zoltán: Kosztolányi csillaga. = 7Nap 1985. 21. sz. 54.
DÉR Zoltán: Kosztolányi és a nyelvvédelem. = ÚÍ 1985. 12. sz. 56–66.
DÉR Zoltán: Kosztolányi Szabadkája. = Üzenet 1985. 7–8. sz. 471–477.
DÉR Zoltán: A Négy fal között stíluselemei. 1–3. = Üzenet 1985. 10. sz. 615–625.; 11. sz. 678–684.; 12. sz. 750–757.
DÉR Zoltán: Szülőföld és költője. Írások Kosztolányiról. Szabadka, 1985. 214 l. (Életjel 34.)
DÉSI Ábel: A kísérlet és nyitottság könyve. = 7Nap 1985. 13. sz. 32–33.
FRÁTER Zoltán: A fénykereső. = Kr 1985. 3. sz. 14.
GÁLFALVI Zsolt: Varázs és szorongás. = A Hét 1985. 14. sz. 6–7.
CS. GYÍMESI Éva: Tanítványok és tanárok. = A Hét 1985. 14. sz. 4.
HUBAY Miklós: Koszorú Kosztolányinak. = ÚjT 1985. 16. sz. 5.
HUBAY Miklós: Kosztolányi-napló = ÚÍ 1985. 12. sz. 75–82.
K. D.-emlékszám = Híd 1985. 10. sz.
Bori Imre: Esti Kornél éneke. 1304–1312. – Petőfi S. János: Szövegszerkezet és jelentés. Kosztolányi Akarsz-e játszani? című versének elemzése. 1313–1329. – Danyi Magdolna: Egy Kosztolányi-vers jelentésértelmezése. 1330–1336. [K. D.: Késő ősz a ludasi pusztán] – Thomka Beáta: A bensőségesség tere. 1337–1340. [K. D.: Rilke. Nyugat, 1909.] – Vajda Gábor: Igazolási kísérlet Kosztolányi Barkohba című novellájáról. 1341–1346. – Fekete J. József: Széljegyzetek Kosztolányi Kínai kancsó című elbeszéléséhez. 1346–1351. – Kontra Ferenc: „A világ vége pedig a világ kezdete." 1351–1355. – Papp György: Pacsirta idegenben. Egy Kosztolányi-regény szerbhorvát kiadásának fordítástörténeti tanulságai. 1355–1362.
K. D.-emlékszám. = ÚÍ 1985. 11. sz.
Sőtér István: A rejtőző Kosztolányi. 3–8. – Illés Endre: Pacsirta. 9–11. – Baránsz-

ky-Jób László: Kosztolányi arca. 12–17. – Németh G. Béla: Szerep, játék, föltételesség. Kosztolányi fölfogásának néhány eleme. 18–25. – Bodnár György: Lélek és lét. 26–32. – Karinthy Ferenc: Zöld tinta. 32. – Bata Imre: Az Esti Kornél-novellák összefüggései. 33–42. – Farkas László: Kosztolányi erős vára. 43–47. – Somlyó György: Desiré bácsi. 52–59. – Ágh István: Abszolut költő. 59–61. – Szabó Miklós: Homo aestheticus és politikai konzervativizmus. 63–68. – Szabó Magda: Színképelemzés: egy viszonyulás variánsai. A Hajnali részegség és első változata. 68–72. – Csontos Sándor: Napló: Kosztolányi. 72–75. – Szentkuthy Miklós: Sorsfordító lelkigyakorlattól végkiárusításig. 76–88. – Bori Imre: Költői válságok és változások. 88–95. – Spiró György: Voltak csodák. 96–98. – Temesi Ferenc: Esti Kornélról, porban fénylő, reggeli órán. 105–106. – Szávai János: Très bien, princesse. Rendszertelen gondolatok Kosztolányi humoráról. 107–109. – Balassa Péter: Kosztolányi és a szegénység. Az Édes Anna világképéről. 110–116. – Cushing, G. F.: K. D., a fin de siècle embere. 116–121. – Jókai Anna: „Mi ez az álom?" 121–123. – Csányi László: A tragikus Kosztolányi. 124–128. – Sík Csaba: Vonzódás, választás. 130–134. – Kiss Endre: Az eltűnt idő. A semmi és az „amor fati". Kosztolányi Dezsőről. 134–140. – Kabdebó Lóránt: Halotti beszéd. Kosztolányi kései verseinek személyiség-képe. 140–146. – Ördögh Szilveszter: Ecce. In effigie K. D. 147–148. – Gyárfás Miklós: Esti Kornél humora. 148–153. – Belohorszky Pál: Az éj-semmi aranykoronája. 153–156. – Gyurkovics Tibor: Álljunk meg, itt Kosztolányi hever! 156–160.

K. D.-emlékszám = Üzenet 1985. 2–3. sz.

Dudás Károly: Vonulás a csodakútnál. K. D. emlékének. 69–70. – Dér Zoltán: A motiváló otthon. A készülődés évei. 79–92. – Thomka Beáta: A metafora, az „érzéki ábrázolat", a sugalmazás narrációja és Kosztolányi korai elbeszélő formái. 93–104. – Barabás Judit: Szerkezet és érték. A kétféle életstratégia regénye: a Pacsirta. 105–114. – Király István: A személyiségválság regénye: az Aranysárkány. 115–125. – Juhász Erzsébet: Az Aranysárkány képrendszere. 126–140. – Vajda Gábor: Esti Kornél szellemideje. 141–151. – Podolszki József: Az ellentétegység mint alkotói szemlélet és módszer az Esti-novellákban. 152–156. – Rónay László: A lírikus arcképe. 157–162. – Pomogáts Béla: Kosztolányi-képünk változásai. 163–168. – Herceg János: Kosztolányi és a Kalangya. 169–170. – Juhász Géza: A gyermekkor költője, a nyelv és forma virtuóza. Kosztolányi művei délszláv nyelveken. 171–177. – Csordás Mihály: A létezés és nem létezés versei. Az első nagy töprengés ciklusa: A szegény kisgyermek panaszai. 195–198. – Penavin Olga: Egy Kosztolányi-novella vázlatos szövegnyelvészeti elemzése. [Boris könyve.] 199–200. – Kálmán C. György: Kosztolányi-bírálat a Mában. György Mátyás kritikája. 204–207. – Czabafy Dezső: K. D. élete és költészete. 209–212. – Csáky S. Piroska: A „Kínos műfaj". Kosztolányi-előszó egy riportkönyvhöz. [Tamás István: Öt világrész a Szajna partján. Szabadka, 1927.] 213–215. – Kiss Ferenc: Adalékok Kosztolányi életrajzához. 216–240. – Péter László: Kosztolányi és Szeged. 241–248. – Lévay Endre: „A húgomat a bánat eljegyezte..." A Pacsirta modelljéről: Kosztolányi Máriáról. 249–251. – Gubás Ágota: Kosztolányi Szabadkán. 252–258. – Kovács Ida: K. D. fényképei. 261–264.

KABDEBÓ Tamás: Kosztolányi és az angolok. = NyugMság 1985. 7–8. sz. 8.
KABDEBÓ Tamás: A nyugat-európai Kosztolányi. = Bécsi Napló 1985. 2. sz. 9.
KARDOS László: Kosztolányi műfordításairól. = Nagyv 1985. 3. sz. 399–401.
KÁROLYI Amy: A messzeség közelsége. Beszélgetés Weöres Sándorral. = Kr 1985. 7. sz. 14.
Kedves fiam... K. D. és Weöres Sándor levelezése 1–2. (Közli: Vargha Balázs.) = Kort 1985. 4. sz. 77–91.; 5. sz. 87–107. [1929 és 1936 között 37 levél]
KERESZTURY Dezső: „... és mily nehéz a könnyű..." A százéves Kosztolányiról. = ÚjT 1985. 12. sz. 9.
KIRÁLY István: Az emberválság regénye: Kosztolányi Édes Annája. = Ttáj 1985. 3. sz. 47–67.
KIRÁLY István: K. D. Befogadói élménybeszámoló. = Je 1985. 3. sz. 245–256.
KIRÁLY István: K. D. és az Osztrák–Magyar Monarchia. = It 1985. 4. sz. 811–824.
KIRÁLY István: Egy magatartás anatómiája. K. D. és Esti Kornél. 1. Esti Kornél mint én- és létmagyarázat. 2. Az Esti Kornél-attitűd. 3. Az Esti Kornél-magatartás mint életmegoldás. = Kort 1985. 3. sz. 110–122.; 4. sz. 92–107.; 5. sz. 120–132.
KISS Dénes: Kosztolányi-köszöntő. = MIfj 1985. 13. sz. 24–25.
KISS Ferenc: A homo aestheticus és a korfeladatok. = Életünk 1985. 7. sz. 642–647.
KISS Ferenc: A Kínai kancsó. = Ttáj 1985. 3. sz. 68–74.
KISS Ferenc: Kosztolányi hűsége. = Honism 1985. 5. sz. 15–18.
KONTRA Ferenc: A világvége margójára. Száz éve született K. D. = MképesÚjs 1985. 13. sz. 12.
LÁSZLÓ Zsigmond: K. D. rímvilága. In: L. Zs.: Költészet és zeneiség. 260–270.
LÁSZLÓFFY Aladár: Aki menekült a délutántól. = Utunk 1985. 13. sz. 2.
LENGYEL Balázs: Elemi szerkezetek Kosztolányi prózájában. = Kr. 1985. 7. sz. 12–14.
Levelek Kosztolányihoz. (1907–1936.) Válogatta, sajtó alá rendezte, bevezető: Dér Zoltán. Szabadka, 1985. 126 l. (Életjel miniatűrök 42.)
LEVENDEL Júlia: Így élt K. D. Móra, Bp., 244 l. (Így élt ...)
LŐRINCZY Huba: „Formálni akarta az életet, mely végtelen és esztelen..." Adalékok az Aranysárkány értelmezéséhez. = Életünk 1985. 4. sz. 362–370.
MADÁCSY Piroska: K. D. francia kapcsolataihoz. = ItK 1985. 4–5. sz. 533–545.
D. MAGYARI Imre: K. D.: Most harminckét éves vagyok. = MIfj 1985. 39. sz. 35.
MARKÓ Béla: Esti Kornél ítélete. = IgSzó 1985. 3. sz. 241–243.
MÉSZÁROS István: K. D. az iskolai osztályzásról. = Köznevelés 1985. 25. sz. 23–24.
M. J.: Legyen az irgalom az én bíróm. = KatSzó 1985. 7. sz. 8–9.
MÓZES Attila: Karcolatnyi szenvedés. = Utunk 1985. 13. sz. 2.
NAGY József: K. D. = RefSz 1985. 3. sz. 287–289.
NEMES NAGY Ágnes: Ízlésváltozások a Kosztolányi-vers körül. = Kr 1985. 7. sz. 10–11.
NÉMETH G. Béla: Az elgondolhatatlan álorcái. A szerep jelentősége Kosztolányi Számadás-ában. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 292–313.
NÉMETH G. Béla: Szerep és szembenézés. K. D. emlékezete. = Vig 1985. 6. sz. 471–474.
OZSVALD Árpád: A színes tintákról álmodó Kosztolányi. = Hét 1985. 13. sz. 14–15.

PANEK Zoltán: Anyanyelvünk atyamestere. = Életünk 1985. 3. sz. 235–240.
PÁSKÁNDI Géza: A halhatatlan szolga. Kosztolányi emlékére. = Életünk 1985. 3. sz. 241–248.
POSZLER György: A homo ludens hősiessége. (Öt vonás Kosztolányi arcképéhez.) = Je 1985. 5. sz. 454–470.
RÓNAY László: „Ki volt ez a varázsló?" K. D. a vallomások és emlékezések tükrében. Bp., 1985. 265 l. (Kozmosz könyvek)
RÓNAY László: Költők találkozása. Kosztolányi és a fiatalok. = ÚÍ 1985. 12. sz. 72–74.
RÓNAY László: A magyar nyelv szerelmese. = Napj 1985. 4. sz. 13–15.
RÓNAY László: „. . .magyarul mondom a halálos ámet." K. D., az élet költője. = ÉI 1985. 13. sz. 12.
Száz éve született K. D. = Nyr 1985. 2. sz.
Szabó Zoltán: K. D.: Fürdés. (Stilisztikai elemzés szövegnyelvészeti alapon.) 153–162. – Horváth Mária: Képek vándorlása. 162–166. – Csifféry Tamás: K. D.: Októberi táj. 167–169. – Molnár Zoltán Miklós: Egy Kosztolányi-írás megszólaltatásához. 169–171.
SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Idő, nézőpont és értékszerkezet az Aranysárkányban. ItK 1985. 1. sz. 64–75.
SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Nézőpont és értékszerkezet A véres költőben. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 250–263.
SZILÁGYI András: Doleo, ergo sum. K. D. emlékezete. = MV 1985. 4. sz. 78–87.
SZILÁGYI Ferenc: Márciusi áhítat. Koszorú a száz éve született K. D. lágymányosi szobrára. = NyéK 60. 1985. 9–16.
SZŐKE György: Kosztolányi, a szegény kis beteg. = ItK 1985. 2. sz. 214–218.
SZÖRÉNYI László: Kosztolányi regényeinek motiváló tényezői. = Lit 1985. 1–2. sz. 87–100.
TANDORI Dezső: Kosztolányi mágiái. = Dunatáj 1985. 3. sz. 5–13.
TANDORI Dezső: A Kosztolányi-panasz. = Alf 1985. 3. sz. 46–54.
TANDORI Dezső: Tártság és zártság Kosztolányi verskezelésében. = It 1985. 1. sz. 1–21.
TOLNAI Gábor: Stílus és demokratizmus. Jegyzetek Kosztolányi újraolvasásakor. = ÚjT 1985. 35. sz. 17.
TÜSKÉS Tibor: Kosztolányi és Pécs. = BarKtáros 1985. 1. sz. 34–35.
VARGHA Balázs: Visitor to an enchanted country. NHQu 98. 1985. 34–44.
VASADI Péter: Kosztolányi villanásai. = ÚjFo 1985. 3. sz. 46–51.
VASADI Péter: „Letérdelek, fölugrom, jajgatok. . ." Az Éjjel az alvó mellett c. Kosztolányi-vers margójára. = Napj 1985. 4. sz. 15–16.
Vers-e a szabad vers? Hogyan magyarázta Kosztolányi a szabad verset Pintér Jenőnek. (Közli: Nemeskéri Erika.) = Kr 1985. 3. sz. 15–16. [Pintér Jenő 3 levele, 1927–1928.]
ZÁGONYI Ervin: Kosztolányi és az orosz irodalom. = SzI 1985. 3. sz. 136–139.

KOVÁCS ISTVÁN

BÖRÖNDI Lajos: „Latiatuc feleym zumtuchel mic vogmuc." K. I. lírája. = ÚjFo 1985. 6. sz. 30–34.

KÖLCSEY FERENC

T. BÍRÓ Zoltán: Kölcsey. Eszmei-politikai fejlődésrajz. I–II. = Ttáj 1985. 6. sz. 51–76.; 7. sz. 59–73.

DI FRANCESCO, Amedeo: Sentimentalismo e coscienza nazionale in Ferenc Kölcsey. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 173–187.

HORVÁTH Károly: A Hymnus és a Vanitatum vanitas. Kölcsey pályafordulója. = Lit 1985. 1–2. sz. 37–64.

ILLÉS Endre: A magány arénája. = ÉI 1985. 24. sz. 1., 4.

KULIN Ferenc: Kölcsey személyiségének fejlődése – lírája tükrében (1808–1823). = Alf 1985. 5. sz. 55–73.

MOLNÁR József: Szuhányi János végrendelete. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 2. sz. 90–96.

TAKÁCS Péter: Szatmár megye nemesi közösségének állásfoglalása K. F. mellett. = It 1985. 2. sz. 415–419.

TAXNER-TÓTH Ernő: A kritikákat író fiatal Kölcseyről. (Csetri Lajos észrevételeihez.) = ItK 1985. 3. sz. 323–329. [Csetri Lajos: Berzsenyi vitái Kölcsey recenziójával. ItK 1983. 5. sz. 463–481.]

KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR

BENDA Kálmán: A nagyenyedi Kollégium mint az erdélyi tudományos törekvések bölcsője. = Confessio 1985. 4. sz. 84–88.

SZILÁGYI Ferenc: K. Cs. S. ismeretlen levele. = MTud 1985. 4. sz. 322–324. [H. H. Wilsonnak, 1831.]

KRASZNAHORKAI LÁSZLÓ

DOMOKOS Mátyás: Műbírálat – kiszabott parcellán. = Kort 1985. 12. sz. 155–157. [K. L.: Sátántangó]

RADNÓTI Sándor: Megalázottak és megszomorítottak. K. L. Sátántangó című regényéről és irodalmi környezetéről. = Életünk 1985. 8. sz. 753–768. Hozzászólás: Spiró György = Életünk 1985. 12. sz. 1149–1151.

KROÓ ANDRÁS

VARGA Zoltán: Az írószerep elsiratása. Jegyzet egy „kudarcregényről". = Híd 1985. 4. sz. 494–508. [K. A.: Az értelem pusztulása]

KRÚDY GYULA

K. Gy.: Pesti album. Publicisztikai írások, 1919–1933. (Válogatta, sajtó alá rendezte, jegyzetek: Barta András.) Szépirodalmi, Bp., 1985. 582 l. (K. Gy. művei)
BARTA András: Hazatérhet-e Szindbád? = ÉI 1985. 46. sz. 9. Hozzászólás: Krúdy Zsuzsa = ÉI 1985. 48. sz. 2.; Bodnár Iván = ÉI 1985. 50. sz. 2.
CZÉRE Béla: Az idő költője. Krúdy világképe. = ÚÍ 1985. 1. sz. 87–91.
CZÉRE Béla: Szindbád hajóján. = Som 1985. 5. sz. 22–27.
CZÉRE Béla: Születés és halál: a teremtés látomása. K. Gy.: Asszonyságok díja. = ÚÍ 1985. 9. sz. 76–81.
HAJDÚ Tibor: Krúdyról összevissza. = ÉI 1985. 38. sz. 9. Hozzászólás: Krúdy Zsuzsa = ÉI 1985. 39. sz. 2.
LÁNG István: Krúdy kapcsolatos mondatai (főleg A vörös postakocsi alapján). = Nyr 1985. 1. sz. 36–47.
MIKLÓSSY János: Krúdy – osztrák volt? = ÉI 1985. 8. sz. 9. Hozzászólás: Krúdy Zsuzsa = ÉI 1985. 9. sz. 2.
NEMESKÜRTY István: Magyarország lelkiismerete. K. Gy.: A tiszaeszlári Solymosi Eszter. In: N. I.: Tűnődések történelemről, irodalomról. 240–250.
CS. SZABÓ László: A züllött hajós. In: Cs. Sz. L.: Őrzők. 533–550.

KUKORELLY ENDRE

MÉSZÖLY Miklós: K. E. verseiről. = Vig 1985. 7. sz. 566–567.

LADÁNYI MIHÁLY

GARAI Gábor: Gyere vissza. L. M. válogatott verseiről. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 91–94.

LAKATOS LÁSZLÓ

LAKATOS György: Pro memoria L. L. = It 1985. 1. sz. 155–174. [Bibliográfiával]

LÁNYI SAROLTA

POMOGÁTS Béla: Énekszó. Lányi Saroltáról halálának tizedik évfordulóján. = Üzenet 1985. 11. sz. 661–665.

LATINOVITS ZOLTÁN

L. Z.: Emlékszem a röpülés boldogságára. Összegyűjtött írások. (Szerkesztette, előszó, jegyzetek: Szigethy Gábor.) Magvető, Bp., 1985. 487 l.

LENGYEL JÓZSEF

HÉRA Zoltán: Egy föltámasztott regény. L. J. posztumusz könyvéről. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 212–217. [Neve: Bernhard Reisig – Föld és Külföld]
JUHÁSZ Mária: Hűség és értelem. Arcképvázlat Lengyel Józsefről. In: J. M.: A realizmus változatai. 41–53.
MAJOR Ottó: Mire ösztönöz L. J.? = ÉI 1985. 32. sz. 7.
NEMES György: Azok a sárga pipacsok. = ÉI 1985. 51–52. sz. 25.
OLASZ Istvánné: Találkozások Lengyel Józseffel. = Som 1985. 2. sz. 107–109.

LENGYEL PÉTER

BALASSA Péter: Árvaság, próza. L. P.: Mellékszereplők. In: B. P.: Észjárások és formák. 251–259.

LESZNAI ANNA

L. A.: Önéletrajz. = ÉI 1985. 1. sz. 12. [1959]
BORI Imre: Lesznai Annáról. = 7Nap 1985. 3. sz. 30.
D'ALESSANDRO, Marinella: Az ezredik szó. L. A. költészete. In: A magyar vers. 177–181.
VEZÉR Erzsébet: Emlékezés Lesznai Annára. = Kr 1985. 1. sz. 19. [Egy levél Gyömrői Editnek, 1965, New York]
100 éve született L. A. Varga József = ÚjT 1985. 1. sz. 23.

LEZSÁK SÁNDOR

BALOG József: Egészen bevallott élet. L. S. verseiről. = Nemzetőr 1985. 427. sz. 6.

LIPTÁK SÁNDOR

Nekr. Bajai Mária = ÉI 1985. 23. sz. 8.; Boldizsár Iván = MHírek 1985. 15–16. sz. 43.

LOVIK KÁROLY

FÜLÖP László: L. K. regényei. = It 1985. 1. sz. 40–60.
LUKÁCSY Sándor: Kincsásás XXIV. Az ismeretlen L. K. = Kort 1985. 7. sz. 75–80.
THOMKA Beáta: Lovik rövidprózájának elbeszélésszerkezeti és műfaji kérdései. I–II. = Híd 1985. 3. sz. 326–338.; 4. sz. 520–531.

LUKÁCS GYÖRGY

L. Gy.: A különösség mint esztétikai kategória. (Előszó: Zoltai Dénes.) Magvető, Bp., 1985. 388 l. (L. Gy. összes művei)

L. Gy.: A kritikai realizmus jelentősége ma. (Fordította: Eörsi István, Révai Gábor.) Szépirodalmi, Bp., 1985. 201 l.
L. Gy.: Sorsforduló. (Válogatta, szerkesztette, jegyzetek: Sziklai László.) Helikon, Bp., 1985. 147 l.
ALFÖLDY Jenő: L. Gy. centenáriumán. = Ttáj 1985. 5. sz. 31–36.
ALMÁSI Miklós: A százéves Lukács. = Nagyv 1985. 4. sz. 570–573.
AMBRUS János: Az új magyar demokráciáért. Ignotus Pál és L. Gy. 1945–1946-ból. = Kr 1985. 4. sz. 9–14. [2 levél]
ANCSEL Éva: L. Gy. a művészet rendeltetéséről. = TársSz 1985. 4. sz. 125–130.
BAKONYI István: Lukács és Déry. = Napj 1985. 3. sz. 9–10.
BÉCSY Tamás: Kétféle jó vég. L. Gy. a „románról" – és ami abból következhet. = Je 1985. 4. sz. 380–386.
BOSNYÁK István: A csalhatatlan ediktumokról. Irodalmunk adaléka a Lukács-pörhöz. = Híd 1985. 12. sz. 1601–1615.
DÉSI Ábel: L. Gy. életútja 1–8. = 7Nap 1985. 16. sz. 30.; 17. sz. 42.;19. sz. 30.; 20. sz. 32.; 21. sz. 32.; 22. sz. 30.; 23. sz. 32.; 24. sz. 31.
BENSELER, Frank: A kultúra lokálpatriótája. = MFilSz 1985. 1–2. sz. 350–361.
BÓKAY Antal: Az elásott szobor. A megértés filozófiai megalapozása Lukács kései esztétikájában. = Je 1985. 4. sz. 387–390.
BOLYKI János: L. Gy. és Fülep Lajos kapcsolatáról. = TheolSz 1985. 5. sz. 309–311.
BUJDOSÓ Dezső: Az élő Lukács. = KultKöz 1985. 2. sz. 38–47.
Egy barátság dokumentumai. Ernst Bloch levelei Lukács Györgyhöz. (Közli: Mesterházi Miklós.) = Kr 1985. 8. sz. 28–33.
ÉLES Csaba: Északfokok. Fülep Lajos és L. Gy. pályakezdésének érintkezési pontjai. = Alf 1985. 4. sz. 34–45.
GÁBOR Éva: L. Gy. – középiskolás fokon. = It 1985. 2. sz. 353–368.
HANÁK Tibor: L. Gy. bölcseleti értékelése. Száz éve született a marxista filozófus. = KatSz 1985. 2. sz. 115–122.
HERMANN István: L. Gy. élete. Corvina, Bp., 1985. 235 l.
HERMANN István: L. Gy. hazatérése. 1945–1953. = Vil 1985. 4. sz. 248–254.
KARÁDI Éva: Lukács, Fülep és a magyar szellemtudományi iskola. = MFilSz 1985. 1–2. sz. 1–55.
KELEMEN János: A tudomány problémája a lukácsi Esztétikában. = Vil 1985. 10. sz. 613–618.
KENYERES Zoltán: „Zrínyitől Adyig ... József Attiláig." L. Gy. magyar tanulmányai 1945-ig. 1–3. = Je 1985. 4. sz. 371–379.; 5. sz. 471–479.; 6. sz. 566–574.
Ki volt Lukács? (Összeállította: [Száraz György] Sz. Gy.) = Kort 1985. 8. sz. 92–119.
KIRÁLY István: L. Gy. „Ady-vonala". = Vil 1985. 6. sz. 345–354.
KISS Endre: L. Gy. száz éve. = ÚÍ 1985. 10. sz. 92–96.
KOMORÓCZY Emőke: Az ifjú és az idős Lukács. = Napj 1985. 3. sz. 6–8.
KRAUSZ Tamás–MESTERHÁZI Miklós: Mű és történelem. Viták L. Gy. műveiről a húszas években. [Készült az MTA Filozófiai Intézet Lukács Archívumának gondozásában.] Gondolat, Bp., 1985. 235 l.
LENDVAI L. Ferenc: A Lukács-viták változásai a felszabadulás után. = MV 1985. 3. sz. 4–8.

A Lukács-vita, 1949–1951. (Szerkesztette, jegyzetek, utószó: Ambrus János. Előszó: Zoltai Dénes.) Múzsák, Bp., 1985. 354 l.

MESTERHÁZI Miklós: The young Lukács as book reviewer. = NHQu 100. sz. 1985. 94–97.

MEZEI György: L. Gy. késői etikájához. = Vil 1985. 11. sz. 679–685.

MITTENZWEI, Werner: Lukács forradalmi demokrata esztétikája. = MFilSz 1985. 1–2. sz. 341–349.

NAGY Janka Teodóra: L. Gy. és Balázs Béla „fegyverbarátsága". = Dunatáj 1985. 2. sz. 17–20.

PÉTER László: Bauer Hilda életműve. = Ttáj 1985. 10. sz. 64–80.

POMOGÁTS Béla: A vitától az egyetértésig. L. Gy. és Déry Tibor. = ÚjFo 1985. 3. sz. 43–46.

POSZLER György: Faust vagy Zarathustra. L. Gy. és a német klasszika. = Vil 1985. 7. sz. 460–464.

POSZLER György: A jéghegy csúcsa és a láthatatlan szisztéma (szubjektív portrévázlat Lukács Györgyről). 1–3. = Je 1985. 1. sz. 34–42.; 2. sz. 141–148.; 3. sz. 236–244.;. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, Bp., 1985. 51 l.

POSZLER György: A „Lukács-per" (1949–1951). = It 1985. 2. sz. 231–259.

SŐTÉR István: L. Gy. = ÉI 1985. 15. sz. 5.

STANDEISKY Éva: L. Gy. és az MKP irodalompolitikája. = Alf 1985. 4. sz. 45–53.

Száz éve született L. Gy. = Műhely 1985. 1. sz.
Köpeczi Béla: Lukács életműve szellemi örökségünk. 13–15. – Király István: Az emberi példa. 16–20. – Egri Péter: Vonások Lukács tanár úr portréjához. 21–23. – Sőtér István: Arckép arany háttérrel. 23–27.

Száz éve született L. Gy. = Műhely 1985. 2. sz.
Ancsel Éva: Életművében „utazik" az ember. 25–26. – Kenyeres Zoltán: A mű és a cselekvés egysége. 26–30. – Sziklai László: Válaszok a kor kihívására. 30–32. – Ungvári Tamás: A gondolat érvénye és hatalma. 32–34.

SZERDAHELYI István: L. Gy. és a 45 utáni művészetpolitika. = Kr 1985. 5. sz. 3–4.

SZIKLAI László: Híd a jövőbe. (Módszertani megjegyzések egy „már lehetővé vált" Esztétikához.) = MFilSz 1985. 1–2. sz. 184–195.

SZIKLAI László: L. Gy. a Moszkvai Szemlében. = It 1985. 2. sz. 260–288.

SZIKLAI László: A magyar Lukács-kutatás problémáiról. = ÚjFo 1985. 3. sz. 38–43.

SZILI József: Az egyetemesség alakzatai Az esztétikum sajátosságában. = ItK 1985. 4–5. sz. 456–471.

SZILI József: Irodalomelméleti kérdések Az esztétikum sajátosságában. = Kr 1985. 9. sz. 19–22.

TŐKEI Ferenc: Lukáccsal ismeretségben. = Műhely 1985. 3. sz. 26–27.

TROSZT Tibor: Propedeutikák – Lukács Györgyhöz. = Som 1985. 5. sz. 40–43.

VEZÉR Erzsébet: A mindennapi élet története. Beszélgetés Popperné Lukács Máriával. = Kr 1985. 6. sz. 25–31.

VÖRÖS László: „. . .a legkisebb dal ugyanolyan intenzív totalitás, mint a leghatalmasabb eposz." Megjegyzések L. Gy. totalitáselméletéhez. = Ttáj 1985. 5. sz. 36–43.

ZOLTAI Dénes: Demokrácia, szocializmus, realizmus – L. Gy. 1945-ben. = Vság 1985. 7. sz. 14–20.

ZOLTAI Dénes: Egy írástudó visszatér. L. Gy. 1945 utáni munkásságáról. Kossuth, Bp., 1985. 249 l.

ZOLTAI Dénes: Mesterek becsülete. L. Gy. és Ernest Ansermet levélváltása elé. = MV 1985. 3. sz. 9–10. [A Lukács–Ansermet leválváltás dokumentumai. (Közli: Zoltai Dénes.) 11–19.; 8 levél 1962–63-ból, egy cikk 1963-ból]

ZŐDI Imre: Az életmű kezdetei. Az esztétika néhány kérdése Lukács ifjúkori műveiben. = Napj 1985. 10. sz. 27–30.

MADÁCH IMRE

M. I.: Lant-virágok. (Hasonmás kiadás. Kerényi Ferenc kísérő tanulmányával.) Nógrád megyei Múzeumok Igazgatósága, Salgótarján, 1985. 72 + 14 l.

BORI Imre: A szimbolizmus egyik ősforrása: Az ember tragédiája. In: B. I.: A magyar irodalom modern irányai I. 53–69.

CSÍKVÁRI Gábor: A Tragédia tanítása a szakmunkások szakközépiskolájában. = Mtan 1985. 5. sz. 193–204.

FUTAKY Hajna: Eszmék, viszonyok, értékek a Tragédiában. Madách művének mai tanításáról. = It 1985. 2. sz. 368–380.

FÜLÖP Lajos: Lidércke. (Egy irodalomtörténeti hiedelem hátteréről.) = Mtan 1985. 2. sz. 67–72. [Fráter Erzsébetről]

KERÉNYI Ferenc: Légszesszel ellátva. Az ember tragédiája első, 1884-es miskolci bemutatójáról. = Napj 1985. 10. sz. 37–38.

NÉMETH Tibor György: Madách, a lírikus. Titkok Madách körül. = ÚjAur 1985. 2. sz. 64–69.

SZŐLLŐSI István: Madách Tragédiájának szerkezete. = Confessio 1985. 1. sz. 103–105.

MAKAY GUSZTÁV

Nekr. Kozocsa Sándor Géza = PedSz 1985. 2. sz. 179–180.; Szablyár Ferenc = It 1985. 3. sz. 766–767.

MAKKAI SÁNDOR

B. BERNÁT István: A költő és a püspök. M. S. Ady-kötetének fogadtatása 1927-ben. = Vil 1985. 1. sz. 28–33.

MÁNDY IVÁN

BALASSA Péter: Mándy és a kísértetek. Művészetéről és Átkelés című kötetéről. In: B. P.: Észjárások és formák. 128–157.

BÖLL, Heinrich: Über einen Roman von Iván Mándy. = BpRundschau 1985. 5. sz. 9.

ENDRŐDI SZABÓ Ernő: Mindig álmodható álom. = Budapest 1985. 1–2. sz. 38–39. [Interjú]

KREKITY Olga: Álmok nélkül az ember elválik az élettől. Beszélgetés Mándy Ivánnal. = 7Nap 1985. 7. sz. 32–33.

LŐRINCZY Huba: Fénytörés.
M. I.: A Trafik. 283–289. – Az összegezés évadján. M. I.: Átkelés. 289–299.

MÁTYÁS István: M. I. Tájak, az ő tájai. = OlvNép 26. sz. 1985. 122–124.

NEMESKÜRTY István: M. I. világa. In: N. I.: Tűnődések történelemről, irodalomról. 321–334.

MARCZONNAY TIBOR

Levél Marczonnay Tibornak önéletrajzi regényéről. (Közli: G. F. [Grezsa Ferenc]) = Ttáj 1985. 10. sz. 26. [Németh Lászlótól, 1954.]

MÉCS LÁSZLÓ

CSANÁD Béla: Költő és igehirdető. M. L. születésének 90. évfordulójára. = ÚjEmb 1985. 8. sz. 4.

SZEGHALMI Elemér: Mécs Lászlóról a kilencvenedik évfordulón. = ÚjEmb 1985. 51–52. sz. 12.

MENYŐI TOLVAY FERENC

PRAZNOVSZKY Mihály: Egy köznemesi életút szakaszai. (M. T. F.: Sors és lehetőség.) In: Magyarország társadalma a török kiűzésének idején. Szerkesztette Szvircsek Ferenc. Nógrád megyei Múzeumok Igazgatósága, Salgótarján, 1984. (Discussiones Neogradienses 1.) 113–130.

MERÉNYI OSZKÁR

MERÉNYI László: M. O. terve egy közös magyar–jugoszláv Zrínyi-kiadáshoz. = VasiSz 1985. 2. sz. 278–280.

MÉSZÖLY MIKLÓS

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok
Jegyzetek M. M. prózájáról. Az Alakulások című kötetet olvasva. 366–371. – Párbeszéd Mészöly Miklósról. [Könczöl Csaba és A. P. vitaírásai] 371–378. – Vita a Film értelmezéséről. 379–384.

BALASSA Péter: Észjárások és formák.
Passió és állathecc. M. M. Film-jéről és művészetéről. 37–104. – A cselekmény rejtélye mint anekdotikus forma. M. M.: Megbocsátás. 105–127.

SIPOSHEGYI Péter: Bocsánatos béke. M. M.: Megbocsátás című könyvéről. = MV 1985. 3. sz. 121–123.

TOKAJI András: Veszteglés a proszkeinónon (M. M.: Film). = KultKöz 1985. 6. sz. 84–100.

MEZEY LÁSZLÓ

Nekr. Tarnóc Márton = It 1985. 2. sz. 534–536.

MIKES KELEMEN

HOPP Lajos: Mikes kiadatlan szépirodalmi munkája. = ItK 1985. 6. sz. 615–623. [Az idő jól eltöltésének módja mindenféle rendben. OSZK, Quart. Hung. 1091.]
KÓSA Csaba: Tizenkét poltúra. = MIfj 1985. 14. sz. 10–11.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

CSANDA Sándor: Mikszáth életművének szlovák sajátosságai. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 230–250.
Egy elfelejtett Mikszáth-levél. (Közli: Csűrös Miklós.) = Pal 1985. 4. sz. 50. [Dus Lászlónak]
NÉMETH G. Béla: Az eszmélkedő, kései Mikszáth. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 101–128.
PRAZNOVSZKY Mihály: Ki szereti Mikszáthot? = Pal 1985. 4. sz. 46–49.
*SCHEIBER Sándor: Folklór és tárgytörténet.
Mikszáth-írások a székesfehérvári Szabadságban. 110–114. – M. K. tárgytörténeti kapcsolataihoz. 115–132.
SCHEIBER Sándor: Kétféle megfogalmazás. Mikszáth anekdotáiból. = ÉI 1985. 5. sz. 10.

MOLDOVA GYÖRGY

*SCHEIBER Sándor: Folklór és tárgytörténet.
Közmondás Moldovánál. 440–441. – Egy Moldova-anekdota előképei. 442–443.

MOLNÁR FERENC

TORONYI Attila: Die Platzangst des Dramatikers. = BpRundschau 1985. 19. sz. 9.
VARGYAI Gyula: . . .und wieder Franz Molnar. = BpRundschau 1985. 15. sz. 9.

MOLNÁR GÉZA

KABDEBÓ Lóránt: Sorsfordító pillanatok. Molnár Gézával beszélget Kabdebó Lóránt. = Kort 1985. 4. sz. 114–121.

MOLNÁR MIKLÓS

RADICS Viktória: A szöveg sem remény? M. M.: Processzusok. = Életünk 1985. 5. sz. 440–444.

SIPOSHEGYI Péter: Proccszexusok. Töprengés M. M. könyvére könyökölve. = MV 1985. 6. sz. 116–119.

MÓRA FERENC

M. F.: A magyar paraszt. (Előszó, jegyzetek: Szigethy Gábor.) Magvető, Bp., 1985. 55 l. (Gondolkodó magyarok)

PAPP János: A népművelő Móra 1921-ben. = SzegediKM 1985. 4. sz. 156–159.

PÉTER László: A kiskun Anatole France. = ÉI 1985. 45. sz. 8.

RIMÓCZINÉ HAMAR Márta: „A fele sem tudomány." Attila temetéséről Jordanes és M. F. nyomán. = It 1985. 3. sz. 632–639.

MÓRICZ ZSIGMOND

BENEDEK András: Színházi műhelytitkok.
Bornemisza–Móricz: Magyar Elektra. 221–235. – Úri muri. 272–283.

BODNÁR György: A Nyugat anteusza. = ÚjAur 1985. 1. sz. 88–92.

BODRI Ferenc: A fiatal Móricz és Esztergom. M. Zs. és az Esztergom vármegye monográfia. Komárom megyei Tanács, Tatabánya, 1984. 63 l. (Komárom megyei honismereti kiskönyvtár)

CSANDA Sándor: Sebesi Ernő és kapcsolata Móricz Zsigmonddal. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 251–255.

DOBOSSY László: M. Zs. és a „csodálatos ifjúság". In: D. L.: Előítéletek ellen. 438–454.

KOROTKEVICS, Georgij: Orosz kismonográfia Móriczról. = SzI 1985. 12. sz. 186. [Szerző: Jelena Umnyakova]

MEGELA, Ivan P.: Realizm Žigmonda Morica. Naukova dumka, Kijev, 1985. 269 l. (Literaturoznavstvo)

TASI József: M. Zs. és Hegedüs Lóránt barátságáról. = ÚjT 1985. 33. sz. 15. [M. Zs. 2 levele 1935-ből, Hegedüs Lóránt 1 levele 1935-ből]

TASI József: „Maga számomra Magyarország." Beszélgetés Balogh Edgárral Móricz Zsigmondról. = ÚjFo 1985. 6. sz. 67–79.

TÓBIÁS Áron: A „boldog ember" Móricz Zsigmondról. = OlvNép 25. sz. 1985. 49–54. [Papp Mihály]

UMNYAKOVA, Jelena: Régi barátunk, M. Zs. = Som 1985. 1. sz. 38–42.

UMNYAKOVA, Jelena V.: Žigmond Moric i sovremennaja vengerskaja literatura. Vyšśaja Škola, Moskva, 1985. 94 l.

MORVAY GYULA

VARGA Erzsébet: M. Gy. költészete. = ISz 1985. 8. sz. 754–795.

NÁDAS PÉTER

BALASSA Péter: Észjárások és formák.
„. . .hiába üres, nem tág. . ." N. P.: Nézőtér. 190–206. – A bárány jegyében. N. P.: Egy családregény vége. 207–228. – Hangfekvések. N. P. művészetéről. 229–239.

BERNÁTH Árpád: Egy családregény vége. = ÚÍ 1985. 12. sz. 95–102.

NAGY IGNÁC

FÁBIÁNNÉ KISS Erzsébet: N. I. álláskérő levele Kossuth Lajos pénzügyminiszterhez. = LK 1985. 2. sz. 251–254.

NAGY LAJOS

BENEDEK András: Három egyfelvonásos. (N. L., Urbán Ernő, Déry Tibor.) In: B. A.: Színházi műhelytitkok. 308–319.

NAGY LÁSZLÓ

ALFÖLDY Jenő: A költészet holnapja. = ÉI 1985. 28. sz. 3.

ALFÖLDY Jenő: A megmenekült mosoly. Humor és humanitás N. L. költészetében. = ÉI 1985. 48. sz. 5–6.

BÖDÖCS Pál: „A fényből kitéphetetlen levél." 60 éve született N. L.: 1925. július 17-én. = Nemzetőr 1985. 424–425. sz. 5., 7.

CSOÓRI Sándor: N. L. újra Debrecenben. = Alf 1985. 1. sz. 3–6.

DOMOKOS Mátyás: Levélváltás – becsületbeli ügyben. = Kort 1985. 12. sz. 84–86. [2 levél Illyés Gyulának, 1974–1975.]

ÉLES Márta: „Jó ha van bennem, teáltalad van." Beszélgetés Nagy Béláné Vas Erzsébettel, N. L. és Ágh István édesanyjával. = MIfj 1985. 28. sz. 26–27.

FÁBIÁN LÁSZLÓNÉ NAGY Izabella: Család, gyerekkor, ifjúság. = Ttáj 1985. 9. sz. 31–37.

FARKAS Árpád: „Lerogyni nem szabad élve." Vallomás Nagy Lászlóról. = Ttáj 1985. 12. sz. 73–80.

GÖRÖMBEI András: „A fényből kitéphetetlen levél." Vázlat N. L. költészetéről. = Fo 1985. 7. sz. 62–74.; Látóh 1985. 9. sz. 78–99.

GÖRÖMBEI András: N. L. Latinovits-verséről. = Ttáj 1985. 9. sz. 57–70.

GÖRÖMBEI András: Vers és próza N. L. művészetében. = Alf 1985. 7. sz. 34–46.

HÉRA Zoltán: Jó napot, jó fényt! Búcsú Nagy Lászlótól. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 154–160.

ISAKSSON, Folke: N. L., Iszkáz és a Kozmosz szülötte. = Som 1985. 1. sz. 68–71.

JÁNOSI Zoltán: N. L. tükre. Tűnődés egy újfehértói ihletésű N. L.-versen, a költő születésének 60. évfordulóján. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 4. sz. 116–122.

JÁNOSI Zoltán: A teljes emberség útján. Az egyetemesség néhány vonása N. L. költészetében a kezdetektől a Gyöngyszoknyáig. = Napj 1985. 12. sz. 10–13.

„Kísér oroszlános ének" – N. L. emlékezete. = Kort 1985. 12. sz. 66–86. [Szécsi Margit, Tornai József, Takács Imre, Döbrentei Kornél, Würz Ádám, Frank János, Kántor Péter, Lázár Ervin, Czine Mihály és Domokos Mátyás írásai.]

KISS Ferenc: N. L. zsengéi. = Ttáj 1985. 9. sz. 38–56.

D. MAGYARI Imre: N. L.: Himnusz minden időben. = MIfj 1985. 28. sz. 28–29.

MIKÓ Eszter: Az embert jobbá kell tenni. . . [Magnetofonbeszélgetés] = OlvNép 25. sz. 1985. 54–58.

NEMES György: A szerkesztőséget csókolom. N. L. az ÉS-nél. = ÉI 1985. 47. sz. 14.

PÁLFY G. István: N. L. arcképe alá. Emléksorok a hatvanadik születésnapra. = MIfj 1985. 28. sz. 26–27.

SZÁNTÓ Piroska: Adósság. Nagy Lászlóról. = Je 1985. 7–8. sz. 696–700.

M. TAKÁCS Lajos: N. L. verseinek ukrán és orosz fordításai. (Két műfordítás elemzése.) In: A magyar vers. 458–462. [Himnusz minden időben, Tűz]

TÜSKÉS Tibor: Az ihletforrások vidékén. – N. L. nyomában. = Ktáros 1985. 6. sz. 348–355.

VERESS Miklós: A szabadság éneke. = ÉI 1985. 28. sz. 3.

VITÁNYI Iván: A hűség jegyében. Nagy Lászlóról, születésének 60. évfordulóján. = Je 1985. 7–8. sz. 701–706.

60 éve született N. L. Pomogáts Béla = Nagyv 1985. 7. sz. 1082–1083.; Tüskés Tibor = Kr 1985. 7. sz. 9.

NÉGYESY LÁSZLÓ

DOBÓ Katalin: Négyesy Lászlóról. = Mtan 1985. 2. sz. 85–86.

NEMES GYÖRGY

SZABÓ Magda: N. Gy. köszöntése. = Alf 1985. 12. sz. 83–84.

NEMES NAGY ÁGNES

BALASSA Péter: Lét-poétika és verskertészet. N. N. Á. Metszetek című kötetéről és az esszépróza esztétikájáról. In: B. P.: Észjárások és formák. 158–177.

F. KOVÁCS Ferenc: N. N. Á. gyermekversköltészete. = KönyvNev 1985. 4–5. sz. 193–203.

KREKITY Olga: Az én szívemben boldogok a tárgyak. [Interjú] = 7Nap 1985. 11. sz. 30–31.

LATOR László: Kettős arckép. N. N. Á. Babits-tanulmánya. = Kort 1985. 5. sz. 148–153.

TANDORI Dezső: A magyar verssé vált műfordítás. Jegyzetek a mesterekről I. = Műhely 1985. 3. sz. 52–60.

NÉMETH ANDOR

AGÁRDI Péter: Szemlélet és megközelítés. Jegyzetek N. A. és Jordáky Lajos könyvének margójára. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 116–124. [N. A.: A szélén behajtva.]

Ismeretlen interjú Németh Andorral. (Riporter: Beregi Tivadar.) = Kr 1985. 2. sz. 23. [1947, Párizs]

NÉMETH G. BÉLA

BARTA János: N. G. B. hatvanéves. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 319–323.

A 60 éves N. G. B. köszöntése. Barta János = ItK 1985. 1. sz. 145–146.; Széky János = ÉI 1985. 7. sz. 10.

NÉMETH LÁSZLÓ

N. L. levelei Földessy Gyulához. (Közli: Füzi László és Kőhegyi Mihály.) = Alf 1985. 11. sz. 59–74. [37 levél, 1927–1940.]

N. L. levelei Illyés Gyulához. (Közli: Grezsa Ferenc.) = Ttáj 1985. 8. sz. 3–77.; Látóh 1985. 11. sz. 86–108. [108 levél, 1931–1972.]

BAKONYI István: Társadalombírálat 1937-ben. (N. L.: Kocsik szeptemberben) = Fo 1985. 7. sz. 75–83.

BAKONYI István: Tolsztoj-hatások N. L. Alsóvárosi búcsú című regényében. = Som 1985. 2. sz. 46–50.

BÉLÁDI Miklós: Minőség és erkölcs N. L. gondolatvilágában. In: A mindentudás igézete. 209–229.

BENEDEK András: Színházi műhelytitkok.
Vívódó lelkek. N. L. dramaturgiája. 7–26. – Mégis mozog. A Galilei története. 27–83. – Író és dramaturg. Emlékek Németh Lászlóról. (A két Bolyai, Utazás, Gandhi halála) 84–109.

BUZINKAY Géza: Feladat és múlt. Az esszéíró N. L. történelemszemlélete. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 57–77.; In: A mindentudás igézete. 209–229.

CZINE Mihály: N. L. rendhagyó órája. = ÚjFo 1985. 6. sz. 36–42. [1970. nov. 16-án az esztergomi Dobó Gimnáziumban]

FÜZI László–KŐHEGYI Mihály: N. L. levelei Basch Lóránthoz. = Fo 1985. 3. sz. 80–87. [Két levél 1932-ből, három 1933-ból, kettő 1934-ből, egy 1950-ből, egy 1957-ből, egy 1959-ből és egy levél évszám nélkül]

GERGELY András: Németh László vitája Szekfű Gyulával. In: A mindentudás igézete. 71–101.

GREZSA Ferenc: Házavató Mezőszilason. = ÚjFo 1985. 2. sz. 43–47.

GREZSA Ferenc: N. L. háborús korszaka. 1938–1944. Szépirodalmi, Bp., 1985. 501 l.

Juhász Géza és a népi írók mozgalma. N. L., Illyés Gyula, Szabó Pál és Kodolányi János levelei. (Közli: Lévay Botond.) = Alf 1985. 1. sz. 52–58. [N. L. levele 193?-ból]

JUHÁSZ Mária: A valóság s ami fölötte van. Jegyzetek N. L. Irgalom című regényéről. In: J. M.: A realizmus változatai. 7–22.

KISS Gy. Csaba: „Tejtestvérek". N. L. Kelet-Európa-felfogásának néhány összetevője 1945 előtt. In: A mindentudás igézete. 102–118.

KISS Gy. Csaba: „Tejtestvérek". (N. L. Kelet-Európáról 1945 előtt.) = Alf 1985. 8. sz. 25–34.

KÓSA László: N. L. protestantizmusa. In: A mindentudás igézete. 119–141.

KRISTÓ NAGY István: N. L. ötletei és jegyzetei az oktatásról. = Köznevelés 1985. 18. sz. 11. [Szövegközléssel]

KULCSÁR SZABÓ Ernő: Egy magyar epopeia kísérlete. Jegyzetek az Utolsó kísérlet 1–2. kötetéhez. In: A mindentudás igézete. 162–191.

KULCSÁR SZABÓ Ernő: Személyiségkép és epikaiság. A poétikai módosulások természete N. L. 1945 utáni regényeiben. = Alf 1985. 6. sz. 43–53.

LACKÓ Miklós: Minőségszocializmus, magyarság, korszerűség. In: A mindentudás igézete. 32–53.

LENDVAI Ildikó: Egy kategória rétegei. (N. L. minőség-fogalma az individualizmus és antiindividualizmus vitájában.) = MFilSz 1985. 3–4. sz. 414–430.

Levél Benedek Andrásnak a Galileiről. (Közli: G. F. [Grezsa Ferenc]) = Ttáj 1985. 10. sz. 26–28. [1954-ből]

Levél Marczonnay Tibornak önéletrajzi regényéről. (Közli: G. F. [Grezsa Ferenc]) = Ttáj 1985. 10. sz. 26. [1954-ből]

MÉCS Miklós: Találkozások Németh Lászlóval. = ÚjFo 1985. 6. sz. 47–49.

A mindentudás igézete. Tanulmányok Németh Lászlóról. Összeállította: Szegedy-Maszák Mihály. Magvető, Bp., 1985. 249 l. (JAK füzetek 17.)

MONOSTORI Imre: A Magyarság és Európa korabeli fogadtatása. = ÚjFo 1985. 6. sz. 52–58.

MONOSTORI Imre: N. L. Sátorkőpusztán. Komárom megyei Tanács, Tatabánya, 1985. 78 l. (Komárom megyei honismereti kiskönyvtár 14.)

MONOSTORI Imre: A nagy szenvedés szent és megszentel. N. L. tizenhárom levele Fülep Lajoshoz. = Napj 1985. 2. sz. 22–25. [1933-tól 1939-ig]

MONOSTORI Imre: A népművelő N. L. In: A mindentudás igézete. 142–161.

N. L. élete képekben. Összeállította: Németh Lászlóné és Lakatos Istvánné Németh Ágnes. Gondolat, Bp., 1985. 217 l.

NÉMETH G. Béla: Németh Lászlóról – az „Utolsó széttekintés" alkalmán. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 453–467.

NÉMETH Judit: Előszó egy N. L.-töredékhez. = ÚjFo 1985. 2. sz. 36–43. [N. L.: Az élettan története c. munkája szövegközlésével]

PETHŐ Bertalan: Faust bűnbeesése. Prolegomena Égető Eszter történetének értelmezéséhez. In: A mindentudás igézete. 192–208.

SÁNDOR Iván: Helyesen gondolkozni: erkölcs. A N. L.-életmű margójára. = Életünk 1985. 3. sz. 258–267.

SÁNDOR Iván: Regényíró, regényvilág. N. L. próza-teljesítménye. = Fo 1985. 6. sz. 66–79.

SÁNDOR Iván: A remény: a reménytelenség felismerése. Gondolatok N. L. kultúramodellje kapcsán. = Ttáj 1985. 10. sz. 40–46.

SÁNDOR Iván: Teljesítmény- és értékproblémák. N. L. drámáinak néhány kérdése. = It 1985. 1. sz. 22–39.

SZEDŐ László: A kereső ember. = Vig 1985. 3. sz. 273–274. [N. L. naplói]

SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Az esszéista Németh László értékrendjéről. In: A mindentudás igézete. 7–31.

VÉRTES László: N. L., az orvos. Halála 10. évfordulójára. = OrvH 1985. 42. sz. 2605–2607.

NIKLAI ÁDÁM

VERESS Miklós: N. Á. testamentuma. = ÉI 1985. 24. sz. 7.
VITÁNYI Iván: N. Á. kálváriás élete. = Alf 1985. 12. sz. 58–61.
Nekr. Kiss Tamás = Alf 1985. 8. sz. 94–95.

OLÁH MIKLÓS

O. M.: Hungaria. Előszó, jegyzetek: Szigethy Gábor. Magvető, Bp., 1985. 94 l. (Gondolkodó magyarok)
FODOR István: O. M. Hungariájának másolata egy kölni kódexben. = Bécsi Napló 1985. 6. sz. 7.

OLTVÁNYI AMBRUS

Nekr. Nagy Miklós = Lit 1985. 1–2. sz. 223–224.

ORBÁN BALÁZS

ZIKA Klára: A „szegény báró" és a kolozsvári fényképész. = ÚjT 1985. 25. sz. 20.

ORBÁN OTTÓ

POMOGÁTS Béla: Távlat a történethez. O. O. verseinek margójára. = Életünk 1985. 3. sz. 268–270.

OROSZ LÁSZLÓ

SZEKÉR Endre: Arcképvázlat Orosz Lászlóról. = OlvNép 25. sz. 1985. 44–48.
A 60 éves O. L. köszöntése. zöldi = ÉI 1985. 30. sz. 11.

OSVÁT ERNŐ

MÁRVÁNYI Judit: Őrhelyen. Osvát Ernőről. = Kort 1985. 8. sz. 126–138.
O. E. a kortársak között. Válogatta, összeállította, sajtó alá rendezte: Kőszeg Ferenc, Márványi Judit. Előszó: Márványi Judit. Jegyzetek: Benedek Mihály. Gondolat, Bp., 1985. 586 l.

OTTLIK GÉZA

BALASSA Péter: Észjárások és formák.
Ottlik és a hó. Egy motívum története O. G. művészetében – hetvenedik születésnapjára. 18–36. – Egy regény mint gobelin. Ottlik és Esterházy – egyetlen lapon. 308–321.

CZIGÁNY György: Lecke Ottlik Gézáról. = Je 1985. 4. sz. 351–352.
HARKAI VASS Éva: A polifon regény. Idézésformák O. G. Iskola a határon című regényében. = Híd 1985. 7–8. sz. 1021–1025.
HORNYIK Miklós: Ceruzasorok egy megkezdett regényről. = 7Nap 1985. 3. sz. 32–33. [O. G.: Buda]
TANDORI Dezső: „. . .csak egy ürge és egyben lidérces, messze fény". Ottlik Gézáról. = ÚÍ 1985. 1. sz. 92–100.
–: O. G. a Vigiliában. = Vig 1985. 2. sz. 99.

ÖRKÉNY ISTVÁN

Ö. I.: Visszanézve. Arcképek, korképek. Összegyűjtötte, szerkesztette, szöveggondozás: Radnóti Zsuzsa. Szépirodalmi, Bp., 1985. 571 l. (Ö. I. művei)
FÖLDES Anna: Örkény-színház. Tanulmányok és interjúk. Szépirodalmi, Bp., 1985. 467 l.
MISLEY Pál: Ö. I. novellái oroszul. = Nagyv 1985. 4. sz. 594–595.
P. MÜLLER Péter: A groteszk dramaturgiája. Ö. I. drámairói művészetének kiteljesedésekor. = Szính 1985. 10. sz. 43–48.
P. MÜLLER Péter: „Vasút helyett vasút?" Az egyéni és közösségi azonosságtudat kérdései a Vérrokonokban. = It 1985. 1. sz. 94–111.
CS. VARGA István: Örkény-groteszkek oroszul. = ÚjT 1985. 4. sz. 26.

PÁLOS ROZITA

MONOSTORI Imre: P. R. halálára. = ÚjFo 1985. 6. sz. 3.

PALOTAI ERZSI

LŐRINCZY Huba: P. E.: Karambol. In: L. H.: Fénytörés. 241–247.

PARANCS JÁNOS

SZIKSZAI Károly: Beszélgetés Parancs Jánossal. = Életünk 1985. 7. sz. 608–619.

PÁSKÁNDI GÉZA

NÁDOR Tamás: P. G.: A szörnyszülött. [Interjú] = Könyvvilág 1985. 3. sz. 5.
SIPOSHEGYI Péter: Mi lesz, ha véget ér az ár? P. G.: A szélmalom lakói című drámájáról. = MV 1985. 2. sz. 119–122.

PASSUTH LÁSZLÓ

AGÁRDI Péter: P. L. regényírásáról. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 385–390.

PÁZMÁNY PÉTER

BENCZE Lóránt: „Magyar embertül magyarul." (Pázmány fordítási elve és gyakorlata a Kempis-fordítás I. könyvének I. része alapján.) = Nyr 1985. 4. sz. 425–437.

-cs. -f.: A teológus P. P. Előkerült dokumentum a gráci évekből. = KatSzó 1985. 3. sz. 3.

GERÉBY György: P. P.: Egy tudakozó prédikátor nevével íratott öt levél. = ItK 1985. 3. sz. 316–323. [Európa, 1984. Sajtó alá rendezte: Bitskey István.]

HARGITTAY Emil: P. P. hiteles jellemzése Kemény János Önéletírásában. = Vig 1985. 10. sz. 778–783.

KAKUCSKA Mária: Juan Louis Vives és P. P. a nőnevelésről. = ItK 1985. 4–5. sz. 479–485.

LUKÁCS László–SZABÓ Ferenc: Autour de la nomination de Péter Pázmány an siège primitial d'Esztergom (1614–1616). Pázmány est-il sesté jesuite après sa nomination? = Archivum Historicum Societatis Jesu. Vol. LIV. 1985. 77–148.

MÉSZÁROS István: P. P. az egyetemalapító. 1–2. = ÚjEmb 1985. 19. sz. 4.; 20. sz. 6.

SZABÓ Ferenc: Pázmány ébresztése. Új Pázmány-antológiák és tanulmányok. = KatSz 1985. 3. sz. 273–277.

TÖRÖK József: „A lett és múlt dolgok emlékezése" Pázmány Péternél. = Vig 1985. 10. sz. 771–775.

TÖRÖK József: P. P. és az egyetem alapítása (1635–1985). = Teol 1985. 3. sz. 130–135.

–: P. P. emlékkiállítás és tudományos ülés Esztergomban. = ÚjEmb 1985. 24. sz. 4.

PÁVEL ÁGOSTON

HORVÁTH Ferenc: P. Á. műfordításaiból. = VasiSz 1985. 4. sz. 608–618.

PÉK PÁL

FODOR András: Pék Pálról (szerzői estjén). = Életünk 1985. 7. sz. 657–660.

PETELEI ISTVÁN

HUSZÁR Sándor: Az én gazdag örökségem. Egy szegény rokon öngyötrő nyüsletése az irodalmi álmok honában. In: H. S.: Honnan tovább? 28–42.

NÉMETH G. Béla: A válságba jutott kisember írója: P. I. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 129–138.

PETŐFI SÁNDOR

AGÁRDI Péter: P. S. : István öcsémhez. Verselemzés. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 59–78.

ASZTALOS István: „Vándorlom a világot. . ." Petőfi nyomában a Galga és a Rákos vidékén. Petőfi Múzeum, Aszód, 1985. 155 l. (Múzeumi füzetek 31.)

BODOLAY Géza: A Petőfi-kutatás és -kultusz helyzete hazánkban. = VasiSz 1985. 4. sz. 595–607.
BORI Imre: Az újév hőse. = 7Nap 1985. 2. sz. 32–33.
KÓSA Csaba: Házak és szárnyak. = MIfj 1985. 11. sz. 9–11.
LÁSZLÓ Zsigmond: Petőfi rímei. In: L. Zs.: Költészet és zeneiség. 240–247.
LATINOVITS Zoltán: P. S. In: L. Z.: Emlékszem a röpülés boldogságára. 334–358.
LUKÁCSY Sándor: Petőfi szabadságfogalma. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 39–54.
LUKÁCSY Sándor: Vues historiques dans les oeuvres d'André-Louis Mazzini et de Petőfi. In: Popolo, nazione e storia nella cultura italiana e ungherese dal 1789 al 1850. 201–208.
D. MAGYARI Imre: P. S.: Ha férfi vagy, légy férfi. . . = MIfj 1985. 4. sz. 36–37.
RAB Zsuzsa: „Petrovicsból Pápán lett Petőfi." = ÚjT 1985. 11. sz. 18–19.
SZABÓ G. Zoltán: Poliszémia és szintaxis. Petőfi múlt századi német fordításairól. In: A magyar vers. 444–449.
(T): Petőfi a világirodalomban. = OrszV 1985. 52. sz. 10–11.

PETRI CSATHÓ FERENC

VECSERNYÉS Imre: A kötet a végső szövegek ügye. Beszélgetés Petri Csathó Ferenccel. = Ttáj 1985. 7. sz. 18–22.

PETRI GYÖRGY

Feltételes szabadlábon. Farkas Péter interjúja Petri Györggyel. = Szivárvány 17. sz. 1985. 110–112.

PILINSZKY JÁNOS

BALASSA Péter: Bevezetés az égi publicisztikába. P. J.: Szög és olaj. In: B. P.: Észjárások és formák. 178–189.
BALASSA Péter: A látvány és a szavak. A Harmadnapon – huszonöt év után. = Vig 1985. 1. sz. 35–42.
BALASSA Péter: Pilinszkyt olvasva – innen. A mélypont ünnepélye. = Kort 1985. 5. sz. 154–157.
BENEY Zsuzsa: A szenvedés metafizikája. (Pilinszky és Simone Weil.) = Vig 1985. 2. sz. 168–172.
CZIGÁNY György: P. J. zenéi. = Vig 1985. 10. sz. 803–808.
ERDŐDY Edit: P. J.: A mélypont ünnepélye. = Vig 1985. 10. sz. 800–802.
GALSAI Pongrác: Gondolkodás egy műfajról. = ÉI 1985. 2. sz. 4. [Előzmény: Galsai Pongrác: P. J. = ÉI 1984. 51–52. sz. 16.]
JUNG Károly: Pilinszky Belgrádban. = OlvNép 24. sz. 1985. 40–41.
KICZENKO Judit: Egy figyelem önarcképe. = Vig 1985. 10. sz. 793–799.
KOPPÁNY Zsolt: „Egy szenvedély margójára". Emlékek, barátok, beszélgetések. – P. J. = Életünk 1985. 2. sz. 114–130. [Beszélgetőtársak: Major Ottó, Törőcsik Mari, Maár Gyula, Kocsis Zoltán, Belohorszky Pál]

Mindenkor újra semmit sem tudni. A belgrádi Knjižnevne Novine beszélgetése Pilinszky Jánossal. = OlvNép 24. sz. 1985. 41–44.

NÉMETH G. Béla: Az Apokalipszis közelében. P. J.: Apokrif. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 432–452.

SZILÁGYI Júlia: Emberarcú szöveg Pilinszky Jánosról. = Kort 1985. 6. sz. 144–147.

TANDORI Dezső: „Arra a partra, ahol állunk." Műforma és világközlés viszonya P. J. riportprózájában. = It 1985. 2. sz. 314–334.

TÜSKÉS Tibor: Kondor és Pilinszky. = Vig 1985. 1. sz. 27–35.

TÜSKÉS Tibor: P. J. 1–2. = Je 1985. 10. sz. 881–888.; 11. sz. 989–996.

VARGA Zoltán: Imádság és irónia. Gondolatok P. J. könyve kapcsán. = Híd 1985. 1. sz. 87–94. [P. J.: Szög és olaj]

PINCZÉSI JUDIT

SZABÓ Magda: Versek oltárába rejtőzve. = ÉI 1985. 25. sz. 15.

PINTÉR LAJOS

DÉRCZY Péter: Kritika P. L. Didergő ünnep című kötetéről. = ÚjFo 1985. 1. sz. 80–83.

KOVÁCS Lajos: Kritika P. L. Didergő ünnep című kötetéről. = ÚjFo 1985. 1. sz. 83–85.

PISKÁROSI SZILÁGYI SÁMUEL

SZABÓ Botond: P. Sz. S. peregrinációja (1738–1742). = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 139–156.

SZABÓ Botond: P. Sz. S. (1719–1785). = Confessio 1985. 3. sz. 59–65.

POPPER LEÓ

RUGÁSI Gyula: Teremtés és megváltás a művészetben. P. L.: Esszék és kritikák. = Je 1985. 2. sz. 149–154.

PULSZKY FERENC

KOROMPAY H. János: P. F. irodalomszemlélete az 1840-es években. = ItK 1985. 4–5. sz. 437–455.

RAB ZSUZSA

NÁDOR Tamás: A jó vers szíven üt. 10 kérdés Rab Zsuzsához.= MIfj 1985. 48. sz. 34–36.

SZÉLMANN Béla: Rengeteg lapúra csiszolt gyémánt. Látogatóban Rab Zsuzsánál. = OrszV 1985. 46. sz. 10–11.

RÁBA GYÖRGY

CSŰRÖS Miklós: Rába Györgyről. = Vig 1985. 4. sz. 337–339.
Sorsfordító pillanatok. Rába Györggyel beszélget Kabdebó Lóránt. = Kort 1985. 9. sz. 116–120.

RADNÓTI MIKLÓS

BIRNBAUM, Marianna D.: A humanista ellen-modell: R. M. Második eclogá-ja. In: A magyar vers. 166–170.
BORI Imre: Szilveszter és újév között. = 7Nap 1985. 1. sz. 32–33.
HÉRA Zoltán: Vázlat Randóti Miklósról. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 27–30.
KOCZKÁS Sándor: „Csodálkozom, hogy élek." Létszemlélet és poétikai változások Radnóti kései lírájában. 1–2. = Je 1985. 5. sz. 480–486.; 6. sz. 575–581.
KUN Miklós: Utóirat egy interjú szövegéhez. = It 1985. 3. sz. 614–615. [Interjú: It 1984. 2. sz. 233–239.]
D. MAGYARI Imre: R. M.: Októbervégi hexameterek. = MIfj 1985. 43. sz. 34.
NAGY Péter: R. M. szobránál. = HevSz 1985. 4. sz. 47–49.
NÉMETH G. Béla: A halálhívás és az életemény vitája. R. M.: Erőltetett menet. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 382–393.
Radnóti-tanulmányok. Szerkesztette: B. Csáky Edit. Magyar Irodalomtörténeti Társaság, Bp., 1985. 211 l.
Radnótitól, Radnótiról. Összeállította: Z. Szabó László. Tankönyvkiadó, Bp., 1985. 342 l. [Szemelvények, cikkek]
Z. SZABÓ László: „Nézd a világ apró rebbenéseit". Vázlat R. M. prózájáról. = Műhely 1985. 4. sz. 21–27.
SZABOLCSI Miklós: Radnóti halálos tájai. = Alf 1985. 4. sz. 53–59.
TÓBIÁS Áron: Késői beszélgetések Radnóti Miklósról. = OlvNép 24. sz. 1985. 134–151. [Ligeti Magda, Müller Lajos, Kárász Judit, Hajnal Anna, Weöres Sándor, Dési Huber Istvánné, Frankl Sándorné, Sugár Béla és Karig Sára beszélgetése.]
TOLNAI Gábor: Radnóti-kutatásaim margójára. = MTud 1985. 7–8. sz. 498–503.

II. RÁKÓCZI FERENC

II. R. F.: Emlékiratok. Fordította, utószó: Vas István. Jegyzetek, előszó: Hopp Lajos. Madách, Bratislava, 1985. 373 l.
BENDA Kálmán: A Rákóczi-hagyomány. 250 éve halt meg a Vezérlő Fejedelem. = Confessio 1985. 3. sz. 54–58.
FABINY Tibor: II. R. F., az egyházpolitikus. = TheolSz 1985. 3. sz. 162–164.
GÖRCSÖS Mihály: A Fejedelem hamvai. = ÚjT 1985. 44. sz. 11.
KÓSA Csaba: Tizenkét poltúra. = MIfj 1985. 14. sz. 10–11. [Mikes Kelemen Rákóczi-novellájáról]
KOVÁCS Ilona: Rákóczi alkotói módszere. A diktálási hipotézis. = ItK 1985. 6. sz. 656–664.
KÖPECZI BÉLA: A bujdosó Rákóczi. = MHírek 1985. 7–8. sz. 31.

TÓTH István: „Te mindig mellettem voltál. . .” II. R. F. vallásossága. = ÚjEmb 1985. 49. sz. 4.
R. VÁRKONYI Ágnes: II. R. F. emlékezete. = Pal 1985. 6. sz. 46–49.
ZATHURECZKY Gyula: És mégis van fejedelmünk. II. R. F. halálának 250. évfordulójára. = Nemzetőr 1985. 423. sz. 4.
250 éve halt meg II. R. F. Somlyói Tóth Tibor = Teológia 1985. 3. sz. 135–139.

RÁKOS SÁNDOR

FUTAKY Hajna: „Túlvilág helyett földi örökségül”. (R. S. A tűz kérlelése c. gyűjteményes kötetéről.) = Je 1985. 3. sz. 271–275.
NÁDOR Tamás: 10 kérdés Rákos Sándorhoz. = MIfj 1985. 43. sz. 30–31.

RÁKOSI JENŐ

E. FEHÉR Pál: Jancsi-szerep. Ki is volt az a R. J.? = ÉI 1985. 18. sz. 5.

REMÉNYIK SÁNDOR

E. NAGY Sándor: Önéletrajz, szociográfia, regény. R. S.: Bűntudat. = HevSz 1985. 6. sz. 84–89.

REMENYIK ZSIGMOND

E. NAGY Sándor: Egy „egzisztencialista” pikareszk regény. – Kísérlet R. Zs. „Élők és holtak” című regényének értelmezésére. = Lit 1985. 1–2. sz. 129–134.

REVICZKY GYULA

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I.
Az elátkozott költő. 156–167. – A költészet témája: a filozófia. 168–180. Reviczky „irányai”. 181–190.

RÓNAY GYÖRGY

AGÁRDI Péter: R. Gy.: Párduc és gödölye. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 391–394.
BELON Gellért: Emlékezés Rónay Györgyre. = Vig 1985. 2. sz. 160–162.
BODNÁR György: Van avagy nincs megváltás? = Vig 1985. 2. sz. 206–207. [R. Gy.: Idegenben]
LŐRINCZY Huba: Fénytörés.
R. Gy.: Kakucsi rózsák. 248–254. – R. Gy.: A párduc és a gödölye. 254–262.
POMOGÁTS Béla: Rónay tanár úr. = Vig 1985. 5. sz. 442.
REISINGER János: R. Gy. Naplója. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. 215–234.

VASADI Péter: Karját föltartja, s mozdulatlan. Emlékezés Rónay Györgyre. = Som 1985. 3. sz. 45–49.

RÓNAY LÁSZLÓ

ERDŐDY Edit: A Nyugat krónikása. R. L. műhelyében. = Napj 1985. 5. sz. 34–35.

RUBIN SZILÁRD

LŐRINCZY Huba: A későromantikus boldogtalansága. R. Sz.: Csirkejáték. In: L. H.: Fénytörés. 311–315.

SÁFÁRY LÁSZLÓ

M. TAKÁCS Lajos: Két elsötétítés közt résnyi ragyogás. S. L. emlékezete. = Napj 1985. 11. sz. 11–13.

SÁMBÁR MÁTYÁS

MARICS József: A magyar nyelv szerelmese volt. Emlékezés Sámbár Mátyásra. = KatSzó 1985. 8. sz. 3.

SÁNTA FERENC

JUHÁSZ Mária: Az etikus író. S. F. prózájáról. In: J. M.: A realizmus változatai. 54–97.

SÁRÁNDI JÓZSEF

BÖRÖNDI Lajos: A macska lazíthat, az egér nem. (S. J. lírája.) = Dunatáj 1985. 3. sz. 59–63.

SARKADI IMRE

BÉLÁDI Miklós: Egyéni szabadság, társadalmi felelősség. = Visszhang 1985. 6. sz. 10–11.

CSONTOS Gábor: Sarkadi Imréről, drámáról, színházról. Beszélgetés Hubay Miklóssal. = Szính 1985. 8. sz. 38–42.

CSONTOS Sándor: Közelkép Sarkadi Imréről. Beszélgetés Örsi Ferenccel. = Kr 1985. 10. sz. 16–18.

MÁRKUS Béla: Idill az ötvenes évekből. (S. I.: Gál János útja.) = Lit 1985. 1–2. sz. 135–142.

MÁRKUS Béla: A „parasztpolitikus" író. S. I. pályája 1949–1953 között. = Fo 1985. 4. sz. 59–67.

MÁRKUS Béla: S. I.: Január. = Kr 1985. 4. sz. 22–23.

MÁRKUS Béla: S. I. önkritikája: letérés a „harmadik út"-ról. = Som 1985. 3. sz. 11–15.
MÁRKUS Béla: S. I.: A sematizmus kérdései. = ÚjFo 1985. 4. sz. 69–76.
VERES András: Társadalmi értékek az irodalomban. – Egy értékszociológiai vizsgálatról. – = Lit 1985. 1–2. sz. 3–13.

SÁRKÖZI GYÖRGY

Babits és S. Gy. Levelek, tanulmányok. Szerkesztette, válogatta, szöveggondozás, jegyzetek: Téglás János. Ságvári Nyomdaipari Szakközépiskola, Bp., 1985. 215 l. (A nyomdaipari szakközépiskola kiadványai 12.) [Minikönyv]
BÖRÖNDI Lajos: Gulliver Brobdingnagban. – S. Gy. novellái. = Dunatáj 1985. 1. sz. 20–26.
TÓTH Endre: Régi szerkesztőim. = ÚjT 1985. 46. sz. 11.

SCHEIBER SÁNDOR

*Sch. S.: Folklór és tárgytörténet III. Magyar Izraeliták Országos Képviselete, Bp., 1984. 623 l.
BODRI Ferenc: Írta, szerkesztette, kísérő szöveggel ellátta: S. S. = TheolSz 1985. 4. sz. 245–246.
TENKE Sándor: Búcsú Scheiber Sándortól. = Confessio 1985. 2. sz. 90–95.
Nekr. Borzsák István = It 1985. 3. sz. 768–770.; Dán Róbert = Newyorki Figyelő 1985. 4. sz. 7.; –fedor– = Newyorki Figyelő 1985. 3. sz. 1.; Giczy György = ÚjEmb 1985. 11. sz. 2.; Raj Tamás = Nagyv 1985. 7. sz. 1084–1085.; S. P. J. = MHírek 1985. 7–8. sz. 7.; Váncsa István = ÉI 1985. 10. sz. 11.

SERFŐZŐ SIMON

PAPP Lajos: Akinek a hold világított. Esszévázlat S. S. költészetéről. = Jászk 1985. 2. sz. 4–6.

SÍK SÁNDOR

NEMESKÜRTY István: S. S. és a film 1948-ban. = Vig 1985. 2. sz. 154–155.
RÓNAY László: Portré – ezüstkeretben. = Vig 1985. 5. sz. 441.
SZEGHALMI Elemér: Szerb Antal és S. S. kapcsolatáról. = ÚjEmb 1985. 4. sz. 6.

SIMON ISTVÁN

CZINE Mihály: Szerkesztette: S. I. = Kort 1985. 7. sz. 106–107.
GARAI Gábor: A megtartó költészet – prózában.
S. I. válogatott verseiről. 70–74. – Miért szép S. I. Téli rapszódia című verse? 75–90.

NÉMETH G. Béla: Egy gazdag táj gazdag költő fia. Simon Istvánról. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 468–482.
PÁLFY G. István: Tíz év után. Emléksorok Simon Istvánról. = MIfj 1985. 29. sz. 27.
VARJAS Győző: Negyven éve jelent meg S. I. verseskötete. = KatSzó 1985. 6. sz. 4.

SIMONYI IMRE

VITÁNYI Iván: „Csak az öröm, semmi más. . .” Laikus védőbeszéd S. I. versei mellett. = Kort 1985. 12. sz. 149–154.

SINKA ISTVÁN

DÁNIELISZ Endre: Találkozásaim Sinka Istvánnal. = ÚjAur 1985. 3. sz. 86–93.
FITOS Vilmos: S. I. Nagysurányban. = Alf 1985. 1. sz. 63–65.
MEDVIGY Endre: S. I. ismeretlen balladáiból. = Confessio 1985. 2. sz. 81–86.
MEDVIGY Endre: S. I. ismeretlen forradalmi verseiből. = Confessio 1985. 3. sz. 66–71.
POMOGÁTS Béla: Az életképtől a balladáig. A „népi lírai” irányzat poétikájáról. = ÚjAur 1985. 1. sz. 61–83.

SOMLYÓ GYÖRGY

CSÁNYI László: Fordítás és újjáteremtés. S. Gy., a műfordító. = Dunatáj 1985. 1. sz. 27–45.
CSÁNYI László: S. Gy. és a Kőkörök. = Lit 1985. 1–2. sz. 143–155.
CSÁNYI László: Vallomás a történelemről. S. Gy. regénye: Rámpa. = Som 1985. 2. sz. 56–62.
GARAI Gábor: A fáradhatatlan fölfedező. Somlyó Györgyről. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 50–54.

SOMLYÓ ZOLTÁN

A könyvkiadó Tevan Andor. S. Z. és Tevan Andor levelezése. Közli: Zsoldos Sándor. = ÚjAur 1985. 1. sz. 128–136. [20 levél, 1912–1921.]

SŐTÉR ISTVÁN

Kérdések a Válaszról. Sőtér Istvánnal beszélget Széchenyi Ágnes. = Kort 1985. 11. sz. 119–129.
NÉMETH G. Béla: A tudatos életműalkotás jegyében. S. I., a tudós. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 483–499.

SPIRÓ GYÖRGY

LITVÁN György: Kik is csinálták az ötvenes éveket? ÉI 1985. 4. sz. 3–4. [S. Gy.: A kert.] Hozzászólás: Bata Imre = ÉI 1985. 4. sz. 4.

MÉSZÁROS Tamás: Van Önnek pályája? Beszélgetés Spiró Györggyel. = Szính 1985. 5. sz. 29–32.

SZABÓ DEZSŐ

BUDAI BALOGH Sándor: Beszélgetés Radványi Gézával egy régi forgatókönyvről és egy érdekes látogatásról. = FSzM 1985. 31. sz. 12–13.

BUDAI BALOGH Sándor: Sz. D. ismeretlen naplója. Az író olasz–franciaországi utazásának (1924–1925) története. = ItK 1985. 6. sz. 688–708.

BUDAI BALOGH Sándor: Sz. D. a „Magyar Élet"-ben. 1–2. = Confessio 1985. 1. sz. 88–99.; 2. sz. 100–117. [Levelei, periratai és elkobzott cikke közlésével]

*HUSZÁR Sándor: Az elsodort író. Jegyzetek Szabó Dezsőről. In: H. S.: Honnan tovább? 53–76.

NAGY Péter: „A pamflet Michelangelója". Szabó Dezsőről. = Kort 1985. 11. sz. 130–136.

SZÁVAI János: Sz. D. életei. = ÚÍ 1985. 3. sz. 90–96.

SZABÓ EDE

VARGHA Kálmán: Sz. E. csöndje. = Vig 1985. 7. sz. 592–593.

A 60 éves Sz. E. köszöntése. Bata Imre = ÉI 1985. 6. sz. 11.

Nekr. Fodor András = ÚI 1985. 4. sz. 119.; Lator László = Kort 1985. 6. sz. 166–167.; Pók Lajos = Nagyv 1985. 6. sz. 928–929.; Vargha Kálmán = ItK 1985. 2. sz. 258.; uő. = Vig 1985. 7. sz. 592–593.

SZABÓ ISTVÁN

SZENTESI Zsolt: Világgá menni egy szőlőhegyen. Sz. I. novellisztikája. = Napj 1985. 3. sz. 31–32.

SZABÓ LŐRINC

KABDEBÓ Lóránt: Sz. L. Gondolat, Bp., 1985. 259 l. (Nagy magyar írók)

F. KOVÁCS Ferenc: A népköltészet hatása Sz. L. gyermekköltészetére. = KönyvNev 1985. 2. sz. 69–77.

NÉMETH G. Béla: A termékeny nyugtalanság költője. Szabó Lőrincről, röviden. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 425–431.

RÓNAY László: Sz. L. versciklusai mint az önelemzés eszközei. = ItK 1985. 2. sz. 173–187.

SZABÓ MAGDA

KOMLÓS Attila: A hitet megtartottam – a hit megtartott engem. Látogatás Szabó Magdánál. = RefL 1985. 23. sz. 1.
LŐRINCZY Huba: Sz. M.: Régimódi történet. In: L. H.: Fénytörés. 299–311.
ZALIGIN, Szergej: Sz. M. régimódi története. = OlvNép 23. sz. 1985. 55–60.

SZABÓ PÁL

FÁBIÁN Gyula: Találkozásaim. Sz. P. emlékezete. = Fo 1985. 4. sz. 53–58.; Látóh 1985. 7. sz. 156–164.
GARAI Gábor: Sz. P. meg a franciák. = ÉI 1985. 10. sz. 14.
Juhász Géza és a népi írók mozgalma. Németh László, Illyés Gyula, Sz. P. és Kodolányi János levelei. Közli: Lévay Botond. = Alf 1985. 1. sz. 52–58. [Egy levél, 1933.]
N. PÁL József: Sz. P. elveszettnek tudott regényéről. = ÉI 1985. 13. sz. 3. [Sz. P.: Eredj, ha tudsz]; Hozzászólás: Lévay Botond = ÉI 1985. 15. sz. 2.

SZAKONYI KÁROLY

AGÁRDI Péter: Szakonyi Károlyról. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 395–401.
SÁRHEGYI István: Mostohagyermek a magyar dráma? Műhelybeszélgetés Szakonyi Károllyal. = HevSz 1985. 4. sz. 73–76.

SZALÁRDI JÁNOS

FÉJA Géza: Erdélyi emlékírók. Közli: Féja Endre. = ÚÍ 1985. 10. sz. 97–106. [Bethlen Kata, Kemény János, Sz. J.]

SZÁNTÓ (ARATOR) ISTVÁN

LÁZÁR István Dávid: Sz. (A.) I. kevéssé ismert munkáiról. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 177–181.

SZÁRAZ GYÖRGY

TAKÁCS Géza: Nagyra becsült önismeret. Megjegyzések Sz. Gy. esszéihez, publicisztikájához, drámáihoz. = Alf 1985. 12. sz. 62–66.

SZEBERÉNYI LEHEL

MÁTYÁS István: Mint igazi dohányosnak a cigaretta. [Interjú] = OlvNép 23. sz. 1985. 65–72.

SZÉCHENYI ISTVÁN

Gróf Sz. I. intelmei Béla fiához. Összeállította, szöveggondozás, utószó, jegyzetek: Fenyő Ervin. Bevezető: Szigethy Gábor. Magvető, Bp., 1985. 366 l. (Magyar hírmondó)

Sz. I.: Hunnia. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp., 1985. 246 l. (A társadalomtudományok magyar klasszikusai) [Reprint]

BARANY, George: Három nemzedék. Szekfű Széchenyi-portréja. = TörtSz 1985. 3. sz. 508–515.

BÁRÁNY György: A „Lovakrul". = História 1985. 2. sz. 8–9.

SZIGETHY Gábor: Un principe d'Ungheria. Széchenyi and Machiavelli. = ALitt 1985. 3–4. sz. 429–439.

SZEDŐ DÉNES

NEMESKÜRTY István: Dallam ködgomolyban. Töredékes vallomás Sz. D. költészetéről. = Vig 1985. 1. sz. 50–52.

VASADI Péter: Közelítő szavak Szedő Dénesről. = Vig 1985. 1. sz. 54–55.

SZÉKELY MAGDA

DOMOKOS Mátyás–NEMES NAGY Ágnes: A csend határán. Beszélgetés Sz. M. költői útjáról. = Kort 1985. 5. sz. 144–147.

SZEKFŰ GYULA

BARANY, George: Három nemzedék. Szekfű Széchenyi-portréja. = TörtSz 1985. 3. sz. 508–515.

B. BERNÁT István: Sz. Gy. „Három nemzedék"-e. = TörtSz 1985. 2. sz. 319–333.

NEMESKÜRTY István: Et nos mutamur in illis. Sz. Gy. írói arcképéhez. In: N. I.: Tűnődések történelemről, irodalomról. 251–285.

SZÉLPÁL ÁRPÁD

TISZAI Lajos: Sz. Á. újra itthon. = Jászk 1985. 4. sz. 41–48.

SZEMERE BERTALAN

*CSORBA Sándor: Sz. B. neveltetése és pályakezdése. 1812–1838. Városi Könyvtár, Miskolc, 1984. 129 l. (Borsod-miskolci irodalomtörténeti füzetek 14.)

CSORBA Sándor: Sz. B. „Próbarajza" a pataki Kollégium költői egyesülete számára. = It 1985. 2. sz. 387–414. [1832. jan. 24. Szövegközléssel]

CSORBA Sándor: Sz. B.: Utazás külföldön. = It 1985. 4. sz. 907–916.

SZEMERE PÁL

TÓTH Sándor: „Büszke vagyok rá, hogy magyarnak születtem." = ÚjEmb 1985. 10. sz. 4.

SZENCZI MOLNÁR ALBERT

*Sz. M. A.: Napló és más írások. Válogatta és bevezette Benkő Samu. A latin nyelvű műveket fordította Borzsák István, Kenéz Győző. Kriterion, Bukarest, 1984. 259 l. (Téka)

NAGY László: „. . .Néhol mégis jobbította Sz. M. A." 3. rész. = RefSz 1985. 1. sz. 12–26.

TOLNAI Gábor: A költő és a tipográfus. In: Szent Dávid királynak és prófétának százötven zsoltári. . . (Az 1686-os amszterdami Sz. M. A.-féle könyv hasonmás kiadása.) Melléklet, 44 l.

VÁSÁRHELYI Judit: Eszmei áramlatok és politika Sz. M. A. életművében. Akadémiai, Bp., 1985. 142 l. (Humanizmus és reformáció 12.)

SZENTKUTHY MIKLÓS

Sz. M.: Múzsák testamentuma. Összegyűjtött tanulmányok, cikkek, bírálatok. Magvető, Bp., 1985. 574 l.

BARÁNSZKY-JÓB László: A Szentkuthy-rejtély. = ÚÍ 1985. 5. sz. 106–113.

HEGYI Katalin: Sz. M. Életrajz (1908–1948-ig). = Életünk 1985. 9. sz. 807–828.

Ikon Erotikon Logikon. Szent Orpheus arcképe a bizánci irodalom tükrében. [Interjú] Riporter: Kabdebó Lóránt. = Életünk 1985. 4. sz. 289–307.

KABDEBÓ Lóránt: Az emberek a történelemben. = Kort 1985. 7. sz. 148–153.

D. MAGYARI Imre: Egy könyv a magasban. = ÉI 1985. 11. sz. 6.

SZALAY Károly: Kánonok és kételyek. = Könyvvilág 1985. 8. sz. 27. [Sz. M.: Múzsák testamentuma]

TANDORI Dezső: Szentkuthy-tanulmányozás. = MV 1985. 6. sz. 105–112.

SZÉP ERNŐ

BELÁNYI György: „Az életet barátom, szétszórja itt az élet. . ." (Jegyzetek Szép Ernőről, Tandori Dezsőről.) 1–2. = SzegE 1985. 2. sz. 5.; 3. sz. 5.

ELŐD László: Gondolatok, emlékezések három Sz. E.-vers ürügyén. = NyugMság 1985. 4. sz. 8.

SZERB ANTAL

BÁN Ervin: Egy diák és az osztályfőnöke. Negyven éve halt meg Sz. A. = KatSzó 1985. 1. sz. 4.

SZEGHALMI Elemér: Sz. A. és Sík Sándor kapcsolatáról. = ÚjEmb 1985. 4. sz. 6.

SZILÁGYI ÁKOS

CSENGEY Dénes: Egy szerepkereső kalandozása. = Életünk 1985. 7. sz. 648–651.
ILLÉS László: Fantasztikus álom a léttelen valóságról. Sz. Á.: Nem vagyok kritikus! = Kr 1985. 12. sz. 15–18.
KÖRMENDI Zsuzsanna: A szellem vétójogán. Sz. Á.: Nem vagyok kritikus! = ÚjFo 1985. 4. sz. 88–90.

SZILÁGYI GYÖRGY

GÖMÖRI György: Szilágyi-Sylvanus: Magyar klasszika-filológus a XVII. századi Angliában. = AHistLittUSzeg 21. sz. 1985. 111–119.

SZINI GYULA

BODNÁR György: A „mese" halála vagy lélekvándorlása. II. rész. A cselekmény stilizálódása. (Sz. Gy. 1876–1932). = ÚÍ 1985. 5. sz. 104–105.
BORBÉLY Sándor: Szemlélődés Sz. Gy. világában. = ÚjAur 1985. 2. sz. 55–62.

SZOMORY DEZSŐ

DANYI Magdolna: A képzelet esztétikája. = Híd 1985. 1. sz. 95–97. [Sz. D.: Harry Russel-Dorsan a francia hadszíntérről]

SZÖRÉNYI LÁSZLÓ

DLUSZTUS Imre: Egy tudós portréja, avagy Sz. L. szövegei. = SzegE 1985. 8. sz. 5.

SZTÁRAI MIHÁLY

Sz. M.: História Perényi Ferenc kiszabadulásáról. Perényi Péter élete és halála. Válogatta, szöveggondozás, bevezető, jegyzetek: Téglássy Imre. Szépirodalmi, Bp., 1985. 284 l. (Magyar ritkaságok)
FEKETE Csaba: Sz. M. volt-e Siklósi Mihály? = RefEgyh 1985. 12. sz. 283.

TAKÁTS GYULA

LACZKÓ András: A költészet feladatáról. T. Gy.: A rosszul megzengett Múzsa. = Som 1985. 3. sz. 34–38.
LŐRINCZY Huba: T. Gy.: Polgárjelöltek. – Színház az „Ezüst kancsó"-ban. In: L. H.: Fénytörés. 274–283.
SŐTÉR István: Könyvek és éjszakák. Olvasónapló. T. Gy. levélgyűjteménye. = Je 1985. 4. sz. 391–394.

TAMÁS ALADÁR

AGÁRDI Péter: T. A. – az író és irodalomszervező. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 105–110.

TAMÁSI ÁRON

T. Á.: Szólít a szülőföld. Szöveggondozás, bevezető: Z. Szalai Sándor. Illés Endre: Egy jégtörő szellem c. esszéjével. Szépirodalmi, Bp., 1985. 609 l.

ABLONCZY László: T. Á. angyali jókívánságai. = Ttáj 1985. 1. sz. 46–50. [T. Á.: Gazdag erdélyi karácsony]

NEMESKÜRTY István: T. Á. stílromantikája. T. Á.: Zöld ág. In: N. I.: Tűnődések történelemről, irodalomról. 237–239.

TANDORI DEZSŐ

BELÁNYI György: „Az életet barátom, szétszórja itt az élet. . .” Jegyzetek Szép Ernőről, Tandori Dezsőről. 1–2. = SzegE 1985. 2. sz. 5.; 3. sz. 5.

DOBOSS Gyula: Neoavantgarde vonások a Tandori-epikában. = Lit 1985. 1–2. sz. 156–167.

DOBOSS Gyula: Nyelv és kép. Nyelvi játékok, az írás vizualitása T. D. Sár és vér és játék című regényében. = Je 1985. 9. sz. 808–814.

MÁTYÁS Győző: „Helyett”. Tandori Dezsőről a Celsius ürügyén. = Je 1985. 9. sz. 797–807.

TARNAI ANDOR

A 60 éves T. A. köszöntése. Bíró Ferenc = ItK 1985. 3. sz. 385.

TATAY SÁNDOR

CZINE Mihály: Írás és szeretet. T. S. köszöntése. = Diakonia 1985. 2. sz. 15–16.

GYURKOVICS Tibor: Nagyságos uram, Tatay. = FSzM 1985. 20. sz. 12–13.

HEITLER László: Író a hegyen. Beszélgetések Tatay Sándorral. = Dunatáj 1985. 4. sz. 35–45.

KESZELI Ferenc: Író a hegyen. = Hét 1985. 10. sz. 20–21.

NÁDOR Tamás: T. S.: Bakonyi krónika. [Interjú] = Könyvvilág 1985. 9. sz. 5.

RAB Zsuzsa: Bátyuska. T. S. köszöntése. = Je 1985. 5. sz. 424–425.

VATHY Zsuzsa: Miért megy az ember világgá? T. S. 75. születésnapjára. = Kort 1985. 5. sz. 119.

A 75 éves T. S. köszöntése. Berkes Erzsébet = ÉI 1985. 18. sz. 7.; Erdélyi András = MIfj 1985. 19. sz. 26.; Funk Miklós = Ttáj 1985. 5. sz. 22–23.

TELEKI LÁSZLÓ

FEHÉR Katalin: T. L. nevelésügyi munkásságához. = MKsz 1985. 1. sz. 62–67.

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ

Tersánszky. [Interjú] Közli: Tóbiás Áron. = OlvNép 23. sz. 1985. 146–152. [1966-os hangfelvétel közlése]

Tersánszky és a cenzúra. [Interjú] Közli: Tóbiás Áron. = OlvNép 23. sz. 1985. 152–155. [1966-os hangfelvétel közlése]

TESSEDIK SÁMUEL

SOPRONI László: T. S. kapcsolata az egészségüggyel. = OrvH 1985. 50. sz. 3104–3107.

TEVAN ANDOR

A könyvkiadó T. A. Somlyó Zoltán és T. A. levelezése. Közli: Zsoldos Sándor. = ÚjAur 1985. 1. sz. 128–136. [20 levél, 1912–1921.]

THIENEMANN TIVADAR

Nekr. Halász Előd = It 1985. 4. sz. 1027–1030.; Koncz Lajos = IrodÚjs 1985. 3. sz. 8.

TINÓDI SEBESTYÉN

FÜLÖP László: A tulajdonnevek névtani vizsgálata Tinódi Cronicájában. = VasiSz 1985. 4. sz. 560–579.

KÁDÁR Zsolt: Riporter – kezében karddal és lanttal. = RefEgyh 1985. 1. sz. 10–11.

TOLDY FERENC

T. F.: Irodalmi arcképek. Válogatta, szöveggondozás, bevezető: Lőkös István. Szépirodalmi, Bp., 1985. 212 l. (Magyar ritkaságok)

KOVÁSSY Zoltán: T. F. tanítványa emlékeiben. = Honism 1985. 5. sz. 10–11.

TOLNAI GÁBOR

A 75 éves T. G. köszöntése. Berkes Erzsébet = ÉI 1985. 51–52. sz. 2.; Kovács Sándor Iván = Kr 1985. 12. sz. 4.

TORNAI JÓZSEF

T. J.: A költészet pillanata. = Alf 1985. 6. sz. 35–42.

TÓTFALUSI KIS MIKLÓS

ÁCS István: T. K. M. emléktáblája Debrecenben a Nyomtató utcában. In: Tótfalusi Kis Miklós. 7–8.

BITSKEY István: A Mentség műfaja. In: Tótfalusi Kis Miklós. 26–29.

DÁN Róbert: T. K. M. és a héber filológia. In: Tótfalusi Kis Miklós 31–38.

DUKKON Ágnes: T. K. M. népművelői programjának kibontakozása a hollandiai években. In: Tótfalusi Kis Miklós. 40–45.

FEKETE Csaba: A kátékiadó T. K. M. = Confessio 1985. 1. sz. 61–66.

FEKETE Csaba: Tótfalusi ismeretlen kátékiadása. = MKsz 1985. 2. sz. 149. [Kolozsvár, 1695.]

GOMBA Szabolcsné: T. K. M. jelenléte. In: Tótfalusi Kis Miklós. 70–74.

HAIMAN György: Tótfalusi Kis Miklósra emlékezünk. = MGrafika 1985. 1–2. sz. 45–51.; 6. sz. 39–41.

JANKOVICS József: Devotio és desperatio, avagy az ismétlődés szerepe Tótfalusi Mentsége szerkezetének kialakulásában. In: Tótfalusi Kis Miklós. 189–201.

MAKKAI László: T. K. M. világa kora eszméinek tükrében. In: Tótfalusi Kis Miklós. 105–113.

P. L.: Kis Miklós bölcsőhelye: Misztótfalu. = ÉI 1985. 47. sz. 8.

SOLTÉSZ Zoltánné: T. K. M. kiadványai. In: Tótfalusi Kis Miklós. 139–142.

SZIGETI Jenő: T. K. M. ébresztése. = TheolSz 1985. 3. sz. 182–183.

TARR Kálmán: Az Apologia Bibliorum második kiadása elé. In: Tótfalusi Kis Miklós. 158–159.

Tótfalusi Kis Miklós. Az Amszterdami Biblia kiadásának háromszázadik évfordulója alkalmából Debrecen 1985. április 25–27-én megtartott konferencián elhangzott előadások. Szerkesztette: Gomba Szabolcsné, Haiman György. Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára, Debrecen, 1985. 214 l.

TÓTH István: T. K. M. és a coccejánus megalapozású humanista költészet. In: Tótfalusi Kis Miklós. 161–174.

VARGA Imre: T. K. M. versei. In: Tótfalusi Kis Miklós. 176–179.

TÓTH ÁRPÁD

LÁNG Gusztáv: T. Á. és az expresszionizmus. In: A magyar vers. 189–193.

TÓTH Eszter: Családi emlékek Tóth Árpádról. Magvető, Bp., 1985. 303 l. (Tények és tanúk)

TÓTH DEZSŐ

Negyven év után. Beszélgetés Tóth Dezsővel. (Riporter: Szerdahelyi István.) = Kr 1985. 2. sz. 5–7.

Nekr. Agárdi Péter = ÉI 1985. 39. sz. 11.; Fekete Sándor = ÚjT 1985. 39. sz. 43.; Fülöp László = Alf 1985. 11. sz. 94–95.; Iszlai Zoltán = FSzM 1985. 39. sz. 23.; Köpeczi Béla = ÉI 1985. 41. sz. 4.; Rátki András = PedSz 1985. 12. sz. 1276–1277.;

Szerdahelyi István = Kr 1985. 10. sz. 2.; Vörös László = Ttáj 1985. 11. sz. 95–96.; – = Dunatáj 1985. 4. sz. 81.

TÓTH JUDIT

LŐRINCZY Huba: Út az identitás felé. T. J.: Kifutópálya. In: L. H.: Fénytörés. 368–376.

TÖMÖRKÉNY ISTVÁN

BODNÁR György: A „mese" halála vagy lélekvándorlása. II. rész. A külső cselekmény lefokozása: a társadalmi és néprajzi leírás (T. I. 1866–1917). = ÚÍ 1985. 5. sz. 99–100.

NÉMETH G. Béla: Az élet profán liturgiája. T. I. In: N. G. B.: Századutóról – századelőről. 161–180.

TÖRÖK SÁNDOR

BÉKÉS Pál: Adalékok a varázslathoz. Török Sándorról. = MV 1985. 10. sz. 116–119.

SZENES Sándor: „Ilyenek voltunk, ilyenek is. . ." [Interjú] = Kr 1985. 7. sz. 20–22.

Nekr. Balázs Mihály = KönyvNev 1985. 3. sz. 123.; Dalos László = FSzM 1985. 20. sz. 9.; Horgas Béla = ÉI 1985. 19. sz. 8.

TÖRÖK SOPHIE

BÖRÖNDI Lajos: Gyógyíthatatlan egyedül. T. S. prózája. = ÚjFo 1985. 1. sz. 74–80.

TURCZI ISTVÁN

SÁNDOR György: T. I. bemutatkozása. = ÚjFo 1985. 4. sz. 91–92.

TÜSKÉS TIBOR

RÁCZ-SZÉKELY Győző: A nevelésen az élményközvetítést, az ismeretátadást, a szellemi kalandozás örömének megosztását értem. Beszélgetés Tüskés Tiborral. = Köznevelés 1985. 24. sz. 7–8.

UJVÁRI PÉTER

*SCHEIBER Sándor: A zsidó folklór U. P. írásaiban. In: S. S.: Folklór és tárgytörténet. 238–294.

URBÁN ERNŐ

BENEDEK András: Három egyfelvonásos. (Nagy Lajos, U. E., Déry Tibor.) In: B. A.: Színházi műhelytitkok. 308–319.

*U. E. (Összeállította: Tilcsikné Pásztor Ágnes.) Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely, 1984. 171 l. (Vasi életrajzi bibliográfiák 14.)

UTASSY JÓZSEF

MÁRKUS Béla: Démonokkal csatázva. U J. összegyűjtött versei. = Ttáj 1985. 10. sz. 47–54.

MÁTYÁS István: Énekijesztő korban élek. = OlvNép 23. sz. 1985. 72–75.

OLASZ Sándor: Csillagfegyelmű ének. U. J. költészetéről. = Fo 1985. 6. sz. 80–84.

VÁCI MIHÁLY

FARKAS László: Kivirul a Föld a szomorúságok csillagaival. A másik Váci Mihályról, hatvanadik születésnapján. = ÚÍ 1985. 1. sz. 71–75.

GARAI Gábor: Messzelátszó jegenye. V. M. összegyűjtött műveiről. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 55–69.

KATONA Béla: A sokaság fia volt. Váci Mihályról, születésének 60. évfordulóján. = Napj 1985. 1. sz. 17.

LACZKÓ Pál: Egy költő „pártoló énekei". V. M. : Értelmes terhek alatt. = Pal 1985. 2. sz. 54–58.

PALOTAI Erzsi: Vácira emlékezve... = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 35–36. [V. M. két levele, 1965-ből]

PAPP László: V. M. utolsó üzenete. = HevSz 1985. 6. sz. 36–37.

RÓZSA Béla: Toldi feltámadása. = Életünk 1985. 9. sz. 861–863.

VAJDA JÁNOS

BARTA János: Tükrök és fátylak. Vajda Jánosné emlékiratai. = It 1985. 1. sz. 79–93.

BORI Imre: A magyar irodalom modern irányai I.
„La Belle Dame sans Merci". 80–90. – Az „új szent János jelenései" – az Alfréd regénye. 126–133.

MIKLÓSSY János: Az újonnan fölfedezett Vajda-röpiratokról. = ItK 1985. 2. sz. 211–213.

SZÉLES Klára: A lélek „alaktalan rémei". V. J. novelláiról. = It 1985. 4. sz. 972–1001.

VÁRADI PÉTER

WEHLI Tünde: Megjegyzések V. P. Decretálisának kifestéséhez. = MKsz 1985. 3–4. sz. 280–287.

VARGHA KÁLMÁN

A 60 éves V. K. köszöntése. Botka Ferenc = ItK 1985. 3. sz. 386.

VARJAS BÉLA

Nekr. Havasi Zoltán = MKsz 1985. 1. sz. 78–79.; Horváth Iván = ItK 1985. 2. sz. 255–256.; Klaniczay Tibor = ÉI 1985. 18. sz. 6.; Kókay György = MKsz 1985. 1. sz. 79–80.; Tarnai Andor = It 1985. 3. sz. 770–771.

VÁRKONYI NÁNDOR

*V. N. bibliográfia. Összeállította: Bertók László. Pécsi Városi Könyvtár, Pécs, 1984. 150 l.

VÁRNAI ZSENI

FEUERSTEIN Emil: V. Zs. 1–2. = New Yorki Figyelő 1985. 15. sz. 6.; 16. sz. 6.

VAS GEREBEN

KOVÁCS Kálmán: A XIX. századi próza néhány kérdéséről. (I.) V. G.: A nemzet napszámosai. = Som 1985. 2. sz. 39–45.

VAS ISTVÁN

V. I.: Mégis. Válogatott verseim elé. = Vig 1985. 2. sz. 177–178.
BATA Imre: A hetvenöt éves költő. = ÉI 1985. 38. sz. 1.; Látóh 1985. 12. sz. 33–36.
Elvesztett otthonok. Szigligeti vázlat egy rádióbeszélgetés előtt. Vas Istvánnal beszélget Kabdebó Lóránt és Sumonyi Zoltán. = MV 1985. 9. sz. 5–15.
GÖMÖRI György: V. I. hetvenöt éves. = Bécsi Napló 1985. 5. sz. 8.
KABDEBÓ Lóránt: Az idő metszeteiben. Jegyzetek a hetvenöt éves Vas Istvánról. = Je 1985. 9. sz. 739–744.
Kérdések a Válaszról. Vas Istvánnal beszélget Széchenyi Ágnes. = Kort 1985. 6. sz. 87–101. [V. I. levele John Middleton Murry-nek, 1936.]
NÉMETH G. Béla: A józan értelem költője. = Kr 1985. 9. sz. 11.
SUMONYI Zoltán: Egy téli nap története. = Kort 1985. 9. sz. 135–136.
SZÉCHENYI Ágnes: V. I. és a „Gondolat". = MV 1985. 9. sz. 16–20.
SZEKÉR Endre: V. I. válogatott verseinek „mégise". A költő hetvenötödik születésnapjára. = Napj 1985. 12. sz. 14–15.
TANDORI Dezső: A magyar verssé vált műfordítás. Jegyzetek a mesterekről. (III.) = Műhely 1985. 5. sz. 35–44.
TANDORI Dezső: Vas. A tanulmányíró. = ÚÍ 1985. 8. sz. 104–113.
TANDORI Dezső: A világirodalom se végszó. A hetvenöt éves Vas Istvánról. = Nagyv 1985. 9. sz. 1380–1386.

TASNÁDI Ágnes: „Zu trotzen alten oder neuen Ungeheuern" – der Dichter István Vas ist 75. = BpRundschau 1985. 39. sz. 10.
TORNAI József: A kartéziánizmus házában. = Kort 1985. 9. sz. 133–134.
VÁRADY Szabolcs: V. I. születésnapjára. = Kr 1985. 9. sz. 12.
A 75 éves V. I. köszöntése. Major Ottó = ÚjT 1985. 39. sz. 15.

VASADI PÉTER

BÁRDOS László: Felajzott figyelem. = Vig 1985. 12. sz. 960–961.

VÉGH ANTAL

MÁTYÁS István: V. A. . . . szigorú szemmel olvasd, ne kímélj. = OlvNép 25. sz. 1985. 3. sz. 83–86.

VERES PÉTER

V. P.: Naplórészletek (1953). = HevSz 1985. 1. sz. 30–35.
BATA Imre: V. P. pályája a felszabadulás után. = Kort 1985. 3. sz. 123–138.
„Ne hagyd abba!" V. P. levelezése Garai István tanár költővel 1956–1968-ig. Közli: Garai István = It 1958. 2. sz. 437–449. [4 levél 1956-ból; 3 1963-ból; 2 1967-ből; 3 1968-ból]

VERESS MIKLÓS

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok.
V. M. lírája. A történelmiség lírai meghódítása (A Bádogkirály). 324–333. – Újromantika vagy lírai teljesség? (A Porhamu) 334–343.

VERSEGHY FERENC

DEME Zoltán: Verseghy könyvtára. Akadémiai, Bp., 1985. 103 l. (Irodalomtörténeti füzetek 113.) [Catalogus Librorum denati Ex-Paulini Franc. Verseghy. 1824., Catalogus Librorum Francisci Verseghy. 1810.]
FRIED István: Egy kis Verseghy-filológia. Megjegyzések a V. F. kiadatlan írásai II. c. kötethez. = It 1985. 4. sz. 956–966.

VÉSZI ENDRE

FUTAKY Hajna: Az emberakvárium résztvevő szemlélete. V. E. Ember a retikülben meg A gyökérember és a sziréntulajdonos c. köteteinek novellisztikája. = Je 1985. 2. sz. 181–185.
GARAI Gábor: Hattyú az udvar fölött. V. E. válogatott versei, 1936–1981. In: G. G.: A megtartó költészet – prózában. 43–49.

SIMON Zsuzsanna: A kisember szenvedése és nagysága. V. E., a prózaíró. = ÚÍ 1985. 9. sz. 86–91.

VIHAR BÉLA

GERGELY Ágnes: V. B. alkonyórái. = ÉI 1985. 25. sz. 14.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

BENEDEK András: Czillei és a Hunyadiak. In: B. A.: Színházi műhelytitkok. 262–271.

FENYŐ István: Vörösmarty dramaturgiai tanulmánya. = ItK 1985. 2. sz. 160–171. [V. M.: Elméleti töredékek. = Athenaeum 1837.]

FRIED István: A Csongor és Tünde és a Faust. Részlet a Csongor és Tünde elemzéséből. (1.) = Dunatáj 1985. 2. sz. 41–53.

GYULAI Pál: Vörösmarty életrajza. Szépirodalmi, Bp., 1985. 270 l.

KERÉNYI Ferenc: V. M. színjátéktípusai a Csongor és Tünde után. = ItK 1985. 6. sz. 665–674.

KÖRMENDY Kinga: Vörösmarty verskéziratok az egykori Széchényi Múzeum anyagában. = ItK 1985. 2. sz. 210–211.

CS. SZABÓ László: Az elsötétülő tündérvölgy. In: Cs. Sz. L.: Őrzők. 371–386.

SZENDREY Tamás: V. M. költészetének történelemszemlélete. In: A magyar vers. 208–211.

TAXNER-TÓTH Ernő: A Csongor és Tünde lehetséges forrásai, mintái, irodalmi hatások. = It 1985. 2. sz. 463–481.

WEÖRES SÁNDOR

BECK Zoltán: Adalékok a harmincas évek irodalmához. = ÚjAur 1985. 1. sz. 123–128. [W. S. levele Bakó Józsefhez, 1933.]

CSORDÁS Gábor: Költészet és „magatartás". = Kr 1985. 12. sz. 43–45. [W. S. életművének kritikai elemzéséről: Kenyeres Zoltán, Szilágyi Ákos, Tamás Attila]

HÉRA Zoltán: Válasz a szfinxnek.
Ellenantológia. W. S.: Három veréb hat szemmel. 102–106. – Arckép közelről. Bata Imre könyve Weöres Sándorról. 228–232.

KÁROLYI Amy: A messzeség közelsége. Beszélgetés Weöres Sándorral. = Kr 1985. 7. sz. 14.

Kedves fiam... Kosztolányi Dezső és W. S. levelezése 1–2. Közli: Vargha Balázs. = Kort 1985. 4. sz. 77–91.; 5. sz. 87–107. [1929 és 1936 között 37 levél]

Kérdések a Válaszról. Weöres Sándorral beszélget Széchenyi Ágnes. = Kort 1985. 4. sz. 108–113.

WESSELÉNYI ISTVÁN (1583–1627)

TÓTH Margit: W. I. imádságoskönyvének forrása. = ItK 1985. 3. sz. 189–193. [W. I.: Az eljegyzett személyek paradicsomkertje. 1620. Kézirat]

WESSELÉNYI ISTVÁN (1674–1734)

W. I.: Sanyarú világ. Napló 1703–1708. II. 1707–1708. Közzéteszi Demény Lajos, Magyari András. Kriterion, Bukarest, 1985. 895 l.

WESSELÉNYI MIKLÓS

Idős W. M. színházi levelezéséhez. (Közli: Enyedi Sándor.) = It 1985. 2. sz. 381–386. [W. M. és Fekete Ferenc Széchényi Ferenchez 1802-ben; Bánffy György Wesselényi Miklóshoz 1807-ben; Tőkés János Teleki Lászlóhoz 1809-ben]

ZALÁN TIBOR

FABÓ Kinga: Csomagolástechnika és közegellenállás: a lélek és a formák. Z. T. három énekéről. = Életünk 1985. 5. sz. 445–447.

KŐRÖSSI P. József: Egy harmadik vörösesszőkéhez. Z. T. verse elé. = Pal 1985. 2. sz. 50–53.

MÁNYOKI Endre: „Valahol még nem bent, de már kint sem." = Kr 1985. 10. sz. 15–16.

ZÁM TIBOR

KŐBÁNYAI János: Love me! Képek, képtörések a Zám-boldogság szigetekről. = Fo 1985. 8. sz. 77–83.

KUNSZABÓ Ferenc: Éleslövészet. = Fo 1985. 8. sz. 60–67.

LÁZÁR István: Zámpusztától Olaszdűlőig. = Fo 1985. 8. sz. 68–76. [Z. T. 12 levele Lázár Istvánnak, 1968–1981.]

ZOLNAY LÁSZLÓ

ALFÖLDY Jenő: A szobrok feltámadtak. Z. L. halálára. = ÉI 1985. 25. sz. 7.

NAGY Emese: Z. L. emlékére. = Honism 1985. 6. sz. 62.

VARGYAS Lajos: Búcsú Zolnay Lászlótól. = Diakonia 1985. 2. sz. 12–14.

VEÖREÖS Imre: Z. L. emlékezetére. = Diakonia 1985. 2. sz. 14.

Nekr. Farkas Attila = Vig 1985. 12. sz. 1000–1001.; Jávor Ottó = Budapest 1985. 9. sz. 29.; Székely András = Kr 1985. 7. sz. 19.

ZRÍNYI MIKLÓS

AGÁRDI Péter: Korok, arcok, irányok.
A magyar barokk epika két változata. (Z. M. és Gyöngyösi István.) 18–33. – Ada-

lék a Zrínyi- és Gyöngyösi-hagyomány párhuzamos történetéhez. (Kónyi János: Magyar hadi román. 1779.) 34–55.

BUKOVSZKY Andrea–GÖMÖRI Éva–ZAJKÁS Péter: Egykorú angol életrajz Zrínyi Miklósról. = ÚjT 1985. 7. sz. 11.

GONDA András: A katonai lélektan úttörője: Z. M. = ÉTud 1985. 39. sz. 1224–1225.

ITTZÉS Mihály: Magyar nyelv – magyar ritmus. Zrínyi prózája Kodály zenéjével (néhány megfigyelés). = MZene 1985. 1. sz. 18–28.

KLANICZAY Tibor: Zrínyi helye a XVII. század politikai eszméinek világában. In: K. T.: Pallas magyar ivadékai. 153–211.

KOVÁCS Sándor Iván: Gyöngyösi Kemény-eposzának Zrínyi-imitációi. = ItK 1985. 4–5. sz. 389–414.

KOVÁCS Sándor Iván: A lírikus Zrínyi. Szépirodalmi, Bp., 1985. 465 l.

KOVÁCS Sándor Iván: Zrínyi siratóversei. = Som 1985. 6. sz. 75–86.

TÓTH István: „Az, ki Istentől fél, soha meg nem halhat." Z. M. vallásossága. = ÚjEmb 1985. 2. sz. 4.

ZSÁMBOKI JÁNOS

SIVIRSKY Antal: Sambucus (Zs. J. 1531–1584) latin emblémáinak flamand fordítása (1566). In: A magyar vers. 441–443.

MAGYAR IRODALOM KÜLFÖLDÖN

BOTLIK József: Határon túli irodalmunk. Feljegyzések egy tanulmányhoz. 1–3. = Napj 1985. 10. sz. 10–12.; 11. sz. 22–25.; 12. sz. 16–19.

CSANDA Sándor: Barta Lajos Új Szó-ja. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 94–106.

CSANDA Sándor: A csehszlovákiai magyar irodalom a Korunkban. In: Cs. S. Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 9–70.

A határon túli magyarság olvasáskultúrája. Összeállítás olvasásvizsgálati és művelődésstatisztikai felmérések eredményeiből. Szerkesztette, bevezető: Gereben Ferenc. Előszó: Fekete Gyula. Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ, Bp., 1985. 205 l.

POMOGÁTS Béla: Irodalmunk szerepe a magyar nyelv és nemzeti tudat megtartásában. = NyéK 58. sz. 1985. 35–36.

POMOGÁTS Béla: A magyar irodalom egysége. Bevezető egy előadáshoz. = Itt-Ott 1985. 2. sz. 12–14.

Csehszlovákia

ÁLTALÁNOS RÉSZ

AGÓCS Sándor: A negyedvirágzás újabb szakasza. Főnix Füzetek 1981–84. = ÚjFo 1985. 5. sz. 49–55.

Ankét a kritikáról. 1–2. = ISz 1985. 7. sz. 633–656.; 8. sz. 742–750.

BOTLIK József: Két hézagpótló kiadványsorozat Pozsonyból. A Madách Kiadó évenkénti újdonságai: A Műhely és az Új Mindenes Gyűjtemény. = Napj 1985. 8. sz. 32–35.

BROGYÁNYI Judit: Szlovák műfordító a szlovákiai magyar irodalomról. = ÉI 1985. 21. sz. 7. [Karol Wlachovský]

CSÁKY Károly: Könyvkiadásunk – mérlegen. = Hét 1985. 20. sz. 11.

CSANDA Sándor: Irodalmunkban is érvényesülnek az általános törvényszerűségek. (Riporter: Dénes György.) = Hét 1985. 1. sz. 10–11.

CSANDA Sándor: A magyar–szlovák irodalmi kapcsolatok és a csehszlovákiai magyar irodalom kutatása. = Hét 1985. 6. sz. 11.

CSANDA Sándor: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. Madách, Bratislava, 1985. 255 l.

A szlovákiai Magyar Írás (1932–37) irodalomszemlélete. 71–93. – Barta Lajos Új Szója. 94–106. – Az Írószövetség magyar szekciója és az Irodalmi Szemle. 107–111.

DÉNES György: Magyar könyvkiadás Csehszlovákiában. Beszélgetés Mayer Judittal. = NyéK 60. sz. 1985. 67–69.

DOBOS László: Az olvasás ürügyén magunkról. = ISz 1985. 3. sz. 259–265.

DOMOKOS Mátyás: A „harmadvirágzás" kritikus öntudata. = Kort 1985. 7. sz. 139–147.

DUBA Gyula: A Madách Kiadó 15 éve. = Pal 1985. 1. sz. 57–64.

GÁL Sándor: Táguló körök. A XIV. Fábry napokról. = Hét 1985. 51. sz. 6. [Kassa, nov. 7–10.]

GRENDEL Lajos: Hagyomány, kísérletező irodalom, olvasó. (Jegyzet író–olvasó találkozókról.) = Hét 1985. 10. sz. 11.

HÉRA Zoltán: Szlovákiai magyar gondok. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 233–238. [A Csallóköztől a Bodrogközig c. antológia kapcsán]

A hűség nyelve. Csehszlovákiai magyar írók az anyanyelvről. Összeállította: Zalabai Zsigmond. Szépirodalmi, Bp., 1985. 234 l.

KRAUSZ Tivadar: A Holnapról. = ISz 1985. 2. sz. 122–128. [Az Irodalmi Szemle rovatáról]

MEZEY László Miklós: Múlékony lendület. Egységtörekvések az 1930-as évek szlovákiai magyar irodalmi életében. = ÚjFo 1985. 3. sz. 80–85.

SINKÓ Ferenc: A csehszlovákiai „ifjú katolicizmus" és a Vigilia. = Vig 1985. 2. sz. 138–140.

TÓTH Károly: Iródia és iródiások. = ISz 1985. 8. sz. 737–741.

TÓTH László: Csermelyt táplálni. Csehszlovákiai magyar színjátszás a II. világháború után. = Kort 1985. 7. sz. 127–138.

TURCZEL Lajos: Irodalmi paródiák két háború közti sajtónkban. = ISz 1985. 10. sz. 936–944. [Szövegközléssel]
TURCZEL Lajos: Tallózás a debreceni Sarló-gyűjteményben. = ISz 1985. 9. sz. 862–864.
VARGA Erzsébet: Antimilitarizmus a felszabadulás utáni csehszlovákiai magyar irodalomban. = ISz 1985. 5. sz. 473–479.
ZALABAI Zsigmond: A versszerűség kritériumainak módosulása mint a nemzetiségi léthelyzet és a csehszlovákiai magyar nyelvállapot művészi tükröződésének eszköze. In: A magyar vers. 286–292.

EGYES SZERZŐK

BÁBI TIBOR

DÉNES György: Bábi Tiborra emlékezünk. = Hét 1985. 44. sz. 10–11.
60 éve született B. T. Varga Erzsébet = ISz 1985. 8. sz. 751.

BARTA LAJOS

CSANDA Sándor: B. L. Új Szó-ja. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 94–106.

BATTA GYÖRGY

B. Gy.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 16. sz. 10.
DÉNES György: A vers olyan, mint egy sóhaj. (Beszélgetés Batta Györggyel.) = Hét 1985. 24. sz. 10.

CÚTH JÁNOS

MÉSZÁROS László: Két fiatal második kötete. = ISz 1985. 7. sz. 660–664. [C. J.: Életfa]

CSÁKY KÁROLY

BODZSÁR Gyula: Csak egy percre. [Interjú] = Hét 1985. 13. sz. 13.

CSANDA SÁNDOR

DÉNES György: Irodalmunkban is érvényesülnek az általános törvényszerűségek. Beszélgetés Csanda Sándorral. = Hét 1985. 1. sz. 10–11.

CSELÉNYI LÁSZLÓ

TŐZSÉR Árpád: Escorial Közép-Európában. = ISz 1985. 4. sz. 352–365. [Téridő szonáta. Madách, 1984. c. kötetéről]

CSONTOS VILMOS

Cs. V.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 7. sz. 11.

DÁVID TERÉZ

D. T.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 8. sz. 11.

DÉNES GYÖRGY

D. Gy.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 11. sz. 11.

DOBOS LÁSZLÓ

CZINE Mihály: A vox humana útján. = Alf 1985. 9. sz. 92–94.

DUBA GYULA

D. Gy.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 17. sz. 10–11.
CSANDA Sándor: Örvénylő idő. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 121–126.
DÉNES György: „Tervezem két regényem folytatását. . .” (Beszélgetés Duba Gyulával.) = Hét 1985. 36. sz. 10.

FÁBRY ZOLTÁN

F. Z. összegyűjtött írásai. 5. köt. Újságcikkek, tanulmányok: 1938–1949. Válogatta, összeállította: Fónod Zoltán; jegyzetek: Fónod Zoltán, F. Kováts Piroska; bibliográfia: Reguli Ernő. Madách, Bratislava, 1985. 436 l.
AGÁRDI Péter: F. Z. öröksége. (Vigyázó szemmel. Fél évszázad kisebbségben.) In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 125–128.
BROGYÁNYI Judit: Szlovák tanulmányok Fábry Zoltánról és Tőzsér Árpádról. = ÉI 1985. 46. sz. 7.
FÓNOD Zoltán: F. Z. közírói és kritikusi tevékenysége a két világháború között. = ISz 1985. 5. sz. 466–472.
FÓNOD Zoltán: A hűség arca avagy F. Z. időszerűsége. = Hét 1985. 22. sz. 5.
GÁL Sándor: A Vox Humana időszerűsége. = Hét 1985. 27. sz. 11.
MEZEY László Miklós: Öt közös esztendő. F. Z. és Szántó György. = Fo 1985. 5. sz. 80–86.

FORBÁTH IMRE

VARGA Rózsa: F. I. angliai emigrációjáról. = PárttKözl 1985. 1. sz. 153–180.

GÁL SÁNDOR

G. S.: Egy éjnek rövid vigyázása. = Fo 1985. 9. sz. 18–27.; Látóh 1985. 11. sz. 9–26. [Életrajzi esszé]
ALABÁN Ferenc: Önismeretünk költői adaléka. (G. S.: Az Éden és a Golgota között.) = ISz 1985. 1. sz. 70–74.
BOTLIK József: A prózaíró Gál Sándorról. = Napj 1985. 1. sz. 30–32.

L. GÁLY OLGA

L. G. O.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 12. sz. 11.

GRENDEL LAJOS

G. L.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 10. sz. 11.
JUHÁSZ Erzsébet: Az „öntudatos tagadás" mint regényszervező erő. G. L. regényeiről. = Híd 1985. 9. sz. 1199–1205.

KLIMITS LAJOS

JURÁK, Augustín–MELICHÁRKOVÁ, Jana: K. L. művei. = ISz 1985. 3. sz. 231–236.

KONCSOL LÁSZLÓ

SZEBERÉNYI Zoltán: A természet költői tankönyvei avagy egy alkotói metamorfózis mérlege. = ISz 1985. 7. sz. 665–670.

KOVÁCS ENDRE

TURCZEL Lajos: K. E. és a csehszlovákiai magyar irodalom. = Műhely 1985. 4. sz. 43–45.
Nekr. D. Molnár István = ÉI 1985. 18. sz. 10.; Turczel Lajos = ISz 1985. 6. sz. 548–549.

LOVICSEK BÉLA

L. B.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 13. sz. 11.

MÁCS JÓZSEF

M. J.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 15. sz. 11.

CSANDA Sándor: Szélfúvásban. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 132–135.

MÁRTONVÖLGYI LÁSZLÓ

Nekr. Csanda Sándor = Hét 1985. 7. sz. 10.; Szeberényi Zoltán = ISz 1985. 1. sz. 65–66.

ZS. NAGY LAJOS

DÉNES György: Sztorik Zsénagyról. = Hét 1985. 39. sz. 11.
DUSZA István: Egy modern clown naplója. (Zs. N. L.: Rendetlen napló.) = ISz 1985. 10. sz. 951–954.
DUSZA István: „Hű a nemjóját! Ha én ezt tudom!" (Az ötvenéves Zs. Nagy Lajosnak.) = Hét 1985. 39. sz. 10–11.
KONCSOL László: Kedves Lajos! = ISz 1985. 7. sz. 582–587.
Szabálytalan beszélgetés egy rendetlen naplóról. (Riporter: Dénes György.) = Hét 1985. 4. sz. 10.
Az 50 éves Zs. N. L. köszöntése. Lacza Tihamér = ISz 1985. 7. sz. 590–591.

ORDÓDY KATALIN

O. K.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 14. sz. 11.
–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 27. sz. 16.
CSANDA Sándor: Nemzedékregény? In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 127–131. [O. K.: Nemzedékek]

OZSVALD ÁRPÁD

O. Á.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 18. sz. 11.

RÁCZ OLIVÉR

R. O.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 26. sz. 11.
DÉNES György: R. O. köszöntése. = Hét 1985. 26. sz. 11.

RÁKOS PÉTER

CSANDA Sándor: R. P. tanulmányai. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 112–116.
SZÁNTÓ György: A közös ügy szolgálatában. = Hét 1985. 11. sz. 10.
TURCZEL Lajos: R. P. köszöntése. = ISz 1985. 2. sz. 156–158.
A 60 éves R. P. köszöntése. Sziklay László = Hét 1985. 1. sz. 144–145.

RUDNÓY TERÉZ

SÁNDOR László: Egy elfelejtett szlovákiai írónő. = ISz 1985. 2. sz. 164–166.

SÁFÁRY LÁSZLÓ

VARGA Erzsébet: S. L. = ISz 1985. 9. sz. 839–845.

SAS ANDOR

CSANDA Sándor: Pályaképvázlat Sas Andorról. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 117–120.

SEBESI ERNŐ

CSANDA Sándor: S. E. és kapcsolata Móricz Zsigmonddal. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 251–255.

SZABÓ BÉLA

CSANDA Sándor: Nehéz élet – nehéz búcsú. In: Cs. S.: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. 136–138.

SZEBERÉNYI ZOLTÁN

Sz. Z.: Emlékek – vallomások – találkozások. [Interjú] = Hét 1985. 19. sz. 11.

TÓTH LÁSZLÓ

–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 48. sz. 16.

TÖRÖK ELEMÉR

MÉSZÁROS László: Költők és jegenyék. = ISz 1985. 1. sz. 67–69.

TŐZSÉR ÁRPÁD

ALABÁN Ferenc: „Mi hát az ember?" (A létszemléleti motívumok és a lírai valóságtartalom alakulása T. Á. költészetében.) = ISz 1985. 8. sz. 675–693.

BROGYÁNYI Judit: Szlovák tanulmányok Fábry Zoltánról és Tőzsér Árpádról. = ÉI 1985. 46. sz. 7.

VAJKAI MIKLÓS

ALABÁN Ferenc: A körülmények szorításában. (V. M.: Veszteglők) = ISz 1985. 4. sz. 366–369.

MÉSZÁROS László: Két fiatal második kötete. = ISz 1985. 7. sz. 660–664. [V. M.: Veszteglők]

VASS LÁSZLÓ

SÁNDOR László: V. L. ébresztése. = ÉI 1985. 16. sz. 8.

TURCZEL Lajos: V. L. (1905–1950). = Hét 1985. 18. sz. 10.

Jugoszlávia

ÁLTALÁNOS RÉSZ

BORDÁS Győző: Sinkó Ervin és az áprilisi Híd = Létünk 1985. 1. sz. 150–156.

BORI Imre: „Modernizmus" a Híd-ban. = Létünk 1985. 1. sz. 128–132.

*CSORDÁS Mihály: Követni az időt. Tanulmányok, esszék, kritikák. Szabadka, 1984. 112 l. (Életjel könyvek 31.)
A novella „megmentése". Széljegyzetek kisprózánkról. 7–11. – Kritikánk korszakhatárai. 77–79.

FEKETE J. József: Könyvkiadásról, kritikáról. = ÚjSymp 1985. 11–12. sz. 3.

GAÁL György: Lőbl Árpád, a Híd történésze. A háború előtti Híd történelmi cikkeinek témaválasztása (1934–1936). = Létünk 1985. 1. sz. 28–37.

GEROLD László: A háború előtti Híd kritikája a kortárs jugoszláviai magyar irodalomról. = Létünk 1985. 1. sz. 47–55.

JUHÁSZ Géza: Laták István és a Híd. = Létünk 1985. 1. sz. 141–149.

LÁBADI Károly: Könyvek, írók, olvasók. Évkezdő beszélgetés Pasza Árpáddal, a Horvátországi Magyarok Szövetsége Kiadói és Könyvtárügyi Bizottságának elnökével. = MképesÚjs 1985. jan. 3. 16.

PATÓ Imre: Somorja-levelek a Kalangya főszerkesztőjéhez. = Létünk 1985. 1. sz. 72–84. [Steinfeld Sándor]

PETKOVICS Kálmán: A béke első éve. A Magyar Szó indulása és fejlődése. = Híd 1985. 5. sz. 654–674.

PETKOVICS Kálmán: A Híd-hagyomány időszerűsége. = Létünk 1985. 1. sz. 13–21.

PETRÁNYI Ilona–NEMES G. Zsuzsanna: Jelentés egy irodalmi nyomozásról a Híd és Bálint György kapcsolata ügyében. = Létünk 1985. 1. sz. 105–117.

PODOLSZKI József: A kegyelet versei. A jugoszláviai magyar költők Tito elnök halálára. = Üzenet 1985. 5. sz. 342–346.

REHÁK László: A Híd arculata megjelenésének első két évtizedében. = Létünk 1985. 1. sz. 22–27.

SZELI István: Önismereti kalauz. = Híd 1985. 3. sz. 402–406. [Utasi Csaba: Irodalmunk és a Kalangya c. könyve kapcsán]

UTASI Csaba: Híd – 1940. = Létünk 1985. 1. sz. 122–127.
UTASI Csaba: A magyar tanszék huszonöt éve. = Hét 1985. 1. sz. 152–154.

EGYES SZERZŐK

BALÁZS ATTILA

CSONTOS Sándor: Író a Vajdaságban. Beszélgetés Balázs Attilával. = Visszhang 1985. 5. sz. 11.

BOSNYÁK ISTVÁN

BOTLIK József: „Szóakcióban". [Interjú] = ÚjFo 1985. 1. sz. 52–56.

BURÁNY NÁNDOR

*CSORDÁS Mihály: Korok, emóciók, emberek. In: Cs. M.: Követni az időt. 16–19. [B. N.: Összeroppanás]

CSÉPE IMRE

Cs. I. emlékezete. A Cs. I. Emléknapon elhangzott értekezések és más írások. Egybegyűjtötte, szöveggondozás, előszó: Csordás Mihály. Forum, Újvidék, 1985. 120 l.
*CSORDÁS Mihály: Kiteljesedő folklorizmus. In: Cs. M.: Követni az időt. 25–27. [Cs. I.: Mezei dolgok]
KREKITY Olga: Miért szeretem? = 7Nap 1985. 23. sz. 33.

DÉR ZOLTÁN

*CSORDÁS MIHÁLY: Az egyéniség keresése. In: Cs. M.: Követni az időt. 28–34. [D. Z.: Laguna György karrierje. = Üzenet 1973. 2. sz.]

DUDÁS KÁROLY

VARGA István: Hiteles regényvilág. = Üzenet 1985. 1. sz. 48–52. [D. K.: Ketrecbál]

FÜLÖP GÁBOR

*CSORDÁS Mihály: A vörös kaktuszok országában. In: Cs. M.: Követni az időt. 54–61. [F. G.: A négydimenziós ablak]

GÁL LÁSZLÓ

UTASI Csaba: G. L. öregkori költészetéről. = Híd 1985. 11. sz. 1482–1488.

VAJDA Gábor: G. L., a vallomásos költő. Halálának tizedik évfordulója alkalmából. = Üzenet 1985. 10. sz. 606–607.

GULYÁS JÓZSEF

CSORDÁS Mihály: A nyugtalanság impressziómozaikjai. In: Cs. M.: Követni az időt. 41–53. [G. J.: Vörös fagyöngy]

JUHÁSZ ERZSÉBET

BORI Imre: J. E. díjai. = Je 1985. 7–8. sz. 692–693.
HORNYIK Miklós: J. E.: Műkedvelők. = Híd 1985. 5. sz. 739–743.
PODOLSZKI József: Miért épp Szenteleky? Beszélgetés Juhász Erzsébettel, az 1984. évi regénypályázat díjnyertes írójával. = 7Nap 1985. 12. sz. 30–31.

KALAPIS ZOLTÁN

LÁBADI Károly: Mit tudhat az újságíró? [Interjú] = MképesÚjs 1985. márc. 7. 2–3.

KOMÁROMI JÓZSEF SÁNDOR

Nekr. Lévay Endre = Üzenet 1985. 10. sz. 604.

KOPECZKY LÁSZLÓ

DÉR Zoltán: Az éden tövisei. K. L., a költő. = 7Nap 1985. 23. sz. 31.

LATÁK ISTVÁN

JUHÁSZ Géza: L. I. és a Híd. = Létünk 1985. 1. sz. 141–149.

LÉVAY ENDRE

Nekr. Bori Imre = Híd 1985. 11. sz. 1449.; Csordás Mihály = Üzenet 1985. 12. sz. 734–735.; Herceg János = Üzenet 1985. 12. sz. 734.

MAJTÉNYI MIHÁLY

*CSORDÁS Mihály: Mesélő életmotívumok. In: Cs. M.: Követni az időt. 12–15. [M. M.: Így is történhetett]

MUNK ARTÚR

DURÁNTI Ilona: Egy korai Munk-elbeszélés. = Üzenet 1985. 11. sz. 669. [A kályha]
LÉVAY Endre: M. A. = Üzenet 1985. 11. sz. 666–668.

PAP JÓZSEF

—: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 33. sz. 16.

PODOLSZKI JÓZSEF

TARI István: Szeszélyes a hatalom. Beszélgetés Podolszki Józseffel. = ÚjSymp 1985. 7. sz. 7–11.

SINKÓ ERVIN

BORDÁS Győző: S. E. és az áprilisi Híd. = Létünk 1985. 1. sz. 150–156.

BOSNYÁK István: Alkalmi glossza egy ajánlásra. S. E. egy korai verséről. = Üzenet 1985. 2–3. sz. 201–203. [Imádság Háború-istenhez. Kosztolányi Dezsőnek]

BOSNYÁK István: Két antibarbarus, avagy Krleža és Sinkó irodalomszemlélete a harmincas években. = Üzenet 1985. 5. sz. 359–368.

*BOSNYÁK István: S. E. városparancsnok és kormányzó tanácsi biztos kecskeméti dokumentumaiból. = HungKözl 1983. 2. sz. 297–317.

CSORBA Béla: Néhány adalék a Sinkó-életmű egyik sorsfordító mellékszereplőjéről. Beszélgetés Vén András öccsével. = Híd 1985. 1. sz. 246–251.

SZENTELEKY KORNÉL

*CSORDÁS Mihály: A szeretet elkötelezettje. Sz. K. az emléksorozat tükrében. In: Cs. M.: Követni az időt. 97–108.

TOLNAI OTTÓ

FEKETE József: A zsilett-próza metszéspontjai. = ÚjSymp 1985. 5–6. sz. 65. [T. O.: Virág utca 3.]

UTASI MÁRIA

*CSORDÁS Mihály: A fegyelem skáláján. In: Cs. M.: Követni az időt. 71–74. [U. M.: Égő ezüstben]

Nekr. Csordás Mihály = Üzenet 1985. 4. sz. 286.; – = MképesÚjs 1985. márc. 7. 16.

ZÁKÁNY ANTAL

*CSORDÁS Mihály: A fájdalom költője. In: Cs. M.: Követni az időt. 67–70. [Z. A.: A vas nem kenyér]

Románia

ÁLTALÁNOS RÉSZ

BALOGH Edgár: Hídverők Erdélyben. (Válogatás B. E. cikkeiből. Világosság, 1944–46.) Jegyzetek, névmutató: Kovács J. Béla. Kossuth, Bp., 1985. 145 l.

S. BALOGH László: Amiként kezdték. = SzegE 1985. 16. sz. 6. [A kolozsvári „Egyetem" c. lapról. 1917.]

*BÍRÓ Béla: A tragikum tragédiája. Kriterion, Bukarest, 1984. 146 l.

FÁBIÁN Margit: László Márton, a bukovinai székelyek halottaskönyv írója. = Honism 1985. 2. sz. 34–38.

*HUSZÁR Sándor: Honnan tovább? Barangolások elődök írói világában. Kriterion, Bukarest, 1984. 248 l.

MAROSI Péter: A könyvespolc előtt. = Utunk 1985. 4. sz. 6.

PÁLL Árpád: Harmincöt év – csaknem kétszázból. Jegyzetek a kolozsvári magyar színház utóbbi évtizedeiről. = Kort 1985. 7. sz. 114–126.

POMOGÁTS Béla: Az Erdélyi Szépmíves Céh. = Könyvvilág 1985. 1. sz. 32.

POMOGÁTS Béla: Romániai magyar irodalom (1918–1948). = Lit 1985. 1–2. sz. 180–211.

SAS Péter: Adalékok az Erdélyi Helikon történetéhez. Beszélgetés Lőrincz Lászlóval. = Fo 1985. 5. sz. 75–79.

SZOPORI NAGY Lajos: Öt erdélyi költő finnül. = ÉI 1985. 18. sz. 10. [Szilágyi Domokos, Kányádi Sándor, Lászlóffy Aladár, Király László, Farkas Árpád]

[ZÖLDI László] (zöldi): Az erdélyi magyar sajtó. = ÉI 1985. 35. sz. 7.

EGYES SZERZŐK

ASZTALOS ISTVÁN

BEKE György: A. I. nevel. = Utunk 1985. 10. sz. 4.

BALÁZS F. ATTILA

–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 2. sz. 16.

BALOGH EDGÁR

AGÁRDI Péter: B. E. Duna-völgyi párbeszéde. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 133–136.

*HUSZÁR Sándor: Történelmi hullámvölgyben nem az eredmény nagysága, hanem a magatartás erkölcse a mérték. B. E. kényszerű honfoglalása. In: H. S.: Honnan tovább? 176–189.

KOVÁCS Kristóf András: A helytállás tisztelete. B. E., az otthont találó közíró. = Napj 1985. 5. sz. 27–30.

TASI József: „Maga számomra Magyarország". Beszélgetés Balogh Edgárral Móricz Zsigmondról. = ÚjFo 1985. 6. sz. 67–79.

BÁNFFY MIKLÓS

HUSZÁR Sándor: Valóság helyett délibábok. B. M. három élete. = Kort 1985. 6. sz. 102–121.

NEMESKÜRTY István: Erdélyi történet. B. M. In: N. I.: Tűnődések történelemről, irodalomról. 286–293.

TÓTH Ágnes: B. M. drámái. = SzínhSz 18. sz. 1985. 231–289.

TÓTH Ágnes: B. M. iratai és színdarabjainak bemutatóira vonatkozó irodalom. = SzínhSz 18. sz. 1985. 355–364.

BEKE GYÖRGY

BALOGH Edgár: Levelesláda, tudósportrék, barangolókönyv. Elkésve, három romániai könyvről. = Ttáj 1985. 12. sz. 57–66. [B. Gy.: Itt egymásra találnak az emberek]

NOVÁK Gábor: Nem kapjuk ingyen. Beszélgetés Beke Györggyel. = MIfj 1985. 17. sz. 25.

BÖZÖDI GYÖRGY

B. NÁDOR Orsolya: Kisebbségi helyzet fokozott felelősséggel. B. Gy.: Székely bánja. = Napj 1985. 11. sz. 26–27.

DEÁK TAMÁS

D. T.: Don Juan halála. Regénytorzó, meg egy bizalmas epilógus. = Életünk 1985. 5. sz. 401–419. [Szövegközlés és D. T.: Bizalmas epilógus c. írása saját regényéről]

DEMETER JÁNOS

*HUSZÁR Sándor: A lehetetlen lehetőségei. D. J. emlékiratáról. In: H. S.: Honnan tovább? 210–214. [D. J.: Századok sodrában]

GAÁL GÁBOR

AGÁRDI Páter: G. G. és a „folytonosság". Válogatott írásainak harmadik kötetéről. In: A. P.: Korok, arcok, irányok. 129–132.

*HUSZÁR Sándor: Az élet mindig valahová beágyazott tudat. A levelező G. G. In: H. S.: Honnan tovább? 167–175.

GELLÉRT SÁNDOR

G. S.: Két levél. Ady és a Kalevala. – A feszültségek feloldása. = Fo 1985. 2. sz. 30–33.

[Egy levél 1977-ből, egy 1979-ből Anna-Maija Raittila finn költőnőnek]

HUSZÁR SÁNDOR

—: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 38. sz. 16.

KACSÓ SÁNDOR

*HUSZÁR Sándor: A jövőért nem aggódni, hanem dolgozni kell. K. S. önéletrajzi emlékezéseiről. In: H. S.: Honnan tovább? 137–166.
—: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 12. sz. 16–17

B. KÁDÁR JÁNOS

—: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 23. sz. 16–17.

KALLÓS ZOLTÁN

VIRT László: A balladás ember Budapesten. K. Z. = Honism 1985. 1. sz. 49–50.

KÁNYÁDI SÁNDOR

SZAMOSI József: Széljegyzetek az erdélyi irodalomról, amely több mint irodalom. Bevezető K. S. versmondó estjéhez. = Nemzetőr 419. sz. 1985. 5.

KIRÁLY LÁSZLÓ

BOGDÁN László: Rendhagyó délután Király Lászlóval. = A Hét 1985. 42. sz. 5.

KÓS KÁROLY

K. K. levelei Reményik Sándorhoz. (Közli: Sas Péter.) = Som 1985. 5. sz. 31–39. [6 levél, 1924–1932.]
SAS Péter: K. K. és Vágó Gábor levelezése. = Honism 1985. 6. sz. 48–50. [K. K. levele 1961-ből]

KUNCZ ALADÁR

*HUSZÁR Sándor: A fekete barát nyomában. Tűnődés Kuncz Aladárról. In: H. S.: Honnan tovább? 103–136.
PÁNDI Pál: Az egykönyvű remekíró. Száz éve született K. A. = Népszabadság 1985. dec. 29. 7.

LAKATOS DEMETER

BOSNYÁK Sándor: L. D. versei. = MV 1985. 1. sz. 20–22.

LÁSZLÓFFY ALADÁR

BOGDÁN László: L. A. kaleidoszkópja. = IgSzó 1985. 1. sz. 77–80.
MAROSI Péter: Cédulázó ember. = Utunk 1985. 2. sz. 1–2.
–: Szélrózsa = ÚjT 1985. 46. sz. 16.

LÁSZLÓFFY CSABA

TAR Károly: A költészet esélyével. L. Cs. új versei. = Kor 1985. 4. sz. 341–342.

P. LENGYEL JÓZSEF

GÁBOR Csilla: Irodalmon innen – és túl. Gondolatok a lektűrről P. L. J. munkái ürügyén. = Kor 1985. 3. sz. 261–263.

MANDICS GYÖRGY

BEKE György: „Mindenki a saját pályáját járja". Beszélgetés Mandics Györggyel. = A Hét 1985. 46. sz. 7.

MARKÓ BÉLA

ADONYI NAGY Mária: Beszélgetés Markó Bélával. = A Hét 1985. 10. sz. 7., 10.

MÉLIUSZ JÓZSEF

*HUSZÁR Sándor: A sors értelme – az értelem sorsa. In: H. S.: Honnan tovább? 190–209.

MÓZES ATTILA

ADONYI NAGY Mária: Beszélgetés Mózes Attilával. = A Hét 1985. 47. sz. 7., 9.

NAGY ISTVÁN

*HUSZÁR Sándor: N. I. arca – önnön tükrében. In: H. S.: Honnan tovább? 215–248.

PANEK ZOLTÁN

DOBOS Marianne: Madarat tolláról, embert . . .!? Beszélgetés Panek Zoltánnal. = Életünk 1985. 2. sz. 175–181.

SZILÁGYI Júlia. P. Z. kísérletei.= A Hét 1985. 48. sz. 5–7.

PAPP FERENC

GÁLFALVI Zsolt: Füstben és fényben. = A Hét 1985. 3. sz. 7.
–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 6. sz. 16–17.

ROSTÁS ZOLTÁN

BALOGH Edgár: Levelesláda, tudósportrék, barangolókönyv. Elkésve, három romániai könyvről. = Ttáj 1985. 12. sz. 57–66. [R. Z.: Visszajátszás]

SÜTŐ ANDRÁS

S. A.: Egy színdarab forrástájékáról. = FSzM 1985. 50. sz. 4–5. [Advent a Hargitán]
BALÁZS Ádám: „Engedjétek hozzám jönni a szavakat. . .” S. A. dedikál. = MHírek 1985. 9. sz. 21.
*BÍRÓ Béla: A tragikum tragédiája. Kriterion, Bukarest, 1984. 146 l. [Sütő András drámáiról is]
*CSORDÁS Mihály: Követni az időt.
Megvalósult ígéret. 20–24. [Anyám könnyű álmot ígér] – A lázadás erkölcsi dilemmái. 35–38. [Itt állok, másként nem tehetek. . .]
GÖRÖMBEI András: Csillag a máglyán. = Ttáj 1985. 12. sz. 28–49.
HÉRA Zoltán: Miért éppen magyarul? S. A.: Engedjétek hozzám jönni a szavakat. In: H. Z.: Válasz a szfinxnek. 169–173.
SÍK Ferenc: S. A. a Nemzeti Színházban. = Ttáj 1985. 12. sz. 32–34.
SINKOVITS Imre: Esemény. = Ttáj 1985. 12. sz. 35–36. [Az Advent a Hargitán bemutatója]

SZABÉDI LÁSZLÓ

*MÓZES Huba: Az egészet akartam. Szabédi Lászlóról és életművéről. Dacia, Kolozsvár-Napoca, 1984. 194 l. (Kismonográfiák)

SZABÓ GYULA

–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 31. sz. 16.

SZÁNTÓ GYÖRGY

MEZEY László Miklós: Öt közös esztendő. Fábry Zoltán és Sz. Gy. = Fo 1985. 5. sz. 80–86.

SZÉKELY JÁNOS

*BÍRÓ Béla: A tragikum tragédiája. Kriterion, Bukarest, 1984. 146 l. [Székely János drámáiról is]

SZILÁGYI ANDRÁS

KÁNTOR Lajos: Megkésett dedikáció Szilágyi Andrásnak. = IgSzó 1985. 2. sz. 179–181.
Nekr. Kozma Dezső = Kor 1985. 1. sz. 55.

SZILÁGYI DOMOKOS

DOBOZI Eszter: A játék Sz. D. költészetében. = Fo 1985. 10. sz. 68–75.
CS. GYÍMESI Éva: Egy létszimbólum színe és visszája. = Életünk 1985. 1. sz. 49–59.
KAPILLER Ferenc: „. . .éjjeliőr egy tört-ezüst koron". Szempontok Sz. D. költészetének értelmezéséhez. = Életünk 1985. 1. sz. 60–70.
LÁNG Gusztáv: A költő és az Ige. Egy hagyományszemlélet végpontja és genezise. = Életünk 1985. 1. sz. 42–48.
LÁSZLÓFFY Aladár: A Reménytelen Alapvető. = Életünk 1985. 1. sz. 24–29.
SZAKOLCZAY Lajos: Sz. D. prózája. = Életünk 1985. 1. sz. 30–41.

SZŐCS GÉZA

TÖMÖRY Péter: A visszatérés kényszere. Beszélgetés Szőcs Gézával. = Visszhang 1985. 6. sz. 5.

Szovjetunió

ÁLTALÁNOS RÉSZ

GVARGYIONOV, Borisz: 40 éves a Kárpáti Kiadó. A szellemi rokonság szálai. = Könyvvilág 1985. 8. sz. 3.
MARGÓCSY József: Kárpátalja magyar irodalmának története. = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 4. sz. 67–71.
SÁNDOR László: Magyar irodalom Kárpát-Ukrajnában 1944–1948. = ÚjAur 1985. 2. sz. 31–38.

EGYES SZERZŐK

BALLA D. KÁROLY

–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 36. sz. 16.

FÁBIÁN LÁSZLÓ

–: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 19. sz. 16–17.

Egyéb országok

ÁLTALÁNOS RÉSZ

BATÁRI Gyula: A Magyar Száműzöttek Lapja. Az első amerikai magyar hírlap 1853-ban. = MKsz 1985. 3–4. sz. 309–316.

BISZTRAY György: Irodalom és kulturális tudat, kanadai példák. = NyéK 61. sz. 1985. 17–21.

BORBÁNDI Gyula: A magyar emigráció életrajza 1945–1985. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, München, 1985. 510 l.
Az emigráns sajtóhálózat kiépülése. 133–144. – Száműzött írók. 145–159. – Értelmiségi körök és találkozók. 350–366. – Irodalom és irodalmi sajtó. 367–383. – Magyar–magyar kapcsolatok. 431–446.

BUZINKAY Géza: A magyar könyv Amerikában. = NyéK 61. 1985. 71–74.; Könyvvilág 1985. 5. sz. 17. [Püski-Corvin Könyvesház]

A harmadik reformnemzedék. Kerekasztal-beszélgetés, 1984. Rendezte a Szepsi Csombor Kör (London). A vitát vezette: Czigány Lóránt. = ÚjLátóh 1985. 1. sz. 81–98. [Borbándi Gyula: A magyar népi mozgalom. A harmadik reformnemzedék. New York, 1983. c. könyve kapcsán]

KRÍZA Ildikó: Népdal a pittsburghi magyarok körében. In: A magyar vers. 339–345.

LISZTÓCZKY László: A nyugati magyar irodalom svájci műhelye. = Nyék 61. sz. 1985. 21–27.

NAGY Károly: Magyar dráma New Yorkban. (N. K. beszélgetése Brogyányi Jenővel, a Threshold színtársulat vezetőjével.) = Itt-Ott 1985. 2. sz. 25–27.

POMOGÁTS Béla: Magyar Műhely-találkozó Kalocsán. = ÉI 1985. 32. sz. 8.

EGYES SZERZŐK

BISZTRAY GYÖRGY

SZÉKY János: Vendégeink: B. Gy. [Interjú] = ÉI 1985. 34. sz. 8.

DEDINSZKY ERIKA

PÉNTEK Imre: Két nyelven, két kultúra költőjeként... Beszélgetés Dedinszky Erikával. = Életünk 1985. 3. sz. 215–231.

FALUDY GYÖRGY

SZAKOLCZAY Lajos: F. Gy. látomásai. = MV 1982. 9. sz. 75–79.; Szivárvány 17. sz. 1985. 9–15.
SZATHMÁRY Lajos: „Fegyvert s vitézt éneklek." = Szivárvány 17. sz. 1985. 5–7.
ZALÁN Magda: F. Gy., aki Torontót felírta a magyar irodalom térképére. = IrodÚjs 1985. 4. sz. 2.
ZALÁN Magda: Szent, hamis útlevéllel. Faludy Györgyről, aki szeptember 20-án lett 75 éves. = ÚjLátóh 1985. 3. sz. 315–321.

FERDINANDY GYÖRGY

F. Gy.: Magyar író a trópusokon. = Itt-Ott 1985. 1. sz. 33–36.
SZÉKY János: Vendégeink: F. Gy. [Interjú] = ÉI 1985. 34. sz. 8.

GOMBOS GYULA

KOMJÁTHY Aladár: Gombos Gyuláról. = NyugMság 1985. 11–12. sz. 12.

HATÁR GYŐZŐ

GÖMÖRI György: H. Gy. köszöntése. (Az író hetvenedik születésnapja alkalmából.) = Életünk 1985. 12. sz. 1146–1148.
KASLIK Péter: A szavak érvényesek. Szélhárfa I. II. III. – Gondolatok H. Gy. hármaskönyvéről. – = Szivárvány 17. sz. 1985. 56–66.
MÁTÉ Imre: A 70 éves H. Gy. = Nemzetőr 1985. 420. sz. 5.
SÁRKÖZI Mátyás: H. Gy. prózájáról. = BécsiNapló 1985. 3. sz. 9.

IGNOTUS PÁL

AMBRUS János: Az új magyar demokráciáért. I. P. és Lukács György levélváltása 1945–1946-ból. = Kr 1985. 4. sz. 9–14. [2 levél]
Találkozás Ignotus Pállal. Egy késői visszaemlékezésből. (Közli: Hauserné Borus Rózsa.) = Kr 1985. 8. sz. 36–40.

KERÉNYI KÁROLY

VAJDA Gábor: A harmincas évek szellemi háttere. = Híd 1985. 4. sz. 509–517.

LÉNÁRD SÁNDOR

Ki volt L. S.? Szerb Antalnéval beszélget Rapcsányi László. = Kort 1985. 2. sz. 109–111.

MAJOR-ZALA LAJOS

—: Szélrózsa. = ÚjT 1985. 8. sz. 16–17.

MÁRAI SÁNDOR

M. S.: Napló 1976–1983. Újváry-„Griff", München, 1985. 192 l.
KABDEBÓ Tamás: Márai és az évszázad. Az író 85. születésnapjára. = Nemzetőr 1985. 421. sz. 5.

MÁTÉ IMRE

CSERNOHORSZKY Vilmos: M. I. 50. születésnapjára. = Nemzetőr 1985. 419. sz. 5.

NYÍRŐ JÓZSEF

Néhány adat Ny. J. emigráns éveihez. Adatközlők: Kutasi Kovács Lajos, Sánta-Pintér Gyula. = ÚjLátóh 1985. 1. sz. 132–133.

PEÉRY REZSŐ

SÁNDOR László: Emlékezés Peéry Rezsőre. = ÉI 1985. 14. sz. 10.
SZTÁRAY Zoltán: Egy kincses ládikó. = ÚjLátóh 1985. 2. sz. 271–27?. [P. R.: „Requiem egy országrészért" c. könyve kapcsán]

PÓLYA LÁSZLÓ

VÁRDY HUSZÁR Ágnes: Az amerikai magyar irodalom kezdetei: P. L. költői arcképe. In: A magyar vers. 212–218.

SEBESTYÉN GYÖRGY

S. Gy.: Önarcképvázlat. = Kort 1985. 12. sz. 117–129.

SULYOK VINCE

POMOGÁTS Béla: A fény vándora. S. V. költészetéről. = Műhely 1985. 6. sz. 21–22.

CS. SZABÓ LÁSZLÓ

BORBÁNDI Gyula: Búcsú Cs. Szabó Lászlótól. = NyugMság 1985. 1. sz. 2.
G. Gy.: Egy állítólagos Cs. Szabó-levél margójára. = Bécsi Napló 1985. 2. sz. 10. [Somlyó György: Cs. Sz. L. londoni levele. 1947. június 22. = ÉI 1984. 51–52. sz. 26.] – Somlyó György: Válasz – névtelen levélre. = ÉI 1985. 5. sz. 4. [A levél fénymáso-

latának közlésével.] – Kéry László: Levéltitok. = ÉI 1985. 9. sz. 2. – Somlyó György: Helyreigazítás. = ÉI 1985. 9. sz. 2.

HANÁK Tibor: Léte: távollét. = BécsiNapló 1985. 5. sz. 10.

Két Cs. Sz. L.-levél Juhász Gézának. (Közli: Lévay Botond.) = TheolSz 1985. 4. sz. 237–238. [1945., 1946.]

MAKKAI Ádám: Elkésett alkalom: Búcsú a „londoni Kazinczy-tól". = Szivárvány 15. sz. 1985. 99–101.

POMOGÁTS Béla: Magyar Nézőpont. Cs. Szabó Lászlóról. = Vig 1985. 1. sz. 11–17.

Cs. Sz. L.-emlékszám. = ÚjLátóh 1985. 1. sz.

Karátson Endre: Adalékok egy felségterület megörökítéséhez. 1–5. – Kibédi Varga Áron: A harcos esztéta. 6–8. – Sárközi Mátyás: Cs. Sz. L. prioritásai. 9–11. – Gömöri György: Gondolatok és emlékek Cséről. 11–13. – Kerényi Magda: „A gyönyörűen beérett magyar költő." 14–19. – Lőkkös Antal: Szabad-e parodizálni? 20–22.

SÁRKÖZI Mátyás: Utolsó látogatás. = IrodÚjs 1985. 1. sz. 3–4.

TÓBIÁS Áron: Találkozások Cs. Szabó Lászlóval. = Confessio 1985. 1. sz. 81–85.

VEZÉR Erzsébet: Egy évben születtem Attilával... Régi beszélgetés Cs. Szabó Lászlóval. = Kort 1985. 5. sz. 133–143. [1971.]

Nekr. Csoóri Sándor = Alf 1985. 1. sz. 84–86.; Kabdebó Tamás = Nemzetőr 1985. 419. sz. 5–6.; Pomogáts Béla = NyéK 58. sz. 1985. 5–6.

SZABÓ ZOLTÁN

K. LENGYEL Zsolt: Teremtő író. Sz. Z. emlékére, halálának első évfordulóján. = ÚjLátóh 1985. 3. sz. 307–313.

Magyar író Josselinben. (Tévéinterjú.) Riporter: Radványi Dezső. = ÚjLátóh 1985. 1. sz. 99–106. Hozzászólás: Nyeste Zoltán = ÚjLátóh 1985. 2. sz. 273–274.

MOLNÁR József: Hamlet a Parnasszuson. = ÚjLátóh 1985. 3. sz. 299–306.

TERNAY KÁLMÁN

Nekr. Könnyű László = Itt-Ott 1985. 2. sz. 30.; Tűz Tamás = NyugMság 1985. 6. sz. 8.

THINSZ GÉZA

KRISTÓ NAGY István: Tárgyias költészet. = Műhely 1985. 4. sz. 76–77.

SZEKÉR Endre: T. G. „svédmagyaros" költői párbeszéde. = Életünk 1985. 10. sz. 956–960.

TŰZ TAMÁS

POMOGÁTS Béla: Leheletnyi öröklét. Töredékek T. T. költészetéről. = Som 1985. 3. sz. 49–54.

VASZARY GÁBOR

Nekr. Újváry Sándor = IrodÚjs 1985. 4. sz. 18.; Vinkó József = ÚjT 1985. 23. sz. 26.

WASS ALBERT

BÖDŐCS Pál: W. A. írói munkássága 925-ig. = Nemzetőr 1985. 429–430. sz. 8.

1985-ben ismertetett irodalomtörténeti művek

Agárdi Péter: Értékrend és kritika. Fejtő Ferenc irodalomszemlélete a 30-as években. Bp., 1982. – Ism. Fenyő István = ItK 1985. 3. sz. 366–370.

Alabán Ferenc: Folytatás és változás. Tanulmányok. Bratislava, 1984. – Ism. Dusza István = ISz 1985. 9. sz. 849–853.

András László: A Madách-rejtély. Bp., 1983. – Ism. Kerényi Ferenc = ItK 1985. 1. sz. 138–139.

Balassa Péter: Észjárások és formák. Elemzések és kritikák újabb prózánkról, 1978–1984. Bp., 1985. – Ism. Hegyi Béla = Kr 1985. 11. sz. 31–32.; Poszler György = ÉI 1985. 39. sz. 10.; Szilágyi Ákos = Könyvvilág 1985. 11. sz. 10.

Baránszky-Jób László: Teremtő értékelés. Bp., 1984. – Ism. Széles Klára = ItK 1985. 6. sz. 717–720.

Bécsy Tamás: · A dráma lételméletéről. (Művészetontológiai megközelítés.) Bp., 1984. – Ism. Marton Gábor = ÉI 1985. 4. sz. 10.; Mihályi Gábor = Nagyv 1985. 10. sz. 1572–1573.

Bécsy Tamás: · „E kor nekünk szülőnk és megölőnk..." (Az önismeret kérdései Örkény István drámáiban.) Bp., 1984. – Ism. Bácskai Mihályné = It 1985. 3. sz. 722–725.

Béládi Miklós: · Az értelem-alapító. Négy írás Németh Lászlóról. Békéscsaba, 1982. – Ism. Csordás Mihály. In: Cs. M.: Követni az időt. 87–88.

Béládi Miklós: Válaszutak. Tanulmányok. Bp., 1983. – Ism. Határ Győző = ÚjLátóh 1985. 1. sz. 116–118.; Kiss Gy. Csaba = Confessio 1985. 1. sz. 119–122.

Benedek Elek irodalmi levelezése 1921–1929. 2. kötet: 1925–1928. (Közzéteszi: Szabó Zsolt.) Bp.–Bukarest, 1984. – Ism. Vezér Erzsébet = It 1985. 3. sz. 711–712.

Benkő Loránd: Kazinczy Ferenc és kora a magyar nyelvtudomány történetében. Bp., 1982. – Ism. Éder Zoltán = It 1985. 1. sz. 202–206.

Benkő Samu: Őrszavak. Művelődéstörténeti dolgozatok. Bukarest, 1984. – Ism. Trócsányi Zsolt = Száz 1985. 1. sz. 258–261.

Bényei József: Magyar írók perei. Bp., 1984. – Ism. Péter László = It 1985. 4. sz. 1021–1025.

Berlász Jenő: Az Országos Széchényi Könyvtár története 1802–1867. Bp., 1981. – Ism. Fried István = ItK 1985. 2. sz. 247–250.

Beszélgetések Pilinszky Jánossal. (Válogatta, szerkesztette: Török Endre.) Bp., 1983. – Ism. Bakonyi István = Fo 1985. 1. sz. 94–95.; Budai Katalin = TheolSz 1985.

4. sz. 253–254.; Köncöl Csaba = Kr 1985. 1. sz. 25.; Tüskés Tibor = Ttáj 1985. 1. sz. 75–79.

Birnbaum, Marianna D.: Janus Pannonius. Poet and politician. Zagreb, 1981. – Ism. Szörényi László = ItK 1985. 2. sz. 237–242.

Birnbaum, Marianna D.: Miklós Radnóti. A biography of his poetry. München, 1983. – Ism. H. Szász Anna Mária = It 1985. 3. sz. 699–702.

Bojtár Endre: Egy kelet-európéer az irodalomelméletben. Bp., 1983. – Ism. Ács Pál = Lit 1985. 1–2. sz. 217–222.; Heé Veronika = It 1985. 3. sz. 760–765.; Kálmán C. György = Kort 1985. 11. sz. 166–168.

Borbély Sándor: Juhász Gyula. Bp., 1983. – Ism. Stenczer Ferenc = ÉI 1985. 4. sz. 10.

Bori Imre: Fehér Ferenc. Újvidék, 1978. – Ism. Koncsol László = ISz 1985. 1. sz. 77–81.

Bori Imre: Huszonöt tanulmánya a XX. századi magyar irodalomról. Újvidék, 1984. – Ism. Fülöp László = Kr 1985. 12. sz. 30–31.; Simon Zoltán = Alf 1985. 8. sz. 78–81.

Czigány Lóránt: The Oxford history of Hungarian literature. Oxford, 1984. – Ism. Birnbaum Marianna Daisy = IrodÚjs 1985. 2. sz. 19–20.; Dávidházi Péter = Hel 1985. 1. sz. 134–136.; Szegedy-Maszák Mihály = ItK 1985. 2. sz. 234–237.

Csanda Sándor: Nemzetiségi irodalmunk és kapcsolatai. Bratislava, 1985. – Ism. Tasi József = ÉI 1985. 40. sz. 10.

Csapláros István: Fejezetek a magyar–lengyel irodalmi kapcsolatok történetéből. Bp., 1983. – Ism. Körmendy Adrienne = MTud 1985. 10. sz. 797–798.

Csapláros István: A lengyel irodalom Magyarországon. Fejezetek a lengyel irodalom magyarországi fogadtatásának történetéből. Bp., 1985. – Ism. D. Molnár István = Nagyv 1985. 12. sz. 1900–1901.

Csorba Sándor: Kölcsey és Debrecen. Debrecen, 1982. – Ism. Kerényi Ferenc = It 1985. 4. sz. 1009–1012.; Tóth Béla = Alf 1985. 12. sz. 88–90.

Csordás Mihály: Követni az időt. Szabadka, 1984. – Ism. Gerold László = Híd 1985. 4. sz. 549–551.

Csűrös Miklós: Színképelemzés. Bp., 1984. – Ism. Alexa Károly = Kr 1985. 1. sz. 27–28.; Kloss Andor = Som 1985. 2. sz. 103–104.; Rónay László = Kort 1985. 3. sz. 162–163.; Vekerdi László = Je 1985. 4. sz. 406–410.

Dán Róbert: Matthias Vehe-Glirius. Life and Work of a Radical Antitrinitarian with His Collected Writings. Bp.–Leiden, 1982. – Ism. Pákozdy, Ladislaus Martin = ALitt 1985. 1–2. sz. 236–241.; Rot Sándor = It 1985. 2. sz. 516–521.

Deme Zoltán: Arpeggio. Esszék és tanulmányok. Bp., 1984. – Ism. Szurmay Ernő = Jászk 1985. 3. sz. 41.

Dobos László: Gondok könyve. Bratislava, 1983. – Ism. Görömbei András = It 1985. 3. sz. 735–738.

Dobossy László: Előítéletek ellen. Tanulmányok, esszék. Bp., 1985. – Ism. Bata Imre = ÉI 1985. 32. sz. 11.; [Dénes György] -dénes- = Hét 1985. 45. sz. 15.; Kiss Károly = ÚjT 1985. 34. sz. 2.

Duba Gyula: Látni a célt. Esszék, kritikák, vallomások. Bratislava, 1983. – Ism. Kovács Győző = It 1985. 2. sz. 521–524.

Égi s földi virágzás tükre. Kortársak Nagy Lászlóról. (Válogatta, szerkesztette: Balogh Ferencné. Előszó: Czine Mihály.) Veszprém, 1984. – Ism. Alföldy Jenő = ÉI 1985. 40. sz. 11.

Erdélyi János: Úti levelek, naplók. (Vál., szerk., bevezető: T. Erdélyi Ilona.) Bp., 1985. – Ism. Korompay H. János = ItK 1985. 6. sz. 712–715.

Fábián Ernő: A tudatosság fokozatai. Bukarest, 1982. – Ism. Veres Ildikó = Alf 1985. 3. sz. 86–87.

Féja Géza: Magyar haláltánc. (Összeállította, sajtó alá rendezte: Féja Endre.) Bp., 1984. – Ism. Keszthelyi András = ÉI 1985. 16. sz. 10.; Péter László = It 1985. 3. sz. 713–718.; Szekér Endre = Fo 1985. 8. sz. 86–87.

Fenyő István: Haza s emberiség. A magyar irodalom 1815–1830. Bp., 1983. – Ism. Kovács József László = KönyvNev 1985. 6. sz. 279–282.; Nagy Imre = ItK 1985. 2. sz. 242–245.

Földes Anna: Örkény-színház. Tanulmányok és interjúk. Bp., 1985. – Ism. Illés Jenő = FSzM 1985. 37. sz. 28.; Pomogáts Béla = ÚjT 1985. 47. sz. 2.

Fráter Jánosné: Az Akadémiai Könyvtár iratai 1831–1849. Bp., 1984. – Ism. Tóth András = ItK 1985. 3. sz. 379–380.

Fülep Lajos emlékkönyv. Cikkek, tanulmányok Fülep Lajos életéről és munkásságáról. (Válogatta, szerkesztette: Tímár Árpád.) Bp., 1985. – Ism. Éles Csaba = Alf 1985. 10. sz. 91–92.; Polgárdy Géza = RefL 1985. 31. sz. 4.; Rónay László = Kr 1985. 11. sz. 28.

Gáspári László: A századvégi novella lírizálódásáról. Bp., 1983. – Ism. Kiscsatári Mariann = ItK 1985. 3. sz. 381–382.

Görgey Gábor: Munkavilágítás. Bp., 1984. – Ism. Koltai Tamás = ÉI 1985. 19. sz. 10.

Görömbei András: Napjaink nemzetiségi magyar irodalmai. Fakultatív tanári kézikönyv. 1–2. kötet. Bp., 1984. – Ism. Pomogáts Béla = NyéK 60. sz. 1985. 88–89.

Gyergyai Albert: Védelem az esszé ügyében. Bp., 1984. – Ism. Angyalosi Gergely = Kr 1985. 1. sz. 26.; Olasz Sándor = Som 1985. 6. sz. 101–102.

Gyertyán Ervin: „Tisztán meglátni csúcsainkat". Tanulmányok József Attiláról. Bp., 1985. – Ism. Dési Ábel = 7Nap 1985. 25. sz. 30.

Györgyey, Clara: Ferenc Molnár. Boston, 1980. – Ism. Nagy Péter = HS 1985. 1. sz. 145–146.

Gyuris György–*Vajda* Lászlóné: Írások Móra Ferencről. Szeged, 1981. – Ism. Németh S. Katalin = ItK 1985. 1. sz. 143–144.

Haiman György: Nicholas Kis, a Hungarian Punch-Cutter and Printer. Bp.–San Francisco, 1983. – Ism. Borsa Gedeon = MKsz 1985. 2. sz. 181–183.

Hajdu Ráfis Gábor: Kritikák, esszék, tanulmányok, 1970–1980. Bp., 1984. – Ism. Dusza András = Műhely 1985. 1. sz. 65–67.

Herman Ottó: Arany, Tompa, Petőfi és a népköltés madárvilága. Bp., 1983. – Ism. Balázs Géza = Honism 1985. 4. sz. 57.; Katona Imre = It 1985. 3. sz. 691–694.

Hevesi András: A gonoszság dicsérete. Cikkek, tárcák, bírálatok. Bp., 1984. – Ism. Baróti Dezső – ÚjT 1985. 23. sz. 23.

Hopp Lajos: A lengyel literatúra befogadása Magyarországon 1780–1840. Bp., 1983.

– Ism. Csapláros István = It 1985. 3. sz. 742–747.; Nagy László Kálmán = Hel 1985. 1. sz. 120–121.

Horváth Iván: Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben. Bp., 1982. – Ism. Vörös Imre = It 1985. 3. sz. 585–593.

Horváth Károly: Madách Imre. Bp., 1984. – Ism. Barta János = Alf 1985. 4. sz. 102–106.; Csokonai Attila = KönyvNev 1985. 4–5. sz. 234–236.; Dékány Endre = ÚjEmb 1985. 16. sz. 6.; Kerényi Ferenc = It 1985. 3. sz. 694–697.

Hubay Miklós:A dráma sorsa. Bp., 1983. – Ism. Fehér Katalin = Híd 1985. 1. sz. 135–137.; P. Müller Péter = ItK 1985. 1. sz. 139–140.

Hunyadi-Brunauer, Dalma–*Brunauer,* Stephen: Dezső Kosztolányi. München, 1983. – Ism. Kemény Gábor = Nyr 1985. 3. sz. 367–369.; H. Szász Anna Mária = It 1985. 3. sz. 697–699.; Szegedy-Maszák Mihály = HS 1985. 2. sz. 307–309.; ItK 1985. 3. sz. 363–366.

Huszár Tibor: Beszélgetések. Bp., 1983. – Ism. Zsigmond Gyula = Confessio 1985. 3. sz. 124–126.

Illés Endre: Szerelmeim, évek múlva. Bp., 1984. – Ism. Laczkó Endre = Alf 1985. 1. sz. 71–74.; Melczer Tibor = Kr 1985. 1. sz. 24–25.; Tüskés Tibor = Műhely 1985. 1. sz. 67–70.

Illyés Gyula emlékkönyv. (Válogatta, szerkesztette: Illyés Gyuláné. Utószó: Domokos Mátyás.) Bp., 1984. – Ism. Alexa Károly = Kr 1985. 5. sz. 27–28.; Czine Mihály = Vig 1985. 8. sz. 677–678.; uő. = NyugMság 1985. 9. sz. 12.; id. Fasang Árpádné = Diakonia 1985. 2. sz. 93.; Grezsa Ferenc = Ttáj 1985. 3. sz. 83–88.; Hajnal László Gábor = ÚjLátóh 1985. 2. sz. 258–260.; [Hölvényi György] H. Gy. = ÚjEmb 1985. 7. sz. 6.; Kovács J. Béla = Napj 1985. 5. sz. 31–32.; Orosz László = Fo 1985. 5. sz. 88–89.; Tüskés Tibor = ÚjFo 1985. 3. sz. 64–67.; – = Inosztrannaja Literatura 1985. 6. sz. 247.

Írások Móra Ferencről. Bibliográfia. (Szerkesztette: Gyuris György. Bevezető: Vajda Lászlóné.) Szeged, 1980. – Ism. Németh S. Katalin = ItK 1985. 1. sz. 143–144.

Kabdebó Lóránt: A háborúnak vége lett. Bp., 1983. – Ism. Zimonyi Zoltán = Életünk 1985. 3. sz. 281–285.

Kabdebó Lóránt: A műhely titkai. Bp., 1984. – Ism. Németh Tibor György = KönyvNev 1985. 2. sz. 63–66.

Kanyar József: „Múzsáknak szentelt kies tartomány." Tanulmányok Somogy művelődéstörténetéből. XVIII–XX. század. Kaposvár, 1983. – Ism. T. Mérey Klára = Száz 1985. 1. sz. 253–255.

Károlyi Amy: Születésem története. Bp., 1984. – Ism. Albert Zsuzsa = HungPEN 26. sz. 1985. 122–123.; Bécsy Ágnes = Kr 1985. 5. sz. 28.; Domokos Mátyás = Kort 1985. 2. sz. 146–148.

Kenyeres Zoltán: A lélek fényűzése. Bp., 1983. – Ism. Széles Klára = ItK 1985. 2. sz. 252–254.

Kenyeres Zoltán: Tündérsíp. Weöres Sándorról. Bp., 1983. – Ism. Határ Győző = ÚjLátóh 1985. 1. sz. 120–122.; Széles Klára = ItK 1985. 3. sz. 370–375.

Keresztury Dezső: Árnyak nyomában. Válogatott színikritikák, tanulmányok. Bp., 1984. – Ism. Berkes Erzsébet = Kr 1985. 6. sz. 32–33.; Hegedűs Géza = ÉI

1985. 21. sz. 10.; Illés Jenő = FSzM 1985. 12. sz. 28.; Orosz László = Fo 1985. 11. sz. 92–93.; Pomogáts Béla = ÚjT 1985. 13. sz. 2.

Keresztury Dezső: Helyünk a világban. Tanulmányok. Új válogatás. Bp., 1984. – Ism. Mányoki János = EvÉ 1985. 36. sz. 4.; Nemes István = Je 1985. 7–8. sz. 725–727.; Olasz Sándor = Alf 1985. 12. sz. 66–68.; Orosz László = Fo 1985. 11. sz. 91–92.; Pomogáts Béla = Köznevelés 1985. 12. sz. 12.; uő. = NyéK 60. 1985. 85.; uő. = ÚÍ 1985. 6. sz. 115–117.; Tüskés Tibor = Napj 1985. 5. sz. 32–33.

Király Erzsébet–*Kovács* Sándor Iván: „Adria tengernek fönnforgó habjai". Tanulmányok Zrínyi és Itália kapcsolatáról. Bp., 1983. – Ism. Hargittay Emil = It 1985. 4. sz. 1005–1009.; Szörényi László = Hel 1985. 2–4. sz. 350–352.

Kiss Ferenc: „Fölrepülni rajban. . ." Bp., 1984. – Ism. Kovács J. Béla = Napj 1985. 6. sz. 30.

Kiss Ferenc: Interferenciák. Bp., 1984. – Ism. Alföldy Jenő = Kr 1985. 1. sz. 26–27.; Sipos Lajos = Napj 1985. 3. sz. 33–34.

Kolozsvári Grandpierre Emil: Eretnek esszék. Bp., 1984. – Ism. Berkes Erzsébet = ÉI 1985. 12. sz. 11.; Domokos Mátyás = Kort 1985. 8. sz. 152–156.

Kósa Ferenc: Apor Péter helyesírása és nyelvének hangállapota. Bukarest, 1983. – Ism. Dienes Erzsébet = TheolSz 1985. 6. sz. 378.

Kovács József László: Régen volt iskolák dicséretes törvényei. Kilenc iskolatörténeti-irodalomtörténeti tanulmány. Zsámbék, 1984. – Ism. V. Kovács Sándor = MKsz 1985. 1. sz. 95–96.; Monok István = ItK 1985. 3. sz. 377–378.

„Kőből, fából házat . . . igékből várat". In memoriam Kós Károly 1883–1983. (Válogatta, szerkesztette, sajtó alá rendezte, utószó: Sas Péter.) Bp., 1983. – Ism. Bakó Endre = Alf 1985. 2. sz. 67–68.

Kölcsey Ferenc levelezése Kende Zsigmonddal. (Sajtó alá rendezte, bevezető, jegyzetek: Taxner-Tóth Ernő. Tanulmány: Takács Péter.) Bp., 1983. – Ism. Kerényi Ferenc = It 1985. 4. sz. 1009–1012.

Köllő Károly: Két irodalom mezsgyéjén. Tanulmányok a román–magyar irodalmi kapcsolatok történetéből. Bukarest, 1984. – Ism. Beke György = AHét 1985. 17. sz. 6–7.; Erdélyi K. Mihály = Kort 1985. 10. sz. 165–168.

Kőrösi Csoma Sándor levelesládája. (Válogatta, szöveggondozás, bevezető, jegyzetek: Szilágyi Ferenc.) Bp., 1984. – Ism. Csáky Károly = Hét 1985. 24. sz. 10.

Kulcsár Szabó Ernő: A zavarbaejtő elbeszélés. Bp., 1984. – Ism. Dobos István = Alf 1985. 7. sz. 80–82.; Fehér Katalin = Híd 1985. 5. sz. 756–757.; Fráter Zoltán = Kort 1985. 11. sz. 164–166.; Mátyás Győző = Kr 1985. 6. sz. 38.; Szerdahelyi István = Kr 1985. 6. sz. 38–39.

Lengyel Balázs: Verseskönyvről verseskönyvre. Líránk a hetvenes években. Bp., 1982. – Ism. Kiss Ferenc. = Kort 1985. 2. sz. 155–158.

Lévay Botondné–*Haiman* György: A Kner-nyomda, kiadványainak tükrében 1882–1944. 1–2. köt. Bp., 1982. – Ism. Kókay György = MKsz 1985. 1. sz. 92–93.

Levendel Júlia: Így élt Kosztolányi Dezső. Bp., 1985. – Ism. Bikfalvy Péter = KönyvNev 1985. 4–5. sz. 204–207.; Dér Zoltán = 7Nap 1985. 16. sz. 32.; Krassói Dániel = MIfj 1985. 19. sz. 6.; Major Ottó = ÚjT 1985. 12. sz. 23.

Lőkös István: Magyar és délszláv irodalmi tanulmányok. Bp., 1984. – Ism. Sipos Lajos = Napj 1985. 5. sz. 36–37.

Lőrinczy Huba: Szépségvágy és rezignáció. A századforduló epikájáról. Bp., 1984. – Ism. Csűrös Milós = ItK 1985. 6. sz. 715–717.; Dérczy Péter = Kr 1985. 1. sz. 29.; Fülöp László = Alf 1985. 5. sz. 84–86.; Láng Gusztáv = Életünk 1985. 6. sz. 568–571.

A Lukács-vita, 1949–1951. (Szerkesztette, jegyzetek, utószó: Ambrus János. Előszó: Zoltai Dénes.) Bp., 1985. – Ism. Fenyves Katalin = Könyvvilág 1985. 6. sz. 2.

Magyar Bálint: A Magyar Színház története 1897–1951. Bp., 1985. – Ism. Antal Gábor = Szính 1985. 12. sz. 47–48.

A magyar hivatali írásbeliség fejlődése 1181–1981. 1. kötet. (Szerkesztette: Kállay István.) Bp., 1984. – Ism. Veszprémy László = MKsz 1985. 2. sz. 184–185.

A magyar irodalomtörténet bibliográfiája. 1905–1945. Személyi rész I. A–K. (Szerkesztette: Vargha Kálmán, V. Windisch Éva.) Bp., 1982. – Ism. Kovács József László = SoprSz 1985. 4. sz. 379–381.

Magyar István: „Felháborodom, tehát vagyok." Bálint György élete 1906–1943. Bp., 1984. – Ism. Zay László = It 1985. 3. sz. 707–710.

A magyar könyvkultúra múltjából. Iványi Béla cikkei és anyaggyűjtése. Szeged, 1983. – Ism. Borsa Gedeon = MKsz 1985. 1. sz. 82–84.

Magyarország levéltárai. (Szerkesztette: Balázs Péter.) Bp., 1983. – Ism. Hölvényi György = ÚjEmb 1985. 3. sz. 6.; Kormos László = TheolSz 1985. 6. sz. 375.; Tóth András = Ktáros 1985. 6. sz. 365–366.

A magyarországi iskolai színjátékok forrásai és irodalma. 1. A magyarországi jezsuita iskolai színjátékok forrásai 1561–1773. Bp., 1984. – Ism. Tóth András = It 1985. 3. sz. 677–678.; Varga Imre = ItK 1985. 3. sz. 356–363.

Major Ottó: Egy nemzet férfikora. Tanulmányok, színikritikák, interjúk. Bp., 1984. – Ism. Csókás László = ÚÍ 1985. 7. sz. 120–122.; Fenyő István = ÉI 1985. 8. sz. 11.; Laczkó András = Alf 1985. 12. sz. 69–71.; Sík Csaba = ÚjT 1985. 18. sz. 2.; Simon Zoltán = Kr 1985. 6. sz. 35–36.

Móricz Zsigmond, a Nyugat szerkesztője. Levelek. (Válogatta, szerkesztette, utószó: Tasi József. Sajtó alá rendezte, jegyzetek: H. Bagó Ilona.) Bp., 1984. – Ism. Kőhegyi Mihály = Fo 1985. 8. sz. 92.; Turczel Lajos = ISz 1985. 9. sz. 854–856.; Tüskés Tibor = ÚjFo 1985. 6. sz. 79–81.; Vargha Kálmán = Könyvvilág 1985. 7. sz. 14.; Várkonyi Benedek = ÉI 1985. 45. sz. 8.

Móricz Zsigmond: Tanulmányok. 2. Erkölcsi sarkantyú. 3. A tizenkettedik órában. (Összegyűjtötte, szerkesztette, szöveggondozás: Nagy Péter.) Bp., 1983., 1984. – Ism. Csáky Edit = It 1985. 3. sz. 702–707.

Mózes Huba: Sajtó, kritika, irodalom. Bukarest, 1983. – Ism. Köllő Károly = Utunk 1985. 12. sz. 4.

Nagy Károly: Magyar szigetvilágban ma és holnap. New York, 1984. – Ism. Ferdinandy György = Szivárvány 16. sz. 1985. 121–122.; Görömbei András = Alf 1985. 8. sz. 89–90.; Kürti László = Itt-Ott 1985. 2. sz. 40–42.; Pomogáts Béla = NyugMság 1985. 7–8. sz. 7.

Némedi Dénes: A népi szociográfia 1930–1938. Bp., 1985. – Ism. Bata Imre = ÉI 1985. 9. sz. 11.; Gombár Csaba = BücherUng 1985. 4. sz. 19–21.; Kósa László

= Könyvvilág 1985. 10. sz. 85–87.; Tüskés Tibor = ÚjFo 1985. 4. sz. 79–82.

Nemes Nagy Ágnes: A hegyi költő. Vázlat Babits lírájáról. Bp., 1984. – Ism. Kerék Imre = Som 1985. 4. sz. 100–102.; Lendvai L. Ferenc = MFilSz 1985. 1–2. sz. 369–372.; Levendel Júlia = Ttáj 1985. 9. sz. 85–89.; Mák Ferenc = Üzenet 1985. 12. sz. 771–774.; Németh G. Béla = Kr 1985. 10. sz. 39–40.; Széles Klára = Életünk 1985. 6. sz. 563–567.; Varga Lajos Márton = Alf 1985. 7. sz. 69–72.

Nemeskürty István: Bornemisza Péter ördögi kísértései. Bp., 1984. – Ism. Petrőczi Éva = ÉI 1985. 8. sz. 10.

Németh G. Béla: Küllő és kerék. Bp., 1981. – Ism. Balassa Péter = ItK 1985. 1. sz. 119–123.

Németh G. Béla: A magyar irodalomkritikai gondolkodás a pozitivizmus korában. A kiegyezéstől a századfordulóig. Bp., 1981. – Ism. Veres András = ItK 1985. 1. sz. 116–119.

Németh G. Béla: Századutóról, századelőről. Irodalom- és művelődéstörténeti tanulmányok. Bp., 1985. – Ism. Liptay Katalin = Könyvvilág 1985. 7. sz. 3.

Németh László élete képekben. (Összeállította: Németh Lászlóné, Lakatos Istvánné Németh Ágnes.) Bp., 1985. – Ism. Bodnár György = ÉI 1985. 31. sz. 10.; Grezsa Ferenc = Ttáj 1985. 12. sz. 94–95.; Rácz Lajos = RefL 1985. 27. sz. 4.; Vekerdi László = ÚjFo 1985. 6. sz. 49–52.

Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve 1981. (Szerkesztette: Németh Mária.) Bp., 1983. – Ism. Németh S. Katalin = MKsz 1985. 1. sz. 84–86.

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár kéziratkatalógusa. 1850 előtti kéziratok. (Összeállította: Szabó Flóris.) Bp., 1981. – Ism. Kilián István = It 1985. 1. sz. 197–199.

Péter László: Annák, szerelmek. Nőalakok Juhász Gyula költészetében. Szeged, 1983. – Ism. Rónay László = ItK 1985. 3. sz. 382–383.

Pomogáts Béla: A transzilvánizmus. Az Erdélyi Helikon ideológiája. Bp., 1983. – Ism. Bakonyi (Kovács) István = ItK 1985. 1. sz. 133–134.; Korek Valéria = Szivárvány 16. sz. 1985. 111–117.; Kovács Győző = It 1985. 1. sz. 215–218.; Sipos Lajos = Som 1985. 5. sz. 106–108.

Pomogáts Béla: Az újabb magyar irodalom 1945–1981. Bp., 1982. – Ism. Lőrinczy Huba. In: L. H.: Fénytörés. 376–388.; Voigt Vilmos = HS 1985. 2. sz. 304–307.

Praznovszky Mihály: Madách és Nógrád a reformkorban. Tanulmányok. Salgótarján, 1984. – Ism. [Alexa Károly] A. K. = Kr 1985. 6. sz. 41.; Csorba Sándor = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 4. sz. 145–147.; Horpácsi Sándor = Som 1985. 5. sz. 98–99.

Purcsi Barna Gyula: Szép Ernő. Bp., 1984. – Ism. Feleki László = ÚjT 1985. 9. sz. 23.; Tandori Dezső = It 1985. 4. sz. 1019–1021.

Rába György: Babits Mihály. Bp., 1983. – Ism. Mák Ferenc = Üzenet 1985. 1. sz. 54–57.

Régi magyarországi nyomtatványok. II. köt. 1601–1635. (Szerkesztette: Borsa Gedeon, Hervay Ferenc.) Bp., 1983. – Ism. Szabó Sándor = MKsz 1985. 1. sz. 81–82.

Rolla Margit: Kaffka Margit II. Út a révig... Bp., 1983. – Ism. Csűrös Miklós = Som 1985. 4. sz. 111–112.; Kispéter András = It 1985. 2. sz. 525–528.; Sáfrán Györgyi = Kr 1985. 1. sz. 30.

Romániai magyar irodalmi lexikon. I. A–F. Bukarest, 1981. – Ism.: Pomogáts Béla = HS 1985. 1. sz. 146–147.

Rónai Mihály András: Magyar lant. Bp., 1984. – Ism.: Barabás Tamás = ÚjT 1985. 25. sz. 23.; [Dénes György] -dénes- = Hét 1985. 14. sz. 15.; Fülöp László = Kr 1985. 1. sz. 27.

Rónay László: „Ki volt ez a varázsló?" Kosztolányi Dezső a vallomások és emlékezések tükrében. Bp., 1985. – Ism.: Bikfalvy Péter = KönyvNev 1985. 4–5. sz. 204–207.; Budai Katalin = ÉI 1985. 28. sz. 11.; Dér Zoltán = 7Nap 1985. 20. sz. 30.; Fehér Katalin = Híd 1985. 10. sz. 1393–1394.; Sipos Lajos = Köznevelés 1985. 21. sz. 13.; Vasadi Péter = ÚjEmb 1985. 18. sz. 6.

Rónay László: Tersánszky Józsi Jenő. Bp., 1983. – Ism.: Fülöp László = Alf 1985. 7. sz. 78–80.

Rosszijanov, Oleg K.: Realizm v vengerszkoj literature na rubezse XIX–XX. vekov. Moszkva, 1983. – Ism.: Imre László = Nagyv 1985. 6. sz. 936–937.

A Sárospataki Református Kollégium története. Tanulmányok alapításának 450. évfordulójára. Bp., 1981. – Ism.: Fehér Katalin = MKsz 1985. 2. sz. 183–184.

Scheiber Sándor: Folklór és tárgytörténet. III. Bp., 1984. – Ism.: Dömötör Ákos = Nagyv 1985. 3. sz. 459.; Raj Tamás = New Yorki Figyelő 1985. 2. sz. 3.; Szilágyi Mihály = Dunatáj 1985. 2. sz. 71–72.

Szabó Zoltán: Ősök és társak. Bern, 1984. – Ism.: Neményi Ninon = IrodÚjs 1985. 2. sz. 17–18.

Szakolczay Lajos: Dunának, Oltnak. Bp., 1984. – Ism.: Bárány János = Szivárvány 17. sz. 1985. 123–124.; Botlik József = Pal 1985. 5. sz. 51–52.; Görömbei András = Ttáj 1985. 3. sz. 88–90.; Határ Győző = ÚjLátóh 1985. 1. sz. 116–122.; Laczkó Pál = Vig 1985. 12. sz. 1003–1005.; Olasz Sándor = Alf 1985. 2. sz. 88–90.; Reuter Lajos = Je 1985. 2. sz. 191–192.; Urbán Nagy Rozália = It 1985. 3. sz. 733–735.

„Száll a tavasz. . . " Előadások a szocialista és antifasiszta magyar irodalomról. (Szerkesztette: Illés László.) Bp., 1984. – Ism.: Szilágyi János = ItK 1985. 3. sz. 383–384.

Szárszó – 1943. Előzményei, jegyzőkönyve és utóélete. Dokumentumok. Bp., 1983. – Ism.: Tóth Pál Péter = Alf 1985. 6. sz. 75–78.

Szávai János: Zsendül-e a fügefa ága? Bp., 1984. – Ism.: Angyalosi Gergely = ÚÍ 1985. 4. sz. 127–128.; L. Dömény Katalin = Som 1985. 6. sz. 103–104.; Fehér Katalin = Híd 1985. 3. sz. 414–415. Lőrinczy Huba = Életünk 1985. 3. sz. 276–280.; Nagy Sz. Péter = Kr 1985. 1. sz. 28–29.; Párkány László = ÉI 1985. 9. sz. 10.

Szepes Erika–*Szerdahelyi* István: Verstan. Bp., 1981. – Ism.: Kecskés András = Hel 1985. 2–4. sz. 365–368.

Szerdahelyi István: Az esztétikai érték. Bp., 1984. – Ism.: Gyertyán Ervin = Nagyv 1985. 9. sz. 1408–1413.; Simon Zoltán = Alf 1985. 5. sz. 82–84.

Szerdahelyi István: Az irodalomtörténet műhelyeiben. Bp., 1984. – Ism.: Bécsy Tamás = Je 1985. 2. sz. 189–191.; Gyertyán Ervin = Nagyv 1985. 9. sz. 1408–1413.

Szijártó István: Sipos Gyula. Bp., 1983. – Ism.: Bárdos F. László = It 1985. 1. sz. 224–227.; Görömbei András = Som 1985. 1. sz. 102–103.; Szeghalmi Elemér = Som 1985. 1. sz. 104–105.

Szilágyi Ákos: Nem vagyok kritikus! Bp., 1984. – Ism: Berkes Erzsébet = MV 1985. 6. sz. 124–125.; Koczkás Sándor = MV 1985. 5. sz. 125–128.; Körmendy Zsuzsanna = ÚjFo 1985. 4. sz. 88–90.; Sükösd Mihály = ÉI 1985. 28. sz. 10.

Szilágyi János: A Népszava irodalompolitikája 1919 és 1929 között Bp., 1979. – Ism: N. Horváth Béla = ItK 1985. 1. sz. 140–142.

Takáts Gyula: Helyét kereső nemzedék. Költők levelei 1934–1949. Bp., 1984. – Ism: Csányi László = ÚÍ 1985. 7. sz. 112–114.; Domokos Mátyás = Kort 1985. 2. sz. 141–146.; N. Horváth Béla = Som 1985. 3. sz. 97–98.; Laczkó András = Alf 1985. 8. sz. 75–78.; N. Pál József = It 1985. 3. sz. 729–733.

Tarján Tamás: Kortársi dráma. Arcképek és pályarajzok. Bp., 1983. – Ism: Bécsy Tamás = It 1985. 3. sz. 725–729.; Szekér Endre = Som 1985. 1. sz. 110–112.; Tömöry Péter = Fo 1985. 4. sz. 85–87.

Tarnai Andor: „A magyar nyelvet írni kezdik." Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon. Bp., 1984. – Ism: Balázs János = It 1985. 3. sz. 660–667.; Fügedi Erik = Szá 1985. 1. sz. 232–243.; Holl Béla = Vig 1985. 6. sz. 519–521.; Hölvényi György = ÚjEmb 1985. 24. sz. 6.; Vízkelety András = ItK 1985. 3. sz. 352–355.

Tolnai Gábor: Fejedelmi Erdély. Tizenhat tanulmány. Bp., 1984. – Ism: Bán Imre = It 1985. 2. sz. 505–512.

Tőzsér Árpád: Régi költők – mai tanulságok. Bratislava, 1984. – Ism: Csanda Sándor = Hét 1985. 12. sz. 15.; [Hölvényi György] H. Gy. = ÚjEmb 1985. 31. sz. 6.; Koncsol László = ISz 1985. 3. sz. 270–272.; Pomogáts Béla = ÉI 1985. 20. sz. 10.; uő. = NyéK 60. sz. 1985. 87–88.

Turczel Lajos: Két kor mezsgyéjén. A magyar irodalom fejlődési feltételei és problémái Csehszlovákiában 1918 és 1938 között. Bratislava–Bp., 1983. – Ism: Kovács Győző = It 1985. 3. sz. 738–741.; Mányoki Endre = Könyvvilág 1985. 1. sz. 11.

Tüskés Tibor: Illyés Gyula alkotásai és vallomásai tükrében. Bp., 1983. – Ism: N. Horváth Béla = Dunatáj 1985. 3. sz. 65–66.; Kovács J. Béla = Napj 1985. 5. sz. 31–32.; Szendi Zoltán = Som 1985. 6. sz. 97–99.; Vekerdi László = ÚjFo 1985. 3. sz. 59–63.

Tüskés Tibor: Nagy László. Bp., 1983. – Ism: Szekér Endre = Üzenet 1985. 1. sz. 58–60.

Typographia Universitatis Hungaricae Budae 1777–1848. (Publ. Király Péter.) Bp., 1983. – Ism: Hopp Lajos = MKsz 1985. 1. sz. 87–89.; Horecký, Ján = JČ 1985. 1. sz. 83–84.; Nyomárkay István = FK 1985. 1–4. sz. 284–287.

Ungvári Tamás: A modern irodalom válaszútjain. Irodalmi tanulmányok. Bp., 1984. – Ism: Ferenczi László = HungPEN 26. 1985. 125–126.; Sík Csaba = ÚjT 1985. 3. sz. 23.; Simon Zoltán = Alf 1985. 7. sz. 73–76.

Ungvári Tamás: Nemcsak Babilonban. Bp., 1984. – Ism: Balogh Ernő = Kr 1985. 6. sz. 37–38.; Ferenczi László = HungPEN 26. 1985. 125–126.; Simon Zoltán = Alf 1985. 7. sz. 73–76.; Széky János = ÉI 1985. 36. sz. 11.

Utasi Csaba: Irodalmunk és a Kalangya. Újvidék, 1984. – Ism: Mák Ferenc = Üzenet 1985. 4. sz. 310–312.; Podolszki József = Üzenet 1985. 4. sz. 304–310.; Szajbély Mihály = Fo 1985. 12. sz. 87–89.; Szeli István = Híd 1985. 3. sz. 402–406.

Vajda Gábor: Ács Károly. Újvidék, 1984. – Ism: Mák Ferenc = Üzenet 1985. 6. sz. 453–454.

Vajda Jánosné Bartos Rozália: Emlékirataim. Egy sokat emlegetett házasság meztelen igazsága! (Szöveggondozás, bevezető, jegyzetek: D. Szemző Piroska.) Bp., 1983. – Ism. Bori Imre = 7Nap 1985. 10. sz. 32–33.; [Dénes György] -dénes- = Hét 1985. 12. sz. 9.; Nagy Miklós = ItK 1985. 1. sz. 131–133.

Varga Sándor: A magyar könyvkiadás és könyvkereskedelem, 1945–1957. Bp., 1985. – Ism. Kőszegfalvi Ferenc = ÉI 1985. 47. sz. 2.; Murányi Gábor = Könyvvilág 1985. 10. sz. 3.; Párczer Ferenc = ÉI 1985. 46. sz. 10.

Vargha Balázs: Jelek, jelképek, jellemek. Irodalmi és nyelvészeti tanulmányok. Bp., 1984. – Ism. Kovács Sándor Iván = Kr 1985. 5. sz. 29–30.; Kovalovszky Miklós = It 1985. 3. sz. 747–751.

Vasy Géza: Pályák és művek. Bp., 1983. – Ism. Olasz Sándor = Fo 1985. 3. sz. 93–95.

Zoltai Dénes: Egy írástudó visszatér. Lukács György 1945 utáni munkásságáról. Bp., 1985. – Ism. Csibra István = Könyvvilág 1985. 12. sz. 3.

A magyar nyelvtudomány bibliográfiája, 1985

Összeállította: Máté Jakab

TARTALOM

I. Alkalmazott nyelvészet (A magyar nyelv oktatása anyanyelvként, idegen nyelvként. Idegen nyelvek oktatása magyarok számára. A magyar nyelv használatának kérdései Magyarországon és Magyarország határain kívül) 153

II. Általános nyelvészet (Nyelvfilozófia, szemiotika, matematikai és számítógépes nyelvészet, pszicholingvisztika, szociolingvisztika, kommunikáció-kutatás magyar nyelvi és nyelvészeti vonatkozásai ... 156

III. Bibliográfia 157

IV. A fordítás elmélete és gyakorlata. A gyermeknyelv kérdései 157

V. Hangtan, fonológia, prozódia és a velük összefüggő kérdések 158

VI. Helyesírás. Átírás, írástörténet 160

VII. Lexikológia, lexikográfia, jelentéstan, frazeológia 161

VIII. A magyarság eredete (Őstörténet. A magyarság táji, történeti tagolódásának nyelvi, nyelvészeti kérdései) 163

IX. A magyar nyelvtudomány és művelődés intézményei és személyiségei Magyarországon és külföldön (Megemlékezések, méltatások. Tudományos beszámolók. Kongresszusok és tudományos ülésszakok. A magyar nyelvtudomány története) 164

X. Névtan és terminológia 166

XI. Nyelvföldrajz és nyelvjárástan. A regionális köznyelvek és szaknyelvek kérdései 171

XII. Nyelvművelés. Normatív nyelvészet. Napjaink nyelvállapota. Vallomások a magyar nyelvről 173

XIII. A nyelvi kölcsönhatás kérdései (Két- és többnyelvűség. Kontrasztív nyelvészet, tipológia, areális nyelvészet) 178

XIV. Nyelvtan, szövegtan (Szóképzéstan, alaktan, mondattan) 179

XV. Nyelvtörténet és etimológia. Az irodalmi nyelv története 181

XVI. Stilisztika (Költői nyelv, verstan, verselemzés és a velük összefüggő magyar nyelvészeti kérdések) 183

XVII. Szótárak 185

XVIII. Az uráli (finnugor) nyelvtudomány és az orientalisztika magyar nyelvi és nyelvészeti kérdései 186

XIX. Az 1985-ben ismertetett könyvek, tanulmányok, cikkek 187

I. Alkalmazott nyelvészet

(A magyar nyelv oktatása anyanyelvként, idegen nyelvként. Idegen nyelvek oktatása magyarok számára. A magyar nyelv használatának kérdései Magyarországon és Magyarország határain kívül.)

BAKONYI István: Vizualitás és kreatív nyelvoktatás. = FoktSz 1985. 2. sz. 101–104.

BARTHA Tibor: A magyar reformátusság az anyanyelv ápolásáért a diaszpórában. NyéK 58. sz. 1985. 16–18.

BEKE Mihály András: Az amerikai magyaroktatás. = Köznevelés 1985. 17. sz. 12.

BEKE Mihály András: Egyetemi magyaroktatás Hollandiában. = Köznevelés 1985. 37. sz. 13–14.

BEKE Mihály András: A magyar nyelv a nagyvilágban. Beszélgetés Máté Jakab egyetemi docenssel. = Köznevelés 1985. 33. sz. 21–22.

BENKŐ Istvánné: Az anyanyelv ápolása mindnyájunk kötelessége. = Köznevelés 1985. 3. sz. 4–5.

BENKŐ Loránd: Iskola és nyelvhasználat. = ÉA 1985. 2. sz. 10.

BODÁNÉ PORKOLÁB Judit: Az iskolán kívüli anyanyelvi és irodalmi önképzés egyik lehetőségéről. = Mtan 1985. 5. sz. 222–227.

BODÁNÉ PORKOLÁB Judit: Külföldiek haladó csoportjának tanítása a debreceni Nyári Egyetemen. = NyéK 59. sz. 1985. 34–38.

CSERHÁTI József: A római katolikus egyház a szórványmagyarságért. = NyéK 58. sz. 1985. 18–20.

DOBÓNÉ BERENCSI Margit: Anyanyelvi oktatásunk néhány gondja. = HevSz 1985. 6. sz. 53–55.

DOBÓNÉ BERENCSI Margit: Anyanyelvünk humora. = Mtan 1985. 2. sz. 73–77.

DOMÁN István: Magyar zsidók az anyanyelv ápolásáért külföldön. = NyéK 59. sz. 1985. 10–11.

DÖRNYEI László: A magyar nyelv tanítása. Megértési gyakorlatok. = NyéK 60. sz. 1985. 36–40.

EGYED László–SZIKLAINÉ GOMBOS Zsuzsa: A nyelvoktatás jelene és jövője. = FoktSz 1985. 3. sz. 156–161.

FIBI Sándor: Kincsünk a nyelv. = Hét 1985. 43. sz. 11.

FISCHER, Holger: Stand und Aufgaben einer interdisziplinaren Landeskunde Ungarns im Rahmen der Finno–Ugristik. = HS 1985. 2. sz. 235–255.

GÁRDUS János: Az idegennyelvi lektorátusokon folyó szaknyelvoktatás korszerűsítésének néhány kérdése. = FoktSz 1985. 2. sz. 105–110.

GÁRDUS János: Lépéstartás vagy lemaradás? Országos felmérés egy nyelvtanár szemszögéből. = BorsSz 1985. 4. sz. 36–50.

HEGEDŰS József: Nyelvtan – tudat – kreativitás. = FoktSz 1985. 2. sz. 86–92.

HORVÁTH Mátyás: Beszédgyakorlatok a magyar mint idegen nyelv óráin. = NyéK 59. sz. 1985. 38–42.

HORVÁTH Mátyás: Kísérlet egy új nyelvtani rendszer tanítására. = Nyr 1985. 4. sz. 458–463.

HUNYADI István: A szórványmagyarság fennmaradásának problémái Elzászban. = NyéK 59. sz. 1985. 11–17.

*A. JÁSZÓ, Anna: National efforts in the teaching of the native language in Hungarian elementary schools at the end of the 19th century. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 33–40.

JÓNÁS Frigyes: A magyar mint idegen nyelv. In memoriam P. Hídvégi Andrea. = Mtan 1985. 5. sz. 228–234.

*JÓNÁS, Frigyes: Sprachtheoretische Zusammenhänge unter dem Gesichtspunkt der angewandten Linguistik – „Ungarisch als Fremdesprache". = Au-Bud-L 15. sz. 1984. 123–129.

KABÁN Annamária: A szövegnyelvészet jelentősége az oktatásban. = Kor 1985. 8. sz. 652–654.

KÁLDY Zoltán: „Megtartóm messzi földön". Az evangélikus egyház a szórványmagyarságért. = NyéK 58. sz. 1985. 20–21.

KONTRA Miklós: Egy – amerikai magyarok körében használt – kérdőívről. = MNyj 26–27. 1984–1985. 57–67.

*KONTRA, Miklós: The relation of *L 1* vocabulary to *L 2*: A study of Hungarian–Americans. Linguistic Assoc. of Canada and the United States, Columbia, S. C. 1982. 523–540. [Klny.]

KOVÁCSNÉ RÉCZEI Margit: A nyomatéktalan mondatok optimális szórendje a magyar mint idegen nyelv oktatása szempontjából. (Részletek egy készülő tanulmányból.) = Nyr 1985. 3. sz. 422–437.

KOVALOVSZKY Miklós: Nyelv, irodalom, olvasás. A külföldön élő magyarság anyanyelvének és nemzeti tudatának megőrzéséről. = ÉA 1985. 4. sz. 14–15.

KÖVESI Józsefné: Mit tehet a pedagógus anyanyelvünkért? = Köznevelés 1985. 29. sz. 9.

LÁSZLÓ Sarolta–SZANYI Gyula: Magyar–német igei vonzatok. Tankönyvkiadó, Bp., 1985. 252 l.

LŐRINCZE Lajos: Beszámoló az V. Anyanyelvi Konferencián. Veszprém, 1985. augusztus 5–10. = NyéK 61. sz. 1985. 14–27.

LŐRINCZE Lajos: Megjegyzések, gondolatok, tanulságok. Az V. Anyanyelvi Konferencia munkálatainak az összegezése. = NyéK 61. sz. 1985. 39–47.

MÉSZÁROS István: Középiskolai magyar nyelv- és irodalomoktatásunk történetének első korszaka 1970–1981. = MNy 1985. 4. sz. 358–359.

MIKESY Sándor: Ungarische Lehrbuch. 2. Aufgabe. Akadémiai Kiadó–Verlag Enzyklopädie, Budapest–Leipzig, 1985. 525 l.

NAUMENKO-PAPP Ágnes: A magyar mint idegen nyelv tanításának kérdéséhez (orosz nyelvi környezetben). = Nyr 1985. 2. sz. 172–177.

NAUMENKO-PAPP Ágnes–SZILI Katalin: A magyar mint idegen nyelv grammatikájának néhány gyakorlati kérdése. ELTE, Bp., 1985. 15 l. (Dolgozatok a magyar mint idegen nyelv és hungarológia köréből 8.)

NYÉKI, Lajos: Les Hongrois dans l'enseignement superieur à Paris. HS 1985. 2. sz. 283–287.

POMOGÁTS Béla: Irodalmunk szerepe a magyar nyelv és a nemzeti tudat megtartásában. = NyéK 58. sz. 1985. 35–36.

RÁCZ Endre: A grammatika szerepe az anyanyelvi nevelésben. = MNy 1985. 3. sz. 257–266.

SZENNAY András: A római katolikus egyház – a szórványságban. = NyéK 59. sz. 1985. 7–10.

SZÉPE György: Anyanyelv, nyelvi politika, oktatás. = MNy 1985. 3. sz. 267–279.

SZILI Katalin: Grammatika Prokrusztész-ágyban. (Igerendszerünkről a magyar mint idegen nyelv oktatásával kapcsolatban.) = Nyr 1985. 2. sz. 177–184.

SZILI Katalin: Az igekötő és az igekötős ige mibenlétéről. ELTE, Bp., 1985. 23. l. (Dolgozatok a magyar mint idegen nyelv és a hungarológia köréből 7.)

TAKÁCS Etel: Az új szabályzat alkalmazása a helyesírás tanításában. = Köznevelés 1985. 29. sz. 17–19.

*TAR TAS István: Magyar–kínai társalgás. (Hungarian–Chinese phrase book.) Siung-Csung huéj hoá. Toronto, 1983. 152 l.

TASNÁDY T. Álmos: Aila Brussels 84. Brüsszeli találkozás magyar nyelvészekkel. = NyéK 58. sz. 1985. 39–44.

TASNÁDY T. Álmos: Magyartanítás Antwerpenben. = NyéK 60. sz. 1985. 44–46.

TERESTYÉNI Tamás: Helyzetkép a hazai idegennyelv-tudásról. = NyK 1985. 1. sz. 197–208.

TŐKÉCZKI László: A nyelvoktatás néhány iskolán kívüli összefüggéséről. = Kr 1985. 1. sz. 10–11.

VÁRDY, Steven Béla–VÁRDY HUSZÁR, Ágnes: Historical, literary, linguistic and ethnographic research on Hungarian–Americans. A historiographical assessment. = HS 1985. 1. sz. 77–122.

VICZIÁN János: Mit tehetünk anyanyelvünkért külföldön? = NyéK 58. sz. 1985. 22–24.

ZÁRDAY Tamás: Analízis és szintézis a nyelvtanórákon. = Mtan 1985. 2. sz. 77–82.

ZEMAN László: Hang és jelentés. = MNy 1985. 1. sz. 42–63.

ZILAHI Lajos: Népnyelv, nyelvjárás a tanórán. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 69–82.

II. Általános nyelvészet

(Nyelvfilozófia, szemiotika, matematikai és számítógépes nyelvészet, pszicholingvisztika, szociolingvisztika, kommunikáció-kutatás magyar nyelvi és nyelvészeti vonatkozásai)

ANTAL László: Igaz lenne, hogy csaknem minden mondat „új"? = NyK 1985. 1. sz. 123–129.

BÍRÓ Ágnes: Unalom és játékosság a reklámban. In: Nyelvi divatok. 193–203.

BRADEAN-EBINGER Nelu–FÜLEI-SZÁNTÓ Endre: A mondanivaló világossága. (Egy elemző módszer bemutatása.) = Nyr 1985. 1. sz. 62–68.

BUDA Béla: A tömegtájékoztatás nyelvének néhány kommunikáció-lélektani és szociolingvisztikai sajátossága. In: Nyelvészet és tömegkommunikáció 2. 7–29.

*DEME László: Beszédmodor és magatartás. = ÉA 1985. 2. sz. 1.

ÉDER, Zoltán: Über das Dipole und das verbzentrische Satzmodell. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 69–76.

EGYED Péter: A reklám és a jelmondat a mindennapi élet jelrendszerében. = NyIrK 1985. 2. sz. 95–102.

FABÓ Kinga: Az aspektus egy lehetséges formális definíciója és jellemzése. = NyK 1985. 1. sz. 130–140.

FODOR Katalin: A szójelentés-képzés fejlődési folyamatának lélektani kutatása. = NyIrK 1985. 2. sz. 127–134.

*HAVAS, Ferenc: Langue, pensée, conscience (Observations sur une évidence mal interpretée). = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 99–103.

HERMAN József: Beköszöntő. = Műhelymunkák 1985. 1. sz. 4–5.

HERMAN József: Nyelv, állam és politika. = Kr 1985. 3. sz. 3–5.

HORVÁTH Tamás: A számítógép az anyanyelv oktatásában. = Köznevelés 1985. 20. sz. 26–27.

KÁLMÁN, László–PRÓSZÉKI, Gábor: FMR Grammar. = Műhelymunkák 1985. 1. sz. 31–41.

KARÁCSONY Sándor: Magyar észjárás. Magvető, Bp., 1985. 561 l. (Magyar Hírmondó)

KEMÉNY Gábor: Kép és kommunikáció. In: Nyelvészet és tömegkommunikáció 2. 119–205.

KÉNER Istvánné: Szociolingvisztikai tanulmány Lónya község nyelvéből. = MNyj 26–27. 1984–1985. 43–55.

*LAKÓ, György: Alta Ansichten und neue Behauptungen bezüglich Sprache und Sprachwissenschaft. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 141–148.

MOLNÁR Ilona: A nyelv értékeinek kérdéséhez. Hagyományok és ésszerű tendenciák a magyar mondatszerkesztésben. = NyK 1985. 1. sz. 3–36.

MOLNÁR Ilona: Tapasztalatok a dialektikáról. = Nyr 1985. 2. sz. 193–204.

*A nyelv és a nyelvek. Szerk. Kenesei István. Gondolat, Bp. 1984. 276 l.

Nyelvészet és kommunikáció 1–2. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Bp. 1985. 246, 232 l.

PAPP Ferenc–HEXENDORF Edit: Magyar szókincs a könyvnyomtatástól napjainkig – számítógépre tervezve. = MTud 1985. 1. sz. 36–40.

PLÉH Csaba: A hiperkorrekció és a „lazaság" között. A nyelvi intuíció néhány életkori és pedagógiai befolyásolójáról. = Műhelymunkák 1985. 1. sz. 71–85.

RÉGER Zita: Beszámoló a „Halmozottan hátrányos helyzet és a nyelvi fejlettség" című folyamatban lévő kutatási projektum néhány eredményéről. = Műhelymunkák 1985. 1. sz. 87–118.

SPALLER Árpád: A beszéd fejlődése a családban. = Kor 1985. 1. sz. 19–21.

SZABOLCSI Anna: Puszta főnév a fókuszban, avagy az elsőrendű predikátumkalkulus csapdája. = ÁNyT 16. sz. 1985. 229–250.

SZENDE Aladár: A tanítás általános szociológiai és módszertani problémái. = NyéK 58. sz. 1985. 33–35.

SZŰCS Tibor: Norma, átlag és eltérés. (Tudományközi szimpózium a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karán. 1984. május 23–25-én.) = Nyr 1985. 1. sz. 124–128.

TÓTH Etelka: Iskolaszámítógép és nyelvhasználat. = Nyr 1985. 3. sz. 281–285.

III. Bibliográfia

Analecta Linguistica. 15. 1–2. Akadémiai–John Benjamins BV., Bp.–Amsterdam, 1985. 199, 199 l.

*KONTRA Miklós: Ferenc Fabricius-Kovács. Bibliography. Comp. by Miklós Kontra. Eurolingua. Bloomington, 1984. 40 l. (Arcadia bibliographica virorum eruditorum 7.)

A Magyartanítás huszonhét éve (1958–1984). Repertórium. = Mtan 1985. 3. sz. 97–147.

MÁTÉ Jakab: A magyar nyelvtudomány bibliográfiája, 1983. = HungÉrt 1985. 1–2. sz. 131–183.

MÁTÉ Jakab: A selected bibliography of linguistics in Hungary (1984). = ALing 1985. 2. sz. 144–190.

NAGY L. János: Bibliográfia Inczefi Géza nyelvtudományi munkásságáról. In: Név és névkutatás. 1985. 235–237.

*The publications of János Balázs. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 257–267.

IV. A fordítás elmélete és gyakorlata. A gyermeknyelv kérdései

BENCZE Lóránt: „Magyar embertül magyarul" (Pázmány fordítási elve és gyakorlata a Kempis-fordítás I. könyvének I. része alapján). = Nyr 1985. 4. sz. 425–437.

H. BRUNAUER Dalma: A Kosztolányi-versek fordításáról. In: A magyar vers. 388–393.

CSANDA Sándor: Az első magyar bibliafordítás egybevetése hasonló cseh szövegekkel. = ISz 1985. 4. sz. 323–333.

*FUTAKY István: Magyar vers – német nyelv. In: A magyar vers. 402–406.
GÓSY Mária: Hangtani és szótani vizsgálatok hároméves gyermekek nyelvében. Akadémiai, Bp. 1984. 88 l.
GÖMÖRI György: A magyar vers fordításának lehetőségei és útjai más nyelvekre. In: A magyar vers 373–380.
GYŐRI-NAGY Sándor: Analitikus jelenségek a magyar gyermeknyelvben. = MNy 1985. 3. sz. 342–348.
*HÁRY László: A „sja"-s igékkel alkotott orosz mondatok magyarra fordításának leggyakoribb lehetőségei. = SPP 1984. 1. sz. 115–123.
KELEMEN P. Márta: A műfordítás néhány kérdéséről. = Mtan 1985. 2. sz. 62–66.
MARTINKÓ András: Nyelvi kérdések a magyar versnek más nyelvekre való fordítása során. In: A magyar vers. 415–418.
MAYER Judit: A magyar nyelvre való fordítás módszertani kérdései. = ISz 1985. 1. sz. 48–56.
S. MEGGYES Klára: A gyermeki szókincs jelentésbeli oldalának vizsgálatáról. = Nyr 1985. 2. sz. 149–152.
MIKÓ Pálné: A Csokonai-versek első fordításai. In: A magyar vers. 425–429.
MOLNÁR CSIKÓS László: A műveltető igék fordítása. = MképesÚjs 1985. 2. sz. 16.
PAPP György: *Pacsirta* idegenben. Egy Kosztolányi-regény szerbhorvát kiadásának fordítástörténeti tanulságai. = Híd 1985. 10. sz. 1355–1362.
SANTARCANGELI, Paolo: Még egyszer a műfordításról. In: A magyar vers. 430–434.
SHERWOOD, Peter: Nyelvtipológia és a modern költészet angolra fordítása. In: A magyar vers. 435–440.
SIVIRSKY Antal: Sambucus (Zsámboki János 1531–1584) latin emblémáinak flamand fordítása (1566). In: A magyar vers. 441–443.
SZABÓ G. Zoltán: Poliszémia és szintaxis. Petőfi múlt századi német fordításairól. In: A magyar vers. 444–449.
SZABÓ Győző: Magyar versek olaszul. In: A magyar vers. 450–457.
M. TAKÁCS Lajos: Nagy László verseinek ukrán és orosz fordításai. (Két műfordítás elemzése.) In: A magyar vers. 458–462.
TÓTH Éva: Magyar versek spanyolra fordításának kontrasztív problémái. In: A magyar vers. 467–472.
WELTER, Alfons: A magyar vers csehre fordításának néhány fontosabb problémája. In: A magyar vers. 473–476.
WLACHOVSKÝ, Karol: A 20. századi magyar költészet szlovák fordításairól. In: A magyar vers. 477–479.
ZEMAN László–SABOL, Ján: Adalék Ady lírája szlovák fordításainak kérdésköréhez. In: A magyar vers. 480–485.

V. Hangtan, fonológia, prozódia és a velük összefüggő kérdések

ÁBRAHÁM Imre: Nem szép – bántó – hatástalan – szánalmas. A nyílt és a zárt *e* használatáról. = ÉA 1985. 2. sz. 13.
BARTÓK János: A kimondott szó nyomában. = Köznevelés 1985. 29. sz. 11–13.

BODOLAY Géza: A betű szerinti kiejtés ellenszere. = ÉA 1985. 3. sz. 9.
*BOLLA, Kálmán: On the measurement of the phonetic. Quality of vowels. (Is a universal phonetic standard possible?) = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 41–54.
BOLLA, K(álmán): Voxton, Russon: Systems generating artificial Hungarian and Russian speech by rule. = ALH 1985. 1–2. sz. 43–49.
BOLLA Kálmán–KESZLER Borbála: Az alany és az állítmány közötti írásjelek. = MNy 1985. 4. sz. 435–442.
DEME László: Ám mondd! – de írd is! (A nyílt és a zárt *e* használatáról.) = ÉA 1985. 3. sz. 10.
DEME László: Lezárhatjuk! (A rádió és a televízió beszélőinek a hanglejtéséről.) = ÉA 1985. 1. sz. 11–12.
FEKETE Péter: A zárt *ë* használata Tiszaszőlősön. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 31–41.
GÓSY Mária: A beszédmegértés folyamatának első szakasza. = Nyr 1985. 4. sz. 452–457.
*GÓSY, Mária: Vosprijatije intonacii v sopostavitel'nom issledovanii. = ALH 1984. 3–4. sz. 251–260.
GÓSY Mária–OLASZY Gábor: A magyar kísérleti fonetika első évtizedei. = NyK 1985. 1. sz. 109–121.
HUSZÁR Ágnes: Idegenül hangzik. In: Nyelvi divatok. 66–71.
KÁLMÁN László–KORNAI András: Hogyan intonál a magyar? = NyK 1985. 2. sz. 293–310.
KASSAI Ilona–B. LŐRINCZY Éva: A magyar hangátvetés értelmezéséhez és tipológiájához. 2. közlemény. = NyK 1985. 1. sz. 89–107. [Az 1. részt lásd NyK 1984. 1. sz. 47–61.]
KISS Gábor: A magyar magánhangzók első két formánsának meghatározása szintetizált hangmintákat felhasználó percepciós kísérletek segítségével. = NyK 1985. 1. sz. 160–172.
KRÁL', Ábel–WIMMER, Gejza: Fonetika v Madarskej L'udowej Republike. = JČ 1985. 1. sz. 59–63. [Magyar Fonetikai Füzetek 1–12. száma]
MIZSER Lajos: Szünet a beszédben. = Köznevelés 1985. 22. sz. 11.
OLASZY Gábor: A magyar beszéd leggyakoribb hangsorépítő elemeinek szerkezete és szintézise. Akadémiai, Bp. 1985. 171 l.
*POLÓNYI SZŰCS, Szilárd: Einige Ausspracheschwierigkeiten beim erlernen von Fremdsprachen. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 173–180.
POSGAY Ildikó: A hátrább képzett *l*. = MNy 1985. 1. sz. 107–109.
*SOVIJÄRVI, A(ntti): A magyar beszéd szintetizálásáról: A helsinki munkacsoport törekvései. Világos magyar fogalmazás. = A Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Társaság Kongresszusa. Debrecen. 1983. június 30–35.
VÉRTES Edit: A magyar mássalhangzó-kapcsolódások rendszerének törvényszerűségeihez. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 159–225.
VIDRA Klára: Az akusztikai tényezők szerepe a szövegszegmentálásban. = AAPSZ 1985. 101–105.
WACHA Imre: Az idéző mondatok és a kettőspont hanglejtéséről. = Nyr 1985. 2. sz. 139–149.

VI. Helyesírás. Átírás, írástörténet

ÁGOSTON Mihály: Helyesírásunk hiteléért. Gondolatok az új helyesírási szabályzatról. Forum–Híd, Újvidék, 1985. 76 l. [Klny. a Híd 1985. 9., 10. és 11. számából.]

ÁGOSTON Mihály: Az írásmód az írásbeli közlésnek föltétele és elemi része. Gondolatok az új helyesírási szabályzat megjelenése alkalmából. I–III. = Híd 1985. 9. sz. 1226–1338; 10. sz. 1363–1388; 11. sz. 1489–1498.

BÍRÓ Ágnes: Árpád-híd. A hidak helyesírásáról. = Köznevelés 1985. 15. sz. 10.

A cirill betűs szláv nyelvek neveinek magyar helyesírása. Az újgörög nevek magyar helyesírása. Főszerk. Hadrovics László. Szerk. Zoltán András. Akadémiai, Bp. 1985. 239 l.

*BOLLA, Kálmán–KESZLER, Borbála: Satzzeichen zwischen Subjekt und Prädikat. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 55–68.

FÁBIÁN Pál: Korszerűsített helyesírási szabályzatunk. = MTud 1985. 5. sz. 335–340.

FÁBIÁN Pál–GRÁF Rezső–SZEMERE Gyula: Szabályzat és szójegyzék az iskolák számára. 4. kiadás. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 253 l.

FÁBIÁN Zsuzsanna: Olasz vendégeink. A nyelvünkbe újabban bekerült olasz szavak írásmódjáról. = ÉA 1985. 3. sz. 11–12.

FÓNOD Zoltán: Értelmezések és kétségek, avagy: megtanulható-e a magyar helyesírás. = ISz 1985. 7. sz. 657–659.

GÁLFFY Mózes: Hogyan írjuk? = A hét 1985. 38. sz. 6.

P. KOVÁCS Imre: Jegyzetek az új helyesírási szabályzatról. = Köznevelés 1985. 20. sz. 3–5.

A magyar helyesírás szabályai. 11. kiadás. Második (változatlan) lenyomat. Akadémiai, Bp. 1985. 388 l.

A magyar helyesírás szabályainak 11. kiadásáról. Sajtó alá rendezte Fábián Pál. Akadémiai, Bp. 1985. 22 l.

MOLNÁR CSIKÓS László: A szerbhorvát tulajdonnevek írása. = MképesÚjs 1985. 50. sz. 16.

MOLNÁR CSIKÓS László: A többszörös összetételek írása. = MképesÚjs 1985. 46. sz. 16.

NYITRAI Tamás: Az országos helyesírás-vizsgálat tapasztalataiból. = Köznevelés 1985. 29. sz. 22–25.

PAPP György: A megújított folytonosság. A magyar helyesírás szabályai 11. kiadásáról szóló gondolatok. = Híd 1985. 9. sz. 1221–1225.

PÁSZTOR Emil: Egy és más az új helyesírási szabályzatról. = Köznevelés 1985. 33. sz. 19–20.

PÁSZTOR Emil: Helyesírás – központozás nélkül? = Köznevelés 1985. 37. sz. 12.

SEBESTYÉN Ilona: Kisbetűvel vagy nagybetűvel? = ÉA 1985. 2. sz. 16.

SZENDE Aladár–SZABOLCS Árpád: Helyesírás lépésről lépésre. 8. kiadás. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 159 l.

TÓTH Etelka: Számítógéppel a 11. kiadás szolgálatában. = ÉA 1985. 3. sz. 11. [A magyar helyesírás szabályzata]

VÉKONY Gábor: Késő népvándorláskori rovásfeliratok. Rovásírások Európában és Ázsiában. I–II. = Életünk 1985. 1. sz. 71–84.; 2. sz. 147–168.

VÉKONY Gábor: A szarvasi felirat és ami körülötte van. = Életünk 1985. 12. sz. 1133–1146.

VESZPRÉMI Miklós: Helyesírás és „helytelenírás". = ÉI 1985. 26. sz. 6.

VII. Lexikológia, lexikográfia, jelentéstan, frazeológia

BARTA Péter: Pénzügyi dilemmák. A pénz a közmondásainkban. = ÉA 1985. 2. sz. 8.

BEÖTHY, E.–ALTMANN, G.: The diversification of meaning of Hungarian verbal prefixes I. *meg*. = NyK 1985. 1. sz. 187–196.

FELDE Györgyi: Elnyűtt szavaink. In: Nyelvi divatok. 43–54.

FELDE Györgyi: „Sok beszédnek sok az alja". In: Nyelvi divatok. 102–112.

GALGÓCZI László: Szitokszóvá vált betegségneveink III.: *süly*. = AAPSZ 1985. 21–27.

I. GALLASY Magdolna: Él-e még a *virtus*? A szó jelentéséről és mai állapotáról. = Mtan 1985. 2. sz. 83–84.

GÁGYOR József: „Tegnap és máma feküdtünk le". Tréfás szólások, szójárások. In: A hűség nyelve. 104–108.

GYÖRKE, Zoltán–FÖLDES, Csaba: Isszledovanyije frazeologii inosztrannih jazikov v Vengrii (s prilozsenyijem izbrannoj bibliografii po frazeologii s 1950 po 1985 gg.). = AAPSZ 1985. 29–43.

HANGAY Zoltán: A jelentéstan a magyartanításban. = Mtan 1985. 1. sz. 30–35.

HAVAS Ferenc: A jelentésrendszer filozófiai problémái. A dialektikus nyelvelemzés státuszához. In: Jelentéselemzések. 453–465.

*HORVÁTH, Katalin: On the organic relation between polysemy and synonymy. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 105–114.

HUSZÁR Ágnes: Mintha könyvből olvasná. . . In: Nyelvi divatok. 118–123.

IMRE Samu: *Honcsok*. (Szómagyarázat) = MNy 1985. 3. sz. 351.

Jelentéselemzések. ELTE Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke, Bp. 1985. 468 l. (A „Nyelvi mozgásformák dialektikája" kutatócsoport munkái 4.)

Jelentésszerkezet és szintaxis. Tud. vezető: Zsilka János. ELTE Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke, Bp. 1985. 200 l. (A „Nyelvi mozgásformák dialektikája" kutatócsoport munkái 3.)

JUHÁSZ József: A frazeológia jelentéstanához. = ANyT 16. sz. 1985. 115–130.

KÁLLAY Géza: A *fej* ige jelentése és a jelentés összefüggése az igével szintaktikai szerkezeteket alkotó grammatikai esetekkel. In: Jelentéselemzések. 421–452.

KÁLLAY Géza: A *fej* ige szerkezetének elemzése. In: Jelentésszerkezet és szintaxis. 169–200.

KÁLMÁN Béla: Homonimia, homográfia, homofónia. = ÉA 1985. 1. sz. 12.

KELEMEN Sándor: A jelentésrendszer elvont mozzanatai. In: Jelentéselemzések. 347–352.

KELEMEN Sándor: A *dob* ige tulajdonképpeni jelentése. In: Jelentéselemzések. 381–400.

KELEMEN Sándor: Az *önt, dob, kerget* igék szerkezetének elemzése. In: Jelentésszerkezet és szintaxis. 53–92.

KELEMEN Sándor: A *temet* ige tulajdonképpeni jelentése. In: Jelentéselemzések. 175–186.

KELEMEN Sándor: A *téved* ige tulajdonképpeni jelentése. In: Jelentéselemzések. 307–323.

KELEMEN Sándor–LADÁNYI Mária–SPANNRAFT Marcellin: Igei jelentéselemzések. = Nyr 1985. 2. sz. 218–234.

KEMÉNY Gábor: Neki esik, mint a borjú az új kapunak, avagy Miből lesz a képzavar? In: Nyelvi divatok. 178–192.

KEMÉNY Gábor: Szótévesztésből jelentésváltozás. In: Nyelvi divatok. 55–65.

KERTÉSZ Manó: Szokásmondások. Nyelvünk művelődéstörténeti emlékei.Helikon, Bp. 1985., 281 l.

KIEFER Ferenc: A *-hat/-het* képző jelentéstanához. Az episztemikus *-hat/-het*. = ÁNyT 16. sz. 1985. 131–153.

KISS Lajos: Ismerem még szilvafa korából. = Nyr 1985. 4. sz. 491. [Szólásmagyarázat.]

É. KISS Sándor: *Gaz.* Szólásmagyarázat. = MNy 1985. 1. sz. 96–99.

KORNAI, A.: Lexical categories and X-bar features. = ALH 1985. 1–2. sz. 117–131.

LADÁNYI Mária: *Ereszt* (ige elemzése). In: Jelentéselemzések. 369–380.

LADÁNYI Mária: Az *ereszt, játszik* igék szerkezetének elemzése. In: Jelentésszerkezet és szintaxis. 21–52.

LADÁNYI Mária: A *hagy, enged, ereszt, bocsát* igecsoport elemzése. In: Jelentéselemzések. 35–173.

LADÁNYI Mária: A szinonimitás problémái. A *hagy, enged, ereszt, bocsát* igék közötti szinonimitás. In: Jelentéselemzések. 333–345.

MAYER Judit: Képzavarok, tükörfordítások. = Hét 1985. 47. sz. 11.

MOLNÁR CSIKÓS László: Egy görög szóelem. Nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 24. sz. 16.

MORVAY Károly: A frazeológiai egységek a kétnyelvű szótárakban. 3. Katalán–magyar kéziszótár. = FilKözl 1985. 1–4. sz. 229–234. [Ld. még: FilKözl 1982. 28. sz. 356–360; uo. 1983. 29. sz. 218–221.]

MIZSER Lajos: *Fühöz, fához kapkod.* Még egyszer *Delinké*ről. Megy, mint a meszetesek. Még egyszer az *Árpádiná*ról. = Nyr 1985. 2. sz. 248–249. [Szó- és szólásmagyarázatok.]

MURÁDIN László: Adatok a népi gyermekjátékok szókincséhez. = NyIrK 1985. 2. sz. 135–148.

O. NAGY Gábor: Magyar szólások és közmondások. 4. kiadás. Gondolat, Bp. 1985. 860 l.

NAGY L. János: Tiltó szólásaink gyakorisági adatai. = AAPSZ 1985. 63–70.

ONDRUŠ, Šimon: Pri prameni slova gul'aš. = KS 1985. 10. sz. 329–332.

PACZOLAY Gyula: Készülőben van egy összehasonlító szólás- és közmondástár (nyelvtörténeti adatokkal). = Nyr 1985. 2. sz. 129–139.

PÁSZTOR Emil: Mekkora a magyar nyelv szókincse és az egyének szókészlete? = Köznevelés 1985. 15. sz. 6–7.

RÁCZ Endre: A *gyes* meg a *gyed*. (Egy új mozaikszóról.) = ÉA 1985. 3. sz. 5.

RUZSICZKY Éva: A fölcserélhetőség szempontja a szinonimia értelmezésében. = ÁNyT 16. sz. 1985. 209–228.

SPANNRAFT Marcellin: Az *érez, ért, sejt* igék elemzése. In: Jelentéselemzések. 199–305.
SPANNRAFT Marcellin: A *fest* ige jelentésének elemzése a szerves rendszerben. In: Jelentéselemzések. 401–419.
SPANNRAFT Marcellin: A *Fest, vezényel, csavar, sodor* igék szerkezetének elemzése. In: Jelentésszerkezet és szintaxis. 113–168.
STÖLPER, Armin: Ungarische Stichworte. = Sinn und Form 1985. 4. sz. 738–747.
SZEPESSY Gyula: Nekünk gyermek isten adta. = MNy 1985. 2. sz. 210–213.
TAKÁCS Lajos: *Hajcihő, hajdulódás.* = Nyr 1985. 2. sz. 241–243.
TAKÁCS Lajos: *Miskár – miskáros – miskárol.* = MNy 1985. 1. sz. 99–100.
TOLCSVAI NAGY Gábor: *Beat, rock, pop, diszkó.* In: Nyelvi divatok. 72–77.
TOLCSVAI NAGY Gábor: Közszavak durva jelentésben. = Köznevelés 1985. 13. sz. 12.
TOLCSVAI NAGY Gábor: *Valahol, akármi* meg *minden.* = Köznevelés 1985. 11. sz. 12.
ÚRHEGYI Emília: Batyu, bútor, cucc – és ami még velük összefügg. = MNy 1985. 4. sz. 453–465.
ZSILKA János: Belső jelentésszerkezet és linearitás. Bevezetés. In: Jelentéselemzések. 353–368.
ZSILKA János: Bevezetés. In: Jelentésszerkezet és szintaxis. 5–20.
ZSILKA János: Előszó. In: Jelentéselemzések. 5–9.
ZSILKA János: Az igék belső jelentésszerkezete. Jelentéselemzések a dictum körében. Bevezetés. In: Jelentéselemzések. 11–34.
ZSILKA János: A jelentés további dimenzionálódása. A metaforikus jelentés rétegei. In: Jelentéselemzések. 325–331.
ZSILKA János: A *van|valóság* jelenléte a jelentésben – mint a modalitás része. Bevezetés. Jelentéselemzések a modalitás körében. In: Jelentéselemzések. 187–197.

VIII. A magyarság eredete

(Őstörténet. A magyarság táji, történeti tagolódásának nyelvi, nyelvészeti kérdései)

Adalékok a székelyek korai történetéhez. (Benkő Loránd akadémikussal beszélget Szabó T. Ádám.) = Honism 1985. 5. sz. 22–29.
*Az Árpád-kori magyar történet bizánci forrásai. Fontes Byzantini historiae Hungaricae aevo ducum et regum ex stirpe Árpád descendentium. Összegyűjtötte, fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Moravcsik Gyula. Akadémiai, Bp. 1984. 364 l. [Szövegközlés]
*BENKŐ, Loránd: Zur Geschichte des Ungartums vor der Landnahme im Zusammenhang mit *Leved* und *Etelköz.* = ALH 1984. 3–4. sz. 153–195.
FODOR István: Gondolatok őstörténetkutatásunk jelenéről. = Életünk 1985. 2. sz. 170–174.

LIGETI Lajos: A Codex Cumanicus mai kérdései. Kőrösi Csoma Társaság, Bp. 1985. 48 l. (Keleti értekezések 1.)

LIGETI Lajos: Levédia és Etelköz. = MNy 1985. 1. sz. 1–19.

RÓNA-TAS András: Az eredetkérdés és a társadalmi tudat. = Vság 1985. 8. sz. 103–106.

VÁSÁRY István: A baskír–magyar kérdés nyelvi vetületben. = NyK 1985. 2. sz. 369–388.

VERES Péter: Magyarok a Kaukázus előterében. (Újabb régészeti és növényföldrajzi eredmények az előmagyarok vándorlásának rekonstruálásához.) = Ethn 1985. 1. sz. 114–126.

VERES Péter: Újabb adatok a „kaukázusi őshaza" kérdéséhez. = MNy 1985. 1. sz. 93–96.

IX. A magyar nyelvtudomány és művelődés intézményei és személyiségei Magyarországon és külföldön

(Megemlékezések, méltatások. Tudományos beszámolók. Kongresszusok és tudományos ülésszakok. A magyar nyelvtudomány története)

BAKOS Ferenc: Tamás Lajos 1904–1984. = NyK 1985. 1. sz. 249–253.

BALÁZS János: Kempelen Farkas emlékezete. = MNy 1985. 1. sz. 19–29.

BALÁZS János: Országh László emlékezete. = MNy 1985. 2. sz. 242–247.

BALÁZS János: Tamás Lajos emlékezete. = MNy 1985. 3. sz. 373–377.

BÉKÉS Vera: Tudományelméleti és nyelvfilozófiai elképzelések a magyar nyelvújítási mozgalomban 1818 és 1874 között. Művelődési Minisztérium, Bp. 1985. 75 l. (A filozófia időszerű kérdései)

BÉLÁDI, Miklós: A report on the International Association of Hungarian Studies. = HS 1985. 1. sz. 131–134.

BERECZKI Gábor: Sz. Kispál Magdolna. = MNy 1985. 3. sz. 377–378.

BOLLA Kálmán: Péchy Blanka köszöntése. = MNy 1985. 3. sz. 382–384.

BÜKY Béla: A 15. Nemzetközi Névtudományi Kongresszusról. = MNy 1985. 3. sz. 369–371.

CSETRI Lajos: Kazinczy és a nyelvújítás. = Ttáj 1985. 7. sz. 46–58.

DOBÓ Katalin: Négyesy Lászlóról. = Mtan 1985. 2. sz. 85–87.

ENYEDI Sándor: Az Erdélyi Kéziratkiadó Társaság történetéhez. Benkő József és Aranka György levelezéséből. = MKsz 1985. 3–4. sz. 297–303.

ENYEDI Sándor: Galánthai gróf Fekete János és az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság. = It 1985. 4. sz. 939–955.

*FÁBIÁN, Pál: János Balázs e l'Italia. (Intervista immaginaria nell'ottobre del 1984.) = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 77–84.

FÁBIÁN Pál: Nagy Ferenc 1941–1984. = MNy 1985. 2. sz. 248.

FÖLDESI Béla: A debreceni tanfolyam tíz éve. = NyéK 59. sz. 1985. 42–45.

FRIED István: Hadrovics László hetvenöt éves. = ÉI 1985. 25. sz. 8.

FÜLÖP Lajos: Hunfalvy Pál emlékezete. = Köznevelés 1985. 9. sz. 9.

FÜLÖP Lajos:Szende Aladár köszöntése 70. születésnapján. = MNy 1985. 2. sz. 250–251.

GERSTNER Károly: Nemzetközi névtani konferencia Giessenben. = MNy 1985. 3. sz. 371–373.

*GYARMATHY, Sámuel: Grammatical proof of the affinity of the Hungarian language with languages of Fennic origin. (Affinitas linguae Hungaricae cum linguis Fennicae originis grammatice demonstrata.) Transl., annot., introd. by Victor E(gon) Hanzeli. John Benjamins, Amsterdam–Philadelphia. 1983. LX, 327 l.

HAJDÚ Mihály: Matijevics Lajos 1940–1983. = MNy 1985. 2. sz. 248–249.

HAJDÚ Mihály: Szabó T. Attila 80 éves. = NÉ 10. sz. 1985. 195–197.

HEGEDŰS ATTILA: A magyar nyelvtudomány-történet periodizációjához. = MNy 1985. 4. sz. 467–468.

HERMAN József: Tamás Lajos nyolcvanéves. = MNy 1985. 1. sz. 118–119.

HERMAN József: Tamás Lajos 1904–1984. = MTud 1985. 5. sz. 391–393.

HIDASI Judit–SZÉPE György: A sketch of Hungarian linguistics today. = The Bulletin of the International Institute for Linguistic Sciences Kyoto Sangyo, University 1985. 1. sz. 66–80. [A tanulmány japán nyelvű.]

KÁLMÁN Péter: Táncsics Mihály nyelvkönyveinek mához szóló üzenete. = Nyr 1985. 3. sz. 310–321.

KÁROLY Sándor: Balázs János hetvenéves. = MNy 1985. 3. sz. 379–382.

KÁROLY Sándor: Fokos-Fuchs Dávid mondattani munkássága. = NyK 1985. 2. sz. 438–442.

KÁROLY Sándor: A hazai mondattani kutatások és európai hátterük (1880–1950). = MNy 1985. 2. sz. 129–140.

KÁROLY Sándor: Temesi Mihály hetvenéves. = MNy 1985. 1. sz. 121–123.

KASSAI, Ilona–KASSAI, G.: Colloque contrastif Français–Hongrois. (Pécs, du 2 au 6 novembre 1982.) = ALH 1985. 1–2. sz. 169–173.

*KESE, Katalin: In memory of Béla Kelemen. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 29–32.

KERESZTURY Dezső: Isten éltesse — Lőrincze tanár úr! (Köszöntő Lőrincze Lajos 70. születésnapján.) = NyéK 61. sz. 1985. 7–10.

KONCZ Lajos: Thienemann Tivadar 1890–1985. = IrodÚjs 1985. 3. sz. 8.

KONTRA Miklós: Országh László 1907–1984. = NyK 1985. 1. sz. 253–257.

B. LŐRINCZY Éva: D. Bartha Katalin hetvenéves. = MNy 1985. 1. sz. 120–121.

*MAGAY, T(amás): László Országh 1907–1984. = ALH 1984. 3–4. sz. 289–292.

*MARTINKÓ, András: János Balázs ist 70 Jahre alt. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 7–17.

F. MÉSZÁROS Henrietta: Sz. Kispál Magdolna 1910–1984. = NyK 1985. 1. sz. 257–261.

*MIKÓ Pálné: Márton István és Márton József munkásságáról. A magyarországi német nyelvtanítás kezdetei. ELTE, Bp. 1984. 124 l. (A nyelvtudomány és a nyelvoktatás műhelyéből 4.)

MISKI, Anikó: The new Modern Philological Society in Hungary. = HS 1985. 2. sz. 287–288.

NÉMETH G. Béla: A nyelv újítója – a művelődés újítója. (170 éve jelentek meg Kazinczy Ferenc munkái kilenc kötetben.) = Nyr 1985. 4. sz. 385–391.

NYÍRI Antal: Megemlékezés Inczefi Gézáról. In: Név és névkutatás. 7–11.
NYOMÁRKAY, I(stván): László Hadrovics fünfundsiebzigjährig. = SSlav 1985. 3–4. sz. 425–426.
OZSVALD Árpád: A 16. Kazinczy Nyelvművelő Napok. = NyéK 61. sz. 1985. 74–76.; Hét 1985. 16. sz. 6.
PALMEOS, Paula: Magdolna Szabó Kispál. = SovFU 1985. 3. sz. 236.
PANEK Zoltán: Anyanyelvünk atyamestere. (100 éve született Kosztolányi Dezső.) = Életünk 1985. 3. sz. 235–240.
PÁSKÁNDI Géza: A halhatatlan szolga. (Kosztolányi emlékére.) = Életünk 1985. 3. sz. 241–248.
PENAVIN Olga: Két tudomány vonzásában. (Interjú. Riporter Lábadi Károly.) = MképesÚjs 1985. 8. sz. 2–3.
POÓR János: August Ludwig Schlözer magyarországi levelezői. = FilKözl 1985. 1–4. sz. 133–143.
RÁCZ Endre: Beszámoló az „Adalékok a magyar, illetőleg a magyarországi nyelvtudomány történetéhez" című pályázat eredményéről. = MNy 1985. 4. sz. 508–512.
RÓNAY László: A magyar nyelv szerelmese. A százéves Kosztolányi Dezsőről. = Napj 1985. 4. sz. 13–15.
RUTTKAY, Kálmán G.: To the memory of László Országh. = HS 1985. 2. sz. 291–294.
SEBESTYÉN Árpád: É. Kiss Sándor 1914–1984. = MNy 1985. 3. sz. 378–379.
SINOR, Denis: László Országh: A Personal memoir. = HS 1985. 2. sz. 294–296.
SZERDAHELYI, István: Spracherneuerung und Sprachschöpfung in Ungarn zur Zeit der Aufklärung und in der Reformzeit. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 239–250.
SZŰTS László: Az anyanyelv hete 1985-ben. = Nyr 1985. 2. sz. 254–255.
TIBENSKÝ, Ján: Le legs spirituel de Mátyás Bél et ceux qui en héritèrent. = HS 1985. 2. sz. 205–212.
UTASI Csaba: A Magyar Tanszék 25 éve. (Az újvidéki Magyar Tanszék évfordulójára.) = Híd 1985. 1. sz. 152–154.
WELLMANN, Imre: Mátyás Bél, a polygraph in Hungary in the 18th century. = HS 1985. 2. sz. 191–204.
WICKMAN, Bo: John Lotz memorial symposium in Stockholm. = HS 1985. 2. sz. 288–291.

X. Névtan és terminológia

ÁDÁM Imre: A Szabolcs megyei személynévtípusok a 16. században. In: Név és névkutatás. 149–153.
ALBERT Zsuzsanna: Harasztkerék ragadványnevei. ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége, Bp. 1985. 27 l. (Magyar személynévi adattárak 63.)
AVAS Kálmánné: Pankasz keresztnevei 1950–1969. = NÉ 10. sz. 1985. 94–97.
BACHÁT László: A szinkrón vizsgálatú ragadványnév-kutatás mai állása. In: Név és névkutatás. 129–137.

BALASSA Iván: Báránd földrajzi nevei. In: Báránd története és néprajza. 146–166.
BALOGH László: Az *elő* szó jelentése földrajzi neveinkben. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 121–124.
BALOGH László: Az iskolai ragadványnevek gyűjtése és feldolgozása. = NÉ 10. sz. 1985. 106–116.
BALOGH László: Szamosszeg földrajzi nevei és a népetimológia. = Nyr 1985. 4. sz. 491–494.
BALOGH László: Történelmet teremtő földrajzi nevek. In: Név és névkutatás 47–54.
BALOGH László: Várkony településneveinek eredete és az avarok. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 2. sz. 53–61.
BÍRÓ Ágnes: A *Lurkó*-tól a *Gigoló*-ig. Az üzletelnevezésekről. In: Nyelvi divatok. 236–245.
BÍRÓ Ágnes: Státusszimbólum-e a keresztnév? In: Nyelvi divatok. 213–223.
BÍRÓ Ágnes: Új társulások névadása. In: Nyelvi divatok. 246–251.
BOZÓKI András–DÖMÖTÖR Adrienne: Átértelmezett megállónevek. „Elszabadulás tér", „Hűvös öl", „Örökvész út" és társaik. = NÉ 10. sz. 1985. 20–28.
BURUS János: Pipe helynevei. = NyIrK 1985. 2. sz. 165–172.
CRISTUREANU, Alexandru: Toponime ce reflectă frămîntata istorie a Transilvaniei. = StUBB 1985. 1. sz. 11–17.
DÉKÁNY Zsuzsanna: Csúza családnevei. (Jugoszlávia – Baranya megye) = ÉA 1985. 1. sz. 11.
ELEK Margit: Polgár ragadványnevei. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 42 l. (Magyar személynévi adattárak 67.)
ERDÉLYI Erzsébet: Nagykőrös utcaneveinek története 1850 és 1982 között. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 66 l. (Magyar névtani dolgozatok 56.)
FARKAS Ferenc: Néhány jászsági település ragadványneveinek összevetése. In: Név és névkutatás. 139–148.
FEHÉR József: Egy „szégyenlős" falu névváltoztatása (Bodroghalom régi neve *Luka*.) = Honism 1985. 5. sz. 42–43.
*FÜLÖP, Lajos: Giving nicknames in Visonta. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 85–92.
FÜLÖP László: Idegen családnevek magyarosodása a Kapos völgyében. = NÉ 10. sz. 1985. 47–53.
FÜLÖP László: A tulajdonnevek névtani vizsgálata Tinódi *Cronicá*-jában. = VasiSz 1985. 4. sz. 560–579.
FÜLÖP László–NAGY István: Az ikrek névadása Rédicsen 1789–1900 között. = NÉ 10. sz. 1985. 85–94.
GÖRBEDI Miklós: Tiszalök zsidó ragadványnevei. = NÉ 10. sz. 1985. 98–106.
HAJDÚ Mihály: A Garam–Ipoly közének személynevei a XV–XVI. században. 2. rész. = NÉ 10. sz. 1985. 35–47. [Az 1. részt lásd a NÉ 9. (1984.) számában, 31–54.]
HAJDÚ Mihály: A névvé válás folyamatáról. In: Név és névkutatás. 29–34.
*HAJZER Lajos: Nazvanija lic po mestnosti motivirovannyje vengerskimi toponimami. In: A korszerűbb orosznyelv-oktatásért. 1984. 61–80.

HEGEDŰS Attila: Némedi. = NÉ 10. sz. 1985. 3–7.
HEGEDŰS Attila: Névtudomány és tisztelettörténet II. (Nepomuki Szent János) = MNy 1985. 2. sz. 213–216.
*HELLER, Georg: Comitatus Bereghiensis. Universität München, 1983. 187 l., 1 térk. (Veröffentlichungen des Finnish-Ugrischen Seminars an der Universität München. Ser. A. Die Historischen Ortsnamen von Ungarn 17.)
*HELLER, Georg: Comitatus Unghensis. Universität München, 1984. 151 l., 1 térk. (Veröffentlichungen des Finnisch-Ugrischen Seminars an der Universität München. Ser. A. Die historischen Ortsnamen von Ungarn 17.)
HÉVVÍZI Sándor: Élő helyneveink és okleveles adataink egybevetése Békés megyei példák alapján. In: Név és névkutatás 67–74.
HOFFMANN István: A helynévrendszer változásai egy határrésszé vált településen. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 103–114.
HOLCZER József: Kunfehértótól a Kun-Fehér-tóig. (Hagyományőrzés az ilyen típusú helynevekben.) = ÉA 1985. 1. sz. 14.
HUSZÁR Ágnes: Árunevek, márkanevek. In: Nyelvi divatok. 224–235.
HUSZÁR Ágnes: Humoros nevek az életben és az irodalomban. In: Nyelvi divatok. 277–281.
*IONIŢĂ, Vasile: Nume de locuri din Banat. Facla, Timişoara, 1982. 275 l.
IVÁDYNÉ GYENGE Ilona: Ivád ragadványnevei. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 39 l. (Magyar személynévi adattárak 66.)
IVÁN László: Kecel, Szilos kutyanevei. = NÉ 10. sz. 1985. 141–147.
JUHÁSZ Dezső: A tájnevek alaktanából. In: Név és névkutatás. 35–46.
KAKUK Mátyás: Hangtani váltakozások Kunszentmárton XVIII–XIX. századi családneveiben. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 32. l. (Magyar névtani dolgozatok 54.)
KÁLMÁNCHEY Endre: Egy régi magyar családnév írásának változatai. = Nyr 1985. 4. sz. 414–419.
KÁLNÁSI Árpád: A közösségi és hivatalos névadás néhány jellemző vonásának összevetése a víznevekben. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 97–102.
*KÁLNÁSI Árpád: A szatmári táj múltja és jelene helynevei tükrében. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 2. sz. 67–74.
KAPOSI József: Egy Jókai-regény személynevei. = NÉ 10. sz. 1985. 127–131.
KISS Jenő: A pingvintől a kolibriig. Egzotikus madarak magyar nevei. Akadémiai, Bp. 1985. 61 l. (Nyelvtudományi értekezések 120.)
KISS Lajos: Barangolás földrajzi neveink világában. = Nyr 1985. 3. sz. 359–366.
KISS Lajos: Szőlőmunkák magyar megnevezései 1520–1521-ben. = Nyr 1985. 1. sz. 112–113.
KISS Lajos: Újonnan községgé alakított településeink: *Sátorhely* és *Szárliget*. = Nyr 1985. 2. sz. 243–245.
Komárom megye földrajzi nevei. Szerk. Balogh Lajos és Ördög Ferenc. A mutatót összeállította Sáray Szabó Éva. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Bp. 1985. 494 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 169.)

KOVÁCS Ferenc: A magyar nyelvtudományi terminológia kialakulásának kezdetei. = NyK 1985. 2. sz. 351–367.

*KOVÁCS Mária Magdolna: Nume de persoane în comunele de pe versantul vestig al masivului Harghita (21 localitati). Rezumatul tezei de doctorat. Cluj-Napoca. Univ. 1983. 37 l. [Havasalja személynevei. 21 Hargita megyei település élő személynév állománya.]

KRISTÓ Gyula: A Kárpát-medencei helynévanyag kontinuitásának kérdéséhez. In: Név és névkutatás. 15–22.

LENDVAI Endre: Sajátos orosz jeltárgyak magyar megnevezése. = MNy 1985. 3. sz. 348–351.

LÉVAI Béla: Szentgyörgyi jobbágynevek az 1400-as évek közepén. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 115–120.

MARKUS, Michal: Répáshuta nevének interetnikus vonásai. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon 2. 31–34.

MÉSZÁROSNÉ VARGA Mária: A földrajzi névgyűjtemények belterületi névanyagának tanúságai. (A Veszprém megye földrajzi nevei I. A tapolcai járás kötet alapján.) In: Név és névkutatás. 93–101.

MEZŐ András: A helynevek vándorlása a középkorban. In: Név és névkutatás. 23–28.

MEZŐ András: Helynévgyűjtés és helynévkutatás. = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 2. sz. 63–66.

MIZSER Lajos: A VI. nemzetközi finnugor kongresszus névtudományi előadásai. = NÉ 10. sz. 1985. 181–182.

MIZSER Lajos: Keresztneveink néhány problémája. In: Név és névkutatás. 155–158.

MOLNÁR CSIKÓS László: Bolygónevek. = MképesÚjs 1985. 38. sz. 16.

MOLNÁR CSIKÓS László: A cigány népnévről. = MképesÚjs 1985. 28. sz. 16.

MOLNÁR CSIKÓS László: Debrecen a Száva partján? (Debrc) = MképesÚjs 1985. 27. sz. 16.

MOLNÁR CSIKÓS László: Fogalommá vált személynevek. = MképesÚjs 1985. 20. sz. 16.

MOLNÁR CSIKÓS László: Hagyományos településformák. = MképesÚjs 1985. 9. sz. 16. [Névtani vonatkozásokkal]

CS. NAGY Lajos: A Budapesti Tanítóképző Főiskolán folyó névtani gyűjtőmunkák. In: Név és névkutatás. 119–125.

*NEHRING, Karl: Comitatus Comaromiensis. Universität München, 1983. 41 l., 1 térk. (Veröffentlichungen des Finnisch-Ugrischen Seminars an der Universität München. Ser. A. Die historischen Ortsnamen von Ungarn 16.)

Név és névkutatás. Az Inczefi Géza halálának 10. évfordulóján rendezett emlékülés előadásai (Szeged, 1984. április 13–14.). Szerk. Békési Imre. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Bp. 1985. 240 l.

ÖRDÖG Ferenc: A magyar céhek patrónusválasztásának hagiográfiai, ikonográfiai és művelődéstörténeti indítékai. In: Név és névkutatás. 201–222.

*PENAVIN Olga–MATIJEVICS Lajos: Becse és környéke földrajzi neveinek adattára. Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1983. 227 l. (Vajdaság helységeinek földrajzi nevei 9.)

*PENAVIN Olga–MATIJEVICS Lajos: Temerin és környéke földrajzi neveinek adat-

tára. Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1982. 107 l. (Vajdaság helységeinek földrajzi nevei 7.)

*PENAVIN Olga–MATIJEVICS Lajos: Zenta és környéke földrajzi neveinek adattára. Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1980 [1983.] 125 l. (Vajdaság helységeinek földrajzi nevei 5.)

PESTI János: A közzététel és szerkesztés tapasztalatai a Baranya megye földrajzi nevei I. és II. kötete alapján. In: Név és névkutatás. 83–91.

*PESTI János: Pécs földrajzi nevei. Baranya Megyei Levéltár, Pécs, 1983. 697–808.

PESTI János: Tegyünk többet a névkutatók nevelése érdekében. In: Név és névkutatás. 179–184.

RAPCSÁK Lajos: Thatcher és társai. (A nők családnevének helyes használatáról.) = ÉA 1985. 4. sz. 1.

RÁCZ Sándor: Ferencszállás és a volt báró Gerliczy-majorok lakosságának ragadványnevei. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 95 l. (Magyar személynévi adattárak 69.)

RÁCZ Sándor: Maroslelle ragadványnevei. Kiad. Az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 128 l. (Magyar személynévi adattárak 64.)

REMÉNYI-GYENES István: Típusnevek, márkanevek az autószakmában. = ÉA 1985. 2. sz. 12.

REUTER Camillo: Bemhegy és Kisdebrecen. = NÉ 10. sz. 1985. 14–15.

REUTER Camillo: *Kegyeri* és *Kudzsir*. (Helységnév-magyarázat) = MNy 1985. 4. sz. 469–475.

REUTER Camillo: Magyar helységnévadás-e *Surjánfalva*? = Nyr 1985. 2. sz. 235–241.

SCHULTHEIS, Johannes: Unsere Namenecke. = Sprachpflege 1985. 2. sz. 24. [Az *Enikő* magyar eredetű utónévről.]

SCHULTHEIS, Johannes: Unsere Namenecke. = Sprachpflege 1985. 12. sz. 184. [A *Gyöngyi* utónévről]

SEBESTYÉN Árpád: A kéziratos térképek névtudományi hasznosítása. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 83–95.

SEBESTYÉN Árpád: A szerkesztő „utószava". = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 2. sz. 75–77. [A fehérgyarmati járás földrajzi nevei 2. Debrecen, 1984. kötet kapcsán.]

SEDLÁK, Vincent: Interferenz in der Entwicklung slowakischer Toponymie. = OZpr. ČSAV 1985. 1–3. sz. 150–157.

J. SOLTÉSZ Katalin: Történésnevek. In: Név és névkutatás. 187–200.

SOLYMÁR Imre: Belmajor és Külmajor. = NÉ 10. sz. 1985. 15–17.

SZABÓ Géza: Földrajzi nevek és nyelvjáráskutatás. In: Név és névkutatás. 75–82.

SZABÓ László: Családszervezet és rokonsági terminológiák Északkelet-Magyarország különböző etnikumú csoportjainál. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon 2. 69–75.

*SZABÓ T., Ádám: Die Kontinuität der „Familiennamen" der ungarischen Bürger Klausenburgs über 300 Jahre 1453–1750. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 225–229.

SZABÓNÉ CSILLIK Éva: Vándorszavak a matematika nemzetközi terminológiájában: a melléknevek = AAPSZ 1985. 71–76.

SZATHMÁRY József: Felső-Bodrogköz földrajzi neveinek nyelvjárási tanulságai. = Nyr 1985. 1. sz. 75–82.

SZEGFŰ László: Gondolatok Baja nevének eredete kapcsán (avagy „interpretatio latina"). In: Név és névkutatás. 111–117.

SZOLÁR Miklós: Keresztnév – utónév – személynév. = ÉA 1985. 2. sz. 12.

SZOMBATHY Viktor: Külföldi helységek hagyományos neve úti- és más könyveinkben. = Nyr 1985. 3. sz. 383–384.

TOLCSVAI NAGY Gábor: *Loksi, Kaláka, Punkráció.* A zenekarnevek divatjáról. In: Nyelvi divatok. 252–262.

UDVARI István: Kvesztálások XVIII. századi helynévadatai. = NÉ 10. sz. 1985. 54–78.

VALACZKA András: Apostag. = NÉ 10. sz. 1985. 7–14.

VALOV Venciszlav: A Magyarországon élő bolgár–magyar családok keresztnevei. = NÉ 10. sz. 1985. 78–82.

VARGA Gábor: Lak község keresztnevei 1794–1825. = NÉ 10. sz. 1985. 83–85.

VARGA József: A névdivat változása és a névgyűjtés gondjai a muravidéki magyarság körében. In: Név és névkutatás. 165–177.

*VÁRKONYI Imre: Somogy megye helységneveinek rendszere. Kaposvár. 1984. 71 l. (Somogyi Almanach 41.)

VÁRKONYI Imre: A somogyi helységnevek típusai, különös tekintettel a foglalkozásnévből, a templom címéből és a vásártartás napjából alakult helynevekre. In: Név és névkutatás. 55–65.

VILCSEK Béla: Kisfaludy Károly két vígjátékának személynevei. = NÉ 10. sz. 1985. 131–138.

VIRÁG Gábor: Csantavér családnevei. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 83. l. (Magyar személynévi adattárak 70.)

VIRÁGH Ferenc: Névhagyomány, táblanév a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben. = Nyr 1985. 3. sz. 257–267.

VITÁNYI Borbála: Valóság és képzelet az irodalmi névadásban. In: Név és névkutatás. 223–231.

VOIGT Vilmos: A magyar mesei tulajdonnevek kis onomasztikája. = NÉ 10. sz. 1985. 116–127.

XI. Nyelvföldrajz és nyelvjárástan
A regionális köznyelvek és szaknyelvek kérdései

BACHÁT László: Ez menti meg az iskolát? (A pedagógiai szaknyelvről.) = ÉA 1985. 3. sz. 7.

BALOGH Judit: Kirakatnézőben. (A kirakatok feliratai). = ÉA 1985. 1. sz. 10.

Báránd története és néprajza. Szerk. Balassa Iván. Báránd, 1985. 644 l. [A nyelvészeti cikkeket külön feltüntetjük.]

*BENKŐ, Loránd: Contributo alla storia della viticultura ungherese. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 31–36.

BEREZNAI Zsuzsanna: Falucsúfolók az egri járásban. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárástani Tanszéke, Bp. 1985. 48 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 23.)

BÍRÓ Zoltán: Tréfás kapcsolatok falusi környezetben. (Esettanulmány a kommunikáció antropológiája köréből.) = NyIrK 1985. 2. sz. 154–158.

BOKOR József: A szókészleti archaizmusok és neologizmusok kérdéséhez nyugat-dunántúli tájszóanyag alapján. = Nyr 1985. 2. sz. 185–190.

Cs: A szaknyelvek tisztaságáért. (A Korunk 1985. 2. száma) = MTud 1985. 7–8. sz. 574–575.

FÜLÖP László: Tájszavak Sárvár Sári városrészéből. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 283–293.

FÜLÖP László: A sárvári kovácsmesterség szakszókincse. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke. Bp. 1985. 170 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 25.)

GÁLFFY Mózes: A nyelvjárástan időszerű kérdései és a nyelvoktatás. = Kor 1985. 10. sz. 811–815.

GÁLFFY Mózes: Sajátos ige- és névragozási jelenségek a magyarói (Maros megye) nyelvjárásban. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 13–21.

HAJDÚ Mihály: A 30. országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat népnyelvi témájú dolgozatairól. = MNy 1985. 1. sz. 103–107.

HELL György: A szaknyelvek helye a nyelv egészében és vizsgálatuk néhány kérdése. = Nyr 1985. 1. sz. 91–102.

HELTAINÉ NAGY Erzsébet: Krónikák parasztsorsokról. = ÉA 1985. 2. sz. 9.

HEXENDORF Edit: A tájnyelvi *darabban* múltjáról és mai megítéléséről. = MNy 1985. 4. sz. 480–489.

Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon. Az 1984 októberében megrendezett konferencia anyaga. 2., kiegészítő kötet. Szerk. Szabadfalvi József és Viga Gyula. Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 1985. 100 l. (A miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványai 16.)

KÁZMÉR Miklós: Takaró, pokróc, deka pléd, cserge. = Hét 1985. 51. sz. 10.

*Kecel története és néprajza. Szerk. Bárth János. Kecel, 1984. 1215 l.

KIRÁLY Lajos: Öt gyakran használt idegen szavunk nyelvjárási képe a somogy–zalai nyelvatlasz alapján. = Nyr 1985. 4. sz. 464–470.

KISS Jenő: Észrevételek tájszóközlések példamondatairól. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 141–148.

KISS Jenő: Helynevek határozói ragozása a rábaközi Mihályiban. = Nyr 1985. 1. sz. 88–91.

KISS Jenő: A mihályi nyelvjárás toldalékainak morfonológiája adatos bemutatásban. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 149–158.

KISS Jenő: Nyelvjárási monográfiák – kételyek és remények. = MNy 1985. 2. sz. 163–177.

KOLLÁTH Anna: Adalékok a nyelvjárás változásához és a nyelvi viselkedéshez Rumban. = MNy 1985. 2. sz. 221–228.

KOTICS József: Interetnikus kapcsolatok a fakitermelés szókincsében. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon. 2. 35–39.
KOVÁCS László: Nyelvjárásgyűjtésünk helyzete és távlatai. In: A hűség nyelve. 111–114.
K(ovalovszky) M(iklós): A csoportnyelvek kutatása. = ÉA 1985. 2. sz. 14.
KÜRTI András: Sport – színház – törvénykezés. (A sportnyelv furcsaságai.) = ÉA 1985. 3. sz. 8.
LERCH Ágnes: Sajátos törlési jelenségek népmeseszövegekben. = Nyr 1985. 3. sz. 348–358.
PENAVIN Olga: Baranya–Drávaszög nyelve. = MképesÚjs 1985. 10. sz. 16.
PONGRÁCZ Judit: A külgazdasági szaknyelv és nyelvészeti leírásának útjai. = Nyr 1985. 4. sz. 470–478.
REUTER Camillo: A Gönczy-féle atlaszokról. = NÉ 10. sz. 1985. 18–20.
SZABÓ Géza: A gyűjtögetéssel történő termésbetakarítás szókincséhez: *lécskál, mezgerél~mezgél.* = MNy 1985. 4. sz. 475–480.
SZABÓ Géza: Honismeret és népnyelvkutatás. = Honism 1985. 2. sz. 62–63.
SZABÓ Géza: Az élőnyelvi dialektológia néhány kérdése. = Nyr 1985. 1. sz. 69–75.
SZABÓ Iván: Számítástechnika. (A számítástechnikai rétegnyelvről.) = ÉA 1985. 1. sz. 3.
SZABÓ József: Keresztnévi eredetű közszavak Nagykónyi nyelvjárásában. In: Név és névkutatás. 159–164.
SZABÓ József: Néhány délkelet-magyarországi nyelvjárásszigetvizsgálata a Magyar Nyelvjárások Atlasza alapján = MNy 1985. 2. sz. 178–197.
SZABÓ József: Szólásmagyarázatok Nagykónyi nyelvjárásából. = Nyr 1985. 1. sz. 82–88.
SZABÓ József: Keresztnévi eredetű közszavak Nagykónyi nyelvjárásában. In: Név és névkutatás. 159–164.
TIMAFFY László: A kisalföldi kocsik és szekerek szakszókincsének nyelvatlasza és szótára. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke. Bp. 1985. 86 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 22.)
VÉGH József: A *mëcceg* és még néhány őrségi tájszó. = Nyr 1985. 2. sz. 190–192.
VITÁNYI Borbála: Értjük-e a nyelvjárások üzenetét? = ÉI 1985. 4. sz. 11–12.
ZEMAN László: Jegyzet a szaknyelvi nominalizáltságról. = ISz 1985. 1. sz. 37–47.
ZILAHI Lajos: Adatközlők és szövegek kiválasztása a nyelv területi rétegzettségének vizsgálatához. = BékésiÉ 1985. 1. sz. 100–105.
ZILAHI Lajos: Helytörténeti munka és hagyományápolás Püspökladányban. = BékésiÉ 1985. 4. sz. 494–497.

XII. Nyelvművelés. Normatív nyelvészet. Napjaink nyelvállapota. Vallomások a magyar nyelvről

ADY Endre: Van-e magyar nyelv? In: A szó becsülete. 62–63.
ÁGOSTON Mihály: Magyar Szó-glosszák. (A lap egyik számának helyesírási és nyelvhelyességi elemzése.) = Híd 1985. 2. sz. 221–238; Híd 1985. 3. sz. 339–350.

APÁCZAI CSERE János: A dolgokhoz illendő neveknek feltalálása. In: A szó becsülete. 18–19.
BABITS Mihály: Nyelvhasználat és nyelvszépség. In: A szó becsülete. 65–68.
BAGI Ádámné: Biztatás iskolai beszédművelésre. = ÉA 1985. 3. sz. 6–7.
BAJZA József: Nyelvünk míveléséről. In: A szó becsülete. 57.
BAKOS József: Az öncélú és sunyi trágárkodás. Nyelvi környezetvédelem közelről. = HevSz 1985. 5. sz. 75–78.
BAKOS József: Társadalmi összefogás szükségeltetik. Nyelvi környezetvédelem – közelről. = HevSz 1985. 4. sz. 80–83.
BALASSI Bálint: Levél Rimay Jánosnak. In: A szó becsülete. 10.
*BALÁZS, J(ános): Störungen und Missverständnisse im Gebrauch der ungarischen Anredeformen. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 11–18.
BANÓ István: Latinos szóképzésünk termékeny és vadhajtásai. (Néhány javaslat bizonyos idegen eredetű szavaknak latinos szóképzési módok segítségével való magyarítására.) = Nyr 1985. 1. sz. 1–15.
BÁRCZI Géza: A nyelvi eszmény. In: A szó becsülete. 111–112.
BÁRÓCZI Sándor: A védelmezett magyar nyelv. In: A szó becsülete. 25–26.
BATSÁNYI János: A magyar tudósokhoz. In: A szó becsülete. 49–50.
BENKE Valéria: Csak anyanyelvemen lehetek igazán én. = ÉA 1985. 3. sz. 1–2. [Az anyanyelv hete pécsi megnyitóján elhangzott beszéd.]
BERZSENYI Dániel: Levél Kazinczynak. In: A szó becsülete. 43–46.
BESSENYEI György: Magyarság. In: A szó becsülete. 22–24.
BICSKEI Dezsőné: Modoros beszédtöltelékek a középiskolában. = ÉA 1985. 1. sz. 3.
BÍRÓ Ágnes: Szemérmes durvaságok. In: Nyelvi divatok. 162–167.
BÍRÓ Ágnes–HUSZÁR Ágnes: *Te, maga, ön.* In: Nyelvi divatok 31–39.
BODNÁR Gyula: Vigyük gyermekeinkhez a szavakat. In: A hűség nyelve. 42–44.
CÚTH János: Legféltettebb kincsünk. In: A hűség nyelve. 203–204.
CSOKONAI VITÉZ Mihály: A magyar nyelv feléledése. In: A szó becsülete. 33–34.
DEME László: Anyanyelv – egyén – társadalom. (A magyar nyelv hetének idei témájáról.) = ÉI 1985. 16. sz. 5.
DÉR Zoltán: Kosztolányi és a nyelvvédelem. = ÚÍ 1985. 13. sz. 56–66.
EÖTVÖS József: A magyar nyelv ügyében. In: A szó becsülete. 1985. 54–56.
FÁBIÁN József: Így hallották a régiek. = Hét 1985. 52. sz. 11.
FÁBRY Zoltán: Kazinczy elkötelezettségében. In: A hűség nyelve. 8–14.
FELDE Györgyi:Köznapi bizalmaskodások. In: Nyelvi divatok. 94–101.
FELDE Györgyi: Tudunk-e beszélgetni? In: Nyelvi divatok. 81–93.
I. GALLASY Magdolna: Hány óra van? (A kérdésre adott válaszok lehetőségei.) = ÉA 1985. 1. sz. 6–7.
G(RÁF) R(ezső): Kosztolányi – a nyelvművelő. = Mtan 1985. 2. sz. 94–96.
GRÉTSY László: Mire való a ló feje? (A humor nyelvi eszközei.) = ÉA 1985. 2. sz. 2.
GRÉTSY László: Nyelvhasználat és demokratizmus. = HevSz 1985. 6. sz. 82–83.
GYÖNYÖR József: Anyanyelvünk használatának néhány időszerű kérdése. In: A hűség nyelve. 32–36.
GYŐRI Anna: Beszédkultúra és költészet. (Beszélgetés Lukács Sándorral.) = ÉA 1985. 4. sz. 9.

HALÁSZ Gábor: Kazinczy emlékezete. In: A szó becsülete. 73–75.
HELTAINÉ NAGY Erzsébet: A megszólalás kulcsa a másik embernél van. (Gondolatok a szóbeli tömegkommunikációról a befogadó oldaláról nézve.) In: Nyelvészet és tömegkommunikáció 2. 33–72.
HERNÁDI Sándor: Beszédművelés. 4. kiadás. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 272 l. (Tanárképző főiskolai tankönyvek)
HERNÁDI Sándor: Nyelvtan és nyelvművelés a tanító- és óvónőképző intézetek számára. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 610 l.
HOLCZER József: Köszöntjük a szerkesztőbizottságot! = ÉA 1985. 4. sz. 10. [A szerkesztőbizottság szó helyesírásáról.]
HUSZÁR Ágnes: Ismételjünk, de mit és hogyan? In: Nyelvi divatok. 113–117.
HUSZÁR Ágnes: A rádió és a televízió beszélt nyelvének mondattana. In: Nyelvészet és tömegkommunikáció 2. 73–117.
HUSZÁR Ágnes: Miért nevetünk egy viccen? In: Nyelvi divatok. 265–270.
A hűség nyelve. Csehszlovákiai magyar írók az anyanyelvről. Összeállította Zalabai Zsigmond. Madách–Szépirodalmi, Bratislava–Bp. 1985. 234 l.
ILLYÉS Gyula: Anyanyelvünk. In: A szó becsülete. 115–118.
JAKAB István: Hogy is hívják magyarul? In: A hűség nyelve. 45–46.
JÓZSEF Attila: Nyelvünk ízei. In: A szó becsülete. 76.
KARINTHY Frigyes: Szavak Móra Ferencről. In: A szó becsülete. 77–78.
KÁRMÁN József: A nemzet csinosodása. In: A szó becsülete. 29–31.
KAZINCZY Ferenc: Levél Aranka Györgynek. In: A szó becsülete. 41–42.
KÁZMÉR Miklós: A bazár és a vásár. Nyelvhelyességi kérdések. = Hét 1985. 49. sz. 11.
KEMÉNY Gábor: A közhelyről – közhelyek nélkül. In: Nyelvi divatok. 124–144.
KISFALUDY Károly: Xénia és levél. In: A szó becsülete. 47–48.
KODÁLY Zoltán: Vessünk gátat kiejtésünk romlásának. In: A szó becsülete. 85–87.
KOLBEN György: Mikor mondjuk, hogy „úgymond"? ÉA 1985. 2. sz. 4.
KOLTÓI Ádám: Elnőiesedik a pálya. (Az *el* igekötő rosszalló jelentése.) = Köznevelés 1985. 32. sz. 10.
KOLTÓI Ádám: Karambolozó szavak. = Köznevelés 1985. 12. sz. 10.
KOSZTOLÁNYI Dezső: A magyar nyelv felfedezése. In: A szó becsülete. 79–81.
P. KOVÁCS Imre: „Komoly célkitűzés". = Köznevelés 1985. 39. sz. 11–12. [A *komoly* szó elértéktelenedése.]
KOVALOVSZKY Miklós: Egy veszedelmes nyelvi élősdi: *alapvető*. = MNy 1985. 1. sz. 100–103.
KOVALOVSZKY Miklós: A szállástól a szállóig. = ÉA 1985. 2. sz. 6.
KÖLCSEY Ferenc: Nyelvismeret és nyelvtudat. In: A szó becsülete. 51–52.
KURDI Péter: Újfajta „kaszárnyastílus" felé? = ÉA 1985. 1. sz. 4.
LŐRINCZE Lajos: Hogyan vitázunk, hogyan vitázzunk? = Nyr 1985. 1. sz. 16–23. [Lásd még Nyr 1984. 35–48; 273–288; 407–422.]
MAJOROS Mihály: Mit lehet tetten érni? = ÉA 1985. 4. sz. 3.
MARTINKÓ András: Nyelvgyarapítás vagy nyelvrontás? (A „házasságszédelgett" típusú szavakról.) = ÉA 1985. 2. sz. 3.
MARTINKÓ András: A szitakötő éltű siker meg a tűzről pattogott színésznő. (A szólásmondások helytelen használatáról.) = ÉA 1985. 4. sz. 2.

MAYER Judit: Idegen szavak, idegenszerű szerkezetek. = Hét 1985. 48. sz. 10.
MAYER Judit: Nyelvhasználati gondjainkról. = ISz 1985. 9. sz. 816–826.
MAYER Judit: Sajtónyelv és köznyelv. = Hét 1985. 45. sz. 11.
MOLNÁR CSIKÓS László: Alapeszköz vagy állóeszköz? = MképesÚjs 1985. 33. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: „Alapos" fordítás. Nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 21. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Aligátor és ventillátor. Magyar nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 49. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Bandzsa. (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs 1985. 8. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Egy horvát eredetű ruhadarab. (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs 1985. 4. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: A harmadik világ. Nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 34. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Jajszavak. (Nyelvhelyességi kérdések.) = MképesÚjs 1985. 11. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Jó-e az *úgy* kötőszónak? = MképesÚjs 1985. 42. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Levő és lévő. = MképesÚjs 1985. 45. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Németországi Szövetségi Köztársaság? = MképesÚjs 1985. 32. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Rejtett hibaháttér. Nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 22. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Rosszulesik. Nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 35. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Rövid elmélkedés a rövidítésekről. = MképesÚjs 1985. 51. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Szeretet és szerelem. Nyelvhelyességi kérdések. = MképesÚjs 1985. 19. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: A szótévesztés lélektanához. = MképesÚjs 1985. 18. sz. 16.
MOLNÁR CSIKÓS László: Tárgyév. Nyelvhelyesség. = MképesÚjs 1985. 37. sz. 16.
MÓRA Ferenc: A nyelv elpusztíthatatlan. In: A szó becsülete. 69.
MÓRICZ Zsigmond: A magyar nyelvérzék. In: A szó becsülete. 64.
NÉMETH László: Nyelvhagyomány – nyelvápolás. In: A szó becsülete. 97–100.
NOVOTNY Júlia: Nyelvművelés a sajtóban. = ÉA 1985. 1. sz. 13.
Nyelv és nyelvművelés. (Kerekasztal-beszélgetés.) A beszélgetést vezette és feldolgozta Mács József. = Hét 1985. 10. sz. 6–7.
Nyelvi divatok. Szerk. Bíró Ágnes és Tolcsvai Nagy Gábor. Gondolat, Bp. 1985. 286 l.
Nyelvművelő kézikönyv. 2. kötet L–Zs. Főszerk. Grétsy László és Kovalovszky Miklós. Akadémiai, Bp. 1985. 1291 l.
PÁZMÁNY Péter: Magyarra fordítám e könyvecskét. In: A szó becsülete. 16.
RÁCZ Olivér: Kicsi anyanyelv. In: A hűség nyelve. 196–199.
RÉVAI Miklós: A magyar szép toll. In: A szó becsülete. 37–38.
RIMAY János: Előszó Balassi Bálint verseinek kiadásához. In: A szó becsülete. 14–15.
SIMON István: Szavakból élet. In: A szó becsülete. 106–108.

SIMON Zoárd: Helytelen helyzetek – kétélű fegyverek. (A „helyzet" helytelen használatáról.) = ÉA 1985. 2. sz. 4.
SOMLYÓDI János: Miért Spanyolba? = Köznevelés 1985. 38. sz. 10.
SOMLYÓDI János: Mozaikszó-áradatban. = Köznevelés 1985. 5. sz. 11.
SOMOS Péter: Gondolatok az anyanyelvről. In: A hűség nyelve. 56–62.
SZABÓ Ilona: A szaknyelvek tisztaságáért. = Kor 1985. 2. sz. 158–159.
SZABÓ Lőrinc: A nyelv: a kimondott világ. In: A szó becsülete. 70–72.
SZATHMÁRI István: A hiányzó névelő. = Köznevelés 1985. 16. sz. 15.
SZATHMÁRI István: Ismét az elszemélytelenedésről. = Köznevelés 1985. 25. sz. 18.
SZATHMÁRI István: Köszöntget (a köszönget helyett). = Köznevelés 1985. 29. sz. 14.
SZATHMÁRI István: Összejön. = Köznevelés 1985. 23. sz. 12.
SZATHMÁRI István: Raggal, névutóval? = Köznevelés 1985. 20. sz. 12.
SZATHMÁRI István: Szakmunkásvizsgázik. = Köznevelés 1985. 35. sz. 11.
SZELI István: Nyelvhasználati etikánk. = Híd 1985. 9. sz. 1210–1220.
SZELI István: Nyelvhasználatunk etikája. Forum, Újvidék, 1985. 49 l.
SZELI István: Sajátszerű feladatok. Nyelvművelésünk aktuális kérdéseiről. (Részlet.) = Üzenet 1985. 11. sz. 693–695.
SZERB Antal: Szavak sora. In: A szó becsülete. 88–89.
A szó becsülete. Íróink az anyanyelvről, 1541–1980. Válogatta és szerk. Z. Szabó László és Wacha Imre. Hazafias Népfront Országos Tanácsa, Bp. 1985. 120 l.
TAMÁSI Áron: A szó becsülete. In: A szó becsülete. 90–92.
TINÓDI Sebestyén: Az olvasókhoz. In: A szó becsülete. 8–9.
TOLCSVAI NAGY Gábor: Egy „elnyelt" hang. (A *ban-, ben-* rag n-je.) = Köznevelés 1985. 7. sz. 23–24.
TOLCSVAI NAGY Gábor: Elmaradó köszönések. In: Nyelvi divatok. 24–30.
TOLCSVAI NAGY Gábor: Hogyan köszönjek? – Hogyan szólítsam? In: Nyelvi divatok. 13–23.
TOLCSVAI NAGY Gábor: Nyelvi durvaságok indulatból és anélkül. In: Nyelvi divatok. 147–161.
TOMPA József: Zomotor. (Történeti néprajzunk és szótörténetünk legfurcsább kitalációja.) = ÉA 1985. 4. sz. 6.
TÓTFALUSI KIS Miklós: Apologia bibliorum. In: A szó becsülete. 20–21.
TÖRÖK Gábor: Napjaink változó nyelvi jelenségeiből. = Nyr 1985. 4. sz. 402–407.
TÖRÖK Gábor: Viszonyragok zavaró ismétlődése. = ÉA 1985. 3. sz. 3.
TURCZEL Lajos: Gyermekkorom és anyanyelvem. In: A hűség nyelve. 85–91.
VELCSOV Mártonné: Ez a fajta – ilyen fajtájú. = ÉA 1985. 4. sz. 6–7.
VERES Péter: Ember és írás. In: A szó becsülete. 93–96.
VERSEGHY Ferenc: A tiszta magyarság. In: A szó becsülete. 39–40.
VÖRÖSMARTY Mihály: Új szavak. In: A szó becsülete. 53.
WACHA Imre: Beszéd: szituáció, szöveg és hangzás együttese a rádióban és a televízióban. In: Nyelvészet és tömegkommunikáció 1. 7–246.
ZALABAI Zsigmond: Édesanya-nyelven. = ISz 1985. 2. sz. 178–185.
ZALABAI Zsigmond: Hogy is mondjuk katonául? In: A hűség nyelve. 117–119.

XIII. A nyelvi kölcsönhatás kérdései

(Két- és többnyelvűség. Kontrasztív nyelvészet, tipológia, areális nyelvészet)

BAKOS Ferenc: Egy fejezet a magyar *fő-* előtagos összetett főnevek újlatin, germán és szláv megfelelőinek szemantikai-tipológiai vizsgálatából. Az intézménynevek. = ÁNyT 16. sz. 1985. 9–32.

BAŃCZEROWSKI Janusz: Próba analizy konfrontatiwnej systemow wokalicznych języka polskiego i węgierskiego. = SSlav 1985. 3–4. sz. 319–328.

BÉKÉSI, Imre: Die konfrontative Untersuchung einer Typus der Textkonstruktion. AAPSZ 1985. 3–13.

*BERECZKI Gábor: A török nyelvek hatása a magyarra. In: Die Beziehungen der uralischen Sprachen zu anderen Sprachgemeinschaften. 59–72.

*BERECZKI, Gábor: Zwei Strukturen türkischen Ursprungs im Ungarischen. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 37–39.

BERTÓK Imre: A fordítás néhány kontrasztív nyelvészeti kérdése. = SzocNev 1985. 3. sz. 68–72.

BERTÓK Imre: Kontrasztivitások a nyelvi szintek alapján. = SzovNev 1985. 8. sz. 231–239.

BERTÓK Imre: A magyar és a szlovák nyelv kontrasztív jelenségeinek az oktatása a középiskolában. = ISz 1985. 9. sz. 810–815.

BIBÓ Judit: Proust Gyergyai Albert fordításában. (Kontrasztív szövegelemzés.) = FilKözl 1985. 1–4. sz. 35–56.

BIDIAN, V.–LOSONŢI, D.–MARII, I.: Note lexicale si etimologice = CLing 1985. 2. sz. 114–130. [Közhasználatú magyar jövevényszavak a román nyelvben.]

EÖRDÖGH Miklós: Az angol igeidőaspektus-rendszer fordításnyelvészeti egybevetése magyar megfelelőivel. = Nyr 1985. 1. sz. 103–109.

FODOR, Zoja: K voprosu o kontrastivnoj razgovornoj stilistike russkogo i vengerskogo jazykov. = NyPÍ 7. sz. 1985. 198–206.

GECSŐ Tamás: A kontrasztivitás a jelentésintegráció tükrében (a német és a magyar alapján). = MNy 1985. 1. sz. 70–79.

GÖNCZ Lajos: A kétnyelvűség pszichológiája. A magyar–szerbhorvát kétnyelvűség lélektani vizsgálata. Forum, Újvidék, 1985. 225 l.

*GREGOR, F(erenc): Ukážky zo slovenských pomenovaní jedál maďarského pôvodu. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 113–122.

HADROVICS László: Ungarische Elemente im Serbokroatischen. Akadémiai, Bp. 1985. 591 l.

*HAJZER, Lajos: Glagol'no – imennyje slovosočetanija tipa „udaritsja o kamen' " i ih strukturno-semantičeskije ekvivalenty v jazyke vengerskom. = SPP 1984. 1. sz. 125–141.

*HORVÁTH, I.–HORVÁTH T(ibor): Sopostavlenije russkih i vengerskih ustupitel'nyh prodloženij. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 143–171.

KELEMEN, Jolán: L'analyse contrastive dans la description du français. = NphM 1985. 3. sz. 307–315.

*KELEMEN, Jolán: La syntaxe de la phrase complexe en hongrois et en français. AU-Bud-L 14. sz. 1983. 187–200.
KONTRA, Miklós: Hungarian–American bilingualism. A bibliographic essay. = HS 1985. 2. sz. 257–282.
KOVÁCS László: Kísérlet a diglosszia állapotának felmérésére alapiskoláink tanulóinak és tanítóinak beszédében. In: A hűség nyelve. 92–103.
LENGYEL Zsolt: Jegyzetek a kétnyelvűség kérdéséhez. = AAPSZ 1985. 53–61.
LIZANEC, P. M.: Szláv–magyar lexikai egyezések a Kárpát–Balkán térség nyelvjárásaiban. = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 23–30.
NIMČUK, V. V.: K voprosu o slavjanskih leksiko-grammatičeskih kal'kah v vengerskom jazyke. = SovFU 1985. 4. sz. 281–285.
NYOMÁRKAY, I(stván): Die ungarischen Muster der kroatischen Spracherneuerung. Der militärische Wortschatz (aufgrund der Sprache der Dienstreglements). = SSlav 1985. 3–4. sz. 329–346.
ONDRUŠ, Šimon: Slovensko *dežela*, slovaško *dah*, in madžarsko *vidék*. = SR 1984. 1. sz. 11–17.
SZABÓ T., Ádám: Deutsch–ungarisch–rumänische Ortsnamenetymologien in Siebenbürgen. = BNF 1985. 2. sz. 148–159.
SZABÓ T. Ádám: Egynyelvűség – kétnyelvűség – többnyelvűség – félnyelvűség. = ÉA 1985. 3. sz. 5–6.
SZABÓ T., Attila: Hungarian loanwords of Romanian origin. = HS 1985. 1. sz. 51–65.
VAS Ottó: Kettős nyelvi életem. In: A hűség nyelve. 78–79.
WIESINGER, Péter: Zur Typologie des Flussnamen des bayerischen, österreichischen und oberungarischen Donauraumes zwischen Lech und Raab. = BNF 1985. 2. sz. 217–230.

XIV. Nyelvtan, szövegtan

(Szóképzéstan, alaktan, mondattan)

ANTAL László: A hatodik mondatrész. Magvető, Bp. 1985. 139 l.
BALÁZS János: A szöveg. Gondolat, Bp. 1985. 371 l.
BÁNRÉTI Zoltán: A páros *akár*-t tartalmazó mondatok szemantikájáról és szintaxisáról. = ÁNyT 16. sz. 1985. 87–113.
BÉKÉSI Imre: A konstrukciótípus állományi és használati szintje. = MNy 1985. 1. sz. 63–70.
BENCÉDY József–FÁBIÁN Pál–RÁCZ Endre–VELCSOV Mártonné: A mai magyar nyelv. 6. kiadás. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 571 l.
BICSKEI Dezsőné: Középiskolások élőbeszédének mondatszerkezeti jellemzői. = Nyr 1985. 1. sz. 48–62.
FABÓ Kinga: A *-gat* képző és a *gat* szó új jelentéséről. = ÉA 1985. 2. sz. 5.
FÁBRICZ Károly: Az *is* mint kötőszó és mint partikula. = MNy 1985. 1. sz. 79–87.
FÜLEI-SZÁNTÓ Endre–BRADEAN-EBINGER Nelu: A kötőszó grammatikai státusa. = NyK 1985. 1. sz. 148–159.

GELEJI KATONA István: Magyar grammatika. In: A szó becsülete. 17.
GRÉTSY László: Mi szükségünk a *lévén* kötőszóra? = ÉA 1985. 1. sz. 2.
*HIDASI, Judit: Relativization in Hungarian. = The Bulletin of the International Institute for Linguistic Sciences Kyoto Sangyo University 1984. 1. sz. 7–25.
HIDASI Judit: A szórendi kreativitás határai. = NyPÍ 7. sz. 1985. 2–10.
HONTI László: Széljegyzetek instabil tövű igéink történetéhez. = NyK 1985. 1. sz. 49–87.
HORVÁT Iván: Gerundium. = Nyr 1985. 2. sz. 245–248.
*HUSZÁR, Ágnes: Die Rolle der aktuellen Satzgliederung in der Kohäsion dramatischer Dialoge. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 245–252.
R. HUTÁS Magdolna: A kettős tárgy szemantikai problémái. = Nyr 1985. 3. sz. 275–281.
*IKEDA, Tetsuro: Sentence structures in Hungarian. = The Bulletin of the International Institute for Linguistic Sciences Kyoto Sangyo University 1984. 1. sz. 26–55.
JAKAB István: Mi az *-é* birtokjel szerepe? = Nyr 1985. 4. sz. 407–414.
JASTRZĘBSKA, Jolanta: A tárgyas ragozás használata – idegen szemmel. = Nyr 1985. 3. sz. 306–310.
*KÁBÁN Annamária: Bekezdéstípusok szövegszerkezeti sajátosságai Apáczai, Melius és Pápai Páriz műveiben. In: Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok 1984. 266–281.
KENESEI István: Az alárendelő mondatok a magyarban: szerkezetek, problémák, érvek és ellenérvek. = NyK 1985. 2. sz. 311–350.
KIEFER, F(erenc): The possessive in Hungarian: A problem for natural morphology. = ALH 1985. 1–2. sz. 85–116.
*KISS, Jenő: Bemerkungen zur Derivation im Ungarischen = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 131–133.
É. KISS Katalin: Az anaforikus névmások értelmezéséről. = ÁNyT 16. sz. 1985. 155–187.
KOZOCSA Sándor Géza: Egy s más az igekötőkről. = ÉA 1985. 1. sz. 13.
MARÁCZ László Károly: A magyar névutós csoportról. = NyK 1985. 1. sz. 173–186.
D. MÁTAI Mária: Az irányhármasság érvényesülése a magyar adverbiumrendszer történetében. = MNy 1985. 4. sz. 395–403.
*MÁTAI, Mária: Pronominaladverbien. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 149–157.
MAYER Judit: Vonatkozó névmások. = Hét 1985. 46. sz. 11.
MOLNÁR CSIKÓS László: Többes számú főnevek. = MképesÚjs 1985. 12. sz. 16.
MOLNÁR Ilona: Egzisztencia-viszonyok a *hogy* kötőszós összetett mondatokban. = ÁNyT 16. sz. 1985. 189–207.
PÁSZTOR Bertalan: Szövegtani ismeretek – érettségi dolgozatokban. = Mtan 1985. 5. sz. 205–213.
RÁCZ Endre: Az állítmány egyeztetése két vagy több egyesszámú, halmozott alannyal a mondategység határán túl. = Nyr 1985. 4. sz. 391–401.
*RÁCZ, Endre: Die Kongruenz des nachstehenden verbalen Prädikats mit zwei durch die Konjunktion *és/s* ‚und' gekoppelten Subjekten. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 189–198.
*RÓKA, Jolán: Namjoki v gazetnom tekst'e. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 199–206.

SÁMBOKRÉTI Péter: Hogyan kell idézni? ÉA 1985. 1. sz. 11.
SZENCZI MOLNÁR Albert: Magyar grammatika. In: A szó becsülete. 12–13.
SZATHMÁRI István: A határozatlan alanyról. = Köznevelés 1985. 4. sz. 10.
SZATHMÁRI István: Határozó jelzői szerepben. = Köznevelés 1985. 6. sz. 10.
SZATHMÁRI István: Határozott névelő a tájegység nevek előtt. = Köznevelés 1985. 3. sz. 10.
SZATHMÁRI István: Az igekötőkről. = Köznevelés 1985. 14. sz. 11.
TOLCSVAI NAGY Gábor: A slágerszövegek néhány elvi gondjáról. In: Nyelvi játékok. 204–210.
TOMPA, József: Kleine ungarische Grammatik. 2. Aufl. Akadémiai–Verlag Enzyklopädie. Bp.–Leipzig, 1985. 247 l.
*VARGA, László: The syntactic structure and intonational segmentation of Hungarian sentences. = ALH 1984. 3–4. sz. 197–250.
VÖRÖS Ottó: A Zala völgyi Őrség egyelemű helyneveinek *hová?* kérdésre felelő helyhatározó alakjaihoz. In: Név és névkutatás. 103–109.
*ZELLIGER, Erzsébet: Zum Gebrauch des Terminus 'tővéghangzó' (Stammauslautvokal). = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 251–255.

XV. Nyelvtörténet és etimológia
Az irodalmi nyelv története

*E. ABAFFY, Elisabeth: Permanence and change in old Hungarian conjugation. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 19–24.
*E. ABAFFY, Elisabeth: Written and spoken variants on the old Hungarian language. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 19–28.
BENKŐ Loránd: Néhány filológiai probléma az Ómagyar Mária-siralom körül. In: A magyar vers. 24–27.
*BENKŐ, Loránd: Der Protestantismus in seiner Wirkung auf die ungarische Schriftsprache. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 3–10.
*BENCZE, Lóránt: A Bible lost and regained? (On the origin of Biblical quotations in Pázmány's works.) = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 25–30.
BOKSAY Zoltán: A *kéneső* és a *kénkő* etimológiájához. = Nyr 1985. 1. sz. 110–112.
DÖMÖTÖR Adrienne: Az idézés grammatikai módjai Heltai Gáspár nyelvében. = Nyr 1985. 3. sz. 337–348.
FODOR István: Oláh Miklós Hungariájának másolata egy kölni kódexben. = Bécsi Napló 1985. november–december, 7. sz. 1.
*I. GALLASY, Magdolna: The pro-article. (Antecedents of the definite article in early old Hungarian.) = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 93–98.
S. HÁMORI Antónia: Melléknévi alaptagú kötött szerkezetek a kései ómagyar korban. = MNy 1985. 3. sz. 300–314.; uo. 4. sz. 404–414.
HEGEDŰS Attila: Magyar levelek a 16. század 40-es évtizedéből. = MNy 1985. 2. sz. 255–256.
HOFFMANN István: *Kalapács.* = MNy 1985. 2. sz. 216–218.

HONTI László: Etimológiai adalékok. (Vogul, osztják és magyar szófejtések.) = NyK 1985. 2. sz. 443–449.

HONTI László: Ősmagyar hangtörténeti talányok. Ugor hangtörténeti és etimológiai jegyzetek. = MNy 1985. 2. sz. 140–155.

HORVÁTH László: Határozói igeneveink mondatbeli funkcióinak történetéhez. = MNy 1985. 3. sz. 314–323.

R. HUTÁS Magdolna: Az érzékelést (észlelést) jelölő magyar igei struktúrák történeti vizsgálata. = MNy 1985. 4. sz. 414–434.

KISS Lajos: *Péra. Poggyász. Zsámbék. Zsámbok* és ami körülöttük van. = MNy 1985. 3. sz. 352–356.

*KOROMPAY, Klára: Aspects structuraux de la déclinaison en ancien Hongrois tardif. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 135–140.

KOROMPAY Klára: A birtokos személyjelezés néhány rendszertani összefüggése a kései ómagyar korban. = MNy 1985. 2. sz. 155–163.

A. MOLNÁR Ferenc: Igei-névszói kettős (hármas) szófajúság az ősmagyar korban. Az ősmagyar nyelv ige-névszó állománya. = NyK 1985. 1. sz. 37–48.

A. MOLNÁR Ferenc: *Mige ẓocoẓtia vola.* (A Halotti Beszéd értelmezéséhez 1.) = MNy 1985. 4. sz. 442–453.

*A. MOLNÁR, Ferenc: Zu einigen Fragen der finnisch-ugrischen Nomen-Verba mit besonderer Rücksicht auf das Ungarische. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 159–164.

*MOLNÁR, József: Der Einfluss der Reformation auf die Entwicklung der ungarischen Literatursprache. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 165–171.

Müncheni kódex. A négy evangélium szövege és szótára. Décsy Gyula olvasata alapján a szöveget sajtó alá rendezte és a szótári részt készítette Szabó T. Ádám. Európa, Bp. 1985. 523 l.

M. NAGY Ilona: A Jordánszky-kódex új kiadása. = ÉA 1985. 4. sz. 4.

NYÍRI Angal: A törlít igének és társainak vallomása A Szabács viadala eredetéről. In: A magyar vers. 39–46.

PUSZTAI Ferenc. Régi magyar vers – régi magyar nyelv. In: A magyar vers. 17–23.

RÉDEI Károly: Szófejtések. Magyar *harmat* 'Tau', vogul *puksar* 'vontatógőzös' stb. = NyK 1985. 1. sz. 209–216.

SÁROSI Zsófia: A személyek közötti viszony tudatosítása és nyomatékosítása néhány 16. századi misszilisben. = MNy 1985. 3. sz. 334–342.

SKRIPECZ Sándor: Más nyomon a *csont* eredetéhez. = MNy 1985. 2. sz. 219–221.

SZABÓ T. Attila: *Falnagy, folnagy, fónagy.* = MNy 1985. 3. sz. 356–361.

*SZATHMÁRI István: A magyar irodalmi nyelv a XVII. század végén. In: Magyarország társadalma a török kiűzésének idején. Szerk. Szvircsek Ferenc. Nógrád megyei Múzeumok Igazgatósága, Salgótarján, 1984. (Discussiones Neogradienses 1.) 103–112.

TOMPA József: Tegnapelőtt és ma. (Egy 20. századi nyelvtani folyamat némely előzményei.) = MNy 1985. 3. sz. 279–300.

VÁCZY Péter: Honfoglaláskori hősi énekeink nyelve és előadásmódja. In: A magyar vers. 51–56.

VÍZKELETY, András: Der Löwener Kodex. Bilanz der Forschung – neue Ergebnisse – weitere Aufgaben. = HS 1985. 1. sz. 19–29.

XVI. Stilisztika

(Költői nyelv, verstan, verselemzés és a velük összefüggő magyar nyelvészeti kérdések)

BENKŐ László: Juhász Gyula és az impresszionizmus. = Nyr 1985. 3. sz. 286–299.

BODNÁR György: A költői nyelv és a 20. századi magyar költészet. In: A magyar vers. 261–263.

BÜKY László: A versbefejezés grammatikájához. In: A magyar vers. 67–70.

CSIFFÁRY Tamás: Kosztolányi Dezső: Októberi táj. = Nyr 1985. 2. sz. 167–169.

DANYI Magdolna: Egy Kosztolányi-vers jelentésértelmezése. (Késő ősz a ludasi puszta) = Híd 1985. 10. sz. 1330–1336.

DEME László: A vers szövege és hangzása. In: A magyar vers. 71–76.

DOBÓNÉ BERENCSI Margit: A tömörség eszköze. (A szóképekről.) = Köznevelés 1985. 33. sz. 25.

*EGYED Péter: Az íráskép-típusok és grafikai szerkesztés a versben. In: Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok. 1984. 255–265.

ELEKFI László: Mi a jambus? In: A magyar vers. 77–81.

EŐRY Vilma: Elbeszélői nézőpont, kompozíció és stílus. = Műhelymunkák 1985. 1. sz. 7–29. [Krúdy Szindbád-novellái]

FÁBIÁN Pál–SZATHMÁRI István–TERESTYÉNI Ferenc: A magyar stilisztika vázlata. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 297 l.

FABÓ Kinga: A nyelv emotív funkciója. = Nyr 1985. 2. sz. 204–217.

*GALAMB Katalin: A szecesszió stiláris sajátosságai Ambrus Zoltán prózájában. In: Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok. 1984. 316–332.

GÁSPÁRI László: Néhány sorban egy Vas István-versről. (A költő *Ráérünk* c. kötetének Könyvvilág-beli ajánlásából.) = ÉA 1985. 2. sz. 7.

GEREVICH-KOPTEFF Éva: Magyar versek elemzésének problémái idegen ajkúak számára. In: A magyar vers. 407–411.

HERCZEG Gyula: A régi magyar próza stílusformái. Tankönyvkiadó, Bp. 1985. 293 l.

HORVÁTH Iván: Névvarázs. = ItK 1985. 4–5. sz. 559–570.

HORVÁTH Mária: Képek vándorlása. = Nyr 1985. 2. sz. 162–166.

*HORVÁTH, Mária: „Von Demut erfüllt diene ich dem Herren aus meiner Peregrination". (Stilistische und lexikologische Untersuchungen auf Grund der Peregrini-Briefe.) = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 115–122.

HUSZÁR Ágnes: Élő és holt képek. In: Nyelvi divatok. 171–177.

*Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok 1984. Szerk. Szabó Zoltán. Kriterion, Bukarest, 1984. 334 l.

KECSKÉS András: Irányzatok és álláspontok a magyar verselméletben. In: A magyar vers. 221–229.

KEMÉNY Gábor: Szakmai nyelvhasználat és publicisztikai stílus. = Nyr 1985. 3. sz. 268–275.

*KOVÁCS Emese: A felhívó funkció stilisztikai szerepe Villon Nagy Testamentumában. In: Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok 1984. 282–297.

KŐSZEGHY Péter: A „virágnyelv" korai verseinkben. In: A magyar vers. 182–188.

LÁNG István: Krúdy kapcsolatos mondatai (főleg a *Vörös postakocsi* alapján). = Nyr 1985. 1. sz. 36–47.

LOTZ János: Szonettkoszorú a nyelvről. In: A szó becsülete. 101.

MARTINKÓ András: Faludi Ferenc: Útban a modern magyar költői nyelv felé. = ItK 1985. 3. sz. 310–315.

MIHÁLYI MOLNÁR László: „Ahány szóra váró gyermek". In: A hűség nyelve. 63–68.

MOLNÁR Zoltán Miklós: Egy Kosztolányi-írás megszólaltatásához. = Nyr 1985. 2. sz. 169–171.

NAGY László: Megismerés, nyelv, vers. In: A szó becsülete. 113–114.

*J. NAGY Mária: A főnév stílusalakító ereje Vajda János lírájában. In: Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok. 1984. 236–254.

*NÉMETH Ágnes: József Attila képei angol fordításban. In: Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok 1984. 298–315.

NYIRKOS István: A rím eredetéről. In: A magyar vers. 97–103.

PÁLFI Ágnes: A szabad vers metrikai és poétikai megközelítéséhez. I. Tinyanov verselmélete magyarul; II. A versforma szukcesszivitása József Attila: *Külvárosi éj* c. költeményében. = ItK 1985. 2. sz. 218–233.

PAPP Ferenc: Vers, konkordancia, asszociáció. In: A magyar vers. 104–108.

PETŐFI S. János: Szövegszerkezet és jelentés. Kosztolányi *Akarsz-e játszani?* c. versének elemzése. = Híd 1985. 10. sz. 1313–1329.

PILINSZKY János: Néhány szó a szavakról. In: A szó becsülete. 109.

RÁCZ Endre: Költői kétértelműségek. = ÉA 1985. 1. sz. 1.

J. SOLTÉSZ Katalin: Babits rímei. = Nyr 1985. 3. sz. 300–305.

CS. SZABÓ László: Párbeszéd önmagunkban – nagyjainkkal. In: A szó becsülete. 102–105.

SZABÓ Zoltán: József Attila: *Határ*. Stilisztikai elemzés szövegnyelvészeti alapon. = It 1985. 4. sz. 916–931.

SZABÓ Zoltán: Kosztolányi Dezső: Fürdés. (Stilisztikai elemzés szövegnyelvészeti alapon.) = Nyr 1985. 2. sz. 153–162.

*SZATHMÁRI, István: Bemerkungen zum Verhältnis von sprachlichen und stilistischen Normen. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 231–237.

SZATHMÁRI István: A két világháború közötti magyar költői stílus és az izmusok. In: A magyar vers. 276–280.

SZEKÉR Endre: József Attila jelzői. = Napj 1985. 4. sz. 25–26.

SZENDE Aladár: A középiskolai tanulók stílusérzékének fejlesztése. = ÉA 1985. 4. sz. 13.

SZILÁGYI Ferenc: A magyar versmondat néhány újabb jelensége. In: A magyar vers. 109–121.

SZŐKE György: Az áthajlás csecse becse. (Az enjambement funkciójáról.) In: A magyar vers. 122–126.

SZŐLLŐSY-SEBESTYÉN András: A beszéd és a vers dallama. In: A magyar vers. 127–132.

SZŰCS Tibor: Ballada és szintézis a Kékszakállú-misztériumban. = Nyr 1985. 1. sz. 24–25.

TOLCSVAI NAGY Gábor: Köznyelvi elemek a Ludas Matyi humorában. In: Nyelvi divatok. 271–276.

TOMPA József: Egy álgörög utazási regény magyar tolmácsolása. (Adalék a francia felvilágosodás stílusának reformkori hatásához.) = Nyr 1985. 4. sz. 437–451.

TŐZSÉR Árpád: „Nyelvtáj" és irodalom. In: A hűség nyelve. 210–212.

TVERDOTA György: József Attila nyelvszemlélete. I. A névvarázstól a költői névhasználatig. = ItK 1985. 3. sz. 287–301.

TVERDOTA György: Megjegyzések Horváth Iván „Névvarázs" című tanulmányához. = ItK 1985. 4–5. sz. 570–572.

VARGYAS Lajos: A magyar versritmus nyelvi alapja. In: A magyar vers. 59–66.

VASS László: Az igeképzők gyakorisági adatai Nagy László költészetében. = AAPSZ 1985. 93–99.

VEENKER, Wolfgang: Különböző korszakok magyar poétikai szövegeinek fonológiai-statisztikai vizsgálata. In: A magyar vers. 133–153.

VITÁNYI Borbála: Thury Zoltán írói névadása. Kiad. az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1985. 43 l. (Magyar névtani dolgozatok 55.)

ZALABAI Zsigmond: Egy gyermekvers szómámora. In: A hűség nyelve. 192–193.

ZALABAI Zsigmond: Más szemmel, más szóval: Adalékok költői nyelvünk és a szókincs viszonyához. In: A hűség nyelve 221–224.

ZALABAI Zsigmond: A versszerűség kritériumainak módosulása mint a nemzetiségi léthelyzet és a csehszlovákiai magyar nyelvállapot művészi tükrözésének eszköze. In: A magyar vers. 286–292.

ZSILKA Tibor: A műfordítás stilisztikai vonatkozásai. = ISz 1985. 1. sz. 56–60.

XVII. Szótárak

*BARTAL Antal: A magyarországi latinság szótára. Glossarium mediae et infimae latinitatis Regni Hungariae. Condidit Antonius Bartal. A kötetet Sebestyén Lajos gondozta. ÁKV. Bp. 1984. 722 l.

BOROSS József–SZŰTS László: A mai magyar argó kisszótára. Idegenforgalmi és Propaganda Vállalat, Bp. 1985. 56 l.

BÖDEY József: Bolgár–magyar szótár. 4. kiadás. Terra, Bp. 1985. 559 l. (Kisszótár sorozat)

BÖLCSKEI Gusztáv: Teológiai szak- és idegen szavak szótára. Szerk. Bölcskei Gusztáv és Lenkey István. Függelékben az egyházi szakirodalomban használt hazai és külföldi rövidítések válogatott jegyzéke. Debreceni Ref. Kollégium, Debrecen, 1985. IV, 135 l.

ECKHARDT Sándor: Francia–magyar kéziszótár. 8. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 856 l.

ECKHARDT Sándor: Magyar–francia kéziszótár. 6. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 1104 l.

GÁLDI László: Orosz–magyar kéziszótár. 6. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 1120 l.

HALÁSZ Előd: Magyar–német kéziszótár. Munkatárs Ármosné Eisenbarth Magda. 14. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 1063 l.

HALÁSZ Előd: Német–magyar kéziszótár. Szerk. Rátz Ottó, Kádár Pálné. 16. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 774 l.

HALÁSZ Előd: Német–magyar szótár. Munkatárs Skripecz Sándor. 18. átd. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 543 l. (Kisszótár sorozat)

HERNÁDI Miklós: Közhelyszótár. 2., bőv. kiadás. Gondolat, Bp. 1985. 438 l.

KIRÁLY Péter: Az 1648. évi latin–magyar–szlovák szótár. = MNy 1985. 1. sz. 29–42.; 2. sz. 198–209.; 3. sz. 323–334.

KISS Lajos: Az orosz–magyar nagyszótár készülő új kiadásáról. = MNy 1985. 4. sz. 504–508.

*LENDVAI Endre: Előtanulmányok egy orosz–magyar nonekvivalencia-szótárhoz. = SSP 1984. 1. sz. 143–158.

Lengyel–magyar szótár. – Słownik polsko–węgierski. 2., bőv. kiadás. Akadémiai–Wiedza Powszechna, Bp.–Warszawa, 1985. 1059 l.

Magyar értelmező kéziszótár. 1–2. kötet. Szerk. Juhász József. 6. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 874 l. 876–1550. l.

ORSZÁGH László: Angol–magyar nagyszótár. A comprehensive English–Hungarian dictionary. 1–2. kötet. 8. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 1225, 1093 l.

ORSZÁGH László: Magyar–angol szótár. 1–2. kötet. - Hungarian–English dictionary. 7. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 1196, 1198–2159. l.

PAPP István–JAKAB László: Magyar–finn szótár – Unkarilais–suomalainen sanakirja. Akadémiai, Bp. 1985. 855 l.

Svéd–magyar szótár. Főszerk. Lakó György. Szerk. Fehér József. 4. kiadás. Akadémiai, Bp. 1985. 1024 l.

WOJTILLA Gyula: Kőrösi Csoma Sándor szanszkrit–magyar szójegyzéke – A list of words Sanskrit and Hungarian by Alexander Csoma de Kőrös. MTA Könyvtára, Bp., 1984 [1985]. 90 l. (Keleti tanulmányok)

XVIII. Az uráli (finnugor) nyelvtudomány és az orientalisztika magyar nyelvi és nyelvészeti kérdései

BERECZKI, Urmas: Lydia Koidula kaks kirja ungari teadlasele Pál Hunfalvyle. = KjK 1985. 13. sz. 738–744.

*Die Beziehungen der uralischen Sprachen zu anderen Sprachgemeinschaften. Symposium saeculare Societatis Fenno-ugricae. Org. Suomalais-ugrilainen Seura. Helsinki, 1983. 283 l. (Mémoires de la Société Finno-Ougrienne 185.)

HAJDÚ Péter: Magyarok és a finnugor népek. In: Válogatás a finnugor népek irodalmából. 3–7.

HÖSCH, E.: Schlözer und Finnland. = ZSlaw 1985. 4. sz. 568–575.

*LAKÓ, Gy(örgy): Was war und was ist Finnougristik? = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 41–54.

LÖTSCH, Ronald: Jacob Grimm über die Verwandtschaftsverhältnisse der indoeuro-

päischen, finnougrischen, baltischen, slawischen und germanischen Sprachen und Dialekte. = ZPh 1985. 6. sz. 704–711.
PUSZTAY János: Finnugor hagyományok a magyar irodalomban. = Mtan 1985. 4. sz. 154–167.
*PUSZTAY, János: Praefixa idea. (Zu den Funktionswerten der Verbalpräfixe und der Präfixlosigkeit.) = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 181–188.
*RÉDEI, Károly: Die ältesten indogermanischen Lehnwörter der uralischen Sprachen. In: Die Beziehungen der uralischen Sprachen zu anderen Sprachgemeinschaften. 201–233.
*RÓNA-TAS A(ndrás): De hypothesi Uralo-Altaica. In: Die Beziehungen der uralischen Sprachen zu anderen Sprachgemeinschaften. 235–251.
*ROT, S(ándor): On the Uralic–Germanic language contacts and their linguistic interference (Transfer) on the lexical level of the Finno-Ugrian and Samoyed (or Samodiy) languages. = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 55–77.
*ROT, Sándor: Linguistic taboo and euphemism in the languages functioning in the northern part of the Amero–Euro–Asian linguistic area. = AU-Bud-L 15. sz. 1984. 207–223.
SZATHMÁRI István: Aleksis Kivi és a magyar kultúra. = Nyr 1985. 4. sz. 419–424.
SZÍJ Enikő: A Kalevala és a magyarok. = NyK 1985. 2. sz. 399–417.
TOMIŠ, Karol: Nemzeti sajátosságok – közös vonások. (Nemzetközi finnugor kongresszus a Szovjetunióban.) = Hét 1985. 47. sz. 10.
TOMIŠ, Karol: A sziktivkari VI. Nemzetközi Finnugor Kongresszus. = ISz 1985. 9. sz. 846–848.
Válogatás a finnugor népek irodalmából. Lapkiadó Vállalat, Bp. 1985. 192 l.
VÁSZOLYI Erik: Világkongresszus Zürjénországban. = ÚjLátóh 1985. 2. sz. 253–255.
VÉRTES Edit: Fokos-Fuchs Dávid, a finnugor nyelvész. = NyK 1985. 2. sz. 432–437.
VOIGT Vilmos: A Kalevala – egy 19. századi eposz. = NyK 1985. 2. sz. 418–424.
ZSIRAI Miklós: Jugria. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Bp. 1930. 122 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 174.) [Hasonmás kiad. 1985.]

XIX. Az 1985-ben ismertetett könyvek, tanulmányok, cikkek

Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae. Tomus XXXI. Fasciculi 1–4. 1981. 1. – Ism. A(urélien) Sauvageot = BSL 1985. 2. sz. 239–247.
Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös nominatae. Sectio Historica; Sectio Philologica (Moderna); Sectio Linguistica. – Ism. Meggyes Mária = HS 1985. 2. sz. 312–313.
Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae. Sectio Linguistica. Tomus XII. – Ism. Sauvageot, A(urélien) = BSL 1985. 2. sz. 247–249.
Anyanyelv – idegen nyelv. (Országos konferencia Nyíregyházán 1978. november 3–5-én.) A kiadványt összeállította Bachát László és Székely Gábor. Nyíregyháza, 1984. – Ism. Seregy Lajos = NyéK 61. sz. 1985. 111–114.

Anyanyelvünkért. A cikkeket válogatta és a kötetet szerkesztette Guttmann Miklós. Ljubljana, 1983. – Ism. Szende Aladár = NyéK 59. sz. 1985. 96–98.

Antal László: A hatodik mondatrész. Magvető, Bp. 1985. – Ism. Tóth Károly: Nyelv és grammatika. = Hét 1985. 42. sz. 10.

Antal László: A jelentés világa. Gondolat, Bp. 1978. – Ism. Bakos Ferenc. = ÁNyT 16. sz. 1985. 255–258.

Apreszjan J. D.–*Páll* Erna: Orosz ige – magyar ige. Vonzatok és kapcsolódások. 1–2. Tankönyvkiadó, Bp. 1982. – Ism. Krékits József = ALH 1985. 1–2. sz. 184–187.

Az Árpád-kori magyar történet bizánci forrásai. Fontes Byzantini historiae Hungaricae aevo ducum et regum ex stirpe Árpád descendentium. Összegyűjtötte, fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Moravcsik Gyula. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Kiss Lajos = NyK 1985. 1. sz. 262–263.

Bagu Balázs–*Horváth* Katalin: Didaktikai anyagok magyar nyelvből. 4–6. osztály. „Ragyanszka Skola", Kijev–Uzsgorod, 1964. – Ism. Csirpák Emil = Mtan 1985. 5. sz. 238–239.

Balázs János: A szöveg. Gondolat, Bp. 1985. – Ism. Szabó Zoltán = Nyr 1985. 3. sz. 372–375.; Tamás Attila = Alf 1985. 12. sz. 75–76.

Balázs Judit: A ragadványnevek szerepe Rábaszentandrás névrendszerében. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Kiss Jenő = SoprSz 1985. 4. 285–287.

Bálint Sándor: A szögedi nemzet. Szeged. 1976–1980. – Ism. Kiss Jenő = MNy 1985. 1. sz. 113–115.

Baranya megye földrajzi nevei I–II. Szerk. Pesti János. Baranya Megyei Levéltár, Pécs. 1982. – Ism. Sebestyén Árpád = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 249–252.

Bárczi Géza: A Halotti Beszéd nyelvtörténeti elemzése. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Korompay Klára = NyK 1985. 1. sz. 263–265.

Benkő Loránd: Kazinczy Ferenc és kora a magyar nyelvtudomány történetében. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Éder Zoltán = It 1985. 1. sz. 202–206.

Benkő Loránd: A magyar fiktív (passzív) tövű igék. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Horváth László = Nyr 1985. 4. sz. 495–499.

**Beöthy*, Erzsébet: Hongaars. Fundamentele grammatica voor Nederlandstaligen. Met medewerking van Ynze A. Baumfalk. Muiderberg, Dick Coutinho, 1983. – Ism. Mollay Erzsébet = ALH 1984. 3–4. sz. 314–316.

Binder Pál: Közös múltunk. Románok, magyarok, németek és délszlávok feudalizmus kori falusi és városi együttéléséről. Kriterion, Bukarest, 1982. – Ism. Mohr Miklós = NÉ 10. sz. 1985. 172–173.

Bíró Zoltán: Beszéd és környezet. Tanulmányok az anyanyelvhasználat köréből. Kriterion, Bukarest. 1984. – Ism. P. Dombi Erzsébet = NyIrK 1985. 2. sz. 189–191.; Péntek János = Utunk 1985. 9. sz. 2; Rostás Zoltán: Szavak és környezetük. = A hét 1985. 22. sz. 8; Schveiger Paul = RRLing 1985. 3. sz. 305–307.

Bodnár Béla: Hódmezővásárhelynek és környékének földrajzi nevei. Tanulmányok Csongrád megye történetéből. Szeged. 1983. – Ism. Kálnási Árpád = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 257–258.

Büky, Béla: Dritte konferenz zur ungarischen Onomastik. = NKI 43. 1983. 42–46. – Ism. Prokop, Petr = OZpr. ČSAV 1985. 1–3. sz. 195.

Büky Béla–*Egyed* András–*Pléh* Csaba: Nyelvi képességek, fogalomkincs, megértés. Tankönyvkiadó, Bp. 1984. – Ism. Pesti János = MPSz 1985. 6. sz. 540–544.

Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum. Pars II. Acta sessionum. Akadémiai, Bp. 1980.; Pars III. Acta sessionis linguisticae. Akadémiai, Bp. 1981. – Ism. Honti László = ALH 1985. 1–2. sz. 179–181.

Contrastive Studies Hungarian–Russian. Ed. by Ferenc Papp. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Sauvageot, A(urélien) = BSL 1985. 2. sz. 280–284.

Csetri Elek: Kőrösi Csoma Sándor. Kriterion, Bukarest, 1984. – Ism. Bodor András = NyIrK 1985. 2. sz. 179–182.

Dávid Géza: A simontornyai szandzsák a 16. században. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Hajdú Mihály = NÉ 10. sz. 1985. 168–172.

Debrecen utcanevei. Szerk. Nábrádi Mihály. Debrecen Megyei Városi Tanács V. B., Debrecen, 1984. – Ism. Péter László = Nyr 1985. 3. sz. 376–382.

Décsy, Gyula: Global Linguistic Connections. Eurolingua, Bloomington, 1983. – Ism. Kontra Miklós = MNy 1985. 3. sz. 361–362.; Szende Tamás = Nyr 1985. 1. sz. 120–121.

Dialektológiai szimpozion. VEAB Értesítő 1982. II., Veszprém, 1982. – Ism.: Sebestyén Árpád = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 231–235.

Erdélyi magyar szótörténeti tár 3–4. kötet. Anyagát gyűjtötte és szerk. Szabó T. Attila. Kriterion, Bukarest. 1982–1984. – Ism. Kálmán Béla = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 227–230.

Fábián Pál: Nyelvművelésünk évszázadai. Gondolat, Bp. 1984. – Ism. Tompa József = It 1985. 3. sz. 751–753.; Büky László = ÉA 1985. 1. sz. 16–17; Fehér Péter = Hét 1985. 7. sz. 9.; Kovalovszky Miklós = Nyr 1985. 2. sz. 250–253.; Kronstein Gábor: Nyelvművelés és történelem. = ÉI 1985. 29. sz. 10.; Salga Attila = Mtud 1985. 6. sz. 479.; Szende Aladár = NyéK 60. sz. 1985. 89–95.; Takács Etel = PedSz 1985. 7. sz. 806–807.

Fehértói Katalin: Árpád-kori kis személynévtár. Akadémiai, Bp. 1983. – Ism. B. Gergely Piroska: Egy új személynévtárról. = NyIrK 1985. 2. sz. 191–193.

Gáspári László: A századvégi novella lírizálódása. Akadémiai, Bp. 1983. – Ism. Kiscsatári Mariann = ItK 1985. 3. sz. 381–382.

Gósy Mária: Hangtani és szótani vizsgálatok hároméves gyermekek nyelvében. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Szende Tamás = Nyr 1985. 1. sz. 118.

* *Gyarmathy,* Sámuel: Grammatical Proof of the Affinity of the Hungarian Language with Languages of Fennic Origin. Translated, annotated and introduced by Victor E. Hanzeli. University of Washington–John Benjamins Publishing Company, Philadelphia–Amsterdam, 1983. – Ism. Lakó, Gy(örgy) = ALH 1984. 3–4. sz. 316–320.

Cs. Gyímesi Éva: Teremtett világ. Rendhagyó bevezetés az irodalomba. Kriterion, Bukarest. 1983. – Ism. Hangay Zoltán = MNy 1985. 3. sz. 364–366.

Hadrovics, László: Ungarische Elemente im Serbokroatischen. Akadémiai, Bp. 1985. – Ism. Gregor Ferenc = MNy 1985. 4. sz. 489–493.; uő. = SSlav 1985. 3–4. sz. 367–375.

Hajdú Mihály: A Csepel-sziget helynevei. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Kálnási Árpád

= MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 253–255.; Szabó T. Ádám = NÉ 10. sz. 1985. 157–158.

Hajdú Mihály: Hungarian–English, English–Hungarian dictionary of christian names. ELTE, Bp. 1983. – Ism. Futaky István = BNF 1985. 4. sz. 449–450.

Heller, Georg–*Nehring,* Karl: Die historischen Ortsnamen von Ungarn. Veröffentlichungen des Finnisch-Ugrischen Seminars an der Universität München. 11/1–2–15. München, 1980–1981. – Ism. Kázmér Miklós = MNy 1985. 1. sz. 109–110.

Hernádi Sándor: Kis magyar helyesírás. Móra, Bp. 1984. – Ism. Pásztor Emil = Nyr 1985. 4. sz. 506–509.

Hetényi Piroska: Személynévhasználat Petőfi költészetében. ELTE, Bp. 1983. – Ism. Vitányi Borbála = NÉ 10. sz. 1985. 174–177.

Horváth Mária: Német elemek a 17. század magyar nyelvében. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Rot Sándor = AU-BUD-L 14. sz. 1983. 269–273.

Horváth Mátyás: A magyar mint a társadalmi környezet nyelve tanításának módszertana. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1982. – Ism. Szende Aladár = NyéK 61. sz. 1985. 107–111.

Hungarian Studies in English 1–15. KLTE, Debrecen, 1963–1982. – Ism. Abádi-Nagy Zoltán = HS 1985. 1. sz. 142–145.

Hungarológiai Értesítő. A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata. 5. 1983. 1–2. – Ism. Hausenberg, Anu-Reet = SovFU 1985. 3. sz. 226–227.

**Illyés,* Elemér: Nationale Minderheiten in Rumanien. Siebenbürgen im Wandel. Wilhelm Braumüller Verlag, Wien. 1983. – Ism. Bradean-Ebinger N(elu) = ALH 1984. 3–4. sz. 297–299.

In honorem Bo Wickman. Fenno-Ugrica Suecana (Tidskrift för finsk-ugrisk forskning i Sverige – Journal of Finno-Ugric Research in Sweden) 5. Uppsala. 1982. – Ism. Voigt Vilmos = HS 1985. 1. sz. 149–151.

Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok 1984. Kriterion, Bukarest, 1984. – Ism. Csutak Judit = NyIrK 1985. 2. sz. 185–187.

Jakab István: Nyelvünk és mi. Madách, Pozsony. 1983. – Ism. Szende Aladár = Nyr 1985. 1. sz. 114–117.; Szende Aladár = NyéK 59. sz. 1985. 98–100.

Jelentéstan és stilisztika. Akadémiai, Bp. 1974. – Ism. Szathmári István = ÁNyT 16. sz. 1985. 330–335.

Jugoszláviai magyar nyelvjárások. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete. Újvidék. 1982. – Ism. Sárvári V. Zsuzsa: Ízelítő a jugoszláviai magyar nyelvjárásokból. = Híd 1985. 4. sz. 542–544.; Silling István: Nyelvjárástudományunk könyve. = Híd 1985. 4. sz. 544–547.; –. = MképesÚjs 1985. 23. sz. 15.

Káldy-Nagy Gyula: A gyulai szandzsák 1567. és 1579. évi összeírása. Békés megyei Levéltár, Békéscsaba, 1982. – Ism. Hajdú Mihály = MNy 1985. 2. sz. 233–236.

Kecel története és néprajza. Kecel. 1984. – Ism. Hajdú Mihály = NÉ 10. sz. 1985. 179–180.

Kecskés András–*Szilágyi* Péter–*Szuromi* Lajos: Kis magyar verstan. Országos Pedagógiai Intézet, Bp. 1984. – Ism. Heltainé Nagy Erzsébet = ÉA 1985. 3. sz. 14.

Kelemen Béla: Magyar–román iskolai szótár. – Ism. Rózsa Mária: Bevezető ajánlás egy iskolai szótárhoz. = Tanújs 1985. 10. sz. 3.

Kertész Manó: Szokásmondások. Helikon, Bp. 1985. – Ism. Sárvári V. Zsuzsa: Nyel-

vünk művelődéstörténeti emlékeiből. = Híd 1985. 7–8. sz. 1064–1066.
Kiefer Ferenc: Az előfeltevések elmélete. Akadémiai, Bp. 1983. – Ism. Molnár Ilona = MTud 1985. 1. sz. 77–79.; Schveiger Paul = RRLing 1985. 2. sz. 204–206.
Kiss Jenő: Magyar madárnevek. (Az európai madarak elnevezései.) Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Kálmán Béla = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 273–276.
Kósa Ferenc: Apor Péter helyesírása és nyelvének hangállapota. Kriterion, Bukarest. 1983. – Ism. Posgay Ildikó = Nyr 1985. 1. sz. 119–120.; Szabó T. Ádám: Könyv Apor Péter kéziratairól. = MNy 1985. 1. sz. 115–117.
Kulturológiai-művészeti iskolai szótár. Összeállította Stevan Micić. Értelmező: Csáky S. Piroska. Tankönyvkiadó Intézet, Újvidék, 1981. – Ism. Balázs Art Valéria: Ötnyelvű iskolai szótárak. = Híd 1985. 6. sz. 890–894.
Lévai Béla: Józsa története a földrajzi nevek tükrében. Debrecen, 1981. – Ism. Dankó Imre = NÉ 10. sz. 1985. 154–157.
Madas József: Pécs belvárosának utcanevei. Pécs, 1979. – Ism. Reuter Camillo = NÉ 10. sz. 1985. 161–164.
A Magyar Fonetikai Füzetek 12. száma. MTA Nyelvtudományi Intézet, Bp. 1983. – Ism. Kovács Éva = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 237–242.
A magyar helyesírás szabályai. 11. kiadás. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism.: Fónod Zoltán: A helyesírás közügy (A magyar helyesírás új szabályairól). = Hét 1985. 28. sz. 10–11.; Molnár Csikós László: A helyesírási szabályzat új kiadásáról. = MképesÚjs 1985. 41. sz. 16.
Magyar Nyelv. Tome 80. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Sauvageot, A(urélien) = BSL 1985. 2. sz. 249–255.
A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. 4. kötet. Mutató. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Schlachter, Wolfgang = SOF 1985. 4. sz. 340–345.
Magyar nyelvészet, 1983. (Könyvismertetések) = HungÉrt 1985. 1–2. sz. 243–289.
Magyar–román filológiai tanulmányok. Szerk. Nagy Béla. ELTE Román Filológiai Tanszék, Bp. 1984. – Ism. Balogh Edgár = Utunk 1985. 33. sz. 8.
Majtinskaja K(lara) E(vgenevna): Služebnyje slova v finno-ugorskih jazykah. Nauka, Moskva, 1982. – Ism. Künnap, Ago = SovFU 1985. 3. sz. 220–221.
Mollay Károly: Német–magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Horváth Mária = NyK 1985. 1. sz. 269–273.; Tarnai Andor = FilKözl 1985. 1–4. sz. 293–296.; Toth, Adalbert = SOF 26–27. sz. 1983–1984. 205–206.
Mező A(ndrás): A hivatalos magyar helységnévadás. Akadémiai, Bp. 1982. – Ism. Forstinger, R. = OZpr. ČSAV 1985. 1–3. sz. 197–199.; Sebestyén Árpád = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 243–248.; Sebestyén Árpád = ÉA 1985. 1. sz. 6.
Nagy Jenő: Néprajzi és nyelvjárási tanulmányok. Kriterion, Bukarest, 1984. – Ism. Szabó József = MNy 1985. 2. sz. 228–230.
A nyelv és a nyelvek. Szerk. Kenesei István. Gondolat, Bp. 1984. – Ism. Heltainé Nagy Erzsébet = ÉA 1985. 2. sz. 8.; Huszár Ágnes = Nyr 1985. 4. sz. 504–506.
Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények, Cluj-Napoca, 1984. 2. sz. – Ism. Beke György = Utunk 1985. 6. sz. 8.
Nyelvészeti tanulmányok 1980. Kriterion, Bukarest, 1980. – Ism. Szabó T. Ádám NÉ 10. sz. 150–154.

Nyelvi divatok. Gondolat, Bp. 1985. – Ism. Holczer József = Köznevelés 1985. 22. sz. 12.; Rajsli Ilona: Fontos vállalkozás, ösztönző példa. = Híd 1985. 10. sz. 1298–1400.; Sárközi Mátyás: Könyvekkel az eperfa árnyékában. = IrodÚjs 1985. 4. sz. 14.

Nyelvművelő kézikönyv II. Akadémiai, Bp. 1985. – Ism. Bencédy József = ÉA 1985. 3. sz. 14.; Holczer József = Köznevelés 1985. 26. sz. 13.

Nyelvtudományi Közlemények. Tome 85. Fasc. 2. Akadémiai, Bp. 1983. – Ism. Sauvageot, A(urélien). = BSL 1985. 2. sz. 255–261.

Nyelvtudományi Közlemények. Tome 86. Fasc. 1. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Sauvageot, A(urélien) = BSL 1985. 2. sz. 261–266.

Olaszy Gábor: A magyar beszéd leggyakoribb hangsorépítő elemeinek szerkezete és szintézise. Akadémiai, Bp. 1985. – Ism. Szende Tamás = Nyr 1985. 4. sz. 499–500.

Orosz–magyar, Német–magyar, Angol–magyar, Francia–magyar állattenyésztési szakszótárak 4 kötetben. Mezőgazdasági, Bp. 1983. – Ism. Major Ferencné = Nyr 1985. 4. sz. 509–510.

Orvosi iskolai szótár. Összeállította Milana Maticki, Kosta Savić. Értelmező: Szép Dezső. Tankönyvkiadó Intézet, Újvidék, 1981. – Ism. Balázs Art Valéria: Ötnyelvű iskolai szótárak. = Híd 1985. 6. sz. 890–894.

K. Palló Margit: Régi török eredetű igéink. Szeged, 1982. – Ism. Kakuk Zsuzsa = NyK 1985. 1. sz. 267–269.

Penavin Olga: Néprajzi tanulmányok. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1983. – Ism. Sárvári V. Zsuzsa = Híd 1985. 11. sz. 1513–1516.

Penavin Olga–*Matijevics* Lajos: Becse és környéke földrajzi neveinek adattára. A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Újvidék, 1983. – Ism. Papp György = Híd 1985. 1. sz. 120–121.; Sárvári V. Zsuzsa: Földrajzi neveink újabb gyűjteménye. = Üzenet 1985. 7–8. sz. 517–518.

* *Pesti* János: Baranya megye földrajzi nevei. I. Pécs, 1982. – Ism. Hornung, Maria = BNF 1984. 4. sz. 445–446.

Rácz Sándor: Földeák és környéke tájszótára. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Bp. 1984. – Ism. Péter László = Nyr 1985. 3. sz. 369–372.

Régi magyar glosszárium. Szótárak, szójegyzékek és glosszák egyesített szótára. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Balázs János = MNy 1985. 4. sz. 493–500.; Sebestyén Árpád = MNyj 26–27. sz. 1984–1985. 259–261.; Hetzer, Armin = SOF 1985. 4. sz. 346–349.

Salga Attila: A magyar nyelv az orosz nyelv tükrében. (Vengerskij jazyk v zerkale russkogo jazyka.) Tankönyvkiadó, Bp. 1984. – Ism. Pete István = Nyr 1985. 4. sz. 500–504.

J. Soltész Katalin: A tulajdonnév funkciója és jelentése. Akadémiai, Bp. 1979. – Ism. Hőnyi Endre = ÁNyT 16. sz. 1985. 266–268.

Studien zur phonologische Beschreibung uralischer Sprachen. Akadémiai, Bp. 1984. – Ism. Comrie, Bernard = Lg 1985. 3. sz. 721.

Szabó József: A mondatszerkesztés nyelvszociológiai vizsgálata a nagykónyi nyelvjárásban. Akadémiai, Bp. 1983. – Ism. Kiss Jenő = NyK 1985. 1. sz. 273–274.

Székely Oklevéltár. Új sorozat 1. Udvarhelyi széki törvénykezési jegyzőkönyvek.

1569–1591. Kriterion, Bukarest, 1983. – Ism. Benkő Loránd = MNy 1985. 4. sz. 500–503.

Szilágyi Ferenc: A magyar mondat regénye. Tankönyvkiadó, Bp. 1983. – Ism. Kovalovszky Miklós = ÉA 1985. 4. sz. 1.

Tamás Attila: A nyelvi műalkotás jelentése. KLTE, Debrecen, 1984. – Ism. Balogh Tibor: A „jelentés" jelentéséről – a nyelvi műalkotás felől nézve. = Híd 1985. 12. sz. 77–80.

Tanulmányok a kelet-európai irodalmak és nyelvek köréből Dobossy László 70. születésnapjára. Szerk. Gyivicsán Anna. ELTE, Bp. 1980. – Ism. Bognár F. = SSlav 1985. 3–4. sz. 392–394.

Várkonyi Imre: Somogy megye helységneveinek rendszere. Kaposvár, 1984. – Ism. Fülöp László = NÉ 10. sz. 1985. 158–161.

**Veenker,* Wolfgang: Materialen zu einem onomasiologisch-semasiologischen vergleichenden Wörterbuch der uralischen Sprachen. Hamburg, 1975. – Ism. Szabó T. Ádám = AU-Bud-L 14. sz. 1983. 265–266.

Vígh Károly: Etimológiai szótáraink margójára (alamuszi; dömöcköl; vendég). = MNy 1983. 4. sz. 466. – Ism. Forstinger, R. = OZpr.ČSAV 1985. 1–3. sz. 195–197.

Vocabularium Nominum Animalium Europae Septem Linguis Redactum. Európa állatvilága. Hétnyelvű kéziszótár. Akadémiai, Bp. 1979. – Ism. Morvay Károly = FilKözl 1985. 1–4. sz. 288–292.

Zsilka János: Jelentés-integráció. Akadémiai, Bp. 1978. – Ism. Villó Ildikó = ÁNyT 16. sz. 1985. 335–337.

A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1985

Összeállította: S. Gémes Magda

TARTALOM

A. Általános

I. Bibliográfia, lexikon ... 201
II. Kutatók ... 201
III. Tudomány- és kutatástörténet ... 206
IV. Általános elméleti és módszertani kérdések ... 207
V. Összefoglaló és vegyes tartalmú művek ... 208
VI. Gyűjtési és kutatási beszámolók ... 209
VII. Folklorizmus ... 209
VIII. Néprajzi filmek, fényképezés ... 210
IX. Személyi és tudományos hírek ... 211
X. A néprajz szervei és intézményei ... 212
a) Múzeumok, muzeológiai kérdések, restaurálás ... 212
b) Kiállítások ... 213
c) Tájházak ... 214
d) Néprajzi gyűjtemények ... 214
e) Kongresszusok, konferenciák, tudományos tanácskozás, emlékülés ... 215
f) Magyar Néprajzi Társaság ... 216
XI. Népi műemlékvédelem ... 217

B. Tájak, népcsoportok

I. Tájak, települések ... 217
II. Népcsoportok ... 219
a) Általános, elméleti kérdések ... 219
b) Magyar néprajzi csoportok ... 219

C. Tárgykörök

I. Település, építkezés, lakóház ... 220
II. Földművelés, növénytermesztés, erdőgazdálkodás, gazdasági eszközök ... 223
III. Gyűjtögetés ... 224
IV. Halászat ... 225
V. Vadászat, méhészet ... 225
VI. Állattartás, pásztorkodás ... 226
VII. Kereskedelem, vásárok ... 226

VIII. Közlekedés, teherhordás, híradás ... 227
IX. Táplálkozás ... 227
X. Népi technológia, malom ... 228
XI. Népművészet ... 229
a) Általános és elméleti kérdések ... 229
b) Faragás, festés ... 229
c) Hímzés ... 229
d) Szövés ... 230
XII. Mesterség, kézmű- és kisipar ... 230
XIII. Bútor és lakáskultúra ... 231
XIV. Kerámia ... 231
XV. Viselet, ékszer ... 232
XVI. Társadalom, társadalomnéprajz ... 232
a) Történeti és általános kérdések ... 232
b) Jelenkutatás – a mai magyar falu társadalma ... 233
c) Család, családszervezet, rokonság ... 233
d) Nemek, korcsoportok ... 234
e) Osztályok, rétegek ... 234
f) Nevek ... 235
g) Intézmények
1. Iskola, oktatás ... 235
2. Katonaság ... 235
3. Céhek ... 235
4. Bánya, bányászat ... 235
5. Egyesületek, társulások ... 236
XVII. Jog ... 236
XVIII. Néphit, vallás, mitológia ... 237
XIX. Orvoslás, állatgyógyítás, természetismeret ... 239
XX. Szokás ... 240
a) Általános és elméleti kérdések, vegyes tartalmú művek ... 240
b) Emberi élet ... 240
c) Az esztendő ... 241
d) Munkavégzéshez kötődő szokások ... 242
XXI. Népköltészet ... 243
a) Általános és elméleti kérdések ... 243
b) Népköltési gyűjtemények, antológiák ... 244
c) Népi líra ... 244
d) Mese ... 245
e) Monda, legenda ... 245
f) Ballada ... 246
g) Kisebb műfajok:
Találós kérdések, szólások, anekdoták, tréfák, egyéb kisepika ... 247
XXII. Népi írásbeliség, paraszti önéletírások, emlékiratok ... 248
XXIII. Népzene, népi hangszerek, zenetörténet ... 248

XXIV. Tánc 249
XXV. Játék 250
1985. évi könyvismertetések 250

ÁLTALÁNOS

I. Bibliográfia, lexikon

Borsod-Abaúj-Zemplén megye válogatott történeti irodalma 1981–1982. Összeáll. Tóvári Judit. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Levéltár, Miskolc, 1985. 59 l.

FARAGÓ József: Újabb hírünk a nemzetközi néprajzi bibliográfiában. = Művelődés 1985. 10. sz. 30. (International Volkskundliche Bibliographie 1977–1978.)

A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1983. Összeáll. S. Gémes Magda. = HungÉrt 1985. 1–2. sz. 185–242.

A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1984. Összeáll. Serfőzőné Gémes Magda. = NH 1985. 3. sz. 91–173.

*Néprajzosok kislexikona. = IgSzó Évkönyve 1984. 150–167.

II. Kutatók

BAKSAY SÁNDOR

DANKÓ Imre: Az etnográfus Baksay Sándor (1832–1915). In: Vallási néprajz II. 160–174.

BALLA PÉTER

OLSVAI Imre: Balla Péter (1908 Hajdúszoboszló–1984 Vecsés). = Honism 1985. 3. sz. 50–51.

BÁRDOSI JÁNOS

BARABÁS Jenő: Bárdosi János. Herény 1933. 5. 10. – Szombathely 1983. 8. 17. = Ethn 1985. 2–3. sz. 386–388.

*BÍRÓ Friderika: Bárdosi János (1933–1983). = Ház és ember SzNMK 1984. 267–268.

BARTÓK BÉLA

ÁG Tibor: Bartók Béla Csallóközben. = Hét 1985. 44. sz. 4–5.

BÁTKY ZSIGMOND

GUNDA Béla: Bátky Zsigmond emléktáblája előtt. In: Komárom megyei néprajzi füzetek I. 7–11.

BELLOSICS BÁLINT

FEHÉR Zoltán: Egy régi bajai néprajzkutató tanár, Bellosics Bálint. = Honism 1985. 3. sz. 20–23.

CSABA JÓZSEF

M. KOZÁR Mária: József Csaba. (1903–1983.) = EJSIM 1985. 199–206.

K. CSILLÉRY KLÁRA

*KECSKÉS Péter: K. Csilléry Klára 60 éves. = Ház és ember SzNMK 1984. 5–14.

*KRESZ Mária: K. Csilléry Klára könyve: A magyar népi lakáskultúra kialakulásának kezdetei. Klára K. Csilléry 60 – Jahre. = Ház és ember SzNMK 1984. 15–18.

DALA JÓZSEF ISTVÁN

LUKÁCS Gáspár: Dala József István (1901–1985). = MHOMK 1985. 120–122. [A mezőkövesdi Matyó Múzeum alapítója.]

DOMOKOS PÁL PÉTER

HAJDÚ D. Dénes: A Honismeret a nevelés szolgálatában. Beszélgetés Domokos Pál Péterrel. = Köznevelés 1985. 35. sz. 10–11.

DÖMÖTÖR SÁNDOR

HORVÁTH Ernő: Bemutatjuk Dömötör Sándort. = VHK 1985. 1–2. sz. 16–21.

ECSEDI ISTVÁN

BALOGH István: Ecsedi István élete és munkássága. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1985. 118 l. (Folklór és etnográfia 20.)

ERDÉLYI JÁNOS

T. ERDÉLYI Ilona: Arany János és Erdélyi János kapcsolata. 1–2. = AranyJTársÉ 1984/1985. 5–23.

FÜLEP LAJOS

ANDRÁSFALVY Bertalan: Fülep Lajos emlékezete. = Honism 1985. 1. sz. 3–5.

GYÖRFFY ISTVÁN

BARSI Ernő: Györffy István bükkaljai gyűjtőútja. = Matyóföld 1985. 69–71.

GUNDA Béla: Száz éve született Györffy István. = FöldrÉ 1985. 1–2. sz. 147–150.

KATONA Imre: Györffy István és a folklór. = DissEthn 1985. 37–48.

VARGHA László: Györffy István (1884–1939). = Ház és ember SzNMK 1985. 75–81.

1984-ben megjelent írások Györffy Istvánról. Összeáll. Serfőzőné Gémes Magda. = Ethn 1985. 2–3. sz. 393–395.

HARSÁNYI ISTVÁN

SZENTIMREI Mihály: Megemlékezés Harsányi István néprajzi munkásságáról (1874–1928). In: Vallási néprajz II. 175–189.

HERMAN OTTÓ

BALASSA Iván: Herman Ottó. (1835–1914.) In: Agrártörténeti életrajzok. 195–200.

FEHÉRVÁRY Magda: Herman Ottó komáromi kapcsolatairól. = Honism 1985. 4. sz. 6–8.

KÓSA László: Az utolsó magyar polihisztor. = MN 1985. 150. sz. 9.

HOFFMANN TAMÁS

Hol a „tiszta forrás" mostanában? Beszélgetés Hoffmann Tamás etnográfussal. Riporter: Mogyoró Katalin. = MV 1985. 2. sz. 108–112.

HONTI JÁNOS

HARMATTA János: Emlékezés Honti Jánosra. = NH 1985. 2. sz. 89.

HUNFALVY PÁL

FÜLÖP Lajos: Hunfalvy Pál emlékezete. = Köznevelés 1985. 9. sz. 9.

KÓSA László: Hunfalvy Pál emlékére. = MN 1985. 59. sz. 6.

ILLYÉS ENDRE

MOLNÁR Ambrus: Dr. Illyés Endre (1897–1962). In: Vallási néprajz II. 218–229.

MOLNÁR Ambrus: Illyés Endre, a református egyházi néprajz úttörője. = Confessio 1985. 4. sz. 13–15.

JÓSA ANDRÁS

KOREK JÓZSEF: Emlékezés Jósa Andrásra és a Szabolcsvármegyei Múzeumra. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 1. sz. 68–74.

KALLÓS ZOLTÁN

VIRT László: A balladás ember Budapesten. Kallós Zoltán. = Honism 1985. 1. sz. 49–50.

KERÉKGYÁRTÓ ADRIEN

KRESZ Mária: Kerékgyártó Adrien köszöntése. = NH 1985. 2. sz. 77–80. [80. születésnapja alkalmából.]

KODÁLY ZOLTÁN

BÓNIS Ferenc: Kodály – a Kalevala bűvöletében. = Fo 1985. 2. sz. 42–43.

Emlékülés Kodály Zoltán születésének 100. évfordulójára. (Budapest, 1982. május 3.) = MTA I. OK 1982 [1985]. 35–54.

ITTZÉS Mihály: Kodály és a Kalevala. = Fo 1985. 2. sz. 34–41.

UJFALUSSY József: Kodály Zoltán, a tudós. = MTA I. OK 1982 [1985]. 47–53.

VIKÁR László: Kodály Zoltán, az akadémiai népzenekutatás vezetője. = MTA I. OK 1982 [1985]. 54–56.

KÓS KÁROLY

GUNDA BÉLA: Ein ungarischer Ethnograph in Siebenbürgen. = MűvH 1985. 233–254.

GUNDA Béla: Moldvától a Fekete-Körös völgyéig. = Vig 1985. 2. sz. 200–203. [Kós Károly néprajzi munkásságáról.]

KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR

M. KISS Pál: Kőrösi Csoma emlékezete. = MK 47. sz. 1985. 3–14.

LEGÁNYI FERENC

BAKÓ Ferenc: Legányi Ferenc emlékezete születésének 100. évfordulóján. = EMÉ 1985. 273–274. [Geológus, népdalgyűjtő.]

LUBY MARGIT

DANKÓ Imre: Luby Margit százéves. = MK 47. sz. 1985. 63–65.

KRISTON VÍZI József: Luby Margit szülőföldjén. = ÉT 1985. 45. sz. 1418–1419.

VÖRÖSMARTY Géza: Emlékezés Luby Margitra. = Honism 1985. 6. sz. 28–29.

LÜKŐ GÁBOR

VIRT László: Lükő Gábor vállalkozása. = Alf 1985. 1. sz. 89–92.

MARTIN GYÖRGY

VARGYAS Lajos: Martin György, a tudós. = TánctudT 1984 [1985]. 9–19.

MOLNÁR BALÁZS

HOFER Tamás: Molnár Balázs köszöntése. = NH 1985. 1. sz. 26–27. [70. születésnapja alkalmából.]

ORBÁN BALÁZS

BEKE György: Orbán Balázs nyomában. Kolozsvári beszélgetés. Riporter: Páll Árpád. = Népszava 1985. 157. sz. 8.

ORTUTAY GYULA

CSÁSZTVAY István: In memoriam... Hetvenöt éve született Ortutay Gyula. = MHírl 1985. 68. sz. 6.

ERDÉSZ Sándor: Ortutay Gyula nyírségi folklórkutatásai. = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 3. sz. 1–5.

Hetvenöt éve született Ortutay Gyula. = Honism 1985. 2. sz. 21–23. [Részletek Ortutay Gyulának az V. országos honismereti diákotthonban (Mosonmagyaróvár), és a III. országos honismereti akadémián (Nyíregyháza) elmondott beszédéből.]

KÁLLAI Gyula: Küzdőtárs volt a harcok tüzében. = ÚjT 1985. 26. sz. 20–21.

PENAVIN Olga: A magyar folklorisztikai iskola megalapítója. = Üzenet 1985. 4. sz. 278–281.

PÉTER László: „Hol volt, hol nem volt..." = Üzenet 1985. 4. sz. 282–284.

SARKADI László: Ortutay Gyuláról. = Népszabadság 1985. 69. sz. 7.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Emlékezés Ortutay Gyulára. = NH 1985. 1. sz. 45.

TASNÁDI Attila: Ortutay Gyula emlékezete. = Népszava 1985. 69. sz. 5.

TÁTRAI Zsuzsanna: Kis magyar néprajz. Ortutay Gyula emlékezete. = ÉT 1985. 12. sz. 361–362.

VARGA F. János: Kedves Tutus! Levelek Ortutay Gyulához. = Kr 1985. 8. sz. 2–27. [Születésének 75 éves évfordulója alkalmából.]

VOIGT Vilmos: Ortutay. = Kr 1985. 3. sz. 5.

VOIGT Vilmos: Ortutay Gyula háromnegyed évszázada. = MN 1985. 69. sz. 9.

PENAVIN OLGA

PENAVIN Olga: Két tudomány vonzásában. Interjú. Riporter: Lábadi Károly. = MképesÚjs 1985. 8. sz. 2–3.

PESOVÁR ERNŐ

Kőgo [Kővágó Zsuzsa]: Pesovár Ernő koreográfiai portréja. = Táncmüv 1985. 7. sz. 9–10.

PESOVÁR FERENC

ANDRÁSFALVY Bertalan: Pesovár Ferenc (1930–1983.) = TánctudT 1984 [1985]. 21–27.

RADOVÁN ISTVÁN

BOÉR Jenő: A néprajz szeretete. = Művelődés 1985. 6. sz. 11–12. [Radován István tanár, néprajzos.]

REGULY ANTAL

HUDI József: Reguly Antal utazásai 1839-ben. = VMMK 1984 [1985]. 401–412.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Reguly Antal gyűjtőútja a Palócföldön. (Kis palóc néprajz.) = Nógrád 1985. 225. sz. 4.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Reguly Antal Karancs vidéki feljegyzései. (Kis palóc néprajz.) = Nógrád 1985. 232. sz. 4.

SZABÓ ZOLTÁN

BOJTOR István: Szabó Zoltán (1902–1965). In: Vallási néprajz II. 230–249.

KÜLLŐS Imola: Szabó Zoltán gyűjtése az Ethnológiai Adattárban. In: Vallási néprajz II. 250–254.

TAKÁCS LAJOS

FILEP Antal: Takács Lajos. (Várong, 1921. XI. 10. – Budapest, 1985. II. 7.) = NH 1985. 1. sz. 46–47.

TÁLASI ISTVÁN

BALASSA Iván: Tálasi István születésének 75. évfordulójára. = NH 1985. 2. sz. 88–89.

*LÁBADI Károly: Búcsú Tálasi Istvántól. = MképesÚjs 1984. 19. sz. 23.

MOLNÁR Ambrus: Tálasi István. (Laskó, 1910. VII. 10–Budapest, 1984. IV. 17.) = Confessio 1985. 1. sz. 86–87.

VOIGT Vilmos: Emlékezünk Tálasi Istvánra. = ArtesPop 1985. 15–18.
VOIGT Vilmos: In memoriam István Tálasi, 1910–1984. = AU-Bud-H 1985. 333–340.

TÁRKÁNY SZÜCS ERNŐ

HOFFMANN Tamás: Tárkány Szücs Ernő tudományos életrajza. = ArtesPop 1985. 319–325.
KATONA Imre: Tárkány Szücs Ernő. Hódmezővásárhely 1921. 10. 13.–Budapest 1984. 7. 20. = Ethn 1985. 2–3. sz. 377–381.
TAGÁNYI Zoltán: Tárkány Szücs Ernő (1921–1984.) = AgrártörtSz 1985. 1–2. sz. 341–342.
Tárkány Szücs Ernő munkáinak jegyzéke. A szerző által vezetett jegyzék felhasználásával összeáll. Serfőzőné Gémes Magda. = Ethn 1985. 2–3. sz. 381–386.

UJVÁRY ZOLTÁN

UJVÁRY Zoltán: Keressük, ami összeköt. Beszélgetés az összehasonlító néprajzról. Riporter: Kósa László. = ÉI 1985. 32. sz. 7.

VARGHA LÁSZLÓ

FILEP Antal: Vargha László tudományos munkássága. = Ház és ember SzNMK 1985. 9–29.
KECSKÉS Péter: Vargha László 1904–1984. = Ethn 1985. 2–3. sz. 374–376.
KECSKÉS Péter: Vargha László és a magyar népi építészeti gyűjtemény. = Ház és ember SzNMK 1985. 37–45.
KURUCZ Albert: Előszó. = Ház és ember SzNMK 1985. 7. sz. [A Vargha László emlékére kiadott kötet előszava.]
SIMÁNYI Frigyes: A pedagógus és oktató Vargha László. = Ház és ember SzNMK 1985. 31–35.
SZILÁGYI István: Búcsú dr. Vargha Lászlótól. = VasiSz 1985. 1. sz. 129–130.
Vargha László (1904–1984). = Ház és ember SzNMK 1985. 7–53.
Vargha László irodalmi munkássága. = Ház és ember SzNMK 1985. 47–53.

VARGYAS LAJOS

ANDRÁSFALVY Bertalan: Vargyas Lajos köszöntése a Néprajzi Társaságban. = Ethn 1985. 1. sz. 127–128.
BALASSA Iván: A 70 éves Vargyas Lajos köszöntése. = MK 49. sz. 1985. 58–60.

XANTUS JÁNOS

CSAPÓ Tamásné: 160 éve született Xantus János. = SomHonHír 1985. 2. sz. 93–94.

III. Tudomány- és kutatástörténet

Dissertationes Ethnographicae 5. Szerk. Barabás Jenő, Paládi-Kovács Attila és Papp József közreműködésével. Eötvös Loránd Tudományegyetem Tárgyi Néprajzi Tanszéke, Bp., 1985. 97 l. 47 sztl.

DOMOKOS Mátyás: Népkultúránk történelmi szerepe és mai esélyei. = Kort 1985. 3. sz. 145–156. [Vargyas Lajos: Keleti hagyomány – nyugati kultúra. Bp. 1984.]

FAZEKAS Mihály: Karcagi régészeti és néprajzi emlékek a XIX. század végéről. – Rómer Flóris és Herman Ottó Karcagon. = MúzL 49–50. sz. 1985. 22–31.

GUNDA Béla: Kolozsvári memento. = Vig 1985. 4. sz. 239–298. [Az 1940-es években végzett tudományos munkásságról, politikai viszonyokról.]

HAJDÚ D. Dénes: Kemse, 1935. A kemsei falukutató munkaközösség emlékezete. = Honism 1985. 3. sz. 11–14.

JUHÁSZ Dezső: Néprajz és nyelvtudomány: a tájnévkutatás tanulságaiból. = DissEthn 1985. 24–36.

KÁRPÁTI János: Mítoszkutatás és zenetudomány. In: Vargyas Lajos 70. születésnapjára. 29–35.

KÓSA László: A magyar népi műveltség és Európa. = ÉT 1985. 42. sz. 1318–1319.

KÓSA László: A pozitivista folklorisztika kialakulása. In: Irodalomtörténeti és művelődéstörténeti tanulmányok. Szerk. Kósa László, Szegedy-Maszák Mihály. Eötvös Loránd Tudományegyetem. Bp. 1985. 180–198.

B. KOVÁCS István: Sebesi Jób népköltészeti gyűjtőútja Gömörben. (Adalék a gömöri népköltészeti kutatások történetéhez.) = ISz 1985. 2. sz. 167–172.

LISZKA József: Than János levelesládájából. (Adalék két világháború közötti néprajzi kutatásunk történetéhez.) = ISz 1985. 2. sz. 172–175.

Magyar tájak néprajzi felfedezői. Vál, szerk., az életrajzokat és a bev. tanulmányt írta Paládi-Kovács Attila. Gondolat, Bp. 1985. 485 l. (A magyar néprajz klasszikusai)

NIEDERMÜLLER Péter: Folklór és folklorizmus a mai magyar sajtóban. In: Folklór és tradíció II. 65–79.

PAPP József: A néprajzoktatás története a Budapesti Tudományegyetemen. = DissEthn 1985. 49–97.

Tanszéktörténeti dokumentumok. Összeáll.: Papp József. = DissEthn 1985. 99–190.

VARGHA László: Adatok a szabadtéri gyűjtemények magyarországi történetéhez. (Az 1938–1940 között megrendezett budapesti mezőgazdasági kiállítások parasztházai.) = Ház és ember SzNMK 1985. 99–110.

IV. Általános elméleti és módszertani kérdések

*ANDRÁSFALVY Bertalan: Mit jelenthet a néphagyomány a jövő műveltségében. = JPMÉ 1983 [1984]. 241–251.

BALOGH István: A református egyház hatása a parasztság művelődésére a XIX. században. In: Vallási néprajz I. 26–43.

GUNDA Béla: A református vallási néprajz fogalma és mai feladatai. In: Vallási néprajz I. 12–25.

GUNDA Béla: Mi a magyar? In: Virrasztók. A Vigilia ötven éve. Szerk. Lukács László. Bp. 1985. 576–587. (Vigilia könyvek)

HOPPÁL Mihály: A mai folklór mint társadalmi kommunikáció. (A szerencse lánclevele.) In: Folklór és tradíció II. 13–31.

IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: Egy alföldi mezőváros 1689-es adóösszeírása és dézsma-

jegyzéke. Kutatás-módszertani elemzés. 1–2. = LevéltSz 1985. 3–4. sz. 35–43., 27–34. [Nagykőrös]

A hagyományos műveltség továbbélése. Az I. magyar–jugoszláv folklórkonferencia előadásai. (Budapest, 1983. november 1–3.) Szerk. Niedermüller Péter. MTA Néprajzi Kutató Csoport, Bp., 1985. 79 l. (Folklór és tradíció II.)

Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon. Az 1984. októberében megrendezett konferencia anyaga. Szerk. Szabadfalvi József, Viga Gyula. 2., kiegészítő köt. Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 1985. 100 l. (A miskolci Herman Ottó Múzeum néprajzi kiadványai 16.)

KRUPA András: Honismeret és ismeretterjesztés. = MK 48. sz. 1985. 19–28.

LAMMEL Annamária: A folklór a falu rendszerében. (Megszűnés, átalakulás, megmaradás.) In: Folklór és tradíció II. 3–12.

OROSZ István: Néprajz és történettudomány. = DissEthn 1985. 5–23.

SZABÓ Géza: Honismeret és népnyelvkutatás. = Honism 1985. 2. sz. 62–63.

SZAMOSÚJVÁRI Sándor: Történelemtanítás és néprajz. = Törttan 1985. 5. sz. 11–14.

V. Összefoglaló és vegyes tartalmú művek

Agrártörténeti életrajzok. Szerk. Fűr Lajos, Pintér János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Bp. 1985. 711 l.

BALASSA Iván–ORTUTAY Gyula: Hungarian Ethnography and Folklore. Előszó: Alexander Fenton. Corvina, Bp., 1985. 818 l.

BIHARI Anna–PÓCS Éva: Képes magyar néprajz. A felvételeket készítette Adler Artúr et al. A rajzokat és a térképeket Kiss Mariann készítette. Corvina, Bp. 1985. 205 l.

Ethnografica et Folkloristica Carpathica 4. Szerk. Ujváry Zoltán. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1985. 258 l. (Műveltség és hagyomány 22.)

Kultúrák sorsa a fejlődő világban. Szerk. Boglár Lajos. MTA Orientalisztikai Munkaközösség, Bp. 1985. 175 l. (Történelem és kultúra 1.) [A néprajzi vonatkozású cikkekről önálló címleírások készültek.]

A magyar vers. Az I. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai. 1981. augusztus 10–14. Szerk. Béládi Miklós, Jankovics József, Nyerges Judit. Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, Bp. 1985. 501 l. [A néprajzi jellegű cikkekről önálló címleírások készültek.]

Magyarország és Erdély képekben. 1–4. Kiad. és szerk. Kubinyi Ferenc, Vahot Imre. A kötetet Sebestyén Lajos gondozta. 2. kiad. Állami Könyvterjesztő Vállalat, Bp. 1985. 2 db. 1–2. köt. 132, 161 l., 14 t., 17 t. fol; 3–4. köt. 140, 130 l., 22 t. fol. [A Pesten 1853–1854-ben 4 kötetben kiadott mű reprintje.]

Neogene mineral resources in the Carpathian Basin. Historical Studies on their utilization. Ed. by József Hála. Hungarian Geological Survey, Bp., 1985. 656 l. [A néprajzi vonatkozású cikkekről önálló címleírások készültek.]

Vargyas Lajos 70. születésnapjára. Lapkiadó V., Bp., 1985. 112 l. [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

VI. Gyűjtési és kutatási beszámolók

*ASZTALOS Enikő: Iskolások néprajzkutató munkán. = IgSzó Évkönyve 1984. 149.

BÁRTH János: Keceli történeti-néprajzi kutatásaim eredményei és tanulságai. In: Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében. 49–51.

DANKÓ Imre: Életmódkutatás – helytörténet – néprajz a honismereti tevékenységben. = MK 48. sz. 1985. 32–37.

DÖMÖTÖR Sándor: Adatgyűjtés Hegyhátszentpéteren. = VHK 1985. 1–2. sz. 39–45.

FARAGÓ József: Folklórgyűjtő iskola Kászonban. = Művelődés 1985. 8. sz. 37–38.

KOTICS József: Néprajzi kutatótábor a Murány völgyében. = NH 1985. 2. sz. 82.

KRISTON VÍZI József: Gyermekjáték-kutatás Bács-Kiskun megyében. In: Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében. 63–68.

MÉSZÁROS Ágnes: A népi gyógyászat kutatása a Duna–Tisza közén. In: Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében. 69–75.

Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében, 1984. Szerk. Sztrinkó István. Bács-Kiskun m. Múzeumi Szervezete, Kecskemét, 1985. 139 l. [Az egyes néprajzi jellegű cikkekről önálló címleírások készültek.]

NAGY Pál: Hol a mese vége? = Utunk 1985. 12. sz. 2. [A romániai magyar folklórgyűjtésről.]

SZABADFALVI József: Néprajzi kutatások Zemplénben. = BMűv 1985. 3. sz. 13–16.

SZABÓ László: A Tisza II. vízilépcső térségének néprajzi kutatása. = NH 1985. 2. sz. 81–82.

SZAMOSÚJVÁRI Sándor: Az első honismereti szakkörvezetői tanfolyamról. = Honism 1985. 3. sz. 14–15.

TÁTRAI Zsuzsanna: Iskolai gyermekfarsang. (Kutatási beszámoló.) In: Folklór és tradíció II. 59–64.

VOIGT Vilmos: Mi a mese? A mesekutatás legújabb eredményeiről. In: A mese. 98–102.

VII. Folklorizmus

BALÁZS Géza: Autósfolklór. = TM 1985. 8. sz. 13–14.

CSETE György: Ökológiai alkotó szemlélet elé (felolvasás a magyarlukafaiak kecskeméti kiállításán). In: Magyarlukafa. 36–49.

FEJŐS Zoltán: A falusi turizmus – a hagyomány utáni korszak alternatívája. In: Folklór és tradíció II. 32–58.

JÓKAI Mária: Villő. Gyermek-folklórcsoport Gimesen. = NH 1985. 1. sz. 37–39.

KARDALUS János: „Tavasz a Hargitán." = A Hét 1985. 26. sz. 1, 6. [Tavasz a Hargitán Folklórtalálkozó, 18. (1985; Zsögödfürdő).]

*KELEMEN Ferenc: A színpadtól a táncházig. = IgSzó Évkönyve 1984. 93–96.

B. KOVÁCS András: Fonóháztól a diszkóig – és vissza. = Művelődés 1985. 1. sz. 30–32.

KŐMŰVES Lajos: Útkeresés. = MúzL 49–50. sz. 1985. 102–118.

KRESZ Mária: Magyarország népművészete. = ÉT 1985. 42. sz. 1327–1329.

* LELE József, ifj.: A tápai Bokréta. = MFMÉ 1980–81-1. [1984]. 191–218.
LENGYEL Györgyi: „Csak az anyagnak szárnya legyen." Nagy Ferenc faragó népművész. Népi Iparművészeti Tanács, Bp., 1985. 104 sztl.
Magyarlukafa. Néprajzi Műhely 1979–1984. Szerk. Tarján Gábor. Guzsalyas Kör Közművelődési Egyesület, Pécs, 1985. 51 l. [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]
NAGY Mari–VIDÁK István: Kaskötés, kosárfonás. Múzsák, Bp., 1985. 79 l. (Mesterségek)
Nemzetközi nemezművészeti alkotótábor Bács-Kiskun megyében. = NH 1985. 2. sz. 85.
Népdalzsoltárok. Összeáll. és a bev. írta Kerekes Károly. 2. kiad. „EOLA" könyv, művészeti és zeneműkiadó, Bécs, 1985. 89 l.
Népművészet. Szerk. Várkonyi Judit. Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat, Bp., 1985. 118 l. [Bibliofil kiad.]
Népszokások a Zoboralján. In: A nő évkönyve, 1985. 115–117.
PÉTER Sándor: Megújuló téli népszokások. = Művelődés 1985. 5. 22–26. [Kovászna megye]
RÁBAI Miklós: Negyven év dokumentumai: a néphagyományról. = Táncműv 1985. 3. sz. 24–25. [Az Állami Népi Együttesről]
SÁROSI Bálint: The return to folk music. = NHQu 1985. 98. sz. 206–209.
* V. SZATHMÁRI Ibolya: A „nép" művészetének négy évtizede Hajdú-Bihar megyében. = DMÉ 1983 [1984]. 497–522.
* SZŐCS István: Népművészet, művelődési élet, eredetiség. = IgSzó Évkönyve 1984. 32–35.
TAKÁCS András: Fonóban a mátyusföldi Tardoskedden. = ISz 1985. 2. sz. 175–177.
TAKÁCS András: Ötéves a Tátika gyermektánccsoport. = Hét 1985. 1. sz. 6–7.
TARJÁN Gábor: A megmaradás reménysége. In: Magyarlukafa. 3–7.
TÖRÖK András: A zalai népi kerámia továbbélése. = Kr 1985. 12. sz. 23–24.
VARGA Marianna: Turai hímzések. Tóth G. Mihályné Zsiga Ilona, a népművészet mestere munkássága. Múzsák, Bp., 1985. 178 l.
VIDÁK István: A nemez. In: Magyarlukafa. 16–18.

VIII. Néprajzi filmek, fényképezés

HÁLA József: Néprajzi filmhírek. = NH 1985. 2. sz. 86–87.
KORCSMÁROS László: Szénégetés Gömörben. 1–2. Filmszalagon egy kihalt ősi foglalkozás. = Hét 1985. 21–22. sz. 24.
MORVAY Péter: Országépítés – országfényképezés. = Honism 1985. 4. sz. 37–38.
TARI János: A néprajzi fotózás történetéből (a Néprajzi Múzeum fényképgyűjteményének irattári és fényképanyaga alapján). = TörtMúzK 1984 [1985]. 1–2. sz. 100–118.
VOIGT Vilmos–TAKÁCS Gábor: Életfák – világfák. = ArtesPop 1985. 273–291.

IX. Személyi és tudományos hírek

Bodrogi Tibor címzetes egyetemi tanár lett. = NH 1985. 2. sz. 83.

BODROGI Tibor: Magyar–vietnami néprajzi együttműködés. = NH 1985. 1. sz. 30–31.

Búcsú Orosz Ildikótól. In: Gömör néprajza I. 185–191.

A Folklore Tanszék kutatási jutalmai 1982–83–84. = ArtesPop 1985. 359–384.

Gunda Béla-díjas 1985-ben. = NH 1985. 1. sz. 27–28. [Petercsák Tivadar.]

Gunda Béla kitüntetése. = NH 1985. 1. sz. 40.

HAJDÚ Mihály: A XXX. országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat népnyelvi témájú dolgozatairól. = MNy 1985. 1. sz. 103–107.

HOFER Tamás: Beszámoló az Ethnographia ügyeiről. = NH 1985. 2. sz. 51–53.

HOFER Tamás: Új szerkesztő az Ethnologia Europaea élén. = NH 1985. 2. sz. 85.

HUSEBY Éva Veronika: „Közösség és az identitás fenntartása Cserépfalun." Doktori értekezés ismertetése. = Ethn 1985. 1. sz. 139–141.

Kandidátusi értekezések megvédése. = NH 1985. 1. sz. 16–17.
[*Kunt* Ernő: A magyar parasztság halálképe; *Erdész* Sándor: Kígyókultusz a magyar néphagyományban; *Bodó* Sándor: A magyar paraszti termelés igaerejének története.]

Kandidátusi értekezés megvédése. = NH 1985. 2. sz. 71. [*Banó* István: Népdalszövegeink folklorisztikai jellemzői.]

KATONA Imre: Opponensi vélemény Nagy Dezső: A magyar munkásság hagyományainak kutatása – munkásfolklór c. kandidátusi értekezéséről. = ArtesPop 1985. 295–303.

KATONA Imre: Opponensi vélemény Tárkány Szücs Ernő: Magyar jogi népszokások c. kandidátusi értekezéséről. = ArtesPop 1985. 327–358.

Kitüntetések. = NH 1985. 1. sz. 40–41. [Kodolányi János, Szabó T. Attila]

KÓS Károly köszönő szavai a Györffy István-Emlékérem átvétele alkalmából. = Ethn 1985. 2–3. sz. 409–410.

KURUCZ Albert köszöntése. = NH 1985. 1. sz. 26. [60. születésnapja alkalmából.]

S. LACKOVITS Emőke: Néprajzi hírek Veszprém megyéből. = NH 1985. 2. sz. 87.

MOHAY Tamás: Huseby Éva doktori értekezésének megbeszélése a Néprajzi Kutató Csoportban. = Ethn 1985. 1. sz. 141–142.

NIEDERMÜLLER Péter: Tanulmányúton az Egyesült Államokban. = Ethn 1985. 1. sz. 142–145.

PALÁDI-KOVÁCS Attila: Bátky Zsigmond emléktáblája. = NH 1985. 1. sz. 40.

Pályázati felhívás. = MúzL 47–48. sz. 1985. 170–173. [A Szolnok megyei Múzeumi Szervezet . . . a Csete Balázs évforduló (1988) alkalmából népi gyermekjáték pályázatot hirdet.]

Személyi hírek. = NH 1985. 2. sz. 71. [Paládi-Kovács Attilát az ELTE Tárgyi Néprajzi Tanszékének tanszékvezetőjévé nevezték ki. Andrásfalvy Bertalan az MTA Néprajzi Kutató Csoportjának főmunkatársa lett. Zsupos Zoltánt a Bihari Múzeum igazgatójává nevezték ki. Soós Sándor a szentendrei Ferenczy Múzeum muzeológusa lett. Fülemile Ágnes az MTA Néprajzi Kutató Csoport tudományos ösztöndíjasa.]

Tájkutató-díj alapítása. = NH 1985. 2. sz. 51. [Szűcs Sándor hagyatékából]

TURÓCZY Istvánné: Néprajzi és nyelvjárási, valamint új- és legújabbkori történeti pályázatok Szolnok megyében 1984-ben. = MúzL 47–48. sz. 1985. 157–169.

VOIGT Vilmos: A Magyar Népköltési Gyűjtemény új folyamának megindítása. = Ethn 1985. 1. sz. 146–151.

VOIGT Vilmos: Vélemény Pócs Éva: A magyar ráolvasások c. kandidátusi értekezéséről. = ArtesPop 1985. 311–316.

X. A néprajz szervei és intézményei

a) MÚZEUMOK, MUZEOLÓGIAI KÉRDÉSEK, RESTAURÁLÁS

ANDRÁSFALVY Bertalan: Tájház és közművelődés. In: Magyarlukafa. 9–13.

* BALASSA M. Iván: Az épületek szabadtéri múzeumba telepítésének technikai kérdései. = Ház és ember SzNMK 1984. 115–122.

CSERI Miklós: A Herman Ottó Múzeum Népi Építészeti Archívuma. = MHOMK 1985. 127–129.

*K. CSILLÉRY Klára: A szabadtéri múzeumok berendezési problémái. = Ház és ember SzNMK 1984. 153–161.

* CSISZÁR Terézia: Egy XIX. századi menyasszonyi láda restaurálása. = SMK 1983. 131–140.

DOMONKOS Ottó: Pápa, Kékfestő Múzeum. Tájak, Korok, Múzeumok, Bp., 1985. 16 l. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára 196.)

FLÓRIÁN Mária: Élő múzeum. = Téka 1985. 1. sz. 1–2. [A szentendrei Szabadtéri Múzeum munkájáról.]

A helytörténeti gyűjtemények jövőjéről Selmeczi Lászlóval beszélget Csorna Béla. = Honism 1985. 3. sz. 33.

*JANOVICH István: A szabadtérbe helyezett fatárgyak hiánypótlása fa felhasználása nélkül. = Ház és ember SzNMK 1984. 251–262.

KÁLDY Mária: Élő múzeum. = Téka 1985. 1. sz. 2–14. [A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum kiállításairól, múzeumi bemutatóiról.]

KÁLDY Mária: Múzeumi foglalkozások. Egyéb programok. = Téka 1985. 1. sz. 14–27.

KECSKÉS Péter: Egy letenyei présházpince felmérése és áttelepítése. = Ház és ember SzNMK 1985. 173–182.

*KURUCZ Albert: A Szabadtéri Néprajzi Múzeum külföldi tudományos kapcsolatai (1975–1983). = Ház és ember SzNMK 1984. 113–114.

MAGYAR Judit: On the Hungarian Folk Museum in Passaic (N. J.). = HS 1985. 2. sz. 297–298.

NOVÁK László: A falumúzeum-múzeumház szerepe a hagyományőrzésben és a közművelődésben. = Honism 1985. 5. sz. 44–47.

* VARGHA László: Eredetiség és rekonstrukció a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban. = Ház és ember SzNMK 1984. 123–136.

* ZENTAI Tünde: Szabadtéri múzeumok Magyarországon. = Ház és ember SzNMK 1984. 263–266.

ZENTAI Tünde: A szabadtéri Néprajzi Múzeum kiállítása Nagy-Britannia és Észak-Írország múzeumaiban. = Téka 1985. 1. sz. 27–31.

*ZENTAI Tünde–SABJÁN Tibor: Az őcsényi ház bontása. = Ház és ember SzNMK 1984. 175–202.

b) KIÁLLÍTÁSOK

CSERBÁK András: Régi könyvek és kalendáriumok a könyvtár gyűjteményeiből. Néprajzi Múzeum, Bp., 1985. 6. sztl. lap.

K. CSILLÉRY Klára: Ein neues Museum für Kunstgewerbe. = Volksk 1985. 2. sz. 4. [A kecskeméti népművészeti-népi iparművészeti kiállításról.]

K. CSILLÉRY Klára: Eine ständige Volkskunstaustellung. = Volksk 1985. 2. 4. [A pécsi állandó népművészeti kiállítás]

DANKÓ Imre: Az üveg Püspökladányban. = MK 47. sz. 1985. 54–58.

Exposition. Allemagne. = Gazette des Beaux-Arts. Chronique 1985. 1400. sz. 8. [A budapesti Néprajzi Múzeum kiállítása Düsseldorfban]

Évszámos tárgyak a ceglédi Kossuth Múzeum néprajzi gyűjteményében. Cegléd, 1985. október–1986. október. A katalógust összeáll. és a kiállítást rend. Nagy Varga Vera. Kossuth Múzeum, Cegléd, 1985. 8 l.

„Festett népi bútorok" címmel kiállítás nyílt Szentendrén. = NH 1985. 2. sz. 85.

Festett népi bútorok. Népművészek Háza, Szentendre. A kiállítást rend., a katalógust összeáll. I. Sándor Ildikó. Pest m. Múzeumi Igazgatóság, Szentendre, 1985. 24 l.

GÁL Éva–IRIMI Sándor: A sátán füstje. (Fejezetek a dohányzás történetéből.) A Pécsi Várostörténeti és Munkásmozgalmi Múzeumban rendezett időszakos kiállítás vezetője 1985. október 11.–december 1. Janus Pannonius Múzeum–Pécsi Dohánygyár, Pécs, 1985. 25 l.

GERGELY Katalin: Felszabadulási emlékkiállítás a Néprajzi Múzeumban. „Utunk, életünk. – Életmódbeli változások Magyarországon 1944-től napjainkig." = NH 1985. 1. sz. 18–19.

GRÁFIK Imre: Magyar népművészeti kiállítás Jugoszláviában. = NH 1985. 1. sz. 19–21.

HANKÓCZI Gyula: „Matyó népművészet." Néprajzi kiállítás Kassán, 1985. júniusában. = Matyóföld 1985. 91–93.

HOFFMANN Tamás: Un siècle d'histoire en cent photographies. = Museum 1985. 1. sz. 13–15.

KISS Dénes: Oktató és mulattató kiállítás. Régi könyvek és kalendáriumok a Néprajzi Múzeumban. = Népszava 1985. 189. sz. 6.

KRISTON VÍZI József: Nagyszüleink játékai városban és falun. Szórakaténusz, Kecskemét, 1985. 26 l. [A Szórakaténusz kiállításvezetői]

LUKÁCS László: A népi szakrális emlékek kiállítása Veszprémben. = NH 1985. 2. sz. 74–75.

LUKÁCS László: Néprajzi kiállítás a váli erdészházban. = NH 1985. 2. sz. 75–76.

Népművészet, hagyományok, újítások. A kiállítást rend. és az ismertetőt írta: Fejős Zoltán, Hoffmann Tamás etc. Néprajzi Múzeum, Bp., 1985. 23 l.

VII. Országos Népművészeti Kiállítás. Szerk. Puskásné Oláh Júlia. Nyíregyháza 1985.

július 20.–szeptember 1. Előszó Erdész Sándor. Váci Mihály Megyei és Városi Művelődési Központ, Nyíregyháza, 1985. 28 sztl.

SÁRVÁRI V. Zsuzsa: Magyarországi néprajzi vándorkiállítás Újvidéken. = Híd 1985. 3. sz. 432–434.

SÁRVÁRI V. Zsuzsa: Reprezentatív néprajzi kiállítás. = Híd 1985. 6. sz. 908–910. [Vajdasági Múzeum (Novi Sad)]

SÓFALVINÉ TAMÁS Márta: Néprajzi kiállítás Szentgálon. = NH 1985. 2. sz. 75.

SOLYMOS Ede: Hagyományos halászat. Kunkovács László fotóművész kiállítása. Türr István Múzeum, Baja 1985. október 4-től december 15-ig. Kecskemét, 1985. 4 l.

TÓTH László: Néprajzi kiállítás Nemesrempehollóson. = Honism 1985. 5. sz. 51–52.

(trencsényi): A Népi Iparművészet Múzeuma. = Népműv 1985. 2. sz. 27–29. [Kecskemét]

Újabb látnivaló a Vasi Múzeumfaluban. = NH 1985. 2. sz. 85.

„Ungarn zu Gast im Landau '85". Alte Volksmusikinstrumente aus Ungarn. Aus den Sammlungen des Ethnographischen Museums Budapest. vom 4. 10–31. 10. 1985. Landau. ÉVISZ, 1985. 16 l.

Volkskundliche Keramik aus Ungarn. = Volksk 1985. 2. sz. 2. [A budapesti Néprajzi Múzeum kiállítása Detmoldban]

Volkskunst, Traditionen, Innovationen. Gestaltung der Ausstellung, Fassung der Broschüre von Fejős, Zoltán; Hoffmann, Tamás etc. Ethnographisches Museum, Bp., 1985. 23 l.

ZSUPOS Zoltán: A berettyóújfalui Bihari Múzeum kiállítása. = NH 1985. 1. sz. 21–24.

c) TÁJHÁZAK

CSÁKY Károly: Falumúzeum az Ipoly mentén. = Honism 1985. 3. sz. 60–61.

H. CSUKÁS Györgyi: A fülei néprajzi ház. = NH 1985. 2. sz. 72–73.

LOBODA Károly: Mit mondanak a tárgyak? Néprajzi gyűjtemény nyílt Harasztiban. MképesÚjs 1985. 22. sz. 14.

MÁNDICS Mihály: Falumúzeumok Bács-Kiskun megyében. = Honism 1985. 3. sz. 59–60.

MARCZELL Béla: A bősi tájház. = CsMMH 1985. 58–60.

NAGY VARGA Vera: Falumúzeum nyílott Tápiógyörgyén. = Honism 1985. 1. sz. 52–53.

SZÁRAZ Pál: Tájház a Mátyusföldön. = Honism 1985. 4. sz. 54–55.

d) NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNYEK

GÁL Sándor: A tárgyak föltámadása. = Hét 1985. 32. sz. 12–13. [Bodnár Lajos néprajzi gyűjteményéről, Mátyóc]

HALÁSZ Péter: Rendhagyó helytörténeti gyűjtemény Kiskunmajsán. = Honism 1985. 3. sz. 63–64.

JÓKAI Mária: A lédeci néprajzi gyűjtemény. = NH 1985. 1. sz. 24–25.

KUNT Ernő: A miskolci Herman Ottó Múzeum fényképgyűjteménye. = TörtMúzK 1984 [1985]. 1–2. sz. 119–124.

LISZKA József: A szlovákiai magyar néprajzi gyűjteményekről. = Honism 1985. 1. sz. 37–39.

PALOV József: Domán Imre néprajzi gyűjteménye Szarvason. = BékésiÉ 1985. 1. sz. 48–50.

*RASSY Tibor: A Szabadtéri Néprajzi Múzeum történeti adatgyűjteménye. = Ház és ember SzNMK 1984. 221–249.

Z. URBÁN Aladár: Néprajzi gyűjtemény Laskón. = Honism 1985. 3. sz. 61–62.

e) KONGRESSZUSOK, KONFERENCIÁK, TUDOMÁNYOS TANÁCSKOZÁS, EMLÉKÜLÉS

III. alföldi fazekas triennálé. Bellon Tibor előszavával. Déryné Művelődési Központ, Karcag, 1985. 17 t.

Amerikai–magyar néprajzi konferencia Bloomingtonban. = NH 1985. 2. sz. 84.

Amerikai–magyar néprajzi konferencia Budapesten. = NH 1985. 2. sz. 84.

Emlékülés Honti János születésének 75. évfordulója alkalmából. = NH 1985. 2. sz. 83–84.

Emlékülés Luby Margit születésének 100. évfordulója alkalmából. = NH 1985. 2. sz. 83.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Folklore Tanszéke által Ortutay Gyula emlékére rendezett konferencia. = MTA I. OK 1982 [1985]. 97–181. [Az egyes tanulmányokról önálló címleírások készültek.]

Falvak, mezővárosok az Alföldön, interdiszciplináris konferencia 29–31. = MK 48. sz. 1985. 105.

GÉCZI Lajos: Erdélyi János napok Nagykaposon 1984. március 23–25. = Ethn 1985. 1. sz. 132.

GERGELY Katalin: V. kézművesipartörténeti szimpózium. Veszprém, 1984. november 20–21. = NH 1985. 1. sz. 12–13.

HÁLA József: Magyar néprajzi nap Szentgálon. = NH 1985. 2. sz. 67–69.

Herman Ottó születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékülés. = NH 1985. 2. sz. 83.

HOFER Tamás: „A mezőváros – a kutatás néprajzi aspektusai." Szimpózium Strážnicén, 1984. október 29–31. = Ethn 1985. 1. sz. 137–138.

KODOLÁNYI János: Finn–magyar néprajzi szimpózium Turkuban. 1984. augusztus 13–18. = Ethn 1985. 1. sz. 128–129.

KUNT Ernő: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon. Interdiszciplináris tanácskozás Miskolcon, 1984. október 15–17. = Ethn 1985. 1. sz. 129–131.

S. LACKOVITS Emőke: Az önkéntes néprajzi és nyelvjárási gyűjtők XII. országos találkozójáról. = NH 1985. 2. sz. 63–65.

A Magyar Néprajzi Társaság a Magyar Történelmi Társulattal 1985. április 5–6-án konferenciát rendezett. = NH 1985. 1. sz. 41.

NAGY Ilona: Irányzatok a mai folklorisztikában: tudománytörténeti paradigmák. Nyíregyháza, 1985. május 28–30. = NH 1985. 2. sz. 61–63.

NAGYBÁKAY Péter: V. kézművesipartörténeti szimpózium. Veszprém, 1984. november 20–21. = Ethn 1985. 2–3. sz. 395–397.

Néprajzi tájkonferencia Felsőtárkányon. = NH 1985. 2. sz. 84.

Ortutay-emlékülés az Akadémián. 1985. jún. 19. = MK 48. sz. 1985. 109.

PALÁDI-KOVÁCS Attila: A Györffy-centenárium eseményeiről. = Ethn 1985. 2–3. sz. 389–393.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Ecsedi István-emlékülés. Debrecen–Hortobágy, 1985. szeptember 26–27. = NH 1985. 2. sz. 65–66.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Interdiszciplináris települési konferencia Nagykőrösön. NH 1985. 1. sz. 13–14.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Konferencia az árucseréről. Tokaj, 1985. október 28–29. = NH 1985. 2. sz. 69–70.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Vitaülés Györffy István életművéről. = NH 1985. 1. sz. 11.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Vitaülés a Kecel-monográfiáról. = NH 1985. 1. sz. 42–43.

SZABÓ József: Az Ethnographia Pannonica nemzetközi szimpóziuma Velemben. = VHK 1985. 1–2. sz. 76–78.

SZABÓ László: A Jászkunság kutatása 1985. Konferencia Kiskunfélegyházán. = NH 1985. 2. sz. 66–67.

Szakmai ülés Nagykátán. = NH 1985. 2. sz. 84. [A Tápió-mente néprajza c. monográfia értékelése]

A táj- és népkutató táborok baráti találkozója 1985. május 17-én. = NH 1985. 1. sz. 41.

A XII. országos önkéntes néprajzi és nyelvjárási gyűjtők találkozója. = MK 48. sz. 1985. 109.

Történelem és néprajz c. országos konferencia Debrecenben. 1985. április 5–6. = MK 48. sz. 1985. 105.

f) MAGYAR NÉPRAJZI TÁRSASÁG

A Magyar Néprajzi Társaság 1985. évi közgyűlése. = MK 48. sz. 1985. 108.

A Magyar Néprajzi Társaság 1985. évi (97) közgyűlése. = NH 1985. 1. sz. 1.

A Magyar Néprajzi Társaság 1985–1988. évre megválasztott tisztségviselői. = NH 1985. 1. sz. 1–2.

A Magyar Néprajzi Társaság 94. közgyűlése. = Ethn 1985. 2–3. sz. 403–408.

A Magyar Néprajzi Társaság 95. közgyűlése. = Ethn 1985. 2–3. sz. 410–415.

A (Magyar Néprajzi) Társaság új kitüntetettjei. = NH 1985. 1. sz. 2–6.

A Társaság új tagjai. = NH 1985. 2. sz. 53.

XI. Népi műemlékvédelem

BESZÉDES Valéria: A népi műemlékvédelem lehetőségei Martonoson. = Létünk 1985. 3–4. sz. 528–551.

DERZSÉNYI Balázs: A népi építészeti emlékek megmentésének egyik útja. = Településfejlesztés 1985. 1. sz. 84–89.

GAZDA Anikó: Falusi településeink építészeti értékei védelmének kérdései, feladatai. = Településfejlesztés 1985. 1. sz. 73–83, 170, 173, 175–176, 178, 181.

MEZŐSI József: Néhány gondolat egy falusi ház felmérési dokumentációjához. = Műev 1985. 2. sz. 116–119.

A műemlékvédelem negyed évszázada Hajdú-Bihar megyében, 1958–1983. Szerk. Angyal László. Hajdú-Bihar megye Tanácsa Műemléki Albizottsága, Debrecen, 1984 [1985]. 168 l. [Az 1983. okt. 6–7-én, Debrecenben rendezett tudományos ülésszak előadásai. A néprajzi cikkekről önálló címleírások készültek.]

POLGÁR Zoltán: Védett utcakép Magyarpolányban. = Műev 1985. 2. sz. 121–128.

SIMÁNYI Frigyes: Fertőszéplak faluképi rekonstrukciós terve. = Ház és ember SzNMK 1985. 135–153.

VALTER Ilona: Műemlékvédelem Zala megyében. = Kr 1985. 12. sz. 22–23. [Festett famennyezetek]

VARGHA László: Jósvafő község települése, műemléki együttesei és műemléki védelme. = Ház és ember SzNMK 1985. 83–98.

B. TÁJAK, NÉPCSOPORTOK

I. Tájak, települések

BALASSA Iván: Báránd földrajzi nevei. In: Báránd története és néprajza. 147–166.

BALOGH István: Bereg megye leírása. = Szabolcs-Szatmárhelytörtír 5–6. 9–70.

Báránd története és néprajza. Szerk.: Balassa Iván. Új Élet Mgtsz, Báránd, 1985. 644 l. 4 t. [A néprajzi tárgyú cikkekről önálló címleírások készültek.]

BENŐFFY Soma: Sajóvölgy. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 171–182.

Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. Válogatás zempléni honismereti szakkörök gyűjtéséből. Összeáll. Kováts Dániel. Városi Tanács, Sátoraljaújhely, 1985. 216 l. (Helytörténeti publikációk 5.) [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

CSORBA Csaba: A történeti Gömör. In: Gömör néprajza I. 19–27.

*Debrecen története 1693-ig. I. Szerk. Szendrey István. Megyei-Városi Tanács VB. Művelődési Osztálya, Debrecen, 1984. 689 l., 5 térk. mell. [A néprajzi vonatkozású cikkekről önálló címleírások készültek.]

Egy város várossá lesz. Karcag négy évtizede. Szerk. Bellon Tibor. Városi Pártbizottság, Karcag, 1985. 308 l.

Eörséghnek Leírása úgymint: Annak Természete, Története, Lakosai, ezeknek szokásai, nyelvszokása, a'mellyeket öszve szedegetett Nemes-Népi Zakál György 1818-dik

Esztendőben. Szerk. és a bev. tanulmányt írta: Vörös Ottó. Őrségi Baráti Kör, Szombathely, 1985. 92 l.

FEHÉR József: Egy „szégyenlős" falu névváltoztatása. = Honism 1985. 5. sz. 42–43. [Bodroghalom – régi nevén Luka, Borsod-Abaúj-Zemplén m.]

Gömör néprajza I. Szerk. Ujváry Zoltán. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1985. 217 l. [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

HAAS Mihály: Baranya földírati, statisticai és történeti tekintetben. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 86–100.

HOLÉCZY Mihály: Az Aranykert. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 121–126. [Csallóköz]

HORVÁTH János: Töredék Tóközről. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 117–119.

HÖLBLING Miksa: Baranya vármegyének orvosi helyírata. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 102–115.

Kái-medence faluszeminárium. Kővágóőrs, 1985. január 7–12. Népművelési Intézet, Bp. 1985. 162 l. [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

KÁVÁSSY Sándor: Ismertetések a régi Szatmárról. = Szabolcs-Szatmárhelytörtír 5–6. 71–103.

KOTTRA Mihály: Nyergesújfalu a történelem tükrében. Nagyközségi Tanács, Nyergesújfalu, 1985. 73 l. 28 t.

KOVÁCH László, telegdi: Debrecen jelen állapotjának rövid rajza. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 246–263.

*SZ. KŐRÖSI Ilona: Adatok a reformkori Kecskemét életmódtörténetéhez. = Cumania 1984. 107–145.

KŐVÁRY László: Föld- és országtani vázlatok Szilágyról. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 363–374.

KŐVÁRY László: Torockó és a torockói nép. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 381–386.

LÁBADI Károly: Képes néprajzi ábécé. = MképesÚjs 1985. 20. sz. 17. [Szalai József elbeszélése alapján. (Várdaróc)]

MÁJER István: Muzslai köznép Esztergom vármegyében. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 199–205.

MARKUS, Michal: Répáshuta nevének interetnikus vonatkozásai. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon 2. 31–34.

Misztótfalu mezőváros jegyzőkönyve 1596–1803. Sajtó alá rend. Király László. Az utószót írta Dankó Imre, a jegyzeteket összeáll. Baraczka István. Európa, Bp., 1985. 190 l.

MOLNÁR Ambrus: Tanulmányok Nagyrábé történetéből. Püspökladány, 1985. 119 l.

MUNKÁCSY Dániel: Bőköz. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 77–84.

NAGY Ferenc: Hódmezővásárhely városa rövid rajzolatja. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 222–232.

ÓNODY Magdolna: Kabai mozaikok. = MK 48. sz. 1985. 82–90.

PALÓCZY Ábrahám: Bánvölgy. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 184–189.

Páty. Fejezetek a község történetéből. Szerk. Szabó Andrásné Peregovics Vilma. Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár, Kaposvár, 1985. 65 l.

PLÁNDER Ferenc: Göcsejnek esmérete. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 56–75.
SÁVOLY Lajos: Az egri nép. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 191–197.
SZABÓ Zoltán: Adalékok Noszvaj község néprajzához. In: Vallási néprajz II. 255–273.
Szabolcs-Szatmár megyei helytörténetírás 5–6. Szerk. Gyarmathy Zsigmond. Szabolcs-Szatmár Megye Tanácsa, Nyíregyháza, 1985. 596 l. [A néprajzi jellegű cikkekről önálló címleírások készültek.]
TAHY Gáspár: Heves és Külső-Szolnok törvényesen egyesült vármegyék esmértetése. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 235–244.
Tápió mente néprajza. Szerk. Ikvai Nándor. Pest m. Múzeumok Igazgatósága, Szentendre, 1985. 1056 l. 2 db. (Studia Comitatensia 15, 16.)
USZKAY Mihály: Tiszaháti népélet Bereg megyében. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 271–287.
VAHOT Imre: Kecskemét és a kecskeméti puszták. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 290–314.
VARGA Gábor: Amiről a reformkori debreceniek beszéltek. = MK 49. sz. 1985. 40–50.
VERESS D. Csaba: A Kál-völgy története. I. = VMMK 1984 [1985]. 603–618.
VÖŐ Imre: Helytörténeti kincsesbányák a parókián. = Honism 1985. 5. sz. 56. [Szigetszentmiklós]
ZAKÁL György: Őrségnek leírása. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 31–54.
ZALABAI Zsigmond: Hazahív a harangszó. Ipolypásztó népélete 1918–1954. Madách–Szépirodalmi, Bratislava–Budapest, 1985. 244 l. 24 t.

II. Népcsoportok

a) ÁLTALÁNOS, ELMÉLETI KÉRDÉSEK

BUCUR, Nicolae: Román–magyar néprajzi kölcsönhatások Hargita megyében. = Művelődés 1985. 2. sz. 32–33.
NÁDASI Éva: A gazdálkodás és az etnikum viszonya. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon 2. 23–26.
UJVÁRY Zoltán: A gömöri népélet kutatása. In: Gömör néprajza I. 5–17.
VERES Péter: Magyarok a Kaukázus előterében. Újabb régészeti, nyelvészeti és növényföldrajzi eredmények az előmagyarok vándorlásának rekonstruálásához. = Ethn 1985. 1. sz. 114–126.
VERES Péter: Újabb adatok a „kaukázusi őshaza" kérdéséhez. = MNy 1985. 1. sz. 93–96.

b) MAGYAR NÉPRAJZI CSOPORTOK

Adalékok a székelyek korai történetéhez. Benkő Loránd akadémikussal beszélget Szabó T. Ádám. = Honism 1985. 5. sz. 22–29.

FÜLÖP Lajos: Bemutatkozik a palócvilág. Képek Gyöngyös és környékének néprajzáról. = HevSz 1985. 3. sz. 34–38.
GEGŐ Elek: A besszarábiai magyarokról. Zöld Péter és Bandin után. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 420–424.
GEGŐ Elek: A bukovinai magyar telepekről. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 425–428.
GEGŐ Elek: A moldvai magyar telepekről. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 400–419.
HAJDÚ D. Dénes: A moldvai csángómagyarok dél-dunántúli letelepedése. = Honism 1985. 6. sz. 36–41.
HOLLÓK Imre: Észrevételek a gömöri barkók szójárásáról. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 164–169.
KŐVÁRY László: A kalotaszegi magyar nép Erdélyben. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 375–381.
KUZNECOV, Vladimir Aleksandrović: A magyarországi jászok. = Jászk 1985. 4. sz. 32–40.
Petrás Ince János feleletei a moldvai magyarok felől. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 430–456.
RUMY Károly György: Magyarok Boszniában. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 390–391.
SELMECZI László: A középkori jászok. = Múzsák 1985. 1. sz. 3–4.
SELMECZI László: A kunok letelepedése. = Múzsák 1985. 2. sz. 14–15.
SZEDER Fábián: A palócok. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 130–139.
TÓTH Zoltánné: A Mátra északi oldalán élő palócság népszokásai és népviselete. = Nógrműv 1985. 3–4. sz. 3–46.
ÜRMÖSSY Sándor: Az elbújdosott magyarok Oláhországban. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 458–467.
VÉRTESSY György: Gondolatok a székely nép és népnév eredetéről. = Fo 1985. 5. sz. 63–74.

C. TÁRGYKÖRÖK

I. Település, építkezés, lakóház

ÁGOSTHÁZI László–BOROSS Marietta: Szántódpuszta építéstörténete. Siótour, Szántódpuszta, 1985. 135 l. (Szántódi füzetek 10.)
BAKÓ Ferenc: Eger „mezőváros" településnéprajzi kutatása. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 38–50.
BAKÓ Ferenc: Népi kőépítkezés a Kárpát-medencében. = EMÉ 1985. 225–251.
BAKÓ Ferenc: Popular stone architecture in the Carpathian Basin. In: Neogene mineral resources in the Carpathian Basin. 427–450.

BALASSA M. Iván: Báránd (Bihar m.) települése és építkezése. Magyar Népi Építészeti Archívum–Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre, 1985. 87 l.

BALASSA M. Iván: Báránd települése és építkezése. In: Báránd története és néprajza. 167–242.

BALASSA M. Iván: A paraszтház évszázadai. A magyar lakóház középkori fejlődésének vázlata. Tevan Andor Nyomdaipari Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola, Békéscsaba, 1985. 191 l.

BALÁZS Géza: A kemencék. = TM 1985. 5. sz. 9.

BALÁZS Géza: A tetőformák. = TM 1985. 3. sz. 12.

*BÁLINT János: A nemesborzovai harangtorony. = Ház és ember SzNMK 1984. 79–96.

BARABÁS László: Sgrafittos családi házak. = Művelődés 1985. 12. sz. 18–20.

BÁTKY Zsigmond: Néhány vonás Komárom megye településtörténetéhez. = KMNF 1985. 12–29.

BÍRÓ Friderika: A szentgyörgyvölgyi lakóház. = Téka 1985. 2. sz. 1–6.

BOROSS Marietta: Lakóházak Szántódpusztán. = Som 1985. 4. sz. 67–70.

*H. CSUKÁS Györgyi: A Bakony és a Balaton-felvidék népi építészete. (A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közép-Dunántúl tájegysége.) = Ház és ember SzNMK 1984. 21–61.

DÁM, László: Typen des Erdbaus in Ungarn. = MűvH 1985. 5–21.

DÁM László–D. RÁCZ Magdolna: Adatok a Medvesalja építkezés- és lakáskultúrájához. In: Gömör néprajza I. 103–121.

DOBOSSY László: A sátai és a bótai borospincék. = LakóhelyünkÓzd 1985. 151–163.

FARBAKY Péter: Mezőcsát és Ároktő településtörténete és népi építészete. = HOMÉ 1983–1984 [1985]. 247–283.

FARKAS József: Adatok az újabb építésű csűrökhöz Szatmárból. = Szabolcs-Szatmári Sz 1985. 3. sz. 13–16.

(gacs): Talpasház Dobszán. = Népműv 1985. 12. sz. 43.

GEBORA László: Népi építészet. 4. = Rajztanítás 1985. 1. sz. 6–11. [1–3. uo. 1983. 4. sz. 14–18.; 1984. 3. sz. 17–21. 5. sz. 1–5.]

GERLE János: A századforduló magyar építészetének vidéki emlékei. = Honism mell. 1985. 3. sz. 4 l.

GILYÉN Nándor: A magyarországi lakóházak deszkaoromzatairól. = Ház és ember SzNMK 1985. 155–172.

*GILYÉN Nándor–HORN Antal: A mándi református templom. = Ház és ember SzNMK 1984. 63–77.

GRÁFIK Imre: Összefüggések a hagyományos építészeti falukép és az életmód változása között. (Berekböszörmény, Hajdú-Bihar megye.) = Városép 1985. 5. sz. 11–16.

*GUNDA Béla: Munkakunyhók a Balkán félszigeten. = Ház és ember SzNMK 1984. 97–110.

HAGYMÁSY Sándor: Túrkeve településtörténeti vonatkozásai. = MúzL 47–48. sz. 1985. 41–57.

HALÁSZ Péter: A Tápió menti falvak telekhasználata és építkezésének változásai. In: Tápió mente néprajza. 359–416.

HEITLER, László: Bauernhäuser im Bakony; Landschaft und Bewohner. = BVU 1985. 183–202.

HENZSEL Ágota: A nyíregyházi bokortanyák 1850. évi összeírása. = Szabolcs-Szatmárhelytörtír 5–6. 277–308.

JÓZSA András: A galambbúgos nagykapu. = Művelődés 1985. 7. sz. 28–31.

*KÉRY Zita: Adalékok a Drávaszög népi építészetéhez. = É 1984. 297–315.

KOCSIS Gyula: A Tápió-vidék településtörténete a XIII. századtól. In: Tápió mente néprajza. 67–155.

KOVÁCS Katalin: A dunántúli szőlőhegyek betelepülése Zalaszántó példája alapján. = Ethn 1985. 2–3. sz. 329–336.

LUKÁCS László: A lakóház morfológiai változása a Káli-medencében. = VMMK 1984 [1985]. 699–724.

MAJDANICS Miklós: A hagyományos népi építkezés változása Pácinban. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 115–121.

MAKSAY, Ferenc: Bäuerliche Siedlungsstruktur in den Jahrhunderten des Feudalismus. In: Studien zur deutschen und ungarischen Wirtschaftsentwicklung. . . 23–29.

MENDELE Ferenc: Örvényes község építőanyag- és építőszerkezeti vizsgálata. = Ház és ember SzNMK 1985. 111–134.

Mezővárosi kultúra Heves megyében. Az 1984. május 17-én megrendezett egri néprajzi tájkonferencia anyaga. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, Bp.–Eger, 1985. 93 l. (Néprajzi tájkonferenciák Heves megyében 3.) [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

NOVÁK László: A Tápió vidékének hagyományos építkezése. In: Tápió mente néprajza. 417–448.

OROSZ István: A mezővárosok észak-magyarországi típusai. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 5–14.

PÁLL István: Uradalmi építkezés a nyírbaktai Dégenfeld-birtokon az 1840-es években. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 6–12.

PATAKI László: Erővonalak között. = Művelődés 1985. 2. sz. 19–21. [Építkezés Biharpüspökin]

I. SÁNDOR Ildikó: A lakóház tüzelőberendezéseinek változása száz év alatt a Tápió vidékén. In: Tápió mente néprajza. 449–525.

SELMECZI KOVÁCS Attila: A palóc hosszúház. (Kis palóc néprajz.) = Nógrád 1985. 271. sz. 4.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Zsúpfedél készítése. (Kis palóc néprajz.) = Nógrád 1985. 290. sz. 4.

SZTRINKÓ István: A Duna-Tisza közi népi építészetet alakító tényezők a 18–20. században. In: Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében. 85–90.

*SZTRINKÓ István: Tűzhelyek a Duna-Tisza közi lakóházban. = Cumania 1984. 437–470.

TÓTH Ferenc: Erdei Ferenc szülőháza. = MFMÉ 1982–83/1 [1985]. 237–290. 4 t.

VAJKAI Aurél: A hegyközségek kialakulásának kérdése. In: Káli-medence faluszeminárium. 98–108.

VARGHA László: Egy nagykunsági tanya és kutatástörténete. = Ház és ember SzNMK 1985. 59–73.

VÁRYNÉ BÍRÓ Ibolya: A tápi lakóház. = Téka 1985. 2. sz. 11–16.

ZENTAI Tünde: A zengővárkonyi ház. = JPMÉ 1984 [1985]. 211–238.

II. Földművelés, növénytermesztés, erdőgazdálkodás, gazdasági eszközök

ÁDÁM János–TUZA Lajos: Élet és munka a zempléni erdőkben. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 203–214.

BALASSA Iván: Az aratómunkások Magyarországon 1848–1944. Akadémiai, Bp., 1985. 379 l. 20 t. (Agrártörténeti tanulmányok 13.)

BALASSA Iván: Aratómunkások Magyarországon 1848-ig. = MTA I. OK 1982 [1985]. 235–289.

BALASSA Iván: A tokaj-hegyaljai aszúbor és eszencia 1790–1810 között. = MMMK 1984 [1985]. 123–148.

BALÁZS Géza: A csányi dinnye. = TM 1985. 9. sz. 30.

BALÁZS Géza: A furmint. = TM 1985. 12. sz. 12.

BALOGH István: Debrecen mezőgazdálkodása a XVI. századtól az első világháborúig. = DSz 1985. 1. sz. 3–17.

*BALOGH János: A mezőgazdálkodás. In: Debrecen története I. 471–492.

*BÁRTH János: Földművelés és állattartás a Bácska északi határvidékén a 18. században. = Cumania 1984. 275–322.

BERÉNYI István: Tápió mente földhasznosításának átalakulása. In: Tápió mente néprajza. 319–336.

CSERDI András: Komló falu birtokszerkezetének alakulása a XIX. század második felében 1–2. = JPMÉ 1983 [1985]. 195–215.; 1984 [1985]. 165–177.

CSOMA Zsigmond: A filoxéra és hatása a Káli-medencében. = VMMK 1984 [1985]. 733–757.

DUSEK László: Tápiószentmárton, Tápióbicske és Pánd gazdaságföldrajzi változásai. In: Tápió mente néprajza. 951–1027.

ERDEI Ferenc: A makói hagyma iskolája. Előszó: Regőczi István, utószó: Bátyai Jenő. Makó, 1985. 51 l. (A Makói Múzeum füzetei 49.) [A Makón 1941-ben kiadott mű reprintje]

GEDŐ János, etédi: Gazdasági vázlatok Udvarhelyszékről. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 332–344.

GÓCSÁNÉ MÓRÓ Csilla: Tápiógyörgye birtokviszonyai a századfordulón. In: Tápió mente néprajza. 337–357.

IKVAI Nándor: A paraszti gazdálkodás és változásai a Tápió mentén a XVIII–XX. században. In: Tápió mente néprajza. 171–318.

KECSKÉS Péter: A mezővárosi és paraszti kultúra összefüggései a Gyöngyös környéki szőlőművelésben. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 75–83.

*KIRÁLY István Szabolcs: Agrártörténeti emlékeink nyomában. = SMK 1983. 159–180.

KNÉZY Judit: A somogyi parasztság gazdálkodásának és táji csoportjainak változásai (1850–1914). = MMMK 1984 [1985]. 381–408.

KOTICS, József: Interethnische Beziehungen im Wortschatz zur Holzgewinnung. = MűvH 1985. 81–87.

*KOVÁCS Endre: Búzánk vagy életünk. 1–2. = Dunatáj 1984. 6–7. sz. 6.

*LÁBADI Károly: A borbíró. = MképesÚjs 1984. 10. sz. 25.

*LÁBADI Károly: Bort, búzát. . . = MképesÚjs 1984. 45. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Favilla. = MképesÚjs 1984. 36. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Gereben. = MképesÚjs 1984. 34. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Kukoricavető. = MképesÚjs 1984. 27. sz. 25.
*LÁBADI Károly: A nyomtatás. = MképesÚjs 1984. 28. sz. 25.
LÁBADI Károly: Régi aratás a Drávaszögben. = MképesÚjs 1985. 29. sz. 17.
LÁBADI Károly: Seregmadár, én vagyok a pudár! A drávaszögi szőlőőrzés hagyománya. = MképesÚjs 1985. 36. sz. 17.
MAGYAR Éva: A hagyományos paraszti szántás-vetés Baskón. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 182–202.
NAGY Elek: Székely gazdálkodás. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 318–330.
NAGY MOLNÁR Miklós: A medvesaljai községek gazdasági jellegű falun kívüli kapcsolatai. In: Gömör néprajza I. 133–147.
PALOV József: Az öntözések múltja a Dél-Tiszántúlon. Békés Megye Múzeumi Igazgatósága, Békéscsaba, 1985. 118 l. (A Békés Megyei Múzeumok közleményei 8.)
PARIKOVÁ, Magdaléna: Traditionelle Geräte bei der Getreideernte im slowakisch–madjarischen Grenzgebiet. = EthnSl 1982 [1985]. 57–78.
SELMECZI KOVÁCS Attila: A szántóföldi talajművelés eszközeinek változása a Kálimedencében. = VMMK 1984 [1985]. 725–732.
SÓFALVINÉ TAMÁS Márta: A konyhakerti növénytermesztés szokásai és hiedelmei a Káli-medencében. = VMMK 1984 [1985]. 681–685.
SZABÓ Attila: A ceglédi vallásalapítványi uradalom gazdálkodása 1782–1867. Ceglédi Kossuth Múzeum, Cegléd, 1985. 125 l. (Ceglédi füzetek 22.)
SZABÓ Sarolta: A Nyírség szőlőkultúrájáról. = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 1. sz. 61–67.
TERJÉK József: Széna- és rétgazdálkodás Bodrogszegiben. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 122–134.
TÓTH János: Adatok a jászsági szőlőművelés emlékeiből. = MúzL 47–48. sz. 1985. 89–92.
VARGA Gyula: A bárándi agrártermelés 1700–1945. In: Bárand története és néprajza. 273–332.
VARGA Gyula: A parasztgazdaságok gépi eszközellátásának kérdései a két világháború közötti Magyarországon. = DMÉ 1983–1984 [1985]. 183–206.
D. VARGA László: Kendertermesztés és -feldolgozás Deregnyőn. = MHOMK 1985. 96–99.
VIGA Gyula: Gyümölcstermesztés és a gyümölccsel való kereskedelem a Bükkalján. = HOMÉ 1983–1984 [1985]. 285–307.
VIGA Gyula: Történeti-néprajzi adatok a Kelet-Bükk falvainak erdöléséhez. = BLÉ 1985. 341–362.

III. Gyűjtögetés

KÓS Károly: Mihez kezdjünk a természetben? Mezőgazdasági, Bp., 1985. 122 l. (Mindennapi hagyomány)

N. LÁSZLÓ Endre: Aranyászok a Dráván és a Murán. = Som 1985. 1. sz. 73–79.
N. LÁSZLÓ Endre: Aranymosás a Tiszán és mellékfolyóin. 1–6. = DélMo 1985. aug. 8–aug. 14. 2.
N. LÁSZLÓ Endre: Aranyos autósok. = Autó-Motor 1985. 10. sz. 34–35.
N. LÁSZLÓ Endre: Csallóköz kincse 1–2. = Tábortűz 1985. 23. sz. 8.; 24. sz. 8–9.
N. LÁSZLÓ Endre: Nem kell az arany? = SzSzFöld 1985. 12. sz. 30–32.
N. LÁSZLÓ Endre: A sárarany titka. = Hét 1985. 12. sz. 12–13.
SZABÓ Géza: A gyűjtögetéssel történő termésbetakarítás szókincséhez: lécskál, mezgerél – mezgél. = MNy 1985. 4. sz. 475–480.

IV. Halászat

BÁRDOSI János: Nádasok, tavak, vízi utak. = Műhely 1985. 3. sz. 30–36. [A Fertő halászatáról]
DANKÓ Imre: Régi zempléni életmódok. Halászat, csíkászat, halárusítás. = BMűv 1985. 3. sz. 17–20.
LÁBADI Károly: Halfajok, a hal részei és betegségei, ellenségei Kopácson. = MképesÚjs 1985. 27. sz. 17. [Kopačevo]
*LÁBADI Károly: Jégpatkó. = MképesÚjs 1984. 22. sz. 25.
LÁBADI Károly: Kopácsi merítő halászat. = MképesÚjs 1985. 17. sz. 17.
N. LÁSZLÓ Endre: Hej, halászok, halászok! 1–2. Vízügyi történelem. = Mvízgazdálk 1985. 4. sz. 20–21.; 5. sz. 24, 26.
SUGÁR István: Az egri püspökség és káptalan középkori vizafogó szegyéi a Tiszán. = AgrártörtSz 1985. 1–2. sz. 217–239.
SZŰCS Judit: Halászat, vadászat, madarászat Szentesen. = JuhászGyTFTk 1983 [1985]. 91–100.
VARGA László: Gyermek-halászat Magyarországon. = Halászat 1985. 3. sz. 92–93.
V(arga) L(ászló): Halászat és halkereskedelem a török hódoltság idején. = Halászat 1985. 3. sz. 93.

V. Vadászat, méhészet

CSEKE Péter: Azok a „bogaras" méhészek. . . = Utunk 1985. 36. sz. 3.
*LÁBADI Károly: Méhkas. = MképesÚjs 1984. 25. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Nyaktúr. = MképesÚjs 1984. 24. sz. 25. [Madárfogó tőr]
RÉPÁSZKY Zoltán: A mezőkövesdi méhészekről. = Matyóföld 1985. 61–68.
SELMECZI KOVÁCS Attila: Farkasvadászat karikással. = ÉT 1985. 7. sz. 214–215.
SZABADFALVI, József: Volkstümliche Bienenzucht im Gebiet des Zemplén-Gebirges. = MűvH 1985. 33–48.

VI. Állattartás, pásztorkodás

BALOGH János: Aki juhász akar lenni. = Hét 1985. 36. sz. 12–13.

BALOGH János: A bodrogközi ökörtartás emlékei. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 78–88.

BELLON Tibor: A külterjes állattartás, a legelő- és rétgazdálkodás összefüggései a Tápió mentén. In: Tápió mente néprajza. 157–169.

HOFER, Tamás: Europäische Analogien der Entwicklung von Rinderzucht-Monokulturen in der Grossen Ungarischen Tiefebene. In: Studien zur deutschen und ungarischen Wirtschaftsentwicklung. . . 89–102.

KAPOSVÁRI Gyöngyi: Szarvasmarhanevek Kisújszálláson. = MúzL 47–48. sz. 1985. 82–88.

*LÁBADI Károly: Elfelejtett foglalkozások. A csikós. A csordás és a kondás. = MképesÚjs 1984. 19–20. sz. 25.

MADAR Ilona: A Kunhegyesen élő Váradi-család lótartása. = MúzL 47–48. sz. 1985. 96–110.

MAGYARI Márta: A baromfinevelés néhány Ung vidéki faluban. = MHOMK 1985. 100–103.

MAGYARI Márta: A baromfi ültetésének és keltetésének hagyományai a Medvesalján. In: Gömör néprajza I. 123–132.

TAKÁCS Lajos: Hajcihő, hajculódás. = Nyr 1985. 3. sz. 241–243. [Állatok terelése]

TAKÁCS Lajos: Miskár-miskáros-miskárol. = MNy 1985. 1. sz. 99–100.

TAKÁTS Gyula: Pásztorélet a Dráva és Balaton között. A somogyi kanászok. = SMM 1985. 339–400.

VIGA Gyula: Bükk hegységi adatok a jószág teleltetéséhez. = EMÉ 1985. 267–272.

VIGA Gyula: A hazai kecsketartás és a kecsketej felhasználásának történeti áttekintése. = Tejipar 1985. 1. sz. 19–25.

ZÓLYOMI József: Az állat haszna az Észak-Cserhát falvaiban. = NMMÉ 1984 [1985]. 265–317.

ZÓLYOMI József: Pásztorok az Észak-Cserhát falvaiban. = NMMÉ 1985. 229–259.

VII. Kereskedelem, vásárok

*BÁRSONY István: A város kereskedelme 1693-ig. In: Debrecen története. I. 347–409.

*BÉRES András: Limitációk, árszabások kutatása. (A Tiszamellyéki vármegyék 1793-as árszabása.) = LevéltSz 1984. 1–3. sz. 5–31.

BOROSS Zoltán: A csempészés emlékei a Medvesalján a két világháború között. In: Gömör néprajza I. 179–183.

DANKÓ Imre: Az árucsere szerepe az északkelet-magyarországi interetnikus kapcsolatban. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon 2. 13–22.

DANKÓ Imre: A bárándi közlekedés és árucsere néprajza. In: Báránd története és néprajza. 385–411.

DANKÓ Imre: A hevesi mezővárosok vásárai. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 15–37.

DANKÓ Imre: Sok huzavona a püspökladányi vásártartás körül. = MK 48. sz. 1985. 74–76.
FAGGYAS István: A putnoki állatvásárok. = MHOMK 1985. 113–119.
KARDALUS János: A négynapos sokadalom Bögözben a századforduló után. = Művelődés 1985. 10. sz. 28–29.
MOLNÁR József: A vásár. = MK 48. sz. 1985. 92–96. [A csengeri vásárról]
PAP Miklós: Hordósütő vasak a Hegyalján. = MHOMK 1985. 81–87.
PRICKLER, Harald: Régi mértékek Vas megyében. = LevéltSz 1985. 4. sz. 42–48.
SELMECZI KOVÁCS Attila: Az olajárus. = ÉT 1985. 41. sz. 1292–1293.
SERES András: Régi cserhátfalusi vásárok. = Művelődés 1985. 3. sz. 30–32.
SZILÁGYI Miklós: A távolsági halkereskedelem a XVIII–XIX. században. = Halászat 1985. 1. sz. 24.
ZÓLYOMI József: Nógrád megyei kereskedők leltárai a 18–19. századból. = NMMÉ 1985. 313–337.

VIII. Közlekedés, teherhordás, híradás

MARSSÓ József: A nyíregyházi taliga. = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 3. sz. 37–43.
NAGY György: A népi teherhordás eszközei Karcsán. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 61–77.
NAGY MOLNÁR Miklós: Adalékok Kisújszállás népi teherhordásához. = MúzL 47–48. sz. 1985. 122–128.
PALÁDI-KOVÁCS Attila: Der ungarische Wagen im Karpatenbecken. = MűvH 1985. 23–32.
TAKÁCS Lajos: A cserélhető (rövid és hosszú) karfás szekér eredetéhez. = Ethn 1985. 2–3. sz. 327–329.
TEPLICZKY Ottó: Mészárosposták Magyarországon. = Vágóállat hústermelés 1985. 2. sz. 32–40.
TIMAFFY László: A kisalföldi kocsik és szekerek szakszókincsének nyelvatlasza és szótára. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bp., 1985. 86 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 22.)

IX. Táplálkozás

BALÁZS Géza: A lecsó. = TM 1985. 7. sz. 9.
BALOGH István: Ebéd és vacsora. Adatok a debreceni étkezési szokásokhoz a XVII–XIX. századból. = Ethn 1985. 2–3. sz. 324–327.
BERECZKI Ibolya: Adatok a népi táplálkozáshoz a Tápió mente néhány településén. In: Tápió mente néprajza. 527–543.
BŐDI, Erzsébet: A kind of cake – 'molnárkalács' – in the Hungarian popular culture. = MűvH 1985. 61–79.
BŐDI Erzsébet: A medvesaljai falvak táplálkozása. In: Gömör néprajza I. 55–101.

BŐDI Erzsébet: A termelt javak feldolgozása és fogyasztása Bárándon. In: Báránd története és néprajza. 333–346.

FERCSIK Mihály: Galga menti ízek. Galgavidéke Áfész, Tura, 1985. 140 l.

* Hagyományos ételek Szolnok megyéből. Összeáll.: T. Bereczki Ibolya. Szolnok megyei Múzeumok Igazgatósága–Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Szolnok, 1984. 22 l. [Válogatás Szolnok megyei néprajzi gyűjtők pályázataiból]

Hagyományos ételek Szolnok megyéből. Kenyér- és kalácssütés. Összeáll: T. Bereczki Ibolya. Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szolnok, 1985. 26 l. [Válogatás Szolnok megyei néprajzi gyűjtők munkáiból]

KNÉZY Judit: Változások a Káli-medence lakóinak táplálkozásában (1840–1960). =VMMK 1984 [1985]. 687–698.

* LÁBADI Károly: Vajköpülő. = MképesÚjs 1984. 26. sz. 25.

LENGYEL Gizella: Fejés és tejfeldolgozás Tiszakarádon. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 135–140.

PÁLL István: A torma népi felhasználása Magyarországon. = Ethn 1985. 2–3. sz. 340–351.

SOLTÉSZ Józsefné: Molnárkalács–ostyasütés Ózd környékén. 2. = Lakóhelyünk Ózd 1985. 113–132. [1. uo. 1983. 172–189.]

Történelem a tűzhelyen. (Siska József bodrogközi gyűjtése.) In: A nő évkönyve 1986. Živena, Bratislava, 1985. 86–96.

UJVÁRY Edit: Táplálkozási szójegyzék egy gömöri faluból. = MK 49. sz. 1985. 78–92.

VIGA, Gyula: Methoden der Butterverzierung und ihre Geräte in Ungarn. = MűvH 1985. 49–60.

X. Népi technológia, malom

BALÁZS György: A csapodi szárazmalom. = MMMK 1984 [1985]. 437–464.

BESZÉDES Valéria: Mészégetés Monostorszegen. = Üzenet 1985. 9. sz. 560–563.

BODOR Ferenc: Mindentudó malom. = Múzsák 1985. 4. sz. 28. [Udvarhelyszék]

CSISZÁR Árpád: Adatok a Felső-Tisza-vidéki pálinkafőzésről és felhasználásáról a XVIII–XIX. század fordulóján. = AgrártörtSz 1985. 1–2. sz. 247–254.

U. KÖVECSES-VARGA Etelka: Adatok az esztergomi hajómolnárság történetéhez és néprajzához. 1. = KMNF I. 1985. 32–36.

PÁLL István: Pálinkafőzők a múlt század eleji Szabolcs megyében. = MK 49. sz. 1985. 71–76.

SZŰCS Judit: A molnárok és őrlőseik. In: A 100 éves csongrádi gőzmalom. Csongrád 1985. 54–74.

WÖLLER István: A múlt emlékek védelméért. = Műev 1985. 4. sz. 286–298. [Vízimalmok]

XI. Népművészet

a) ÁLTALÁNOS ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK

FLÓRÁNÉ KIRICSI Erzsébet: Drágszél népművészete. = Rajztanítás 1985. 2. sz. 7–12.

MALONYAY Dezső: A magyar nép művészete 2. A székelyföldi, a csángó és a torockói magyar nép művészete. Helikon, Bp., 1985. 319 l. 88 t. fol.

Malonyay hagyaték. Szerk. Bodor Ferenc. Művelődési Központ, Gödöllő, 1985. 16 l. 51 t. [Az 1982-ben kiadott „Malonyay hagyaték" c. kiadvány bőv. utánnyomása]

SZABÓ László: Szolnok megye tájainak népművészete. = NK 1985. 1. sz. 43–44.

VEREBÉLYI Kincső: Címeres állatok. = Múzsák 1985. 2. sz. 3–5.

VEREBÉLYI Kincső: Hónapok és képek. = Múzsák 1985. 4. sz. 3–4.

b) FARAGÁS, FESTÉS

CZAGÁNY Lajos: A fa díszítő faragása. 2. kiad. Műszaki, Bp., 1985. 141 l.

*CSERGŐ Bálint: Kapuállító székelyek. = IgSzó Évkönyve 1984. 129–134.

*CSERNÁK Béla: A szilágylompérti templom kazettás mennyezete. = RefSz 1984. 5–6. sz. 448–451.

DOROGI Márton: Püspökladányi ácsmunkák, díszítések, cirádák. Nagyközségi Tanács, Püspökladány, 1985. 64 l.

MALONYAY Dezső: A magyar nép művészete 3. A Balatonvidéki magyar pásztornép művészete. Helikon, Bp., 1985. 304 l.

NAGY VARGA Vera: Díszített famunkák a Tápió mentén a XVIII–XIX. században. In: Tápió mente néprajza. 597–635.

PINTÉR, István: Volkstümliche Hinterglasbilder in Westungarn. = MűvH 1985. 185–204.

TAKÁCS Béla: A református temetők fejfáinak népi ornamentikája. In: Vallási néprajz. I. 199–221.

VEREBÉLYI Kincső: Kézzelfestett jókívánság. = Múzsák 1985. 5. sz. 6–8.

c) HÍMZÉS

Békés megyei szűcshímzések. Békés megyei Művelődési Központ, Békéscsaba, 1985. 263 l. (Békési műhely)

T. BERECZKI Ibolya: Hódmezővásárhelyi szőrös párnavég a tiszaföldvári múzeumban. = MúzL 47–48. sz. 1985. 111–121.

PALKÓ Attila–PORTIK Irén–ZSIGMOND József: Felső-Maros vidéki varrottasok. Kriterion–Corvina, Bukarest–Bp., 1985. 44 l. 163 t.

*SZENTIMREI Judit: A hímzés művészete. Történeti elemek a romániai magyar hímzésben. = IgSzó Évkönyve 1984. 118–126.

VARGA Marianna: Mai turai hímzések. Turai tervező- és hímzőasszonyok a századfordulótól napjainkig. Múzsák, Bp., 1985. 98 l.

d) SZÖVÉS

*LANDGRÁF Katalin–SZITTNER Andrea: Szövés. Múzsák, Bp., 1984. 162 l.

NYULÁSZI Ágnes: A népi kendermunkák Kékeden. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 169–181.

PAPP Mária Edit: Nyakas Miklósné (1914–1984). = NH 1985. 1. sz. 47–48. [Népművész]

SISKA József: A bodrogközi szőttesekről. = Honism 1985. 2. sz. 40–42.

SUGÁR István: Az egri bulyavászon. = EMÉ 1985. 215–224.

V. SZATHMÁRI Ibolya–VARGA Gyula: Szőttesek Hajdú-Bihar megyében. Hajdú-Bihar Megyei Tanács, Debrecen, 1985. 109 l. 56 t. (Hajdú-Bihar megyei néphagyományok 1.)

XII. Mesterség, kézmű- és kisipar

BALOGH Jolán: Kolozsvári kőfaragó műhelyek, XVI. század. MTA Művészettörténeti Kutató Csoportja, Bp., 1985. 411 l. 80 t.

BEZERÉDY Győző: Tímárok, tabakosok. = Múzsák, 1985. 2. sz. 6–8.

CSIFFÁRY Gergely: Az egri szűrszabó iparról. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 65–70.

DÉVAI IOCHOM István: „Így vót, s ez igaz vót." Népi mesterségek, népi mesterek. = Művelődés 1985. 6. sz. 26–27. [Csernakeresztúr: Biszakné Lőcsei Rozália varró-szövőnő, Farkas Márton ács]

FARAGÓ Tamás: Buda és környékének kézműipari szerkezete a XVIII. század elején. = StatSz 1985. 11. sz. 1127–1141.

FERKO, Vladimír: Volt egyszer egy mesterség. A drótosok története. Európa–Tatran, Bp.–Bratislava, 1985. 273 l. 23 t. [Magyar vonatkozásokkal]

FLÓRIÁN Mária: Gyöngyösi szűcsök és szűrszabók. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 84–92.

V. FODOR Zsuzsa: Zirc iparosai a 18. század végi és a 19. század eleji iratokban. = VMMK 1984 [1985]. 553–566.

FÜLÖP László: A sárvári kovácsmesterség szakszókincse. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bp., 1985. 170 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 25.)

HÁLA, József: Trades and popular crafts utilizing mineral resources in the Carpathian Basin. In: Neogene mineral resources in the Carpathian Basin. 577–622.

KAKUK Mátyás: Iparos családok Kunszentmártonban a XVIII–XIX. században. = MúzL 49–50. sz. 1985. 57–86.

KOVÁCS József: Kékfestő mesterség. = Múzsák 1985. 3. sz. 8–9.

NAGY Dezső: Vándorúton levő mesterlegények táskáinak tartalma a XIX. század közepén. = Ethn 1985. 2–3. sz. 269–373.

NAGY László: A veszprémi tobakok. = VMMK 1984 [1985]. 501–530.
NAGYBÁKAY Péter: A kézművesség jelvényei. = ArtesPop 1985. 107–156.
RÓZSÁNÉ LENDVAI Anna: Adatok Sümeg és Tapolca XVII–XIX. századi történetéhez, különös tekintettel a kézműiparra. = VMMK 1984 [1985]. 531–551.
V. SZATHMÁRI Ibolya: Részletek Báránd anyagi kultúrájából. In: Báránd története és néprajza. 347–348.
VARGA Gábor: Kerekes Ferenc ismeretlen néprajzi kézirata (1836). = MK 49. sz. 1985. 67–69. [A szűcsmesterségről]
VARGA Gábor: Szűcsmesterség a XIX. század elején. Kerekes Ferenc ismeretlen kéziratos jegyzete. = Honism 1985. 3. sz. 37–38.
VIGA Gyula: Kőmunkák egy bükkalji faluban. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1985. 124 l. (Studia Folkloristica et Ethnographica 17.) [Szomolya]

XIII. Bútor és lakáskultúra

*BÍRÓ Friderika: Ácsolt ládák Lendvadedesről. = Ház és ember SzNMK 1984. 213–216.
BODNÁR Zsuzsa: Élet a pócspetri házban. = Fo 1985. 7. sz. 56–61.
BODNÁR Zsuzsa: Lakásbelsők a Sóstói Múzeumfaluban. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 22–28.
*K. CSILLÉRY Klára: Komáromi láda 1799-ből. = Ház és ember SzNMK 1984. 203–212.
K. CSILLÉRY Klára: A lakáskultúra társadalmi rétegek szerinti differenciálódása. = Ethn 1985. 2–3. sz. 173–211.
K. CSILLÉRY Klára: Statisztikai vizsgálatok a magyar népi bútorok történetéhez. = Ház és ember SzNMK 1985. 183–200.
CSISZÁR Árpád: A hagyományos parasztlakás berendezésének rendje Szatmárban és Beregben. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 17–21.
*HAÁZ Sándor: Faragott és festett bútorok. = IgSzó Évkönyve 1984. 135–138.
KISS Lajos: Lakásbelsők a régi Rétközben. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 29–34.
NAGY VARGA Vera: Adatok a népi faldíszítéshez a Tápió vidékéről. In: Tápió mente néprajza. 637–655.

XIV. Kerámia

GULYÁS Éva: Fekete butella a Damjanich Múzeum gyűjteményében. = MúzL 49–50. sz. 1985. 94–101.
*KECSKÉS Péter: Táblás kályha Röjtökről (1869). = Ház és ember SzNMK 1984. 217–220.
KRESZ, Mária: Pottery in the Carpathian Basin. In: Neogene mineral resources in the Carpathian Basin. 479–501.
*NÉMETH Mária: Habánok és más fazekasok Sárospatakon. XVI–XIX. század. = FoliaHist 1984. 7–25.

SZALAY Emőke: A debreceni fazekasok díszedényei. = DMÉ 1983–1984 [1985]. 207–237.

TAKÁCS Béla: Kanták, tálak, butykosok. = Múzsák 1985. 4. sz. 32–34.

*TÓFALVI Zoltán: Korondi fazekasság. = IgSzó Évkönyve 1984. 139–143.

VASS Márton: Tasnádi fazekasság. = Művelődés 1985. 1. sz. 29–30.

XV. Viselet, ékszer

BAJUSZ Katalin: A népi ruházkodás egy bodrogközi faluban. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 89–94.

GÁBORJÁN, Alice: Bemerkungen zur Frauentracht einiger ungarischer Dörfer in Slawonien. = Osječki Zbornik 1979 [1985]. 417–433.

GÁBORJÁN Alice: Középkori magyar szürkeruhák. = Ethn 1985. 2–3. sz. 212–250.

GÁBORJÁN Alice: Magyar népviseletek. 3. jav. kiad. Corvina, Bp., 1985. 66 l. XVI, 32 t. (Magyar népművészet)

U. KERÉKGYÁRTÓ Adrien: Népviseleti emlékek a Tápió mentéről. In: Tápió mente néprajza. 545–595.

*NAGY Jenő: Hagyomány és újítás a népviseletben. = IgSzó Évkönyve 1984. 109–115.

*NAGY Jenő: Kölcsönhatások a román és hazai magyar népviseletekben. = IgSzó Évkönyve 1984. 55–60.

CS. SCHWALM Edit: Az egri népviselet változása a XIX. század közepétől az 1950-es évekig. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 51–64.

SZILÁGYI Irén: Bihari cifraszűr. = Művelődés 1985. 6. sz. 28–31.

XVI. Társadalom, társadalomnéprajz

a) TÖRTÉNETI ÉS ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

BARANYI Béla: A Tisztántúl átalakuló társadalma (1945–1978). A társadalmi átrétegződés fő folyamatai és történeti összefüggései a Tiszántúlon. Akadémiai, Bp., 1985. 201 l.

BÁTHORY Lajos: Jobbágyfelszabadítás Csákigorbón (1848–1863). = Kor 1985. 4. sz. 326–329. [Szilágy megye]

BENDA Kálmán: Csöbörcsök. Egy tatárországi magyar falu története a 16–17. században. = Száz 1985. 4. sz. 895–916.

ERDÉSZ Ádám: A mezőhegyesi ménesbirtok megítélése a két világháború között. = BékésiÉ 1985. 3. sz. 340–352.

HŐGYE István: Szőlőmunkák és munkabérek Hegyalján a XVII–XVIII. században. = BLÉ 1985. 185–226.

HUSEBY-DARVAS Éva Veronika: Közösség és identitás Cserépfaluban. = Ethn 1985. 4. sz. 493–508.

KÓSA László: A feudális eredetű szabadalmas közösségek azonosságtudata és a néprajzi csoportok kutatása. = Ethn 1985. 2–3. sz. 275–296.

MOLNÁR Ágnes: A községek közötti kapcsolatok és ezek változásai a Káli-medencében. = VMMK 1984 [1985]. 675–680.

ŐRSI Julianna: Adatok a Tápió mente társadalomnéprajzához. In: Tápió mente néprajza. 657–705.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Társas élet a csűr alatt. (Kis palóc néprajz) = Nógrád 1985. 283. sz. 4.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Udvar és csűrközösség. (Kis palóc néprajz) = Nógrád 1985. 204. sz. 7.

*SIMONNÉ PALLÓS Piroska: Adatok a kaposvári iparosság társas összejöveteleihez 1920–1940. = SMK 1983. 147–158.

SZABÓ László: Báránd társadalmának jellemző vonásai. In: Báránd története és néprajza. 243–272.

b) JELENKUTATÁS – A MAI MAGYAR FALU TÁRSADALMA

Az agráréletmód változása. Néprajzi változásvizsgálatok. Szerk. Juhász Antal. József Attila Tudományegyetem, Szeged, 1985. 65 l.

HORVÁTH Dezső: A tizedik ember. Szépirodalmi, Bp., 1985. 357 l. 16 t. [Tanyai élet]

HUSEBY Éva Veronika: Szociálantropológiáról – Cserépfalu kutatása kapcsán. = HOMÉ 1983–1984 [1985]. 233–245.

HUSEBY Éva Veronika: Who is who? Magyar falu – amerikai szemmel. Riporter: Bors Edit. = ÉI 1985. 14. sz. 7.

SZARVAS Zsuzsa: Tárgyak és emberek. A háztartás tárgyainak funkcióváltozása és használatuk helyének alakulása Szeremlén. = Fo 1985. 12. sz. 57–61.

TÓTH János: A magyar falu és paraszttársadalom története. (Miért került az utóbbi évtizedekben hátrányba a falu, és mit tehetünk a hátrány leküzdéséért?) In: Káli-medence faluszeminárium. 15–18.

VADVÁRI Tibor: Meditáció az aprófalvak sorsáról. = Kr 1985. 12. sz. 19–20. [Zala megye]

VASKAI Miklós: Gondokkal küszködve. = Kr 1985. 12. sz. 20–21. [Zalai falvak elnéptelenedése]

c) CSALÁD, CSALÁDSZERVEZET, ROKONSÁG

BENCSIK János: Szeghalom és vidékének rokonsági kapcsolatai, 1790–1828. In: Szeghalom protestáns közössége a XVIII–XIX. század fordulóján. 5–48.

BENCSIK János: Tiszaladány és a táj házassági kapcsolatrendszere a feudalizmus utolsó évszázadában (1751–1849). = MHOMK 1985. 74–80.

BODROGI Tibor: Magyar matriarchátus? Tények és problémák. = Ethn 1985. 4. sz. 461–492.

CSISZÁR Árpád: A régi nemzetségi rend nyomai a felső-tiszavidéki templomokban és temetőkben. In: Vallási néprajz I. 157–197.

FARAGÓ Tamás: Paraszti háztartás- és munkaszervezet-típusok Magyarországon a 18. század közepén. Pilis-Buda környéki birtokos paraszti háztartások 1745–1770 között. Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat, Bp., 1985. 187 l. (Történeti statisztikai füzetek 7.)

GERGELY Katalin: Köveskál község lakosságának házassági kapcsolatai 1742-től napjainkig. = VMMK 1984 [1985]. 629–641.

S. LACKOVITS Emőke: A családszerkezet jellemzői a XVIII. században Köveskálon és Szentbékkállán. = VMMK 1984 [1985]. 619–628.

ŐRSI Julianna: Exogám házasságok mint az asszimilálódás mutatói. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon 2. 77–84.

SIGMUNDOVÁ, Marta: Identical and different features in the structure of peasant families. = MűvH 1985. 99–106.

TIMÁR Judit: Az orosházi tanyavilág kapcsolatrendszere a házasságkötések alapján (1970–1982). = Alftan 1985. 229–254.

VIDACS Bea: Komaság és kölcsönösség Szentpéterszegen. = Ethn 1985. 4. sz. 509–529.

d) NEMEK, KORCSOPORTOK

KAPROS Márta: Megesett lányok az Ipoly menti falvak társadalmában. = NMMÉ 1984 [1985]. 319–341.

ŐRSI Julianna: Nők kettős szerepben. In: Egy város várossá lesz. Karcag négy évtizede. 197–240.

e) OSZTÁLYOK, RÉTEGEK

Bihar megye parasztsága a XVIII. században. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1985. 172 l.

GUNST Péter: A parasztság jövedelmi viszonyai az 1920–30-as években. = Száz 1985. 3. sz. 677–749.

KUBINYI András: A parasztság hétköznapi élete a középkori Magyarországon. = VMMK 1984 [1985]. 221–231.

*LÁBADI Károly: Laca betyár. = MképesÚjs 1984. 43. sz. 25.

NAGY Ibolya: A kubikosélet értékrendje és elvi alapjai. = MFMÉ 1982–83-1 [1985]. 209–219.

NAGY VARGA Vera: Szolgálók a fővárosban a Tápió vidékéről. In: Tápió mente néprajza. 707–735.

SZÖLLŐSI Gábor: A nagykereki jobbágyok küzdelme a földért. = Honism 1985. 2. sz. 29–30.

f) NEVEK

*LÁBADI Károly: Kopácsi családnevek. = MképesÚjs 1984. 36. sz. 25.
VOIGT Vilmos: A magyar mesei tulajdonnevek kis onomasztikája. = NÉ 1985. 116–127.

g) INTÉZMÉNYEK

1. Iskola, oktatás

SÁRKÖZI István: A szegedi tanyai községi elemi népiskolák államosítási szerződése 1907-ből. = MFMÉ 1982–83-1 [1985]. 291–301.
TÖRŐCSIK Zoltán: Adalékok a tapolcai népiskolai oktatás történetéhez, I. (XIV–XVI. század). = VMMK 1984 [1985]. 413–426.

2. Katonaság

CSÓKÁS Ferenc: Regrutabál, regrutabúcsúztató Bényben. = Honism 1985. 3. sz. 47–48.
VIGA Gyula: Néhány kisgyőri katonalevél az első világháborúból. = MHOMK 1985. 89–95.

3. Céhek

LÖFFLER Erzsébet: Az egri kádárcéh. In: Mezővárosi kultúra Heves megyében. 71–74.
NAGYBÁKAY Péter: A magyarországi céhes szűcsmesterség jelvényei. = Ethn 1985. 2–3. sz. 351–369.
*SOLYMOS Ede: A bajai halászcéh. = Cumania 1984. 377–436.
SOLYMOS Ede: A magyarországi halászcéhekről. In: Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében. 76–84.
*SZABÓ Zoltán: Különböző vallású céhtagok közötti viták Kecskeméten a 18. században. = Cumania 1984. 147–155.
*TAKÁCS Béla: Debrecen ipara 1693-ig. In: Debrecen története I. 411–470.

4. Bánya, bányászat

HÁLA, József: Quarrying and manufacturing of stones for road construction in Hungary. In: Neogene mineral resources in the Carpathian Basin. 451–478.
HEGYI, Imre: Chapters from the ethnography of mining. In: Neogene mineral resources in the Carpathian Basin. 625–648.

PALÁDI-KOVÁCS Attila: Régi bányászélet Gömörben. = Ethn 1985. 2–3. sz. 297–323.

5. Egyesületek, társulások

BAGI Gábor: Jász-Nagykun-Szolnok vármegye egyletei és társulatai 1877-ben. = MúzL 49–50. sz. 1985. 87–93.

BARNA Gábor: A Fáklyás Társulat Hegyalján. = BMűv 1985. 3. sz. 31–33.

GIDAY Kálmán: A szegedi tanyai gazdakörök. = CsMHír 1985. 103–112.

KERECSÉNYI Edit: Nagykanizsa társadalma és egyleti élete 1900 táján. = Zalaigyűjt 1984–1985. 105–120.

XVII. Jog

BENE János: Kisnemesi leltár 1809-ből. = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 4. sz. 107–111.

ÉGETŐ Melinda: Szőlőhegyi szabályzatok és hegyközségi törvények a 17–19. századból. Szöveggyűjtemény. Összeáll. és bev. tanulmányt írta Égető Melinda. MTA Néprajzi Kutatócsoport, Bp., 1985. 208 l.

GELENCSÉR József: Falutörvények a Káli-medencében. In: Káli-medence faluszeminárium. 32–35.

GELENCSÉR József: Az öröklési szokások változása a Káli-medencében. = VMMK 1984 [1985]. 653–657.

JUNG Károly: Bács-Bodrog vármegyei móringlevelek a Vajdasági Levéltárból. = Létünk 1985. 2. sz. 259–272.

KÁLLAY István: Úriszéki bíráskodás a XVIII–XIX. században. Akadémiai, Bp., 1985. 485 l.

„Közhírré tétetik. . .” Jászjákóhalma és Tiszaroff községek dobolási könyve az 1944–1945-ös évekből. Összeáll: és a bev. írta Tóth Tibor. Szolnok Megyei Levéltár, Szolnok, 1985. 190 l. (Levéltári füzetek 7.)

*LÁBADI Károly: Bábák esküvési formája. = MképesÚjs 1984. 38. sz. 25.

LÁBADI Károly: „Ilyen egyezségre léptek.” Kopácsi házassági szerződések. = MképesÚjs 1985. 52. sz. 17.

PETERCSÁK Tivadar: Népi erdőbirtoklás Heves megyében a XIX–XX. században. = EMÉ 1985. 253–265.

SZABÓ Sarolta: Hagyatéki leltár Polgár községből. = MK 48. sz. 1985. 98–100.

TAKÁCS Lajos: Megcsapatás emlékezete okáért. = Ethn 1985. 1. sz. 30–41.

TÓTH István György: Írásbeliség a körmendi uradalom falvainak paraszti jogügyleteiben a XVII–XIX. században. = LK 1984. 1. sz. 31–50.

XVIII. Néphit, vallás, mitológia

Advent Mezőkövesden. Gari Margittól gyűjtötte és megírta Fél Edit. = Vig 1985. 12. sz. 947–950.

BANÓ István: Újabb adalékok a balszerencsés napok kérdéskörével kapcsolatban. = MK 49. sz. 1985. 3–8.

BARNA Gábor: Búcsújáróhely a Básti-hegyben. In: Gömör néprajza I. 163–177.

BARNA Gábor: A halottlátó és a látomásirodalom. = TheolSz 1985. 6. sz. 362–365.

BARNA, Gábor: Wallfahrtsregionen und interethnische Beziehungen in Ungarn. = MűvH 1985. 173–184.

BARTHA, Elek: The interplay of religion and environment in folk tradition. = MűvH 1985. 225–231.

BECK Zoltán: Adatok Biharugra, Kőrösnagyharsány és Zsadány népi hitvilágához. Békés Megye Művelődési Központja, Békéscsaba, 1985. 104 l. (Békési műhely)

BENCSIK János: A házikígyó. Adatok Tokaj néprajzának ismeretéhez. = MK 48. sz. 1985. 100–101.

*BOSNYÁK Sándor: Alpár néphite Kádár Lajos emlékeiben. Adatok az alföldi magyarság néphitéhez I. = Cumania 1984. 323–357.

DANKÓ Imre: Az úrasztala. In: Vallási néprajz I. 132–156.

DEMJÉN Gabriella: Upponyi hiedelmek. = Lakóhelyünk Ózd 1985. 177–190.

ERDÉLYI Zsuzsanna: Az archaikus népi imádságok középkori összetevői. In: A magyar vers. 303–309.

FEJŐS Zoltán: Hiedelemrendszer, szöveg, közösség. (Esettanulmány Karancskeszi példáján.) 1–2. = NéprK 1985. 253, 145 l.

GACSÁLYI Gábor: A látomások szerepe a mai gyülekezeti életben. In: Vallási néprajz I. 260–272.

GALUSKA Imre: Adalékok a Harangod-vidék református egyháztörténetéhez. In: Vallási néprajz II. 9–53.

GULYÁS Éva: Hiedelmek, szokások a Tápió mente néhány falujában. In: Tápió mente néprajza. 827–843.

GUNDA Béla: Egy magyar varázsige európai kapcsolatai. = MTA I. OK 1982 [1985]. 291–315.

HARSÁNYI István: Adalékok látomás-irodalmunk történetéhez. – Gaál József kecskeméti gulyás látása. 1740. – György próféta próféciája 1751. In: Vallási néprajz II. 190–217.

HULEY Alfréd: A biblia a református és evangélikus népi tudatban Békés megyében. In: Vallási néprajz I. 67–87.

HULEY Alfréd: Ünnep és ünneplés a Békés megyei evangélikus gyülekezetekben. In: Vallási néprajz II. 373–400.

HUSEBY, Éva Veronika: Church celebrations and identity in a North Hungarian village. = MűvH 1985. 89–97.

JUNG Károly: Táltosok, ördögök, garabonciások. Bevezetés népi hiedelmeink, babonáink világába. Forum, Újvidék, 1985. 160 l. (Forum kiskönyvtár)

KÁLDY Mária: Flórián-napi tűzoltóbúcsú. = Téka 1985. 2. sz. 24–29.

KATONA Imre: Mikor veszíti el a boszorkány a szeme világát? = MképesÚjs 1985. 11. sz. 17.

KATONA Imre: „Sehol senkit nem rontottam." Egy várdaróci „boszorkány" vallomása kínvallatása előtt és után (1741). 1–3. = MképesÚjs 1985. 2–4. sz. 17. [Tamás Zsuzsa]

KISS Endre: Kálvin a népi tudatban. – Egy kérdőíves vizsgálat tanulságai. In: Vallási néprajz I. 88–109.

KÜLLŐS Imola: Utószó. In: Vallási néprajz II. 538–542.

*LÁBADI Károly: Milyen lesz az idő? MképesÚjs 1984. 25. sz. 4.

MADAR Ilona: Adatok a Kál-völgyi falvak vallási szokásainak és erkölcsének változásához. = VMMK 1984 [1985]. 659–674.

MADAR Ilona: Kunhegyesről kirajzott, Bácsfeketehegyen letelepült reformátusok. = Confessio 1985. 3. sz. 87–92.

P. MADAR Ilona: Az úrvacsora néprajza. = Confessio 1985. 4. sz. 13–15.

MOLNÁR Ambrus: A református teológiai doktorok kollégiuma egyházi néprajzi szekciójának tevékenysége – a gyülekezet felelőssége a hagyományok ápolásában. In: Vallási néprajz I. 44–66.

MOLNÁR Ambrus: „Szent Asszonyok" és „Szent Emberek Társasága" a Hajdúságban a XIX. században. In: Vallási néprajz II. 129–159.

NAGY Olga: Sors, büntetés, átok. = Confessio 1985. 4. sz. 65–67.

NIEDERMÜLLER Péter: Egyházi élet, vallás és kulturális hagyomány egy amerikai magyar közösségben. In: Vallási néprajz II. 274–306.

ÖTVÖS László: A konfirmáció néprajza. In: Vallási néprajz I. 110–131.

PAPP Imre: Nagypéntek megünneplése gyermekéveimben (1910 táján) a szentesi református családok körében. = Confessio 1985. 4. sz. 35–37.

POLNER Zoltán: Éganyám, földanyám. Makó környéki ráolvasások és hiedelmek. Városi Tanács, Makó, 1985. 41 l., 2 t. (A makói múzeum füzetei 45.)

Református egyházi néprajz. (Tanulmányok.) = Confessio 1985. 4. sz. 13–77. [Az egyes tanulmányokról önálló címleírások készültek.]

SÁRKÖZI, Alice: A text of popular religious belief. „Cutting of the lasso." = AOH 1985. 1. sz. 39–44.

SZÁSZ Béla: A karcagi kunok református vallásról való áttérése. = MK 48. sz. 1985. 42–46.

Szeghalom protestáns közössége a XVIII–XIX. század fordulóján. Szerk. Bencsik János. Sárréti Múzeum Baráti Köre–Magyarországi Református Egyház, Szeghalom, 1985. 110 l. (Sárréti füzetek 7.) [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

SZENDREY Ákos: Magántanári előadás a babonáról a Pázmány Péter Tudományegyetemen 1947. április 23-án. = ArtesPop 1985. 247–256.

SZIGETI Jenő: Egy elfelejtett tudományos ismertetés 1869-ből a hódmezővásárhelyi nazarénusokról. In: Vallási néprajz II. 107–128.

SZŰCS Judit: A tiszántúli magyarok és szlovákok táplálkozásának hiedelmei. = BékésiÉ 1985. 3. sz. 321–330.

TÓTH Judit: A tiszazugi reformátusság vallásos szokásai. In Vallási néprajz I. 273–296.

UZSOKI András: A balatonfüredi református templom építéstörténete és ülésrendje. = VMMK 1984 [1985]. 473–499.

Vallási néprajz. I. Református néphagyományok. Tanulmánygyűjtemény. Szerk. Dankó Imre, Küllős Imola. Eötvös Loránd Tudományegyetem Folklore Tanszék, Bp., 1985. 375 l. 8 t. [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

Vallási néprajz II. Protestáns egyházi források, kutatók, hagyományok. Tanulmánygyűjtemény. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bp,, 1985. 554 l. [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

VARGA Ferenc: Domaszéki viharharangok és körösztök. = Szegedikvtműh 1985. 2–3. sz. 67–68 l., 1 térk.

D. VARGHA László: Az Ung-vidéki pásztorok hiedelmeiből. = Honism 1985. 4. sz. 27–29.

VOIGT Vilmos: Ajánlás. In: Vallási néprajz I. 5–11.

*VÖŐ Gabriella: Népi hiedelem-elemek a városi közösségekben. = IgSzó Évkönyve 1984. 104–108.

Zemplénagárdi hiedelmek. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 24–26.

ZSUPOS Zoltán: Égi levél Darvason és Bakonszegen. = MK 47. sz. 1985. 59–62.

ZSUPOS Zoltán: Egy berekböszörményi cigány fiú történetei. = MK 49. sz. 1985. 32–40.

XIX. Orvoslás, állatgyógyítás, természetismeret

BALÁZS Géza: Falusi gyógyítók. = TM 1985. 10. sz. 13.

H. BATHÓ Edit: Adalék a Jászság 18. századi állatgyógyászatához. = MúzL 47–48. sz. 1985. 93–95.

*BENCZE Sándor: A népi gyógyászat történetéből. = MképesÚjs 1984. 10. sz. 25.

GECSEI Lajos: Cholera morbus. Az 1831. évi kolerajárvány eseményei Gyulán és Váriban. Gyula Város Tanácsa Egészségügyi Osztálya–Tevan Andor Nyomdaipari Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola, Békéscsaba, 1985. 75 l.

JANKOVICS József: XVI–XVII. századi ráolvasások Máriássy János lógyógyászati kéziratában. = AHist XXI. 1985. 55–61.

K. KISS Jenő: Népi gyógymódok Zamárdiban és környékén. = SomHonHír 1985. 2. sz. 32–37.

KORKES Zsuzsa: Népi gyógyítás a Tápió mentén. In: Tápió mente néprajza. 857–873.

*LÁBADINÉ Kedves Klára: Gyermekbetegségek régi népi gyógyítása az Alfalukban. É 1984. 284–296.

OLÁH Andor: „Fűbe-fába az orvosság!" Békés megyei népi orvoslás. I–II. Békés megyei Tanács, Békéscsaba, 1985. 195, 290 l.

RÁCZ Sándor: A viharsarki viharágyú. = Honism 1985. 3. sz. 40–41.

PÉNTEK János–SZABÓ Attila: Ember és növényvilág. (Kalotaszeg növényzete és népi növényismerete.) Kriterion, Bukarest, 1985. 367 l. 28 t.

SZENTPÉTERY Imre: A kronológia kézikönyve. A Chronologia és az Oklevéltári naptár összevont, javított és bővített kiadása. Sajtó alá rend. Gazda István. Könyvértékesítő V., Bp., 1985. 211 l. (Tudománytár)

VÁRHOMOKI Béla–MÁTYÁS Péter–SZILVÁSI Anna: Népi gyógyításmódok Sárospatakon. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 141–143.

VASAS Samu: Népi gyógyászat. Kalotaszegi gyűjtés. Kriterion–Gondolat, Bukarest–Bp., 1985. 197 l., 8 t.

ZSUPOS Zoltán: Népi növényismeret a Medvesalján. In: Gömör néprajza I. 29–54.

XX. Szokás

a) ÁLTALÁNOS ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK, VEGYES TARTALMÚ MŰVEK

BALÁZS Géza: Köszönéspótló köszöntések. = TM 1985. 6. sz. 30.

KELECSÉNYI József: Nyitrai népszokások. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 207–217.

LACKOVITS Emőke: A Káli-medence népi hagyományai és értékei. (Elveszett-e minden értékünk, mit tehetnénk megőrzésükért?) In: Káli-medence faluszeminárium. 36–37.

MÁRTON László: Mai köszönési és megszólítási formák Békésen. = BékésiÉ 1985. 4. sz. 513–516.

NAGY Géza: Adatok Karcsa lakóinak erkölcsi és társadalmi életéhez a karcsai református egyház jegyzőkönyvei alapján (1807–1925). In: Vallási néprajz II. 54–106.

A pásztorember szokásai. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 144–148.

SZILVÁSI János: Egervölgyi harangok és harangozási szokások. In: Vallási néprajz I. 236–259.

UJVÁRY, Zoltán: Erotische und Phallische Äusserungen in den Volksbrauchen. = MűvH 1985. 107–125.

b) EMBERI ÉLET

BALÁZS Géza: Nevető temetők. = TM 1985. 2. sz. 37.

BALOGH Sámuel: Rövid rajzolatja a parasztlakodalomnak Gömörben. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 148–162.

BARTHA Elek: Az emberi élet fordulói Bárándon. In: Báránd története és néprajza. 437–452.

BARTHA Elek: Halottkultusz és temetkezési szokások a Medvesalja falvaiban. In: Gömör néprajza I. 149–162.

* BENCZE Sándor: A kórógyi sírjelekről. A fejfákról. = MképesÚjs 1984. 5. sz. 25.

*BENCZE Sándor: A kórógyi sírjelekről. A lábfákról. = MképesÚjs 1984. 5. sz. 25.

* BENCZE Sándor: Leánykérőben. = MképesÚjs 1984. 12. sz. 25.

BENKE György: Verses sírfeliratok a sajóvelezdi református temetőben. In: Vallási néprajz II. 462–537.

BOTKA János: Verses halotti búcsúztatók Csépáról. = MúzL 49–50. sz. 1985. 122–131.

SZ. BOZÓKI Margit: A születés és a hozzá kapcsolódó szokások Nagykónyiban. = Dunatáj 1985. 2. sz. 55–65.

CSERBÁK András: Esküvői és halotti koronák. Adalékok a művelődéstörténeti háttérhez. = ArtesPop 1985. 55–105.

DOBAINÉ KISS Ilona: „Hát én immár kit válasszak. . .” = Hét 1985. 32. sz. 10–11. [Párválasztási szokások Kisújfaluban (Csehszlovákia)]

FÁBIÁN Margit: László Márton, a bukovinai székelyek halottaskönyv-írója. = Honism 1985. 2. sz. 34–38.

FELHŐSNÉ CSISZÁR Sarolta: A közvetítők szerepe a beregi temetési szokásokban. In: Vallási néprajz II. 432–461.

FÖLDESNÉ GYÖRGYI Erzsébet: A házasságkötés és a lakodalom forrásszövegei. = ArtesPop 1985. 215–217.

FRANKL József: Szülőszék Somogyban. = SomHonHír 1985. 1. sz. 51–58.

HOBLIK Márton: Parasztlakodalmi szokások Verőce vármegye három és Szerém egy magyar falvaiban. In: Magyar tájak néprajzi felfedezői. 393–397.

A kispataki lakodalom. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 157–160.

KOVÁTS Lívia: A füzérkajatai temető. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 103–112.

NOVÁK László: Temetés és sírjelölés az Ung vidékén. = MHOMK 1985. 104–112.

PAPP Imre: Utolsó földi utunk, végső határállomásunk. = Confessio 1985. 4. sz. 56–59.

PINTÉR László: A sümegi műemlékjellegű temetőről. = Horizont 1985. 3. sz. 29–32.

SONNEVENDNÉ LACKOVITS Emőke: Református keresztelési szokások. = Confessio 1985. 4. sz. 15–24.

SZABÓ Gyula: Koporsóba tétel, virrasztás, siratás Tarpán. = Confessio 1985. 4. sz. 52–56.

SZABÓ Gyula: Lakodalmi szokások a Beregben. In: Vallási néprajz I. 330–375.

SZALAI Zsigmond: Régi temetési szokások Tyukodon. In: Vallási néprajz I. 222–235.

c) AZ ESZTENDŐ

BALÁZS Géza: Április bolondja. = TM 1985. 4. sz. 12.

BALÁZS Géza: Asszonyfarsang. = TM 1985. 1. sz. 13.

*BARABÁS László: Farsangtemetés. Alsósófalvi népi színjáték. = IgSzó Évkönyve 1984. 97–102.

BARABÁS László: Tavaszi „zöld ág” avagy májusfa. = Művelődés 1985. 5. sz. 34–37.

BARNA Gábor: Jeles napok szokásai a Tápió mentén. In: Tápió mente néprajza. 737–826.

FEHÉR Ágnes: A Karácsony megünneplése egy szabadegyházi községben 1982-ben. (Keresztyén Testvér Gyülekezet – Debrecen.) = DMÉ 1983–1984 [1985]. 239–244.

FORRAI Sándor: Küskarácsontól Sülvester estig. Egy botra rótt középkori székely

kalendárium és egyéb rovásírásos emlékeink. Múzsák Közművelődési Kiadó, Bp., 1985. 216 l.

ILLYÉS Endre: Pünkösdi népszokások. Közli: Szabó György. = Confessio 1985. 4. sz. 37–38.

KILIÁN István: Magyar nyelvű betlehemes kézirat Túrócszentmártonban 1629 tájáról. = Confessio 1985. 4. sz. 110–117.

KOVÁTS Dénes: Régi karácsonyok Nagyrozvágyon. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 95–102.

KRISTON-VÍZI József: Asszonyfarsang Parádsasváron. = ÉT 1985. 7. sz. 202–203.

KURUCZ Enikő: Alakoskodók a Tápió mentén. In: Tápió mente néprajza. 845–856. [Lakodalom]

*LÁBADI Károly: Új esztendő, vígságszerző. = MképesÚjs 1984. 1. sz. 25.

LUKÁCS László: Luca-nap. (Hiedelmek – népszokások.) = ÉT 1985. 49. sz. 1545–1546.

MARCZELL Béla: Tavaszi, nyári, őszi ünnepek és szokások a néphagyományban. = CsMMH 1985. 33–57.

MÉSZÁROS István: Gergely pápa és a gergelyjárás. = ArtesPop 1985. 189–206.

MOLNÁR Ambrus: A húsvéti ünnepkör református népszokásai a Tiszántúlon. In: Vallási néprajz I. 297–329.

MOLNÁR Mihály: Virágvasárnaptól Péter-Pálig. (Bánrévei népszokások.) = Lakóhelyünk Ózd 1985. 97–111.

PETERCSÁK Tivadar: Népszokások Filkeházán. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1985. 161 l. (Studia Folkloristica et Ethnographica 16.)

SZABÓ Lajos: Gergelyjárási köszöntők. = ArtesPop 1985. 219–221.

SZABÓ László: Ünnepre való készülődés a Tiszazugban. In: Vallási néprajz II. 349–372.

SZACSVAY Éva: Bábos betlehemes játékok Kelet-Közép-Európában. = Ethn 1985. 1. sz. 42–58.

SZEMERKÉNYI Ágnes: Jeles napok a régi falu életében. = Ifjúkomm 1985. 12. sz. 50–55.

SZIGETI György: Hagyományos népszokások Apátfalván I. = MFMÉ 1982–83-1 [1985]. 191–207.

UJVÁRY Zoltán: Kalendáris szokások, dramatikus játékok Bárándon. In: Bárand története és néprajza. 453–464.

d) MUNKAVÉGZÉSHEZ KÖTŐDŐ SZOKÁSOK

*CSETÉNYI Mihályné: A szántóföldi műveléshez kapcsolódó szokások a Tiszazugban. = MúzL 45–46. sz. 1984. 165–187.

*MOHÁCSI Lászlóné: Aratási szokások Tiszasason és Tiszazugon. = MúzL 45–46. sz. 1984. 158–164.

SELMECZI KOVÁCS Attila: Kukoricafosztás. (Kis palóc néprajz) = Nógrád 1985. 238. sz. 4.

UJVÁRY Zoltán: Szüreti szokások Tokaj-Hegyalján. = BMűv 1985. 3. sz. 21–26.

XXI. Népköltészet

a) ÁLTALÁNOS ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK

BORZSÁK István: Népmese? Királytörténet? Rituális dráma? In: A mese. 103–110.

DARÁNYI Sándor: Adalék az archaikus epika egységes szerkezeti modelljének kérdéséhez. = ArtesPop 1985. 157–187.

DÖMÖTÖR Ákos: A példázatok fejlődéstendenciái a protestáns igehirdetésben. = TheolSz 1985. 6. sz. 326–334.

DÖMÖTÖR Ákos: A példázatok természetrajza a protestáns szentbeszédekben. = TheolSz 1985. 1. sz. 15–21.

DÖMÖTÖR, Tekla: Die Brüder Grimm und die ungarische Folkloreforschung. = Germanistisches Jahrbuch 1985. 65–72.

FARAGÓ József: Arany János fülemilepörének népköltészeti forrásvidéke Nagyszalontán. = Művelődés 1985. 4. sz. 29–30, 48.

FARAGÓ József: Magyar–román népköltészeti kapcsolatok. = IgSzó Évkönyve 1984. 44–47.

FARAGÓ József: A verses magyar népköltészet. In: A magyar vers. 295–302.

GUNDA Béla: Babits Mihály költészete és a néphagyomány. In: A magyar vers. 310–314.

HOPPÁL Mihály: Néphagyomány és irodalom. In: A magyar vers. 315–326.

KÁLMÁN Béla: A magyar népdal ősi öröksége. In: A magyar vers. 32–34.

KATONA Imre: Miért nincs vége a dalnak! . . . Félezer éves sorok fennmaradása a népköltészetben. = MképesÚjs 1985. 18. sz. 17.

KATONA Imre: Tanya és folklór. Folklór a tanyavilágban – Tanya a folklórban. = ArtesPop 1985. 31–53.

KÜLLŐS, Imola: Die Erforschung der ungarischen Betyarenfolklore. = MűvH 1985. 127–149.

KÜLLŐS Imola: Folklór – kéziratos énekköltészet – irodalom. In: A magyar vers. 346–352.

LÜCK, Georg: Illyés Gyula viszonya a magyar népköltészethez. In: A magyar vers. 353–356.

MIKÓ Krisztina: Magyar és angol népdalmotívumok reformkori verselésünkben. In: A magyar vers. 357–363.

Parasztbiblia. Magyar népi biblikus történetek. Gyűjt. Lammel Annamária, Nagy Ilona. A bevezetőt Erdélyi Zsuzsanna, az utószót Lammel Annamária és Nagy Ilona írta. Gondolat, Bp., 1985. 611 l.

POLNER Zoltán: Koronával koronázzák. Makó-környéki népi imádságok és Krisztus-legendák. Városi Tanács, Makó, 1985. (A makói múzeum füzetei 48.)

b) NÉPKÖLTÉSI GYŰJTEMÉNYEK, ANTOLÓGIÁK

Ákom, bákom, berkenye. Magyar népi gyermekköltészet. Vál. Nyakasné Turi Klára. Móra, Bp., 1985. 196 l.

GAÁL Károly: Kire marad a kisködmön? Adatok a burgenlandi uradalmi béresek elbeszélő kultúrájához. Wer erbt das Jankerl? Über die Kommunikationskultur der Gutshofknechte im Burgenland. Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szombathely, 1985. 416 l. 1 t. fol. [Kétnyelvű]

GERZANICS Magdolna: Komárom megyei gyermekjátékok és népdalok. Komárom megyei Pedagógiai Intézet, Tatabánya, 1985. 121 l.

Karcsai népmesék. Gyűjt. és a bevezetést írta Nagy Géza. Vál., és a jegyzeteket írta Erdész Sándor. A tájszavak jegyzékét összeáll: Nagy Géza. Az utószót írta Kovács Ágnes. Akadémiai, Bp., 1985. 905 l. 2 db. (Új magyar népköltési gyűjtemény 20, 21.)

„Megérett, megérett Écs hegyén a szőlő. . .” Népdalok és mondókák Écsről. Gyűjtötte, összeáll., bev. tanulmánnyal, adattárral és dalszövegmutatóval ellátta Barsi Ernő. Az Adatok Écs történetéhez c. fejezet Orbán László munkája. Pannonhalma Nagyközségi Közös Tanács VB.–Hazafias Népfront Győr-Sopron Megyei Bizottsága, Győr, 1985. 220 l.

Megfújom sípomat erdő derekában. . . Válogatás a régi és a mai magyar népköltészetből. Vál. Banó István. Tankönyvkiadó, Bp., 1985. 302 l., 4 t. (Néprajz mindenkinek 4.)

Mosonmagyaróvári regék és népmondák. 2. bőv. kiad. Mosonmagyaróvár, 1983 [1985]. 66 l. (Mosonmagyaróvári helytörténeti füzetek 2.)

ORTUTAY Gyula: Magyar népköltészet. Népballadák, népmesék. A népballadák szövegét gond. és jegyz. összeáll. Kríza Ildikó. A népmesék szövegét gond. és jegyz. összeáll. Kovács Ágnes. Akadémiai, Bp., 1985. 374 l., 48 t.

Szedem szép rózsámat. Népi mondókák, versek, dalok a Drávaszögből és Szlavóniából. Vál., szerk. és jegyz. Katona Imre, Lábadi Károly. Fórum–Gondolat, Bp.–Újvidék, 1985. 354 l.

* A zentai kőkecske. Válogatás a magyar mondakincsből. Vál., sajtó alá rend., a bevezetést és az apparátust írta Jung Károly. 2. kiad. Tankönyvkiadó Intézet, Újvidék, 1984. 127 l.

c) NÉPI LÍRA

*ALMÁSI István: Szép a tavasz, de szebb a nyár. Szerelmi dalok. = IgSzó Évkönyve 1984. 61–70.

BECK Zoltán: Egy nótafa emlékére. = MK 49. sz. 1985. 92–94. [Adamcsik Józsefné népdalénekes]

DEMÉNY István Pál: Egy 1584-es csúfolódó ének tanulságai. = Művelődés 1985. 12. sz. 38–39.

FEHÉR Zoltán: Csicsija babája. (Egy kétnyelvű falu gyermekfolklórjának szerepe a népi nevelési gyakorlatban.) = Fo 1985. 11. sz. 77–83. [Bátya]

GUNDA Béla: Hajdúsági kántálók egy bükki faluban. = MHOMK 1985. 88.

KATONA Imre: „Szakadásba beúsztak a sügerek. . ." Két halászdal eddig nem közölt kopácsi változata. = MképesÚjs 1985. 31. sz. 17.

KOMÁROMY Sándor: A sárospataki kéziratos diák-énekeskönyvek népdalai. = Artes-Pop 1985. 209–213.

KRÍZA Ildikó: Népdal a pittsburghi magyarok körében. In: A magyar vers. 339–345.

LÁZÁR Katalin: Tápió menti népdalok. In: Tápió mente néprajza. 903–950.

MÓSER Zoltán: „Aki dudás akar lenni. . ." József Attila népdalai. In: A magyar vers. 364–369.

ZSÓK Béla: Sztrigyszentgyörgyi népdalok. = Művelődés 1985. 4. sz. 31–33.

d) MESE

Alekszánder. Kibédi népmese. Gyűjt. Ráduly János. = IgSzó Évkönyve 1984. 77–78.

BANÓ István: Az azonosság esztétikájának és a meglepetés esztétikájának eszközei a népmesében. = MTA I. OK 1982 [1985]. 149–157.

BOSNYÁK István: Fontos új adalék népmeseképünkhöz. = Híd 1984. 10. sz. 1392–1395.

FÁBIÁN Imre: A mese élete. = IgSzó Évkönyve 1984. 103–104. [Koczkás Sándor kiskereki (Bihar megye) mesemondó]

KÁNTOR István– BODNÁR Gabriella: Sárospataki boszorkánymesék. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 161–166.

KATONA Imre: „A világ végéig alhattál volna. . ." A hősi álom a kopácsi népmesékben. = MképesÚjs 1985. 14. sz. 12.

LÁBADI Károly: A disznó, a kutya meg a macska. = MképesÚjs 1984. 11. sz. 24.

LÁBADI Károly: Jó napot sógor! = MképesÚjs 1984. 35. sz. 25.

N. LÁSZLÓ Endre: Regélő Csallóköz. = Univerzum 1985. 2. sz. 38–51.

A magyar rászedett ördög-mesék típusai. (AaTh 1030–1199.) Összeáll. és a bev. írta Süvegh Veronika. MTA Néprajzi Kutató Csoport, Bp., 1985. 492 l. (Magyar népmesekatalógus 5.)

A mese. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Folklore Tanszéke által Ortutay Gyula emlékére rendezett konferencia. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bp., 1985. 98–181 l. (Folklór, folklorisztika és etnológia 89–99.) [Az egyes cikkekről önálló címleírások készültek.]

PAÁL Éva: A mesekönyv szövegének és illusztrációjának elemzése. = MTA I. OK 1982 [1985]. 130–137.

PATAKY András: A kisgömböc. = MképesÚjs 1984. 50. sz. 17.

VOIGT Vilmos: Mi a mese? (A mesekutatás legújabb eredményeiről.) = MTA I. OK 1982 [1985]. 97–102.

e) MONDA, LEGENDA

ASZTALOS Lajos: Kolozsvári Dónát-monda. = Művelődés 1985. 5. sz. 32–33.

BERECZKI Ibolya: Mátyás királyról szóló történetek Tiszaföldvárról. = MúzL 49–50. sz. 1985. 119–121.

BOKA Magdolna–KISKA Károly: Történetek Tara Feriről. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 9–12.

*DEMJÉN Kálmán: Mátyás király és Vörös Márta. = MképesÚjs 1984. 2. sz. 25.

*DÖMÖTÖR Ákos: Hazai Luther-mondáink. In: Tanulmányok a lutheri reformáció történetéből. Luther Márton születésének 500. évfordulójára. Bp. 1984. 324–340.

DÖMÖTÖR, Tekla: Typisierung der Dramatis personae in der ungarischen Volkssage. = HBlVK 1985. 141–146.

EGYÜD Árpád: Szántódpuszta és környéke szájhagyománya. Panoráma, Bp., 1985. 116 l. (Szántódi füzetek 12.)

FARAGÓ József: Bihari népmondák a Halley-üstökösről. = NyIrK 1985. 1. sz. 51–55.

FARKAS Mária: Szabó Pista, a csordás. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 19–23.

* GÖRBE István: Veresvízi népmondák. = IgSzó Évkönyve 1984. 147–148.

*LÁBADI Károly: A galamb, a réce meg a lúd. = MképesÚjs 1984. 45. sz. 25.

LUBY Margit: Népmondák Szabolcs-Szatmárból. Előszó: Ujváry Zoltán, utószó: Farkas József. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1985. 96 l. (Folklór és etnográfia 21.)

MARJAI Márton: Műemlékekhez fűződő antik elemek beépülése a népköltészetbe a Hortobágyon és környékén. In: A műemlékvédelem negyed évszázada Hajdú-Bihar megyében. Debrecen 1984 [1985]. 99–105.

A Rákócziak emlékei Sárospatakon. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 153–156.

UJVÁRY Zoltán: Blaha Lujza és a gömöri huszárok. = Művelődés 1985. 3. sz. 18–20.

f) BALLADA

BECK Zoltán: Egy népi hiedelem mint balladamotívum. Angora Borbála. = MK 48. sz. 1985. 55–59.

BURÁNY Béla: Mégiscsak zentai! Adalékok a Farkas Julcsa, azaz A cséplőgépbe esett lány népballada néhány kérdéséhez. = Híd 1985. 7–8. sz. 1034–1040.

*DÁNIELISZ Endre: Ballada Köröstárkányból. = IgSzó Évkönyve 1984. 74–76.

*FARAGÓ József: Régi székely népballadák. = IgSzó Évkönyve 1984. 71–73.

*FOCHI, Adrian: Szerelem próbája. = IgSzó Évkönyve 1984. 47–50.

GUNDA Béla: Magyar népballadák Kárpát-Ukrajnában. = NH 1985. 1. sz. 42.

HAJDÚ István: Két régi ballada. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 149–153.

IVÁN László: Kecel és Bogár Imre. = Honism 1985. 2. sz. 38–39.

KÁDÁR, Marlene: Tragikus motívum a „Kádár Kata" balladában. In: A magyar vers. 327–33

*KATONA Imre: Kőmíves Kelemenné „feltámadása". Ballada egy kopácsi kőmíves hűtlen feleségének befalazásáról. = MképesÚjs 1984. 21. sz. 25.

*Pozsony Ferenc háromszéki gyűjtéséből. = IgSzó Évkönyve 1984. 144–147. [Kádár Kata, Sárighasú kígyó]
SOLTÉSZ József: Balladák gyűjtése Ózd környékén. = Lakóhelyünk Ózd 1985. 133–149.

g) KISEBB MŰFAJOK

Találós kérdések, szólások, anekdoták, tréfák, egyéb kisepika

BARNA Gábor: Adatok Báránd népköltészetéhez. In: Báránd története és néprajza. 411–436.
BENKE László: Szólásmondások Nagyatádon. (Bodvicza.) 1920–1945. = SomHonHír 1985. 2. sz. 44–51.
BEREZNAI Zsuzsanna: Falucsúfolók az egri járásban. Eötvös Loránd Tudományegyetem–MTA Nyelvtudományi Intézete, Bp., 1985. 48 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 23.)
*DEMJÉN Kálmán: Csúzai anekdoták. = MképesÚjs 1984. 42. sz. 25.
*DEMJÉN Kálmán: Mátyás és az öreg szántó. = MképesÚjs 1984. 8. sz. 25.
*F(ARAGÓ) J(ózsef): Baka András tréfáiból. = IgSzó Évkönyve 1984. 90–92.
FARAGÓ József: Marosvásárhelyi kiolvasók. = Utunk 1985. 11. sz. 5.
FARKAS Szilárd: Rakonca Pesta esetei. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 13–18.
GÁGYOR József: Elsüllyedt világom kincsei. = Hét 1985. 22. sz. 11. [Népi gyermekmondókákról]
HINTALAN László: Mondókák, gyermekjátékok. In: Tápió mente néprajza. 875–901.
KERTÉSZ Manó: Szokásmondások. Nyelvünk művelődéstörténeti emlékei. A tanulmányt írta Szemerkényi Ágnes. Helikon–Madách, Bp.–Bratislava, 1985. 281 l. 15 t.
KISS Lajos: Ismerem még szilvafa koráról. = Nyr 1985. 4. sz. 491.
*LÁBADI Károly: Bimbókám, te vagy-e? = MképesÚjs 1984. 24. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Csúzai anekdoták. = MképesÚjs 1984. 23. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Hogyan lett a vízi gödörből kút? = MképesÚjs 1984. 17. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Húzik a harangot. Drávaszögi siratóparódiák. = MképesÚjs 1984. 47. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Kopács és a víz. = MképesÚjs 1984. 48. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Szállóigék a drávaszögi proverbiumokban. = MképesÚjs 1984. 37. sz. 25.
*LÁBADI Károly: Tréfás mondások. = MképesÚjs 1984. 44. sz. 25.
*NAGY Olga: Realista tendenciák a népi prózában. = IgSzó Évkönyve 1984. 84–89.
Találóskérdések Karcsáról. In: Bodrogközi és hegyközi néphagyományok. 29–57.
VINCZE, Lajos: Hungarian peasant obscenity: sociolinguistic implications. = Ethnology 1985. 1. sz. 33–42.
*VÖŐ Gabriella: Élménytörténetek. = IgSzó Évkönyve 1984. 79–83.

XXII. Népi írásbeliség, paraszti önéletírások, emlékiratok

*BAKOS Zoltán: Falföliratok. = ÚjSymp 1984. 10. sz. 15–19.

CSALOG Zsolt: Jegyzetek a Parasztregényhez. = Vság 1985. 6. sz. 63–76. [Tiszaroff]

CSALOG Zsolt: Parasztregény. Szépirodalmi, Bp., 1985. 653 l.

KOCSIS Rózsi emlékezései. Az első szolgálás. = Kor 1985. 11. sz. 863–870. l.

KOVÁCS Ákos: Magyarországi falvédőfeliratok. Eötvös Loránd Tudományegyetem–MTA Nyelvtudományi Intézete, Bp., 1985. 40 l. (Magyar csoportnyelvi dolgozatok 24.)

KÖRNYEYNÉ GAÁL Edit: Az első világháború emlékei a népi kéziratos forrásokban és a szájhagyományban. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1985. 308 l. (Studia Folkloristica et ethnographica 15.)

NAGY Olga: Egy széki parasztasszony emlékeiből. = Kor 1985. 11. sz. 862–863.

Pontot, vesszőt nem ismerek, de a szó mind igaz. Csibi Istvánné Siklódi Márika önéletírása. Közread. és az utószót írta Horváth Arany. A fametszeteket Gy. Szabó Béla készítette. Európa, Bp., 1985. 128 l., 10 t.

SZENTI Tibor: Parasztvallomások. Gazdák emlékezése Vásárhelyről. Gondolat, Bp., 1985. 390 l., 16 t.

XXIII. Népzene, népi hangszerek, zenetörténet

ALFÖLDY-BORUSS István: A Pátria népzenei hanglemezsorozat. = ArtesPop 1985. 257–272.

*ALMÁSI István: Rokon motívumok. = IgSzó Évkönyve 1984. 50–52.

BENCZE Lászlóné: Adatok Báránd zenei hagyományainak vizsgálatához. In: Báránd története és néprajza. 465–494.

BENCZE Lászlóné Mező Judit: A népzenegyűjtés múltja és jelene Hajdú-Bihar megyében. = Honism 1985. 2. sz. 45–47.

BÓNIS Ferenc: Adatok Kodály tanulmányának keletkezés-történetéhez. In: Vargyas Lajos 70. születésnapjára. 3–8.; ua. = MZene 1985. 1. sz. 3–8.

*HANKÓCZI Gyula: Kiskunsági tekerőlantok. = Cumania 1984. 359–376.

HANKÓCZI, Gyula: The Hurdy-Gurdy in Hungary. = MűvH 1985. 205–213.

HANKÓCZI Gyula: Tekerőlantok a Csepel-szigeten és környékén. = Ethn 1985. 1. sz. 84–92.

KIRÁLY Péter: Magyarországi cserépsípleletek a XV–XVIII. századból. = Ethn 1985. 1. sz. 72–83.

MANDEL Róbert: Hangszerész mesterség. Magyar népi zeneszerszámok készítése. Múzsák, Bp., 1985. 47 l.

MÓŽI, Alexander: Verbunkos. In: Vargyas Lajos 70. születésnapjára. 97–112.

PAKSA Katalin: Dialektusvonások egy XVII. századi magyar népének előadásában. In: Vargyas Lajos 70. születésnapjára. 49–63.; ua. = MZene 1985. 1. sz. 49–63.

PAKSA Katalin: Az énekes előadásmód dallamalakító szerepéhez. A sorkezdő díszítmény a magyar paraszti előadásban. = Ethn 1985. 1. sz. 1–16.

*PAKSA, Katalin: Pentatonic melodies with a narrow range in Hungarian and Chuvash folk music. = StudMus 1984 1–4. sz. 147–174.
PAKSA Katalin: Stílusjelenségek a magyar népdaldíszítésben. = ZenetudD 1985. 157–165.
PETNEKI Jenő: Újból a Hayduczkyról. = MK 48. sz. 1985. 77–81.
RAJECZKY, Benjamin: Gregorianische Gesänge in der ungarischen Volkstradition. = StudMus 1985. 1–4. sz. 5–22.
SÁROSI Bálint: Egy hangszeres dallam. In: Vargyas Lajos 70. születésnapjára. 64–69.; ua. = MZene 1985. 1. sz. 64–69.
SZENDREI Janka: A Szentiváni ének zenetörténeti rétegei. In: Vargyas Lajos 70. születésnapjára. 75–88.
SZENIK Ilona: Népzenetudományi jegyzetek 1–6. Mi a népzene? Vers és ritmus. A ritmus alakváltozásai. A hangkészlet fejlődése. Pentatónia. Diatónia. = Művelődés 1985. 1. sz. 27–29., 2. sz. 30–31., 3. sz. 33–35., 6. sz. 24–26., 7. sz. 25–28., 8. sz. 34–36.
*TARI, Lujza: Die Bedeutung Zoltán Kodálys in der Forschung der instrumentalen Volksmusik. = StudMus 1984. 175–197.
TARI Lujza: A jaj-nóta kérdés. = MZene 1985. 2. sz. 148–200.
TARI Lujza: Recens szlovák népzenei hatás és a lid kvart használata a Mezőség hangszeres zenéjében. = Ethn 1985. 1. sz. 93–105.
TARI Lujza: Weiner Leó műveinek népzenei forrásai. = MZene 1985. 3. sz. 238–248.
VARGYAS Lajos: A magyar versritmus nyelvi alapja. In: A magyar vers. 59–66.
VARGYAS Lajos: A népies műdal és az újstílusú népdal kapcsolatai. = ZenetudD 1985. 133–137.
VARGYAS Lajos: A XVIII. századi magyar népzene kutatási problémái. (Korreferátum Kosáry Domokos előadásához.) = MK 47. sz. 1985. 66–70.
VIKÁR László: Tonális és egyéb részleges kvintváltás a magyar népdalokban. = ZenetudD 1985. 139–155.

XXIV. Tánc

BÉRES András: Pásztortánc és botoló. = TánctudT 1984 [1985]. 55–71.
DEMÉNY Piroska: Égei táncdalok. = Művelődés 1985. 12. sz. 30–33.
FODOR Béla: Erdélyi legényestánc típusok 1–3. = Művelődés 1985. 10. sz. 31–33., 11. sz. 30–32., 12. sz. 34–35.
Kartal táncélete és táncai. Táncélet- és táncgyűjtés Kartalon. (Módszertani előtanulmány.) Gyűjt. és lejegyezte Hintalan László, Györe Zoltán. Petőfi Sándor Művelődési Központ, Gödöllő, Bp., 1985. 95 l.
LELE József, ifj.: Táncalkalmak, táncba hívás Tápén. = MFMÉ 1982–83-1 [1985]. 221–233.
MAÁCZ László: Szertartásos lakodalmi táncaink. 2. = TánctudT 1984 [1985]. 75–107. [l. uo. 1982/1983.]
MARTIN, György: Ethnic and social strata in the naming of dances in the 18th century. = HS 1985. 179–190.

*PÁVAI István: Közös elemek a néptáncban. = IgSzó Évkönyve 1984. 54–55.
PESOVÁR Ernő: A csárdás kialakulásának szakaszai és típusai. = Ethn 1985. 1. sz. 17–29.
TAKÁCS András: Bodrogköz. 1–2. Karikázó. Női táncok 1., 3. Falusorozó, zöldágjárás. Női táncok 2., 4. Eszközös táncok 1–2., 5. Verbunkos, sarkantyúsok 1–2., 6. Csárdások és csoportos táncok 1–2. = Hét 1985. 12–20. sz. 24.
TAKÁCS András: Gömör néptánchagyományai 1–7. Női táncok. Botos pásztortánc. Vasvári verbunk. Tréfás verbunkos. Vasvári csárdás. Szilicei játékos kanásztánc. Sapkatánc. = Hét 1985. 4–11. sz. 24.

XXV. Játék

CSELÉNYI Józsefné: „Óvár, fényes vár. . .” Moson-Magyaróvári népi gyermekjátékok. Hazafias Népfront Városi Bizottsága, Mosonmagyaróvár, 1985. 107 l. (Moson-magyaróvári helytörténeti füzetek 3.)
KOVÁCS Sándor: Egy ősi sportjáték nyomában. = Fo 1985. 10. sz. 44–48. [Birkózás]
KRISTON VÍZI József: Adalékok a bukovinai székelyek játékkultúrájához. = Fo 1985. 10. sz. 35–43.
* LÁBADI Károly: A Bibera lánya. = MképesÚjs 1984. 26. sz. 25.
* LÁBADI Károly: Egy, kettő, három. . . = MképesÚjs 1984. 43. sz. 25. [Demjén Kálmán közlése nyomán]
*LÁBADI Károly: A hidasmester. = MképesÚjs 1984. 20. sz. 25.
LÁBADI Károly: Lopi, lopi a szőlőt. Várdaróci gyermekjátékok. = MképesÚjs 1985. 24. sz. 17.
NIEDERMÜLLER Péter: Játék és kultúra: a néprajzi megközelítés lehetőségei. = Fo 1985. 10. sz. 28–34.
VASS Márta: Falusi gyermekjátékok a húszas években. = BékésiÉ 1985. 3. sz. 331–339.

1985. évi könyvismertetések

Álomvíz martján. Feketeügy-vidéki magyar népballadák. Bukarest 1984. – Ism. Hajdú Farkas Zoltán: Balladák visszhangja. = A Hét 1985. 10. sz. 5–6.; Keszeg Vilmos: Érték és közösség. = Művelődés 1985. 10. sz. 34.
Balassa Iván–*Ortutay* Gyula: Ungarische Volkskunde. Bp.–München 1982. – Ism. Bockhorn, Olaf = ZfV 1985. 1. sz. 94–95.; Puchner, Walter = SüdOF 1985. 349–350.
Bálint Sándor: A szögedi nemzet. 1–3. Szeged 1976–1980. – Ism. Kiss Jenő = MNy 1985. 113–115.; Lele József, ifj. = Honism 1985. 5. sz. 61–63.
Baloghné Horváth Terézia: Népi ékszerek. Bp. 1983. – Ism. K. Csilléry Klára = Ethn 1985. 2–3. sz. 458.
Békés város néprajza. Békés 1983. – Ism. Barna Gábor = Honism 1985. 2. sz. 56–57.
Benkő Elek: Székelykeresztúri kályhacsempék. Bukarest 1984. – Ism. Demény István

Pál: Kályhacsempék és tanulságok. = Művelődés 1985. 9. sz. 37–38.; Gazda Klára: Csempék, tüzelők, házak a régi Keresztúron. = Kor 1985. 11. sz. 902–903.; K. Kiss Gyöngy: Jelentős történeti források. = Művelődés 1985. 9. sz. 39.; Róth András Lajos: Kutatás folytatására ösztönző munka. = Művelődés 1985. 9. sz. 40.; Sántha Imre: Egy „könyv köntösébe" bújtatott tanulmányról. = Kor 1985. 11. sz. 903–905.

Berlász Melinda: Lajtha László. Bp. 1984. – Ism. Demény János: Egy „népzenekutató" emlékezete, és ami ennél sokkal több... = Fo 1985. 7. sz. 89–90.

Csetri Elek: Kőrösi Csoma Sándor. Bukarest, 1984. – Ism. Egyed Ákos = Művelődés 1985. 4. sz. 39.

K. Csilléry Klára: A magyar népi lakáskultúra kialakulásának kezdetei. Bp., 1982. – Ism. Hofer Tamás = Ethn 1985. 2–3. sz. 449–450.

Dám László: Lakóházak a Nyírségben. Debrecen, 1982. – Ism. Viga Gyula = Honism 1985. 2. sz. 60.

Dávid, András: Hej paun pauna. 111 madarskih narodnih balada. Beograd–Subotica, 1980. – Ism. Vajda Gábor: Magyar népballadák – szerbhorvátul. = Létünk 1985. 5. sz. 770–771.

Deszk története és néprajza. Szeged–Deszk, 1984. – Ism. Szabó Ferenc = BékésiÉ 1985. 4. sz. 532–534.

Dobos Ilona: Egy folklórgyűjtő feljegyzései. Bp., 1984. – Ism. Sárvári V. Zsuzsa: Egy folklorista vallomásai. = Híd, 1985. 5. sz. 753–755.; D. Varga László = Hét, 1985. 37. sz. 15.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. 4. kiad. Bp., 1983. – Ism. Sárvári V. Zsuzsa: Ősi hitvilágunk rekonstrukciója. = Üzenet 1985. 1. sz. 60–62.

Az életrajzi módszer. Tanulmánygyűjtemény. Bp., 1982. – Ism. Szent-Iványi István = Ethn 1985. 2–3. sz. 444–445.

Az eltáncolt papucsok. Bukovinai székely népmesék. Bratislava–Bp., 1984. – Ism. Sárvári V. Zsuzsa: Mari néni meséi. = Híd 1985. 3. sz. 417–418.

Ember Mária: Viccgyűjtemény. Bp., 1985. – Ism. Vicceskönyv. = MképesÚjs 1985. 25. sz. 16.

Erdész Sándor: Kígyókultusz a magyar néphagyományban. Debrecen, 1984. – Ism. Farkas József = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 86–88.

Fürdik a hal. Bp., 1983. – Ism. Szilágyi Miklós: Néprajzi jegyzetek egy horgász-könyvről. = MK 48. sz. 1985. 101–103.

Füzes Endre: A gabona tárolása a magyar parasztgazdaságokban. Bp., 1984. – Ism. Barabás Jenő = Ethn 1985. 2–3. sz. 451–452.; Kausel, Eva = ÖZfV 1985. 2. sz. 210.; Páll István = Szabolcs-SzatmáriSz 1985. 3. sz. 90–92.

Gágyor József: Megy a gyűrű vándorútra. Bp., 1982. – Ism. Barna Gábor = Fo 1985. 10. sz. 92.

Gráfik Imre: A magyarországi fahajózás. NéprK 1983. – Ism. Paládi-Kovács Attila = Ethn 1985. 2–3. sz. 456–457.

A Herman Ottó Múzeum közleményei, 19. Miskolc, 1981. – Ism. Kriston Vízi József = Honism 1985. 1. sz. 60–61.

Hemerková, Olga: Eredeti magyar népi táncok és szokások. Bratislava, 1982. – Ism. Ujváry Zoltán = MHOMK 1985. 160.

Hungarológiai Értesítő. 1983. V. 1–2. Bp., 1983. – Ism. Hausenberg, Anu-Reet = SovFu 1985. 3. sz. 226–227.

Imreh István: A törvényhozó székely falu. Bukarest 1983. – Ism. Trócsányi Zsolt = Száz 1985. 4. sz. 1051–1053.

István, Erzsébet: Volkstümliche Keramik aus Ungarn. Bp., 1985. – Ism. Endres, Werner = Volksk 1985. 3. sz. 53–57.

Jagamas János: A népzene mikrokozmoszában. Bukarest, 1984. – Ism. Terényi Ede: Zeneelemzések mikrokozmoszában. = Utunk 1985. 5. sz. 1–2.

Jugoszláviai magyar folklór. Újvidék, 1983. – Ism. Beszédes Valéria: Eredmények és feladatok a jugoszláviai magyar folklórkutatásban. = Létünk 1985. 3–4. sz. 603–606.; Hódi Éva: Gazdagodó népi hagyományvilág. = Üzenet 1985. 6. sz. 450–452.; Lábadi Károly: Folklórtallózó. = MképesÚjs 1985. 4. sz. 15.; Sárvári V. Zsuzsa: Egy néprajzi tanulmánykötetről. = Híd 1985. 1. sz. 125–127.

Jung Károly: Táltosok, ördögök, garabonciások. Újvidék, 1985. – Ism. Kéry Zita: Néprajztudományunk kérdőjelei. = ÚjSymp 1985. 11–12. sz. 44–45.

Kecel története és néprajza. Kecel, 1984. – Ism. Katona Imre = Fo 1985. 6. sz. 91–93.; Penavin Olga: A műveltségelemek ötvöződése. = Üzenet 1985. 4. sz. 324–327.; Szabó Ferenc = BékésiÉ 1985. 4. sz. 532–534.

Kertész Manó: Szokásmondások. Bp. 1985. – Ism. Liszka József = Hét 1985. 36. sz. 15.; Sárvári V. Zsuzsa: Nyelvünk művelődéstörténeti emlékeiből. = Híd 1985. 7–8. sz. 1064–1066.

Kiss Áron: Magyar gyermekjátékgyűjtemény. Bp., 1984. – Ism. Kriston Vízi József = Honism 1985. 5. sz. 63–64.; Sztrinkó István = Fo 1985. 10. sz. 91.

Kósa László: Hagyomány és közösség. Magyar népi kultúra és társadalom. Bp., 1984. – Ism. Hódi Éva: Hagyomány és önismeret. = Üzenet 1985. 7–8. sz. 518–520.; Katona Imre: Jelenünket alakító közös múltunk. = Fo 1985. 7. sz. 87–89.; Lábadi Károly: Hungarológiai összefoglaló. = MképesÚjs 1985. 17. sz. 17.; Liszka József: A népi kultúra időszerűsége. = ISz 1985. 6. sz. 573–575.

Kunt, Ernő: Volkskunst ungarischer Dorffriedhöfe. Bp., 1983. – Ism. Azzola, Friedrich Karl = ZfV 1985. 323–324.; Belgrader, M. = Volksk 1985. 1. sz. 57.

Lábadiné Kedves Klára: Barkócakoszorú. Alfalusi (drávaszögi) népi játékszerek. Eszék, 1984. – Ism. Kriston Vízi József = Fo 1985. 10. sz. 94.

Magyar néprajzi lexikon. I–V. Főszerk. Ortutay Gyula. Bp., 1977–1982. – Ism. (j. gy.): Tudományos igényesség és népszerűség. = MN 1985. 4. sz. 5.

Mjartan, Ján: L'udové rybártsvo na Slovensku. Bratislava, 1984. – Ism. Dankó Imre = MHOMK 1985. 161–162.

Nagy Jenő: Néprajzi és nyelvjárási tanulmányok. Bukarest, 1984. – Ism. Keszeg Vilmos = NyIrK 1985. 1. sz. 89–90.; Kósa László = Fo 1985. 9. sz. 88–89.

Népeink tartós együttélése. Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon. Miskolc, 1984. – Ism. Katona Imre = Fo 1985. 9. sz. 89–91.

Novák László: Mezővárosi népművészet. Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd. Nagykőrös, 1982. – Ism. Szenti Tibor = Fo 1985. 9. sz. 93.

Parasztbiblia. Magyar népi biblikus történetek. Bp., 1985. – Ism. Hegyi Béla: Népi apokrif. = ÉI 1985. 35. sz. 10.; Kósa László = Diakonia 1985. 2. sz. 66–68.

Penavin Olga: Jugoszláviai magyar népmesék I–II. Bp.–Újvidék, 1984. – Ism. Erdész Sándor: Magyar népmesék Jugoszláviából. = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 3. sz. 97–98.

Penavin Olga: Néprajzi tanulmányok. Újvidék, 1983. – Ism. Horváth Mátyás: Népi szellemiségünk kiskátéja. = Üzenet 1985. 10. sz. 642–644.; Lábadi Károly: Népismereti dolgozatok. = MképesÚjs 1985. 38. sz. 17.; Ságvári V. Zsuzsa: Néprajzi örökségünkről. = Híd 1985. 11. sz. 1513–1516.

Ráduly János: Az álomfejtő fiú. Kis-Küküllő menti népmesék. Kolozsvár-Napoca, 1985. – Ism. Nagy Pál: „Egy mese menyen tizenhat égen." = Utunk 1985. 51. sz. 2.

Scheiber Sándor: Folklór és tárgytörténet. 3. köt. Bp., 1984. – Ism. Dömötör Ákos = Nagyv 1985. 3. sz. 459.

Schram Ferenc: Magyarországi boszorkányperek, 1529–1768. I–III. Bp., 1982–1983. – Ism. Gunda Béla = BékésiÉ 1985. 4. sz. 528–530.; uő. = ÖZfV 1985. 105–106.

Selmeczi Kovács Attila: Györffy István. Bp., 1981. – Ism. Kósa László = MTA I. OK 1982 [1985]. 439–440.

Seres András: Barcasági magyar népköltészet és népszokások. Bukarest, 1984. – Ism. Kósa László = Fo 1985. 4. sz. 91–93.; Krupa András = BékésiÉ 1985. 1. sz. 114–115.

Szalontai Barnabás: Nyírbátor népi építészete. Debrecen, 1984. – Ism. Páll István = SzabolcsSzatmáriSz 1985. 3. sz. 93–95.

Szomjas a vakló. 66 vajdasági magyar erotikus népmese. Újvidék, 1984. – Ism. Bosnyák István: Úttörő folklorisztikai kiadvány. = Híd 1985. 1. sz. 118–120.; Penavin Olga: A népköltészet ismeretlen tájainak felderítése. = Üzenet 1985. 11. sz. 708–709.

Tanulmányok Csongrád megye történetéből VI. Szeged 1982. – Ism. Dóka Klára = Honism 1985. 5. sz. 57–58.

Tanulmányok Gyöngyösről. Gyöngyös, 1984. – Ism. Dankó Imre = MK 48. sz. 1985. 96–97.

Tanulmányok Szatmár néprajzához. Debrecen, 1984. – Ism. T. Bereczki Ibolya = BékésiÉ 1985. 3. sz. 400–401.

Új Mindenes Gyűjtemény 3. Bratislava, 1984. – Ism. Kotics József = MHOMK 1985. 159.; Váczi Mária = Fo 1985. 10. sz. 93–94.

Ujváry Zoltán: Játék és maszk I–III. Debrecen, 1983. – Ism. Biernaczky Szilárd = Kr 1985. 10. sz. 38.; Lázár Katalin = Honism 1985. 1. sz. 62–63.; Sigmundová, Marta = SlovNár 1985. 1. sz. 293–295.

Varga Marianna: Magyar népviseletek régen és ma. Bp., 1982. – Ism. Balogh Jánosné Horváth Terézia = Ethn 1985. 2–3. sz. 458–459.

Vargyas Lajos: Hungarian ballads and the European ballad tradition. I–II. Bp., 1983. – Ism. Myers, Helen = FMJ 1985. 1. sz. 105–107.; Schubert, Gabriella = SüdOF 1985. 335–337.

Zágoni Jenő: Kőrösi Csoma Sándor bibliográfiája. Bukarest, 1984. – Ism. Vita Zsigmond = Művelődés 1985. 12. sz. 39–40.

Zalabai Zsigmond: Mindenekről számot adok. Bratislava, 1984. – Ism. Tüskés Tibor = Fo 1985. 7. sz. 85–86.

Magyar néprajz, 1985

Álomvíz martján.
Fekete-ügy vidéki magyar népballadák. Gyűjtötte, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta Pozsony Ferenc. A dallamokat lejegyezte és a zenei részt gondozta Török Csorja Viola. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1984. 302 l.

Háromszék a magyar nyelvterület balladagyűjtés szempontjából talán legkutatottabb területe. Ezért is meglepő, hogy egy fiatal erdélyi folklorista nemcsak ismételten nekifog az ismeretek gyarapításának, új szövegek fölkutatásának, hanem törekvését szép siker koronázza, sőt az a rendkívüli jutalom is, hogy egy új balladatípus töredékére bukkan (*Az ismeretlen udvarló*). Faragó József a balladák filológiai vizsgálatával, Kallós Zoltán nagyszámú régies szöveg összegyűjtésével, Pozsony Ferenc ezúttal a magyar népballada életének előtte meg sem közelített mélységű föltárásával folytatja a népballadakutatás nagy erdélyi hagyományát. Pozsony terjedelmes, közel 60 lapnyi bevezető tanulmánya éppen ennek a tradíciónak Háromszékre vonatkozó történetével kezdődik. Az áttekintésből kiderül, hogy a korábbi gyűjtők már évtizedekkel ezelőtt is elsősorban kopottabb és az új stílusrétegbe tartozó szövegekre találtak rá. Pozsony Ferenc eleve elhatározott szándékkal a kevéssé ismert régi stílusú balladákat igyekezett fölkutatni. Ehhez mindenekelőtt két feltételre volt szüksége. A Székelyföld legpolgárosultabb tájának tudott Háromszék középső és keleti-északi félreesőbb részén, a Fekegy-ügy folyócska felső folyása mentén elhelyezkedő községekben járt, és rátalált egy hagyományőrző csoportra, a magyar ajkú cigányságra, akik a székelyeknél a századelőn vagy még korábban kiveszett hagyományt a közelmúltig, sőt a jelenig elevenen tartották.

Pozsony Ferenc a gyűjtés során (1969-től) 37 helységben 450 balladaváltozatot jegyzett le, melyekből 35 faluból származó 144 változatot közöl a kötetben. A szövegek csoport- és típusbeosztása az utóbbi évtizedek magyar szakirodalmában kialakult mintát követi: klasszikus balladák, rabénekek, betyárballadák, új balladák, helyi balladák. Az új és a régi stílus ezek közt 45:55%-os arányban van képviselve.

A bevezetés egy külön alfejezete foglalkozik a ballada életének jellemzőivel. Ilyen vizsgálatok csak ott képzelhetők el, ahol a lakosság balladatudása még többé-kevésbé általánosnak mondható. Ráduly János és Faragó József úttörő dolgozatai után Pozsony Ferenc igen részletes elemzéseket végzett. 1969–1974 között szülőfalujának, Zabolának mérte föl a balladatudását 552 személy kikérdezésével. Az eredmény 160 szöveg lett. A többszempontú elemzés fölvilágosít például arról, hogy a vidék ismert balladatípusaiból ebben a községben mennyit ismernek (91%), tájékoztat a balladatanulás forrásairól, mintát ad egy-egy személy és család balladatudásáról, betekintést nyújt a nemek és korosztályok közti megoszlásba. Meggyőzően bizonyítja, mennyire befolyásolja a balladatudást az előadó személyisége és egyénisége. Noha már a magyar cigányközösségeknél is szinte az utolsó pillanatokban sikerült a balladaéneklés élő hagyományát rögzíteni, annak stiláris törvényeit és alkalmait még olyan gazdagon megfigyelhette, hogy az páratlan az eddigi szakirodalomban. Eddig csak szórványos adataink voltak a halottsiratókban énekelt balladákról, ami a századfordulón még a hagyománytartóbb székelyek közt is föllelhető volt. Pozsony Ferenc ebben a kötetben részletesen bemutatja ezt a szokást.

Az általunk vázlatosan ismertetett bevezető tanulmány az idézetteknél jóval több

fontos tanulságot kínál. A jó érzékkel válogatott, pompás és érdekes szövegek nem kevésbé. A gyűjtő – nagyon helyesen – nem tartotta feladatának, hogy az egyes típusoknál megismételje a balladairodalom odavonatkozó tudnivalóit, hiszen azt az érdeklődő más gyűjteményekben megtalálhatja. Ezek helyett a bőséges információkkal telített jegyzetek további adatokat szolgáltatnak a háromszéki népballadák életéről és általában a népi kultúráról.

Török Csorja Viola, a zenei anyag gondozója ugyancsak részletes, gondos munkával készítette el a közölt hetven dallam elemzését és értékelését. Rövid tanulmányt írt a dallamokról. Ellátta a kötetet a típusmutató mellett dallammutatóval (sorvégző hangok, szótagszám és hangterjedelem mutatója; dallamcsoportok és balladatípusok kapcsolatának mutatója; szöveg és dallam kapcsolata balladákban, énekesek mutatója). A gyűjteményt helynévmutató, kezdősorok mutatója és tájszójegyzék zárja.

A Fekete-ügy vidéki magyar népballadákat közreadó kiadványt anyaga, bevezető tanulmánya és tudományos mellékletei a közelmúlt évtizedekben megjelent magyar balladakötetek közt az egyik legértékesebbé avatja.

Kósa László

Balassa Iván: Az aratómunkások Magyarországon 1848–1944.
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985. 379 l. (Agrártörténeti tanulmányok 13.)

A gabonakultúrára épülő magyar mezőgazdaság kapitalizálódásának sajátos és egyben jellemző vonása az aratómunkások, summások tömegeinek idényjellegű alkalmazása az uradalmakban és a nagyparaszti birtokokon. Amint az elmúlt évszázadban, ugyanúgy a két világháború között is az aratás kézi erővel történt, ami a szegényparasztok és nincstelenek százezreit mentette meg az éhhaláltól néhány hetes vagy hónapos alkalmi munka révén. Nyilvánvalóan a „történelmi beidegződés" játszott közre a természetbeni juttatás, a kommenció és a részaratás legutóbbi időkig való általános megőrzésében. A trianoni határok megvonása után pedig a feltorlódó mezőgazdasági munkaerőkínálat óhatatlanul magával hozta az ingyenmunka, a ledolgozás és a kényszernapszám legkülönbözőbb formáit, melyek révén a szerencsés kiszolgáltatottak átmenetileg munkához, egyben kenyérhez juthattak. Így aztán az eredetileg kapitalista jellegű mezőgazdasági bérmunka rendszere is – a feudalizmus általános restaurációja idején – meglehetősen eltorzult.

Ennek a sajátos folyamatnak és jellegzetes társadalmi rétegnek történeti-néprajzi áttekintését nyújtja Balassa Iván egy évszázad időhatárai között. Kiindulásul az aratómunkásokra vonatkozó törvényeket veszi számba, melyek a múlt század második felétől általánossá váló aratószerződések, előzetes megállapodások alapjául szolgáltak. A feldolgozás forrásai között ezen szerződéseken túl a korabeli mezőgazdasági szakirodalom is jelentős helyet kapott. Az uradalmi aratás történeti értékelése során a szerző rámutat, hogy az aratáshoz kapcsolt különböző munkák a 18. század végétől tűnnek fel, méretük azonban századunk elejétől terebélyesedik ki.

A monografikus elemzés kiindulópontjául a béraratás munkaszervezete szolgál, ami tulajdonképpen már a jobbágyfelszabadítás előtt kialakult, azonban a század második

felében formálódott egységessé, meglehetősen kötött rendszerű csoportmunkává. Az aratóbandák összetétele, alapegységei, munkateljesítménye idővel szinte uniformizálódott, mint ahogyan a munkaszerződések megszövegezése is, mely utóbbiak mind több járulékos kötelezettséget róttak a részesaratókra. A szerző részletesen tárgyalja az aratómunkások bérezésének formáit az ország különböző tájainak összevetésével, megállapítva, hogy a legutóbbi időkig általános maradt a részes munka. A bérezéssel kapcsolatos az élelmezés, a kommenció kérdése, aminek beható vizsgálata arról vall, hogy az egész időszakban az aratók ragaszkodtak fenntartásához. Képet kapunk étkezésük, szálláshelyeik tájanként kevés eltérést mutató formáiról.

Az aratómunkások kötelezettségeinek részletes számbavétele szemléletesen mutatja a béraratáshoz kapcsolt munkák időbeli szaporodását, a napszámkötelezettségek, ingyenmunkák növekedését mint a részesaratók feudális jellegű kötöttségeinek erősödését. Megismerkedhetünk az aratók büntetésének változatos formáival, az aratómunkások szervezkedéseivel, valamint szokásaik és hiedelmeik gazdag anyagával, az aratóünnepek táji változataival. A kötetet gazdag képanyag és közel félszáz aratószerződés szövege egészíti ki.

Selmeczi Kovács Attila

Balassa M. Iván: A paraszthäz évszázadai. A magyar lakóház középkori fejlődésének vázlata.
Békéscsaba, 1985. 188 l.

A magyar paraszthäz történeti fejlődésének a honfoglalás előtti időtől a 18. századig terjedő nyomon követését nyújtja az etnográfus szerző. Az elsősorban régészeti eredményekre és történeti feldolgozásokra támaszkodó áttekintés jellegzetesen néprajzi szemléletmódot érvényesít: a szakkutatást régóta foglalkoztató alaprajzi tagolódás és a tüzelőberendezés morfológiai változása áll a vizsgálat középpontjában. A monográfia szerzőjének az a törekvése, hogy minél áttekinthetőbben és egyértelműbben vázolja fel ezt a történeti fejlődést, szükségszerűen a részletkérdések elhanyagolásával járt, ami közrejátszhatott a rokontudományok részéről megnyilatkozó élénk polémia jelentkezésében.

Rövid tudománytörténeti bevezető után a szerző több korszakra bontva tárgyalja a lakóház alakulásának folyamatát a Kárpát-medencében. A honfoglalás előtt teljesen vagy félig földbe mélyített veremházak ismeretét elfogadva rekonstruálja az egysejtű lakóépület 13. századig kevés változást mutató alaptípusait. Ez idő alatt a hosszanti falon lévő bejárattal szembeni kerek kemence szögletes alakot öltött, amit rendszerint kőből emeltek. Táji differenciálódást mutatnak az északkelet-magyarországi régészeti feltárások szórványos adatai, ami szerint a rövidebb oldalon álló bejárat melletti sarokban állt a kőből készített kemence. Ez az alaprajzi típus a kelet-európai kemencés házak továbbfejlődött formája.

A szerző feltevése szerint a 14. században következett be a kéthelyiséges lakóházak kialakulása, elsődlegesen a tárolási igény kielégítésének következményeként. A tároló funkciót betöltő toldaléképület alkalmazása tájanként meglehetősen nagy változatos-

ságot mutat, aminek oka az építőanyag (sár–vesszőfal–boronafal) differenciáltságában kereshető. A 15. században a falvakban is megjelenő kályhaszemek a tüzelőberendezések gyökeres változásáról tanúskodnak. A csempéskemencék előfordulását sok helyütt a háromhelyiséges alaprajzi megoldás és a füsttelenítés, a füstelvezetés megoldása követte. A történeti változás a Dunántúl, az Alföld és Erdély területén más-más képet mutat, melynek jellemzőit a nemesi udvarházak és városi polgárházak vizsgálatának bevonásával határolja el egymástól a tanulmány. A füst- és szikrafogók tájilag kirajzolódó eltérései ellenére a 18. századig a háromosztatú lakóházak és tüzelőberendezésük alapvetően egységes rendszert képviselnek. Csak az ezt követő időben erősödött fel a differenciálódás azon folyamata, amelyről a néprajzi kutatás Bátky Zsimond munkássága nyomán beható ismeretekkel rendelkezik.

Selmeczi Kovács Attila

Balogh István: Ecsedi István élete és munkássága.
Debrecen, 1985. 118 l. (Folklór és Etnográfia 20.)

Ecsedi István (1885–1936), az egyik legnagyobb magyarországi vidéki gyűjtemény, a debreceni Déri Múzeum első igazgatója születésének századik évfordulójára a szerző, Balogh István hajdani principálisa emlékének tisztelegve készítette el tudományos munkásságát értékelő részletes életrajzát. Ecsedi a XX. század első harmadának vidéki tudós típusa volt. A legjellegzetesebb társadalmi és kulturális hagyományokat őrző debreceni réteg, a civisek köréből származott. Élete, tudományos és közéleti tevékenysége Debrecenben zajlott le. Kezdetben a földrajtudomány érdekelte, később fokozatosan a néprajzi gyűjtés és publikálás foglalta el a fő helyet munkájában. Elsősorban szülővárosa és annak tágabb környezete, az Észak- és Közép-Tiszántúl etnográfiája foglalkoztatta. Amellett szenvedélyes utazó is volt (Közel-Kelet, Balkán, Skandinávia). A legmaradandóbb tudományos értéket a Hortobágy „felfedezésével", első etnográfiai és geográfiai leírásával hagyta az utókorra. A tudománytörténeti életrajz a személyes ismeretség emlékein túl elsősorban múzeumi irattári anyagra, Ecsedi levelezésére és a helyi sajtóra támaszkodik, és értékes vonásokkal gyarapítja a magyar néprajzi kutatástörténeti ismereteket.

K. L.

Banó István: Megfújom sípomat erdő derekában...
Válogatás a régi és a mai népköltészetből. Az Anyanyelvi Konferencia Védnöksége és a Hazafias Népfront kiadványa. Budapest, 1985. 302 l. (Néprajz mindenkinek 4.)

Banó István szinte lehetetlen feladatra vállalkozott. Kis terjedelemben kívánt válogatást nyújtani a hatalmas szövegbázissal rendelkező magyar folklórból. Vállakozását nem koronázta siker. A kép egyoldalú. A hagyományos válogatási szempontoknak engedve, a mesék, mondák, történetek terjedelmileg, a lírai, elsősorban szerelmi és kato-

nadalok számszerűen elfoglalták a kötet nagy részét. Igen vázlatosra sikeredett például a szokások népköltészetének bemutatása és az úgynevezett kis epikus műfajokból alig-alig kapunk ízelítőt. Az anyag értelmezését töredékes, az utóbbi félévszázadot alig tárgyaló kutatástörténeti áttekintés, a népnyelvi sajátságokat regisztráló rövid összefoglaló és kronológiai kérdésekkel foglalkozó kis írás segíti. Szóvá kell tennünk, hogy mind a szövegközti fekete-fehér, mind a néhány, kötetvégi színes illusztráció aláírása feltűnően hibás, földrajzi jelölései bántóan következetlenek. Mivel az Anyanyelvi Konferencia Védnöksége az egyik kiadó, nem mehetünk el megjegyzés nélkül amellett sem, hogy a képek minősége is rossz. Többnyire sokszor közölt illusztrációk és kifényképezett fotók, a színes fényképek színe pedig szégyellnivalóan silány. Az elsősorban a külföldi magyaroknak készült könyv külső megjelenése, akár az egész sorozaté, szegényes.

K. L.

Bárand története és néprajza.
Szerkesztette Balassa Iván. Báránd, 1985. 644 l.

A település első írásos említésének hétszáz éves évfordulóját a bárándi Új Élet Mgtsz falumonográfia kiadásával ünnepelte. A nem csekély anyagi áldozatot vállaló lokálpatriotizmust dicséri, hogy avatott szakemberre bízták a kötet szerkesztését, aki maga is a falu szülötte. Ennek köszönhető, hogy az utóbbi időben annyira divatos helytörténeti kiadványként a szaktudomány eredményeit is gyarapító monografikus tanulmánykötetet vehetünk kézbe, melynek nagyobb részét néprajzi feldolgozások alkotják.

A tanulmánykötet három nagyobb egységre tagolódik: a településtörténeti vizsgálatok 1944 előtti és utáni sora közé ékelődik a falu néprajzát bemutató terjedelmes fejezet. A néprajzi feldolgozásokat *Balassa Iván* Báránd földrajzi neveinek ismertetésével indítja, amihez szorosan kapcsolódik *Balassa M. Iván*nak a településről és építkezésről nyújtott áttekintése. A két évszázadot átfogó vizsgálat nyomon követi a falu nagyarányú megnövekedését, a településszerkezet halmazosodásának folyamatát. Az építőanyag elemzése a Nagykunság felé mutató kapcsolatokról vall, mint ahogyan a tetőszerkezet terminológiai anyaga is. A lakóházak tüzelőberendezése a közép-magyar háztípus jellegzetes példája.

Báránd társadalmának jellemző vonásait *Szabó László* vette vizsgálat alá a falu külső kapcsolatai, a vagyoni rétegződés, a család- és a munkaszervezet történeti alakulásának szem előtt tartásával. Megállapítása szerint a falu társadalma alföldi viszonylatban a kevéssé tagoltak közé tartozik a település általános szegénysége miatt, noha a gazda és a szolga réteg között itt is feszült ellentét. Az agrártermelés 1700–1945 közötti alakulását impozáns levéltári anyag feltárására építve tárja elénk *Varga Gyula*. Külön is említést érdemel a vagyoni helyzet 18. századi változását 14 időmetszetben családonként bemutató táblázat összeállítása, mely szemléletes keresztmetszetet nyújt a korabeli társadalomról. A gazdálkodás két fő ágának: a növénytermesztésnek és az állattenyésztésnek fontosabb jellemzőit a földművelés technikai színvonalának értékelése egészíti ki, mely az alföldi agrárkultúra jellemzőit viseli magán.

A hagyományos táplálkozási kultúráról, az ételkészítésről, a hétköznapi és ünnepi étkezés formáiról *Bődi Erzsébet* ad vázlatos képet. *V. Szathmári Ibolya* a település életében fontosabb szerepet játszó kismesterségek: kőművesek, ácsok, kovácsok, kerékgyártók, asztalosok stb. tevékenységét, a mesterségek történeti emlékeit tárta fel. Vizsgálata kiterjed a háziipar fontosabb területére, a kosárfonás, kézimunka máig megőrződött formáira. A viselet korán polgárosult jellegzetességeit és időbeli változásait is számba veszi; majd a figyelmet keltő faragott fejfák népművészeti vonatkozásait rendszerezi. A bárándi közlekedés és árucsere néprajzát *Dankó Imre* foglalta össze. Részletes képet ad a közlekedés és teherhordás eszközeinek időbeli változásairól, az egyes teherszállító alkalmatosságok társadalmi kötődésű arányairól, a piac és a vásár nagy hagyománnyal rendelkező formáiról.

A település folklóranyagát is több tanulmány tárgyalja. *Barna Gábor* Bárând népköltészetéből a szólások, közmondások, találós kérdések összegyűjtése mellett foglalkozik a szokások költészetével, a sírfeliratokkal, imákkal, csúfolókkal, mondókákkal. Az emberi élet fordulóit *Bartha Elek* tömör tanulmánya mutatja be. A kalendáris szokásokat, dramatikus játékokat, amelyeknek gazdag hagyománya volt ismeretes Bárándon a múlt század végén, századunk elején, *Ujváry Zoltán* veszi számba. A település zenei hagyományait *Bencze Lászlóné* gyűjtötte össze. Az éneklési alkalmak, a daltanulás módja, a dalanyag zenei jellemzése, az éneklésmód, a dalok élete, a használatos hangszerek, a zenélési alkalmak és tánchagyományok alapján arra a következtetésre jutott, hogy Báránd népzenei és tánchagyománya az Alföld folklórjának szerves része.

A kötet használhatóságát számottevően növeli a részletes szakmutató és névmutató, ami *Regdonné Bagi Mária* munkája.

Selmeczi Kovács Attila

Beck Zoltán: Adatok Biharugra, Körösnagyharsány és Zsadány népi hitvilágához. Megyei Művelődési Központ, (Békéscsaba), 1985. 104 l. (Békési Élet. Néprajzi különszám. Békési Műhely)

A címben említett három község a mai Békés megye keleti, eredetileg Bihar megye nyugati sávjában fekszik. Vasúttól, főútvonaltól távol helyezkednek el. Városi központjaikat, Nagyváradot és Nagyszalontát Trianonnal vesztették el. Ezek a körülmények a mai Magyarország egyik legelzártabb, erősen fogyó népességű vidékévé tették a három falut és környezetét. A békéscsabai múzeum a néprajzilag kevéssé ismert vidékre az 1970-es években több alkalommal diákok részvételével szervezett néprajzi gyűjtőutakat. Az eredményekből ad ízelítőt a vállalkozások vezetője, Beck Zoltán. A mindössze háromszáz példányban sokszorosított kiadvány a következő csoportosításban közli a lejegyzett hiedelmeket: betegségek és gyógyításuk; szerelmi varázslás; az idő a gazda: időjárás, jóslás – termésjóslás – állatok megrontása, gyógyítása – természetfeletti lények – ördög – mit-mit madár (lidércmadár) – szellemek, rossz lelkek – vízibornyú; jóslás, léleklátás; boszorkányok. A kötetet Fabulya László dolgozata zárja: Temetkezési szokások Zsadányban.

K. L.

Bihari Anna–Pócs Éva: Képes magyar néprajz.
Corvina Kiadó, Budapest, 1985. 205 l.

A szerzőpáros a magyar népi kultúra iránt meg-megélénkülő érdeklődést kívánta kielégíteni reprezentatív kiállítású tudományos ismeretterjesztő mű megírásával. Az összefoglalás a népi műveltség szinte minden fontosabb területét érinti, tengelyében azonban a lakóhely és a szokások állanak. Alaptétele az emberek hasonlósága és különbözősége, ez a szempont visszatérően jelen van a könyv lapjain. Először az emberi élet nagy fordulóit mutatja be. Ezután kerít sort az emberek környezetének az ismertetésére a tájtól, a természeti feltételektől indulva a településformákon át a lakóházig. A megszokott környezetben jelennek meg olykor idegen, nem odavaló emberek, illetőleg maguk a parasztok is időnként különböző okokból elhagyják lakhelyüket. Az idő múlását a terjedelmes és részletes „parasztkalendárium" érzékelteti. Ehhez kapcsolódnak a viselkedési, gondolkodási szokásokat bemutató, majd a világszemléletről számot adó rövidebb fejezetek. Végül rövid rész tájékoztat a prózai népköltészetről. A kötetet irodalomjegyzék és szó-, valamint tárgymutató zárja. A díszes kiállítás legfontosabb eleme a nagyszámú illusztráció. Egy része rajz s többnyire néprajzi szakirodalomból ismert illusztráció másolata. A másik rész, a fényképanyag külön elismerő említést érdemel, mert túlnyomólag ebben a kötetben került először nyilvánosságra. A kötet szakított azzal a helytelen, bár szakmai okból nem mindig kikerülhető gyakorlattal, hogy a néprajzi munkák ismételten azonos illusztrációkat közölnek. A budapesti Néprajzi Múzeum fotótárából válogatva, gazdag és pompás fényképsorozatot ad közre.

K. L.

Bodrogközi és hegyközi néphagyományok.
Válogatás zempléni honismereti szakkörök gyűjtéséből. Összeállította: Kováts Dániel. Sátoraljaújhely, 1985. 216 l.

Az eredményes diák honismereti munka szép példája ez a tartalmas kötet. Alcíme pontos megjelölése a szűkebb tájegységnek, valaha valóban Zemplén vármegyében feküdtek azok a helységek, melyeknek honismereti tevékenységébe a gyűjtemény betekintést nyújt: a zemplénagárdi általános iskola irodalmi önképzőköre, a karcsai általános iskola Erdélyi János Honismereti Köre, a sátoraljaújhelyi járási-városi művelődési központ Kazinczy Köre, a sárospataki művelődési ház Erdélyi János Néprajzi Szakköre, a sárospataki Rákóczi Gimnázium Néprajzi Szakköre, a sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola Honismereti Szakköre. A bemutatott anyag viszont két tájegység, a Bodrogköz és az abaúji Hegyköz között oszlik meg. Változatos a tematika: betyártörténetek, hiedelmek, találós kérdések, szokásleírások, viselet-, település-, kendermunka-vizsgálatok, történeti hagyomány, népi gyógyászat és más területek. A színvonal nem egyenletes, hiszen az általános iskolás és a főiskolás diák nem mérhető azonos szaktudás mércéjével, de a közzétett anyag értékes és méltán folytatója a vidék kulturális központja, Sárospatak diáksága néprajzi gyűjtőhagyományainak.

K. L.

Cultural Changes.
The first Finnish–Hungarian symposium on ethnology, August 13–18, 1984. Ed.: Ildikó Lehtinen. Ethnos, Helsinki, 1985. 291 l. (ETHNOS-toimite 6.)

Az első finn–magyar néprajzi szimpóziummal új fóruma nyílott a két ország több mint száz esztendőre visszanyúló, igen nagy múltú néprajztudományi kapcsolatainak. Az első találkozót Turkuban az *Ethnos* finn néprajzi társaság rendezte meg a kulturális változások témakörben. A kötet 16 finn és 15 magyar résztvevő nevét sorolja föl és 23 előadás szövegét közli. Az előadók kétségtelenül tágan értelmezték a megjelölt tematikát, de csupán ketten-hárman voltak, akik annyira eltávolodtak tőle, hogy vitatható lehet tárgyválasztásuk. Elsősorban sokoldalú bemutatkozása volt mindkét félnek ez a szimpózium, amit különösen erősít, hogy mind a magyarok, mind a finnek részéről több néprajzkutató nemzedék képviselői vettek részt rajta. Tagolódott a résztvevők köre munkahely szerint is: egyetemi oktatók, intézeti munkatársak és muzeológusok (fővárosiak és vidékiek egyaránt) tartottak előadásokat. Ezek után nem meglepő, hogy finn és magyar oldalon egyaránt elhangzottak a hagyományos felfogáshoz és az újabb európai néprajzi törekvésekhez sorolható előadások. Meg kell azonban mondani, hogy a finnek részéről több érzékenységet lehetett tapasztalni az antropológia irányában, amit témaválasztásukban a városi jelenségek és a jelenben is eleven tények nagyobb súlya mutatott, míg a magyarok többsége a falut választotta terepéül, a falusi hagyományok elmúlását vizsgálta. Az *Ethnos* által kiadott kötetet Nils Stora, a turkui svéd egyetem (Åbo Akademi) néprajzprofesszora írásával az 1985-ben nyugdíjba ment turkui finn néprajzprofesszornak, az észt Ilmar Talvének ajánlották, aki a szimpózium elnöke volt.

K. L.

Csáky Károly: Honti barangolások.
Madách Könyv- és Lapkiadó n. v., Bratislava, 1985. 228 l.

Csáky Károly Ipolyságon lakó, Ipolybalogon tanító magyar irodalom tanár hosszabb ideig írta ennek a kötetnek a fejezeteit, majd összegyűjtve a látszólag különálló írásokat, olyan egységes, értékes könyvet alkotott belőlük, amilyenre minden történeti múltú vidékről szükség volna. A legigazibb értelemben honismereti munkát hozott létre. Tematikailag lehetetlen egyetlen szaktudományhoz sorolni ezt a könyvet, hiszen a helytörténet, a néprajz, az irodalomtörténet, a legtágabb körű művelődéstörténet egyaránt helyet kapott benne.

A terjedelmes, a mű mintegy negyedét kitevő bevezető fejezet adja meg az alaphangot. Címe „Selmecbányától a Dunáig". Képzeletbeli utazásra viszi az olvasót a hajdan nagyhírű és gazdag szabad királyi bányavárostól, a történeti megye egyik legészakibb pontjától a legdélibbig, Nagymarosig. Alig kerül el falut vagy várost, hiszen a mai határ mindkét oldalán bőven akad nevezetessége a honti településnek. S jóllehet ezek egyike-másika önmagában jelentéktelen volna, így együtt, láncot alkotva eleven és fontos hagyománnyá kovácsolódnak.

A további, rövidebb fejezetek kronologikus rendben következnek egymás után, de a fentebb jelzett szakági és tematikus sokféleség szerencsésen ötvöződik bennük egyetlen történeti folyamattá, a kisebb-nagyobb átfedések inkább jótékony ismétlésekként tűnnek föl, nem zavarják az olvasót. A részletes helyismereti-honismereti ismerkedés Honttal a török kor elején kezdődik. Tudott, hogy a hódoltság éke a XVI. század közepén veszedelmesen fölnyúlt Felső-Magyarországra épp ezen a tájon, majd a tizenötéves háború idején sikerült visszaszorítani a félhold uralmát. Hont azonban így is megsínylette a hódoltatást. A harcoknak a nemzeti történelembe bekerült, halhatatlanná lett emléke Drégely ostroma és Szondi György hősi halála. A hódoltatással, Tinódi Sebestyénnek a honti harcokkal foglalkozó históriás énekeivel és a kései Szondi-kultusszal külön fejezetekben foglalkozik a szerző.

A magyar néprajztudomány története három nagy jelesét is Hont adta. Még azoknak is meglepő azonban, akik járatosak e tárgyban, hogy az első, mai értelemben vett néprajzi leírás szerzője, Szeder Fábián, a palócok ismertetője, és Csaplovics János, aki az első „etnográfiai értekezést" írta (1819, 1822), 1784-ben, illetve 1780-ban született Csábon, illetőleg Felsőpribélen, mindössze egymástól 4–5 km-re. Amikor mindkettőjük írását olvashatta a nagyközönség, akkortájt, 1823-ban látta meg a napvilágot szülőhelyüktől mintegy 20 km-re légvonalban, Ipolykeszin, Ipolyi Arnold, a *Magyar mythológia* szerzője. Szederről és Ipolyiról egy-egy fejezetben emlékezik meg Csáky Károly. Náluknál jóval ismeretlenebb a megye múlt századi történetírója, a történeti kultuszok és a művelődési élet ápolója, élesztője, egy hajdani alispán, Pongrácz Lajos. Vele, valamint részben az ő útmutatása és munkája nyomán szerveződött Honti Kaszinó és a sajnálatosan elenyészett Honti Múzeum történetével is külön írások segítségével ismerkedhetünk meg.

A három utolsó fejezet Petőfi Sándor honti útjairól és tartózkodásáról, Bartók Béla és Györffy István 1910. évi gyűjtőútjáról (Bartók további szlovák kapcsolatairól) valamint Móricz Zsigmondnak a két háború között ipolysági felolvasásáról szól.

A kötetet magyar–szlovák helységnév-lista és irodalomjegyzék zárja. Az utóbbit böngészve a szakembernek azonnal föltűnhet, hogy mennyire szegényes, legalább is más jeles, nagy múltú tájakhoz viszonyítva, Hont helyismereti-helytörténeti irodalma. Ez a tény még inkább hangsúlyozza Csáky Károly könyvének fontosságát. Írásai adatait részben régi, de túlnyomórészt alig hozzáférhető munkákból merítette, más részüket viszont a helyszínen kutatta föl sajtóból, szájhagyományból, archív iratokból.

Kósa László

Cselényi Józsefné: „Óvár, fényes vár. . ."
Moson–Magyaróvári gyermekjátékok. Hazafias Népfront Városi Bizottsága, Mosonmagyaróvár, 1985. 107 l. (Mosonmagyaróvári Helytörténeti Füzetek 3.)

Saját közlése szerint az 1950-es évek elejétől a gyűjtő egyéni élményanyagából rögzítette a kötet tartalmának mintegy kétharmadát, azaz kisgyermekként maga is részese volt a leírt játékoknak. Maguk a játékok tizenegy tematikus csoportba sorolva kerültek a kiadványba. Jórészük általánosan ismert vagy széles körben elterjedt játék többé-

kevésbé módosult helyi változata. Értéküket az adja, hogy városi gyermekek játékkincsét képviselik, méghozzá olyan nyugat-magyarországi térségből, ahonnan a néprajzi irodalom kevés adatot ismer. További különlegessége a kötetnek, hogy az egykori német törzslakosságú Moson és a magyar Magyaróvár gyermekjátékait együtt tartalmazza, miként arra a címadás utal. A leírásokat dallamok kísérik. A szerző rövid, sajnos nem érdemi összehasonlítást végez a magyar és a német anyag között. A gyűjtemény végén a német szövegek magyar fordítása és szómagyarázat is található.

K. L.

Dorogi Márton: Püspökladányi ácsmunkák, díszítések, cirádák.
Dám László előszavával. Püspökladány, 1985. 64 l.

A címben megjelölt tárgyak viszonylag ritkán képezik önálló magyar művek tartalmát. Részletezve: kapuk, kerítések, házoromzatok, tornácok, verécék (a nyitott tornác udvarra nyíló félajtaja), bútorok és egyéb tárgyak (pl. citerák) elsősorban fűrészelt, ritkábban faragott díszeit gyűjtötte össze a szerző. A kiadvány nagyobb albumalakú, reprezentatív kivitelű, túlnyomólag fényképek és rajzvázlatok közlése. Az illusztrációkat rövid magyarázatok kísérik. Többségben falusi iparosok, kisebb részben tevékeny fúró-faragó parasztemberek munkáiról van szó, egy olyan vidékről, melynek viszonylag kevéssé ismerjük népi díszítőművészetét, s ennek következtében népművészetéről sem a szakirodalom, sem érdeklődő közvélemény nem tartja számon. Ez a vélekedés a kötettel ugyan nem sokat változik, de az olvasó és szemlélő megismerkedhet a falusi művészkedés, díszítési igény és hajlam olyan területével, melyre eddig kevéssé figyelt föl. A kiadvány posztumusz jelent meg. Dám László írt hozzá rövid tájékoztató, a díszítmények funkcióját és a történeti stílusuk hatását bemutató előszót.

K. L.

Együd Árpád: Szántódpuszta és környéke szájhagyománya.
Siótour. Somogy megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, H. n. 1985. 116 l. (Szántódi Füzetek 12.)

A szerző, aki ennek a könyvének a megjelenését már nem érhette meg, az elmúlt évtizedekben Somogy megye folklórjának legkiválóbb ismerője és gyűjtője volt. Munkája a szántódpusztai majormúzeumban látható építményegyütteshez és kiállításhoz kapcsolódik. Az uradalmi cselédség, uradalmi mesteremberek, pusztai alkalmazottak életét, szokásait, szöveges folklórját mutatja be. Értékét és különlegességét éppen az adja, hogy ezek a rétegek, számarányukkal ellentétben, igen hiányosan szerepelnek kultúrájukkal a magyar néprajzi irodalomban. A kötet jegyzetekkel, magyarázó-elemző irodalommal készült. Tárgyalja az ünnepi szokásokat és az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokáshagyományt. Gyermekjátékokat, lírai népdalokat, betyár- és béresdalokat, balladákat, szakrális szövegeket és katonanótákat közöl dallamokkal együtt.

Illusztrációja archív, itt először közölt fényképekből áll. A tartalmat orosz és német nyelvű összefoglaló teszi hozzáférhetővé a magyarul nem tudók számára.

K. L.

Ethnographica et Folkloristica Carpathica 4.
A Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének évkönyve. Szerkesztette Ujváry Zoltán. Debrecen, 1985. 258 l. (Műveltség és hagyomány 22.)

Immár negyedik alkalommal jelentkezik a debreceni néprajzi tanszék idegen nyelvű évkönyvével, mely a közép-európai szaktudományos kapcsolatok gondozására, bővítésére vállalkozik. Ennek megfelelően ez a változatos tartalmú kötet is több külföldi, elsősorban szomszéd-népi etnográfus írását tartalmazza a hazai kutatók tanulmányai között.

Az anyagi kultúra körét képviselő dolgozatok sorát *Dám László* nyitja meg a magyarországi földépítkezés típusainak kartografikus körülhatárolásával, az 1900. évi népszámlálás statisztikai adataira támaszkodva. A különböző technikák közül legnagyobb kiterjedést a vertfal mutatott, amelyet azonban a két világháború között teret hódító vályogépítkezés teljesen háttérbe szorított. A magyar szekér készítésének és használatának történeti szerepét európai összefüggésbe állítva vizsgálja *Paládi-Kovács Attila.* Terminológiai és történeti adatok tanúsága szerint a Kárpát-medencében működő félszáz kocsikészítő központ Európa nagy területére hatást gyakorolt, és ebben a magyar szekeresek távolsági fuvarozásai fontos közvetítő szerepet játszottak.

A Zempléni hegység népi méhészkedésének századunk elejéig megőrzött számos archaikus vonását eleveníti fel *Szabadfalvi József,* kijelölve az erdei méhészkedés történeti szerepét a hegyvidéki paraszti kultúrában. *Viga Gyula* a vajkészítés módjainak és eszközkészletének változatait tekinti át országos méretekben. Szép példákat hoz a vajdíszítő nyomófák mintakincsére, melyek német, lengyel illetve szlovák átvételnek látszanak. A molnárkalács sajátos helyét mutatja ki a magyar népi kultúrában *Bődi Erzsébet* tanulmánya. Az ostyasütővasak díszítőmintáinak változatosságát is érzékelteti, utalva azok népművészeti szempontjaira. *Kotics József* a Bükk hegység területén folyó fakitermelés szókincsében megmutatkozó interetnikus kapcsolatokat elemzi.

Az egyházi ünnepeknek a helyi identitástudatot erősítő hatását bizonyítja egy észak-magyarországi faluban fél éves kutatómunka során tett megfigyelései alapján *Huseby Éva Veronika.* Megállapítása szerint a helyi búcsú, a húsvét, a mindenszentek napja és a karácsony fontos tényező a meglazuló családi, társadalmi összetartozás kötelékének szorosabbra húzására. A parasztcsaládok vizsgálatával, a családszervezet azonos és eltérő jegyeivel foglalkozik *Marta Sigmundová* az egykori Hont megye szlovák és magyar falvainak vizsgálata alapján. Lényeges különbséget nem mutat az összevetés, a gazdasági-szociális meghatározottságú családszerkezet végső soron etnikai sajátosságként jelentkezik. *Ujváry Zoltán* az erotikus és fallikus megnyilvánulások formáit veszi számba a magyar népszokásokban.

A magyar betyárfolklór kialakulásának gazdasági és társadalmi okait, kutatási eredményeit ismerteti *Küllős Imola.* Az elsőként elkészített rendszerezést a betyármondák

szüzsé- és motívumjegyzéke teszi teljessé. *Voigt Vilmos* a műfajhierarchia fogalmának meghatározására és az elméleti összefüggések megvilágítására tesz kísérletet. A magyarországi búcsújáróhelyeket mint a nemzetiségi kulturális egymásrahatás színhelyeit, körzethatárait és a búcsújárás módját mutatja be *Barna Gábor*. Nyugat-Magyarországon az elmúlt évszázadban teret hódító népies üvegképeket rendszerezi *Pintér István*. A tekerőlant magyarországi elterjedésével, terminológiai kérdéseivel és használatmódjával *Hankóczi Gyula* foglalkozik. A vallás és a környezet kölcsönhatásának kérdéseit foglalja össze *Bartha Elek*, utalva a néprajz mellett a művészettörténeti és egyháztörténeti tanulságokra.

A tanulmánykötet egy erdélyi magyar etnográfus tudományos portréjával zárul. *Gunda Béla* ismerteti *Kós Károly* néprajzi tevékenységét, sokrétű munkásságának tudományos és közművelődési jelentőségét, melyet a következő szavakkal foglal összse: „Kós Károly új területeket feltáró kutatási eredményei olyan szimbólumrendszernek tekinthetők, amely magyarságuk lényegének egyik kifejezője."

Selmeczi Kovács Attila

Folklór és tradíció. A hagyományos műveltség továbbélése.
Az I. magyar–jugoszláv folklór konferencia előadásai (Budapest, 1983. november 1–3.) MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, I. kötet. Szerkesztette: Kiss Mária. 1984. 478 l. – II. kötet. Szerkesztette: Niedermüller Péter. 1985. 79 l.

Különös gondban vannak a szervezők, ha a feladat olyan típusú, mint az első magyar–jugoszláv folklórkonferencia megrendezése. Személyes és egyes intézmények közötti tudományos kapcsolatok eddig is voltak a két ország viszonylatában, összevont találkozó azonban nem. Bonyolítja a helyzetet ebben az esetben a jugoszláv föderációs berendezkedés is, amely szövetségi államonként eltérő tudományos szerveződéseket jelent. Érthető, ha sajnálatos is, hogy egy kisebb vagy nagyobb problémakör helyett szinte tetszés szerint bővíthető általános tematikával hirdették meg a konferenciát: *„A hagyományos műveltség továbbélése"*. Igaz e cím közvetlen értelmezését sem zárták ki, de mint a folklorisztika egyik legizgalmasabb, a jövő szempontjából létfontosságú ügyét csupán néhány előadás dolgozta föl (Jaćoski Vojislav, Voigt Vilmos, Fabijanić Radmilla, M. Kozár Mária, Lammel Annamária, Hoppál Mihály, Fejős Zoltán, Tátrai Zsuzsanna, Niedermüller Péter). A résztvevők többsége ismerkedési alkalomnak tekintette az összejövetelt. Nyilvánvalóan nem személyes ismerkedésnek, hanem egymás kutatási témái és módszerei megismerésének. Ezért a napvilágot látott előadások mind tárgyukat, mind módszerüket tekintve olyan heterogén képet mutatnak, hogy általános – tehát nem darabonkénti – bemutatásukat is csak nagyon vázlatos keretben lehet elvégezni. Az első kötet szerkesztője megpróbált négy külön egységet kialakítani a dolgozatokból: I. Folklór és történelem; II. Folklór és irodalom; III. A tárgyi világ folklórja; IV. Etnikus tradíciók. Nem a szerkesztőn múlott, hogy ezeken a csoportokon belül változatlanul tarka maradt a kép. Voltak, akik teljes joggal komparatisztikai témákkal jelentkeztek a magyar–délszláv összehasonlító néprajz széles köréből (Erdélyi Zsuzsanna, Kríza Ildikó, Nagy Ilona, Dankó Imre, Jung Károly, Bodor Anikó).

Voltak, akik szintén vitathatatlan szándékkal jugoszláviai magyar (Penavin Olga, Banó István, Cernelić Milana, Tripolszky Géza, Katona Imre), megint mások magyarországi délszláv (M. Kozár Mária, Horváth Sándor, Grin Igor) témát választottak. Felsorolásunk nem teljes, mert nem mind említettük azokat, akik valóban a magyar–jugoszláv kapcsolatokon teljesen kívül álló eredményekkel szerepeltek. (Lényegében a címet szűkebben értelmezők nagy része közéjük sorolható.) Néhány nem néprajzi előadás is elhangzott, amely azonban nem nélkülözte a folklorisztikai vonatkozásokat (pl. R. Várkonyi Ágnes, Fried István).

A tematikai sokszínűség és heterogenitás ellenére a kétkötetes tanulmánygyűjtemény tanulságos olvasmány. Nemcsak új eredményeket, hanem szövegközléseket is tartalmaz, számos írás pedig továbbgondolandó kérdéseket vet föl. A konferenciát az MTA Néprajzi Kutató Csoportja és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Folklór Tanszéke kezdeményezte. Megrendezésére a Magyar Tudományos Akadémia és a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia együttműködésével került sor.

Kósa László

Gaál, Károly: Kire marad a kisködmön?
Adatok a burgenlandi uradalmi béresek elbeszélő kultúrájához. Wer erbt das Jankerl? Über die Kommunikationskultur der Gutshofknechte im Burgenland. Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága. Direktion der Museen des Komitats Vas, Szombathely, 1985. 416 l.

A magyar néprajz elhanyagolta az uradalmi cselédség mint önálló társadalmi réteg kultúrájának vizsgálatát. Ezt a jól ismert tényt Gaál Károly nyomatékosan említi könyvében. Hozzáteszi, hogy ha számba is vettek a cselédektől kulturális javakat, elemeket, azokat nem választották el a parasztitól. Igaza van, de csak részben, mert a magyar néprajz ugyan parasztcentrikus volt, voltaképp még ma is az, de parasztságon az egész agrárnépességet érti, pontosabban az agrárnépesség kétkezi munkából élő legkülönbözőbb csoportjait, köztük az uradalmi cselédséget is. Folklóralkotások, népművészeti tárgyak, viseleti darabok nagy számmal származnak a cselédségtől, de ezek rétegspecifikus jellegére valóban alig-alig mutattak rá. Kiderítendő volna, vajon azért, mert efféle kérdések nem foglalkoztatták a kutatást, vagy azért, mert ilyen különbségek lényegében nem is léteztek. Az bizonyosan mulasztás volt, hogy a nagylétszámú uradalmi cselédség (Gaál béreseknek nevezi őket) életmódját, anyagi kultúráját, társadalmi és egyéb intézményeit teljesen elhanyagolták a néprajzi vizsgálatok.

Gaál Károly az utolsó pillanatokban pótolt valamit a hiányból. Magyarországon 1945-ben egycsapásra megszűnt a cselédélet, az ausztriai Burgenlandban azonban még egy ideig megmaradt. A kommenciót 1958-ban törölték el a burgenlandi uradalmakban, majd a 60-as években a végleg modernizálódott mezőgazdaságban maga a cselédség is fölbomlott, megszűnt. Gaál a 60–70-es években az egykori Vas megyei Rohonc közelében és Mosonban talált olyan idős emberekből álló, majorokban élő cselédközösségeket, illetőleg magányos családokat, embereket, akiket mint néprajzkutató (az ő szavával „szociáletnológus") megfigyelhetett és kikérdezhetett. (Kiegészítőleg

vizsgálatot kezdett a Hetés két községében is, amit ő Muravidéknek nevezett.)

A két világháború közötti szociográfiai irodalom az uradalmi cselédséget teljes társadalmi kiszolgáltatottsága miatt „nemzetalatti réteg"-ként emlegette. A burgenlandi uradalmak magyar béreseire kétszeresen igaz ez a megállapítás: egyfelől társadalmi helyzetük miatt, másfelől azért, mert az államhatár-változáskor sokuk állampolgársága nem rendeződött, jónéhányan halálukig megmaradtak a sehová tartozás földjén, így a népszámlálások sem vettek róluk tudomást, a köztudat sem tartotta őket számon a burgenlandi magyarok között.

Gaál Károly huzamosabb időt töltött a két majorban és többször visszatért a cselédek, béresek körébe. Nap nap után velük töltötte az estét, figyelte társaséletüket. Magnetofonnal rögzítette beszélgetéseiket, majd kikérdezte tőlük folklórismereteiket és életük történetét. Elsősorban kommunikációs kultúrájuk, illetőleg annak tartalma érdekelte Gaált. A kötet nagyobb része 218 ilyen módon rögzített szöveget tartalmaz. Található köztük számos hiedelemtörténet, anekdota, trufa, hosszabb-rövidebb mese, eredetmonda, „igaz történet", egyszerű hiedelemközlés, nagyon sok, műfaji kategóriába nem sorolható szöveg, továbbá különböző jellegű töredék.

Gaál a szövegek közreadása előtt ismerteti tíz adatközlőjének életrajzát és jellemzi személyiségét, elemzi közösségi szerepüket, társadalmi kapcsolatrendszerüket. Az életrajzokat megelőző fejezetek pedig az uradalmi cselédség életviszonyainak ismertetésével foglalkoznak.

Annak, hogy a recenzens a fejezetek sorrendjét visszafelé ismertette, az az oka, hogy – noha a könyvbeli sorrend a logikus tudományos tárgyalás kívánalma szerint alakult – a szövegeket ítéli legértékesebbnek. Ez azonban nem jelenti, hogy az elemző fejezetek ne tartalmaznának fontos megállapításokat. Csak egyet említünk a több közül: Gaál Károly igen érzékenyen követte a nyelvhasználat és a nyelvváltás folyamatait. Anyaga kitűnő nyelvszociológiai megfigyelőről tanúskodik. Közvéleményünk hajlamos arról elfeledkezni, hogy a Trianonban elcsatolt országrészek közül Ausztriában számolódott föl legnagyobb arányban a magyar nyelv. Gyors tekintélyvesztése, cselédnyelvvé válása, majd eltűnése szemléletes példákon tanulmányozható a kötetben. Itt kell azt is megjegyeznünk, hogy a könyvben következetlen az egykori magyar megyékben fekvő helységnevek használata. Sokszor német, sokszor kettős, ritkán csak magyar, holott magyar szövegben a magyar helynevek használata a helyes eljárás, és a kötet végén egy névjegyzéknek kellett volna a régi és a mai hivatalos neveket megfeleltetni egymásnak.

A szerző többször hangsúlyozza, hogy kötetét kutatási előzetesnek szánja, a jövőben szándékozik teljes anyagát földolgozni. Számos kérdést valóban nyitva is hagy. Ezek közül kétségtelenül a legérdekfeszítőbb annak az említett tételnek a bizonyítása, hogy a béresek a parasztoktól kulturálisan valóban olyan határozottan elkülönülő agrárcsoport-e, mint Gaál véli. A közreadott szövegek ennek ellenkezőjét sejtetik. A gyűjtés időszakában ugyanezt az anyagot a Dunántúl szinte minden pontján hasonló intenzitással és elevenséggel rögzíteni lehetett volna paraszti közösségekben is. Hasonlót mondhatunk a béresek kommunikációs szokásairól, noha valószínű, hogy a nyelvi elzártság archaikusabb vonásokat inkább fönntartott köztük, mint a nyíltabb parasztfalvakban. Ami leginkább specifikusnak látszik, az az életkörülmények rendszere és a lakáskultúra. Ennek eredetéről (törvények, rendelkezések, uradalmi döntések, törekvések) jó képet nyújt a szerző.

A kötet kétnyelvű. A szövegközlések csak magyarul olvashatók benne, minden más (bevezető, a szerző önéletrajza, elemző fejezetek, tartalom- és szövegmutató) németül is.

Kósa László

Gömör néprajza.
Szerkesztette Ujváry Zoltán. Debrecen, 1985. 217 l. (Gömör néprajza 1.)

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke és a miskolci Herman Ottó Múzeum munkatársai 1979 óta végeznek tervszerű kutatómunkát a történeti Gömör megye területén. Az időközben tudományos kutatási pályázatot is elnyert regionális kutatómunka tematikai sokrétűségével a táj magyar népi kultúráját a maga teljességében kívánja feltárni. A szaktudomány számára példaadó intézményi együttműködés és kollektív kutatómunka eredményeként valósult meg a Gömöri Múzeum Putnokon, mely intézmény ennek a kevésbé ismert tájegységnek tárgyi világát, életmódját hivatott dokumentálni, s egyben a gömöri kutatások bázisaként szolgál. Mivel a történeti Gömör megye nagyobb része a határon túlra esik, a tanszék a Csemadokkal és a szlovákiai magyar néprajzkutatókkal kiépített szakmai kapcsolata révén közös kutatótáborok szervezésével biztosította a gyűjtőmunka végzését. A közel egy évtizede folyó rendszeres terepkutatásnak első eredményét adja közre ez a gyűjteményes kötet, amelyet azóta számos tematikus kismonográfia követett, új sorozattal gyarapítva a tanszéki könyvkiadást.

A jelen kötetben szereplő tíz tanulmány sorát *Ujváry Zoltán* a gömöri népélet kutatásának történetéről nyújtott áttekintésével indítja, melyben részletesen ismerteti az újabb kutatások módját és koncepcióját. A táj megismeréséhez járul hozzá *Csorba Csaba* A történeti Gömör című település- és népességtörténeti vázlatával, melyben kijelöli a legfontosabb kutatási feladatokat is. A néprajzi tájvizsgálatokban meglehetősen ritkán szereplő fontos témát, a népi növényismeretet dolgozta fel *Zsúpos Zoltán* a Medvesaljáról. A táplálékul szolgáló növények bemutatása mellett a gyógyításra, takarmányozásra és tárgyak készítésére alkalmazott vegetációról is képet kapunk. Tanulságos az aktív növényismeret passzívvá válásának folyamatát végigkövető áttekintés. *Bődi Erzsébet* a medvesalji falvak népi táplálkozásának rendszerezése során nagy figyelmet fordított a különböző kulturális viszonyok és a társadalmi rétegződés hatására, a családi és közösségi élet minőségi különbözőségére.

A Medvesalja építkezés- és lakáskultúrájának tömör összefoglalását *Dám László* és *D. Rácz Magdolna* adja közre, megállapítva, hogy a hagyományos elemek szinte máig megőrződtek, melyek a palóc lakáskultúra jellemzőit hordozzák. *Magyari Márta* a baromfitartás évszázadokon át változatlan módjait mutatja be az ültetés és keltetés eljárásainak ismertetésével. A medvesaljai községek gazdasági jellegű, falun kívüli kapcsolatrendszerét, elsődlegesen az árucsere rendkívül változatos módjait mutatja be *Nagy Molnár Miklós.* Ugyancsak ezen falvak temetkezési szokásairól nyújt részletes képet *Bartha Elek,* megállapítva, hogy a vallásos elemek szokatlanul domináns szerepet játszanak a Medvesalja halottkultuszában. *Barna Gábor* A Básti-hegyekben meghúzódó

kápolnák búcsújáró helyként való szerepét vizsgálja, gazdag imádságos anyag közreadásával.

Kevésbé vizsgált témát választott *Boross Zoltán* a medvesaljai csempészésről szóló cikkében, melyet a két világháború közötti időben a trianoni lezárt határ mentén elsősorban a jó hasznot hozó lábasjószággal és számos használati cikkel folytattak.

A Gömör-kutatásban aktívan részt vállaló, váratlanul elhunyt *Orosz Ildikó* búcsúztatásával zárul a kötet.

A kiadvány nemzetközi hasznosítását szolgálja a részletes szlovák és német nyelvű összefoglalás.

Selmeczi Kovács Attila

Ház és ember
Szerkesztette: Kecskés Péter. Szentendre, 1985. 201 l. (A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Közleményei 3.)

A népi építészeti kutatás nesztora emlékének adózik a Szabadtéri Néprajzi Múzeum jelen évkönyvével, mellyel *Vargha László*t 80. születésnapja alkalmából szándékozott köszönteni. Az egész szaktudományt sújtó veszteség a kötet szerkesztésében kényszerű változtatást diktál: megemlékezés került a tanulmányok sora elé. A meghatározó jelentőségű munkásság áttekintését *Filep Antal* végezte el. A több évtizedes személyes ismeretség kapcsán nyújtott megemlékezés tanulságos képet rajzol arról, hogy miként vált a műszaki képzettségű szakember Györffy István és Viski Károly hatására a néprajztudomány, a népi műemlékvédelem és a szabadtéri múzeumépítés elhivatott tudósává. Ezt a tablót egészíti ki *Simányi Frigyes* a pedagógus és oktató Vargha Lászlóról, amikor a tanítványi tapasztalat alapján világítja meg, hogy a Műszaki Egyetemen csupán fakultatív keretek között tartott előadásaival miként teremtett valóságos iskolát.

Vargha László közel fél évszázados gyűjtőmunkájának eredményeként felhalmozódott anyag – melynek feldolgozásához sohasem kapott megfelelő mértékű támogatást – önálló építészeti archívumként került a Szabadtéri Néprajzi Múzeum gyűjteményei közé. A sok ezer rajzból, fényképfelvételből, feljegyzésből álló hagyaték számbavételét *Kecskés Péter* ismerteti. A megemlékezést Vargha László munkásságának bibliográfiája zárja le.

A kötet nagyobb részét alkotó tanulmányok élén Vargha László eddig publikálatlan írásai szerepelnek. Egy nagykunsági tanya kutatástörténetének ismertetése révén megismerkedhetünk az 1930-as évek közepének falukutató mozgalmával, a Táj- és Népkutató Központ megalakulásával és rövid életű tevékenységével, valamint Györffy István szerepével, akinek korai halála miatt megvalósítatlan maradt a karcagi tanya egy egész gazdasági évének rögzítése. A Györffy Istvánról adott megemlékezés középpontjában a népi kollégium megvalósulásáig vezető út megrajzolása áll. A komplex műemlékvédelmi szemléletről, a műszaki és a néprajzi látásmód egységéről tanúskodik Jósvafő község hagyományos faluképének megőrzését és célszerű hasznosítását nyújtó felmérésének, illetve tervjavaslatának közreadott dokumentációja. Ugyancsak értékes tudománytörténeti anyagot közöl az 1938–1940 közötti mezőgazdasági kiállítások parasztházairól készített leírásának összesítése.

A Vargha László munkásságához kötődő tanulmányok sorát *Mendele Ferenc*nek a közép-dunántúli Örvényes építőanyag- és építőszerkezeti vizsgálata indítja. A sorosudvaros-csűrös telekelrendezést mutató település lakóházainak, gazdasági épületeinek alaprajzi és szerkezeti elemzése a hagyományos építkezésmód közel két évszázados történeti alakulását követi nyomon. *Simányi Frigyes* a fertőszéplaki falumúzeum megvalósításának tanulmánytervét adja közre. A Vargha László javaslata alapján realizálódott „in situ" falumúzeum 1982-ben nyílt meg a nagyközönség számára.

A magyarországi lakóházak deszkaoromzatainak díszítésmódját, motívumainak táji megoszlását és szerkezeti változásait veszi számba *Gilyén Nándor* gazdagon illusztrált tanulmánya. *Kecskés Péter* egy letenyei boronafalas présház felmérési és áttelepítési dokumentációját közli.

A szabadtéri múzeumi tevékenység fontos területét jelentő népi bútorok történeti kutatásához figyelmet érdemlő új módszertani vizsgálattal járul hozzá *Csilléry Klára*. A Néprajzi Múzeum bútorgyűjteménye datált darabjainak statisztikai elemzésével támasztja alá a paraszti bútorok készítésében és használatában a történeti-néprajzi módszerrel kimutatott periodizációt: a XVIII. század végétől megmutatkozó kibontakozás, majd a virágkor és a másodvirágzás egymást követő korszakait.

Selmeczi Kovács Attila

Karcsai népmesék.
Gyűjtötte és a bevezetést írta: Nagy Géza. Válogatta és a jegyzeteket írta: Erdész Sándor. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985. 904 l. (Új Magyar Népköltési Gyűjtemény XX–XXI.)

Az Új Magyar Népköltési Gyűjtemény sorozat a Magyar Népköltési Gyűjtemény utóda, amely 1872 és 1924 között jelent meg. Szerkesztői között volt Arany László és Gyulai Pál, gyűjtői között olyan neveket találunk, mint Kriza János, Orbán Balázs, Vikár Béla. A 14. kötet után, a húszas években elakadt a kiadás, s a sorozatot Ortutay Gyula indította újra 1940-ben. Az első kötet az ő gyűjtésének eredményét tartalmazta. Ez volt a *Fedics Mihály mesél* című munka, amely a magyar népmesekutató iskola egyik legrangosabb teljesítményének számít ma is. Az első években olyan jelentős kötetek láttak napvilágot ebben a sorozatban, mint a Banó István gyűjtötte *Baranyai népmesék*, Dégh Linda híres mesemondójának, Pandur Péternek a meséi, vagy a Kovács Ágnes által gyűjtött *Kalotaszegi népmesék*. Az első négy év lendülete után tíz év szünet következett, s csak 1953-ban jelent meg egy újabb kötet *Mátyusföldi gyermekjátékok* címmel Bakos József gyűjtésében. A kötetet az ötvenes évek kultúrpolitikája bezúzásra ítélte, ma könyvészeti ritkaságnak számít. A sorozat azonban nem szakadt meg újra, sőt azóta, ha nem is rendszeresen, de folyamatosan jelennek meg mese-, kisebb részben mondagyűjtemények. Kiadásuk fontos és jelentős tényező. Ma az Új Magyar Népköltési Gyűjtemény a magyar folklorisztika központi anyagközlő kiadványa. A XX–XXI. kötetben olvasható tekintélyes mesegyűjteményt a karcsai születésű és ma is ott élő pedagógus, Nagy Géza gyűjtötte. A bodrogközi faluban közel két évtized alatt több mint 700 mesét jegyzett le, s ebből válogatta ki Erdész Sándor a közlésre érde-

mesnek tartott 151-et. Legnagyobb része (79) tündérmese, de sok a tréfás és novellamese, s kisebb számban legenda-, balladás- és állatmeséket találunk. A meseszövegek előtt Karcsa történetéről olvashatunk, a mesék életéről, a mesegyűjtésről és a sorozat immár kialakult „szabályai szerint" a mesemondókról. Ezek közül egyik-másik sors megragadó és megdöbbentő fordulatokkal van tele. A szövegek után Erdész Sándor gondos jegyzetelése következik. A bevezetésnek a mesemondási alkalmakról szóló része külön is figyelmet érdemel. A mese Karcsán – írja Nagy Géza – nemcsak szórakoztatásra, hanem az egyhangú munkák megkönnyítésére is szolgált. A téli fonó és tollfosztó mellett a tavaszi munkákban is helyet kapott. Amikor az uradalmakban a kalászos őszi vetését tisztították, vagy az aratás és cséplés közti szünetben, a kendertilolás s még sok más elfoglaltság alatt egyaránt mondtak meséket. De mesélni kellett a katonaságnál is, takarodó után a bevonult újoncon volt a sor, hogy mesét mondjon. A cselédeknél és a pásztoroknál szintén élő gyakorlat volt a mesemondás. A gyűjtőnek beszámoltak olyan meséről is, amely öt-hat este tartott, s bár ilyet nem sikerült magnetofon-szalagra felvenni, mégis jelzi, hogy az összegyűjtött hétszáz mese nem néhány kivételes képességű mesemondó tulajdona volt, hanem az egész közösségé. A gyerekek között is tovább élt a mese. A mezei munkák megkezdődésekor csak a legkisebbek és a legöregebbek maradtak otthon, s az idős nagyapa, vagy nagyanya úgy tartotta féken a gyerekeket, hogy mesélt nekik. A játék szünetében is került sor arra, hogy változatosságként mesét mondjanak. Vagy az iskolában, ha a tanítónak más dolga akadt, egy-egy idősebb gyerek volt a „vigyázó", aki meséléssel kötötte le a tanulók figyelmét. Ilyen élő és virágzó mesemondási alkalmak ismeretében érthetővé válik, hogy hogyan is gyűjthettek össze a kutatók egyetlen faluban több kötetnyi mesét és mondát. Bár az igazsághoz hozzátartozik, hogy ezt a gyűjtést az 1960-as években végezte Nagy Géza, s az azóta eltelt időben bekövetkezett változást megvizsgálni igen fontos feladat lenne.

Szemerkényi Ágnes

Kartal táncélete és táncai.
Táncélet és táncgyűjtés Kartalon (Módszertani előtanulmány). Gyűjtötte és lejegyezte: Hintalan László, Györe Zoltán. Petőfi Sándor Művelődési Központ, Gödöllő–Népművelési Intézet, Budapest, 1985. 95 l.

Kartal (Pest m.) a Galga-mente színes viseletükről nevezetes községei közé tartozik. Maga a tájegység mintegy 50-60 éve áll a néprajzi kutatás figyelmében. Népi kultúrájáról több könyv és számos tanulmány készült. Több községben eredményes néptáncvizsgálatok is folytak, ez a három részes kiadvány hozzájuk kapcsolódik. Az első rész a táncalkalmakkal és a tánctanulással ismertet meg. Összefoglalja a „jó" és a „rossz" táncosról alkotott helyi vélekedéseket. A szokásleírások szinte kizárólag a faluban lejegyzett és idézetszerűen közölt szövegrészletekből állnak. A második egység tartalmazza a legnevezetesebb táncok szöveges leírását. A harmadik rész mellékletként a táncírással rögzített táncokat, valamint a hangszeres és énekes kottapéldákat foglalja magába. A kötet – szerzői tudatos törekvése szerint – nem földolgozás, csupán adat-

közlés és nem csak tudományos célokat, hanem közművelődési törekvéseket is szolgál. Egyszersmind a kartali táncokról készült mozgófilm segédanyaga.

K. L.

Komárom Megyei Néprajzi Füzetek I.
Szerk.: Körmendi Géza. Kiadja: a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Komárom megyei szervezetének néprajzi szakosztálya. Tatabánya, 1985. 80 l.

A mai Magyarország néprajzilag talán legkevésbé kutatott tája tudományos vizsgálatának a föllendülését ígéri a szerény külsejű kis kötet. Tartalmának nagyobb részét a megye szülötte, a magyar néprajz tudománytörténetének jelentékeny alakja, Bátky Zsigmond emlékének szentelték. Szülőfalujában, Kocson 1984-ben avatták föl emléktábláját. Az előszó után egykori tanítványának, Gunda Bélának emlékező beszédét olvashatjuk a füzetben. Majd Bátky „Néhány vonás Komárom megye településtörténetéhez" című, 1923-ban a „Föld és Ember"-ben megjelent tanulmányának újraközlése következik. Ez az írás ugyan nagyobb részében túlhaladott eredményeket tartalmaz, de újabb, a tárggyal foglalkozó nem készült megjelenése óta. Az érdeklődő megismerkedhet Bátky műveinek válogatott bibliográfiájával és a róla szóló legfontosabb irodalommal is. U. Kövecses-Varga Etelka egy nagyon fontos, de már eltűnt mesterség, a dunai hajómolnárság történeti és néprajzi földolgozását nyújtja. Végül a kiadvány kiadója profiljának megfelelően szakosztályi-néprajzi hírek és a Komárom megyei múzeumok rövid bemutatása kaptak helyet a füzetben.

K. L.

Kós Károly: Mihez kezdjünk a természetben?
Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1985. 122 l. (Mindennapi hagyomány)

Ez a munka hasonló címmel 1968-ban látott először napvilágot a bukaresti Ifjúsági Könyvkiadó gondozásában, azonban magyarországi könyvárusi forgalomban a csekély példányszám miatt csak meglehetősen rövid időre bukkant fel. Nem kimondottan néprajzi művet kap kézbe az olvasó, hanem a legszélesebb közönségnek: gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt tanulságos útmutatást, a természet megismerésére és megbecsülésére nevelő pedagógiai kézikönyvet.

A népvándorlás méretű turizmus, a technikai civilizáció ártalmai elől a természetbe való tömeges menekülés, a hobbi-kert mozgalom, a növényvilág kemizálódása miatti rettegés idején rendkívül aktuális és nélkülözhetetlen az ilyen nevelő szándékú, a népi műveltség évezredes tapasztalatait közvetítő, példát és eligazítást nyújtó könyv.

Kós Károly gazdag ismeretanyagát egy tucat fejezetben adta közre a „tápláló" természettől az elemek erejét hasznosító emberi tevékenységig terjedő széles tabló megfestésével. Elöljáróban a vadon termő ehető növények sokféleségével: közel száz gyógynövény nevével és hasznosításával ismerkedhetünk meg. A természetben élő em-

ber élelemszerző tevékenységének számos ősi eszközét és eljárásmódját veszi számba a következő fejezet. Majd a sok évszázados tapasztalattal rendelkező népi meteorológiát, paraszti időjóslást tárja elénk a szerző.

A közlekedés és teherhordás hagyományos formáinak történeti sorát a kimeríthetetlen emberi leleményességről tanúskodó jeladási módok és eszközök ismertetése követi. A szerző alapos rendszerezését nyújtja a természetes enyhelyektől a vesszőből, sárból, kőből emelt kunyhók, magakészítette kezdetleges épületek sokféle változatának. Széles kultúrtörténeti áttekintésébe bevonja a tűzgyújtás technikájának alakulását, a tűzhelyeket, a sütés-főzés eszköztárát. Szemléletes képet rajzol a szabadban készített ételekről, amivel a máig nélkülözött „természetjárók szakácskönyvének" fontosságára mutat rá. Gyakorlati haszonnal is forgathatók ennek a fejezetnek lapjai, mert a nyersanyag tulajdonságai mellett a szabad tűzön végzett ételkészítés sokféle fortélyával ismerkedhetünk meg.

Az öltöztető természet cím alatt a természetes anyagokból egyszerű megmunkálással előállított ruhadíszek, ékességek sokasága, valamint a varrás, fonás, szövés technikája sorakozik elénk. Ennek a témakörnek egyenes folytatása a mesterkedésről szóló áttekintés, amely a természetből szerzett anyagok kidolgozásáról, használatra alkalmassá tételéről nyújt szintén széles kultúrtörténeti képet. A szerző külön tárgyalja a fa megmunkálását, a kéregmunkákat, a növényvilág felhasználásának sokszínűségét, majd a kövek, ásványok felhasználását, végezetül pedig az agyagművességet.

A mesterkedő, tárgykészítő ember kezdettől fogva igyekezett tetszetős formát adni termékeinek, használati tárgyainak. A díszítés felmérhetetlenül bőséges formakincséről a néprajzi gyűjteményekben őrzött tárgyak egyértelműen tanúskodnak. A könyv csupán bepillantást tud nyújtani ebbe a különösen színes tárgyi világba, mint ahogyan az elemek hasznosítására szolgáló népi technikai találmányok sajátos készlettárába is. Említést érdemel a másfélszáznál több rajz, mely nemcsak illusztrálja, hanem további ismeretekkel bővíti, teszi teljessé a szerző mondandóját. Kós Károlynak az ősi népi természetismeretről szóló írása így válik a mai olvasó kezében környezetszeretetre nevelő kézikönyvvé.

Selmeczi Kovács Attila

Kósa László: Hagyomány és közösség.
Magyar népi kultúra és társadalom. Kozmosz Könyvek, Budapest, 1984. 142 l.

Ez a kis kötet nem a népi kultúra unalomig ismertetett külsődleges jegyeit veszi számba más megfogalmazásban, hanem a mélyben munkáló egységesítő erőket foglalja össze modellszerűen. Ezzel egyúttal plasztikus képet ad e sajátos műveltség egészének lényegéről.

A Bevezetésben mintegy hangulatot teremtve, a magyar művelődés néhány nagyságának (Révai Miklóstól Kölcsey Ferencen át Nagy Lászlóig) a népi kultúráról vallott nézeteit idézi a szerző. Egyenként véve általában közismert megnyilatkozások ezek, így, együtt olvasva azonban azt is kifejezik, hogy az utóbbi két évszázadban a népi kultúra milyen nagy szerepet játszott nemzeti művelődésünkben. Ez a központi szerep

a nemzeti kultúra kialakulásában és fejlődésében nem csupán a magyar viszonylatra jellemző. Sajátja volt szinte az összes közép-európai népnek.

A könyv következő fejezetében (Ember és táj) a magyar nép természetátalakító munkáját ismerteti Kósa László, jelezve, hogy a honfoglaló magyarság a Kárpát-medencében már bizonyos fokig művelt tájra talált. Az is igaz viszont, hogy a természet jelentékenyebb átalakítására csak a hosszú ideig fennálló, erős központi állam keretein belül kerülhetett sor. A nép természetformáló munkáján kívül sajátos névadással is igyekezett mindig magához hasonítani a tájat, amelyet lakott. Ennek példáit sorakoztatja föl a Történeti-népi tájszemlélet című alfejezet, amelyre a kötet egyik – egyébként logikusan odakerült – utolsó fejezete, A népi kultúra táji tagoltsága című rímel. Belőlük a magyar népi kultúra egyik sajátos vonása bontakozik ki: a többé-kevésbé eltérő jellegű, kisebb-nagyobb néprajzi tájegységek és csoportok mozaikszerűen alakítják ki az egységes népi kultúrát. A folyamat különböző történeti, földrajzi, illetve interetnikus eredőkre megy vissza.

A társadalomnéprajz ugyan viszonylag fiatal ága a magyar néprajztudománynak, de már számos klasszikusnak számító munkát kitermelt. Amikor Kósa László ötven oldalnyi terjedelemben arra vállalkozott, hogy a magyar népi kultúrát hordozó rétegek társadalomrajzát nyújtsa, nem azért tette, hogy az eddigi eredményeket egyszerűen összefoglalja. E társadalmi körkép, amely kiterjed az egyes társadalmi rétegek és csoportok számbavételétől kezdve a vallási, a családi és rokonsági viszonyok ismertetésén keresztül egészen a különféle jogi népszokások bemutatásáig, többek közt azért szükséges, hogy bizonyítsa: a népi kultúra hordozója nem kizárólag a parasztság, amint azt a közvélemény kimondva-kimondatlanul véli. A népi kultúra sokkal átfogóbb műveltség, s lényege nem hordozóinak társadalmi hovatartozásában, hanem fejlődésének sajátos törvényszerűségeiben rejlik. E társadalomnéprajzi rész két fontos alfejezete (Viselkedés, magatartás, illem; Hagyományszerűség és közösségi szellem) ismét csak a kötet végén nyeri el végkicsengését.

A kötet társadalomrajza a múlt század közepétől századunk húszas–harmincas éveig mutatja be tárgyát. A következő hosszabb fejezet (A népi kultúra történeti rétegei) néhány kiragadott példával (mezőgazdasági eszközkészlet, eljárásmódok, népművészet) a népi kultúra alakulását vázolja föl a honfoglaláskori hagyaték, a hűbériség évszázadai örökségének és a polgári kor eredményeinek számbavételével.

A népi kultúra táji tagoltsága című fejezetet, amelyre fentebb utaltam, A magyar népi műveltség európai helyzete című követi. „Minden nép belső önállóságára jellemző, hogy a rááramló hatásokból mit tart meg, hogyan hasonlítja át, és egyidejűleg jellemző az is, amit visszautasít" – olvashatjuk itt. Ez a jelenség a magyar népi kultúrán, sajátos területi helyzeténél fogva tanulmányozható. A kettős kötődésre a fejezet számtalan érzékletes példát sorol föl.

A könyv utolsó fejezetében (A népi kultúra jelene és jövője) izgalmas kérdésről, napjaink folklorizmusáról mondja el véleményét a szerző. A népi kultúra hagyományos élete ugyanis gyakorlatilag megszűnt, bizonyos jelenségei viszont folklorizmusként élnek tovább. A folklorizmusról szóló viták szakmai körökben egyébként éppoly divatosak lettek az utóbbi évtizedben, mint maga a népi műveltség a társadalom némelyik rétegében. Kétségtelen vannak pozitív és negatív vetületei – ezt lényegében minden vitázó elismeri. A polémia inkább akörül zajlik, hogy a pozitívum–negatívum milyen

arányban vannak egymással. Kósa László szerint „napjaink folklorizmusának akadnak valóban gyorsan tovatűnő mozzanatai, különösen a népi eredetű ruhadarabok hordása, ez azonban nem új tulajdonsága a kulturális áramlatoknak, és a korábbi magyar folklorizmus-hullámokban is mindig munkált a divat. Vannak és voltak jó divatok is, és a néphagyományt övező figyelem minden korábbi szakaszából maradt valami tartós, ami tovább élt a nemzeti kultúrában, akár művészi alkotásként, akár tudományos eredményként, vagy mint a közművelődés vívmánya."

Napjaink folklorizmusát két fő csoportra osztja a szerző. Az elsőbe sorolja azokat a „konzervatívabb formákat", amelyek „passzívan szemlélő közönségre számítanak". Ilyenek a különféle népművészeti fesztiválok, vagy a népi iparművészeti tevékenység. A második csoportot azok a kezdeményezések képezik, amelyek a közönségtől már aktív részvételt kívánnak (táncházak, öntevékeny zenekarok, néprajzi alkotótáborok, népi ételek főzése stb). Mindebből adódik a kérdés: „Vajon az örökségként fölfogott hagyomány minden részlete egyformán ápolni való örökség?" Kósa László három egységbe sorolja ezt az örökséget: az elsőbe tartoznak azok az elemek, amelyek birtoklása általában öntudatlan, s tán a legszívósabban maradnak meg. Ilyenek az egyes gesztusok, magatartásformák, viselkedés, emberi kapcsolatrendszer stb. A második csoportot főleg az életformával kapcsolatos anyagi javak alkotják, amelyeket az idő általában meghaladott. Ezek „csupán" művelődéstörténeti emlékek és nem életben tartandó tradíciók. Végezetül a széles értelemben vett népművészetre (népköltészet, -zene, -tánc, díszítőművészet) kerít sort. A népi kultúra felfedezésétől kezdve ez volt az a réteg, amely a leginkább megtermékenyítette nemzeti művelődésünket. Ennek bűvkörében ragadtatták magukat kultúránk nagyjai olyan nyilatkozatokra, amelyekből egy csokorra valót e könyvecske bevezetésében is olvashatunk.

Liszka József

Kósa László: Life and tradition in rural Hungary.
A short survey. Corvina Kiadó, Budapest, 1984. 48 l.; *Abriss der ungarischen Volkskunde.* Corvina Kiadó, Budapest, 1984. 53 l.; *Histoire abrégée des traditions populaires hongroises.* Corvina Kiadó, Budapest, 1984. 52 l.; *Kratkaja vengerszkaja etnografija.* Corvina Kiadó, Budapest, 1984. 51 l.

Ugyanattól a szerzőtől egyszerre négy nyelven jelent meg külön kis könyv alakjában egy tanulmány, amely magyarul nem olvasókat kíván tájékoztatni a magyar népi kultúrával kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról. Kósa László írására mindenekelőtt a mértéktartás jellemző. A magyar népi műveltséget úgy mutatja be, hogy reálisan veszi számba mindazokat az elemeket, amelyek e kultúra kialakulására hatottak, nem becsülve le, s nem értékelve túl egyiknek vagy másiknak a hatását. A példák a szerkezetnek megfelelő arányban, kellő mértékben adagoltak. Az első részben – Kelet és Nyugat között – a szerző a magyar népi kultúra európai helyzetét és kapcsolódási viszonyait tárgyalja, a második mindazokat a történeti összetevőket, amelyek e kultúrát kialakították és sajátosan magyarrá tették, a harmadikban a társadalom és a kultúra összefonódását és egymásrahatását mutatja be, végül az utolsó fejezetben a népi kul-

túra és a nemzeti kultúra viszonyával foglalkozik. A rövid összegzés helyesen tájékoztatja az olvasót a magyar népi műveltség történeti alakulásának legfontosabb mozzanatairól és tendenciáiról.

Szemerkényi Ágnes

Környeyné Gaál Edit: Az első világháború emlékei a népi kéziratos forrásokban és a szájhagyományban.
A Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa. Debrecen, 1985. 203 l. (Studia folkloristica et ethnographica 15.)

A magyar néprajz – ha nem is túl sokat – foglalkozott a történeti néphagyománnyal, az érdeklődésből azonban majdnem teljesen kimaradt az első világháború emléke. Érthető, hiszen a régebbi korok több régies vonással, nagyobb távlatok föltárulásával, írásos forrásokban nem található mozzanatokkal kecsegtettek. A világháború története pedig nem vált folklórrá, legalább általában nem, csak ritka kivétellel tagolódott be a tradicionális népköltészetbe. Talán leginkább a változékony katonadalokról lehet ezt elmondani. Míg azonban az első világháború túlélő résztvevői el nem távoztak közülünk – ma már nagyon kevesen vannak az élők sorában –, minden néprajzkutató találkozhatott a nagy háború emlékével. Kéretlenül is sokat meséltek róla, bármilyen más témáról esett szó. Környeyné Gaál Edit tanulmánya címében jelzi újszerűségét, a tárgynak az eddigi szakirodalomban páratlan megközelítését. Az utóbbi évtizedben megszaporodott memoárkiadásokból, felszínre került életrajzi kéziratokból megismerhető háborús élményt néhány idős emlékező elbeszélésével hasonlította össze. Hogy mennyire az utolsó pillanatban tette, mutatja a számarány: kilenc írásbeli forrás és három interjúalany szerepel a kötetben. A folkloristák által jól ismert jellemzők, a szájhagyomány törvényszerűségei ezúttal új oldalról mutatkoznak meg. A napló és önéletírások konkrétak, a szájhagyományban gyakran összemosódnak az események, és gyakran valódi folklorisztikus mozzanatok is vegyülnek közéjük. Az írások a borzalmak mindennapi élményét, a szükséget, szenvedést, a félelmet és más hasonló emberi érzelmet bőven megörökítettek. A fél évszázad múltán visszaemlékezőknél inkább a kalandos és derűsebb elemek kerülnek elő mint minden olyan katonatörténetnél, melyet már békeidőben mondanak el. A felejtés kitörölte az emlékezetből a hazavágyást, a szabadságolás iránti sóvárgást és a békevágy sem olyan elementárisan jelentkezik, mint a frissen papírra vetett vagy alaposan végiggondolt önéletírásban. A kötetet német nyelvű összefoglaló és tartalommutató zárja.

Kósa László

Lammel Annamária–Nagy Ilona: Parasztbiblia. Magyar népi biblikus történetek. Somogyi Győző illusztrációival, Erdélyi Zsuzsanna előszavával. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1985. 613 l.

A közel ötszáz, túlnyomó többségében a kötetet összeállító szerzőpáros helyszíni gyűjtéséből származó szöveg nem *a* parasztbiblia, hanem a sokféle lehetséges népi-laikus bibliának az újkori paraszti szájhagyományból származó *egyik* lehetséges változata. A szerzők szavaival: „az egyházi tanítások különös tükreként létrejött. . . másik biblia . . . koronként, tájanként más-más alakot öltve". A kanonizált biblia tematikus rendjében közölt, jól tagolt, szép kiállítású szöveggyűjtemény magas példányszáma a szélesebb közönségnek szól: vonzó olvasmány, anélkül, hogy a szerzők engedtek volna a forrásanyagként való használhatóságot szolgáló tudományos megbízhatóságból.

A „parasztbiblia" valóban „különös" tükör, hiszen a közölt szövegeknek valójában meglehetősen kis százaléka a kanonikus szövegek szájhagyományba került változata. Nagyobb része a bibliához csak főszereplői révén – vagy még úgy sem – kapcsolódó történet, a teremtéstől az apokalipszisig húzódó eseménysor párhuzamos kiegészítéseként. Az utószó összefoglaló elemzését adja a legfontosabb biblián kívüli forrásoknak. A „többletszövegek" jelentős hányada apokrif bibliai könyvek – Tóbiás könyve, Jakab evangéliuma, a pszeudo-Máté evangélium – és a szinkretizmus korának, majd a különböző eretnekmozgalmaknak egyéb apokrif és pszeudo-apokrif iratai. Utóbbiak közül a XII–XIII. században a Balkán felől Dél-Magyarországot is elérő bogumil irányzatok (és az ellenük fellépő ferencesek által terjesztett, szintén apokrif legendák) hatása a legfontosabb. Több bogumil eredetű – elsősorban a kettős teremtéssel (Isten és ördög, Isten vagy Krisztus és Szent Péter) kapcsolatos legendatípus vert gyökeret – eretnek talaját elveszítve – az örmény, görög, bolgár folklór után a magyar folklórban is. Maga az egyház sem csak a biblia történeteit terjesztette; lévén a papság – írásos kultúrája mellett, vagy eleinte sokszor helyette – a szájhagyományozott irodalom – a kolostori költészet és a népi elbeszéléskincs – részese és művelője is. A kolostori legendákkal (pl. a XVI. század eleji ferences kódexek) és a népi elbeszélésekkel egyaránt terjedő nemzetközi legendakincs – így a Mária- és Szent Anna-legendák sok típusa – az egyházi írásos kultúrán és az alsópapság–parasztság szájhagyományozásán keresztül egyaránt a népi műveltség részévé válhatott; ugyanúgy, mint a reformáció korának protestáns papok által megverselt bibliai tárgyú, de biblián kívüli forrásokra is támaszkodó epikája, pl. a változatos héber és arab gyökerű ószövetségi históriák. Az utóbbiak hatását mutatja pl. a Noé-mondák, vagy Dávid–Saul–Bethsabé történeteinek némely változata, míg a Mária-legendák nagy része a barokkori ellenreformációs prédikációs irodalommal mutat kapcsolatot. A XVIII. századtól a félnépi ponyvairodalom is megjelenik a „másik biblia" magaskultúrából leszálló ösztönzői között.

A szöveggyűjtemény eredetmítoszok és mondák, legendák, mesék, trufák, példázatok, ráolvasások – műfaji változatosságban a biblián is túlnövő – füzére. A bibliai időrend követése természetesen kizárja a műfaji csoportosítást, és felveti a kérdést, hogy tulajdonképpen mi köti össze ezeket a különböző forrásokból eredő, különböző műfajú szövegeket? Összeállítóik olyan szövegek együttesének tekintik a *Parasztbiblia*t, amelyek „azonos tudatszinten kapcsolódnak egymáshoz" – tehát feltételezik, hogy ezek a bibliai és nem bibliai történetek egy, a népi tudatban élő, vallásos világmagyará-

zatot nyújtó és normameghatározó, viselkedésszabályozó szerepet betöltő biblia azonos értékű részei. Nem volt véletlen – mint ezt a szerzők is hangsúlyozzák – hogy mi az, ami a bibliából bekerült a „másik" bibliába, és mi az, ami onnan „hiányzott"; ezért más forrásokból jutott és őrződött meg a világkép illetve folklór részeként, hogy teljes legyen a vallás népi tudatban betöltött normanyújtó és világmagyarázó szerepe. Ami a „világmagyarázatot" illeti, feltűnő – a kanonikus bibliától eltérő – tartalmi jellegzetesség a teremtés végighúzódása az egész művön. Az eredetmítoszok és mondák az egész tematikát végigkísérik, az „első" teremtéstől Noén át Krisztusig és Szent Péterig, nemcsak a bogumil tanok hatásaképpen, hanem egy archaikus mitologikus gondolkodás dualisztikus rendszerét is tükrözve. Ugyane dualisztikus világrend őrzője az Isten és az Ördög, a bűn–bűntelenség, az ég–föld, menny–pokol polarizáció. Másrészt bizonyára nem véletlen az Ószövetség hősmondai és mesei kalandjainak (Mózes, József, Dániel) gyakori előfordulása – akár közvetlen bibliai átvételként, akár már régóta az európai népmesekincs részeként létező mesei motívumként; de törvényszerű a Jézust és Máriát „emberként" bemutató legendák nagy száma is, amelyekben pl. Mária – mint bármelyik falusi asszony – mos, vagy szárítja a Kisjézus pelenkáit. Különösen feltűnő az Újszövetség alakjainak a paraszti értékrendben betöltött viselkedésszabályozó szerepe, akár bibliai, akár más eredetű példázatokban való megjelenítésükkel.

A szerzők utószavukban részletesen kitérnek a *Parasztbiblia* egyik legfontosabb – további kutatások kiindulópontjául szolgáló – tanulságára: a szájhagyományozás témánként, illetve műfajonként változó törvényszerűségeire, a történetek népi elbeszéléskincsbe kerülését kísérő műfaj- és funkcióváltás kérdéseire. Nyilvánvalóan másképp hagyományozódik, variálódik egy Európa és Előázsia egészén régóta elterjedt vándormonda (pl. a szőlő teremtésmondája), mint a közelmúltban megismert bibliai történet, amelyet elmondója éppen csak kiszínez helyi és egyéni aktualitásokkal, de megtartja a bibliai alaphelyzetet, sőt a történet hittételekben betöltött szerepét is. Előbbiek egyöntetűen, illetve helyi változatokban ismert szövegeivel szemben az utóbbiak a jelenkori elbeszéléskultúra szabályszerűségeinek egyéni oldalát, a különböző adatközlők saját nyelvi kultúrájának szintjét is tükrözik.

A könyv legfőbb értéke – a gazdag, eddig „bibliai" összefüggéseiben nem ismert anyag közlése mellett – éppen ezeknek az anyagban rejlő kutatási témáknak a kijelölése.

Pócs Éva

Lengyel András: A Szegedi Fiatalok dudari falutanulmányozása.
Szeged, 1985. 361. (Szeged Művelődéstörténetéből 2.)

A Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának rendezésében 1937. szeptemberében a Veszprém megyei Dudar községben került sor az 1930-as évek falukutató mozgalmának egyik legnevezetesebb eseményére. A nevezetességet az adta, hogy a magyar résztvevők mellett ott voltak a londoni Le Play House szociológiai intézet munkatársai, valamint a neves német etnológus, Richard Thurnwald, ugyancsak munkatársaival. Ez a nemzetközi jellegű kutatóút és konferencia egyébként – Gáspár Zoltán szavaival –

„a kollégium hallgatólagos búcsúja" volt. A szervezetileg akkor már szétesőben lévő tagság együttesen nem lépett föl többé. Lengyel András a Buday György nőtestvérénél fennmaradt levelezésre és a korabeli sajtóra alapozta tanulmányát, ami így jóval több ismeretet nyújt az eseményről, mint a korábbi híradások. Sajnálható, hogy épp a fő szervezőt, Tomori Violát nem tudta elérni. Ezért több pont homályban maradt: miért esett éppen Dudarra a választás; kik voltak pontosan a résztvevők; mi volt a részletes program? A lendületes és a részletekre kiterjedő írásban szívesen olvastunk volna még Thurnwald további magyarországi kapcsolatairól, s ha volt, a dudari falutanulmányozás „utóéletéről" is.

K.L.

Luby Margit: Népmondák Szabolcs-Szatmárból.
Ujváry Zoltán elő- és Farkas József utószavával. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1985. 96 l. (Folklór és etnográfia 21.)

Luby Margit (1885–1976) a két világháború közötti időszak eredményes néprajzi gyűjtője kéziratos anyagának egy részét – halála előtt nem sok idővel – megvásárolta a Szabolcs-Szatmár megyei múzeumi igazgatóság. A hagyatékból jelentettek meg a szerző századik születésnapjának tiszteletére egy korábban nyomdakész állapotú kéziratot. Maga a kézirat „Történelmi mondák és hagyományok" címmel Luby Margittól rövid, gyűjtői tapasztalatait összegző bevezetést, 116 szöveget, valamint két függeléket tartalmaz. A szövegek túlnyomó része történeti monda, csupán néhány akad köztük, mely hiedelemtörténetnek vagy egyszerű elbeszélésnek minősülhet. Eredetük és esztétikai értékük különböző. Igen sok köztük a folklorizáció, de számos szöveg valós történeti emlékezetre épül. Luby Margit kronológiai sorrendben rendezte el őket az Árpád-kortól a kései feudalizmusig, sőt Rudolf trónörökös históriájáig. A kötethez Ujváry Zoltán írt a szerzőt melegen méltató előszót. Az utószó Farkas József munkája, aki a kézirat megvásárlásának körülményeit mondja el, érdekes adatokat szolgáltatva Luby Margit életrajzához.

K. L.

Magyar–észt közmondások és szólások német, angol és latin megfelelőikkel.
Ungari–eesti vanasõnu ja kõnekäände saksa, inglise ja ladina vastetega. Dictionary of Hungarian–Estonian proverbs with their German, English and Latin equivalents and Cheremis appendix. Összeállította Paczolay Gyula. MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Veszprém, 1985. 273 l.

A kötet az 1985 nyarán a Komi Autonóm Köztársaság fővárosában, Sziktivkárban megtartott hatodik nemzetközi finnugor kongresszus tiszteletére jelent meg. Ám nem a nyelvrokonság bizonyítása vagy reprezentálása a célja, sokkal inkább azt mutatja be, hogy a magyar és az észt proverbiumok egyugyanazon európai kulturális kincshez tar-

toznak. A betűrendbe szedett 624 szólás és közmondás hasonlósága többnyire a bibliára és a középkorban elterjedt latin iratokra vezethető vissza. A megfogalmazásbeli és kifejezési különbségeket pedig a nyelvek egyedi sajátságai, a környezet eltérő volta és más történelmi indokok magyarázzák. A szerző hatalmas gyűjtő és filológiai rendszerező munkát végzett, vállalkozása egyedülálló. Nemcsak a címben jelzett változatokat találjuk meg az egyes magyar és észt szövegek mellett, hanem az ezeken a nyelveken föllelhető variánsokat és más európai nyelvek idevonható alakjait is. Függelékként áttekinthetjük a „Nem mind arany, ami fénylik" harminchat nyelven közölt változatait. A kötetet Bereczki Gábor előszava és egy hosszabb angol nyelvű szerzői bevezető, valamint számos különböző, az eligazodást jól segítő mutató kíséri.

Kósa László

Magyar ráolvasások. I–II.
Összeállította Pócs Éva. Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Budapest, 1985. 729 l.

A ráolvasás a magyar folklór egyik legjobban dokumentált műfaja. A középkor végéig ismerünk viszonylag nagy számban hiteles szövegeket, és a nyelvterület néhány pontján ma is gyűjthetők újabb változatok. Mivel azonban ezek a szövegek többnyire rövidek, kevés köztük a költői megformáltságú, rendre kimaradtak a népköltési gyűjteményekből vagy csak szerény helyet kaptak bennük. A tudományos kutatás sem fordított sok figyelmet vizsgálatukra. A hiányt pótlandó, Pócs Éva hosszabb ideje foglalkozik a ráolvasások összegyűjtésével és összehasonlító kutatásával. Kisebb résztanulmányok után most két kötetbe rendezve bocsájtotta közre az eddig publikált és archivált anyag nagy részét. A folyamatosan lapszámozott két kötet bevezetője a műfaj rövid jellemzése, eredetének fölvázolása és a ráolvasások funkciójának bemutatása után jórészt a hatalmas anyag rendszerezésének szempontjait, a tizennyolc típuscsoport jellemző jegyeinek ismertetését tartalmazza. Az utóbbiak a következők: I. Egyszerű óhajtó és parancsoló formák; II. Párhuzamos kívánság: hasonlat; III. Párhuzamos kívánság: ellentét; IV. Párhuzamos kívánság: lehetetlen feltétel; V. Feladat hiedelemlénynek; VI. Kijelentő formák; VII. Számlálás; VIII. Cselekményre utaló kijelentés; IX. Cselekményre utaló kijelentés + elküldés/fenyegetés; X. Cselekményre utaló kijelentés és/vagy határidős fenyegetés; XI. Fohász, parancs „közbenjárókhoz"; XII. Ténymegállapító felsorolás + óhajtó, parancsoló ill. fohász(áldás)átok formák; XIII. Parancs, fenyegetés, kívánság egyházi átok/áldás formájában; XIV. Vallásos fohász, ima hivatkozás; XV. Epikus szövegek; XVI. Értelmetlen szövegek, amulettek; XVII. Varázsigék; XVIII. Játékos mondókák. Az óriási, többezer szöveget tartalmazó gyűjtemény további alcsoportokra és még kisebb egységekre bomlik. A rendszerezett anyagot a gyűjtők, a lelőhelyek, és minden forrás pontos jegyzéke követi. Találunk még a kötetben földrajzi mutatót és ráolvasások célja szerinti tárgymutatót, valamint egy külön időrendi listát az 1850 előtt feljegyzett szövegekhez. A kötetekhez hosszabb angol nyelvű összefoglaló és a tizennyolc stíluscsoportot mutatványanyaggal bemutató angol melléklet csatlakozik.

A kiadvány az MTA Néprajzi Kutató Csoportjában készült és a „Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása kutatási főirány" programjának keretében jelent meg. A magyar folklór műfajok közül jelenleg a ráolvasás férhető hozzá legteljesebben és legkönnyebben. A kapcsolódó további szövegfolklór- és hiedelemkutatások remélhetőleg gazdag eredményeket fognak föltárni.

Kósa László

Magyar tájak néprajzi felfedezői.
Válogatta, szerkesztette, az életrajzokat és a bevezető tanulmányt írta Paládi-Kovács Attila. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1985. 485 l. (A magyar néprajz klasszikusai)

Jól ismert, hogy akár a többi közép-európai országban, Magyarországon is nemzeti romantika ringatta a néprajztudomány bölcsőjét. Ezen belül legalább három gyökere van a táj- és népismeret kibontakozásának. A legkorábbi a romantikus gondolkodást oly jellemzően kísérő tájdivat. Egy másik ösztönzés szerint azért kell megismerni a hazai tájakat és népüket, mert kisebb számaránya miatt veszélybe került a magyar nyelv és kultúra, még az értelmiség sem tudja, miféle értékeket őriz a hon. Végül a harmadik összetevő szorosan összefügg az előzővel. A kialakuló modern nemzeti tudat kereste a nemzet speciális tulajdonságait, közösségi jellemzőit, a kor nyelvén a „nemzetiséget". Ennek fontos elemét látták a különböző tájak eltérő népi kultúrájában, elsősorban az ott lakó emberek szokásaiban. Az 1820-as évek elejétől a bővülő sajtóban megszaporodtak a táj- és vidékbemutatások. A leíró néprajz ezekben a törekvésekben született meg. Paládi-Kovács Attila válogatása mintegy öt évtized „felfedező" szövegeiből nyújt összeállítást.

A magyar néprajzi tudománytörténetben gyakran idézik kezdetként az esztergomi bencés szerzetes, Szeder Fábián dolgozatát a palócokról, mely a kor neves folyóiratában, a Tudományos Gyűjteményben látott napvilágot 1819-ben. Sokan valóban mintának tekintették Szeder művét. Az újabb, hasonló tárgyú publikációk szerzői szinte kizárólag vidéki honorácior értelmiségiek voltak: több felekezet papjai, tanárok, gazdatisztek, néhány orvos és ügyvéd. Iskolázottságuk és vagyoni állapotuk nagyjából azonos szintű lehetett. Írásaikból kikerekedik a reformkori és a szabadságharc utáni ország népéletének színes, érdekes képe, noha vitathatatlan, hogy az írások keletkezésének változó időpontja és a szerzők tehetségének egyenetlensége bizonyos eltolódásokat okoz. Ez azonban kevéssé zavarhatja az olvasót.

Paládi-Kovács Attila 28 szerzőtől választott ki teljes írást vagy részletet. Mindegyik szerzőről rövid életrajzi összegzést is írt. A teljes fölsorolás helyett hadd álljon itt néhány kiemelkedő példa. Pländer Ferenc Göcsejről írt pompás, kerek ismertetést. Holéczy Mihály a korra való névvel tüntette ki a Csallóközt, amidőn Aranykertként mutatta be olvasóinak. A felföldi írások közül föltétlenül kiemelkedik Balogh Sámuel jó szemmel és stílussal megörökített beszámolója a gömöri lakodalomról, de Kelecsényi József Zobor-vidéki és Sávoly Lajos egri népéletről szóló írása is számot tarthat hasonló minősítésre. Végül az erdélyi magyar népleírás korai gyöngyszemeiként tartjuk számon Kőváry László rövid cikkeit Kalotaszegről és Torockóról. A kötet a külföldi

magyar csoportokról szóló beszámolókkal zárul. Itt olvashatunk a moldvai, a bukovinai és a boszniai magyar telepekről, és érthetetlenül ide kerültek a horvátországi magyarok is.

Kósa László

Magyaró énekes népzenéje.
Egy Felső-Maros menti falu magyar néphagyományaiból Palkó Attila kiegészítő gyűjtését és Zsigmond József szövegkiegészítését közzéteszi Jagamas János. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1984. 254 l.

Kodály Zoltán útmutatásai nyomán az első magyar népzenei falumonográfiát Vargyas Lajos készítette el az abaúji Ájról (1941), munkáját nem sokkal később követte Járdányi Pál könyve a Kolozs megyei Kidéről (1943). Utóbb Magyarországon és Erdélyben megjelentek, illetőleg készültek, de nem mindig jutottak el a megjelenésig újabb zenei falumonográfiák. Jagamas János a teljesség hiányát jelző alcím ellenére ebben a kötetben ezt a sorozatot folytatja. 1954-ig a Szászrégentől északra fekvő Magyaró népzenéje ismeretlen volt a kutatás előtt. Ekkor járt ott a helybéli születésű tanár, a kötet egyik társszerzője javaslatára Jagamas, és megismerkedett az erdélyi magyar viszonylatban kimagasló tudású énekessel, Kocsis Miklós Barabással. Az ő dalkészletét gyűjtötte föl előbb, majd tovább bővítette anyagát a község zenei monográfiája elkészítése céljából. A számszerű eredményekről, melyek a nem népi és nem magyar dallamokat is mutatják, egy táblázaton ad számot Jagamas János, egyébként a kötetben közzétett dallamokat a szerény „Bevezetés" címet viselő, igen részletes és elmélyült tanulmányban elemzi. Az egyes csoportok a következők: gyermekdalok (1–35), siratók (36–38), népdalok: régi ötfokú dallamok (39–80); régi penta-, hexa- és heptachord népdalok (vegyes réteg 81–102); jaj-nóták (103–108); új stílusú népdalok (109–222), régi táncdallamok (223–225), régi műzene népi változatai (226–228), alkalomhoz kötött dalok (229–238). Az elemzés hozzá kíván járulni a magyar népdalok eddig ismert osztályozásához, típusainak részletesebb és finomabb ismeretéhez, továbbá számos más kérdéshez. A kötet tudományos használhatóságát melléklete és egész rendszert alkotó mutatósorozata mélyíti el: jegyzetek a dallamokhoz, zenei mutatók (sorvégző hangok és szótagszám szerint), szövegek műfaji mutatója, adatközlők mutatója, szójegyzék, cím- és szövegmutató.

Kósa László

Magyarország és Erdély képekben. I–IV.
Pest, 1853. [1854] Az Állami Könyvterjesztő Vállalat reprint kiadványa, I–II. Az utószót írta: Kósa László. Budapest, 1985. 132, 163, 140, 130 l.

Különböző témájú írások gyűjteménye ez az eredetileg négy, az ÁKV reprintjében most két kötetben napvilágot látott mű, amely leginkább a korabeli „divatlapok"-hoz

hasonlítható. A kiadvány egykori szerkesztőinek, közzétevőinek, Vahot Imrének és Kubinyi Ferencnek – az előszó szerint – nem kisebb célja volt, mint „. . .Magyarország és Erdély múlt és jelen állapotját természettani, történeti, állam-, föld-, népismei és szépirodalmi tekintetben, hű leírások és képek által, nem csak bel-, de külfölddel is körülményesen, alaposan megismertetni", továbbá: „. . .nemzetünk anyagi, szellemi haladásának fokozatait, eredményeit, mint egy nagy tükörben felmutatni". Noha a magasztos és gigantikus vállalkozás, amelyet több, mint tíz kötetre terveztek, torzóban maradt, az 1853-ban megjelent I–II., majd az 1854-ben kiadott III–IV. füzetet már nem követte folytatás, a kiadvány a maga korában így is a nemzeti öntudat őrzője és a nemzeti önismeret egyik forrása volt; a mai olvasó számára pedig igen tanulságos kordokumentum.

Földrajzi egységek, városok több szempontú leírása, régi perek, oklevelek ismertetése, ipartörténeti, művészettörténeti, néprajzi, nyelvészeti, régészeti érdekességek, híres magyarok életrajza éppen úgy megtalálható az írások között, mint füvészettörténeti munka, lírai vers vagy rege, s ezzel a négy kötet tárgykörét korántsem merítettük ki. A szerzők közé a XIX. század nevezetes tudósai tartoznak, például Érdy János és Kubinyi Ágoston. A kiadványt, címének megfelelően, számos kép gazdagítja.

K. P.

A Malonyay hagyaték – The Malonyay Bequest.
A Gödöllői Művelődési Központ által 1982-ben kiadott „A Malonyay hagyaték" című kiadvány bővített utánnyomása az MTA–SOROS Alapítvány támogatásával. Bodor Ferenc előszavával. Kiadja a Gödöllői Művelődési Központ, Gödöllő, 1985. 16 l., 10 tábla fénykép, 51 rajz és mintalap.

A századelő legnagyobb népművészeti gyűjtői vállalkozása a Malonyay Dezső nevével fémjelzett *„A magyar nép művészete"* ötkötetes sorozata volt. Ennek a megismételhetetlen, értékes munkának az eredeti fényképfelvételei, nyomdai kliséi, rajzvázlatai és a munka során összegyűjtött tárgyi anyaga sajnálatos módon majdnem teljes egészében szétszóródott, elkallódott. Az elsősorban az Iparművészeti Főiskolán megmaradt töredékeket állították ki az 1982. évi gödöllői kiállításon (fényképek, rajzok, textilek, korabeli másolatok). A mostani kiadvány a kiállítás katalógusának bővített, angol összefoglalóval kísért változata. A szerkesztő, Bodor Ferenc írt hozzá tanulmánynak beillő bevezetőt, melyben az ötkötetes vállalkozás történetét tekinti át és bemutatja Malonyay Dezső alakját. Írásának külön értéke levéltári és sajtódokumentumok feltárása. Közli például Herman Ottó szakvéleményét a kötetek esetleges angol nyelvű kiadásáról. Végül a fényképek néprajzi értékét elemzi. A kiadvány értékes hozzájárulás a századelő magyar művelődéstörténetének pontosabb megismeréséhez.

K. L.

„Megérett, megérett Écs hegyén a szőlő. . ."
Népdalok és mondókák Écsről. Gyűjtötte, összeállította, bevezető tanulmánnyal, adattárral és dalszövegmutatóval ellátta Barsi Ernő. Győr, 1985. 220 l.

Écs község Győr megyében, a megyeszékhelyhez közel, Pannonhalma szomszédságában fekszik. Lakosságának nagy része ingázással keresi megélhetését Győr üzemeiben és más munkahelyein. Ebben a helyzetben – a szerzővel egyetértőleg megállapítható – valóban gazdag folklórt őriznek még az 1920-as és 30-as években született écsi korosztályok. Barsi Ernő elsősorban tőlük, az 1960-as évek óta folytat a községben népzenei gyűjtést. Munkájának gyümölcse a kötetben kiadott hetvenhat dallammal ellátott szöveg. Bevezetőként Barsi tartalmas dolgozatot készített a falu zenei életéről, melyben jellemzi a zenei hagyományokat, értékeli a község folklórjának közelmúltbeli állapotát, általában a tradíció életformáját és elmúlását. A tulajdonképpeni gyűjtemény után következő „Adattár" nem egyszerűen a közölt népköltési darabok legfontosabb adatait tartalmazza, hanem a közelmúltig eleven emlékű népszokások, lírai dalok és gyermekjátékok rövid leírását is adja. Ismerteti az adatközlők életét, tudását, a hagyományokhoz való viszonyát. Barsi 1973 óta vezeti az écsi pávakört. A dalgyűjtemény közreadása szorosan összefügg ezzel a tevékenységgel. Részint azért, mert a legjobb énekesektől származik, részint az új nemzedékeknek is szeretné a régi, feledésbe merülő dallamokat megtanítani. Az anyagot a következő egységekbe csoportosítva találjuk: gyermekjáték-dalok, jeles napok dalai, katonadalok, szerelmi dalok, summásdalok, balladák, bordalok. Orbán László helyi iskolaigazgató a község történetéről és jelenlegi állapotáról összeállított írása egészíti ki a kötetet.

K. L.

Mezővárosi kultúra Heves megyében.
Szerkesztette Petercsák Tivadar. Budapest–Eger, 1985. 93 l. (Néprajzi tájkonferenciák Heves megyében 3.)

A magyar városfejlődés egyik jellemzőjéről, a mezővárosról az eddigi néprajzi kutatások elsősorban az Alföldről tártak fel ismereteket. Ezért választotta a TIT Heves megyei Szervezetének néprajzi szakosztálya 1974 tavaszán Egerben megrendezett tájkonferenciájának témájául az észak-magyarországi mezővárosokat, melyeket az alföldi állattartó megfelelőikkel szemben a szőlőmonokultúra jellemez.

Orosz István bevezető tanulmányában a mezővárosok észak-magyarországi típusait történeti szempontból határolta el, az intenzív termelést igénylő bormonokultúra és kereskedelem mellett a kézműipar, az uradalmi központok és kulturális centrumok mezővárosi fejlődést befolyásoló hatásai figyelembevételével. A Heves megyei mezővárosok vásárainak jellemzőit, a korábbi évszázadok árucseréjére utaló történeti adatait vette számba *Dankó Imre*. Eger város településnéprajzi kutatásainak tanulságai révén mutat rá a mezővárosi sajátosságokra *Bakó Ferenc* történeti megközelítésű feldolgozásában. Az egri népviselet múlt század közepi rekonstruálására és későbbi változásainak meghatározására vállalkozott *Cs. Schwalm Edit*. Megállapítása szerint az egri

viselet a múlt század közepén az ország egyik legdíszesebb, de parasztos jellegű öltözete volt.

A városi iparosság kérdésével több szerző foglalkozik. *Csifféry Gergely* az egri szűrszabó iparról, az egri cifraszűr készítéséről és jellemzőiről nyújt érdekes adatokat, *Löffler Erzsébet* az egri kádárcéh tevékenységét rekonstruálja egy 18. század eleji céhlevél alapján, *Flórián Mária* pedig a gyöngyösi szűcsök és szűrszabók kézművesipari jelentőségét értékeli. A mezővárosi és a paraszti kultúra összefüggéseit *Kecskés Péter* a Gyöngyös környéki szőlőművelésben: a szakismeret és a művelési technikák alkalmazásában, illetve az önirányítású lokális közösségek tevékenységében mutatja ki.

Selmeczi Kovács Attila

Nagy Jenő: Néprajzi és nyelvjárási tanulmányok.
Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1984. 389 l.

A kolozsvári Nagy Jenő Csűry Bálint debreceni egyetemi tanár, a magyar nyelvjáráskutatás kiemelkedő, iskolát teremtő munkásságának folytatója, a professzor személyes tanítványa. Köztudott, hogy Csűry a dialektológiát a néprajzzal, különösen annak tárgytörténeti alapozottságú stúdiumaival kötötte össze. Nagy Jenő mindkét ágazat kiemelkedő szakemberévé vált, ugyanakkor a gyakorlati pedagógia, a magyar nyelvtantanítás is művelt területe volt. Ez a kötet azokat a legfontosabb nyelvészeti és néprajzi írásait foglalja egybe, amelyek a társszerzőségével készült kászoni székely, kalotaszegi, szilágysági, Kis-Küküllő menti és moldvai csángó monográfiákon kívül készültek.

Az, hogy az egyetem kapuján kilépő fiatal Nagy Jenő elsősorban a magyar–német, erdélyi lévén, közelebbről a magyar–erdélyi szász nyelvi érintkezések kutatója kívánt lenni, nagyon szükséges vállalkozás volt. De ha valaki a 30-as években germanistának készült, méghozzá olyan területen mint a nyelvjárás-kutatás, súlyos problémákkal kellett szembenéznie. Az, ami számunkra az önismeretet és a megmaradást szolgálta, a német birodalomban éppen nem békés célok uszályába került, anyagától függetlenül a más népeket maga alá gyűrő terjeszkedés eszméjéhez is fölhasználhatták. Nagy Jenő azonban ellenállt a ragálynak, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy évtizedek múltán ismét publikálhatta beszámolóit a nyelvjáráskutatásról. Tegyük hozzá: közben a második világháború utáni évek sem kedveztek a germanista munkájának továbbviteléhez.

Ma már túlzás nélkül elmondható, hogy Nagy Jenő első magyar–német dolgozatai az erdélyi szászokkal foglalkozó kapcsolattörténeti irodalom megbecsült fejezetei, egyúttal maguk is kapcsolattörténeti tények. A német nyelvjáráskutatás történetéből levonható eszmetörténeti és módszertani tanulságok a szász tudományossággal kapcsolatba hozva, sorozatnyi közvetlenül átgondolni valót kínáltak a magyar tudós számára. A jelenre tekintve meglátta, hogy a szászokhoz képest mekkora adósságai vannak Erdélyben a magyar nyelvésznek a nyelvatlaszkészítés, a szótárírás és a helynévkutatás területén. Nem kevésbé mutatkozott példának a helyismereti-néprajzi irodalom sem.

Az erdélyi szász nyelvi öntudat gyökerei a reformációig és a humanizmusig nyúlnak vissza és nagyon erősek voltak. Tény, hogy a népvándorláskori gótok és a szászok közötti népi folytonosság gondolata a későközépkor polihisztori okoskodásában merült föl s a szászok meglátták benne a kihasználható politikai eszmét, hogy ők nem a királyi kegynek, hanem őslakos voltuknak köszönhetik feudális kiváltságaikat. Tudott dolog, hogy hasonló ideológiák az Adria és a Balti-tenger közötti térségben előbb-utóbb több helyen is fölmerültek. Ilyen volt a hun–magyar rokonság és ilyen ma is a dákoromán kontinuitás eszméje. Nem lebecsülendő történeti tény, hogy a német nyelvtudományban föllépő kritikai áramlat hatására a szászok akkor szakítottak népvándorláskori nyelvi-etnikai eredetmagyarázatukkal, amikor a románoknál épp erőre kaptak tudománytalan elképzelések. De az is jellemző, hogy a szászok körében ismételten akkor elevenítették föl a romantikus őstörténetet, amikor a két háború között újult erőre kapott a történelmi jogokra hivatkozás.

Igen fontos Nagy Jenő néhány, közvetlenül magyar–szász kulturális érintkezéssel foglalkozó tanulmánya. Ezeken kívül sajnálatosan kevés dolgozat készült a magyar–szász kulturális kapcsolatokról. Pedig az erdélyi művelődés, különösen a népi kultúra alakulása nem érthető igazán szász kölcsönhatások vizsgálata nélkül. A gótika és a reneszánsz termékenyítő befolyása az építkezésre, lakáskultúrára, öltözködésre, szokásokra eddig csupán néhány vonatkozásban ismert. Hozzá kell tennünk, hogy a szász tudomány sem tett sokat a kutatások fellendüléséért. Az egykori rendi érdekellentétből a modern nemzeti érzés kialakulása is örökölt, a magyar–szász viszony hagyományosan feszült maradt még a két világháború között is.

Az eddig méltatott tanulmányok csak mintegy felét teszik Nagy Jenő gyűjteményes kötetének. A másik rész az erdélyi magyar népi életformával foglalkozó leíró cikkekből áll. Ezen belül egységet alkot egy havasalji kalotaszegi falu, Magyarvalkó népnyelvének és népi kultúrájának részleges feldolgozása. Kalotaszeg mintegy évszázada szinte az erdélyi magyar társadalomtudományok „laboratóriumának" számít. Nagy Jenő a vidék kevésbé ismert arculatát mutatja be, a kézműves és a háziipari ágazatokat, mint a kedvezőtlen földrajzi körülmények között élő nép fontos létfenntartó tevékenységét. Az öltözködéssel kapcsolatos foglalkozások emlékeztetik az olvasót arra, hogy a szerző az erdélyi néprajzi tájmonográfiák népviseleti fejezeteit írta. Még néhány kisebb dolgozat és emlékezés is helyet kapott a kötetben, melynek azonban a magyar–szász vonatkozások jelentik a súlypontját.

Kósa László

Némedi Dénes: A népi szociográfia 1930–1938.
Gondolat Kiadó, Budapest, 1985. 320 l.

A falukutatás, a szociográfia előzménye évtizedekkel korábban kezdődött Magyarországon, mint a címben meghatározott évek. Előzményei a századfordulóig nyúlnak, de jószerivel alig ismerjük részleteiben a különböző irányú szociális segítő, majd a falut, a vidéket, a parasztságot közelebbről megismerni kívánó törekvéseket. A könyv visszapillant rájuk, részletes elemzés tárgyául azonban csak az 1930 és 1938 közötti majdnem egy évtizednyi idő termését választja. Ekkor született meg és ért gyorsan a

csúcsra a népi szociográfia. A szerzőnek hatalmas korabeli visszhangból és számos utólagos értékelésből kellett kiemelnie könyvének háttéranyagát, a munka fő vonalát azonban mindvégig a legjellemzőbb művek, a legjobb szerzők eszméinek elemzései alkotják. A kötet következetesen eszmetörténeti nézőpontú: az eseménytörténet követésében éppúgy, mint a társadalomkutatói elvek és a szociográfusi szereptudat vizsgálatánál. Némedi nem tagadja a szociográfia szépirodalmi meghatározottságát, azonban tudatosan vállalva az egyoldalúságot, a szépirodalmi értékelést az irodalomtörténethez utalja, nem foglalkozik vele, noha az irodalomtörténeti műelemzés eredményeit az egyes kiemelkedő szociográfiák „vallomásos" jellegénél eredményesen használja föl. Így elmarad a szociográfia műfaji meghatározása, ami az irodalomtörténészeket nem egyszer foglalkoztatta, ellenben még inkább előtérbe kerülnek a műveket összefűző politikai és társadalmi kérdések.

Arra, hogy a népi szociográfia oly erősen korhoz kötött, magyarázatot ad a magyarországi szociológia sorsa. A századelőtől a szociológia nyíltan összefonódva a társadalomváltoztató törekvésekkel, a forradalmak bukásával vereséget szenvedett. A 20-as években a hatalom szemében nemcsak gyanús volt, hanem egy ideig ellenséges is. Általában szűkült a politikai cselekvés lehetősége, ám a társadalmi bajok nemhogy orvoslódtak volna, hanem egyre súlyosbodtak. A 20-as évek második felének ifjúsági mozgalmakkal összefonódó falukutatását, majd a hamarosan megjelenő szociográfiát mint a közvetlen politizálástól elzárt szociális érzelmű értelmiség cselekvési és önkifejező formáját látjuk magunk előtt Némedi könyvében. A figyelem azért fordult a falu és a parasztság felé, mert a forradalmak után elbukottnak látták a polgárságot és a munkásságot is, és azért, mert az ország lakosságának még mindig több mint fele földművelésből élt. Legalábbis a földből kellett volna megélnie. A paraszti életforma csődje azonban hamarosan nyilvánvalóvá vált mindazok számára, akik őszintén megpróbáltak megismerkedni a hazai valósággal. Így lett a népi szociográfia fő kérdése a paraszti polgárosulás. A legjobb művek – Veres Péter, Kovács Imre, Illyés Gyula, Erdei Ferenc, Szabó Zoltán, Ortutay Gyula, Féja Géza könyvei és tanulmányai, valamint a kemsei munkaközösség kötete – a paraszti polgárosulás lehetőségeiről mondott véleményekkel és a kikövetkeztethető jövőről alkotott állásfoglalásokkal válnak el egymástól vagy állíthatók egymás mellé. A korabeli fogadtatásból, a jobb- és baloldali értékelésekből színes, változatos kép bontakozik ki, melyben bőven találunk rokonszenvező vagy ellenséges elfogultságot, félreértést, találó észrevételt, túlzó érzelmi interpretációt egyaránt. Tanulságos, hogy ezek jórésze erősebben-gyengébben ma is jelen van a köztudatban.

Jóllehet a könyv rövid pár esztendőt ölel föl, a szociográfusok írási kedve és a gyors nyomdai átfutás lehetővé tette az utókor vizsgálódó szakemberének, hogy az egyes szerzők viszonylag gyors szemléleti változásait bemutassa. A könyv joggal foglalkozik legtöbbet Erdei Ferenccel, aki legmesszebbre és legmélyebbre jutott a paraszti polgárosulás problémájának elemzésében és a legeredetibb módon értelmezte azt. Némedi azonban őt is, akár a többi szerzőt egyenlő, ugyanazon kritikai szempontrendszerrel méri, szerencsésen elkerülve akár a kortársi, akár a későbbi egyoldalú álláspontokat. A könyv epilógusa vázlatosan nyomon kíséri a szociográfia változását, mintegy sejtetve, hogy a következő esztendők is foglalkoztatják a szerzőt. Valóban: a népi szociográfia – tévedéseivel egyetemben – a 30-as években fontos társadalmi szerepet töltött

be, az általa fölhalmozott ismeretanyagot viszont a szaktudományok máig nem hasznosították igazán. Története a kötet zárókövéül jelölt esztendővel, 1938-cal nem zárult le, a mostani kötethez hasonló alapos elemzésre vár.

Kósa László

Oláh Andor: „Fűbe-fába az orvosság!" (Békés megyei népi orvoslás).
Békés megyei Tanács V. B., 1986. 290 l.

A közelmúltban gyakran találkozhattunk a könyvesboltok polcain Dr. Oláh Andor újabb és újabb munkájával, amelyek az 1–2 évtizede önálló tudományágnak tekinthető etnomedicínával foglalkozó könyvtárat gazdagítják. Ezek közül az egyik legjelentősebb a *„Fűbe-fába az orvosság!"* című nagy terjedelmű munkája, amelyben a népi orvoslás anyagának az értelmezésével és jellemzésével foglalkozik. Gyűjtéseit mint gyakorló orvos az 50-es és a 60-as években végezte Békés megye területén.

A munka önmagában két önálló, mégis szervesen egymásba kapcsolódó részre oszlik, amelyben a második, az adattári rész alapul szolgál az elsőnek.

Az első részben a magyar népi orvoslás formai és tartalmi sajátosságaival, történeti összefüggéseivel, továbbfejlesztésével és felhasználásának lehetőségeivel foglalkozik. Az itt található tanulmányok az utóbbi huszonöt év alatt íródtak, változatlan, esetleg átdolgozott formájukban hazai és külföldi szakfolyóiratokban jelentek meg. Több olyan alapgondolatot tartalmaznak, amelyek újszerű meglátást jelentenek a magyar népi orvoslás kutatásában. Az első tanulmányban megpróbálkozik egy „kategorizációs modell" kialakításával, amelynek alapján az összegyűjtött anyagot, annak „belső rendező elvei szerint" rendszerezi, mégpedig történeti, néplélektani, személyiségtani, szociológiai és orvostudományi szempontból. Kiemeli a népi orvoslás kutatásának célját, fontosságát, s azt, hogy a „természetes gyógymódok (pl. gyógynövények) egyre nagyobb szerepet kapnak az orvosi gyakorlatban".

A második írásban a népi orvoslás anyagát szintén formai szempontból elemzi; mégpedig a népi orvoslás nyelvének, szókincsének sajátosságaival (gazdagság, képi erő, objektivitás-realizmus) foglalkozik. Bemutatja a népi orvoslás nyelvére vonatkozó speciális jellegzetességeket: rámutat a mai népnyelvnek azokra az elemeire, amelyeket a samanizmus korának örökségeként tarthatunk számon, továbbá a magyar orvosi szaknyelv és a mai népnyelv viszonyára, a népnyelv teremtő erejére és az életbölcsesség népnyelvi megnyilvánulásaira.

A formai vizsgálódások után a harmadik fejezetben a „lelki tartalmak kutatása" következik, ahol is részletesen elemzi a népi orvoslást meghatározó alapelveket, szemléletet és észjárást, s ezek alapján meghatározza az orvoslás történetének korszakait. A népi gyógyszertan, betegségtan, kóroktan, tünettan és kórélettan anyagának, de magának a népi orvoslás szókincsének az elemzése alapján is megállapítja, hogy a népi orvoslás humorális patológián alapul. A humorális patológiai szemlélet alapvető jelentőségére a népi állatorvoslásban mutat rá, de kutatásai alapján bizonyítja, hogy éppúgy érvényes ez a népi emberorvoslásban is. Az orvostudományban a humorális patológia a XVI–XVII. századig volt érvényes, tehát ebből következik, hogy a „mai magyar népi

orvoslás a XVI–XVII. századi kultúrának felel meg". Ennek a megállapításnak a helyességét a kiadványban található további tanulmányaiban kifejtett gondolatok is bizonyítják.

A pszichoszomatikus szemlélet és a népi orvoslás viszonyával foglalkozó írás mottójául a szerző Elekes György következő gondolatát választotta, amely Oláh Andor munkájának miértjeként is tekinthető: „Az orvostörténelem feladata az, hogy megteremtse a régi és a mai kutató és gyógyító orvosi tudomány között a történeti folyamatosságot, előmutassa a régi eredményeket és a megszakított logikai gondolatsorokat, hogy azt újra végigjárva, esetleg meglepő eredményekre bukkanjon." Ebben a fejezetben mutat rá a népi terápia és a népi kóroktan pszichoszomatikus jellegére, amely a pszichoterápia, a szomatikus terápia jelentőségében, az optimális orvos–beteg viszony kialakításában, a gyógymódok hatékonyságában és a hármas ősi egységtörvényben (gyógyító ember, erőtér, gyógymód) nyilvánul meg.

Az ötödik, „Kend meg a nyakam, a te kezed hasznos" című tanulmányban egy orosházi kenőasszony tudományát írja le. Összehasonlítja a mai népi gyógyászati anyagot Pápai Páriz Ferenc *Pax Corporis* című munkájából vett példákkal, s megállapítja, hogy a népi orvosló gyógyító módszere a természetes gyógymód rendszernek felel meg; s itt hívja fel a figyelmet arra, hogy ennek a rendszernek a megismeréséhez nagy szükség van „a népi orvoslásra vonatkozó alapos és széleskörű gyűjtésre".

Hasonló problémákkal foglalkozik a kötet további fejezeteiben is. Az egyikben párhuzamot von a hippokratészi orvosi hagyomány és a mai magyar népi orvoslás, a másodikban és a harmadikban pedig a Békés vármegyei pestis-, kolera- és himlőjárványok körülményeinek leírásával a XVI–XVII. századi orvostudomány és a magyar népi orvoslás között. A tanulmánykötet utolsó dolgozata a népi orvoslás gyógynövény gyógyszereivel foglalkozik, kiemelve a két legnépszerűbb házi orvosságot, a fokhagymát és a vereshagymát.

Az adattári anyag 84 adatközlőtől, 31 Békés megyei helységből származik. A népi orvoslás anyagának tulajdonságait mérlegelve, pontos munka eredményeként a következő felosztásban közli itt az adatokat: az első négy fejezetben sorra veszi a népi anatómiára és az alkattanra, a népi élettanra és kórélettanra, a népi kóroktanra és a népi tünettanra vonatkozó adatokat. Az ötödik fejezetben az egyes betegségek és gyógyításaik találhatók.

A népi gyógyászat történetében meghatározó jelentőségű, színvonalas kiadvány értékét emeli a zárórészben található gyógynövényjegyzék, a német nyelvű összefoglaló és a fényképfelvételek gazdag csoportja.

Danter Izabella

Ortutay Gyula: Magyar népköltészet.
Népballadák. Népmesék. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985. 374 l.

Ortutay Gyula halála után több mint hét esztendővel jelent meg ez a kötet. Utolsó, be nem fejezett munkája, valójában tisztelgés emlékének, nem önálló alkotás. A száz balladaszöveg átfogja a magyar balladakincset, a harminc mese meg sem közelíti, hogy

képet adjon a magyar népmesék világáról. A két kísérő tanulmány korábbi Ortutay-írásokból formálódott, maguk a népköltési darabok is klasszikus régi, többnyire sokszor publikált darabok. A kötet egy meg nem valósult népművészeti sorozat tagjának készült. Ortutay súlyos betegsége miatt már csak körvonalazhatta elképzelését, a sajtó alá rendezés munkáját két tanítványa, utóbb munkatársa, Kovács Ágnes és Kríza Ildikó végezte el. Ők írták a tudományos igényű jegyzeteket is. Maga a posztumusz kötet különben nem tudományos célból készült, szerepe az, hogy időről időre friss kiadásban kerüljön az olvasó kezébe a klasszikus magyar népköltészet.

Hungarológiai szemléről lévén szó, föl kell vetnünk egy nem közömbös kérdést, mely időnként fölbukkan magyar néprajzi kiadványokban: magyar néprajzi tárgyú írásokhoz, tanulmányokhoz nem magyar témájú illusztrációk kerülnek. A mostani kötet szép nyomdai megtervezése Szántó Tibor munkája. Ő állította össze képanyagát is, negyvenegy, a budapesti Néprajzi Múzeum fényképtárából való, részben a századfordulóról, részben a két világháború közötti időből származó felvételt. Legalább is szakmai jártasság alapján erre az időszakra lehet következtetni, mert az aláírások pontatlanok, hibásak, olykor érthetetlenek. El kell ismerni, hogy a képek többségét még nem, vagy nagyon régen közölték, noha fejtörést okozhat az olvasónak, hogy mi közük lehet ezeknek a népmesékhez és a népballadákhoz. Nyilvánvaló, hogy ezt a két műfajt igen nehéz néprajzi anyaggal illusztrálni. Ám mindez nem magyarázat arra, hogy – valószínűleg dekorativitása miatt – jelentékenyebb számú magyarországi nemzetiségi anyagot találunk köztük. Vajon tényleg mit keres ebben a kötetben a rézbányai román turkajárás, vagy az ugyancsak román lupényi bányásztemetés, a Nagyszeben környéki szász „májusfa tánc" és így tovább? Nemcsak anakronizmusról van szó. Mit szólna a magyar olvasó fordított esetben, ha román vagy szlovák néprajzi kiadványokban magyar néprajzi felvételeket találna illusztrációul? Mindezt el lehetett volna kerülni a fényképanyag szakmai lektorálásával.

Kósa László

Palkó Attila–Portik Irén–Zsigmond József: Felső-Maros vidéki varrottasok.
Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1985. 44 l., 82 t.

A Szászrégen környéki magyarság hímzéseire az 1940-es évek elejéig nem figyelt föl a néprajzi kutatás, addig csupán a helyi, erdélyi sajtóban jelent meg róluk szórványos híradás. Észak-Erdély visszacsatolása után Palotay Gertrud és Szabó T. Attila foglalkoztak az ismeretlen vagy ismeretlenebb, addig méltatlanul elhanyagolt erdélyi hímzések vizsgálatával. Palkó Attila magyarói születésű tanár pedig az 1950-es évek elejétől gyűjtötte össze a most kiadott album törzsanyagát, melynek gyarapításában sokat segítettek szerzőtársai.

Albumban bemutatott hímzések két falucsoportból származnak. Magyaró, Disznajó, Holtmaros és Marosvécs Szászrégentől északra, a Maros völgyében helyezkednek el. A szakirodalom voltaképp ezeket a településeket ismeri Felső-Maros vidékieknek. Beresztelke, Kisfülpös, Nagyfülpös, Tancs, Unoka, Toldalag, Póka, Nagyercse, Vajdaszentiványszintén a Maros folyása közelében, de jórészt attól kissé távolabb, Szász-

régentől délnyugatra, a Mezőségen fekszik. Az utóbbiak népművészetéről a mostani kiadvány az első nagyobb mértékű híradás.

Noha a kiadás elsődleges céljai között találjuk a visszajuttatás törekvését – nemcsak a falvak még hímezni kész asszonyai és leányai számára, hanem szakkörök vagy egyéni kézimunkázók örömére is –, a 271 mintát bemutató lapokat megelőző szöveges rész tudományos igénnyel készült. A Felső-Maros menti hímzések virágkora, fejlődésüknek mintegy a csúcspontja az 1850–1900 közötti évtizedekre esett. Jelképes, hogy az 1901-ben Marosvásárhelyen rendezett ipari kiállításon kerültek először nagyközönség elé, s szinte ez időtől kezdődött hanyatlásuk, eltűnésük. A két esemény közt nem okozati összefüggés áll fenn, hanem a népi kultúra iránti érdeklődés törvényszerűsége tükröződik. Mint sok más esetben, erre a népművészeti alkotásra is akkor terelődött rá – akkor még csupán a helyi – figyelem, amikor már nem volt igazán eleven. Az 1880-as évektől tevékenykedett Kalotaszegen Gyarmathy Zsigmondné, az ottani hímzés nagy hírnevének megalapozója. Vele párhuzamosan Magyarországon még jónéhányan dolgoztak azon, hogy egy-egy hímzést az akkor mutatkozó kereslethez igazodva háziipari ágazattá formálva mentsenek meg az enyészettől. A Felső-Maros menti falvaknak is akadt egy református papné pártfogójuk, neki azonban több okból – valószínűleg a vidék távoli fekvése, félre eső volta miatt – nem sikerült piacot találnia és a hímzéseknek nagyobb karriert biztosítania. A hímző gyakorlat – sorvadása ellenére – azonban a közelmúltig sem halt el teljesen. Néhány lelkes helybeli pedagógus szorgalmazta életben tartását.

Az album táblái alapos betekintést nyújtanak a túlnyomólag piros és kék, illetőleg piros-fekete, ritkábban piros-kék hímzések világába. A régi rétegben valóban kitapintható a történeti stílusok, a nemesi udvarházak varrottasainak hatása, szász és román kölcsönhatások is mutatkoznak, és végül föltűnnek a legújabbkori polgári-városi naturális minták is. A bevezető tanulmány régi és új típus szerint választja szét a mintakincset; ez az osztályozás azonban nem fedi a magyar néprajzi szakirodalomban megkülönböztetett régi és új stílus fogalmát, inkább egy régies, tradicionálisabb és egy újabb, erősen városias befolyás alatt álló ízlést tükröz.

Mind a közművelődési, mind a tudományos követelményeknek megfelelően találunk a szöveges részben ismertetőt a minták szerkezeti fölépítéséről, a hímzés alapanyagáról, a hímzés helyéről és funkciójáról (párnák, abroszok, női és férfi ingek, lepedők, halottas lepedők) és az öltésmódokról. A közölt mintarajzokat szintén részletes, katalógusszerű leírás és harmincegy fénykép előzi meg.

Kósa László

Péntek János–Szabó Attila: Ember és növényvilág.
Kalotaszeg növényzete és népi növényismerete. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1985. 367 l.

Humán érdeklődésű biológus és biológiai érdeklődésű nyelvtudós baráti társulása kellett ahhoz, hogy ez az általuk *etnobotanikai*nak vagy *etnogeobotanikai*nak nevezett könyv megszülessen. A sikerhez mindkettőjüknek földrajzkutatónak, néprajzkutatónak

és történésznek is kellett lennie. A tudományközi együttműködésnek, melyről manapság annyit beszélnek, így jöhetett létre ez, a magyar nyelven páratlan irodalmi alkotása.

1972-től mintegy évtizeden át folytatták az adatgyűjtő munkát. Ennek során 984 kérdésből álló kérdőívet kérdeztek ki 251 embertől, a vidék vegyes nemzetiségének megfelelően 168 magyartól és 83 romántól. A nyersanyag a kötet mintegy harmadát kitevő adattárban található meg, tanulságos búvárkodási lehetőséget nyújtva botanikusnak, nyelvjáráskutatónak, etnográfusnak egyaránt.

A bevezető fejezetek a tudományág rövid történetébe engednek bepillantást. Ismertetik a munka lefolyását, bemutatják a táj vázlatos történetét, elhelyezik a térképen, sőt még demográfiai változásokról is tájékoztatnak. Ez utóbbiak egyáltalán nem kedvezőek, különösen a kalotaszegi magyarságra nem. Ez a vidék közel száz esztendeje eljutott arra a fokra, hogy előnytelen természeti feltételek miatt mezőgazdaságból az adott üzemszervezeti és technikai fokon nem tud megélni. Mivel iparosítása sem történt meg, ugyanakkor Erdély egyik korán polgárosuló tájegysége, a magyarok közt sok évtizeddel ezelőtt megkezdődött a születésszabályozás.

A bevezető részek után következő első nagy egységet, a növénytakaróról szóló fejezetsort Szabó Attila írta. Ezt tárgya miatt nem részletezzük. Csupán annyit jegyzünk meg, hogy Kalotaszeg változatos felszíne és domborzati különbségei igen sokféle növénytársulás vizsgálatát tették lehetővé. Nyilvánvalóan más a dombvidék, a középhegység jellegű és az alhavasi táj növénytakarója.

A második nagy egység a szerzőpáros közös munkája, a növényvilág és a népi kultúra viszonyát tárja föl. A növényi gyűjtögetés – talán a már fentebb említett történeti körülmények miatt – itt kevésbé látszik gazdagnak, mint más zártabb és kevésbé polgárosult tájakon. Annál rétegzettebb és változatosabb az ember és a természet találkozásának többi színtere. A növényi gyűjtögetés a parasztkultúrák kiegészítő jellegű területei közé tartozik, ínségben, másodlagos primitivitások fölújulásával elevenedik meg, annál inkább fontos a kerti táplálóknövények és a dísznövények kultúrájának előretörése. A szobanövények, virágoskerti növények vagy a temetők növényzete a magyar néprajzban alig vizsgált tárgy. Különös keveréke az archaizmusoknak és a természethez változatlanul közel élő ember újabb és újabb leleményének az ember- és állatgyógyászat, vagy a növények mesterségbeli, háztartási eszközök valamint játékok számára történő alkalmazása. A szerzők kitűnő megfigyelő készségének és friss szempontjainak tanúja, hogy számbaveszik a jelek, jelzések, továbbá a folklór botanikai vonatkozásait is. Anyaguk oly színes, hogy az ismertetés meg sem kísérelheti bemutatni. Maguk a szerzők is küszködnek a feldolgozás bőségének zavarával. Ezért csupán mutatványszerűen készítették el néhány növény teljességre törekvő kismonográfiáját. Az egyik az *alakoré*, a már-már kipusztultnak hitt primitív búzafajé, melyet valóságos botanikai régészkedéssel találtak meg. A babé és a paszulyé egy európai őshonos és egy hasonló amerikai növény „párharcát" mutatja be. A harmadik a burgonyáé, az újkor talán legfontosabb kenyérpótló növényéé. Kalotaszegi elterjedése talán kétszáz esztendőre tekint vissza. Bekerülésének számos különböző útját változatos népnyelvi megnevezése tanúsítja.

A könyv harmadik nagy egysége a nyelvészeti, a népi növénynevek tárgyalása Péntek János tanulmánya. Az anyag osztályozását és elemzését modern nyelvészeti

iskolák eredményeit hasznosítva végezte el a szerző. Ezután következik a már említett adattár.

Az *Ember és növényvilág* igen nagy tárgyszeretettel és hallatlan szorgalommal készített könyv. Biológiai környezetünk ügye ma köztudottan nagyon fontos, de egy kicsit divatos tárgy is. Ez a munka azonban minden területen újat ad, példát mutat. Arról szól, amit a címe pontosan jelez, az ember és a növényvilág sokoldalú, harmonikus viszonyáról, arról, ami sok helyen megbomlott vagy megbomlani látszik.

A könyvben 158 fényképfelvétel látható. Pompás felvételek, sokatmondó képek, remek illusztrációk. Sajnos, hozzá kell tennünk, hogy csupán eredetiben igazán olyanok, mint amilyennek mondtuk őket. A nyomdai kivitelezés gyarlósága miatt méltatlanul sokat vesztettek értékükből.

Péntek János és Szabó Attila etnobotanikai monográfiáját angol és román nyelvű összefoglalók és tartalomjegyzékek zárják.

Kósa László

Pillich László: Városom évgyűrűi.
Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1985. 126 l.

A műfaji meghatározás mindenképpen pontatlan, de ha mégis találnunk kell egy rekeszt a Kolozsvár külvárosairól szóló könyvnek, talán leghelyesebb szociográfiai riportnak nevezni. Némi túlzással azonban lehetne a minősítés történeti munka is, hiszen lassan szájhagyományba vesző, majd talán végleg eltűnő állapotokat örökít meg. De benne van ebben a könyvben egy városi néprajzi tanulmány anyaga is, csak nálunk ez a tudományágazat még kidolgozatlan, így nehéz lenne kihüvelyezni belőle. Pillich László az óramutató járásával ellentétes irányban kerüli meg szülővárosát, és jórészt emlékezetből, elbeszélésekből rekonstruálja a századelőig kitapintható változásokat. A múlt nagyon fontos számára, de legalább annyira az a jelen is, sőt mintha ez fontosabb volna, mert egy huzamosabb ideig tartó szerves fejlődést a jelenben törnek szét, semmisítenek meg külső erők. A könyv voltaképp erről szól, az utolsó órákban örökíti meg a kolozsvári külvárosokat, azok maradékát. A cím érzékletes hasonlat: mint a fát az évgyűrűk, úgy „nőtték" körül a történelmi városmagot az újabb negyedek. Az egykor zöldségféléket termesztő és fuvarozó, *hóstátiak*nak nevezett parasztok mellett már több mint száz éve az ipari munkásság, a vasutasok, a napszámosok, az alkalmi munkavállalók, a szolgáltató ágazatokban dolgozók tömegei alkották Kolozsvár külvárosi lakóinak, magyarságának többségét. A mai beavatkozás brutális. Korábban is sokfelől vándoroltak ide emberek, de hamarosan kialakultak az utcaközösségek, ismerték egymást, valamelyest összetartottak, a mai hatalmas tömbházak lakóiról ugyanez nem mondható el. A könyv sok gondolatot indít el az olvasóban. Vajon hol a modern nagyvárosok növekedésének határa? Mit viselnek el a közép-európai térség „megmozgatott" néptömegei úgy, hogy utódaik testiekben és lelkiekben ne károsodjanak? Kötelező olvasztótégelye-e a XX. századi nagyváros a nemzetiségeknek, amint világszerte tapasztalható vagy fordítva, lehetséges a negyedek szerinti elkülönülés és megmaradás, amire szintén akadnak példák? A könyv szinte minden lapja figyelmeztet,

hogy a hely emléke addig él, amíg az emberek éltetik. A változások nemcsak egy életformát, a kisvárosit tüntetik el, hanem erősen fenyegetik a magyar nyelvet is. Kapaszkodó nemigen sejlik föl. A kötetben közölt fényképes táblák nyomasztó, sivár világot mutatnak. Ilyennek látszik a halálra ítélt, de még álló földszintes utcasor, az éppen lerombolt és az új negyed is. Csupán itt-ott csillan föl a régi szerves kultúra nyoma, egy-egy kert vagy harmonikus megjelenésű épület.

Pillich László könyve nem ad feleletet a kérdésekre, csak borongásra késztet. Olvasói elé nem rajzolja sem a megmaradás, sem az elmúlás jövőjét, de kinek-kinek megengedi, hogy kialakítsa a maga következtetéseit.

Kósa László

Polner Zoltán: Éganyám, földanyám.
Makó környéki ráolvasások és hiedelmek. Makó, 1985. 41 l. (A Makói Múzeum Füzetei 45.)

Polner Zoltán több, mint két évtizede folytat folklorisztikai gyűjtést Csongrád és a hajdani Csanád megye területén. Ez a kisterjedelmű, ám igen értékes tartalmú kötet Makó város és tizennégy környékbeli község hagyományaiból foglal magába válogatást. A rövid bevezetőt két nagy csoportba sorolva követi a szövegközlés. Az elsőbe ráolvasók, a másodikba hiedelemtörténetek kerültek. A szövegeknek és történeteknek gazdag változatsorát adja közre Polner. Kötete fontos hozzájárulás a dél-tiszántúli és Szeged környéki folklór ismeretéhez.

K. L.

Polner Zoltán: Koronával koronázzák.
Makó környéki népi imádságok és Krisztus-legendák. Makó, 1985. 57 l. (A Makói Múzeum Füzetei 48.)

Kálmány Lajos, Bálint Sándor és Erdélyi Zsuzsanna útmutatása és példája nyomán Polner Zoltán jelentékeny nagyságú szakrális folklórt gyűjtött össze a Dél-Tiszántúlon és Szeged környékén. Ebből nyújt át újabb kötetében értékes válogatást, miként a kiadvány alcíme is jelzi, népi imádságokat és Krisztus-legendákat. Mindkét műfajt számos szövegvariánssal közli. A gyűjtemény bevezetője nemcsak a gyűjtő kutatási beszámolóját foglalja magába, hanem eszmefuttatást tartalmaz arról, hogy Polner Zoltán az első ismert magyar vers, az Ómagyar Mária-siralom nyelvi–költői hagyományát véli felfedezni az apokrif népi imádságokban.

K. L.

Seres András: Barcasági magyar népköltészet és népszokások.
Sajtó alá rendezte: Keszeg Vilmos. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1984. 545 l.

Néprajzi szempontból meglehetősen elhanyagolt tájegységről, a Barcaságról tudósít ez a kötet, Seres András igen gazdag, tartalmas gyűjteménye.

Barcaság a mai Romániában az Olt nagy déli kanyarulata és a dél-erdélyi havasok között elterülő hegyi medence neve. A barcasági magyarok jórészt a Hétfalunak nevezett településeken – Bácsfalu, Türkös, Csernátfalu, Hosszúfalu (Négyfalu), Tatrang, Zajzon, Pürkerec (Háromfalu), valamint Bodola, Keresztvár, Barcaújfalu, Krizba, Apáca és Ürmös községekben élnek. A gyűjtemény e falvak mindegyikében végzett gyűjtésből ad válogatást. A kötet elején előszó vázolja a vidék történetét, amelynek lakossága a középkorban a határőrség szerepét töltötte be. A lakosság főként mezőgazdasággal, kisebb mértékben kőművességgel, famunkával, mészégetéssel, fazekassággal foglalkozott.

Seres András olyan kiváló elődök, mint Orbán Balázs, Kolumbán Lajos, Horger Antal munkásságának méltó folytatója. 25 év gyűjtőmunkájának eredménye ez a teljességre törekvő kötet, amely a barcasági népköltészet eddig legteljesebb tárháza.

A gyűjtő abban az időben fogott hozzá a gyűjtéshez, amikor – ha már nem is élt a népköltészet minden műfaja – még sokan fel tudták idézni, emlékezetük töredékeiből elő tudták hozni az olykor évtizedek óta nem hallott-mondott balladát vagy mesét. S így kapunk képet a barcasági magyar népköltészetnek a XX. század második felében tapasztalható életéről és lassú elmúlásáról.

A gyűjteményben szinte minden népköltészeti műfaj képviselve van. Mesék, mondák, balladák, dalok, gyermekfolklór, közmondások, találósok után a népköltészet írásos műfajaiból is olvashatunk válogatást: a sír- és házfeliratokból valamint az írott versekből. A népszokások leírása különösen színes és pontos. Ezek között találunk olyat is, amely ma él: például a csak a hétfalusiaknál ismeretes boricatánc és a kakaslövés. A kötet a gyűjtött anyagot műfajonkénti besorolásban közli, így megkönnyíti a tájékozódást. Az érdeklődő olvasónak és a kutatónak egyaránt nagyon hasznos Keszeg Vilmos jegyzetelése, amely a példák után következik. A gyermekfolklór fejezetet Gazda Klára gondozta, a dallamokat hangszalagról Jagamas János jegyezte le, valamint Szenik Ilona irányításával Könczei Árpád és Szalay Zoltán. A kötetet jól elgondolt mutatók egészítik ki. A mesék és balladák betűrendes mutatója után a népdalok szakaszkezdő sorainak mutatója következik. Pontos helynévmutató, az adatközlők mutatója, valamint a szövegben előforduló helység- és vidéknevek jegyzéke zárja a kötetet.

Szemerkényi Ágnes

Sigmundová, Marta: Rodinný život a obyčaje v obci Sikenica (časť Velký Pesek).
[A családi élet és szokásai Nagypeszeken]. Tekovské múzeum, Levice, 1985. 99 l., 19 kép.

A munka lényegében két nagyobb részre bontható: az elsőben a település történetére, társadalmi viszonyaira, a helyi családszerkezetre, rokonsági rendszerre vonatkozó,

nagyobbrészt recens néprajzi, illetve statisztikai adatok fölsorakoztatásával és elemzésével ismerteti a szerző azt a közeget, amelyben a kiadvány gerincét képező részben bemutatott néprajzi jelenségek éltek. Ez a második egység az emberélet három nagy fordulójához, a születéshez, a házassághoz és a halálhoz kapcsolódó hiedelmeket, szokásokat tartalmazza. Amíg a születéssel–keresztelővel és a halállal–temetéssel kapcsolatban amolyan állóképet adva, nagyjából a két világháború közötti viszonyokat mutatja be, addig a házasság–lakodalom esetében két modellt rajzol meg: egyet az 1930-as, egyet pedig az 1980-as évekből.

A mindössze 100 példányban, sokszorosított eljárással készült kiadványhoz viszonylag gazdag képmelléklet és magyar nyelvű összefoglaló járul. A szociográfiai ihletettségű, de lényegében a leíró néprajz klasszikus módszerével készült munka hasznos adalék a Garam-mente népi kultúrájának alaposabb ismeretéhez.

Liszka József

Sozan Mihály: A határ két oldalán.
Párizs, 1985. 143 l. (I. U. S.: az Irodalmi Újság Sorozata)

Az amerikai kultúrantropológus szerző egyedülálló lehetőséget ragadott meg. A Győr megyei Táp és a volt Vas megyei Alsóőr (ma Ausztria) népe 1920-ig közel ezer esztendőn át ugyanabban az országban, 1945-ig azonos társadalmi rendszerben, azóta ellentétes társadalmi rendben és más országban él. A távolság mindössze 125 km közöttük. „Jelen tézisem az, hogy az egymás mellett élő két rendszer ugyanarra az etnikumra, a magyarságra más-más hatást gyakorolt és gyakorol; más egyéneket és közösségeket hoz létre." – írta Sozan és huzamosabb ideig tartó jelenvizsgálattal igyekezett tézisét konkrét tartalommal megtölteni. (Hasonló kutatásra az NSZK–NDK viszonylatában kerülhetne még sor, ha a politikai viszonyok kedveznének, és talán a karintiai meg a szlovéniai szlovének között.)

A könyv előszavának határozott és erős kritikai hangja nyomatékosítja az antropológiai kutatás fontosságát, mely végsősoron nemcsak a kettéosztott Európa, hanem a két világrész viszonyának magyarázatához is hozzájárulhat. A szerző 1973 és 1979 között 12-12 hónapot töltött családjával a két községben. Megfigyelte és tanulmányozta életüket. Összehasonlítást a politikai intézményrendszer, a gazdasági élet, a társadalom helyi intézményei és formái, valamint a világnézet területén végzett.

Sajnos, az olvasó fölfokozott várakozásának a vizsgálat eredménye nem minden téren felel meg. A szerző kitűnő meglátásai, szemléletesen föltárt anyagai ellenére az olvasóban hiányérzet is marad. Leginkább az, hogy úgy érzi, a kutatónak nem mindig sikerült a jelenség lényegét megragadnia, nem mindig tudott mélyre hatolni, ami az úttörés nehézségeit tekintve rendszerint érthető, magyarázható is. Ezt annak is el kell fogadnia, aki szerint a szovjet típusú szocializmust bíráló szerzőnek nincs igaza, s ezért elégedetten látja a kiinduló tételek alátámasztásának nem mindig meggyőző voltát vagy tévedéseit, de más oldalról annak is ez lehet a véleménye, aki Sozannal azonos álláspontot foglal el, és elégedetlenül veszi tudomásul a vizsgálat hiányosságait.

A fő tételek azonban így is vitathatatlanok. A két község az egykori magyar Dunán-

túlon nagyon sok vonásban, statisztikai mutatóban hasonlított egymásra (népességszám, etnikum, természeti környezet – kevésbé a vallásban és a nyelvi környezetben), de alig negyven esztendő elegendő volt ahhoz, hogy határozottan széttartó társadalmi változások következményeként ma már alapvetően különbözzenek egymástól az élet fő területein. Tápon a fölülről irányított politikai rendszer totálisan megszüntette a falu egykori autonómiáit, mert a végrehajtó-igazgatási szervek helyi érdekeket, spontán kezdeményezéseket nem képviselnek. Alsóőrön viszont folytonos marad, sőt az osztrák polgári demokratikus berendezkedés további tökéletesedésével még erősödött is az önigazgató-vállalkozó intézményrendszer. Ha távolabbra tekintünk, nem lehet tagadni, hogy az ezer lakoson aluli települések (Táp és Alsóőr egyaránt közéjük tartozik) sorsa Közép-Európában a határ két oldalán egyaránt nem biztató. Lakóiknak a helyben maradás miatt bizonyos urbanizációs előnyökről ma is le kell mondaniuk. Kérdés persze, hogy ezek nem viszonylagos előnyök-e, azaz elképzelhető megítélésük ellentétes előjelekkel is, amit már csupán az is bizonyít, hogy a helyben maradó lakosság nem feltétlenül óhajtja elsajátításukat. Az antropológiai tanulmányból azonban világosan kiderül, hogy az alsóőrieknek több a jelenlegi esélyük vélt vagy valós hátrányaik leküzdésére, mint a tápiaknak, és ha hasonló gondokat találunk is a két községben, az alsóőriek vitathatatlanul jobb gazdasági körülmények között élnek, mint a tápiak.

Kósa László

Szeghalom protestáns közössége a XVIII–XIX. század fordulóján.
Szerkesztette: Bencsik János. Szeghalom, Sárréti Múzeum Baráti Kör és a református egyház. 1985. 110 l. (Sárréti Füzetek 7.)

A kis kötet – címével nem teljesen összhangban – három történeti, részben néprajzi tanulmányt közöl. Az elsőben Bencsik János Szeghalomnak és vidékének rokoni kapcsolatai (1790–1828) címmel hét szomszédos sárréti település (Szeghalom, Körösladány, Füzesgyarmat, Dévaványa, Köröstarcsa, Vésztő és Csökmő) házassági szokásait és házasodási tendenciáit vizsgálja egyházi anyakönyvek alapján. Fontos eredménye, hogy – már a vizsgálat korában is – a viszonylag nagylétszámú községek nyitottak voltak házasodás szempontjából, exogámia jellemezte őket. Mindez a kultúra, az életmód és a vallás hasonlóságán alapult, egyidejűleg magát a hasonlóságot folytonosan erősítette. A második tanulmányt Nagy László írta Edények és használatuk a magyar református egyházban címmel. Tárgyánál fogva a liturgikához, tágabb értelemben az egyháztörténethez tartozik, de számos néprajzi vonatkozása is van. Végül Szalay Emőke A füzesgyarmati és szeghalmi református egyház úrasztali edényei címmel két nagy lélekszámú tiszántúli paraszti közösség egyházának tulajdonában lévő XVII–XIX. századi ón- és ezüst edényeket mutat be a művészettörténet eszközeivel.

K. L.

Szenti Tibor: Parasztvallomások.
Gazdák emlékezése Vásárhelyről. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1985. 390 l.

A kötet helyszíne a dél-tiszántúli Hódmezővásárhely, a néprajzi irodalomból és a szépirodalomból jól ismert nagy agrárváros. A szerző a helység talán legjellegzetesebb társadalmi rétege, a birtokos parasztság kultúráját és életmódját dolgozta föl, elsősorban visszaemlékezéseik alapján. Az adatrögzítésnek meglehetősen egyéni módjával élt. Beszélgetés közben kézzel jegyezte a hallottakat, majd letisztázva visszaadta a beszélgetőpartnereknek, akik javítottak rajta és kiegészítették. Mások megadott szempontok szerint írásban rögzítették a mondandójukat. Jogos tehát vallomásnak nevezni a kötetben dőlt betűvel szedett, az egykori gazdáktól származó szöveget, amely a szerző megfigyeléseivel, olvasmányaival, egyéb dokumentumokkal együtt válik teljessé.

Az első nagy tematikus rész a szájhagyományban élő nemzeti és helyi történet összefoglalása, talán az egész kötet legegységesebb fejezete. Inkább heterogén a második rész, mely az életmódot és bizonyos műveltségbeli szokásokat tartalmazó fejezetekből áll. Erénye a különös egyéniségek és különös szokások kiemelése. Ezekről az állandóan tipikust kereső néprajzi kutatás, de gyakran a szociográfia is elfeledkezik. A harmadik rész a néprajzi, szociográfiai – és a könyv műfaját tekintve hozzátehető –, történeti szociológiai irodalomban elhanyagolt területek, testkultúra, orvoslás, szexuális élet, elmúlás-halott kultusz, világnézet bemutatása, a kötet legtöbb újat hozó, legmélyebbre ható hányada.

A vallomás önkép, a lejegyzés módszere miatt többszörösen kontrollált önképpé válik. A szerző nem mindig tudja áthidalni a műfajból adódó ellentmondásokat. Ez különösen a harmadik egységben, a legintimebb szférák magyarázatánál ütközik ki (nemi élet, vallás, világszemlélet). Összehasonlító anyag hiányában, illetőleg annak mellőzése miatt gyakran nem minősül hódmezővásárhelyinek a mentalitás, a viselkedés, a kultúra egy-egy vonása, részlete, ami pedig jóval szélesebb földrajzi és társadalmi körben érvényes, mint a hódmezővásárhelyi elsősorban református gazdaréteg. A szerző nem kritikátlanul, mégis gyakran patetikusan azonosul vallomástevőivel, elfogultságait nem is tagadja. Igaz, ha távolságtartó lett volna, talán kevésbé hatolt volna be világukba.

A szóbanforgó gazdaréteg mintegy száz esztendőn át a város legkarakteresebb társadalmi rétege, gazdasági erejének és politikai állásfoglalásainak legfontosabb hordozója volt. Szenti Tibor beszélgető társai évtizedekkel a réteg erőszakos fölbomlasztása után, sokan az emberi életkor végső határán állva vallottak életükről, életformájukról, gondolkodásmódjukról. Ilyenformán a szerző nemcsak igen gazdag anyagot mentett meg az elmúlástól, hanem olyan értéket is, mely a magyar parasztság történetének legutolsó szakaszát jellemzi, de hordozóinak eltűnésével a jövőben más forrásokból csak töredékesen lenne rekonstruálható.

A könyv bevezetését a megjelenés előtt nem sokkal elhunyt hódmezővásárhelyi néprajzkutató, Tárkány Szücs Ernő írta. A népi jogélet és társadalom avatott szakemberének egyik utolsó írása szintén vallomás, de elsősorban nem a kötet anyagának értékelése, hanem a szülőföldhöz kötődés lírai hangulatú dokumentuma.

Kósa László

Tanulmányok az anyagi kultúra köréből.
Szerkesztette: Barabás Jenő, Paládi-Kovács Attila és Papp József közreműködésével. Eötvös Loránd tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Tárgyi Néprajzi Tanszéke, Budapest, 1985. 97 l. és 38 dokumentum hasonmása. (Dissertationes Ethnographicae 5.)

A kötet a Györffy István nevéhez fűződő első budapesti néprajzi tanszék alapításának fél évszázados évfordulójáról megemlékező tudományos ülés előadásainak egy részét adja közre. Az ülés eredeti címe „A néprajz és társtudományai" volt. A rokontudományokkal való hagyományos kapcsolatok ápolásának kiemelése megfelelt a tanszékalapító Györffy professzor törekvéseinek, munkássága megbecsülésének. A megemlékezés természetesen megkívánta, hogy a tanszék történetéről, az egyetemi néprajzi oktatás múltjáról is készüljön összegzés. Az ünnepi ülésszakot *Pölöskei Ferenc* nyitotta meg, aki meleg hangon emlékezett Györffy István születésének centenáriumán a nagy tudós iskolateremtő munkásságára.

A néprajz és a történettudomány érintkezési területeiről, egymásra ható módszertani törekvéseiről és a későbbiekben megszívlelendő együttműködési lehetőségekről adott tömör áttekintést *Orosz István.* A tájnévkutatás területén érvényesülő és gyümölcsöző tudományközi kapcsolatokat a nyelvtudomány szemszögéből *Juhász Dezső* értékelte. *Katona Imre* figyelmet keltő előadása Györffy István és a folklór kapcsolatát vette vizsgálat alá, ami egész életútját végigkísérte, noha tudományos munkásságában meglehetősen szűk helyet kapott.

A budapesti tudományegyetemen folyó néprajzoktatás történetét a múlt század közepétől szórványosan jelentkező előadások felsorakoztatásával napjainkig kísérte végig *Papp József.* Előadásként elhangzott rövid összefoglalását tudománytörténetileg rendkívül értékes melléklettel egészítette ki: közel egy évszázadot felölelő időszak (1864–1951) néprajzi, illetve néprajzi jellegű előadásainak felsorolásával, amihez a tanszéki kiadványok listája és a tanszéken megvédett doktori disszertációk jegyzéke csatlakozik.

A kötet második részét – közel felényi terjedelemben – tanszéktörténeti dokumentumok fakszimile-közlése teszi ki. A *Papp József* fáradhatatlan kutatómunkáját dicsérő forrásanyag közzététele új megvilágításba helyezi az egyetemi néprajzoktatás, de részben a magyar néprajztudomány elmúlt fél évszázadának arculatát is. E dokumentumok révén a kiadvány a tudománytörténeti kutatások számára nélkülözhetetlennek számít.

Selmeczi Kovács Attila

Tápió mente néprajza. I–II.
Szerkesztette: Ikvai Nándor. Szentendre, 1985. 1056 l. (Studia comitatensia 15.)

Ismét kiemelkedően értékes tájmonográfiával lett gazdagabb a magyar néprajztudomány. Monográfia a Tápió mente népi kultúrájával foglalkozó két kötet akkor is, ha a húsz szerző huszonkét tanulmánya nem öleli föl a hagyomány teljes körét. Mint a szer-

kesztő előszava tárgy és név szerint megnevezi, több tervezett írás végül nem készült el. A táji műveltség lényeges vonásai azonban nélkülük is kirajzolódnak.

Valóban „fehér folt" volt, amit a kutatói közösség munkája eltüntetett a néprajzi térképekről. Az északabbra fekvő Palócföld, különösen a szomszédos Galga mente, újabban a Jászság, azután a délre eső nagy alföldi mezővárosok, végül a főváros közvetlen falusi környezete már mind ismertebbek voltak néprajzilag az 1970-es évek derekán, amidőn a közéjük ékelődő vidék néprajzi feltárásának terve megszületett. A szerkesztői előszó tudatja az egyik legfontosabb eredményt, a Tápió mente átmeneti jellegű műveltségterület a fent említett vidékek között, elsősorban a síkság és a dombvidék találkozási vonalában. Ez a kijelentés az egyes tanulmányokban visszatérő kérdések és feleletek összegzése. Ahol csak lehetett, a szerzők minden alkalommal megísérelték az összehasonlítást, a sokoldalú táji kapcsolatok kimutatását. Kétségtelen azonban, hogy a gyűjtés során sok nehézséggel kellett szembenézniük, ha az elmúlt száz esztendő állapotát akarták rekonstruálni, mert napjainkra nagyon elhalványodott a hajdani tradicionális paraszti világ képe. Csak országos összehasonlításban lehetne eldönteni, vajon a nagyarányú kopás ellenére mégis szép számmal felbukkanó archaizmusok egy konzervatívabb vagy egy nyitottabb jellegű táj tulajdonságait reprezentálják, mert az csupán tudományos közhely, hogy ezeknek az elmúlt évtizedekben már nem volt súlyuk a Tápió mente életében. A kopás és halványodás okait minden szerző pontosan ismeri: a közlekedésföldrajzi helyzet és Budapest közelsége, ahová évtizedek óta ingázik a lakosság munkát vállaló jelentős hányada. 1945 előtt a jelentékeny uradalmak léte is rányomta bélyegét a lakosság körülményeire. Habár az archaikusabb rétegek töredezetten bukkantak föl a gyűjtés során, a változások egymást követő hullámai jó alkalmat nyújtottak a népi műveltség újkori átalakulása természetének részletes vizsgálatára. A lehetőséggel a tanulmányírók többsége jól élt.

Egy jó táji monográfiából ma már nem hiányozhatnak a társtudományok körébe vágó, a néprajzi elemzést megalapozó dolgozatok. A régészeti módszerekkel és leletekkel megközelíthető korokról *Dinnyés István* írt. Őt egészíti ki *Kocsis Gyula* nagyterjedelmű tanulmánya, mely a legkorábbi írásos forrásoktól a közelmúltig követi részletesen a vidék településtörténetét, ami egyúttal népesség- és birtoktörténetet is jelent. A néprajz a kétbeltelkes településforma és a kései tanyásodás pontos rajzával gyarapodott leginkább ebből a vizsgálatból. Könyvnyi nagyságú tanulmány a szerkesztőé, *Ikvai Nándoré* a paraszti gazdálkodásról, a legfontosabb megélhetési területről. Ikvai mintegy kétszáz esztendő metszetében mutatja be a változásokat az archaikus eszközöktől és munkamódoktól a fejlett paraszti birtokig. Írása jól dokumentálja országos folyamatok helyi lezajlásának szakaszait. Mellette *Bellon Tibor* a külterjes állattartásról és rétgazdálkodásról, *G. Móró Csillá*nak Tápiógyörgye századeleji birtokviszonyairól (az uradalom és a paraszti föld aránya) és *Berényi István*nak a földhasznosításról szóló gazdaságföldrajzi tanulmánya kapcsolódik a tárgyhoz. A következő egység az építkezésé, ennek tanulmányai részben fedik egymást. *I. Sándor Ildikó* részletes beszámolót nyújt a tüzelőberendezések nehezen áttekinthető, sokat alakítgatott, újított változatainak soráról. *Halász Péter* a telekhasználat és az építkezés változásait veszi számba. *Novák László* építkezéstanulmánya mindkettőjük anyagát érinti, de inkább fölvázolja, mint részletezi a problematikát. *T. Bereczky Ibolya* viszonylag rövid írása a táplálkozásról még az építkezésnél is szemléletesebben rajzolja meg a Tápió menti

falvak lakóinak kulturális kapcsolatait környezetükkel. *U. Kerékgyártó Adrien* majdnem a lehetetlennel birkózik, amidőn a viselet kései emlékeit igyekszik számba venni. Az északra határos Galga mentével szemben ugyanis itt nem alakult ki a közelmúltig virágzó színes, mutatós viselet. (Alighanem ez az egyik oka, hogy a néprajzkutatás jó ideig elhanyagolta a tájat.) *Nagy Varga Vera* hasonló feladatot vállalt, mint Kerékgyártó Adrien, a díszítőművészet eltűnő emlékeit gyűjtötte össze meglepően szép sikerrel, noha a kiemelkedő művészeti értékű vidékek és falvak teljesítményéhez az itteni tárgyak alig hasonlíthatók. Ugyanő írja le a magyar díszítőművészetben viszonylag ritka eljárást, a falrafestést és -díszítést.

Az első kötet jórészt az anyagi kultúra körébe tartozó tanulmányokat tartalmazza, a második a folklorisztika és a társadalomnéprajz egy-egy tárgyát dolgozza föl. Az utóbbi ágazathoz szorosabban véve csupán két dolgozat tartozik. Az egyik a főváros közelségét hangsúlyozó „esettanulmány": *Nagy Varga Vera* írása a szolgálókról, úttörő jellegű a néprajzban. A másikat *Őrsi Julianna* írta, megpróbálván összegezni mindazt, ami egy vidék néprajzi társadalomvizsgálata címszava alá tartozhat. Talán neki volt a legnehezebb dolga az összes szerző között, mert nemcsak igen nagy területet volt kénytelen átfogni, hanem szembe kellett néznie az általános szakirodalmi hiányokkal is. Tanulmányának középpontjában a család és a házassági kapcsolatok állnak. Színes, értékes leírások *Barna Gábor*tól a jeles napok szokásairól, *Gulyás Éva*tól a hiedelmekről és a hozzájuk kapcsolódó szokásvilágról, *Kurcz Enikő*től az alakoskodók sokáig fönnmaradt, kedvelt szokásváltozatairól, *Korkes Zsuzsanná*tól a népi gyógyításról szólók. *Hintalan László* terjedelmes gyűjtése a népi játékok, *Lázár Katalin* népzenei fölvételei a népdalok gazdag repertoárjába enged betekintést. Végül *Dusek László* a közelmúltat és a jelent mutatja be Tápiószentmárton, Tápióbicske és Pánd szociográfikus jellegű, de gazdaságföldrajzi alapozottságú dolgozatában.

Megjegyzésre méltó, hogy a szerzők, ahol lehetett, figyelembe vették a tizennyolc Tápió menti község szórvány szlovák lakosságának kulturális emlékeit is.

A függelékben a tanulmányok német nyelvű tartalmi összefoglalói olvashatók. A kötetet a német mellett angol, orosz és francia tartalommutató zárja.

Kósa László

Ungari muinasjutte [Magyar népmesék].
Ford.: Asu-Õunas, Ene. Kirjastus Eesti Raamat, Tallinn, 1985. 48 l.

Mindössze hét magyar népmesét tartalmaz a kis illusztrált mesekötet. Nem tudományos céllal készült. Két okból mégis rövid ismertetést érdemel. Magyar népmesék egy kis nép és egy rokon nyelvű nép körében az eddiginél nagyobb számban olvashatók.

K. L.

Vallási néprajz I–II.
Szerkesztette: Dankó Imre és Küllős Imola. ELTE Folklór Tanszék, Budapest, 1985. 375, 554 l.

Az 1980-as évek magyar néprajzában új színt képvisel a hosszú ideig háttérbe szorított és elhanyagolt vallási néprajzkutatás. Az elmaradást gyorsan behozni akaró szándék megnyilvánulása, hogy az ágazatnak már önálló periodikája is van. Első két kötetét a budapesti tudományegyetem Folklór Tanszéke adta ki a Magyarországi Református Egyház segítségével. A társulást megmagyarázza a két kötet tartalma, mely túlnyomólag az egyház addig bizonyos időközönként Debrecenben ülésező tudományos testülete, a Teológiai Doktorok Kollégiuma néprajzi szekcióján elhangzott előadásokat foglalja magába. Ezért protestáns és nagyobb részükben református tárgyúak. A református néprajzi vizsgálatoknak a római katolikushoz viszonyítva még tetemesebb hátrányt kellene eltüntetniük. Ezért érződik némi sietség, kiforratlanság is a kötetek tartalmán.

A bevezető, a kutatás tárgyát kereső és általános problémákat feszegető írások többféle megközelítést javasolnak. Ezek közül az egy vallású közösségek komplex kutatása konkrétan a reformátusokra vonatkoztatva azt jelentené, hogy minden a református vallási néprajz tárgya, ami egy református parasztközösség kultúrájának része, ma már túlhaladott és azért sem teljesíthető, mert homogén vallási közösségek a falvakban nem léteznek. Több esélye van az egy vallás keretei közt maradó vizsgálatoknak, ha jellegzetes területeket, témákat igyekeznek keresni. Amint ezt a kötetek több dolgozata bizonyítja, ilyenek protestáns viszonylatban a keresztelés, a konfirmáció, az úrvacsora, az adakozás (egyáltalán az egyházfenntartás), a templomi felszerelések, a temetés néprajzi vonatkozásai, valamint a presbitérium működésével, a mindennapi élet kegyességi szokásaival és természetesen a nagy egyházi ünnepekkel kapcsolatos kutatások. Tudatosan nem említettük a fölsorolásban az esküvőt és a lakodalmat, mert ezeknek nagyon kevés a vallási néprajzi vonzata. Éppen ez a példa – ilyen tárgyú írás is olvasható az egyik kötetben – fölveti a vallási néprajz illetékességének a körét, határainak mibenlétét. A kevéssé kiforrott tudományágazatok esetében érthető és magyarázható az átfedés. Részint a néphit- és népszokás-vizsgálatokra, részint az egyháztörténeti stúdiumokra gondolunk. Mindkét területre találunk példákat a kötetekben. Az egyháztörténetnél külön említendő, hogy a vallásgyakorlat változása miatt és annak ellenére, hogy a vallásos típusok ezeket a változásokat túlélik, számos kérdéskör ma már csak írásos levéltári források alapján kutatható. A néprajz és a történetírás ütközését határozottan különböző szempontjaiknak kialakításával és alkalmazásával lehet elkerülni. A módszertani kidolgozást azonban még nem végezték el.

Másfajta módszertani kérdést vet föl a napjaink vallásosságával, a tételes vallások hatásának fölmérésével, a kis tradíciójú ún. kisegyházi (korábban szekta) közösségekkel foglalkozó kutatás. Itt a mai magyar néprajzban egyre inkább gyökeret verő antropológiai szempontok érvényesülésének lehetünk tanúi. Végül kialakulóban van a szakágazat saját kutatástörténete is olyan jeles múltbeli művelőinek méltatásával, mint ezekben a kötetekben Baksay Sándor, Szabó Zoltán, Illyés Endre.

Az egyes tanulmányok szerzőinek nevét szándékosan nem említettük, mert a két kötetben összesen huszonnégyen szerepelnek, és egy rövid ismertetésben mindenkire

nem keríthetünk sort, másként pedig megsértettük volna az igazságosság elvét. Annyit mégis szükséges elmondani, hogy többségük protestáns lelkész, közelebbről a már említett jelleggel összefüggően református. Minthogy nem főállású, hanem a néprajzban amatőr kutatók, nem csodálkozhatunk nagyon azon – habár sajnálhatjuk –, hogy a dolgozatokban szakirodalmi és filológiai pontatlanságokkal is találkozunk. Sajnálatos az is, hogy a laikus szerzőknél előfordul: nem ismerik kellően azt a vallást, amelyiknek a néprajzáról írnak. Ezek a tünetek is az útkeresés, a tudományág kibontakozása jelzői. A teljesség kedvéért említjük meg, hogy ezek a kötetek sem tudták elkerülni a gyűjteményes összeállítások visszatérő problémáját: a színvonalbeli egyenetlenségeket, amely itt főként – mind a lelkészi, mind a laikus szerzőknél – egyháztörténeti és néprajztudományi tájékozatlanságokban mutatkoznak meg. Például Solymossy Sándor tetszetős elméletét a csónakalakú fejfákról már régen megcáfolta a tudomány. Kritikai megjegyzéseinket azzal zárjuk, hogy nem volt szerencsés eljárás több tanulmány másodközlésben való megjelenése, noha valószínű erről a szerkesztők nem tudtak, esetleg maguk a szerzők sem.

Az értékes kötetek megjelenése után elmondható, ma sokkalta gazdagabb a képünk a vallási néprajzról, mint csupán néhány évvel ezelőtt. A szerkesztők a sorozat folytatását ígérik és a tematika kiterjesztését. A köteteket angol összefoglaló, német és angol tartalomjegyzék kíséri.

Kósa László

Vasas Samu: Népi gyógyászat.
Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1985. 197 l.

Az utóbbi néhány évtized folyamán megfigyelhettük, hogy különböző szakemberek (orvosok, gyógyszerészek, biológusok, néprajzkutatók) a saját szakterületük szemszögéből fokozott figyelmet szentelnek a népi gyógyászat feltárásának. Jelentős eredmények mutathatók fel a népi gyógymódok hatékonyságának kutatásában is, de legalapvetőbb feladatunknak napjainkban a népi gyógyászati értékek összegyűjtését és közreadását tekintjük. Ezen a területen lépett előre munkájával Vasas Samu, romániai magyar néprajzkutató, aki ezúttal kalotaszegi népi gyógyászati gyűjtéseit foglalta kötetbe.

E táj emberének természetes gyógymódjait évszázadokon keresztül befolyásolták a Bánffyhunyadi-medence földtani, éghajlati és vízrajzi jellegzetességei. A szerző gyűjtőútjai során (1970–1980 között) a tágabb értelemben vett Kalotaszeg 35 települését vizsgálta, s ezek közül két faluban (Inaktelke, Nyárszó) monografikus jellegű gyűjtést végzett. Szerinte a népi gyógyászat jellegét, a gyakorlati célok ellenére a világkép szabja meg, ezért az ilyen jellegű kutatások elsősorban a hagyományos paraszti világkép megismeréséhez járulnak, járulhatnak hozzá.

Az összegyűjtött anyagot a legkisebb elemekre is kiterjedő figyelemmel rendszerezi. A kötet első részét képező fejtegetésekben, rávilágítva a gyógyítás néphitből eredő gyökereire, a mai népi gyógyászati eljárások három alapvető elemét különbözteti meg, mégpedig az empirikus, a mágikus és a misztikus–keresztény elemeket. A bevezető

részben megismerkedhetünk a kutatási területre jellemző népi orvoslás történeti fejlődésével, az eddig végzett kutatások eredményeivel. Külön fejezetet szentel a népi gyógyászat elemeire való bontásának. A gyógyító növények tárgyköréből (amelyek közül csaknem 200 fordul elő e vidék népi gyógyászatában) kiemelve a leggyakrabban használatosakat, sort kerít felhasználásuk elemzésére. Kísérletet tesz osztályozásukra is: eredetüket tekintve lehetnek „ősi, sámánörökségű rítusokhoz vagy későbbi keresztény hagyományokhoz kötődők, népi megfigyelés és gyógyítási tapasztalat alapján felhasználtak, más népektől vagy az írásos kultúrából átvett gyógynövények." Felhívja a figyelmet arra is, hogy sok esetben tapasztalható az egyes gyógymódok empirikus és mágikus-kultikus jellegének összefonódása. Az emberi, állati és ásványi eredetű anyagok elemzése mellett táblázatba foglalva ismerteti a méz sokrétű használatát.

A kiadvány magvát az egyes betegségek és gyógyítási módjaik (77 betegség és gyógymód a humán gyógyászat területéről és 16 pedig az állatgyógyászatból) ábécé szerinti felsorolása képezi. A népi gyógyászat érdekes problémájához nyúl a szerző akkor, amikor a népi gyógyítókkal foglalkozik. A függelékben pedig két adatközlő tudásanyagának rendkívül tanulságos összehasonlítására kerül sor. A könyv zárófejezeteit rövid útmutató a népi gyógyászat gyűjtéséhez, részletes irodalomjegyzék, a kalotaszegi népi gyógyászatban felhasznált növények magyar–román–latin nevének jegyzéke, tájszó- és helynévjegyzék, román és német nyelvű resumé töltik ki.

A téma hű dokumentálásával, a színes és fekete–fehér fényképillusztrációkkal és nem kevésbé a munka nyelvezetének színességével a kiadvány követendő példaként szolgálhat a népi gyógyászat iránt érdeklődőknek. Örvendetes volna, ha ilyen és hasonló munkák napvilágot látnának a magyarlakta tájak más részeiről is, tudatosítva a szerző szavait: „Több évezredes emberi tapasztalatoknak a birtokában vagyunk, amelyekkel kegyelettel és okosan sáfárkodni a mai és az elkövetkezendő nemzedékek felelősségteljes kötelessége."

Danter Izabella

Viga Gyula: Kőmunkák egy bükkaljai faluban.
A Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa. Debrecen, 1985. 124 l. (Studia folkloristica et ethnographica 17.)

Észak-Magyarország középső hegyvidéki területének kőfaragó kultúrája jelentős történeti hagyománnyal rendelkezik. Ennek a speciális foglalkozási ágnak és tárgyi emlékeinek monografikus feldolgozására vállalkozott Viga Gyula. A jelen munka egyetlen falu, Szomolya (Borsod megye) kőfaragó tevékenységét mutatja be, amiben az iparosok mellett a parasztok is számottevő szerepet vállaltak. A szerző ismerteti az egyes kőbányákat, azok birtoklási rendjét és a kőbányászat munkafolyamatát, eszközkészletét. Ezt követően foglalkozik a kőfaragó iparosok és parasztspecialisták személyével, a nevezetesebb kőfaragó dinasztiákkal, a szakismeret továbbadásának kérdésével.

Külön fejezet ad képet a kőtechnika produktumairól, mint pl. az építőanyag, a kapuoszlopok, a díszítőkövek, a kőkeresztek, a sírkövek formáiról, előállítási technikáiról, stílusjegyeiről. A beható elemzés tanúsága szerint a paraszti kőemlékek a késő

barokk magas művészet vidéki vonulatának utánzatai, melyek némelyikénél megfigyelhetők sajátos kreativitás jegyei. Ennek kapcsán veti fel a szerző a kőtechnika népművészeti vonatkozásainak gondolatát, a naív művészet vizsgálati körének kiterjesztését. Gazdag adatanyag alapján rögzíti a kőkereskedelem útvonalait, a kőnek a cserekereskedelemben betöltött szerepét, különösen az Alföld felé irányuló kapcsolatrendszerben. A szemléletes tanulmányt gazdag képanyag egészíti ki.

Selmeczi Kovács Attila

A hungarológia hírei

A Társaság szervezeti élete

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottságának tizenegyedik ülése
Budapest, 1988. augusztus 29.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottsága 1988. augusztus 29-én Budapesten, az Eötvös Könyvtár tanácstermében tartotta meg tizenegyedik tanácskozását. Az ülést – melyen *George F. Cushing* (Anglia), *Domokos Géza* (Románia), *Hasan Eren* (Törökország), *Faragó József* (Románia), *Ilia Mihály* (Magyarország), *Valentin Kelmakov* (Szovjetunió), *Kibédi Varga Áron* (Hollandia), *Božidar Kovaček* (Jugoszlávia), *Jean-Luc Moreau* (Franciaország), *Karl Nehring* (NSZK), *Szabó Zoltán* (Románia), *Viljo Tervonen* (Finnország) és *Tokunaga Yasumoto* (Japán) vezetőségi tagok nem tudtak megjelenni – *Bo Wickman* elnök vezette. Meghívott vendégként részt vett a tanácskozáson *Juhász Gyula*, a Magyarságkutató Csoport vezetője, *Kristó Gyula*, a József Attila Tudományegyetem dékánja és *Monok István*, a szegedi Egyetemi Könyvtár főmunkatársa.

A végrehajtóbizottsági ülés első napirendi pontjaként – *Bo Wickman* üdvözlő szavai után – *Rákos Péter* elnök ismertette a *Szirmai Endre-díj* kuratóriumának munkáját. Tájékoztatott a díjazandó személyekre beérkezett javaslatokról, ismertette a kuratórium mérlegelésének és döntésének szempontjait, majd két jelölt nevét terjesztette a vezetőség elé. A végrehajtó bizottság tagjai – titkos szavazással – *Czigány Lóránt* (London) irodalomtörténész díjazása mellett döntöttek *The Oxford History of Hungarian Literature* (Oxford, 1984.) című munkájáért. A vezetőség megbízta a titkárságot, hogy a díj átadását szervezze meg. *Klaniczay Tibor* főtitkár bejelentette, hogy az ünnepélyes aktusra remélhetőleg tél elején Hamburgban, a Hungarológiai Centrumban sor kerül majd.

Második napirendi pontként a *III. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus* előkészületeiről számolt be *Kristó Gyula* és *Monok István*, a szervező bizottság elnöke és titkára. Kiderült, hogy a kongresszus eredetileg tervezett időpontja egybeesik más jelentős nemzetközi konferenciákéval, ezért *Klaniczay Tibor* főtitkár javasolta az időpont módosítását. Több lehetőséget mérlegelve a vezetőség végül 1991. augusztus 12–16. közötti időpontban állapodott meg. A tavalyi határozat értelmében a szervező bizottság kidolgozta a főtéma tagolásának árnyaltabb, új szempontjait. *Benkő Loránd* alelnök a téma nyelvészeti szempontú vizsgálatához más címet javasolt, mellyel a vezetőség többi nyelvész tagja is egyetértett.

A szervező bizottság elkészítette az első körlevél tervezetét, melyet a vezetőség szintén megvitatott és néhány ponton módosított. Különféle ötletek, javaslatok és viták után a végrehajtó bizottság a főtéma (*Régi és új peregrináció. Magyarok külföldön, külföldiek Magyarországon*) feldolgozásának fő szempontjait a következőkben jelölte meg:

1. Eszmék és technikák áramlása Magyarországról Európába, Európából Magyarországra (gazdasági, társadalmi folyamatok, politikai mozgalmak, szellemi áramlatok kölcsönhatásai)
2. A peregrináció a magyar irodalom- és művelődéstörténet különböző periódusaiban (írók, művészek, diákok, tanárok, utazók, mérnökök stb.)
3. Magyar nyelvészek külföldön, külföldi nyelvészek Magyarországon
4. Migrációs folyamatok és hatásuk a népi kultúrára
5. A szegedi táj néphagyományai és művelődése

A vezetőség javasolta, hogy a tervezett időpontnál előbb, még 1988 decemberében küldje szét a szervező bizottság az első körlevelet. Erre *Kristó Gyula*, a bizottság elnöke ígéretet is tett. *Monok István* beszámolt a kongresszus szervezési előkészületeiről: előadótermek biztosításáról, a szálláslehetőségekről, a tervezett kirándulásokról, kiállításokról stb. Elkészült a kongresszus előzetes költségvetése is, melyet szintén ismertetett a végrehajtó bizottsággal.

Harmadik napirendi pontként a *Hungarian Studies* szerkesztéséről és kiadásáról hallgatott meg tájékoztatást a vezetőség. A folyóirat szerkesztősége átalakult, felelős szerkesztő *Szegedy-Maszák Mihály*, munkatársai *Richard Aczel* (London) irodalomtörténész, *Barabás Judit* technikai szerkesztő, *Gergely András* történész és *Kósa László* néprajzkutató. *Szegedy-Maszák Mihály* beszámolt a vezetőségnek a szerkesztésben kialakított új koncepcióról. Miután a fordítás továbbra is gondot okoz, a folyóirat munkatársai elsősorban eredeti idegen nyelvű tanulmányokat kívánnak közölni, bár az a véleményük, hogy a kiadásra váró tanulmányok közül a hazaiak nyelvileg, a külföldiek szakmailag alacsony színvonalúak. De miután bőséges kéziratanyag áll a szerkesztőség rendelkezésére, ezért remélik, hogy az általuk összeállított számok tartalmilag és nyelvileg is jobbak lesznek az előzőeknél. 1988-ban megjelent a Hungarian Studies 1986-os évfolyama, nyomdában van az 1987-es összevont évfolyam is. A szerkesztőség az 1988/1-es számot februárban, a 2. számot augusztusban adta át a kiadónak. Miután az Akadémiai Kiadó is igyekszik rövidíteni a folyóirat átfutási idejét, remélhető, hogy az 1987-es évfolyam megjelenése után a folyóirat behozhatja több éves késését.

A Társaság egyéb kiadványairól *Jankovics József* főtitkárhelyettes tájékoztatta a végrehajtó bizottságot. A bécsi kongresszus előadásait magukba foglaló *A magyar nyelv és kultúra a Duna völgyében* című kötetek közül az elsőt – amelyben jobbára a felvilágosodás korához és a reformkorhoz kapcsolódó tanulmányok kaptak helyet – áprilisban adta nyomdába a szerkesztőség. A nyomda szedési nehézségei miatt augusztusig még nem készült el a korrektúra, s miután ezt majd a szerzőknek is el kell küldeni – kissé elhúzódnak a kötet nyomdai munkálatai. Így is várható azonban, hogy a kiadvány 1989 tavaszán napvilágot lát. A második kötet – főként 20. századi tanulmányok – előkészítése és szerkesztése szintén elkészült, hamarosan nyomdába kerülhet.

Ha sikerülne 1–2 éven keresztül legalább másfél évfolyamot megjelentetni a *Hungarológiai Értesítő*ből, akkor behozható lenne az a késés, mely a kötetek tárgyéve és

megjelenési ideje között – nagyrészt objektív nehézségek miatt – jelenleg fennáll. A szerkesztőség tudná vállalni a munka meggyorsítását, de a kiadáshoz anyagi fedezetet kell teremteni, mert a Társaság költségvetését jelenleg nagyon megterheli a kongresszusi kötetek publikálása. *Czigány Lóránt* hozzászólása szerint is feltétlenül szükséges, hogy a *Hungarológiai Értesítő* „naprakészebb" legyen, s javasolta, hogy ha a folyóirat számára sikerül anyagi támogatást kapni, nagyon hasznos lenne egy összevont névmutató elkészítése és kiadása, mely nem csak az ismertetések, hanem a bibliográfiai tételek adatait is tartalmazná.

Német és orosz nyelven már korábban megjelent egy rövid *tájékoztató* a Társaságról, ezt a titkárság angol nyelven is szeretné hozzáférhetővé tenni. *Richard Aczel* elkészítette a szöveg fordítását, a kiadvány megtervezés és nyomdai előkészítés után 1989 folyamán elhagyja a sajtót.

A társaság szervezeti életében bekövetkezett változásokról *Nyerges Judit* szervező titkár számolt be a végrehajtó bizottságnak. Az 1987-es vezetőségi ülés óta 38 új taggal gyarapodott a taglétszám, heten elhunytak, három fő kilépett, s a titkárság további 16 tagot törölt a névsorból, akik még soha nem fizettek tagdíjat. 1989. augusztus 29-én a taglétszám 961 fő.

A Társaság anyagi helyzetéről, az egyre növekvő költségekről és a nem növekvő bevételekről *Visóczki Márta* gazdasági vezető tett jelentést a végrehajtó bizottságnak. A számvizsgáló bizottság ebben az évben elsősorban a Társaság vagyoni helyzetét és a tagdíjfizetési morált mérte fel. *Sivirsky Antal*, a bizottság elnöke ismét arról számolt be a vezetőségnek, hogy a gazdasági munkában példás pénzügyi és bizonylati fegyelem tapasztalhatól. Egyúttal tolmácsolta a bizottság aggodalmát a Társaság romló anyagi helyzete miatt, s javasolta, hogy a titkárság kíséreljen meg pénzügyi támogatást szerezni a Társaság számára, s dolgozzon ki hatékonyabb módszert a tagdíjfizetés ösztönzésére.

Utolsó napirendi pontként a vezetőség az 1989. évi végrehajtóbizottsági ülés színhelyében és időpontjában kívánt megállapodni. *Petro Lizanec* alelnök felvetette annak lehetőségét, hogy a tanácskozás Ungvárott legyen, amikor az Ungvári Állami Egyetem magyar tanszéke fennállásának 25. évfordulóját ünnepli. A vezetőség örömmel fogadta a meghívást és megbízta a titkárságot, tegye meg a szükséges előkészületeket és szervezze meg az ungvári végrehajtóbizottsági ülést.

Amedeo Di Francesco pedig bejelentette, hogy a római és a nápolyi egyetem szívesen adna otthont közösen a *IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus*nak. A végrehajtó bizottság nevében *Klaniczay Tibor* megköszönte a felajánlást, s felkérte a nápolyi hungarológus professzort a kongresszus megrendezéséhez szükséges további tájékozódó lépések megtételére.

Bo Wickman elnök megköszönte az elhangzott beszámolókat, a résztvevők aktív munkáját, majd bezárta a végrehajtó bizottság tizenegyedik ülését.

Ny. J.

Versszerzés és poézis
A XVI–XVII. századi magyar költészet
Salgótarján–Eresztvény, 1988. május 18–22.

A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz-kutató Csoportja és a négy egyetemi bölcsészkar régi magyar irodalomtörténeti tanszékei szokásos, kétévenként sorra kerülő konferenciájának idén a Salgótarján melletti Eresztvény adott otthont. A lakott településtől félreeső, az erdő közepén álló Salgó szálloda ideális helyszínt teremtett a tanácskozás számára.

Az ülésszak egyik nagy tudományos erénye a jól körülhatárolt tematika, az öt félnapra elosztott referátumok koncepciózus elrendezése volt. Az egyes üléseken elhangzott, egymásra rímelő, egymást erősítő, kiegészítő, vagy éppen egymással vitázó előadások az érdeklődést végig éberen tartva a hallgatóság soraiból is érdemi hozzászólásokat provokáltak ki.

Az első délután gondolatgazdag, markáns képet felmutató előadás-csokorral indult. *Zemplényi Ferenc* a magyar felező tizenkettes eredetét vizsgálta; a kérdéskör több mint százéves irodalmát áttekintve tudomány- és eszmetörténeti összefüggéseibe helyezve mutatta be a magyar verstörténet e nagy jelentőségű problémáját. Zemplényi véleménye szerint tarthatatlanok a metrum autochton kifejlődését valló (esetlegesen ősi finnugor formákra visszakövetkeztető) elképzelések. A magyar tizenkét szótagos, felező verssor létrejöttét több, a középkorban elterjedt, a liturgikus és vágáns regiszterben használatos latin versforma készítette elő; legfontosabb szerepe a kisebb aszklepiadeszi sornak lehetett. Zemplényi Ferenc óvott a felező tizenkettes és az alexandrin helytelen genetikus összekapcsolásától, szerinte a magyar tizenkettes feltűnése a XVI. században nem tekinthető egy „elsüllyedt" középkori magyar hősi epika létezése bizonyítékának.

Horváth Iván a magyar nyelvű költészet XVI. századi korpuszát statisztikailag feldolgozva az azonosság törvényének érvényesülését ismerte fel. Balassi előtt költészetünkben az izometriára való törekvés a versépítkezés minden szintjén (szótagszám, rímelés, strófika) megnyilvánuló jelenség. Mivel a szótagszámlálás aránylag kései képződmény, az ősi eredet lehetőségét ezúttal is ki kell zárni. Úgy tűnik, a magyar szótagszámláló versformák különféle latin, liturgikus-klerikus-vágáns regiszterbe tartozó strófaszerkezetek hatása nyomán alakultak ki. Az izometrikus tendenciájú XVI. századi magyar vers a középkori latin liturgikus-klerikus-vágáns költészettel paralell, de eltér a korabeli occitán, szicíliai, ófrancia és német (vagy az analóg finnugor) verselési tendenciáktól. Horváth Iván érdekes megfigyelése az izo-szabály és a reneszánsz poéti-

ka zártságra való törekvésének ellentéte. Balassi nem izometrikus strófáinak újítása éppen az általánosan érvényesülő azonosság-szabály megsértésében állt.

Szigeti Csaba a Balassi nevével fémjelzett strófaszerkezetek XVII–XVIII. századi utóéletét követte végig. Balassi utódai (már Rimayval elkezdve) elsősorban a rímszerkezet variálásával rendezték át és rombolták le az ismert *aab ccb ddb* stb. szerkezetet. A Balassit követő két évszázad közköltészete a Balassi-strófa dekonstrukcióját eredményezte.

A szegedi egyetem hallgatóiból álló *FC-csoport* kollektív dolgozata Szigeti Csaba előadásának mintegy illusztrációját nyújtotta a XVII. századi magyar költészet strófaváltási tendenciáinak bemutatásával.

Gál György matematikushoz illően világos, laikusok számára is nyomon követhető, computeres demonstrációval is kiegészített előadásával a régi magyar vers Szegeden készülő számítógépes adatbázisának (*Repertoire de la poésie hongroise ancienne*) működésébe nyújtott bepillantást.

A következő munkaülés az Idézet, toposz, imitáció címet viselte. *Kocsor Erika* az anagramma-írás (megíratlan) poétikáját mutatta be XVIII. századi hitvitázók (Sámbár Mátyás, Matkó István stb.) gyakorlatában. *Szigeti Csaba* (második) előadása a magyar költészet „LEGO-land"-jába vezette el a hallgatóságot, bemutatva a régi magyar közköltészet azon versépítő technikáját, amely koherens és organikus verselemek, idézetek, adagiumok stb. egymás mellé helyezésével hozott létre új szövegeket. Hasonló kompozíciós eljárások érvényesülését mutatta ki *Vadai István* XVII. századi halotti búcsúztatók szövegének vizsgálatakor. Figyelmeztetett a szerzőség fogalmának erőteljes fellazulására az alkalmi költészetben.

Lukácsy Sándor egy a Bibliára visszavezethető, a középkorban rendkívül elterjedt, önálló műfajjá fejlődő motívum, az emberi lét mulandóságát katalógusba foglaló „Ubi sunt?" téma útját kísérte végig a magyar irodalomban – egészen napjainkig.

Pirnát Antal előadásában a középkori magyar világi epikával kapcsolatos, a már korábbi ülésszakon artikulált nézeteit foglalta össze. Véleménye szerint egy mára teljesen elveszett Mohács-előtti udvari költészet maradványai fedezhetők fel Szerémi György krónikájának néhány epizódjában. *Jankovits László* konkrét példák bemutatásával az orális költészet formuláinak beágyazódási folyamatát jellemezte a XVI–XVII. század közköltészetének gyakorlatában. *Szabó Géza* kísérletét, hogy az Apollónius-história szerzőségét – a főhős és a költő élethelyzetének hasonlóságaira alapozva – Balassi Bálintnak tulajdonítsa, a hozzászólók erős fenntartásokkal fogadták.

Kiss Erika grammatikai megközelítésből elemezte a Balassi-strófa szerkezete által kínálkozó retorikai alakzatok megvalósulásait. Megfigyelése szerint az *aab* rímképlet különösen alkalmas a zeugma-szerű gondolatalakzatok felépítésére. *Szőnyi Etelka* attribuciós dolgozata egy sor, XVI. századi énekeskönyvekből filológiai úton visszakövetkeztetett zsoltárfordítást tulajdonít Sánta Mártonnak.

Virágh László arra a kérdésre keresett választ: vajon elmaradott poétikai műfajnak tekinthető-e az énekelt vers a XVI–XVII. században. A reneszánsz itáliai elméletét és gyakorlatát megvizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az aránylag újabb keletű individuális, néma versolvasás mellett még hosszú ideig megmaradt a létjogosultsága a canzonék énekelt és recitált előadásának is. Szöveg és dallam kapcsolatát elemezte

Mohácsi Ágnes is, kimutatva XVII. századi metrikus versszerkezetekben a fokozatosan eltűnő dallam szervező erejének maradványait.

Az utolsó délutánt megnyitó előadásban *Hubert Gabriella* a gyülekezeti énekek liturgikus-funkcionális szempontú osztályozását végezte el. *Ács Pál* a Balassi-kódex számozott verseinek sokoldalú elemzése alapján következtetett Rimay Jánosnak egy korai, 33 darabból álló versciklus-kompozíciójára. *Hargittay Emil* pedig az igen gazdag XVII. századi magyar nyelvű pasquillus-irodalom változatainak feltérképezésére vállalkozott.

Komlovszki Tibor Balassi Bálint költészetének fejlődését kísérte végig az énekelt költeményektől a modern szövegvers kifejlődéséig. Véleménye szerint a korai szakaszában erősen életrajzi meghatározottságú életműben a dallam szerepének háttérbe szorulásával a költő egyre jobban törekedett a versek akusztikus komponálására.

Elnöki zárszavában *Balázs Mihály* az ülésszak fő jellegzetességeként az előadások módszertani és szemléletbeli sokszínűségét emelte ki. Különösen szembetűnő volt a szegedi számítógépes program első tudományos eredményeit bemutató kutatók fellépése. Egyúttal azonban Balázs arra is figyelmeztetett, hogy terminológiai és metodikai újítások széles körű elfogadtatásához minden oldalról nagymértékű tolerancia szükségeltetik.

O. G.

A Balatontól a Dunáig
Tudományos ülésszak Közép-Dunántúl irodalmi múltjáról és jelenéről

Székesfehérvár, 1988. május 26–28.

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság regionális tagozatainak száma a közép-dunántúli tagozat megalakulásával immár négyre emelkedett. A székesfehérvári ülésszakon jelentették be Veszprém, Komárom és Fejér megye tanárainak, muzeológusainak, helytörténészeinek együttes részvételét a Magyar Irodalomtörténeti Társaság munkájában. Az újonnan alakult tagozatot levélben köszöntötte Keresztury Dezső akadémikus, a Társaság elnöke és Kovács Sándor Iván egyetemi tanár, a Társaság főtitkára. Wéber Antal egyetemi tanár, a Társaság alelnöke átadta Németh Józsefnek, a Zala megyei Múzeumigazgatóság vezetőjének a tagozati Toldy-érmet.

Az ülésszak három napja az érintett három megye irodalmi hagyományait, múltját és jelenét ölelte fel. Az első nap *Mohácsy Károly* székesfehérvári középiskolai tanár, számos tankönyv szerzője Vörösmarty *Szózat*ának elemzését mutatta be „a tanár szemével". *Horváth Júlia* muzeológus *A föld nem csal meg senkit...* címmel Gárdonyi Géza *Pöhölyék* című novelláskötetében kereste Gárdonyi paraszti ábrázolásának motívumait. *Németh S. Katalin Csanádi Imre és a régi magyar irodalom* sokrétű kapcsolatát mutatta be a költő szerkesztői munkáját és verseinek élményvilágát is vizsgálva. A vendéglátó székesfehérvári múzeum több évtizedes tevékenységéről, a modern magyar művészet elfogadtatásáért folytatott eredményes harcáról számolt be *Kovalovszky Márta* muzeológus.

A második napon Veszprém megye irodalmi hagyományairól hangoztak el előadá-

sok. *Boda Miklós* a XVIII. század kevéssé ismert őrült polihisztoráról, a „világnyelvész" Kalmár Györgyről tárt föl értékes életrajzi adatokat. *Németh József* Pálóczi Horváth Ádám dunántúli irodalmi kapcsolatait elemezte, újabb vonásokkal gazdagítva az *Ötödfélszáz énekei*ről ismert szerző irodalomszervezői arcképét. *Borsos Sándor* szintén kevéssé ismert oldaláról mutatta be Pálóczi Horváth Ádámot, amikor a református egyházi éneklésben nagy szerepet játszó egyházi énekeire hívta fel a figyelmet. *Ács Anna* muzeológus a júniusban megnyíló balatonfüredi Jókai-emlékmúzeum meglátogatásához csinált kedvet Jókai balatonfüredi kapcsolatait életképszerűen feltáró dolgozatával. *Czine Mihály* sodró erejű előadása Nagy László irodalmi fogadtatását követte nyomon a pályakezdéstől a beérkezésig, kitérve a költő utóéletére is. *Kemény Géza* a hagyományőrző Simon István versvilágában vizsgálta élmény és forma, hagyomány és eredetiség kérdését.

Az ülésszak harmadik napján a résztvevők Komárom megye irodalmi hagyományairól hallhattak előadásokat. *Sipos Lajos* a készülő Babits-kritikai kiadás kapcsán a kritikai kiadások jellegéről, hasznáról elmélkedett. *Nagyfalusi* Tibor kéziratos források, levelezés segítségével mutatta be az esztergomi Babits-emlékház létrehozásának történetét. Előadásához kapcsolódott *Bárdos István*, aki Komárom, Esztergom és Tatabánya 1920 és 1944 közötti irodalmi életét foglalta össze. A megye és Németh László kapcsolatát tárta föl *Monostori Imre* előadása.

Az ülésszak résztvevői jelen lehettek azon a könyvpremieren is, ahol a szerkesztő *Monostori Imre* mutatta be Németh László *Levelek Magdához* címen megjelenő levelezéskötetét. Az irodalmi esten részt vett és a kérdésekre válaszolt *Németh Magda*, a levelek címzettje, az író Kanadában élő leánya. Az ülésszak programját Vörösmarty Mihály kápolnásnyéki lakóházának meglátogatása, az emléktábla megkoszorúzása egészítette ki.

A vándorgyűlés előadásai a Veszprém megyei Horizont című folyóirat 1988. októberi számában jelennek meg.

N. S. K.

A magyar nyelvészek V. nemzetközi kongresszusa
Budapest, 1988. augusztus 27–30.

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete és a Magyar Nyelvtudományi Társaság Budapesten rendezte meg a magyar nyelvészek V. nemzetközi kongresszusát. A magyar nyelvészek nagy találkozójának először ad otthont a főváros, az előző négy rendezvény színhelye valamelyik vidéki város volt. A rendezvényen 15 ország 270 képviselője – ebből 230 hazai és 40 külföldi – vett részt. A külföldi résztvevők közül többen érkeztek a szomszédos országokból, de az USA-tól Japánig számos országból jöttek a magyar nyelvtudomány legjelesebb szakemberei, oktatói és kutatói.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem előadótermeiben tartott kongresszus két együttes ülésén négy előadás hangzott el, a szekcióülések előadásainak száma meghaladta a 150-et.

Az V. nyelvészkongresszus központi témája a magyar nyelvtudomány története

volt. Ezt a témát még az előző kongresszus záróülésén jelölték ki azzal a céllal, hogy a tudományág foglalkozzék saját múltjával, fejlődésével. A választás helyességét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az eddigi konferenciákkal összevetve még soha ilyen sokan nem jelentkeztek előadás tartására, s az előadók többsége a központi témával foglalkozott. A főtéma kérdéseinek megtárgyalásán túl még az is célja volt a kongresszusnak, hogy a tudományág művelői ismertessék új kutatási eredményeiket, az előadásokat követő vitákban tisztázzák a véleménykülönbségeket, kijelöljék a feladatokat és személyes kapcsolatokat teremtsenek egymással.

A kongresszust *Herman József* akadémikus, a Nyelvtudományi Intézet igazgatója nyitotta meg. Hangsúlyozta a magyar nyelvtudomány kutatásának nemzetközi jellegét, azt, hogy egyre több külföldi tudós kapcsolódik be eredményesen a magyar nyelv kutatásába. Kiemelte, hogy nyelvtudományunk történetét, az elődök módszereit, magyarázatait tanulmányozva múltunk, kultúránk évszázadait is áttekintjük. A Magyar Tudományos Akadémia elnöksége nevében *Ujfalussy József* akadémikus, alelnök üdvözölte a kongresszus résztvevőit. A tanácskozás témaválasztásának fontosságát ő is méltatta, hiszen – mint mondta – az általános igényű elméleti megközelítést, a tudománytörténeti vizsgálódást ma joggal tartjuk elhanyagolt módszernek és kutatási területnek. *Fülöp* József akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora üdvözlő beszédében kiemelte az egyetemi tanszékek szerepét a nyelvtudomány történetének kutatásában.

A megnyitó ülésen két tudományos előadás hangzott el, az elsőt *Robert Austerlitz*, a New York-i Columbia Egyetem professzora tartotta *Gombocz Zoltán és a mai magyar nyelvtudomány* címmel. Gombocz nyelvészeti indíttatásának életrajzi hátterét is elemezve kiemelte, hogy Gomboczot univerzális értelemben érdekelte a tudomány, s így a nemzetközi tudományosság milyen hatást gyakorolt munkásságára. *Benkő Loránd* akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár *A budapesti iskola a magyar nyelvtudomány történetében* című előadásában az úgynevezett „budapesti iskola" szemszögéből elemezte a század első felének tudománytörténeti jelentőségét. Tisztázta az elnevezés jelentéskörét, hangsúlyozta a szemlélet, a módszer, az eredmények egymásra épülésének fontosságát, folytonosságát – Budenz Józseftől a mai magyar nyelvtudományig. Nyelvtudományunk néhány meghatározó egyéniségének – Simonyi, Melich, Gombocz, Mészöly, Pais, Bárczi – működése nagyobb időszakot, több évtizedet átfogott, hatását egyik tudománytörténeti periódusról a másikra is átsugározva.

A kongresszus másik plenáris ülésének, a záróülésnek első előadója *Herman József* volt. *Az elméleti nyitás korszaka a magyar nyelvtudományban a 60-as évek óta* című előadásában az utóbbi 2-3 évtized sajátosságait, meghatározó folyamatait elemezte, foglalta össze. 1960 után a nyelvtudományi élet légköre, összetétele, irányultsága megváltozott, tematikai és elméleti sokszínűség jellemezte, a hagyományos irányzatokat is magával sodró, nemzetközi kapcsolatokat és kitekintést eredményező módszereinek térhódítása, számítógépes nyelvészet, gépi fordítással kapcsolatos illúziók, pszichológiai és szociológiai iskolák, az irodalmi szemiotika megjelenése jellemezte ezt a korszakot. A záróülés másik előadását *Jean Perrot*, a Sorbonne egyetem professzora tartotta *Vélekedések a magyar nyelvről Franciaországban a XX. századig* címmel. Ismertette azokat a téves nézeteket, elképzeléseket, melyeket a magyar nyelv származásáról gondoltak régebben a franciák – rokonságba hozva szláv nyelvekkel, a japánnal stb. –,

s csak a XX. században kezdett szélesebb körben ismertté válni a magyar nyelv finnugor rokonsága.

A két plenáris ülés között három és fél napon keresztül négy szekcióban hangzottak el előadások, melyek a központi téma egy-egy tárgykörét ölelték fel. Nem lenne méltányos a mintegy 160 előadásból néhányat most kiemelni, ezért inkább a tárgyalt témaköröket soroljuk fel: a nyelvleírás (hangtan, mondattan, jelentéstan) története; a történeti nyelvtudomány fejlődése; iskolák, egyéniségek és irányzatok a magyar nyelvtudományban; az általános nyelvészet és a nyelvelmélet története; a magyar nyelvtudomány kapcsolata a társtudományokkal; a magyar mint idegen nyelv tanításának története. Az érintettekből kiemelve egy-egy szekcióülés tárgyát, a következők voltak jelentősebbek: a fonetika fejlődése, dialektológia-történet, finnugrisztikai kutatások, stilisztikai vizsgálatok története, a magyar mint idegen nyelv tanítási módszereinek változása.

Több előadó választotta témául a magyar nyelvtudomány néhány nagy egyénisége szerepének, jelentőségének ismertetését. Előadás hangzott el Gombocz Zoltánról (több is), Budenz Józsefről, Munkácsi Bernátról, Verseghy Ferencről, Balassa Józsefről, Melich Jánosról, Laziczius Gyuláról, Pais Dezsőről. Egy-egy referátum tárgya pedig olyan egyéniség volt – Lotz János és Bárczi Géza –, akik 15-20 évvel korábban az első nyelvészkongresszusok plenáris üléseinek előadói voltak.

A rendezőbizottság minél előbb, önálló kötetben kívánja megjelentetni a kongresszus előadásainak anyagát.

Szűts László

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségének és tagjainak névsora és címe

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetősége

Elnök

Bo Wickman
Ö. Ågatan 53
75 322 Uppsala
Svédország

Alelnökök

Benkő Loránd
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Király István
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Petro Lizanec
Užgorodskij Gosudarstvennyj Universitet
Kafedra vengerskoj filologii
ul. Gorkovo 46
294000 Užgorod
Szovjetunió

Jean Perrot
Université de la Sorbonne Nouvelle
Centre d'Études Finno-Ougriennes
13, rue Santeuil
75005 Paris
Franciaország

Rákos Péter
Filozofická fakulta UK
Nam. Krasnoarmějců 2
116 38 Praha 1
Csehszlovákia

Denis Sinor
Dept. of Uralic and Altaic Studies
Indiana University
Bloomington, Ind. 47401
USA

Főtitkár

Klaniczay Tibor
MTA Irodalomtudományi Intézete
Budapest
Ménesi út 11–13.
Magyarország
1118

Főtitkárhelyettes

Jankovics József
MTA Irodalomtudományi Intézete
Budapest
Ménesi út 11–13.
Magyarország
1118

A Végrehajtó Bizottság tagjai

Balassa Iván
Mezőgazdasági Múzeum
Budapest
Pf. 129.
Magyarország
1367

Balázs Mihály
JATE Bölcsészettudományi Kar
Szeged
Egyetem u. 2.
Magyarország
6722

Bodnár György
MTA Irodalomtudományi Intézete
Budapest
Ménesi út 11–13.
Magyarország
1118

Bori Imre
Institut za mađarski jezik, književnost i hungarološka istraživanja
Stevana Musića bb
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Gianpiero Cavaglià
Torino Università
Facolta di Lettere
Via S. Ottavio 20
Torino
Olaszország

George F. Cushing
University of London
School of Slavonic and East European Studies
London WC 1E 7HU
Anglia

Czigány Lóránt
15 Temple Fortune Lane
London NW 11 7 UB
Anglia

Amedeo Di Francesco
Istituto Universitario Orientale
Seminario di studi per l'Europa Orientale
80134 Napoli
Piazza S. Giovanni Maggiore 30.
Olaszország

Domokos Géza
Editura Kriterion
71341 Bucureşti
Pta Scînteii 1.
Románia

Hasan Eren
Cinnah Cad. 41/4
Çankaya, Ankara
Törökország

Faragó József
Str. Drăgălina 8. ap. 14.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Futaky István
Finnisch-ugrisches Seminar der
Georg-August-Universität
Theaterstrasse 14.
3400 Göttingen
NSZK

Görömbei András
KLTE Bölcsészettudományi Kar
Debrecen
Magyarország
4010

Jurij Gusev
Institut mirovoj literatury im Gorkovo
120690 Moskva G 69
ul. Vorovskogo 25 a
Szovjetunió

Hajdú Péter
MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Budapest
Münnich Ferenc u. 7.
Magyarország
1051

Ilia Mihály
JATE Bölcsészettudományi Kar
Szeged
Egyetem u. 2.
Magyarország
6722

Imre Samu
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1014

Kálmán Béla
KLTE Bölcsészettudományi Kar
Debrecen
Pf. 38.
Magyarország
4010

Valentin Kelmakov
Udmurtskij gosudarstvennyj Universitet
426037 Iževsk
ul. Krasnogerojskaja 71.
Szovjetunió

Kibédi Varga Áron
Vrije Universiteit Faculteit der Letteren
Postbus 7161
1007 MC Amsterdam
Hollandia

Paul Kokla
Keele ja Kirjanduse Institut
Lauristini 6
200103 Tallinn
Szovjetunió

Kósa László
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Božidar Kovaček
Újvidéki Művészeti Akadémia
21000 Novi Sad
Dure Jakšicá 7.
Jugoszlávia

Jean-Luc Moreau
Institut National des Langues et Civilisations Orientales
Chaire des Langues Finno-ougriennes
2, rue de Lille
75007 Paris
Franciaország

Nagy Péter
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Karl Nehring
Südost-Institut
Güllstr. 7.
8000 München 2
NSZK

Richard Pražák
Filozofická fakulta univ. JEP
Arne Nováka 1.
600 00 Brno
Csehszlovákia

Rédei Károly
Institut für Finno-Ugristik der Universität Wien
1090 Wien
Berggasse 11/1/2
Ausztria

Gert Sauer
Akademie der Wissenschaften der DDR
Zentralinstitut für Sprachwissenschaft
108 Berlin
Otto Nuschke Str. 22–23.
NDK

Jan Ślaski
Uniwersytet Warszawski
Instytut Literatury Polskiej
00-927/1 Warszawa
Krakowskje Przedmiescie 26/28
Lengyelország

Szabó Zoltán
3400 Cluj-Napoca
C. p. 358.
Románia

Szabolcsi Miklós
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Szathmári István
Helsingin Yliopisto Unkarilainen laitos
Fabianinkatu 33
00170 Helsinki
Finnország

Szegedy-Maszák Mihály
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Viljo Tervonen
02620 Espoo 62
Tornihaukantie 2. AS 14
Finnország

Tokunaga Yasumoto
Kansai Gaikokugo University
333 Kokura, Hirakata-shi
Osaka
Japán

Karol Tomiš
Literarnovedny ústav SAV
Konventná 13
80100 Bratislava
Csehszlovákia

Wolfgang Veenker
Finnisch-Ugrisches Seminar der
Universität Hamburg
2000 Hamburg 13
Bogenalle 11.
NSZK

Voigt Vilmos
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Budapest
Pesti Barnabás u. 1.
Magyarország
1052

Számvizsgáló Bizottság

Elnök

Anton Sivirsky
Laan van Poot 163
25 66 EB Den Haag
Hollandia

Tagok

B. Lőrinczy Éva
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1014

Andrzej Sieroszewski
Uniwersytet Warszawski
Katedra Filologii Węgierskiej
00-311 Warszawa
ul. Browarna 8/10
Lengyelország

Titkárság

Szervező titkár

Nyerges Judit
Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Budapest
Országház u. 30. I/41.
Magyarország
1014

Adminisztrátor

Bossányi Lászlóné
Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság
Budapest
Országház u. 30. I/41.
Magyarország
1014

Gazdasági vezető

Visóczki Márta
MTA Irodalomtudományi Intézete
Budapest
Ménesi út 11–13.
Magyarország
1118

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság tiszteleti tagjai

Paul Ariste
Jakobszoni 7/A
Eesti NSV
202400 Tartu
Szovjetunió

Balogh Edgár
Str. Rákóczi 48.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Bán Imre
Debrecen
Hatvan u. 1.
Magyarország
4026

Barta János

Björn Collinder

Gunda Béla
Debrecen
Dóczy József u. 5.
Magyarország
4032

Astrik L. Gabriel
P.O.Box 578
Notre Dame, Ind. 46556
USA

Illyés Gyula

Erkki Itkonen
Topeliuksenkatu 17 A 9
00250 Helsinki 25 F
Finnország

Kardos László

Keresztury Dezső
Budapest
Semmelweis u. 4.
Magyarország
1052

Komlós Aladár

Ligeti Lajos

Lukács László SJ
Istituto Storico della Compagnia di Gesù
via dei Penitenzieri 20
00193 Roma
Olaszország

Emil Boleslav Lukač

Vasilij Lytkin

Klara Majtinskaja
117 333 Moskva
ul. Vavilova 48. kv. 376.
Szovjetunió

Oleg Rossijanov
103055 Moskva
ul. Novalesnaja 18. k.l.kv. 160.
Szovjetunió

Aurélien Sauvageot

Wolfgang Schlachter
Herzberger Landstrasse 20.
3400 Göttingen
NSZK

Vladimir Skalička
Dřevná 6.
120 00 Praha–Nové Mesto
Csehszlovákia

Cs. Szabó László

Szabó T. Attila

Szeli István
Fruškogorska 41/42
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Carlo Tagliavini

Tamás Lajos

Vargyas Lajos
Budapest
Szemlőhegy u. 4/b.
Magyarország
1022

Kustaa Vilkuna

Tagság

E. Abaffy Erzsébet
Budapest
Hegedűs Gy. u. 3. I/1.
Magyarország
1136

Daniel Abondolo
University of London
School of Slavonic and East European Studies
London WC 1E 7 HU
Anglia

Ács Pál
Budapest
Eötvös u. 42. I/9.
Magyarország
1067

Adamikné Jászó Anna
Budapest
Eötvös u. 77.
Magyarország
1153

Ágoston Pálné
Budapest
Katica u. 4. IV./9.
Magyarország
1191

Umberto Albini
Corso Firenze 41/8
16136 Genova
Olaszország

Alexa Károly
Budapest
Gőgös Ignác u. 15.
Magyarország
1158

Alho Alhoniemi
Rätiälänk, 18, as, 5.
20840 Turku 84
Finnország

Alszeghyné Tési Edit
Budapest
Pongrácz út 17. P/I.
1. lp. I/4.
Magyarország
1101

Ferenc Andai
140 Calumet St.
Shawville, Que. JOX 2YO
Kanada

Zsuzsanna Andersen Bjørn
Bakkevej 11 E
3460 Birkerød
Dánia

Andor József
Janus Pannonius Tudományegyetem
Magyar Nyelvészeti Tanszék
Pécs, Pf. 9.
Magyarország
7601

András Sándor
9007 Sudbury Road
Silver Spring, Maryland 20910
USA

Andrásfalvy Bertalan
MTA Néprajzi Kutató Csoport
Budapest
Országház u. 30.
Magyarország
1014

Maria Teresa Angelini
Budapest
Őzgida u. 18/b.
Magyarország
1025

Angyalosi Gergely
Budapest
Báthori u. 19. II/1. a.
Magyarország
1054

Aniot Judit
Budapest
Apostol u. 9/c.
Magyarország
1023

Antal Árpád
Str. Scarişoára 5. ap. 29.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Aradi András
Budapest
Garam u. 27. I/9.
Magyarország
1133

Aradszkiné Bozsik Gabriella
Budapest
Visegrádi u. 43–45. III/8/a.
Magyarország
1132

Arató Eleonóra
Budapest
Bertalan Lajos u. 20.
Magyarország
1111

Árpás Károly
Szeged
Hársfa u. 8/1.
Magyarország
6726

Elżbieta Artowicz
02-783 Warszawa
ul. Wokalna 8. m. 35.
Lengyelország

Marianne Asztalos
A-1060 Wien
Gumpendorferstr. 115/1/5
Ausztria

István Átányi
Gamla Lundagatan 1,5 tr
117 26 Stockholm
Svédország

Markku Aukia
Kraatarinkuja 4 B5
Turku 61
Finnország

Robert Austerlitz
506 Casa Italiana
1161 Amsterdam Ave.
Columbia University
New York, N. Y. 10027
USA

Bába Iván
Budapest
Lövőház u. 28.
Magyarország
1024

Bachát László
Nyíregyháza
Kőrösi Csoma Sándor u. 21.
Magyarország
4400

Bagi Ferenc
Vojnova 32.
21208 Sremska Kamenica
Jugoszlávia

Bakó Ferenc
Eger
Szarvas Gábor u. 7. I/20.
Magyarország
3300

Sz. Bakró-Nagy Marianne
Budapest
Balzac u. 25.
Magyarország
1136

Balassa László
Budapest
Törökvész u. 6/b. fsz. 1.
Magyarország
1022

Balassa Péter
Budapest
Gellérthegyi út 31.
Magyarország
1016

Balázs-Piri Aladár
Josipa Kraša 33
Subotica
Jugoszlávia

Bálint Csanád
Budapest
Tusnádi u. 9/a.
Magyarország
1125

Balla Gyula
Budapest
Tito u. 14.
Magyarország
1045

Balogh Dezső
Piaţa Mihai Viteazul 1. ap. 8.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Balogh István
Debrecen
Dobozi u. 6. I/12.
Magyarország
4029

Nicolae Balota
32, rue de la Quintiniei
75015 Paris
Franciaország

Bańczerowski Janusz
Budapest
Vörösvári u. 7. VI/34.
Magyarország
1035

Bányai János
21000 Novi Sad
Balzakova 45/3.
Jugoszlávia

Bányai László
Pécs
Rókus u. 5/b.
Magyarország
7624

Barabás Béla
Magyarságkutató Csoport
Budapest
Budavári Palota F épület
Magyarország
1014

Barabás Jenő
Budapest
Rákóczi u. 69.
Magyarország
1081

George Barany
2180 South Clayton
Denver, Colorado 80210
USA

Baranyai Zsolt
Szeged
Gyergyói u. 21/b.
Magyarország
6726

Bárczi Ildikó
Budapest
Vöröstorony u. 31.
Magyarország
1025

Barlay Ö. Szabolcs
Budapest
Tömő u. 31.
Magyarország
1083

Baróti Dezső
Budapest
Mohács u. 23.
Magyarország
1135

Raija Bartens
Laurinniityntie 5 A 3
00440 Helsinki 44
Finnország

Bárth János
Viski Károly Múzeum
Kalocsa
I. István u. 25.
Magyarország
6301

Bartha Antal
MTA Néprajzi Kutató Csoport
Budapest
Országház u. 30.
Magyarország
1250

Bartha Elek
Debrecen
Görgey u. 12. I/15.
Magyarország
4032

Bartha János
4300 Tîrgu Mureş
Str. Busuiocului 5. ap. 2.
România

Enikő Basa Molnár
707 Snider Lane
Silver Spring MD 20904
USA

Batári Gyula
Budapest
Fehérvári út 21/a.
Magyarország
1117

István S. Bátori
Sebastian-Kneipp-Strasse 35
5414 Vallendar
NSZK

Gustav Bayerle
2210 Rock Creek Drive
Bloomington, Ind. 47401
USA

Maria Becker-Dugantsy
Trallbovägen 7.
75591 Uppsala
Svédország

Bécsy Tamás
Budapest
Vörösvári út 5. VII/37.
Magyarország
1035

Beke András
Budapest
Akácfa u. 19.
Magyarország
1214

Beke György
Str. Rachovei 56
3400 Cluj-Napoca
România

Bekéné Nádor Orsolya
Budapest
Akácfa u. 19.
Magyarország
1214

Békési Imre
Szeged
Szécsi u. 16/D.
Magyarország
6729

Béky-Halász Iván
Budapest
Kisvárda u. 27/a.
Magyarország
1171

Judit Bélangé
94320 Villepinte
Parc de la Noue
Bât C. 1.
Franciaország

Bencsáthné Hajós Ilona
Budapest
Tolbuhin krt. 15.
Magyarország
1093

Bencze Lóránt
Budapest
Lágymányosi u. 4. II/15.
Magyarország
1111

Benda Kálmán
Budapest
Molnár u. 5.
Magyarország
1056

Mihai Beniuc
Bucureşti
Str. Gradina Bordei 51
România

Benkő László
Budapest
Fejér Lipót u. 61.
Magyarország
1119

Erzsébet Beöthy
Dÿkgraafplein 31
1069-EK Amsterdam
Hollandia

Bereczki Gábor
Budapest
Jakab K. u. 28. III/12.
Magyarország
1148

Théodore Beregi
18, rue Charpentier
92270 Bois-Colombes
Franciaország

Berkes Tamás
Budapest
Fehérvári út 38.
Magyarország
1117

Berta Erzsébet Ágota
Debrecen
Micsurin út 70. VIII/137.
Magyarország
4031

Bertha Zoltán
KLTE Magyar Irodalomtörténeti Intézet
Debrecen
Pf. 52.
Magyarország
4010

Bertók Imre
82900 Bratislava
Súmračná 17.
Csehszlovákia

Bese Lajos
Budapest
Kútvölgyi u. 13/b.
Magyarország
1125

Marianna D. Birnbaum
1159 Tellem Drive
Pacific Palisades
Los Angeles, Cal. 90272
USA

Bíró Ágnes
Budapest
Bécsi út 223. VIII/44.
Magyarország
1032

Bíró Ferenc
Budapest
Kende u. 18. IV/12.
Magyarország
1111

Bíró Zoltán
4100 Miercurea Ciuc
T. Vladimirescu 23. C/5.
Románia

Bisztray György
Hungarian Chair
University of Toronto
21 Sussex Avenue
Toronto, Ont. M5S 1A1
Kanada

Bitskey István
Debrecen
Fáy András u. 51.
Magyarország
4027

Robert Blumstock
8 Daleview Court
Hamilton, Ont. L8S 3L8
Kanada

Imre Boba
7336-55th Avenue N. E.
Seattle, Wash. 98115
USA

Bodó Julianna
4100 Miercurea Ciuc
T. Vladimirescu 23. C/5.
Románia

Bodó Sándor
Eger
Kiss L. u. 23.
Magyarország
3300

Bodolay Géza
Budapest
Münnich F. u. 26.
Magyarország
1051

Bodri Ferenc
Esztergom
Irinyi J. u. 2/a.
Magyarország
2500

Bertrand Boiron
119 rue de Montreuil
75011 Paris
Franciaország

Bojtár Endre
Budapest
Szamuely u. 17.
Magyarország
1093

Bókay Antal
Pécs
Darvas J. u. 10.
Magyarország
7632

Bollobás Enikő
Budapest
Határőr u. 24.
Magyarország
1122

Bor Kálmán
Budapest
Ág u. 7. I/1.
Magyarország
1016

Borbándi Gyula
Oberföhringer Str. 12/a.
8000 München 80
NSZK

Boros Judit
Budakalász
Rákóczi út 19.
Magyarország
2011

Andrew Boros-Kazai
P.O. Box 293
Vermillion, SD 57069
USA

Borsa Gedeon
Budapest
Nyúl u. 5.
Magyarország
1024

Borsi Kálmán Béla
Budapest
Virág Benedek u. 26. fsz. 2.
Magyarország
1037

Bosnyák István
Balzakova 49. III/66.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Oliver Botar
4 Grenadier Ravine Dr.
Toronto, Ont. M6S 2W7
Kanada

Botka Ferenc
Budapest
Guszev u. 1. V/10.
Magyarország
1051

Botlik József
Magyar Nemzet Szerkesztősége
Budapest
Lenin krt. 9–11.
Magyarország
1073

Botta István
Budapest
Szered u. 4.
Magyarország
1147

Bradean-Ebinger Nelu
Budaörs
Nádasdűlő sétány 19. III/8.
Magyarország
2040

Michael Arthur Branch
School of Slavonic and East
European Studies
University of London
London WC 1E 7HU
Anglia

Bredár Gyula
Dejvická 34
16 000 Praha 6
Csehszlovákia

Bela Brogyanyi
Kartäuserstr. 32.
7800 Freiburg i Br.
NSZK

Dalma Brunauer Hunyadi
39 Chesnut Street
Potsdam, N.Y. 13676
USA

Salvator Bueno
Calle 60, nr. 1303 (altos)
Municipio Playa Cindad de la Habana
(Marianao La Habana)
Kuba

Alpár Bujdosó
Berglerstr. 17.
1210 Wien
Ausztria

Bujtás László Zsigmond
Budapest
Aulich u. 8. IV/6.
Magyarország
1054

Burány Béla
Gagarinova 24.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Burgler Jezsó Erzsébet
6166 AC Geleen
Beekhoverstraat $4A^3$
Hollandia

V. Busa Margit
Budapest
Árpád fejedelem u. 45. II/11.
Magyarország
1023

Büky Béla
Budapest
Fehérvári út 17.
Magyarország
1117

Büky László
Szentendre
Lenin u. 10/a.
Magyarország
2000

Guglielmo Capacchi
Borgo Felino 39
43100 Parma
Olaszország

Nicolas Cazelles
14 bis rue Mouton-Duvernet
75014 Paris
Franciaország

Rudolf Chmel
Literarnovedny ústav SAV.
Konventná 13.
811 03 Bratislava
Csehszlovákia

Marija Cindori
Majšanski put 78.
24000 Subotica
Jugoszlávia

J. G. Coates
Burdett House
Castle Street
Montgomery (Powys) SY15 6PP
Anglia

Lee Congdon
46 E. Laurel
Harrisonburg, Virg. 22801
USA

Carla Corradi
Vicolo dei Mulini N.1.
43100
Parma
Olaszország

Gustav Cvengros
Lvov–05
Ivan Franko ul. 23. kv. 12.
Szovjetunió

Elżbieta Cygielska
ul. Pieciolinii 7 m 12
02-784 Warszawa
Lengyelország

Czeglédy Károly
Budapest
Alig u. 10.
Magyarország
1132

Czibula Katalin
Budapest
Marx tér 4. VI. 25/b.
Magyarország
1132

Czine Mihály
Budapest
Szabó Ilonka u. 31.
Magyarország
1015

Marina Csaduneli
380054 Tbiliszi
ul. Gvetadze 8. I. 52.
Szovjetunió

Csáky Károly
936 01 Šahy
Okružna 20.
Csehszlovákia

Moritz Csáky
Bräunerstrasse 10.
1010 Wien
Ausztria

Csáky S. Piroska
Taras Ševčenko 6
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Csaloghné Pócs Éva
Budapest
Szinyei Merse u. 26. III/2.
Magyarország
1063

Csanda Sándor
Radarova 4.
82 900 Bratislava
Csehszlovákia

István Csapláros
ul. Anieli Krzywoń 6 m 21.
01-391 Warszawa
Lengyelország

Csapodi Csaba
Budapest
Hegyalja út 64. III/16.
Magyarország
1112

Csapodiné Gárdonyi Klára
Budapest
Hegyalja út 64. III/16.
Magyarország
1112

Csapody Miklós
Budapest
Fejér Lipót u. 63. VIII/62.
Magyarország
1119

János Csatlós
Lodjurets gata 263
136 64 Handen
Svédország

Csató Éva Ágnes
Seminar für Orientkunde
Universität Mainz
Postfach 3980
6500 Mainz
NSZK

Madeleine Csécsy
Résidence Mont Rabeau
Av. Mont Rabeau
06200 Nice
Franciaország

Csehné Szabó Márta
S. Miletity u. 114.
21 220 Bečej
Jugoszlávia

Cseke Péter
3400 Cluj-Napoca
Str. Gheorgheni 182/30
Románia

Csekéné Gyímesi Éva
3400 Cluj-Napoca
Str. Gheorgheni 182/30
Románia

Csepregi Márta
Budapest
Logodi u. 51.
Magyarország
1012

Csillag András
Szeged
Hársfa u. 12/4.
Magyarország
6726

Andrea Csillaghy
Via Bellini 6
Mestre-Venezia 30171
Olaszország

K. Csilléry Klára
Budapest
Németvölgyi út 72/c.
Magyarország
1124

Csirpák Emil
Budapest
Ady Endre u. 129. C. 1.
Magyarország
1221

Maria Csollány
6803 Edingen/Neckar
Amselweg 5.
NSZK

Csomasz Tóth Kálmán
Budapest
Hungária krt. 200
Magyarország
1146

Csonka Ferenc
Budapest
Logodi u. 51.
Magyarország
1012

Csóra Karolin
Budapest
Batthyány u. 63.
Magyarország
1015

Csordás Mihály
Petőfi u. 18.
24321 Mali Idjoš
Jugoszlávia

Csúcs Sándor
Budapest
Magyar Lajos u. 4. X/54.
Magyarország
1036

Csukás István
Szeged
Fésű u. 3. B. II/7.
Magyarország
6726

Csűrös Miklós
Budapest
Karinthy Frigyes u. 10.
Magyarország
1111

Marinella D'Alessandro
Salita S. Nicola da Tolentino 51
80132 Napoli
Olaszország

Dám László
Báthori István Múzeum
Nyírbátor
Pf. 28.
Magyarország
4301

Dánielisz Endre
Str. Infrăţirii nr. 1.
Jud. Bihor
3650 Salonta
Románia

Dankó Imre
Debrecen
Múzeum u. 4. I. 4/a.
Magyarország
4026

Danyi Magdolna
24413 Palič
Ribarska 1
Jugoszlávia

Dávid Gyula
Editura Kriterion
Piaţa Stefan cel Mare 1.
3400 Cluj-Napoca
România

Dávidházi Péter
Budapest
Pesti út 149. II/23.
Magyarország
1173

Deák Eszter
Budapest
Bartók Béla u. 9.
Magyarország
1225

Debreczeni Attila
Debrecen
Szabadság u. 16.
Magyarország
4028

Linda Dégh
1008 S. Highland Avenue
Bloomington, Ind. 47401
USA

Deme László
Budapest
Gazdagréti tér 5.
Magyarország
1118

Dérczy Péter
Budapest
Mártírok útja 59. V/1.
Magyarország
1024

Pál Deréky
Halmg. 3/5.
A-1020 Wien
Ausztria

Georges Deshusses
22 chemin Rieu
1208 Genève
Svájc

Dévavári (Dér) Zoltán
Matka Vukovića 1/II
24000 Subotica
Jugoszlávia

Dezső László
Budapest
Dembinsky u. 36. III/28.
Magyarország
1071

Dienes Erzsébet
Szolnok
Bercsényi u. 32. fsz. 13.
Magyarország
5000

Dienes Ottó
Székesfehérvár
Münnich lakótelep 2. IV/2.
Magyarország
8000

Dobó Attila
A–7501 Rotenturm a.d. Pinka 69.
Ausztria

Dobó Katalin
Országos Széchényi Könyvtár
Budapest
Budavári Palota F épület
Magyarország
1014

Dobóné Berencsi Margit
Eger
Olasz u. 23. III/8.
Magyarország
3300

Čavdar Dobrev
Kvartal Latera, bl. 4. vhod. A.
Sofia
Bulgária

Bohumil Doležal
Praha–2
Vinohradská 6.
Csehszlovákia

Dombrovszky József
Debrecen
Hajdú J. u. 17. II. 19.
Magyarország
4032

Domokos Pál Péter
Budapest
Budafoki út 10. C. I. 1.
Magyarország
1111
Domokos Péter
Budapest
Iglói út 10.
Magyarország
1118

Leslie S. Domonkos
59 Camelot Court
Canfield, Ohio 44406
USA

Ivan Doszpoly SJ
Jesuite Scholasticate
Kamishakujii 4-32-11
Nerima-ku
Tokyo 177
Japán

Dömötör Ákos
Budapest
Stoczek u. 13. IV/1.
Magyarország
1111

Duba Gyula
Fučikova c. 5.
80100 Bratislava
Csehszlovákia

Zinaida M. Dubrovina
196211 Leningrad
pr. Kosmonavtov 19-1-177
Szovjetunió

Dukkon Ágnes
Budapest
Amfiteátrum u. 14. D. I/4.
Magyarország
1031

Truong Dang Dung
Hanoi 53548
20 Ly Thai To
Vietnam

Dümmerth Dezső
Budapest
Schönherz u. 5.
Magyarország
1117

Ecsedy Ildikó
Budapest
Búvár u. 1. I/5.
Magyarország
1035

Éder Zoltán
Budapest
Kisfaludy u. 40.
Magyarország
1082

Egri Péter
Budapest
Hegedűs Gyula u. 3. I/1.
Magyarország
1136

Elekfi László
Budapest
Vöröshadsereg útja 103.
Magyarország
1021

Lajos Éltető J.
ITT=OTT
P.O. Box 112
Ada, OH 45810
USA

Engel Károly
3400 Cluj-Napoca
Str. Septimiu Albini 99. Bl. 1. II/78.
Románia

Erdei Klára
Ottendorferstr. 6.
2300 Melsdorf
NSZK

Erdélyi István
Budapest
Szigeti J. u. 9. V/40
Magyarország
1042

Erdélyi Zsuzsanna
Budapest
Váci u. 79. I/8.
Magyarország
1056

Erdődy Edit
Budapest
Mátyás u. 13. II/24.
Magyarország
1093

Éry László
Budapest
Thököly u. 90. mf. 2.
Magyarország
1146

Viktoria Eschbach-Szabó
Markstr. 258
4630 Bochum
NSZK

Robert J. W. Evans
83, Norreys Road
Cummor, Oxford OX2 9PU
Anglia

Fábián Pál
Budapest
Zsombolyai u. 8.
Magyarország
1113

Fabiny Tibor
Budapest
Lukács u. 1.
Magyarország
1023

Katalin Faerstain
Lerbjergvej 24
Lerbjerg
8370 Hadsten
Dánia

Falvy Zoltán
Budapest
Szentháromság u. 9–11.
Magyarország
1014

Falvyné Kardoss Éva
Budapest
Szentháromság u. 9–11.
Magyarország
1014

Fancsaly Éva
Pécs
Madách u. 5. Pf. 10.
Magyarország
7623

Faragó Adrienne
Nyúl
Tavasz u. 50
Magyarország
9082

Magda Farago Leonardi
Via Orto Del Re 30
95 124 Catania
Olaszország

Farkas József
Mátészalka
Móricz Zsigmond u. 63.
Magyarország
4700

Farkas László
Budapest
Hollókő u. 9.
Magyarország
1113

Fáskerti Mária
Olav Duunsvei 1A
1472 Fjellhamar
Norvégia

Fazekas Andrásné
Budapest
Kassa u. 1.
Magyarország
1028

Rolf E. Fazekas
Kiwittsmoor 38. 1. 12.
2000 Hamburg 62.
NSZK

Fazekas Tiborc
Lattenkamp 13.
2000 Hamburg 60
NSZK

Fehér Erzsébet
Budapest
Fehérvári út 127.
Magyarország
1119

Fehér Imre
Törökszentmiklós
Kossuth Lajos u. 127.
Magyarország
5200

Fehérvári Győző
Budapest
József A. u. 44–48.
Magyarország
1191

Fejős Zoltán
Budapest
Varga Gyula A. park. 4/b. IX/56.
Magyarország
1149

Fekete Péter
Eger
Koháry u. 1/a.
Magyarország
3300

Feng Zhisheng
5 Jianguomeunei Dajie
Bejing
Kína

Fenyő István
Budapest
Bogár u. 35–37.
Magyarország
1022

Aleksandr P. Feoktistov
pr. Ogoevskogo 7-2-212
117574 Moskva
Szovjetunió

Ferdinandy György
Box 5173, C.U.C. Station
Cayey, 00634, Puerto Rico
USA

Miguel de Ferdinandy
Box 21701 U.P.R.
Rio Piedras, Puerto Rico 00931
USA

Ferenczi Imre
Szeged
Petőfi S. sugárút 40/c.
Magyarország
6722

Ferenczi László
Budapest
Lenin krt. 40.
Magyarország
1073

Filep Antal
MTA Néprajzi Kutató Csoport
Budapest
Országház u. 30.
Magyarország
1250

Viola M. N. Finn
50 Claylands Road
London SW8 1NZ
Anglia

Holger Fischer
Am Ladenzentrum 12
2057 Reinbek
NSZK

Fischer Sándor
Budapest
Fazekas u. 4.
Magyarország
1015

Albert Lange Fliflet
Krokeideveien 43
5047 Stend
Norvégia

István Fodor
Niehler Kirchweg 71
5000 Köln 60
NSZK

Fodorné Simon Zsuzsa
Budapest
Molnár Erik u. 2/a.
Magyarország
1113

Fogarasi Miklós
Szeged
Bocskai u. 11.
Magyarország
6721

Fónod Zoltán
Azalková ul. 6.
829 00 Bratislava
Csehszlovákia

Font Zsuzsa
Szeged
Bálint Sándor u. 8. III/8.
Magyarország
6724

Frank Gabriella
Budapest
Köztársaság u. 51.
Magyarország
1188

Katalin Frank-Schneider
Scheffelstr. 7.
69 Heidelberg
NSZK

Gisele Friedrichs
6055 S. Pollard PKWY
Baton Rouge, La. 70808
USA

Fügedi Erik
Budapest
Corvin tér 6.
Magyarország
1011

Fülei-Szántó Endre
Budapest
Maros u. 4.
Magyarország
1122

Fülöp Géza
Budapest
Vérhalom u. 44.
Magyarország
1025

Fülöp Lajos
Budapest
Nárcisz u. 27.
Magyarország
1126

Fülöpné Csanak Dóra
Budapest
Vérhalom u. 44.
Magyarország
1025

Fülöpné Tátrai Zsuzsanna
Budapest
Tapolcsányi u. 6.
Magyarország
1022

Füzes Endre
Budapest
Tornalja u. 4.
Magyarország
1124

Gaál György Elemér
3400 Cluj-Napoca
Str. 23 August nr. 29.
Románia

Károly Gaál
1030 Wien
Löwengasse 44/15.
Ausztria

Gáborján Alice
Budapest
Béla király út 30/a.
Magyarország
1125

Dzumber Gagnidze
380015 Tbilisi
ul. Čikovani 55.
Szovjetunió

Susan Gal
420 Grant Ave.
Highland Park, NJ. 08904
USA

Galambos Ferenc Iréneus
Pfarrhof
7501 Unterwart
Ausztria

Gáll Ernő
Redacţie Korunk
Str. Moţilor 3
3400 Cluj-Napoca
Románia

I. Gallasy Magdolna
Budapest
Zólyomi u. 38/d.
Magyarország
1112

Gerhard Ganschow
8034 Germering
Harzstr. 3/b.
NSZK

Gárdonyi Sándor
Debrecen
Nagyerdei krt. 92.
Magyarország
4032

Gáspári László
Nyíregyháza
Ungvár sétány 2. VI/39.
Magyarország
4400

Gazda Klára
Str. Umbrei 1.
4000 Sf. Gheorghe
România

Gebri Mária
Budapest
Regös köz 4. IV/19.
Magyarország
1118

Emery George
8 Dickinson Street
Princeton, N.J. 08540
USA

Geréby György
Budapest
Kállai Éva u. 18. fsz. 1.
Magyarország
1081

Éva Gerevich-Kopteff
Henrik Sohlbergintie 25. A 4.
Helsinki 64
Finnország

Gergely Katalin
Budapest
Lidérc u. 6.
Magyarország
1121

B. Gergely Piroska
Str. Galaxiei 1/A
3400 Cluj-Napoca
România

Gerics József
Budapest
Dániel u. 23/g. I/5.
Magyarország
1125

Gerold László
21000 Novi Sad
Vojvode Putnika 13.
Jugoszlávia

Danilo Gheno
Vicolo Carlessi 16.
36060 Romano d'Ezzelino
(Vicenza)
Olaszország

Le Xuan Giang
72 Tuê Tiñh
Há-Nôi
Vietnam

Ginter Károly
Budapest
Rákóczi út 10.
Magyarország
1072

Gombáné Lábos Olga
Debrecen
Akadémia u. 113.
Magyarország
4032

Marie-Josephe Gouesse
6, rue Paul Bert
92130 Issy-les-Moulineaux
Franciaország

George Gömöri
University of Cambridge
Faculty of Modern and Medieval
Languages
Sidgwick Avenue
Cambridge CB3 9DA
Anglia

Görcsös Mihály
040 01 Košice
Cimborkova 27.
Csehszlovákia

Görcsösné Takáts Gizella
040 01 Košice
Cimborkova 27.
Csehszlovákia

Veronika Görög-Karády
69, rue Blomet
75015 Paris
Franciaország

Graf Rezső
Budapest
Krisztina krt. 71.
Magyarország
1016

Maria Green
207 Lake Crescent
Saskatoon, Sask. S7H 3A1
Kanada

Gregor Ferenc
Budapest
Vörösvári u. 5. II/12.
Magyarország
1035

Grendel Lajos
Vazovova 15
81107 Bratislava
Csehszlovákia

Grétsy László
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1250

Grezsa Ferenc
Hódmezővásárhely
Hóvirág u. 14.
Magyarország
6800

Elżbieta Marzena Grzegorczyk
05-420 Józefów
ul. Zawiszy 19.
Lengyelország

János Gulya
Georg-August-Universität
Finnisch-Ugrisches Seminar
Theaterstrasse 14.
3400 Göttingen
NSZK

Imre Gyenge
7400 Oberwart
Postfach 61.
Ausztria

Clara Györgyey
42 Derby Ave.
Orange, CT. 06477
USA

Győri János
Debrecen
Knézich u. 32.
Magyarország
4032

Győri-Nagy Sándor
Budapest
Balázs park 1. III/11.
Magyarország
1142

Gyurácz Ferenc
Bük
Ady Endre u. 12.
Magyarország
9737

Tibor Halasi-Kun
389. W. Meetinghouse Rd.
New Milford, CT. 06776
USA

Halász Előd
Szeged
Hunyadi János u. 4.
Magyarország
6722

Halász Péter
Budapest
Abádi u. 12.
Magyarország
1116

Hangay Zoltán
Budapest
Néphadsereg u. 30.
Magyarország
1055

Victor E. Hanzeli
411 N.E. 81.
Seattle, Washington 98115
USA

Endre Haraszti
139, Mohawk Road
East Hamilton, Ont. L9A 2H4
Kanada

Haraszti György
Budapest
Keleti Károly u. 30.
Magyarország
1024

Hargittay Emil
Budapest
Csokonai u. 12.
Magyarország
1193

Robert T. Harms
2609 Deerfoot Trail
Austin, Texas 78704
USA

Harrer Gábor
Sigtuna 3 ög. 2 tr
113 22 Stockholm
Svédország

Horst Haselsteiner
Daponteg 13/12
A-1030 Wien
Ausztria

Ulla Hauhia-Nagy
Budapest
Vérhalom u. 12–16.
Magyarország
1023

Havasi Zoltán
Budapest
Magyar Lajos u. 8.
Magyarország
1036

Heckenast Gusztáv
Budapest
Határőr u. 13/b.
Magyarország
1122

Heé Veronika
Budapest
Sallai u. 4.
Magyarország
1136

Hegedűs József
Budapest
Kelenhegyi út 35/a.
Magyarország
1118

Hegedűs Rita
Pomáz
Bajcsy-Zsilinszky u. 2.
Magyarország
2013

Héjjas Eszter
Budapest
Beregszász út 56/A.
Magyarország
1112

Heltai János
Budapest
Wesselényi u. 47. I/11.
Magyarország
1077

Leszek Hensel
Instytut Slawianoznewstwa Polska A. N.
Warszawa
Palac Kultury i Nauki
Lengyelország

Herczeg Gyula
Budapest
Rákóczi út 65.
Magyarország
1081

Herman József
Budapest
Csalit u. 3.
Magyarország
1025

Hermán M. János
Jetze Veldstraweg 43
8513 CK Ouwsterhaule
Hollandia

Herner János
Szeged
Szilléri sgt. 51/a.
Magyarország
6723

Robert Hetzron
1346 San Rafael Avenue
Santa Barbara CA 93109
USA

Hévizi Natália
Szeged
Lomnici u. 17. III/14.
Magyarország
6723

Hofer Tamás
Budapest
Szilágyi Erzsébet fasor 17.
Magyarország
1026

Hoffmann Gizella
Szeged
Középfasor 31–33.
Magyarország
6726

Holl Béla
Budapest
Mikszáth Kálmán tér 1.
Magyarország
1088

Honti László
Budapest
Pannonhalmi u. 37.
Magyarország
1118

Hopp Lajos
Budapest
Katona J. u. 35.
Magyarország
1137

Hoppál Mihály
Budapest
Szabó Ilonka u. 26.
Magyarország
1015

Hornyik Miklós
Jovana Boškovića 3/I
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Horváth Béla
Bonyhád
Bezerédi u. 39.
Magyarország
7150

Horváth Judit
Budaörs
Szivárvány u. 3. IV/34.
Magyarország
2040

Horváth Károly
Budapest
Vérmező u. 8. II/2.
Magyarország
1012

Horváth Katalin
Užgorod
ul. Mart 8. 3/58.
Szovjetunió

Horváth Mária
Budapest
Margaréta u. 11.
Magyarország
1126

Horváth Mátyás
Belgrádi ul. 12.
24415 Bački Vinogradi
Jugoszlávia

Horváth Tibor
Budapest
Kelenhegyi út 50. fsz.
Magyarország
1118

Hölvényi György
Budapest
Mártonlak u. 19.
Magyarország
1121

Karin Beate Höpp
Eichenkamp 9.
2110 Buchholz
NSZK

Marketta Huitu
5 linja 2C 26.
00530 Helsinki
Finnország

Stéphane Hunyadi
15, rue Aristide Briand
67400 Plobsheim
Franciaország

Marcella Husová
Vlašska 24
11800 Praha 1
Csehszlovákia

Huszár Ágnes
Budapest
Szamuely u. 45. III/19.
Magyarország
1093

Jevgenij Igušev
167023 Syktyvkar
ul. KomministiČeskaja 62–41.
Szovjetunió

Illés László
Budapest
Trombitás u. 27. II/3.
Magyarország
1026

Illyés Elemér
I-25010 Pieve di Tremosine (BS)
Via Agher 4.
Olaszország

Imre László
Debrecen
Damjanich u. 32.
Magyarország
4028

Imre Mihály
Hódmezővásárhely
Szántó Kovács János u. 87.
Magyarország
6800

Ilma Ingold-Rakusa
Richard Kisslingweg 3
8044 Zürich
Svájc

Terho Itkonen
Krannilantie 8
01900 Nurmijärvi
Finnország

K. Jakab Antal
Str. Vlahuţă
Bloc Lama B. sc. 2. VI/68.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Jakab István
Záluţicka 11
829 00 Bratislava
Csehszlovákia

Jakócs Dániel
Szeged
Lugas u. 7. B/10.
Magyarország
6723

Janó Ákos
Sárospatak
Kádár Kata u. 21. 90.
Magyarország
3950

János István
Tokaj
Benedek Pál u. 7.
Magyarország
3910

Janurik Tamás
József Attila Tudományegyetem
Szeged
Egyetem u. 2.
Magyarország
6722

Janzsó János
Budapest
Kinizsi u. 2–6.
Magyarország
1092

Jolanta Jastrzębska
Finoegristiek
Rijksuniversiteit te Groningen
Grote Kruisstraat 2[1]
9712 TS Groningen
Hollandia

Jávor Kata
Budapest
Mártírok útja 64/b.
Magyarország
1027

Jeney István
Nyíregyháza – Sóstóhegy
Fácán u. 17.
Magyarország
4481

Foma K. Jermakov
426020 Iževsk
ul. Lenina, d. 34. kv. 25
Szovjetunió

Jobbágy Ilona
Budapest
Tarcali u. 20.
Magyarország
1113

Jónás Frigyes
Budapest
Bethlen Gábor u. 14. III/15.
Magyarország
1077

Joó Rudolf
Budapest
Dayka Gábor u. 11.
Magyarország
1118

Mirella Jordanova
Szófia
Bulv. Vladimir Vazov 10. G/14.
Bulgária

József Farkas
Budapest
Karcag u. 59. I/8.
Magyarország
1116

Juhász Antal
Szeged
Vedres u. 18/a.
Magyarország
6726

Juhász Béla
Debrecen
Sinay M. u. 17. IX/39.
Magyarország
4027

Juhász Géza
Radnička 51.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Juhász Gyula
Budapest
Székely Bertalan u. 2/c.
Magyarország
1062

Jung Károly
Balzakova 26/31.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Junger Ferenc
Filipa Filipovića 16/II.st. br. 7.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Karl-Heinz Jügelt
Anton-Makarenko-Str. 2.
2520 Rostock-Evershagen
NDK

Kaán Miklósné Keszler Borbála
Budapest
Bartók Béla u. 7.
Magyarország
1114

Kabán Annamária
Str. Unirii 3. ap. 27.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Kabdebó Lóránt
Budapest
Dózsa György út 19.
Magyarország
1146

Kajtár Mária
Budapest
Anker köz 2.
Magyarország
1061

Kakuk Zsuzsa
Budapest
Csopaki u. 3/a.
Magyarország
1022

Kállay Géza
Budapest
Zólyom lépcső 19.
Magyarország
1124

Kálmán C. György
Budapest
Istenhegyi út 33c. fsz. 1.
Magyarország
1125

Kálmán Judit
Budapest
Róbert Károly krt. 104.
Magyarország
1134

Kálmán Péter
Budapest
Beregszász u. 87 b.
Magyarország
1118

Kambe Takenori
190-01 Nishitama-gun,
Itsukaichi-machi, Todohara 593
Tokyo
Japán

Peter Kamenov
Sofia-1183
Mladost I., Bl. 43. vh. 6.
Bulgária

Henry Kammer
Akacialaan 21.
9771 AH Sauwerd
Hollandia

Etelka Kamocka
30-091 Kraków
al. Bronowicka 85/31
Lengyelország

Kántor Lajos
Redacţie Korunk
Al. Moţilor 3.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Karafiáth Judit
Budapest
Vércse u. 25/a.
Magyarország
1124

Outi Karanko-Pap
Budapest
Szirtes u. 14. II/7.
Magyarország
1016

André Karátson
12, avenue Junot
75018 Paris
Franciaország

Károly Sándor
Budapest
Törökvész u. 106/a.
Magyarország
1025

László v. Károlyi
Postfach 702
3400 Göttingen
NSZK

Kárpáti László
Budapest
Mártonvölgyi út 24/b.
Magyarország
1121

Paul Kárpáti
112 Berlin
Klement-Gottwald-Allee 115.
NDK

Katona Béla
Nyíregyháza
Iskola u. 3. I/1.
Magyarország
4400

Katona Gábor
Debrecen
Csanak u. 9. fsz. 1.
Magyarország
4032

Katona Imre
ELTE Bölcsészettudományi Kar
Folklore Tanszék
Budapest
Pesti B. u. 1.
Magyarország
1052

Väinö Kaukonen
Museokatu 30 A 11
00100 Helsinki 10
Finnország

Käfer István
Budapest
Somogyi B. u. 20.
Magyarország
1085

Keck Balázs
21000 Novi Sad
Vojvode Putníka 6.
Jugoszlávia

Kecskés András
Budapest
Nagyszalonta u. 16.
Magyarország
1118

Kékesi Béla
Alsónémedi
Vöröshadsereg útja 75.
Magyarország
2351

Kelemen Tiborné
Budapest
Bem rkp. 15.
Magyarország
1011

Kelényi István
Érd, X.
Mecseki u. 11.
Magyarország
2030

Kemenes Géfin László
Concordia University
English Dept.
7141 Sherbrooke St.
W. Montreal H4B 1R6
Kanada

Kemény Gábor
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1250

Gulnar Kendirbaeva
480 021 Alma-Ata 21
Kraszina 124/81
Szovjetunió

Kenyeres Ágnes
Budapest
Városmajor u. 6.
Magyarország
1122

Kenyeres Zoltán
Budapest
Pasaréti út 119.
Magyarország
1026

Kerékgyártó László
Külügyminisztérium
Külügyi Intézete
Budapest
Bem rkp. 47.
Magyarország
1027

Kerényi Ferenc
Budapest
Árpád u. 12. VIII/199.
Magyarország
1215

Keresztury Tibor
Debrecen
Kartács u. 6.
Magyarország
4032

Kertész Gyula
Országos Széchényi Könyvtár
Retrospektív Bibliográfiai Osztály
Budapest
Budavári palota F épület 435
Magyarország
1827

Kertész Katalin Lívia
Budapest
Donáti u. 59.
Magyarország
1015

Keserű Bálint
Szeged
Ságvári E. u. 6. I/24.
Magyarország
6722

Keserű Katalin
Budapest
Csalit u. 5.
Magyarország
1025

Tibor Kesztyűs
Auf dem Lohberge 16.
3400 Göttingen
NSZK

Keveházi Katalin
Szeged
Kukorica u. 4. IV/17.
Magyarország
6724

Kiefer Ferenc
Budapest
Bérc u. 7.
Magyarország
1016

H. Kígyóssy Edit
Budapest
Latinka S. u. 76–80.
Magyarország
1116

Kilián István
Budapest
Vörösmarty u. 19/a. II/12.
Magyarország
1074

Király Erzsébet
Budapest
Enikő u. 10.
Magyarország
1163

Király Lajos
Kaposvár
Szondi u. 22.
Magyarország
7400

Kis Pintér Imre
Budapest
Ond vezér útja 17/c.
Magyarország
1144

Kispéter András
Budapest
Izabella u. 69.
Magyarország
1064

Kiss Antal
Debrecen
Csapó u. 79. V/15.
Magyarország
4029

Kiss Gy. Csaba
Budapest
Csalán u. 39/a. B.4.
Magyarország
1025

Kiss Jenő
Budakalász
Jókai u. 28.
Magyarország
2011

Kiss József
Budapest
Dózsa Gy. út 66. IV/4.
Magyarország
1076

Kiss Mária
Budapest
Várfok u. 8.
Magyarország
1012

Irmeli Kniivilä
Savikonkatu 5 B6
33820 Tampere
Finnország

Koczkás Sándor
Budapest
Damjanich u. 42. fsz. 1/a.
Magyarország
1071

R. Kocsis Rózsa
Budapest
Nárcisz u. 13–15.
Magyarország
1126

Kodolányi János
Budapest
Szilfa u. 9/a. fsz. 1.
Magyarország
1025

Kókay György
Budapest
Karolina út 51. I/1.
Magyarország
1113

Tiiu Kokla
Sõpruse pst. 210-26
200 034 Tallinn
Szovjetunió

Kollega Tarsoly István
Budapest
Bogdánffy u. 7/b.
Magyarország
1117

Natalja Kolpakova
195267 Leningrad
pr. Lunačarskogo, d. 100. kv. 447.
Szovjetunió

Aladár Komjáthy
Hungarian United Church
50 Graham Boulevard
Montreal, P.Q. H3P 2 Cl
Kanada

Komlovszki Tibor
Budapest
Népszínház u. 23. II/7.
Magyarország
1081

Koncz Virág
Budapest
Alsótörökvész út 12.
Magyarország
1022

Koncsol László
Fadruszova 1/IV
841 05 Bratislava
Csehszlovákia

Kontra Miklós
Budapest
Vígszínház u. 5. II/9.
Magyarország
1137

Mikko Korhonen
Helsingin Yliopisto Unkarilainen laitos
Fabianinkatu 33
00170 Helsinki
Finnország

Kornya László
Debrecen
Nagyerdei krt. 20.
Magyarország
4028

Korompay Klára
Budapest
Törcsvár u. 20.
Magyarország
1112

Kós Károly
Aleea Scarişoăra 8/43.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Kosáry Domokos
Budapest
Fátra tér 5.
Magyarország
1112

Kovács Ágnes
MTA Néprajzi Kutató Csoport
Budapest
Országház u. 30.
Magyarország
1250

Kovács Ákos
Budapest
Váradi u. 17.
Magyarország
1035

Kovács András
Szeged
Mátyás tér 21.
Magyarország
6725

Kovács András
3400 Cluj-Napoca
cal. Floresti 81. Bl. V/5. apt. 252.
Románia

Kovács Béla
Budapest
Csorvás u. 46. fsz. 3.
Magyarország
1154

Kovács Éva
Debrecen
Kun Béla u. 6. III/1.
Magyarország
4027

Kovács Ferenc
Budapest
Ajtósi Dürer sor 27/b. fsz. 3.
Magyarország
1146

Kovács Gábor Zoltán
Hódmezővásárhely
Rudnay u. 53. fsz. 1.
Magyarország
6800

Kovács Ilona
Budapest
Alsóvölgy u. 11.
Magyarország
1021

S. Kovács Ilona
Budapest
Miklós u. 7. V/28.
Magyarország
1035

Kovács István
Debrecen
Hatvani István u. 13.
Magyarország
4032

B. Kovács István
Barca C. 41.
982 51 Figa
Csehszlovákia

Kovács János
Str. Domniţa Anastasia 15. II/7.
70623 Bucureşti
România

Jerry D. Kovács
488 McKay Ave.
Windsor, Ont. N9B 1Z8
Kanada

Kovács József
Jirečekova 7/11
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Kovács József
Budapest
Békeharcos u. 8.
Magyarország
1171

Kovács József László
Budaörs
Szivárvány u. 8. II/12.
Magyarország
2040

Kovács László
Žitnoostrovské muzeum
929 01 Dunajska Streda
Csehszlovákia

Kovács László
Budapest
Orsolya u. 5. IV/12.
Magyarország
1204

K. Kovács László
Budapest
Bacsó B. u. 31. III/12a.
Magyarország
1084

Kovács László Lajos
2051 Robin Hood Lane
West Lafayette, Ind. 47906
USA

Kovács Mária Magdolna
3400 Cluj-Napoca
Gheorghe Dima 49. Bl. J/6. III/1/24.
România

Martin L. Kovács
250 August Crescent
Regina, Saskatchewan
Kanada

Kovács Tibor
Gemerské Muzeum
97980 Rimavská Sobota
Csehszlovákia

Kovács Zsuzsa
Budapest
Kalap u. 12.
Magyarország
1037

Maciej Kożmiński
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
Rynek, Starego Miasta 29/31.
00-272 Warszawa
Lengyelország

Leslie Könnyű
5410 Kerth Road
St. Louis, Mo. 63128
USA

Könyves Tóth Kálmán
Budapest
Állomás u. 6. III/1.
Magyarország
1102

Köpeczi Béla
Budapest
Tulipán u. 5.
Magyarország
1022

Körmendy Kinga
Budapest
Dob u. 80. fsz. 9.
Magyarország
1073

Kőszeghy Péter
Budapest
Engels tér 5. V/5.
Magyarország
1051

Eva Köves-Zulauf
Vogelbergstr. 15.
3550 Marburg 7
NSZK

Antoni Krawczykiewicz
ul. Egipska 5 m. 96
03-977 Warszawa
Lengyelország

Kresz Mária
Budapest
Gombocz Zoltán u. 12.
Magyarország
1118

Kristó Gyula
Szeged
Április 4. u. 39. I/1.
Magyarország
6722

Maria Krisztinkovich Horváth
3837 Osler Street
Vancouver, B.C. V6H 2W7
Kanada

Kríza Ildikó
Budapest
Istenhegyi út 35/a.
Magyarország
1125

Julia Krumova
Szófia 1510
u. Rezberska 178. G. II/58.
Bulgária

Kulcsár Péter
Egyetemi Könyvtár
Budapest
Károlyi Mihály u. 10.
Magyarország
1372

Kulcsár-Szabó Ernő
Budapest
Rózsa Richárd u. 28/30.
Magyarország
1221

Kulin Ferenc
Budakalász
Széchenyi u. 42.
Magyarország
2012

Kun András
Debrecen
Nagyerdei krt. 30.
Magyarország
4028

Kun László
Budapest
Kisdiófa u. 11. I/1.
Magyarország
1072

Kunt Ernő
Miskolc
Elek Tamás u. 30. III/1.
Magyarország
3529

Küllős Imola
Budapest
Mádi u. 70. III/10.
Magyarország
1104

Ago Künnap
202400 Tartu
Kaunase pst. 15-3.
Szovjetunió

B. Labádi Gizella
Humalistonk. 3 A 23
Turku 10
Finnország

Ladányi Sándor
Budapest
Páskomliget u. 4. IV/12.
Magyarország
1156

Ladó János
Budapest
Hímző u. 11. VI/33.
Magyarország
1039

Tuomo Lahdelma
Budapest
Mátyás király útja 38/a.
Magyarország
1125

Lakner Zoltán
Budapest
Remetehegyi út 154.
Magyarország
1037

Láng Gusztáv
Szombathely
Tolbuhin u. 10. VIII/30.
Magyarország
9700

Láng József
Budapest
Mária u. 46.
Magyarország
1085

Lars-Gunnar Larsson
Finsk-ugriska Institutionen
Uppsala Universitet
Box 513
751 20 Uppsala
Svédország

László Gyula
Budapest
Alkotmány u. 20. I/5.
Magyarország
1054

Hannu Launonen
Fabianinkatu 3B 18
00130 Helsinki
Finnország

Csilla Lavotha
Lapplandsresan 16
752 56 Uppsala
Svédország

Oscar Lazar
Box 1680
221 01 Lund
Svédország

Rosalyne Lebeau
220 Boul. Voltaire
75011 Paris
Franciaország

Ildikó Lehtinen
Mannerheimintie 2–23. A 7
00250 Helsinki 25
Finnország

Leidal János
Budapest
Orsolya u. 7. I. 7.
Magyarország
1204

Lengyel András
Szeged
Zászló u. 4/B. III/9.
Magyarország
6722

Lengyel Béla
Budapest
Kossuth Lajos tér 16–17.
Magyarország
1055

Lengyel Dénes
Budapest
Corvin tér 5.
Magyarország
1011

Lengyel János
Budapest
Kossuth tér 16/17. fsz. 2.
Magyarország
1055

K. Lengyel Zsolt
8000 München 40
Beich Str. 3.
NSZK

Lévay Edit
Budapest
Hámán Kató u. 32–40. II/18.
Magyarország
1096

Lichtmann Tamás
Budapest
Búvár u. 1. II/12.
Magyarország
1035

Hans Lindholm
Ragnar Lodbroks grand 19
223 75 Lund
Svédország

Liszka József
Družsterná 37.
94079 Nové Zámky
Csehszlovákia

Barbara Lotze
462 Hartz Ave
Meadville, PA. 16335
USA

Lovász Irén
Budapest
Zugligeti út 34. II/7.
Magyarország
1121

Lőkös István
Eger
Kiss Lajos u. 23. II/6.
Magyarország
3300

Lőrincz Jenő
Budapest
Alpári Gyula u. 7. I/3.
Magyarország
1051

Lőrincze Lajos
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1250

Lőrinczy Huba
Szombathely
Rohonci út 19. V/24.
Magyarország
9700

Andrew Ludányi
423 N. Johnson Street
Ada, Ohio 45 810
USA

Ludányi Mária
Eger
Jókai u. 10.
Magyarország
3300

Miklós Luif
Bucholzstr. 141
8053 Zürich
Svájc

H. Lukács Borbála
Budapest
Herman Ottó u. 7.
Magyarország
1022

Lukácsy Sándor
Budapest
Hegedűs Gy. u. 48.
Magyarország
1133

Georg Lück
8200 Rosenheim
Forststr. 1.
NSZK

Karlheinz Mack
Endemanngasse 6–18/2/1/7
A-1238 Wien-Mauer
Ausztria

S. Madácsy Piroska
Szeged
Április 4. útja 6.
Magyarország
6701

Madár Lajos
Budapest
Guszev u. 5. I/2.
Magyarország
1051

Mádl Antal
Budakeszi
Petőfi u. 13.
Magyarország
2092

Judith Magyar
178 Oakdene Avenue
Teaneck, N.J. 07666
USA

Magyar Miklós
Budapest
Apostol u. 12.
Magyarország
1023

Magyarfalvi Lajos
Budapest
Zsombolyai u. 12. II/5.
Magyarország
1113

Magyarfalvi Lajosné
Budapest
Zsombolyai u. 12. II/5.
Magyarország
1113

Sándor A. Magyari
Bächliwis 21
8184 Bachenbülach
Svájc

Lili Maisuradze
Tbilisi-15
ul. Dolidze, korp. 26. 3/kv. 97.
Szovjetunió

Majoros Csilla
Budapest
Koszta József u. 19.
Magyarország
1124

Mák Ferenc
Városi Könyvtár
24000 Subotica
Cava Dušana 2.
Jugoszlávia

Adam Makkai
360 MacLaren Lane
Lake Bluff, Illinois 60044
USA

Manherz Károly
Budapest
Lórántffy lépcső 4.
Magyarország
1026

Gianguido Manzelli
Universita di Pavia
Istituti di Glottologia
Strada Nuova, 65
27 100 Pavia
Olaszország

Angela Marcantonio
Via Dei Venti 11
00186 Roma
Olaszország

Margócsy István
Budapest
Mexikói út 62.
Magyarország
1145

Markó Imre Lehel
Pölöskefő
Magyarország
8773

Markovszkiné Bur Márta
Szófia
Krasna selo 214. vh. 9.
Bulgária

Marosi-Bonaldi Teréz
Via Caldara, 57.
26015 Soresina CCR.
Olaszország

Marosi Ildikó
Str. Köteles Sámuel 5.
4300 Tîrgu Mureş
Románia

Eva Martins
Medsolsbacken 17
16237 Vällingby
Svédország

Marton Mária
Szeged
Bihari u. 22/a.
Magyarország
6723

D. Mátai Mária
Budapest
Iglói u. 10. I/8.
Magyarország
1118

Máté Györgyi
Pécs
Szegfü u. 6.
Magyarország
7624

Máté Jakab
Budapest
Törökvész u. 59/c. I/7.
Magyarország
1025

József Matuz
Sundganalle 21.
7800 Freiburg i. Br.
NSZK

May István
Budapest
Benczúr u. 39/a.
Magyarország
1068

Klara Mayer
Moskva
ul. Ibragimova, d. 5. korp. 1. kv. 71.
Szovjetunió

Ivan P. Megela
ul. Malinovskogo 27/23.kv.432.
252210 Kiev
Szovjetunió

Christa Meisl
Westfälische Str. 26.
1000-Berlin 31
Nyugat-Berlin

Melczer Tibor
Budapest
Eötvös Loránd u. 1.
Magyarország
1053

F. Mészáros Henrietta
Budapest
Goldmark Károly u. 9. I/1.
Magyarország
1122

Mészáros István
Budapest
Csaba u. 8.
Magyarország
1122

Mezei Márta
Budapest
Lajos u. 109. X/59.
Magyarország
1036

Mező András
Oros
Cifra fasor 9.
Magyarország
4551

Mikes Melánia
Fruškogorska 37.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Mikó Krisztina
Budapest
Logodi u. 72.
Magyarország
1012

Mikóné Kékes Marianna
Budapest
Ciklámen u. 14.
Magyarország
1146

Mikola Tibor
Szeged
Középfasor 7/b.
Magyarország
6726

Miska János
1402–71 Somerset St.
W. Ottawa, Ont. K2P 2G2
Kanada

Mizser Lajos
Nyíregyháza
Fazekas János tér 4. VI/50.
Magyarország
4400

Mokány Sándor
Budaörs
Lévai u. 29. II/41.
Magyarország
2040

Mokányné Nagy Katalin
Budaörs
Lévai u. 29. II/41.
Magyarország
2040

Mokuterné Katus Elvira
Budapest
Hébelt Ede u. 10.
Magyarország
1026

Molnár Csikós László
Sava Kovačević 43.
24430 Ada
Jugoszlávia

A. Molnár Ferenc
KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszék
Debrecen
Pf. 54.
Magyarország
4010

Molnár Ildikó
Budapest
Móricz Zsigmond körtér 2. V/1.
Magyarország
1117

H. Molnár Ilona
Budapest
Néphadsereg u. 5. IV/4.
Magyarország
1055

Molnár István
Zana Centrale Bl. F. 1. App. 6.
Cristuru Secuiesc Jud. Harghita
Románia

Molnár Szabolcs
str. Tîrgu-Neamt 16. Bl. D 4. ap. 29.
77486 București
Románia

Molnárné Nagy Ilona
Debrecen
Csapó u. 4. VI/100.
Magyarország
4024

Monok István
Szeged
Kukorica u. 4. IV/17.
Magyarország
6724

Elli Moraiti
Saoubert 16.
Ano patissia Kypriadu
Athens
Görögország

Morvay Judit
Szentendre
Vasvári P. u. 8.
Magyarország
2000

Móser Zoltán
Bicske
Erőmű lakótelep I. ép. I/4.
Magyarország
2060

Mózes Huba
Str. Unirii 7. ap. 7.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Mózsi Ferenc
Rauchova 16/V
883 30 Bratislava
Csehszlovákia

Lesja Musketik
252211 Kiev–211
ul. M. Gavro 11a. kv. 152.
Szovjetunió

Nagy Csaba
Petőfi Irodalmi Múzeum
Budapest
Károlyi Mihály u. 16.
Magyarország
1053

Nagy Gábor
Budapest
Koszta József u. 3. II/8.
Magyarország
1124

Nagy Ilona
Budapest
Zólyomi u. 29. II/7.
Magyarország
1112

Nagy Imre
Pécs
Bessenyei u. 2.
Magyarország
7625

István Nagy
117449 Moskva
ul. Severnikova 19.korp. 1. kv. 421.
Szovjetunió

Nagy János
Debrecen
Becskereki u. 2. II/12.
Magyarország
4024

Nagy Jenő
Str. 23. August 33.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Nagy Károly
25 Redbud Rd.
Piscataway, N. J. 08854
USA

Nagy László
Budapest
Hajós u. 19. II/10a.
Magyarország
1065

Nagy Miklós
Budapest
Október 6. u. 5. II/11.
Magyarország
1051

K. Nagy Olga
Str. Soporului 70. ap. 49.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Pál Nagy
141. Av. J. Jaurès
92129 Montrouge
Franciaország

Nagy Sándor
Eger
Lenin u. 6. IV/3.
Magyarország
3300

Jonka M. Najdenova
1606 Sofia-6
Bogdanovec 4.
Bulgária

Némedi Lajos
Debrecen
Dóczi J. u. 12.
Magyarország
4032

Nemes István
Pécs
Jókai u. 47.
Magyarország
7622

Nemeskéry Erika
Budapest
Gomba u. 12–14. fsz. 1.
Magyarország
1025

Nemeskürty István
Budapest
Pozsonyi út 32.
Magyarország
1137

Németh Gábor
Kalocsa
Vörösmarty u. 111.
Magyarország
6300

Németh S. Katalin
Budapest
Csalogány u. 6–10. II/54.
Magyarország
1015

Németiné Sargina Ludmilla
Budapest
Pozsonyi út 42.
Magyarország
1137

Indra Petrova Nikolova-Markova
Sofia-1000
ul. Turko-45. II.
Bulgária

Nobel Iván
Budapest
Fürj u. 21.
Magyarország
1124

Piret Norvik
Keele ja Kirjanduse Instituut
Lauristini 6.
200103 Tallinn
Szovjetunió

Novák László
Nagykőrös
Czeglédi út 19.
Magyarország
2750

Djuro Novalić
ul. Plemiceva 6. IV.
41000 Zagreb
Jugoszlávia

Jerzy Robert Nowak
Polski Instytut Spraw
Mydzynarodowych
Warecka 1/a.
Warszawa
Lengyelország

Armando Nuzzo
00182 Roma
V. Oderzo 3.
Olaszország

Louis Nyéki
115, rue Jean Bleuzen
92170 Vanves
Franciaország

Nyíri Antal
Szeged
Zöld Sándor u. 2/b.
Magyarország
6724

Nyirkos István
Debrecen
Bethlen u. 42–44. V/25.
Magyarország
4026

Nyírő Lajos
Budapest
Damjanich u. 40.
Magyarország
1071

Ódor László
Budapest
Csalán u. 33/b.
Magyarország
1025

Olasz Sándor
Szeged
Cinke u. 7/4.
Magyarország
6726

Olsvai Imre
Budapest
Mészöly u. 5. I/6.
Magyarország
1117

Oltyán Béla
Szeged
Építő u. 11/b.
Magyarország
6723

Šimon Ondruš
Púpavova 39.
816 00 Bratislava
Csehszlovákia

Ónódi László
Budapest
Kérő u. 12. I/6.
Magyarország
1112

Ónódy Éva
Budapest
Ungvár u. 44/a.
Magyarország
1142

Orlovszky Géza
MTA Irodalomtudományi Intézete
Budapest
Ménesi út 11–13.
Magyarország
1118

Orosz Márta
Šafárikova u. 152.
048 01 Rožnava
Csehszlovákia

Ozsvald Lászlóné Incze Éva
Budapest
Puskás T. u. 21.
Magyarország
1119

Ördög Ferenc
Nagykanizsa
Bolgár hadsereg u. 8/a.
Magyarország
8800

Ötvös Péter
Szeged
Oroszlán u. 4.
Magyarország
6720

Őze Sándor
Budapest
Dévény u. 18/a.
Magyarország
1222

Pach Zsigmond Pál
Budapest
Németvölgyi út 72/c.
Magyarország
1124

Paczolay Gyula
Veszprémi Vegyipari Egyetem
Veszprém
Pf. 158.
Magyarország
8201

Pajorin Klára
Budapest
Villányi út 20/a. IV/2.
Magyarország
1113

Pál József
Gyömrő
Bercsényi u. 69.
Magyarország
2230

Pál Lajos
Budapest
Törökvész út 95–97. B. fsz. 1.
Magyarország
1025

Paládi-Kovács Attila
Budapest
Széchenyi u. 1/a. V/82.
Magyarország
1054

Pálfy Gyula
Fót
Tanács u. 18.
Magyarország
2151

Páll István
Nyíregyháza
Kossuth u. 8. V/20.
Magyarország
4400

Pálmai Kálmán
Budapest
Borbolya u. 5.
Magyarország
1023

Pauline Palmeos
202400 Tartu
Ropka 19-38.
Szovjetunió

Jelena D. Panda
117279 Moskva
ul. Ostrovitjanova 33/a.
Szovjetunió

Papp Ferenc
Budapest
Gogol u. 27. I/3.
Magyarország
1133

Tibor Papp
49, rue Pascal
75013 Paris
Franciaország

Jaroslava Pašiakova
Sedlačkova u. 6.
816 00 Bratislava – Rovnice II.
Csehszlovákia

Pastyik László
Kiss Ernő u. 8/c.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Pásztor Emil
Eger
Rózsa Károly u. 4.
Magyarország
3300

Pataky András
54327 Bilje
Jugoszlávia

Pató Imre
Mosa Pijade ul. 16.
24420 Kanjiža
Jugoszlávia

Ivanka Pavlova
Szófia-1619.
Potocse II.
Bulgária

Giovan Battista Pellegrini
Via Rudena 79
35100 Padova
Olaszország

Penavin Olga
Veljka Petrovića 6/47
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Péntek János
3400 Cluj-Napoca
Bdul. 1 Decembrie 1918.nr. 14.
Románia

Martha Pereszlényi Pintér
45 Sunnyside Lane
Columbus, Ohio 43124
USA

Pesovár Ernő
Budapest
Vöröshadsereg u. 77.
Magyarország
1021

Péter Katalin
Budapest
Határőr u. 41.
Magyarország
1122

Péter László
Szeged – Szőreg
Szerb u. 60.
Magyarország
6771

Petneki Áron
Budapest
Előpatak u. 1. V/5.
Magyarország
1118

János S. Petőfi
Heidelberger Weg 7.
4800 Bielefeld 1
NSZK

Walter Pietsch
Spohrstr. 5.
62 Wiesbaden
NSZK

Pintér Márta
Budapest
Dózsa György út 68. IV. 5.
Magyarország
1076

Pintérné Előry Vilma
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1014

Podmaniczky Travers Katalin
42 rue de la Tombelle
72220 Ecommoy
Franciaország

Pók Lajos
Budapest
Pasaréti út 74.
Magyarország
1026

Polgárdy Géza
Budapest
Garay u. 3. III/18.
Magyarország
1076

Pomogáts Béla
MTA Irodalomtudományi Intézete
Budapest
Ménesi út 11–13.
Magyarország
1118

Posgay Ildikó
Budapest
Előpatak u. 9/c.
Magyarország
1118

Ferenc Postma
Camera Obscuralaan 248.
1183 KE Amstelveen
Hollandia

Pusztai Ferenc
Budapest
Zrínyi u. 3. fsz. 2.
Magyarország
1195

Pusztay János
Budapest
Kárpát u. 10.
Magyarország
1133

Rácz Endre
Budapest
Várfok u. 12. I/2.
Magyarország
1012

Rácz Olivér
Nagyova 15.
841 01 Bratislava
Csehszlovákia

Radics Katalin
Budapest
Rajk László u. 30.
Magyarország
1136

Rosemarie Radomski-Brachwitz
Roonstr. 12.
2300 Kiel 1
NSZK

Ráduly János
3289 Chibed 384.
Jud. Mureş
Románia

Ilona Reinhardt-Ragályi
Waldenburger Ring 9.
5300 Bonn 1
NSZK

Révész Bertalan
Leninova tr. 78/7
949 01 Nitra
Csehszlovákia

Erich F. Rieger
Kieselweg 25
7500 Karlsruhe 41
NSZK

Ritoók Zsigmondné
Budapest
Mátyás u. 20.
Magyarország
1093

Ralf-Peter Ritter
Seminar für Vergleichende und
Indogermanische Sprachwissenschaft
1000-Berlin 33
Fabeckstr. 7.
West-Berlin

Rohonyi Zoltán
Aleea Iezer Bl. J^3 ap. 29.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Róka Jolán
Budapest
Abonyi u. 27.
Magyarország
1146

Romsics Ignác
Magyarságkutató Csoport
Budapest
Budavári Palota F épület
Magyarország
1827

M. Róna Judit
Budapest
Fehérvári út 48. I/2.
Magyarország
1119

Róna-Tas András
Budapest
Csörsz u. 1.
Magyarország
1123

Rónai Béla
Pécs
Magyar Lajos u. 7/a. IV/13.
Magyarország
7623

Paolo Rónai
Caixa Postal 299
28600 Nova Triburgo
Brazília

Rónay László
Budapest
Mandula u. 36.
Magyarország
1025

Rottler Ferenc
Tudományos Ismeretterjesztő Társulat
Budapest
Bródy Sándor u. 16.
Magyarország
1088

Rózsa Zoltán
Budapest
Szőlő köz 3.
Magyarország
1032

Ruttkay Helga
Budapest
Mártírok útja 40.
Magyarország
1027

Ruzsiczky Éva
Budapest
Ág u. 5.
Magyarország
1016

Aleksander Marek Sadowski
Am Jesuitenhof 3/002
5300 Bonn 1
NSZK

Kira Šahova
Bulv. Ševčenko 14.
Universitet Ševčenko
Kiev
Szovjetunió

Ivan Sanders
4 Coed Lane
Stony Brook, N.Y. 11790
USA

Paolo Santarcangeli
Via Villa della Regina 26
10131 Torino
Olaszország

Sántha Teréz
Budapest
Lenin körút 2. II/15.
Magyarország
1073

Stéphane Sarkany
180 Barrow Crescent
Kanata Ont. K2L 2J1
Kanada

Anna E. Sarkisjan
375019 Jerevan
ul. Barekamutjan 50 b. 18.
Szovjetunió

Sárközy Péter
Budapest
Molnár u. 24.
Magyarország
1056

Sárosi Bálint
Budapest
Áldás u. 11.
Magyarország
1025

Kálmán Sass
Av. de la Couronne 297, bte 12.
1050 Bruxelles
Belgium

Wendy Saul
1868 N.Ave 56.
Los Angeles, Calif. 90042
USA

Gabriella Schubert
Steinäckerstrasse 19
1000 Berlin 45
West-Berlin

Schulcz Katalin
Budapest
Felszabadulás tér 1.
Magyarország
1053

Brigitte Schulze
1271 Birkenstein
Am Fliess 60
NDK

Schütz Ödön
Budapest
Magyar u. 52.
Magyarország
1053

Lilla Schwarte
Berlinerstr. 25.
6231 Schwalbach
NSZK

Gavril Scridon
Str. Al. Ciura 6
3400 Cluj-Napoca
România

Sebestyén Árpád
Debrecen
Sétakert u. 24.
Magyarország
4027

Tonu Seilenthal
202400 Tartu
Pikk 74/12.
Szovjetunió

Selmeczi Kovács Attila
Göd
Ady Endre u. 94.
Magyarország
2132

Senga Toru
Okusa Higashiyashiki 65
Chita, Aichi 478
Japán

Vjačeslav T. Sereda
117330 Moskva
ul. Družby 10/32. kv. 136.
Szovjetunió

Seregy Lajos
Budapest
Sasadi út 7.
Magyarország
1118

Seres András
Str. Geié 207
4013 Arcus, Jud. Covasna
România

Serfőzőné Gémes Magda
Néprajzi Múzeum
Budapest
Kossuth L. tér 12.
Magyarország
1055

Ivan Šestalov
192028 Moskva
ul. Mohovaja 28. kv. 76.
Szovjetunió

Peter A. Sherwood
School of Slavonic and East
European Studies
University of London
London WC 1E 7HU
Anglia

Sima Ferenc
Mudroňova 85
811 03 Bratislava
Csehszlovákia

Sipos Lajos
Budapest
Venetiáner u. 27.
Magyarország
1041

Siposné Sárdi Margit
Budapest
Fehérvári út 215. IV/46.
Magyarország
1116

Blagoj Sklifov
Sofia
Mladost-I. bl. 73/b.
Bulgária

Jurij V. Škrobinec
Generala Petrova 10. kv. 46.
294000 Užgorod
Szovjetunió

Jerzy Snopek
01-318 Warszawa
ul. Grzelszczaka 8 m 40
Lengyelország

Soltész Zoltánné
Budapest
Kálló esperes u. 2. I/7.
Magyarország
1124

Solymos Ede
Baja
Deák Ferenc u. 1.
Magyarország
6500

Somlyó György
Budapest
Szent István park 14.
Magyarország
1137

Songmoo Kho
Töölönkatu 44-48. D. 62.
00250 Helsinki 25
Finnország

Antti Sovijärvi
Mäntytie 17 B 24
00270 Helsinki 27
Finnország

Stauder Mária
Budapest
Orion u. 7. III/26.
Magyarország
1214

Stier Miklós
Budapest
Attila út 113. II/11.
Magyarország
1012

Magdolna Veselinović Šulc
Skofevska 8/II
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Surányi Ibolya
Budapest
Liszt Ferenc tér 6. II/24.
Magyarország
1061

Imre Surányi
6000 Frankfurt am Main
Auf der Lindehöhe 23.
NSZK

Leonid I. Suviženko
199155 Leningrad
ul. Korablestroitelej 46. I/644.
Szovjetunió

Soňa Švecová
Na vrstvách 970
14700 Praha 4
Csehszlovákia

Szabadfalvi József
Herman Ottó Múzeum
Miskolc
Szabadság tér 3. Pf. 4.
Magyarország
3501

Szabics Imre
Budapest
Mátyás u. 13. II/24.
Magyarország
1093

Szabó András
Budapest
Pázsitos sétány 10. IV/27.
Magyarország
1203

Szabó Dénes
Budapest
Mester u. 57. fe. 2.
Magyarország
1095

Szabó Ferenc S. J.
Via dei Penitenzieri 20.
00193 Roma
Olaszország

Szabó Géza
Budapest
Őrlő u. 19. III. 12.
Magyarország
1031

Szabó Géza Lajos
Nárai
Petőfi u. 17.
Magyarország
9797

Szabó Győző
Budapest
Tüske u. 10.
Magyarország
1026

Szabó József
Szeged
Debreceni u. 5/b. 138.
Magyarország
6723

Z. Szabó László
Győr
Petz L. u. 19.
Magyarország
9024

Szabó T. Ádám
Budapest
Előpatak u. 9/c.
Magyarország
1118

Szabó Zoltán
Budapest
Hámán Kató u. 20.
Magyarország
1096

Szabó Zsolt
Str. Rákóczi 15.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Szajbély Mihály
Szeged/Tápé
Árnyas u. 20.
Magyarország
6753

Szakolczay Lajos
Csillaghegy
Pf. 20.
Magyarország
1311

Manana Szaladze
Budapest
Pagony u. 7/a.
Magyarország
1124

Szalai Sándorné
Budapest
Lovag u. 12.
Magyarország
1066

Szalai Zsuzsa
Budapest
Lajos u. 119.
Magyarország
1036

Vilma Szalay
Centralvägen 21
240 23 Dösjebro
Svédország

Szálka Magdolna
Budapest
Garay u. 42.
Magyarország
1076

Szász János
Uniurea Scripttorilor
Calea Victoriei 115
Bucureşti 1
România

Szávai János
Budapest
Szent István krt. 16.
Magyarország
1137

Szeberényi Zoltán
Kukorelliho 301
949 01 Nitra – Store mesto
Csehszlovákia

Szegfű László
Szeged
Tápéi u. 23. II/6.
Magyarország
6723

Székely András Bertalan
Budapest
Telepes u. 25.
Magyarország
1147

Széles Klára
Budapest
Csengery u. 24. II/16.
Magyarország
1074

Szende Aladár
Budapest
Kuny Domokos u. 9. fsz. 4.
Magyarország
1012

Szendi Zoltán
Pécs
József u. 35.
Magyarország
7621

Szendrei Janka
Budapest
Nagybányai út 35.
Magyarország
1025

Thomas Szendrey
655 West 8 Street
Erie, Pa 16502
USA

Szentgyörgyvári Artur
Budapest
Pozsonyi út 44.
Magyarország
1133

Szentimrei Judit
Str. Rákóczi 15.
3400 Cluj-Napoca
România

Szépe György
MTA Nyelvtudományi Intézete
Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország
1014

Szepesy Gyula
Budapest
Vörös Hadsereg útja 371.
Magyarország
1182

Szidiropulosz Archimedeszné
Kolczonay Katalin
Budapest
Virág u. 23. VI/35.
Magyarország
1043

Szigethy Gábor
Budapest
Buday László u. 5/a. I/2.
Magyarország
1024

Szigeti Lajos Sándor
Szeged
Petőfi sugárút 25.
Magyarország
6722

Szíj Enikő
Budapest
Rajk László u. 9. I/3.
Magyarország
1136

Szilágyi Ferenc
Budapest
Somlói út 30/b.
Magyarország
1118

Szilágyi N. Sándor
Str. J. S. Bach 4. sc. B. I/13.
71436 Bucureşti
România

Szili Katalin
Budapest
Felsőzöldmáli út 61–65.
Magyarország
1025

Szirmai Éva
Keszthely
Gagarin u. 12.
Magyarország
8360

Szivek Éva Judit
Dombóvár
Arany János tér 36.
Magyarország
7200

Szkárosi Endre
Budapest
Váci út 34.
Magyarország
1132

Szondi György
Budapest
Fazekas u. 10–14. II. 13.
Magyarország
1027

Szőke György
Budapest
Nyúl u. 14.
Magyarország
1026

Szőllősy-Sebestyén András
Budapest
Nárcisz u. 35.
Magyarország
1126

Szőnyi György Endre
Szeged
Dózsa György u. 10.
Magyarország
6720

Szörényi László
Budapest
Huszti u. 31. fsz. 3.
Magyarország
1031

Darina Borisszova Sztefanova
Szófia 1680
zs. k. Beli Brezi 16. ap. 38.
Bulgária

Szuromi Lajos
Debrecen
Pásti u. 2. II.
Magyarország
4025

Szűts László
Budapest
Menyecske u. 5.
Magyarország
1112

Takács András
Učitelska 39
834 00 Bratislava 34
Csehszlovákia

M. Takács Lajos
Debrecen
Lehel u. 20. I/8.
Magyarország
4032

R. Takács Olga
Budapest
Solymár u. 2. II.
Magyarország
1032

Tamás Anna
Budapest
Szentkirályi u. 11.
Magyarország
1088

Tamás Attila
Debrecen
Senyei-Oláh u. 39. V/15.
Magyarország
4029

Tardy Lajos
Budapest
Orgona u. 5.
Magyarország
1023

Andrej S. Tarhanov
626200 Hanty-Mansijsk
ul. Lenina 87. kv. 5.
Szovjetunió

Tarján Tamás
Budapest
Ráday u. 11.
Magyarország
1092

Tarnai Andor
Budapest
Attila út 21.
Magyarország
1013

Tarnóc Márton
Budapest
Balzac u. 9.
Magyarország
1136

Téglásy Imre
Budapest
Vöröstorony lépcső 3.
Magyarország
1025

Albert Tezla
5412 London Road
Duluth, Minn. 55804
USA

Kathy Elaine Tezla
115-C Crescent Crt. Drive
Decatur, Georgia 30030
USA

Vera Thies
Frankfurter Alle 36/c. St.
1035 Berlin
NDK

Thomka Beáta
Bul. 23. Oktober 21/VII.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Hans Thurn
Emil-Specht-Allee 7
2055 Aumühle
NSZK

Tímárné Tedeschi Mária
Budapest
Muk L. u. 5 c/d. VI/59.
Magyarország
1133

Tinerné Somogyi Magda
Budapest
Böszörményi u. 13–15. III/9.
Magyarország
1126

Tompa József
Budapest
Karinthy u. 13.
Magyarország
1117

Tóth András
Fučikova 47/12.
945 01 Komárno
Csehszlovákia

Tóth Éva
Budapest
Fehérvári út 127. VIII/27.
Magyarország
1119

Tóth Gyula
Budapest
Ostrom u. 1.
Magyarország
1015

Tóth István
Pécs
Mikes Kelemen u. 17.
Magyarország
7624

Siegmund Tóth
18 Marlow House, Hallfield
London W 2
Anglia

Steven Totosy de Zepetnek
532 Michener Parc
Edmonton, Alberta T6H 4M5
Kanada

Tőkei Ferenc
Budapest
Felvinci u. 22.
Magyarország
1022

H. Törő Györgyi
Budapest
Alma u. 9.
Magyarország
1122

Tripolsky Géza
Miloš Obilić u. 29.
24 400 Senta
Jugoszlávia

Caterina Tropea
Via del Piaggione 1
50124 Firenze
Olaszország

Turczel Lajos
Zálužicka ul. 11. II/21.
829 00 Bratislava
Csehszlovákia

Tverdota György
Budapest
Bonyhádi u. 62. I/1.
Magyarország
1141

Ivanka Udovički
Bulevar Avnoja 160/26
11070 Novi Beograd
Jugoszlávia

Ujszászy Kálmán
Sárospatak
Kazinczy u. 11.
Magyarország
3950

Ujváry Zoltán
Debrecen
Kálvin tér 13.
Magyarország
4026

Ujváryné Császtvai Tünde
Budapest
Fiedler R. u. 25.
Magyarország
1031

Ungvári Tamás
Budapest
Kondorkút u. 1.
Magyarország
1025

Uray Piroska
Budapest
Vadász u. 17.
Magyarország
1054

Urbán Aladár
Budapest
Fehérvári út 127.
Magyarország
1119

Utasi Csaba
Filozofski fakultet
Stevana Musića bb
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Anatolij N. Uvarov
426059 Iževsk
ul. 10 let Oktjabrja d. 2. kv. 37.
Szovjetunió

Váczy Leona
3400 Cluj-Napoca
Str. Republicii 29. ap. 1.
Románia

Váczy Péter
Budapest
Széher u. 46.
Magyarország
1021

Szabolcs Vajay
1, Place de l'Ancien Port
Vevey
Svájc

Vajda György Mihály
Budapest
Szántó Béla u. 3.
Magyarország
1145

Vajda József
M. Pupin u. 28.
24000 Subotica
Jugoszlávia

Vajkai Aurél
Budapest
Balzac u. 32. III/1.
Magyarország
1136

Remi Van Schaïk
Herebinnensingel 14.
9711 GH Groningen
Hollandia

Váradi Sternberg János
Užgorodskij Gosudarstvennyj
Universitet
Užgorod
Černomorskij 2.
Szovjetunió

Ágnes Várdy Huszár
5740 Aylesboro Ave
Pittsburgh, Penns. 15217
USA

Bela S. Várdy
5740 Aylesboro Ave
Pittsburgh, Penns. 15217
USA

G. Varga Györgyi
Budapest
Dessewffy u. 18–20.
Magyarország
1066

Varga Gyula
Debrecen
Hatvan u. 1. V. E. II/1.
Magyarország
4026

Cs. Varga István
Eger
Csapajev sétány 1.
Magyarország
3300

Varga János
Budapest
Jókai Mór u. 19.
Magyarország
1163

Varga József
Budapest
Szent István park 20/b. IV/30.
Magyarország
1137

Varga Katalin
Petőfi Irodalmi Múzeum
Budapest
Károlyi M. u. 16.
Magyarország
1053

Varga Lajos Márton
Budapest
Füredi út 7/d. VII/31.
Magyarország
1144

Varga Rózsa
Budapest
Kisrókus u. 1. II/5.
Magyarország
1024

R. Várkonyi Ágnes
Budapest
Széher u. 24.
Magyarország
1021

Paul Várnai
Russian Department
Carleton University
Ottava, Ont. K2P OV4
Kanada

Váróczi Zsuzsa
Pécs
Ifjúság u. 6.
Magyarország
7624

Vásárhelyi István
Budapest
Győri út 3. fsz. 1.
Magyarország
1123

Vásárhelyi Judit
Budapest
Budafoki út 9–11.
Magyarország
1111

Vásárhelyi Miklós
Budapest
Hankóczi Jenő u. 15.
Magyarország
1022

Vásáry István
Budapest
Márvány u. 33.
Magyarország
1126

Vasy Géza
Budapest
Dobozi u. 99.
Magyarország
1182

Natalia Vaszilieva
125252 Moszkva
Tretyja Peszcsanaja 5/81.
Szovjetunió

Vaszócsik Vera
294000 Užgorod
ul. Sovetskaja 19.
Szovjetunió

M. Velenyák Zsófia
Budapest
Népstadion út 19. II/2.
Magyarország
1143

Giordano Bruno Ventavoli
Corso Chieri 193
10132 Torino
Olaszország

Veres András
Budapest
Lórántffy Zsuzsanna u. 12. I/5.
Magyarország
1022

Veress Dániel
Str. D. Petrescu 2. II.
4000 Sf. Gheorge
Románia

Vértes Edit
Budapest
Margaréta u. 15. f. 1.
Magyarország
1126

Lajos Vincze
138 Williams Street
Bowling Green, Ohio 43402
USA

Vita Zsigmond
Al. Hermlane 2. ap. 48.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Vízkelety András
Budapest
Váci u. 56–58.
Magyarország
1056

Vöő Gabriella
Borszék u. 4. ap. 64.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Vöő István
Str. Ciortea 1. ap. 43.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Vörös Imre
Budapest
Sólyom u. 5.
Magyarország
1126

Vörös László
Szeged
Közép fasor 31–33.
Magyarország
6726

Vũ Ngọc Cẩn
39 Hàng Chuối
Hanoi
Vietnam

Vujicsics D. Sztoján
Budapest
Váci u. 66.
Magyarország
1056

Wacha Imre
Budapest
Aradi u. 52/b.
Magyarország
1062

Waseda Mika
Nagoya
Showa-ku Kawanayama 93
Japán

Wéber Antal
Budapest
Liszt Ferenc tér 6.
Magyarország
1061

Katharina M. Wilson
177 Milledge Terrace
Athens, Ga. 30606
USA

V. Windisch Éva
Budapest
Frankel Leó u. 21/23.
Magyarország
1023

Karol Wlachovský
Náhr. L. Svobodu 44
80100 Bratislava
Csehszlovákia

Charles Wojatsek
23 Speid Street
Lennoxville, Québec JIM 1S3
Kanada

Gyula Wojtilla
Hungarian Cultural Center
New Delhi
Janpath Rd. 1.
India

Vural Yildirim
Gençlik Caddesi 132/12
Anittepe-Ankara
Törökország

Elisabeth Zagon Szentkereszty
Viale del Poggio
Imperiale 46
Firenze
Olaszország

Záhony Éva
Budapest
Szováta u. 3. II/1.
Magyarország
1115

Zaicz Gábor
Budapest
Böszörményi út 36/a.
Magyarország
1126

Zalabai Zsigmond
Dunajská 25. I/1.
93101 Šamorín
Csehszlovákia

Zékány Imre
Užgorod
ul. Starickogo 4.
Szovjetunió.

Zelei Miklós
Budapest
Igmándi u. 9. III/2.
Magyarország
1112

Zelényiné Kovács Annamária
Budapest
Ringló u. 92.
Magyarország
1116

Zelliger Erzsébet
Budapest
Királyhágó u. 5/a. III/2.
Magyarország
1126

Zeman László
Sulekova 13.
Bratislava
Csehszlovákia

Zentai Mária
Szeged
Gát u. 8/A.
Magyarország
6723

Zimonyi Zoltán
Budapest
Zöldlomb u. 2. I lp. 3.
Magyarország
1025

Zircz Péter
Budapest
Zryínyi Miklós u. 10
Magyarország
1029

Zsilinszky Éva
Budapest
Soroksári út 60
Magyarország
1095

Zsilka Tibor
Javorová 55.
949 01 Nitra, Chrenová II
Csehszlovákia

Zsovár Katalin
Budapest
112. Pf. 202.
Magyarország
1502

Kollektív tagok

Humbold Universität
Fachgebiet Hungarologie
108 Berlin
Clara-Zetkin-Str. 1.
NDK

Nemzetközi Előkészítő Intézet
Budapest
Budaőrsi út 73–75.
Magyarország
1118

Pártoló tagok

Szirmai Endre
Adolf Krönerstr. 11.
7000 Stuttgart 1
NSZK

NÉVMUTATÓ

E névmutató csak a *néprajzi recenziók* címleírásainak személyneveit tartalmazza.

Asu-Õunas, Ene 304
Balassa Iván 258, 261
Balassa M. Iván 259
Balogh István 260
Banó István 260
Barabás Jenő 302
Barsi Ernő 287
Beck Zoltán 262
Bencsik János 300
Bihari Anna 263
Bodor Ferenc 286
Csáky Károly 264
Cselényi Józsefné 265
Dám László 266
Dankó Imre 305
Dorogi Márton 266
Ecsedi István 260
Együd Árpád 266
Erdélyi Zsuzsanna 280
Erdész Sándor 273
Farkas József 282
Gaál Károly 269
Györe Zoltán 274
Hintalan László 274
Ikvai Nándor 302
Jagamas János 285
Kecskés Péter 272
Keszeg Vilmos 298
Kiss Mária 268
Kós Károly 275
Kósa László 276, 278, 285
Kováts Dániel 263
Körmendi Géza 275
Környeyné Gaál Edit 279
Küllős Imola 305
Lammel Annamária 280
Lehtinen, Ildikó 264
Lengyel András 281
Luby Margit 282
Malonyay Dezső 286
Nagy Géza 273
Nagy Ilona 280
Nagy Jenő 288
Némedi Dénes 289
Niedermüller Péter 268
Oláh Andor 291
Ortutay Gyula 292
Paczolay Gyula 282
Paládi-Kovács Attila 284, 302
Palkó Attila 285, 293
Papp József 302
Péntek János 294
Petercsák Tivadar 287
Pillich László 296
Pócs Éva 263, 283
Polner Zoltán 297
Portik Irén 293
Pozsony Ferenc 257
Seres András 298
Sigmundová, Marta 298
Somogyi Győző 280
Sozan Mihály 299
Szabó Attila 294
Szenti Tibor 301
Török Csorja Viola 257
Ujváry Zoltán 267, 271, 282
Vasas Samu 306
Viga Gyula 307
Zsigmond József 285, 293

ISSN 0209-4800

A kiadásért felel: Klaniczay Tibor

8918668 MTA Sokszorosító, Budapest. F. v.: dr. Héczey Lászlóné

A HUNGAROLÓGIAI ÉRTESÍTŐ ELŐFIZETHETŐ

Magyarországon: az Akadémiai Kiadó Terjesztési Osztályán (1363 Budapest, Pf. 24., Telefon: 111-010), a 215-11488-as pénzforgalmi jelzőszámon, utánvéttel vagy az összeg egyidejű befizetésével.

Külföldön: terjeszti a KULTURA Külkereskedelmi Vállalat, H-1389 Budapest, Pf. 149. Bankszámla: Magyar Nemzeti Bank, 218-10990.

Példányonként beszerezhető a Magiszter (1052 Budapest, V., Városház u. 1. Telefon: 382-402) és a Studium Könyvesboltban (1052 Budapest V., Váci u. 22. Telefon: 185-680), valamint a Hungarológiai Értesítő szerkesztőségében (1014 Budapest I., Országház utca 30., Telefon: 559-930, vagy 759-011, 126-os mellék).

Előfizetési díj egy évfolyamra: 110,— Ft.

E szám ára: 55,— Ft.